

BIBLIOTHECAE
APOSTOLICAE VATICANAE

CODICES MANUSCRIPTI RECENSITI

IVSSV

PII XII PONTIFICIS MAXIMI
PRAESIDE IOHANNE MERCATI

S. GEORGII IN VELABRO CARD. DIACONO

S. R. E. BIBLIOTHECARIO

ET SCRINIARIO

CODICES VATICANI GRAECI

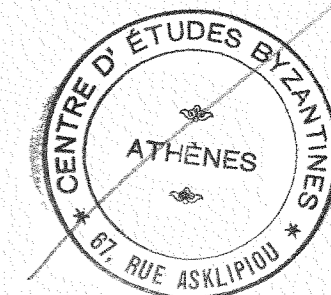
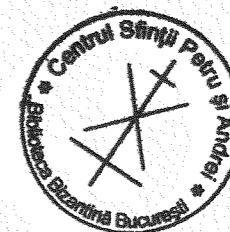
TOMVS III

CODICES 604-866

RECENSIT

ROBERTVS DEVREESE

BIBLIOTHECAE VATICANAE VICEPRAEFECTVS

IN BIBLIOTHECA VATICANA

MCML

1950

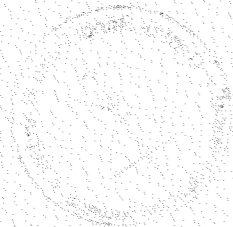
GRA
604-866

M. 128
128

EDI LICET:

E Civitate Vaticana, 1 martii 1950.

Fr. GABRIEL MONTI, O. E. S. A., *Secret.*

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

PIO · XII

PONTIFICI · MAXIMO

SACRVM

LEGES QUAS PROCURATORES BIBLIOTHECAE VATICANAE
IN CODICIBUS GRAECIS RECENSERUNT SIBI CONSTITUERUNT

Singulorum codicum descriptionem in tres partes dividimus, quarum prima de externo libri habitu praecipua docet, altera auctores et opera recenset, tertia codicis faciem et cultum distinctius exponit.

I. In prima parte, quam, numero excepto, litteris minoris moduli imprimimus, haec tantum de codice proferuntur: nota, aetas, materia, amplitudo, foliorum, laterculorum, linearum numeri.

1. Lineae initio typis crassioribus exscriptum, numerum Arabicum collocamus, quo codex in praesens signatus cernitur; superiorem notam (qua scilicet liber usque ad Pauli V tempora signabatur) uncis lunatis inclusam adscribimus pone adverbium 'olim'; alias notas antiquiores, quoties in codice exstant, ultimae descriptionis parti, utpote loco opportuniori, reservamus.

2. Sequitur nota temporis numero Romano, cui praefigimus litteras 'saec.', id est 'saeculi'. Ubi est codicis aetatem finibus angustioribus circumscribere, vocum illarum 'ineuntis', 'medii', 'exeuntis' compendia subicimus 'in.', 'med.', 'ex.'. Cum volumen occurrit labente saeculo vel proximo ineunte exaratum, aetatem definimus lineola (-) inter duos saeculorum numeros inserta; e. g. 'saec. XII-XIII'. Codicum vero, qui notationem annorum prae se ferunt, annos, saeculi loco, afferimus, numero Arabico expressos, secundum litteras 'an.', scil. 'anni' atque inter uncas foliorum numerum subnectimus, in quo notam librarius apposuit; e. g. 'an. 1284 (f. 125)'.

3. Ad materiam indicandam adiectivis utimur 'membranaceus' (contracto 'membran.' vel 'membr.'), 'chartaceus' ('chart.'). Cum liber partim in membrana, partim in charta exaratus est, signamus materiam qua pleraque folia constant, notas numerales plagularum ex altera materia inter uncas lunatas subiungimus; e. g. 'membran. (ff. 1. 40-50. 67. 89 chart.)'.

4. Libri amplitudinem per longum et latum millimetris, quae vocantur, damus, altitudinis mensuram constanter praemittentes; e. g. 'mm. 280 x 198'.

5. Foliorum (ff.) praeviorum numerum prodimus nota Romana, cui, puncto seiunctum, adscribimus notis Arabicis foliorum numerum in codice signatorum; e. g. 'ff. V. 148'.

6. Notas Arabicas, plerumque ubi textus desinit intermissas, foliis vacuis sequentibus ad finem usque apponimus.

7. Si quae folia medio codice occurrunt sine numero, ea signamus folii praecedentis nota, adicientes dextrorsum superius litterulas ^a, ^b, ^c etc.; in recensione autem adscribimus signo + uncisque includimus. Similiter folia bis numerata notamus. Numeros vero a librario omissos uncis comprehensos addimus pone signum —, adiectis verbis 'librarii neglegentia omissis' aut compendio 'om.', id est 'omisso, omissis'; e. g. 'ff. 150 (+ 24^a. 28^{a-c})'; 'ff. 170 (+ 20. 30. 50 bis numeratis)'; 'ff. 200 (— 21. 30 librarii neglegentia omissis)'; 'ff. 178 (— 32 om.)'.

8. Plagulas vacuas ab eo adiectas, qui nostra fere aetate codicem glutinavit, silentio praeterimus.

9. Librum duobus laterculis exaratum compendio indicamus 'coll. 2' pone foliorum numerum; e. g. 'ff. 240, coll. 2'. Codices vero lineis plenis descriptos haud notamus.

10. Linearum, quas singulae codicis paginae comprehendunt, numerum, foliorum laterculorumque numeris adicimus, pone compendium 'linn.'; e. g. 'linn. 28', 'linn. 28-32'.

11. Foliorum seriem turbatam hoc loco pluries restituimus.

12. Si codex ex parte vel totus palimpsestus est, linearum numero apponimus notam 'rescriptus' aut 'totus rescriptus', litteris crassioribus.

II. Auctorum et operum recensio.

1. Auctorum et rerum recensio praemittimus titulum, verbis brevissimis redactum, quo summa codicis declaratur; e. g. 'S. Iohannis Chrysostomi et aliorum homiliae de tempore'; 'Sermones LXXXIII pro variis festis'.

2. Singulos auctores numeris ordinalibus crassioris formae signatos ad novam lineam reducimus, nisi eos titulus generalis complectatur, vel eorum orationes et epistolae iaceant in codice confusae ac permixtae.

3. Si codex plures auctores continet, singula eorum opera nova linea recensenda non ducimus, sed brevibus interiectis spatiis discernenda notulisque numeralibus supra lineas adscriptis signanda.

4. Quoties codicem offendimus complura unius auctoris opera exhibentem, scriptura quidem utimur continuata, sed opera singula spatiis vacuis distinguimus et numeris crassioribus notamus.

5. Opuscula quae vulgo in alterius auctoris operibus adnumerantur (ut e. g. Libanii oratio pro saltatoribus, quae inter Luciani opera haud raro legitur), nova linea non recensemus.

6. Auctorum nomina typis crassioribus imprimimus. Opera spuria asterisco indicamus.

7. Titulorum Graecorum, quibus opera sine auctoris nomine inscribuntur, verba praecipua damus litteris diductis.

8. Auctorum nomina operumque inscriptiones, quotiescumque in codice omissa sunt, uncis angulatis < > comprehendimus.

9. Singulis auctorum nominibus pone numerum ordinalem praefigimus, inclusas uncis lunatis, notas numerales f(olium aut folia, ff.) in quibus eorum opera continentur indicantes; e. g. '1 (ff. 1-6) s. Iohannis Chrysostomi in ascensionem Domini. 2 (ff. 6^v-14) s. Ephraem in eundem festum'. Numerus, nullo addito signo, folium rectum significat; litterula v, iuxta apicem ultimae numeri notae adiecta, folium aversum indicat.

10. Si codex duabus est columnis descriptus, compendio 'col. 1' columnam sinistram significamus, 'col. 2' dextram.

11. Prolegomena, praefationes, dedicationes post titulum recensemus; cum vero operis initium et finis dantur, post finem.

12. Quoties aliqua ex codice sumimus verba, librariorum scripturam accurate exprimimus, orthographiam et vitia servantes, sed communiora compendia solventes et nominibus propriis initialem litteram grandiore forma adhibentes. Characterem minusculo, qui dicitur, constanter utimur, etiam cum librarius notis uncialibus scripsit.

13. Opera singula iis inscribuntur titulis Latinis, quibus vulgo circumferuntur. Quoties vero titulus quem liber exhibet ab editione discrepat, integrum eum perscribimus, adiecto compendio 'cod.' (id est: in codice). Scriptorum ineditorum tituli Graece vulgantur prout in codice prostant, omissis tamen (quoties pretium operae non visum est integros exscribere) verbis minus necessariis.

14. Capitum, quae typis impressa non exstant, initia proferimus primi et ultimi, cui, si fieri potest, ordinis quoque numerum anteponimus.

15. Auctorum vitas, pariter atque argumenta eorum operibus praemissa, indicamus, prima vocabula titulo subicientes, ut lector de quibus scriptis agatur prima fronte agnoscat; e. g. 'Theocriti idyllia, praemissa vita Θεόκριτος ὁ τῶν βουκολικῶν (1 Westermann)'; 's. Iohannis Climaci προθεωρία sanctae scalae Ὁ τὴν ἰσάριθμον ἡμῶν (Pasinius... I, p. 148)'.

16. Versuum numeros, quos stichometrias vocant, notamus.

17. Scholiorum, cum operae pretium videtur, primum vel prima exscribimus et ultimum.

18. Quae saepenumero in spatiis vacuis ab alia manu adiecta sunt et quae in custodiae foliis ex aliis codicibus avulsis leguntur, ea contentorum recensione subiungimus nullo praefixo numero, at titulos nova linea litterisque diductis prodimus.

19. Editiones ad solam fidem codicum nostrorum exactas semper memoramus.

20. In operibus notis admodum divulgatisque recensendis initium et finem numquam damus, sed unam alteramve editionem omnibus perviam signamus. In recensendis vitis ac passionibus sanctorum satis esse non semel duximus lectores remittere ad B(ibliothecam) H(agiographicam) G(raecam) secundo editam a sociis Bollandianis (BHG²). Classicorum, qui dicuntur, auctorum editiones laudare minus utile visum est.

21. Operum haud satis cognitorum editionem commemoramus principem aut quae ad artis leges exacta sit.

22. Cum vero opus recensendum parum innotescit et editiones rariores haud facile adeundae sunt, prima verba et extrema describimus, editionem illam laudantes, quam ob oculos habere potuimus.

23. Fragmentorum operum, quae typis impressa exstant, prima et extrema verba afferimus editionis paginas lineasque uncis circumscriptas apponentes.

24. Fragmenta operum, quae tantum manu scripta exstant, designamus exscribendo titulos et initia primi et ultimi capituli integre servatorum.

25. Numeros librorum et libellorum, in quos opera non raro sunt dispersita, notis Romanis exprimimus; numeros vero epistolarum, notis Arabicis.

26. Numeros, quibus singulae epistolae indicantur, virgula distinguimus, numeros librorum, quibus opera constant, puncto et virgula lineolaque; e. g. 'Libanii epistolae: (f. 15) 43, (f. 15^v) 44'. 'Plutarchi de placitis philosophorum: (ff. 20-33) lib. I; - (ff. 33^v-62) lib. II; - (ff. 62^v-80) lib. III'.

III. Tertia descriptionis pars, litteris minutioribus impressa, de codicis facie et cultu, ut supra dictum est, distinctius agit, ea omnia continens quae in prima parte consulto negleximus.

1. Ibi *a*) fasciculos quibus liber constat accurate distinguimus; *b*) officinarum chartariarum signa indicamus; *c*) foliorum seriem interdum turbatam saepius restituimus; *d*) stemmata, imagines, ornamenta, quae litte-

rae initiales foliorumque margines interdum distinguunt, brevibus verbis perstringimus; *e*) plagulas indicamus initio, medio codice et in fine vacuas relictas; *f*) notas exscribimus librorum, possessorum etc., vitia omnia servantes, compendia haud dubia inter uncas lunatas solventes, scripturae versus linea directa distinguentes, Latina litteris inclinatis imprimentes; *g*) opuscula, libellos etc., in quibus de codice agitur, quoties satis prodesse videtur, referimus pariter atque observationes philologicas et historicas; *h*) aetatem denique declaramus qua codex compactus est, nisi illa e scutis summorum Pontificum et Cardinalium bibliothecariorum in tegumento plerumque impressis eruatur.

2. Si qui codex e plurium codicum reliquiis constat, descriptionem ad singulas partes seu reliquias pertinentem subiungimus, uti litterae minoris moduli lectorem docebunt.

ADDENDA ET CORRIGENDA

- Cod. 606, p. 12, l. 7 *pro* n° 19 *lege*: 39 et *adde*: De documento v. quae recentius scripserunt R. Cessi, *Il costituito di Costantino* (*Riv. stor. ital.* XLI, 1931, p. 155-176); M. Buchner, *Rom oder Reims die Heimat des Constitutum Constantini?* (*Hist. Jahrb.* LIII, 1933, p. 137-168); l. 8: 6 (ff. 304^v-312^v) *adde*: <Iohannis Vecci> (cf. cod. 677, ff. 63-72^v).
- » 619, p. 28 *adde*: Scripturae exempla dederunt K. S. Lake, *Dated greek minuscule manuscripts to the year 1200*, fasc. VII, 1937, tab. 490-492.
- » 621, p. 29, l. 2 ab imo v. infra cod. 675, p. 129.
- » 623, p. 32, l. 20 *pro* brevitur *lege*: breviter.
- » 633, p. 44, l. 9 ab imo *post* (M. 1669 BC) *adde*: epistolam integram nuper edidi: *Une lettre de S. Théodore Studite relative au synode œcchien (809)*, apud *Mélanges Paul Peeters* (= *Analecta Bollandiana* LXVIII, 1950).
p. 48, l. 5 ab imo *lege* (f. 130^v).
p. 49, l. 6 ab imo *pro* Theod. Suditae *lege*: Theod. Studitae.
p. 50, l. 18 *pro* cancellatae *lege*: cancellatae.
- » 636, p. 52, l. 3 ab imo *adde*: Liber mutuatus ann. 1527 et 1547 (cf. M. Bertòla, *I due primi Registri di prestito della Bibl. Ap. Vaticana*, *Codici Vat. lat.* 3964. 3966 [= *Codices e Vaticanis selecti...* vol. XXVII], 1942, pp. 65 n. 3, 69 n. 6).
- » 640, p. 62, l. 15 ab imo *post* p. 1-79 *adde*: cf. cod. 856, ff. 274-331^v.
- » 653, p. 79^r (ff. 79^v-82) *pro* <capita LXII> *lege*: <capita cognoscitiva> (ed. J. Muyl-dermans apud *Le Muséon* 1931, p. 374-380; cf. 1941, p. 12-15).
p. 80, l. 15 *pro* III, 254-266 *lege*: 264-266.
- » 662, p. 98-99, l. 2 *pro* Iohannis Chalcedonensis *lege*: Ioh. Xiphilini monachi, et *adde*: cf. A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand d. hagiogr. und homilet. Lit.*, III, 1941, p. 525-559; homilias complures [l. 4. 33. 5-21] edidit S. Eustratiades, cf. cod. 691.
- » 663, p. 105, l. ultima *adde*: ed. P.-M. Brun, apud *Orientalia christiana* XXVI. 2, [1932], p. 102-122.
p. 107, l. 12 ab imo *post* de Nilo Sinaita *adde*: ed. I.-B. Pitra, *Iuris eccl. gr.* I, p. 220-221.
- » 672, p. 125, l. 2 *post* πεποιήκαμεν *adde*: (ed. Fr. Jacobs, *Achillis Tatii Alexandri, De Leucippes et Clitophontis amoribus libri octo*, Lipsiae 1821, p. cvii-cxiv).
p. 126, l. 10 *pro* 1293, *lege*: 1493.
- » 675, p. 129, l. 3 Theodoretī... in Daniele *adde*: cf. L. Canet, *Pour l'édition... de Théodoret Ὑπόμνημα εἰς τὸν Δανιήλ*, in *Mélanges d'archéologie et d'histoire publiés par l'École Française de Rome* XXXIV, 1914, p. 154-200.

- Cod. 676, p. 130, l. 11 ab imo *pro* 1045 *lege*: 863, ann. 1045.
- » 678, p. 135, l. 20 *pro* bibliothecarii *lege*: bibliothecarii.
- » 680, p. 139, l. 11 ab imo *pro* ἀξίαν *lege*: ἀξία.
- » 689, p. 153, l. 16 *pro* p. 29–29 *lege*: 19–29.
- » 690, p. 155, l. 5 *pro* p. 293–324 *lege*: 293–314.
- » 691, p. 161, ll. 9–31 [homiliae 21–40] *pro* 622 *lege*: 662.
- » 694, p. 164, l. 20 *pro* γονὸν *lege* γόνν.
- p. 169, l. 13 *pro* 369^v *lege*: 309^v.
- » 695, p. 170, l. 2 *adde*: Sunt revera carminis paraenetici « τοῦ Σπανεία » (ed. V. Lundström, Anecdota Byzantina I, Upsaliae 1902, p. 3–14) §§ 19. 10. 14. 12. 11. 13. 15. 16. 18. 20–29. 7. 6. 5. 4. 3. 2. 1. 8; §§ 30. 31. 9 in f. 138^v.
- p. 172, l. 3 *pro* 264^v *lege*: 265^v.
- » 696, p. 173, l. 2 *adde*: Inter libros Nicolai V noster videtur recensitus (Müntz et Fabre, *La Bibliothèque...*, p. 331–2: « Item unum volumen quasi eiusdem forme de papiro, ... quod intitulatur Opus de creatione hominis, de vita christiana et contra heresis »; cf. Ioh. Mercati, *Per la storia dei codici greci... di Messina e vicinanze* (Studi e Testi 68, 1935, p. 72–73 n. 5).
- » 701, p. 179, l. 2 ab imo *pro* tahulis *lege*: tabulis.
- » 703, p. 182, l. 3 *post* τὴν ἀπόλαυσιν *adde*: (latine apud M. 120, 404–412); l. 7 *post* ἀπέραντον *adde*: (latine apud M. 120, 412–418).
- » 704, p. 186 *pro* Saec. XV et XV *lege*: XIV et XV.
- » 706, p. 188, l. 6 ab imo et p. 191 l. 9 *pro* f. 197 *lege*: 198.
- p. 190, l. 7 *pro* f. 163^{av} *lege*: 162^{av}; l. 14 ab imo *adde*: ed. ex nostro E. Candal, apud eph. « Orientalia christiana periodica » IV, 1938, p. 347–370.
- » 712, p. 202, l. 13 *pro* Ἄρμεν *lege* Ἄρρεν.
- p. 203, l. 12 *post* XXXIV, 1934, p. 313–347 *adde*: A. Michel, *Die vier Schriften des Niketas Stethatos über die Azyzen*, in *Byz. Zeitschrift*, 1935, p. 308–336.
- » 715, p. 212, l. 10 *lege*: ὀδυνηρὰς καὶ.
- » 717, p. 215, l. 16 ab imo *pro* Δέσπῳτα... ὁ το *lege*: Δέσποτα... ὁ τῷ.
- » 720, p. 217, *lege*: mm. 290 × 225... (+ 175^a).
- p. 219, l. 2 ab imo *pro* notionibus *lege*: notionibus.
- » 721, p. 221, l. 13 ab imo *pro* σώτερ *lege*: σῶτερ; l. 9 ab imo *pro* πάρθενε *lege*: παρθένη.
- » 723, p. 225, l. 12 *adde*: cf. ed. K. Holl, *Fragmente vornicänischer Kirchenväter aus den Sacra Parallela* [= *Texte und Untersuchungen*, XX, 2], 1899, p. 137–143; P. Nautin, *Hippolyte et Josipe*, Parisiis 1947, p. 73–79.
- » 727, p. 228, l. ultima *lege*: 2 (ff. 96^v–117).
- » 731, p. 236, l. 14 ab imo *post* καθεύδην *adde*: ed. V. Lundström, Anecdota Byzantina I, Upsaliae 1902, p. 17–19, 21: Pauli Helladici epistola.
- » 737, p. 250, l. 7 ab imo *pro* opusc. VIII *lege*: opusc. VII.
- » 738, p. 252, l. 18 *lege*: καὶ ἀγίων Π.
- » 740, p. 255, l. 11 *pro* f. III^v *lege*: f. IV^v.
- » 742, p. 256, l. 9 *lege*: θεραπεία... ἃ μὴ βουλόμεθα (ed.

- Cod. 746, p. 262, l. 5 ab imo *adde*: Inter libros Sixti IV noster videtur recensitus (Müntz et Fabre, *La Bibliothèque...* p. 245 « Genesis cum expositione et pictura »).
- » 752, p. 266, l. 3 ab imo *adde*: cf. P. Wendland, *Aristeae ad Philocratem epistula*, Lipsiae 1900, p. 150–155.
- » 768, p. 283, l. 10 ab imo *lege*: τῆ δ' (p. 393–394, 396–397).
- » 778, p. 293, l. 12 *pro* λέγομενα *lege*: λεγόμενα.
- p. 294, l. 18 *pro* Πάρθενε *lege* Παρθένη.
- » 782, p. 300, l. 5 ab imo *lege*: notam 232.
- » 788, p. 305, l. 12 *pro* Πεντεκοστῆς *lege*: Πεντηκοστῆς.
- » 791, p. 315, l. 7 *post* κύρ Ἰωαννικίου καὶ μαῖστορος *adde*: (cf. S. Eustratiades, Ἰωάννης ὁ Κουκουζέλης ὁ μαῖστωρ, καὶ ὁ χρόνος τῆς ἀκμῆς αὐτοῦ, apud Ἐπετ. ἐτ. Βυζαντ. σπουδῶν XIV, 1938, p. 3–86).
- » 797, p. 325, l. 13 (miraculum SS. Edessenorum) *adde*: cf. codd. 807 ff. 135–141, 866 ff. 93^v–98.
- » 811, p. 348, l. 6 *pro* cod. 791 *lege*: cod. 795.
- » 840, p. 394, l. ultima *adde*: Scripturae exemplum (f. 52^v) P. Franchi de' Cavalieri et Ioh. Lietzmann (*Specimina codicum...*, tab. 42).

CODICES VATICANI GRAECI

604 (olim 614). Saec. XIV, chartac., mm. 223×143, ff. II (II recens add.). 187 (+ 15^a. 49^a. 173^{a,b}. 181^a), linn. 25-35. Ordo foliorum restituendus: 1-39. 41. 40. 43-45. 42. 46. 47. 50. 51-58. 48. 49. 59-170. 175. 171. 174. 172. 173. 176 ss.

Codex miscellaneus, variis constans partibus sine arte in unum conflatis.

1 (ff. 1-2) **S. Cyrilli** <Alexandrini> excerptum ex thesauro de sancta et consubstantiali Trinitate, ut notavit A. Maius; inc. *ἀντίθεσις ἐκ τῶν λεγόντων*, des. *οὐράνιον καταγράφοντες κύκλον* (= assert. 31: M. 75, 445 D 3-449 A 9).

2 (ff. 3-5^v) florilegium antipalamiticum. Praecedunt (f. 3) excerpta ex operibus Palamae deprompta; excerptum primum inc. (mut. ?) *Ἔστι θεότης ὑφειμένη δῶρον οὔσα τῆς ὑπερκειμένης* (cf. Vat. gr. 1096, f. 2 sub inscriptione *ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Ἀκίνδυνον ἐπιστολῆς αὐτοῦ*). Ipsa *χρήσεων* collectio inseribitur *Ἀπόδειξις τῶν ἀγίων ὅτι μόνη ἡ ἀγία τριάς ἄκτιστος, καὶ πᾶν τὸ ἔλαττον τοῦ Θεοῦ κτίσμα*. Citantur (f. 3) Athanasius, (ff. 3-3^v. 4^v. 5. 5^v) Basilius, (ff. 3. 3^v. 4^v) Cyrillus Alexandrinus, (ff. 4^v. 5) Dionysius (τοῦ μεγ. Δ.), (f. 3^v) Epiphanius *ἐκ τοῦ κατὰ Ἀετίου*, (ff. 4^v. 5) Gregorius Nazianzenus, (f. 4) Gregorius Nyssenus, (ff. 3. 3^v-4) Iohannes Damascenus, (f. 5) Maximus, (f. 4) panoplia dogmatica, (f. 4) Sophronius.

3 (ff. 5^v-9^v) *συλλογὴ σύντομος ἐκτεθείσα ἐκ διαφόρων χρήσεων πατρικῶν τ(ε) καὶ συνοδικῶν, παριστώσα ὅπως δεῖ δέχεσθαι εἰς τοὺς βαθμοὺς αὐτῶν τοὺς ἐξ αἱρέσεων ἐπιστρέφοντας ἱερωμ(έν)ους καὶ διαβάλλοντ(α)s τὰς ἑαυτῶν αἱρέσ(ε)ις καὶ ἀναθεμαθίζοντας*, nempe de receptione haesiarcharum, de disciplina erga eorum sectatores aut episcopos ab illis ordinatos errorem deponentes olim servata. Citantur (f. 6) Socrates hist. et Amphilochius Iconiensis; (f. 6^v) Gregorius Nyssenus; (f. 7) Eusebius Caesariensis; (f. 7^v) Basilius, Gregorius Nazianzenus; (f. 9^{r,v}) Agatho papa (*Διότι ὅστις - αἰωνίου κρίσεως*: Mansi XI, 297 AB); (f. 9^v) s. Tarasii vita, auctore Ignatio (*Ταράσιος δὲ καὶ - ὁ μέγας Ταράσιος καὶ τὰ ἐξῆς*: ed. Heikel [BHG² 1698], p. 11, 33-12, 8).

4 (f. 10) ex sermone 1 s. Iohannis Chrysostomi de Incomprehensibili excerptum brevissimum (Ὅτι μὲν γὰρ πανταχοῦ - οὐκ οἶδα: M. 48, 704, 28-30).

5 (f. 10^{r-v}) Iohannis XIV patriarchae CP. epistola ad monachos Athonitas de sententia synodi in causam Barlaami et Palamae, inde a vv. ὁ τηνικαῦτα ἐκτεθεὶς ἐκκλησιαστικὸς τόμος (M. 152, 1272 B 11-1273 A).

6 (ff. 10^v-11) Innocentii I* papae epistola I ad Arcadium (§ 2 et 3) ex versione ab edit. discrepante (Διὸ δὴ κἀγὼ ὁ ἐλάχιστος - ἐν εὐαγγελίοις ἀπόφασιν: M. lat. 20, 632 A-D).

7 de variis erroribus. ¹ (ff. 11-12^v) ἀπὸ τοῦ ἀγιορειτικοῦ γράμματος, nempe de haeticis impurisq. opinionibus et gestis synodo Hagioritica reprehensis (cf. Nic. Gregoras, Hist. libr. XIV, 7 [ad ann. 1344]: M. 148, 952-953); inc. Διὰ ταῦτα πάντα λοιπὸν κηρυχθείσης καθολικῆς συνάξεως, des. καὶ ἐκ τῶν ἀποιχομένων οὐκ ὀλίγοις. ² (ff. 12^v-13^v) περὶ τῆς βλασφημίας αἰρέσεως τῶν ἀθέων Παυλικιάνων, καὶ Μασσαλιανῶν τῶν καλουμένων ῥωμαῖστὶ Εὐχιστῶν, τῶν καὶ Φουνδαῖτων, καὶ Βογομίλων, καὶ Ἐνθουσιαστῶν, καὶ Ἐγκρατητῶν καὶ Μαρκανιστῶν, nempe de Paulicianis (inc. Παυλικιάνοι ἦτοι Μανιχαῖοι, des. πρὸς ἐξαπάτην τῶν ἀπλουστέρων; cf. Petrus Siculus apud cod. 511, ff. 79-80, ps.-Photius contra Manichaeos lib. I, 6-10 apud M. 102, 24-32). ³ (ff. 13^v-14^v) ἔτι περὶ τῆς αὐτ(ῆς) πολυειδοῦς αἰρέσεως, de Lucopetro <et Phundagiagitis>; inc. Ἡ τοιαύτη αἵρεσις πολυώνυμος βδελυρά, des. abrupte τοὺς μεγ(ά)λλ(ους) διδασκάλ(ους) Βασ(ί)λλ(ειον), τὸν Θεολόγον καὶ τὸν Χρυσόστομον (cf. Euthymii monachi... epistola invectiva, apud G. Ficker, *Die Phundagiagiten*, Leipzig 1908, p. 56 ss.).

8 (f. 15^v directe) epistolae fragmentum ad magistrum quemdam; inc. mut. <κ>ἀλλιστα καὶ πράττων; deficit in vv. τὸ δέον σοφότερον (ed. Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro e Demetrio Cidone* etc. [*Studi e Testi* 56, 1931], p. 159. *F. 16 ante f. 276 Vat. gr. 1095 translatum est a. 1918. m. april.* plumbo notavit f. 15^a imo Ioh. Mercati).

9 de lumine thaboritico florilegia duo. Primum (ff. 17-38^v) efficiunt quattuor partes seu potius, ut ita dicam, adumbrationes, spatii pluribus sine scriptura relictis. ^a (ff. 17-18^v) in Matth. 17, 1-2, 9 et in Luc. 9, 29 et 36^b. Citantur (f. 18) Anastasius <Sinaita> (ἐκ τοῦ εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν = cod. 1671, ff. 105^v et 104^v); (f. 18) Andreas Cretensis (in transfigurationem = M. 97, 952 A 11-13); (f. 17^v) Cyrillus Alexandrinus (in Matthaeum = M. 72, 425 AB); (f. 18) Gregorius Nyssenus (in Ecclesiasten 10, 14); (f. 18) Maximus (ἐκ τῶν εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν θεωριῶν); (ff. 17, 18^v) Menaea (ἀπὸ τῶν ἱερῶν τῆς Μετ. ὕμνων; cf. ed. Romae, t. VI, 1901, pp. 335, 336, 338, 340, 343, 344). ^b (f. 19^{r-v}) in Matth. 17, 5-6.

Citantur (f. 19) Ephraem (Assemanus [graece et lat.] t. II, 46 A); (ib.) Iohannes Chrysostomus (hom. 56 in Matth. = M. 58, 552, 553, 554); (f. 19^v) Iohannes Damascenus (hom. in transfig. = M. 96, 573 B 11-C 4); (f. 19) Theodorus Graptus (ex libr. adversus Eusebium iconomachum). ^c (ff. 19^v-33) in Luc. 9, 30-32. Citantur (f. 25^v) Anastasius Antiochenus (= M. 89, 1368 B 7-15); (ff. 19^v, 23, 24^{r-v}, 26) Anastasius Sinaita (ex sermone in transfigurationem = cod. 1671, ff. 111, 103^v, 104, 105^v, 104^{r-v}, 111^v, 104^v), atque (ff. 24^v-25^v) ἐκ τῆς Ὀδηγοῦ (M. 89, 236 A 11-237 B 13); (f. 27) Basilius; (f. 27^v) Cyrillus Alexandrinus; (ff. 29^{r-v}, 31) Ps.-Dionysius Areopagita; (ff. 24, 30^{r-v}) Gregorius Nazianzenus; (ff. 24, 27, 27^v, 29) Gregorius Nyssenus; (ff. 19^v, 23^v, 25^v) Iohannes Chrysostomus; (ff. 27^v, 29^v) Iohannes Damascenus; (ff. 22^v-23, 27, 31^{r-v}) Maximus; (ff. 20-22^v) Menaea, ἐκ τῶν εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν ἱερῶν ὕμνων τῶν ἀγίων ποιητῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Κοσμᾶ καὶ Ἀνδρέου cod. (cf. ed. Romae, p. 324-345; Cosmas, apud M. 98, 497 AB, 521 C; Ioh. Damasc. apud M. 96, 848 CD, 849 C); (f. 28^{r-v}) Palamas ἐκ τοῦ περὶ φωτὸς (f. 27 † τέθειται καὶ παλαμικὸν περὶ φωτὸς ἐν τῇ ἀρχῇ), inc. Ὁ μέντοι φῶς ἐν ὑποστάσει, des. χειραγωγῆσαι τὴν ἄπασαν κτίσιν; sunt excerpta quattuor, eadem fere quae leguntur in Ioannis Cyparisioti Palamitarum transgressionum cap. V (Noui secundi Auctarii... Bibliothecae Graecorum Patrum auctore F. Combefisio, pars altera, Parisiis 1672, pp. 80 BC, 82 AB, 83 A); (f. 25^v) <Proclus> (Ioh. Chrysostomus in cod., idem locus f. 35: M. 65, 768 B); (ff. 31^v-33) Theodorus Graptus ἐκ τῆς κατὰ εἰκονομάχων βιβλίον καὶ κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Εὐσεβίου. ^d exegeses in narrationem transfigurationis synopticas (cf. G. Mercati, *op. cit.*, p. 259-261), hoc est ¹ (ff. 33-35) in Matth. 16, 28; 17, 1, 2, 5, 6, 9 (in margine monito: τὸ βιβλίον τὸ ἔχον τὰς ἐξηγήσεις ταύτ(ας) ἔστι τῆς μονῆς τοῦ Παντεπόπτου καὶ Γρηγο(ο)ρ(ίου) ἱερομονάχ(ου) ἀπὸ τῆς μονῆς τοῦ Βάσσου, εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν ἄλλοις βιβλίοις πολλοῖς). Loci plures ff. 33-34 sine auctoris nomine Theophylacto tribuendi sunt (M. 123, 324 D 3-10; D 12-325 A 2; 325 B 13-C 3; 329 A 1-9 et B 2-8 [✕ in cod.], C 1-5); alius (f. 33^v) Cyrillo adscriptus est; alii (ff. 34-35) ex hom. 56 Ioh. Chrysostomi desumpti sunt (M. 58, 549-555). ² (f. 35^{r-v}) in Marcum 9, 1-2, 6^a, 8. Citatur (f. 35) ἐξήγησις ἀπὸ τοῦ βιβλίου Γρηγο(ο)ρ(ίου) ἱερομονάχ(ου) τοῦ εἰς τοῦ Βάσσου (καὶ τὸ βιβλίον τῆς μονῆς τῆς Γοργεπηκόου οὕτως ἔχει add. in marg.), nempe <Theophylactus> (M. 123, 580 B 6-11); (ib.) ἐξήγ(ησις) ἀπὸ τοῦ βιβλίου κῦρ Γερασίμου τοῦ Κυπρίου (τὴν ὡς ἦλιον - ὀνομάκασιν, fere ut apud Cramer, Catena in evang. s. Matthaei et s. Marci..., Oxonii 1840,

p. 353, 12-16); (f. 35^{r-v}) Cyrillus Alexandriae *ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου* [ὄπερ ὁ Δούκας ἔχει cancell.] (= in Luc. 9, 29; M. 72, 653 D 15-656 A 14); (f. 35^v) anonymus (= Cramer, p. 353, 8-14).³ (ff. 35^v-36^v) in Luc. 9, 29-32. 36^v. Citantur ἐξήγησις ἀπὸ τοῦ βιβλίου τοῦ δηλωθέντος ἱερομονάχου Γρηγορίου (ἰου), nempe (ff. 35^v. 36^v) <Theophylactus> (M. 123, 821 A 10-15, B 10-13, D 2-10, 824 A 9-14); (ff. 35^v-36) Cyrillus (in Matthaem; M. 72, 425 A 9-B 5); (f. 36^v) Ioh. Chrysostomus (hom. 56 in Matth.; M. 58, 553). Subsequuntur alia testimonia, hoc est: (f. 37) Basilius (in ps. 44; M. 29, 400 CD); (ib.) Cyrillus Hierosolymitanus (ex catech. X; M. 33, 669 B 2-13; (f. 38) Ephraem (in transfigurationem Domini; Assemanus II, 42 A 7-B 1, 43 E-44 C 5); Ioh. Chrysostomus (f. 37, ad Theodorum lapsus: M. 47, 292, 43-46, 6-20; f. 37^{r-v}, hom. cum extra ecclesiam deprehensus Eutropius: M. 52, 405, 3 ss.); (f. 38^{r-v}) Ioh. Damascenus (ex hom. in transfigurationem: M. 96, 548 C 13-D 3); (f. 37^v) Proclus (ex sermone in transfigurationem; sequitur monitio: τοῦτο τὸ προγραφὲν ῥητὸν τοῦ Πρόκλου τινὲς τοῦ Χρυσοστόμου φασίν, ἐγὼ δὲ εὔρον Πρόκλου ὃν ἐν παλαιοτάτῳ βιβλίῳ πανηγυρικῶ κατὰ τὴν μονὴν τῆς μεγάλης Δουκαίνης μητρὸς τῆς Συργιανίης, cf. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 261; locus, qui legitur, ex hom. ps.-Chrysost. [Savilius, VII, 339, II. 17-26; inc. Ἦκουες τοῦ δεσπότου κ. τ. λ.] eruitur).

(ff. 39-47^v [ordo restaur. 39-41. 40 (add.). 43-45. 42. 46. 47]) *περὶ τοῦ ἐν τῷ Θαβωρίῳ λάμπαντος φωτός* <florilegium alterum> (de quo cf. G. Mercati, *op. cit.*, p. 262-264). Citantur (f. 39) Anastasius Antiochenus (in transfig. Domini: M. 89, 1368 B 7-15); Anastasius Sinaïta (ff. 46^v-47) ex Viae duce, *εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τῇ δογματικῇ πανοπλία ἐν τίτλ. ις'* (M. 130, 1076 A 9-D 10, cf. M. 89, 209 C 1-213 C 3); (f. 47^v) ex sermone in transfigurationem [τὸ βιβλίον τὸ ἔχον τὸ ῥητὸν τοῦτο ἔστιν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ add. in marg.], cf. supra ff. 18. 19^v. 23. 24. 26 et cod. 1671, ff. 103^v. 104. 105; (f. 41) Athanasius; Basilius (f. 39^{r-v}) *ἐκ τῶν ἀντιρρητικῶν*, (f. 39^v) in ps. 44 (M. 29, 400. 401, 409); (f. 39) Basilius Seleucensis (in transfigurationem: M. 85, 460 A 14-B 8; in marg. minio notatur: τὸ βιβλίον τὸ ἔχον τὸν λόγον τοῦτο ἔστιν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντεπόπτου; in summo folio monitio: Ἰστέον ὡς ὁ προκειμένος οὐχ ἅγιος ἐπιγράφεται ἐν τοῖς βιβλίοις, ἀλλ' ἀπλῶς οὕτως: Βασιλείου ἐπισκόπου Σελευκείας τῆς Ἰσαυρίας, ἐκ τοῦ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν, οὗ ἡ ἀρχή· Ἥλιος... ἀστέρων μὲν; in coll. exter. excerpta quattuor: M. 453 A, 457 A, 460 B, 461 A); (f. 44^v) Dionysius Ps.-Areopagita; (f. 44^{r-v}) Ephraem (Ass. II, 42-44); (f. 42) Gregorius Nazianzenus (M. 36, 365 [or. 40]; M. 37, 181 [ep. 101]); (f. 46) Gregorius Nyssenus (M. 45, 548 BC); Iohannes Chrysostomus

^a (f. 39^v) ex sermone in transfigurationem; in marg. int. nota: Οὗτος ὁ λόγος εὔρηται ἐν παλαιῷ βιβλίῳ κατὰ τὴν μονὴν τῆς μεγάλης Δουκαίνης, ἐπιγραφὴν ἔχων οὐ τοῦ Χρυσοστόμου ἀλλὰ Πρόκλου πατριάρχου); locus sub nomine Procli f. 37^v iam descriptus est; finis excerpti (f. 41) cancellatus est; ^b (f. 41) ex homilia dicta cum extra ecclesiam deprehensus Eutropius; excerptum ab editis longe discrepans (M. 402-405) in folio appposito (40^v) ex alio libro, τὸ βιβλίον τὸ ἔχον τοῦτον τὸν λόγον ἔστιν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντεπόπτου, suppletum est (= M. 403, II. 5-6 ab imo, 404, 8-405, 35; cf. Mercati, *op. cit.*, p. 263); ^c (ff. 42^v. 46) ex hom. 7 in I Cor. (M. 61, 58, 24-59, 12); (f. 46) ex hom. 18 (M. 147, 41-52); ^d (f. 47^{r-v}) excerpta ex hom. 56 in Matthaem (M. 58, 549-555); praemittitur nota: τὸ βιβλίον τὸ ἔχον τὰ ῥητὰ ταῦτα τοῦ Χρυσοστόμου ἔστιν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ; ^e (f. 47^v) ex hom. in transfigurationem, revera Procli (M. 65, 768 B 6-12); Ioh. Damasceni (ff. 41^v. 43-44) ex hom. in transfigurationem (M. 96, 545 ss.) excerpta breviora complura in marginibus fusius tradita, monitionibus factis (ταῦτα ἀποκέκοπται πρὸς τῶν καινοτόμων, αὐθις ἀποκέκοπται πρὸς τῶν καινοτόμων ταῦτα, αὐθις κεκακούρηται καὶ ἐφθαρται ταῦτα, τοῦτο ἐξεκόπη, cf. Mercati, *op. cit.*, p. 263); (f. 44) ex canone in transfigur. (M. 96, 848 B 2-5, 849 D 6-9); (ff. 44^v. 45. 42) *ἐκ τοῦ ν' τῶν θεολογικῶν κεφαλαίων* (de fide orthodoxa III, 7; cf. Mercati, p. 263-264); (f. 44^v) Metaphrastes (ex comment. in Iohannem apostolum: M. 116, 685 D 6-9); (f. 42^v) Paulus (I Cor. 2, 9-12 et 6, 15-20) cum exegesi s. Ioh. Chrysostomi in marg. (cf. supra); (ib.) Petrus (II^a, 1, 1-4); (f. 46) Procopius Gazaeus *τοῖς Προκλικοῖς κεφαλαίοις ἀντιλέγων ἐν ἀντιρρήσει κεφαλαίου* ρλθ' (Ψυχὴ λογικὴ - οὔτε λέγονται: Procli institutio theologica, ed. Voemel, p. 163, 5-18).

10 de controversia inter Iohannem imperatorem Cantacuzenum et Paulum patriarcham CP. circa Palamismum, hoc est ¹ (f. 50^v) <epistola Pauli ad Urbanum V et ad cardinales>, *ἐγράφη δὲ τοῦτο κατὰ τὸ ζ' καὶ ο'' πρὸς τὸ ω'' καὶ ς'' ἔτος* (= 1368-9; M. 154, 836-837); ² (ff. 51-58. 48-49) acta disputationis in epitomen redacta; inc. Ἐτους ἐνεστηκότος ςωζ' ἦκεν ἐξ Ἰταλίας ἐπὶ Βυζάντιον, des. καὶ τὴν οὐσίαν μεθεκτὴν καὶ τὴν ἐνέργειαν καὶ χάριν λέγουσας (redactio fusior in cod. 674, ff. 165-221; cf. Mercati, *op. cit.*, p. 7).

11 (ff. 59-101) <Demetrii Cydonii> sermo in Annuntiationem B. M. V. Inc. Ὅσαι τῶν πόλεων βούλονται τοῖς βασιλεῦσι, des. ἡμῖν ἐπιδειξεται καὶ ἡμεῖς αὐτῷ μετ' εὐφροσύνης τὰς ὀφειλομένας ὁμολογήσομεν χάριτας σὺν τῷ ἀνάρχῳ κ. τ. λ. (cf. M. Jugie in *Échos d'Orient* 1928, p. 392-393). Ipse Demetrius proprium nomen f. 59 apposuit, notulas aut correctiones adhibuit (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 158), subscriptionem (*Sermo in festo annuntiationis beate uirginis*

dictus: † *Aue Maria ... ventris tui*) addidit; Manuel Calecas f. 75 supplevit (*op. cit.*, p. 89).

12 (ff. 102–151) **Procli Diadochi** hypotyposis astronomicarum positionum scholiis atque schematis instructa (ed. C. Manitius, Lipsiae 1909). In f. 152^{r.v} schemata alia; in f. 152^v pictoris et sancti imago, zodiaci signa et nomen possessoris: † *Δημητρίου τοῦ Κυδώνη ἐστὶν ἡ βίβλος αὕτη* †; ib. verba latina ad geometrica schemata pertinentia atque index brevissimus: *Iste liber est procli philosophi de suppositionibus astronomie*.

13 (ff. 153–169) scholastici cuiusdam notulae brevissimae calamo citato perscriptae, inter quas legimus (ff. 153–154) excerpta complura <ex **Hephaestionis ἐγχειρίδιον**> desumpta (cf. ed. Consbruch, Lipsiae 1906, p. 15, 17–40, 8) atque glossulas in varios <**Luciani Samosatensis**> locos (e. g. f. 155, pro imaginibus; f. 156, de dipsadibus; f. 157^{r.v}, de morte Peregrini; f. 157^v, Harmonides; f. 158, Prometheus es in verbis; ib., Tyrannicida; f. 159, iudicium vocalium; ib., Phalaris A' et B'; ff. 159^v. 164, vita Luciani; f. 164^{r.v}, de luctu; f. 164^v, de historia conscribenda; f. 165, Gallus seu somnium; f. 165^v, de sacrificiis, Herodotus, Leuxis, Hesiodus, Scytha; f. 166^v, Demosthenis encomium; f. 167, dialogus deorum 13(?); f. 168^{r.v}, de saltatione); in f. 169 quaedam de **Libanio**. Ff. 160–163 insiticia quaedam ex typico praebent abbreviata (f. 160, de horologio; ff. 160^v–161, de tonis); multa cancellata sunt. Eadem manu (ff. 183–187) dispositiones minutissimae ad exemplum **Organi Aristotelici** scholiis instructum perscribendum.

14 manu **Prochorii Cydonii** (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 31. 159) excerpta patristica. Auctores citantur: (f. 170) **Augustinus**, (ff. 170^v–175) *Aug. ἐκ τῆς ἀληθοῦς ἀκακίας* (Sententiae ex Augustino delibatae: M. lat., 45, 1893 [368]; cf. interpretatio Dem. Cydonii in cod. 1096, f. 195^v), (f. 170) **Gregorius Nazianzenus**, (f. 170^v) **Gregorius Nyssenus** (oratio catech.: M. 45, 13 C 12–D 4), (f. 170^{r.v}) **Maximus** (*ἐκ τοῦ πρὸς ἀνόμοιον διαλόγου*; cf. Ps.–Athanas. dial. I: M. 28, 1121 C, 1144 CD).

15 (ff. 171. 174) <**s. Augustini** enchiridii> fragmenta, nempe (f. 171^{r.v}) cap. 8–11 (inc. mut. *μαρτυρίαν ἐχρήσατο περιφανείς*, des. abrupte ὁ καλεῖται ὑγεία, οὕτω καὶ τῶν | (M. lat. 40, 235, 9–236, 36), (f. 174^{r.v}) cap. 17–19 (inc. mut. καὶ ἀκριβέστερον θεωρουμένης τῆς ἀληθείας, des. abrupte οὐ περὶ τῶν ἀνθρώπων εἰρήσθαι: 239, 51–241, 33).

16 <**Hermogenis** rhetoricae> fragmenta commentario <**Maximi Planudae**> instructa, hoc ordine: (f. 172^{r.v}) **M. Planudae** prolegomena in *στάσεις* inde a vv. *τὴν ἀγνωμοσύνην ἐκείνου* usque ad illa *παρὰ μὲν γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις* (Walz, *Rhetores Graeci* V, 225, 11–227, 6); (ff. 173. 173^{a-bv}) **Hermogenis**

Status I, inde a vv. <τ>ὴν δὲ ἀμφισβήτησιν usque ad illa *κατὰ τοῦ ἐτέρου* (Walz III, 2, 8–3, 21) atque inde a vv. *ἐπιστολὴν γράφει* usque ad illa *καὶ τῶν πραγμάτων καὶ* (8, 1–10, 1), **Max. Planudae** scholia inde a vv. *τηρῆ· καὶ πάλιν* usque ad illa *προμεμίσηται γὰρ τὸ πρόσωπον* (Walz V, 237, 17–240, 2).

17 (f. 176) excerpta tria brevissima ^a *τοῦ θεολόγου* (?) *τῆς εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικὴν μεταφράσεως*, ^b **Gregorii Nazianzeni** ex orat. 5 (M. 35, 673 A 6–10), ^c *ἐκ τοῦ περὶ θεολογίας δευτέρου λόγου*.

18 (ff. 176^v–181^v) **Isocratis** ad **Demonicum**. In fine tristichon *Τὸν δακτύλοις γράψαντα κ. τ. λ.*

19 (f. 182^{r.v}) <**Platonis** **Phaedon**>; inc. mut. *τε καὶ πιπρασκόμενα*, des. abrupte *σκεψόμεθα ἄρα ἀναγκαιῶς ὅσοις* (69^b–70^e).

Libelli circa viginti a totidem fere manibus perscripti, inter se plus minus coniuncti; singulos accuratius recensere omitto, pluribus iam refertis quae ad eorum oeconomiam pertinent. Haec tamen notanda sunt: ff. 1–40 fere omnia, compaginibus solutis, chartis maioris moduli inclusa sunt; libellus undecimus (ff. 59–101) constat fasciculis ε' quaternionibus et foliis tribus; subsequens (ff. 102–152) constat fasciculis ζ', nempe quaternionibus sex et foliis tribus in ultima singulorum pagina sicut praecedentes signatis; ff. 172–173^b fuerunt olim paginae primae fasc. ζ' et η' cuiusdam libri. Signa chartae: (ff. 6. 11. 12) arcuballista (cf. Briquet 705), (ff. 17. 40) fructus quidam (cf. Briquet 7375), (ff. 22. 25. 27) crux graeca circulo inscripta (cf. Briquet 5471), (ff. 41. 43) basiliscus (Briquet 2627), (ff. 53. 56) circulus cui superstat stella (cf. Briquet 3054), (ff. 59 ss.) arcus (cf. Briquet 779), tuba cornea (Briquet 7643), siren (cf. Briquet 13864), (ff. 103 ss.) crux latina (cf. Briquet 5593), (f. 177) forfices (cf. Briquet 3688).

Scriptura vacant ff. 2^v. 15^r. 26^v. 49^v–50^r. 101^v. 161^v. 166^v. 167^v. 169^v. 175^v. Charta translucida contacta sunt ff. 173 et 174 tota, ff. 3. 13. 14. 102. 160. 171^v. 173^b. 183–186^v huc et illuc. F. II *πίναξ* <**Winckelmanni**> brevissimus.

Tegumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et I. B. **Pitracard. bibliothecarii**.

605 (olim 408). Ann. 1326–1327 (f. 280^v), chartae., mm. 220 × 145, ff. IV (I. II recens add.). 284 (+ 135^a) linn. 30.

Isaac Syri sermones ascetici (ed. Ioachim Spetzieris, Athenis 1895), nempe: (ff. 1–12) epigramma *περὶ σωπῆς καὶ ἡσυχίας* (p. κε'–λθ'); ¹ (ff. 14–18^v) sermo 1, *τοῦ ἐν ἀγίοις – λόγοι ἀσκητικοὶ καὶ οἱ τούτων πλείονες πρὸς ἡσυχίαν προτρέποντες ἐρμηνευθέντες κ. τ. λ., λόγ(ος) α'* cod. (p. 1–8); ² (ff. 18^v–24) sermo 30 (p. 126–133), *λόγ(ος) β'* cod.; ³ (ff. 24–25) sermo 82 (p. 313–315), *λόγ(ος) γ'* cod.; ⁴ (ff. 25–28^v) sermo 83, (p. 316–320), *λόγ(ος) δ'* cod.; ⁵ (ff. 28^v–32) sermo 44 (p. 183–187), *λόγ(ος) ε'* cod.; ⁶ (ff. 32–33^v) sermo 45, (p. 188–190), *λόγ(ος) ζ'* cod.; ⁷ (ff. 33^v–42^v) sermo 23 (p. 90–104), *λόγ(ος) δ'* cod.; ⁸ (ff. 42^v–52) sermo 5 (p. 18–31), *λόγ(ος) η'* in marg.; ⁹ (ff. 52–60)

sermo 56 (p. 221-232), λόγ(ος) θ' cod.; ¹⁰ (ff. 60-76^v) sermo 80 (p. 327-352), λόγ(ος) μ' cod.; ¹¹ (ff. 76^v-78) sermo 9 (p. 41-43), ὀμιλία ζ in textu, λόγ(ος) κα' in marg.; ¹² (ff. 78-79) sermo 51 (p. 209-210), ὀμιλία η', λόγ(ος) μβ' in marg.; inc. Ἐχει πάλιν ἔθος; ¹³ (ff. 79-80^v) sermo 52 (p. 211-213), λόγ(ος) γγ' cod.; ¹⁴ (ff. 80^v-81) sermo 53 (p. 213-214), λόγ(ος) μδ' cod.; ¹⁵ (ff. 81-83^v) sermo 54 (p. 214-217), λόγ(ος) με', ἀντίρρησις ἄλλη τοῦ πολεμη-
τορος cod.; ¹⁶ (ff. 83^v-84^v) sermo 15 (p. 54-56), ὀμιλία θ', λόγ(ος) ιε' cod.; ¹⁷ (ff. 84^v-86) sermo 11 (p. 45-46), ὀμιλία ι', λόγ(ος) ις' cod.; ¹⁸ (ff. 86-88^v) sermo 22 (p. 87-90), ὀμιλία ια', λόγ(ος) ιζ' cod.; ¹⁹ (ff. 88^v-90^v) sermo 2 (p. 8-11), ὀμιλία ιβ', λόγ(ος) ιθ' cod.; ²⁰ (ff. 90^v-92) sermo 13 (p. 50-53), ὀμιλία ιγ', λόγ(ος) κβ' cod.; ²¹ (ff. 92-94^v) sermo 29 (p. 122-126), ὀμιλία ιδ', λόγ(ος) κγ' cod.; ²² (ff. 94^v-96) sermo 42 (p. 173-175), ὀμιλία ιε', λόγ(ος) λα' cod.; ²³ (ff. 96-98) sermo 55 (p. 218-221), λόγ(ος) λβ' cod.; ²⁴ (98-99) sermo 68 (p. 269-270), ὀμιλία ις', λόγ(ος) λζ' cod.; ²⁵ (f. 99^{r.v}) sermo 24 (p. 104-105), ὀμιλία ιζ', λόγ(ος) λη' cod.; ²⁶ (ff. 99^v-101) sermo 16 (p. 56-59), ὀμιλία ιη', λόγ(ος) λθ' cod.; ²⁷ (ff. 101-103^v) sermo 41 (p. 170-173), ιθ', λόγ(ος) ια' cod.; ²⁸ (ff. 103^v-108^v) sermo 43 (p. 176-183), ὀμιλία κ', λόγ(ος) ιη' cod.; ²⁹ (ff. 108^v-110^v) sermo 7 (p. 32-36), λόγος κα', λόγος κ' cod.; ³⁰ (ff. 110^v-112) sermo 75 (p. 294-295), λόγος κβ', λόγ(ος) κδ' cod.; ³¹ (ff. 112-113) sermo 76 (p. 296-297), τοῦ αὐτοῦ δύγησις - γέρον-
τος, λόγ(ος) κε' cod.; ³² (f. 113^{r.v}) sermo 77 (p. 297-298), περὶ ἐτέρου γέ-
ροντος δύγησις, λόγ(ος) κς' cod.; ³³ (ff. 113^v-114^v) sermo 78 (p. 298-300), λόγ(ος) κζ' cod.; ³⁴ (ff. 114^v-117) sermo 79 (p. 300-304), λόγ(ος) κη' cod.; ³⁵ (ff. 117-120) sermo 21 (p. 82-86), κεφάλαιον διδάσκον - ταπεινώσιν, κγ', λό-
γ(ος) ι' cod.; ³⁶ (ff. 120-121^v) sermo 70 (p. 274-276), κδ', λόγ(ος) ιβ' cod.; ³⁷ (ff. 121^v-122^v) sermo 10 (p. 43-44), κε', λόγ(ος) ιγ' cod.; ³⁸ (ff. 122^v-123) sermo 14 (p. 53), κς', λόγ(ος) ιδ' cod.; ³⁹ (ff. 123-124) sermo 31 (p. 133-134), κζ', λόγ(ος) κθ' cod.; ⁴⁰ (ff. 124-128) sermo 32 (p. 134-140), λόγ(ος) λ' cod.; ⁴¹ (ff. 128-130^v) sermo 67 (p. 264-268), κη', λόγ(ος) λγ' cod.; ⁴² (ff. 130^v-133^v) sermo 84 (p. 320-327), λόγ(ος) λδ' cod.; ⁴³ (ff. 133^v-134^v) sermo 74 (p. 292-294), κθ', λόγ(ος) λε' cod.; ⁴⁴ (ff. 134^v-135^v) sermo 80 (p. 304-305), λ', λόγ(ος) λς' cod.
Sequitur βιβλίον δεύτερον τοῦ ἁγίου Ἰσαάκ, nempe: ⁴⁵ (f. 136^{r.v}) sermo 47 (p. 196-197), ὀμιλία μα' in textu, λόγ(ος) λα' in margine; ⁴⁶ (ff. 137-142) sermo 26 (p. 109-117), λβ', λόγ(ος) μς' cod.; ⁴⁷ (ff. 142-144) sermo 27 (p. 117-119), λόγ(ος) μζ' cod.; ⁴⁸ (ff. 144-148^v) sermo 46 (p. 190-195), περὶ τῶν εἰδῶν - πορεύεται, καὶ ἀμιλλᾶται τὴν τοῦ Θεοῦ ὁδὸν εὐρεῖν, λγ', λόγ(ος) μη' cod.; ⁴⁹ (ff. 148^v-150^v) sermo 17 (p. 59-64), λδ', λόγ(ος) μθ' cod.; ⁵⁰ (ff. 150^v-154) epistola 1 (p. 356-360), λε', λόγ(ος) ν' cod.; ⁵¹ (f. 154^{r.v})

epistola 2 (p. 360-361), λς', λόγ(ος) να' cod.; ⁵² (ff. 154^v-156^v) sermo 72 (p. 281-283), λζ', λόγ(ος) νβ' cod.; ⁵³ (ff. 156^v-158^v) sermo 18 (p. 64-67), λη', λόγ(ος) νγ' cod.; ⁵⁴ (ff. 158^v-165) sermo 73 (p. 284-292), λθ', λόγ(ος) νδ' cod.; ⁵⁵ (ff. 165-166) sermo 39 (p. 167-168), μ', λόγ(ος) νε' cod.; ⁵⁶ (ff. 166-167) sermo 40 (p. 169-170), μα', λόγ(ος) νς' cod.; ⁵⁷ (ff. 167-168^v) sermo 57 (p. 232-233), μβ', λόγ(ος) νζ' cod.; ⁵⁸ (ff. 168^v-174) sermo 58 (p. 234-241), κεφάλαια ἐν οἷς ὑπάρχουσιν νόες παρηλλαγμένοι, ἐν οἷς διδάσκει τὴν βλάβην τοῦ ζήλου τοῦ μωροῦ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ θεοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν βοήθειαν τὴν ἐκ τῆς πραότητος σὺν ἄλλοις τρόποις, μγ', λόγ(ος) νη' cod.; ⁵⁹ (ff. 174-177^v) sermo 60 (p. 243-247), μδ', λόγ(ος) νθ' cod.; ⁶⁰ (ff. 177^v-182^v) sermo 62 (p. 250-256), με', λόγ(ος) ξ' cod.; ⁶¹ (ff. 182^v-184^v) sermo 63 (p. 256-258), λόγ(ος) ξα' cod.; ⁶² (ff. 184^v-185) sermo 64 (p. 258-259), λό-
γ(ος) ξβ' cod.; ⁶³ (ff. 185-188) sermo 65 (p. 259-262), λόγ(ος) ξγ' cod.; ⁶⁴ (f. 188^{r.v}) sermo 66 (p. 262-263), κεφάλαια πάλιν σύντομα ὑπὸ ἄλλων τρόπων τῶν ἐννοιῶν - γνώσεως, λόγ(ος) ξδ' cod.; ⁶⁵ (ff. 188^v-193) sermo 33 (p. 141-146), λόγος ξε' cod.; ⁶⁶ (ff. 193-195^v) sermo 3 (p. 11-14), λόγος ξς' cod.; ⁶⁷ (ff. 195^v-197^v) sermo 61 (p. 247-249), λόγος ξζ' cod.; ⁶⁸ (ff. 197^v-198^v) sermo 59 (p. 241-242), λόγος ξη' cod.; ⁶⁹ (ff. 198^v-200^v) sermo 25 (p. 105-108), λόγος ξθ' cod.; ⁷⁰ (ff. 200^v-202^v) sermo 37 (p. 160-162), λόγος ο' cod.; ⁷¹ (ff. 202^v-204^v) sermo 4 (p. 15-18), λόγος οα' cod.; ⁷² (ff. 205-207) sermo 36 (p. 157-159), λόγος οβ' cod.; ⁷³ (ff. 207^v-209) sermo 48 (p. 197-199), λόγος ογ' cod.; ⁷⁴ (ff. 209-212) sermo 38 (p. 162-167), λόγος οδ' cod.; ⁷⁵ (ff. 212-213^v) sermo 35 (p. 154-156), λόγος οε' cod.; ⁷⁶ (ff. 213^v-219) sermo 34 (p. 146-153), λόγος ος' cod.; ⁷⁷ (ff. 219-222^v) epistola 3 (p. 361-366), λόγος οζ' in margine; ⁷⁸ (ff. 222^v-225) sermo 68 (p. 270-274), σχόλιον καὶ δήλωσις ἅπερ ἐν ταῖς μαρτυρίαῖς (!) περὶ - τούτων, λόγ(ος) οη' cod.; ⁷⁹ (ff. 225-227) sermo 12 (p. 47-50), λόγ(ος) οθ' cod.; ⁸⁰ (ff. 227^v-230) sermo 8 (p. 36-41), λόγ(ος) π' cod.; ⁸¹ (ff. 230-234^v) sermo 49 (p. 199-205), λόγος πα' cod.; ⁸² (ff. 234^v-237) sermo 50 (p. 205-209), τοῦ αὐτοῦ νοῦ τοῦ κεφαλαίου τούτου μετὰ τῶν νοημάτων τῶν λεχθέντων ἐν αὐτῷ, λόγος πβ' cod.; ⁸³ (ff. 237-242) sermo 81 (p. 306-313), λόγος πγ' cod.; ⁸⁴ (ff. 242-248) sermo 19 (p. 67-76), κεφάλαιον πεπληρωμένον ζωῆς - ταπεινοφρο(οσύνης), λόγος πδ' cod.; in summo f. 248 monitio: λόγος πε', ζήτη(ει) εἰς τ(ὸ) τέλ(ος) τῆς βίβλου; ⁸⁵ (ff. 248-251) sermo 71 (p. 277-281), λόγος πς' cod.; ⁸⁶ (ff. 251-252^v) sermo 28 (p. 120-122), λόγος πζ' cod.; ⁸⁷ (ff. 252^v-256) sermo 20 (p. 76-82) λόγος πη' cod.; in summo f. 256 monitio: λόγος πθ', ζήτη(ει) εἰς τ(ὸ) τέλ(ος) τῆς βίβλου; ⁸⁹ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ὄσιον πατέρα ἡμῶν Συμεῶνην τὸν θαυματουργόν (ὀμιλία Γ' al. m.), re vera (ff. 256-260, 19; 265, 9-280^v) <Philoxeni

Mabbugensis responsio ad quaesita Patricii Edesseni (p. 366–371, 23; 376 l. 3 ab imo – 395 [excerpta apud I.–E. Rahmani, *Studia Syriaca*, fasc. IV, p. 70–73]; cf. cod. 391, ff. 349^v–366^v), cui insertus est sermo Isaaci (ff. 260, 19–265, 8; cf. J.–S. Assemanus, *Bibliotheca Orientalis* I, p. 458 [lib. III, sermo 41] atque J.–B. Chabot, *De S. Isaaci Ninivite vita ...*, Lovanii 1892, p. 12–15); ⁹⁰ (ff. 280^v–281) sermo 5 (p. 31–32), *περὶ ὠφέλειας* – κόσμου, ὅτι ἐν τῇ ἐξετάσει καὶ προσοχῇ τῆς σοφίας ἐτροπώσαντο οἱ πατέρες τοῦτον τρόπον, λόγος πέ' cod.; ⁹¹ (ff. 281–282) sermo 86, *ὀμιλία* πθ' cod.; des. in vv. τῶν κακῶν τῶν ἀπαντώντων αὐτῷ (p. 352–354, 19).

In ff. III^v. IV^v. 283^v, manu recentiore, excerpta tria ex officio Constantiniani et Helenae desumpta, *στιχ(η)ρὰ προσόμοια ἁγίων, μεγάλων, θεοστέπτων καὶ εἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης* cod. Primum inc. Τὸν τῆς πίστεως πρόβουλον; ultimum inc. Τοὺς ἐν θεῷ ναῶ σου, des. *Κωνσταντινε θεοδόξαστε*.

Liber a duobus scribis sese excipientibus (a, ff. 1–136^v. 209–282^v; b, ff. 137–208^v) exaratus. Constat fasciculis triginta septem quaternionibus (si excipias 1 foliorum septem, 18 et 37 biniones) in prima et ultima singulorum α'-λε' signatis (ff. III–13, α'-β'; ff. 14–284, α'-λε'). Correctiones siglo γρ. adhibito in ff. 4. 22^v. 34. 58. 61. 61^v. 62^v. 65^v. 73^v. 83^v. 99. 102. 146^v. 161^v. 170^v. 181^v; addimenta tum ipsius ni fallor scribae tum manus recentioris (e. g. ff. 21. 24^v. 237) in foliis fere omnibus. Officinae chartariae signum: littera B, ut videtur, atque crux graeca (cf. Briquet 5420). In ff. III^r. IV^r. 283–284^v scriptiunculae sine magno pretio, ex quibus haec tantum tenui: (f. III) sententia (οὐκ ἔστιν ἰὸς ὑπὲρ ἰὸν ἀσπίδος, καὶ οὐκ ἔστι κακία ὑπὲρ γυναικὸς φαύλης); (f. IV) oratio ad s. Nicolaum, oratio ad B. M. V.; (f. 283^v) imprecatio adversus eos qui librorum folia rapiunt; (f. 283^v) inscriptio slavica † **ΟΥΕ С(В)ТН ДНАКНІЕ МОЛН Б(О)ГА ЗА ТΕΩΔΟΡΑ** (hoc est: *Pater sancte Acacie, ora Deum pro Theodoro*); (ff. 283^v. 284) orationes ad Christum; (f. 284^v) quaedam de urinis et inscriptio († ὁ ταπεινὸς ἱερομόναχος Ἰγνάτιος).

Scriptura vacant ff. 12^v. 13. 135^a. Charta translucida nunc crocea contacta sunt ff. III. 15–20. 22. 23. 28–31. 36. 37. 257. 258. 263–265.

f. I agglutinatum est frustum chartae, in quo manu saec. XVI (Rom. Mammacini?) *Isaac syri institutio et vita monastica*. F. II πίναξ (Winckelmanni).

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et I.–B. Pitra card. bibliothecarii.

606 (olim 396). Saec. XIV, chartac., mm. 220 × 140, ff. 337 (+ 239^a. 301^{a-b}. 313^{a-d}), linn. 29.

Collectio operum Latinis, quae dicebantur, opinionibus faventium.

1 S. Augustini de Trinitate libri XV (M. lat. 42, 819–1098) interprete Maximo Planude, τοῦ μακαριωτάτου Ἀυγουστίνου ἐπισκόπου Ἰππῶνος περὶ Τριάδος βιβλία πέντε πρὸς τοῖς δέκα, ἅπερ ἐκ τῆς Λατίνων διαλέκτου εἰς

τὴν Ἑλλάδα μετήνεγκεν ὁ σοφώτατος καὶ τιμώτατος μοναχῶν κύρ Μάξιμος ὁ Πλανούδης cod. (de opere cf. M. Rackl, *Die griechischen Augustinusuebersetzungen*, in *Miscellanea Fr. Ehrle* [*Studi e Testi* 37] I, 1924, p. 10–14). Libros singulos praecedunt capitulorum brevia summaria; capitulorum distributio ab editis pluries diversa. (ff. 1–18) liber I; (ff. 18–35) liber II; (ff. 35–48) liber III; (ff. 48–65) liber IV; f. 63^v (in IV, 20, 29) nota de Dionysio Areopagita eadem fere quae scripsit Augustinus docente; (ff. 65^v–73^v) liber V; (ff. 73^v–79^v) liber VI; (ff. 79^v–88^v) liber VII; (ff. 88^v–98) liber VIII; (ff. 98–106^v) liber IX; (ff. 106^v–115^v) liber X; (ff. 115^v–126) liber XI; (ff. 126^v–136^v) liber XII; (ff. 136^v–153) liber XIII; (ff. 153–167^v) liber XIV; (ff. 168–197) liber XV. In fine: τέλος τοῦ περὶ Τριάδος βιβλίου Ἀυρηλίου Ἀυγουστίνου. Interpretationis initium et finem typis dedit Rackl, *op. cit.*, p. 12–14.

2 (ff. 198–220) s. **Prosperi** sententiae ex operibus s. Augustini delibatae (M. lat. 45, 1859–1898), interprete Demetrio Cydonio, τοῦ μακαρίου Ἀυγουστίνου ἐπισκόπου Ἰππῶνος κεφάλαια ἐκ τῶν αὐτοῦ λόγων παρεκβληθέντα, ἅπερ ἐκ τῆς Λατίνων διαλέκτου εἰς τὴν Ἑλλάδα μετήνεγκεν (ὁ σοφώτατος καὶ ἄκρος ἐν Ἑλλήσι κύρ cancell.) Δημήτριος ὁ Κυδωνίης. Sunt sententiae τπη', 256 deest, 303 et 304 in unum conflatae sunt (τα').

3 (ff. 220–238^v) **Fulgentii Ruspensis** de fide (M. lat. 40, 753–778, 13), interprete Demetrio Cydonio, τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Ἀυγουστίνου πρὸς Πέτρον περὶ πίστεως cod., παρὰ τοῦ αὐτοῦ Δημητρίου ἐρμηνευθέν addidit ipse interpres. In fine: τέλος τοῦ πρὸς Πέτρον περὶ πίστεως βιβλίου Ἀυρηλίου Ἀυγουστίνου. Sequuntur excerpta ex libris s. Augustini contra Iulianum desumpta, nempe: ^a (f. 238^v) Ὁ αὐτὸς ἅγιος Ἀυγουστίνος ἐν τῷ πρὸς Ἰουλιανὸν ἐπίσκοπον πρώτῳ βιβλίῳ ἐν τῷ η' κεφ(α)λαίῳ, ^b (ib.) ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ... πρὸς τῷ τέλει τοῦ γ' κεφαλαίου, ^{c-d} (ff. 238^v–239) καὶ πάλιν ἐν τῷ δ' τοῦ αὐτοῦ, ^e (f. 239) ἐν τῷ ἐβδόμῳ.

4 (Iohannis Vecci patriarchae CP. epigraphae sive praescriptiones in dicta ac sententias sanctorum Patrum a se collectas de processione Spiritus sancti) (M. 141, 613–724), est Ioh. Vecci apud Allatium *Gr(aecia) orth(odoxa) t. II. p. 522. Idem opusculum est in cod. ottob. 225, f. 66 A. M(ai)*. (ff. 240–248) epigr. 1 editione paullo fusior; (ff. 248–249^v) epigr. 2; (ff. 249^v–251) epigr. 3 fusior; (ff. 251–254) epigr. 4; (ff. 254–262) epigr. 5; (ff. 262–263^v) epigr. 6; (ff. 263^v–265^v) epigr. 7; (ff. 265^v–273^v) epigr. 8; (ff. 273^v–278^v) epigr. 9 fusior; (ff. 278^v–281^v) epigr. 10 fusior; (ff. 281^v–283^v) epigr. 11; (ff. 283^v–285) epigr. 12; (ff. 285–301) epigr. 13 longe fusior; f. 290^v, iuxta

vv. ἐρρίζωται φυσικῶς, in quae desinit editio, A. Mai notavit: *Hactenus Veccus p. 641.*

5 (ff. 302-304) Constantini donatio quae dicitur, *Θέσπισμα καὶ διάταξις τοῦ ἐν βασιλεῦσιν ἀγ(ίου) Κωνσταντίνου περὶ τοῦ πάπα Ῥώμης* cod. Inc. Ὁφέλιμον ἐγνωμεν εἶναι σὺν πᾶσι τοῖς σατράπαις, des. εὐτυχῶς τε καὶ αἰωνίζοντως κατέχεσθαι παραδεδώκαμεν (ed. A. Gaudenzi, *Il Costituto di Costantino*, apud *Bullettino dell'Istituto Storico italiano* n° 19, 1919, p. 97, 29-107).

6 (ff. 304^v-312^v) florilegium patristicum de processione Spiritus sancti, *συναγωγὴ ῥήσεων γραφικῶν δι' ὧν συνίσταται τὸ τῶν Ἰταλῶν δόγμα*. Auctores citantur: Anastasius (f. 306), Athanasius (ff. 306^v, 308^v-309, 310^r^v, 311), Basilius (ff. 304^v-305^v, 308, 309, 311^v-312), Cyrillus Al. (ff. 306^r^v, 307^r^v, 308^r^v, 310, 311^r^v), Gregorius Nyssenus (ff. 305^v-306, 307^v, 309-310, 312), Iohannes Damascenus (ff. 306^v, 312^r^v), Maximus (f. 308), concilium Nicaenum I (f. 306), Tarasius (f. 308). F. 308^v Demetrii Cydonii, ni fallor, manu supplementum.

7 (ff. 312^v-313) de auctoritate s. Augustini doctrinae magistri, *παράστασις περὶ τοῦ μακαρίου Ἀύγουστίνου, ὅπως παρὰ τῶν συνόδων ἐξοχώτατος διδάσκαλος ἀνακηρύττεται* cod. (ed. Rackl, *op. cit.*, p. 2-4).

8 excerpta ex concilio Constantinopolitano ann. 879-880, *μαρτυρίαι περὶ τοῦ προνομίου καὶ μεγαλείου τῆς ἀγίας τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας παρεκβληθεῖσαι ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς παρὰ Φωτίου τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως συγκροτηθείσης συνόδου ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης, ἐν ἧ συνόδῳ παρήσαν καὶ τοποτηρηταὶ τοῦ ἀγιωτ(ά)του πάπα Ἰω(άννου)* cod. (ff. 314-317^v) *πράξεως* α', nempe vv. Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος — καὶ ἓνα ποιμένα (Mansi XVII 380 B 9-384 A 4), ex declaratione Zachariae Chalcedonensis vv. *Κἂν εἴ τις αὐτοὺς — καὶ νομίζεται* (385 A 10-B 10) atque vv. *ἀξίως ἄρα — εἰρήνης ἀνταλλάξασθε* (385 E 5-388 B 13), ex declar. Petri legati vv. *Ὁ κύριος ἡμῶν — νυμφῶνος ἀνάδειξει* (389 A 13-D 5) atque vv. *Ἀκουσάτω πάλιν — ἀπόληται* (392 B 8-E 7); (ff. 317^v-327^v) *πράξεως* δευτέρας, nempe ab initio usque ad vv. *τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ διαπράξωνται* (393-408 D 3), vv. *Μὴ ἀπαξιῶσαι — πάντα νικᾷ* (413 E 10-420 A 7), vv. *Πέτρος ὁ θεοσεβέστατος — διάφορόν ἐστιν* (420 D 5-421 A 6), vv. *Πέτρος ὁ θεοσεβέστατος — κλήρου τῶν δικαίων* (425 D 5-428 B 6); (ff. 327^v-330) <ex actione tertia>, ἐκ τοῦ κομμοντορίου τοῦ ἀποσταλέντος τοῖς τοποτηρηταῖς cod., nempe vv. *Εἰ δόκει δὲ τῇ ἀγίᾳ — μετ' ἐτέρας ἀγίας συνόδου* (468 B 7-472 A 9) atque vv. *Βλέπετε ἵνα — ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ* (472 C 3-473 A 13); (ff. 330-334) <ex actione quinta>, nempe vv. *Ὅτι μὲν ἀγαθόν — καταδίκην ἐπάξει* (500 C 2-501 C 8) atque vv. *Φώτιος ὁ ἀγιώτατος — ἰδιοχείρως ὑπέγραψα* (504 C 11-512 A 13 paucis subscriptionibus omissis); (ff. 334-337) *πράξεως* ἕκτης, nempe

vv. *Τούτων ἀπάντων — τὸ εὐσεβὲς κράτος ἡμῶν* (513 B 5-517 E 2); (f. 337) *πράξεως* ἑβδόμης, nempe vv. *Εἴ τις τοῖνυν — βασιλέων ἡμῶν ὑπογραφής* (521 A 6-13). In ff. 317^v, 324, 333, 336^v supplementa <manu Demetrii Cydonii?>; in margine ff. 319^v, 320, 323, 327 nomina plura latine saec. XVI interpretata.

Partes tres fasciculos 43 quaterniones comprehendentes (¹ ff. 1-239^a: α'-λ', ² ff. 240-301^b: α'-η', ³ ff. 302-337: fasc. quinque sine notis), a quattuor ni fallor scribis exaratae (^a ff. 1-239, 312^v, 313, ^b ff. 240-301, ^c ff. 302-312^v, ^d ff. 314-337). Inscriptiones atque capitulorum lemmata rubro colore signata, exceptis tamen lib. II-III, 9 de Trinitate (ff. 18-40) et epigraphis Ioh. Vecci (ff. 240-301). Officinarum chartariorum signa: arcus (cf. Briquet 783), bucranium (cf. Briquet 14119), fructus seu flos quidam (cf. Briquet 5358). Manus posterioris annotationes brevissimae in ff. 240, 244^v, 314^v, 315, 336, 337. Scriptura vacant ff. 197^v, 239^v-239^{av}, 301^v-301^{bv}, 313^v-dv.

Liber fuit olim Demetrii Cydonii (cf. G. Mercati, *Notizie di Procoro...*, p. 159-160); in inventario ann. 1475 videtur recensitus esse (Muntz et Fabre, *La bibliothèque...* p. 237: « Augustinus de Trinitate. Ex papiro in rubeo »).

Integumenti tabulis saec. XVIII corio castaneo obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

607 (olim 859). Saec. XV, chartac., mm. 310 × 215, ff. II (add.). 91, linn. 27.

Orationum hymnorumque collectio. ¹ (ff. 1-56^v) **S. Augustini** * liber Soliloquiorum animae ad Deum a Demetrio Cydonio interpretatus (M. lat. 40, 863-898), *εὐχαὶ θεωρητικαὶ καὶ ἐρωτικαί, αἱ καλούμεναι μονόλογοι, ἡρμηνεύθησαν δὲ πρὸς τὴν ἐλλάδα γλωτταν παρὰ κυρ Δημητρίου τοῦ Κυδώνη, τοῦ μακαρίου Ἀύγουστίνου ἐπισκόπου Ἰππῶνος, τί ἂν εἶπη ἡ ψυχὴ πρὸς μόνον τὸν Θεόν, περὶ τῆς ἀρρήτου γλυκύτητος τοῦ Θεοῦ* cod. In fine: *Ἔως ὧδε εἰσὶ τοῦ ἀγίου Ἀύγουστίνου αἱ εὐχαί, αἱ δὲ ἄλλαι διαφόρων τινῶν. Sequuntur εὐχαὶ ἕτεραι διαφόρων ποιητῶν, nempe* ² (ff. 57-58) hymnus ad s. Trinitatem (*Δόξα τῇ παντοκρατορικῇ δυναστείᾳ σου — καὶ δημιουργῶ τῶν ἀπάντων ἐν τριάδι Θεῶ πάντοτε κ. τ. λ.*; cf. *Θηκαρᾶς*, ed. Veneta 1643, p. ρ'-ρα'), ³ (f. 58^v) oratio matutina (*Κύριε ἀγαθὴν μοι τὴν ἡμέραν — πρεσβείαις τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν: Θηκαρᾶς*, p. ριβ'-ργ'), ⁴ (ff. 59-60) alia oratio (*Ἐλθὲ τὸ πάνσεπτον, τὸ πανουργόν — καὶ τῷ υἱῷ καταχρέος προσάγωμεν πάντοτε νῦν κ. τ. λ.*), ⁵ (ff. 60^v-61^v) alia oratio (*Εὐχαριστοῦμεν σοι, κύριε Ἰησοῦ Χριστέ — πρεσβείαις τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ πάντων σου τῶν ἀγίων, ἀμήν*), ⁶ (ff. 62-63^v) oratio Nicephori Blemmydae (*Δέσποτα παντοκράτωρ, οὐπερ ἀναρχος καὶ ὑπέρζωος — σοῦ τὸ κράτος, σοῦ ἡ δύναμις κ. τ. λ.*), ⁷ (f. 63^v) prooemium hymni (*Τράνωσόν μου τὴν γλώτταν — αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν: Θηκαρᾶς*, p. ριδ'), ⁸ (ibid.) aliud prooemium (*Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον — οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς:*

Θηκαράς, ρ. ριδ'-ριε'),⁹ (ff. 64-66^v) hymnus (Δόξα τῷ πλήθει τῆς μεγαλοσύνης σου - δημιουργῶ τῶν ἀπάντων ἐν τριάδι Θεῶ, πάντοτε κ. τ. λ.: Θηκαράς, ρ. ριε'-ρκα'),¹⁰ (ff. 66^v-67) alia oratio (Κύριε, ρύσαι με ἀπὸ θυμοῦ καὶ ὀξύχολίας - ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν: Θηκαράς, ρ. ρκα'-ρκβ'),¹¹ (f. 67) alia oratio (Δόξα σοι ὁ ἀνεχόμενος - εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν),¹² (ff. 67^v-68) alia oratio (Εὐχαριστοῦμεν σοι, πανάγαθε δέσποτα - ὁ μόνος κραταῖός, ὁ μόνος ἀγαθός),¹³ (f. 68) alia oratio (Σπλαγχνίσθητι ἐπ' ἐμοί - πρεσβείαις τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου κ. τ. λ.),¹⁴ (f. 68^v) oratio matutina (Πάτερ ὕψιστε, ἀκατάληπτε - καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου),¹⁵ (ff. 69-70) alia oratio (Εὐλογῶ σε, δέσποτα Θεέ - ἀπόλυσον ἐκ τοῦ ἀθλίου μου σώματος τούτου, πρεσβείαις κ. τ. λ.),¹⁶ (ff. 70^v-71^v) oratio s. Symeonis τοῦ θαυμαστορίτου (Δέσποτα, κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, λόγε τοῦ ἑοῦ ἀθάνατε - μὴ πλανηθεῖς ἀμάρτω σοι καὶ ἐκβλυθῶ τοῦ φωτός σου, πρεσβείαις κ. τ. λ.),¹⁷ (f. 72^{r-v}) oratio s. Symeonis theologi iunioris ('Ελθὲ ἡ κρυσταλοειδῆς ζωὴ - σὺν τῷ ἀνάρχῳ προβολεῖ σου Πατρὶ κ. τ. λ.),¹⁸ (ff. 73-74) alia oratio (Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πάσης κτισσεως ποιητῆς - ἐπιθυμῶν ἀγαθῶν πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ἀμήν),¹⁹ (ff. 74^v-75^v) oratio ad Spiritum sanctum (Σοὶ τῷ μόνῳ ἀγαθῷ καὶ παναγίῳ - καὶ κράζῳ ἐν τρυφῇ παραδείσου Δόξα Πατρὶ κ. τ. λ.),²⁰ (ff. 76-77) oratio (Δέσποτα κύριε παντοκράτορ, ἡ ὑπεράπειρος - καὶ εὐχαριστεῖαν καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν σὺν τῷ μονογενεῖ σου υἱῷ κ. τ. λ.),²¹ (ff. 77^v-78) oratio s. Macarii ('Ο Θεὸς ἰλάσθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ - θεοτόκου καὶ πάντων σου ἁγίων: Θηκαράς, ρ. ρδ'-ρε'),²² (f. 78^v) prooemium hymnorum (Παράσχον μοι στόμα συνέσεως - μεγαλοσύνην σου, ὁ Θεός, ἕως τῶν ὑψίστων: Θηκαράς, ρ. ρε'-ρς'),²³ (ff. 79-81^v) hymnus ad sanctam Trinitatem (Δόξα τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τῆς βασιλείας σου - καὶ ποιεῖν ἐν πᾶσι τὸ θέλημά σου τὸ ἅγιον, πρεσβείαις κ. τ. λ.: cf. Θηκαράς, ρ. ρς'-ρια'),²⁴ (ff. 82-83) alia oratio (Κύριε τοῦ ἐλέους Ἰησοῦ Χριστέ προαιώνιε - δόξαν καὶ εὐχαριστίαν καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν κ. τ. λ.),²⁵ (ff. 83^v-84^v) alia oratio (Δέσποτα κύριε ἀκατάληπτε, τὸ πανάγιον καὶ παντοδύναμον - ὁ ἀμαρτωλὸς ἐγὼ καὶ ἀνάξιος δούλος σου σὺν τῷ ἀνάρχῳ προβολεῖ σου κ. τ. λ.),²⁶ (f. 85) alia oratio ('Ανοιξόν μου τὸ νοερὸν στόμα τῆς καρδιάς - ἡ ταλαιπωρός μου ψυχὴ: Θηκαράς, ρ. ρκγ'),²⁷ (ibid.) prooemium (Αἶνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον - ὑψώσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό [ps. 34, 3]: Θηκαράς, ρ. ρκδ'),²⁸ (ff. 85^v-88^v) hymnus (Δόξα τῇ ἀφράστῳ δυνάμει τῆς βασιλείας σου - καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν τῷ πατρὶ κ. τ. λ.: Θηκαράς, ρ. ρκδ'-ρλ'),²⁹ (f. 88^v) alia oratio (Κύριε, δώρησαί μοι κλαυθμὸν διηνεκῆ - καὶ ἀτελευτήτων κολάσεων λυτρωθῶ πρεσβείαις κ. τ. λ.: Θηκαράς, ρ. ρλ'-ρλα'),³⁰ (ff. 89-90^v) oratio s. Ephraem (Assemanus [graece et latine] III, 487-489, ex hoc codice).

Fasciculi tredecim quaterniones (si excipias ultimum foliorum trium) in fine primis verbis fasc. subsequentis directe scriptis distincti. Inscriptiones rubro pallidiore exaratae. Officinae chartariae signum bucranium (cf. Briquet 14451 ss.). F. 91 scriptura vacat.

F. I agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *S^u Augustini Ep(iscop)i Hippomen(sis) | preces omnes graecae. | . 859; inferius n. 859 | n. 607. F. II^{r-v} πίναξ <Winckelmanni>.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh. Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

608 (olim 409). Saec. XVI med., chartac., mm. 332 × 230, ff. VI. 181 (+ 17^a. 82^{a-c}), linn. 29 (ff. 134 ss. linn. 30).

1 S. Gregorii papae dialogi (M. lat. 77, 150 ss.) ex cod. 1666 descripti. (ff. 1^v-25) liber I; (ff. 25^v-55^v) liber II, *περὶ τῆς πολιτείας τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βενεδίκτου* (M. lat. 66, 125-203); (ff. 56^v-91) liber III; desiderantur vv. *εἶναι μαρτύριον, ὁ κύριος* usque ad finem cap. 32 (M. 282 C 17-295 A 15), *λείπει ἀπὸ κζ⁷⁵ ἕως λβ'* (nempe in cod. 1666 post f. 121^v folia novem) notavit scriba in f. 82; (ff. 91^v-133) liber IV pluribus in fine desideratis ut in cod. 1666, f. 185^v. In fine nota: *Ἡ βίβλος αὕτη μετεγράφη ἐκ παλαιοτάτου πρωτοτύπου γεγραμμένου, ὡς ἔλεγεν εἰς τὸ τέλος τῆς βίβλου, ἐν ἔτει ,στη ἀπριλλ( ) κα⁷⁷* (loc. cit.).

2 (ff. 134-177) *λόγ(ος) ιβ'*; s. **Theodori Studitae vita**, auctore Michaele monacho (M. 99, 233-328, ex hoc codice; BHG². 1754).

Partes duae in unum conflatae. Prior (ff. V-133) <ab Emmanuele Provatario> exarata est; constat fasciculis duodeviginti quaternionibus (si excipias 12 ternionem et 18 foliorum quinque) primis subsequentis fasciculi verbis directe scriptis atque notis *α'-ιη'* in ultima singulorum pagina signatis. Inscriptiones, collocutorum nomina, litterae initiales maximae rubra. Supplementa in ff. 5. 102. 114, correctiones aut lectionum varietates nonnullae (e. g. ff. 4^v. 5. 5^v. 6. 18^v. 19. 102^v. 111^v. 127).

Altera (ff. 134-181) manu aequali descripta est; fasciculos complectitur sex quaterniones praeter ultimum binionem, cruce atque notis in prima uniuscuiusque pagina (cf. f. 142 β', f. 174 ζ'), primis insequentis fasciculi verbis directe appositis in ultima distinctos. Inscriptio, litterae initiales rubrae. Correctiones in ff. 134^v. 135. 145. 148^v. 169; supplementa in ff. 134^v. 139^v. 143. 143^v. 165. 170 manu <E. Probatarii>, alia manu in ff. 145. 151. 161. 174. 175.

Officinarum chartariorum signa: arcuballista circulo inclusa cum lilio desuper (cf. Briquet 760), sagittae duae decussatae quibus imminet stella sex radiorum (Briquet 6299). Scriptura vacant ff. I-IV. 178-181 a glutinatore addita atque ff. V. VI. 26^v. 56^r. 82^v-82^v. 133^v. F. 1 *πίναξ* <Winckelmanni>. De codice egerunt hagiographi Bollandiani (Catalogus cod. hag. Bibliothecae Vaticanae 1899, p. 10).

Integumentum ex corio signato saec. XVI fibulis catenaque olim munitum; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartacei saec. XVII cum nota rubra 608.

609 (olim 414). Saec. XIV, chartac., mm. 300 × 225, ff. I (add.), 218 (+ 7^a. 131^{a-h}. 139^{a-h}. 199^{a,b}. 201^{a,b}. 202^{a-g}. 212^a), linn. 22-70. Ordo foliorum turbatus restituitur: 1-131^v. 147-172. 132-146^v. 173. 180-191. 202. 209. 192-201. 210. 174-179. 203-208. 211-218.

Demetrii et Prochori Cydonii interpretationes, opuscula.

1 <S. Thomae Aquinatis Summae theologiae pars prima, interprete Demetrio Cydonio>, ex antigraho hiatibus nonnullis laborante, descripta. (f. 8) <prologus>; (ff. 8^v-49) quaestiones 1-26; (ff. 49-67) quaestiones 27-43, f. 49 ἀρχὴ τοῦ β^{ου} βιβλίου; (ff. 67-131^v. 147-172^v), quaestiones 44-119, f. 67 ἀρχὴ τοῦ γ^{ου} βιβλίου; excerptum vulgavit G. Mercati (*Notizie di Procoro...*, p. 15-16).

2 <Boethii de differentiis topicis (M. lat. 64, 1173 ss.), interprete Prochoro Cydonio>. (ff. 132-135) <liber I> (inc. Πᾶς λόγος διαλεκτικὸς ὃν οἱ παλαιοὶ περιπατητικοὶ λογικὸν ἐκάλουν, des. περὶ δὲ τῶν ὑπολοίπων τεχνολογητέον); (ff. 135-139^v) <liber II> (inc. <Π>άντα μὲν τὰ διασαφηθέντα ἐν τῇ τοῦ ἀνωτέρω βιβλίου ὑφῆ, des. abrupte ἢ ἐκ διαιρέσεως φύονται, ἐν οἷς | : M. 1195 A 12 aut ex divisione nascuntur. In quibus).

3 <Prochori Cydonii adversus tomum synodicum an. 1351> (cf. G. Mercati, *Notizie di Procoro...*, p. 23-25), nempe ^a (ff. 140-143^v) reprehensio testimoniorum (Γα' ρε') contra Matthaëum Ephesenum et Nicephorum Gregoram relatorum (inc. mut. ἦν ἀπωλέσαμεν χάριν [cf. M. 151, 751 C 7], des. καὶ ῥητοῖς καὶ ἀποδείξεσι. διὸ καὶ τοῦ προτεθέντος ἀνοσθέντος σκοποῦ τοῦ λέγειν πανόμεθα); nulla distinctione facta insequuntur ^b (ff. 143^v-144) <defensio syllogismi et rectae fidei affirmatio> (inc. Ἀπολογητέον δὲ πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας τὴν τοῦ συλλογισμοῦ χρῆσιν, des. οἱ τὴν ἡμετέραν ἡγεμονίαν ἀνηρμένοι ἐτέρ(αν?) αὐτῆς ὀρθῆς ἔτεμον; cf. cod. 674, ff. 26^v-28. 42^{r,v}; M. 151, 701 A 15-D 4), ^c (ff. 144-146^v) quaedam de angelis [excerptum f. 144^v = M. 701 D 4-11], de lumine thaboritico, de operatione divina [cf. M. 700 C 7-D 6] (inc. Φανερόν ὅτι τῶν οὐρανίων σώματων ἡ κίνησις, des. abrupte διὸ καὶ πᾶσαν ἀνθρωπίνην δικαιοσύνην ἢ θεολογία φησὶ λογίζεσθαι παρὰ Θεῷ ὡς ῥάκος ἀποκαθημέν...).

5 s. Augustini opera varia, interprete Prochoro Cydonio (cf. G. Mercati, *Notizie di Procoro*, p. 29-31; Rackl, *Die griechischen Augustinusuebersetzungen*, p. 29-30), hoc est ¹ (f. 173^{r,v}) de vita beata, initio et fine mutila (inc. εἰς τὴν πλάνην ἀπηγόμην, des. οἱ παλαιοὶ ὀνομάζεσθαι ἠθέλησαν ἀπὸ τοῦ χάζεσθαι εἰς τὸ μὴ ὄν = M. lat. 32, 961, 17-964, 13: in errorem ducebar - ex eo quod nihil sit veteres dictam esse voluerunt); ² (ff. 180-184) de libero arbitrio liber I; inc. Φράσον μοι, δέομαί σου, des. μὴ ἀναγκαῖον εἶναι πάντη ἀντιπολεμεῖν (M. 32, 1221-1235, l. 12 ab imo,

necesse est omnino ut adversetur); in principio, manu fortasse Demetrii Cydonii, τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου· ἐρμηνευθὲν παρὰ τοῦ ἱερομονάχου κῦρ Προχόρου(ου); ³ epistolae variae (M. 33), nempe (f. 185) ep. 132, (ff. 185-188) ep. 137, (ff. 188-190) ep. 138, (f. 190^{r,v}) ep. 92, (ff. 190^v-191) ep. 143, (f. 191^v) ep. 28, (f. 202^{r,v}) ep. 147 (fragmentum, inc. καὶ ὅτι τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ἡμῶν ἀνακαυζόμεθα, des. οὐχ ὅτι αὐτοῖς ὥσπερ καὶ = M. 618, 4-621, 39: et quod spiritu mentis nostrae renovamur - non cum eis, sicut), (f. 209^{r,v}) ep. 82 (des. in vv. ἢ ψευδῶς τι θῆναι ἐν τῇ ἐαυτοῦ ἐπιστολῇ: M. 278, 35, quam mendaciter aliquid in sua epistola posuisse).

6 Hervei Natalis in Petri Lombardi sententias liber I, interprete Prochoro Cydonio, Ἑρβαίου ἐρμηνευθὲν παρὰ τοῦ ἱερομονάχου κῦρ Προχόρου cod. (cf. G. Mercati, *op. cit.*, p. 37-38), hoc est (ff. 192-201^v. 210) prologi quaestiones 1-4. 7 (inc. Πότερον ἢ θεολογία ἔστιν ἐπιστήμη, des. ἢ παντοδύναμος ἢ τι τοιοῦτον, διὰ τοῦτο καὶ τὰ λοιπά: cf. ed. Paris. 1647, p. 1-13. 18-21 B 17), (ff. 174-175^v) distinct. IX quaest. 3-X, (f. 175^v) distinct. XI quaest. 3, (ff. 175^v-177^v) distinct. XII-XIV, (f. 177^v) distinct. XI quaest. 2, (ff. 177^v-179^v) distinct. XV-XVIII quaest. 3 (des. διὰ τινα ἀναγκαῖότερα = ed. cit., p. 92 B 18); in parte sup. f. 174 distinct. XI quaest. 1 ad sextum - quaest. 2 (p. 76-77 B 12 in causa denotatur).

7 (ff. 203-208^v) <testimonia Patrum in tomo synodico ann. 1351 adversus Barlaamitas collecta>; inc. mut. ζ' Τοῦ μὲν μεγ(ά)λλ(ου) Βασιλ(είου), ἐν οἷς πρὸς Εὐστάθ(ιον) τὸν ἱατρὸν γράφει (M. 151, 730 A 5-746 B 3),

8 (ff. 211-217^v) <excerpta ex operibus Patrum a Prochoro Cydonio contra Palamitas collecta> (cf. G. Mercati, *op. cit.*, p. 30-31); priorem partem obtinent (ff. 211-212^v) loci λζ' ex libris s. Augustini de Trinitate deprompti. Subsequuntur (ff. 212^v-217^v) eiusdem s. Augustini sententia (Liber sentent. ex op. Aug. delibatarum, n. 370: M. lat. 51, 488; G. Mercati, *op. cit.*, p. 31 nota) atque excerpta haud pauca; alii auctores citantur: (ff. 215^v. 216. 216^v) Athanasius, (ff. 214. 214^v. 215. 215^v-216. 217) Basilius, (ff. 214^v. 215. 215^v. 216. 216^v. 217. 217^v) Cyrillus Alexandrinus, (f. 216^v) Dionysius, (ff. 214. 216^v) Gregorius Nazianzenus, (ff. 214^{r,v}. 215. 216. 216^v) Gregorius Nyssenus, (ff. 215. 215^v. 216^v) Iohannes Chrysostomus, (ff. 212^v-213^v. 214. 215. 216^v) Iohannes Damascenus, (ff. 214. 217) Maximus; nominantur etiam (f. 216) Palamas (f. 213^v) Theodorus haereticus.

9 (ff. 217^v-218) <Prochori Cydonii> refutatio anathematismi ζ' monachorum Athonitarum (ἀναθεμ. τοὺς λέγοντας αὐτὸ σκιὰν ἢ ἴνδαλμα; cf. M. 151, 709 D 11; G. Mercati, *op. cit.*, p. 22).

Praemittitur <de assumptione B. M. V.> *ἐρωταπόκρισις*; quaestio (ff. 1^rv) inc. <Π>ερὶ τῆς ἐν χρόνῳ μὲν γενομένης ἀκεραίας διαλύσεως, des. πρὸς αἶνον καὶ δόξαν σὴν, Θεὸς πάτερ παντοκράτωρ κ. τ. λ.; responsum (ff. 2-7) inc. <Ε>πεὶ βαθυτ(ά)τ(ω) καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν ὑψηλοτάτῳ ζητήματι δεῖ με νῦν ἀποκρίνασθαι, des. σύγγνωθι καὶ σὺ καὶ οἱ σοί, ὅς μετὰ τοῦ Πατρὸς κ. τ. λ.

Liber constat partibus tribus. I (ff. 1-7^a) Fasciculus unus quaternio casu tantum hoc loco ceteris praefixus; signum chartae corona (Briquet 4693).

II (ff. 8-131. 147-172) Fasciculi undeviginti quaterniones (praeter 7 et 15 quiniones, 18 et 19 foliorum quinque) hoc modo sese excipientes: α^{ov}-ιε^{ov} (ff. 8-131), α^{ov}-δ^{ov} (ff. 147-172); maximam partem (ff. 8^v-131^v. 168-171^v) propria manu exaravit Demetrius Cydonius, ff. 155-163^r Michael Tzychandiles ut videtur, ff. 8^r. 147-154^v. 163^v-167^v. 172^rv manus aequalis alia. Voces latinae pluries relatae sunt (e. g. ff. 10. 13^v. 16. 23. 26^v. 32. 81^v. 87^v. 91^v. 92). Operis transcriptio ab amanuensibus significata est: (f. 79^v) † Τὸ ἀπὸ τὸν κόκκινον σταυρὸν [quaest. 58] καὶ κάτω ἐγράψεν ὁ Μελιγαλας. ἀπὸ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ τετραδίου οφίλει ἵνα το γράψῃ ὁ Τζυκανδύλης ἕως τὸ κόκκινον σταυρὸν. ἐκεῖνος γὰρ γράφῃ καὶ τὸ σπισθεν βιβλίον (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 6 n. 2, 503), nomen Μελιγαλας recurrit denuo in prima fasciculorum ια'-ιγ' pagina ima (ff. 82. 90. 98. 106). Signa chartae: arcus cum sagitta (cf. Briquet 796), campana (cf. Briquet 3936), circuli duo linea in stellas desinente separati (cf. Briquet 3230), crux archiepiscopalis (Briquet 5766), statera (Briquet 12403), forcipes (Briquet 14084).

III (ff. 132-146. 173-218) Fasciculi aut fasciculorum reliquiae decem a Prochoro Cydonio exarata, utcumque in unum compacta, nempe: ^a fasc. quaternio unus (ff. 132-139), ^b folia septem (ff. 140-146), ^c f. 173, ^d fasc. senio unus (ff. 180-191^v), ^e folia duo (202. 209), ^f fasc. quaternio (ff. 192-199, α'), folia tria (200. 201. 210) et fasc. ternio (ff. 174-179), ^g fasc. ternio et quaternio (ff. 203-208. 211-218); ff. 168-172. 211 ss. humore atque blattis multum laesa. Signa chartae: flos (Briquet 11667), crux archiepiscopalis ut supra.

Fasciculis atque foliis in unum compactis inserta sunt chartae scriptura vacuae (ff. 132^{a-h}. 139^{a-h}. 199^{a-b}. 201^{a-b} 203^{a-g}. 212^a); ff. 131^v-210^v adiectae sunt notae ιε'-κη'. Vacua sunt etiam ff. 7^v. 7^a. 184^v. 218^v. F. I πίναξ <Winckelmanni>.

Scripturae exemplum dedit Ioh. Mercati (*op. cit.*, tab. I. II^b [Prochorus Cyd.], tab. II^c [Demetrius Cyd.]).

Inter libros Sixti IV noster recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 237: « Aliquid B. Thomae, et Augustini. Ex papiro in albo »).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

610 (olim 412). Saec. XIV med., chartac., mm. 297 × 225, ff. I (recens add.). 234 linn. 30.

S. Thomae Aquinatis Summae contra Gentiles libri I et II <a Demetrio Cydonio> in graecum versi, τοῦ σοφοῦ Θωμᾶ τοῦ τῆς παρὰ Ῥωμαίους λεγομένης τάξεως τῶν ἀδελφῶν πρεδικατόρων, ἔτι παρὰ τοῖς αὐτοῖς μαῖστωρος τῆς ἱερᾶς τῶν χριστιανῶν θεολογίας, περὶ τῆς ἐν τῇ καθολικῇ πίστει ἀληθείας καὶ κατὰ

τῶν αἰρέσεων τῶν ἐναντιουμένων αὐτῇ cod. (ff. 2-99^v) liber I; pars altera cap. 20 (Sed contra hunc processum plures sunt obiectiones etc.) efficit cap. κα', et hoc modo subsequentia capita uno numero latinis maiora facta sunt (κβ'-ργ' pro 21-102); interpretationis cap. 72 specimen vulgavit Ioh. Mercati (*Notizie di Procoro e Demetrio Cydone...*, p. 17-18). (ff. 100-234) liber II; capita 28 et 29 unum efficiunt (κη'), 92 et insequentia sine numero relicta sunt.

F. 1, quod fuit olim primum fasciculi cuiusdam κζ', ex codice eiusdem aetatis avulsum, praebet fragmentum quaestionis in Exodum 4, 21 *Ego indurabo cor eius*; inc. mut. καὶ τοῦτο αἴτιον ἀπιστίας εἶναι δοκεῖ, deficit in vv. ἀλλ' ὅσον ἐφ' οἷς ἐκεῖνοι ἐξε | .

Codicem efficiunt fasciculi κθ' quaterniones, si excipias decimum quinionem atque ultimum foliorum septem. Capitum numeri, inscriptiones, litterae maximae initiales rubro colore exarata. Ipsius ut videtur scribae lemmata, notulae, scholia (ff. 20. 21. 31^v. 36 [de perfecto: cap. 28 § ultimum]. 52. 55^v. 60^v. 67. 71. 78. 100. 111. 173. 176^v. 197^v), emendationes (ff. 24. 48^v. 64^v. 81. 85. 100^v. 105. 110^v. 115^r. 115^v. 129^v. 130. 147^v. 149 et 153 (cancell.). 172^v. 173. 182^v. 189. 221), additiones (ff. 64^v. 79. 131. 156. 158^v. 159^v. 175. 204^v. 210^v. 220. 231). Manu Manuelis Calecae, ut notavit Ioh. Mercati (*op. cit.*, p. 89-90), correctiones (ff. 36^v. 56. 58. 183^v. 191^v. 201^v), scholia (ff. 36^v. 41^v. 110), supplementa (ff. 48^v. 56^v. 60^v. 96^v). Exemplo lacunis verisimiliter laborante, spatia plura sine scriptura relicta sunt (ff. 92. 123. 132^v. 152^v. 158. 172. 194^v. 195. 205^v. 214. 216. 217. 222. 230; cf. f. 166 monitio ἐνταῦθα λείπει ἡμῖν φύλλον). Officinarum chartariorum signa: (ff. 1-49) quadrupes quidam (basiliscus?), (ff. 51-191) fructus (cf. Briquet 7349), (ff. 196-219) littera T (?), (ff. 222 ss.) arcus (cf. Briquet 796). F. I πίναξ <Winckelmanni>. In sectura inferiore libri clausi inscriptio.

Codex memoratur, ni fallor, in indice ann. 1475 (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 237: « Thomas contra Gentiles. Ex papiro in pavonazio »); commodatus fuit Isidoro card. Rutheno, qui in charta f. 234^v hodie agglutinata horoscopum praebuit pro die 13 apr. 1430 et in parte eiusdem aversa cursum lunae ad ann. 1430-1431 pertinentem indicavit (cf. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 524).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

611 (olim 411). Saec. XIV ex., chartac., mm. 418 × 292, ff. IV. 221 (+ 186^a), linn. 40. Ordo foliorum restituendus: 1-191. 196. 197. 192-195. 198-221.

I (ff. 1-216^v) S. Thomae Aquinatis Summae Theol. II^{ae} II^{ae} quaestiones 123-189, Demetrio Cydonio ut videtur interprete, τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου Θωμᾶ ντε Ακουίνω τῶν ἠθικῶν βιβλίων τοῦ δευτέρου ὑστέρου τὸ ἐπίλοιπον (quaest. 1-122 in cod. 612). Quaestione 155 perperam ρνδ' notata subsequentes uno numero fiunt editis minores, numero ρξζ' omissa restituitur concordia.

2 ἐπιστολαί <Demetrii Cydonii> duae: 1 (ff. 217-218) <ad Simonem Atumanum archiepiscopum Thebarum>, 2 (f. 218) <ad civem amicum> (ed. Ioh. Mercati, *Notizie di Procore e Demetrio Cidone ...*, p. 355-358).

Liber a duobus scribis sese excipientibus (a ff. 1-104v, b ff. 105 ss.) diligenter exaratus. Constat foliis quattuor praeviis atque fasciculis viginti octo quaternionibus (si excipias ultimum ternionem) in prima et extrema singulorum pagina ima signatis. Inscriptiones, numeri, litterae initiales maximae et maiores rubro colore distincta. Spatia nonnulla scriptura vacant (e. g. ff. 5. 15. 16. 17. 19. 20v. 22v. 26. 28. 29. 31v. 32. 33), lacunae ampliores aperiuntur in ff. 45. 102. 185v. 186-186av (art. VII quaest. 186 fere totus deest); supplementum in f. 82. Signa chartae: aquila (cf. Briquet 67), arcus (cf. Briquet 790), tuba cornea (Briquet 7643). F. I-IV. 218v-221 vacua. F. IV πίναξ <Winckelmanni>. In sectura inferiore libri clausi † ΤΩΝ | ΗΘΙΚΩΝ | ΤΟΥ ΔΕΥΤ(Ε)ΡΟΥ | ΤΟΥ | ΤΕΡ(ΟΥ)?). De hoc codice et insequenti quaedam apud M. Rackl, *Die griech. Uebersetzung der Summa theologica des hl. Thomas von Aquin in Byzant. Zeitschrift*, 1923, p. 57.

In tabulis corio rubro obductis, fibulis olim munitis, tesseræ gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartacei saec. XVII cum nota rubra 611.

612 (olim 410). Saec. XIV, chartac., mm. 400 × 280, ff. 427, ll. 34-40.

S. Thomae Aquinatis Summae Theol. II^{ae} II^{ae} quaestiones 1-122, Demetrio Cydonio ut videtur interprete, τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου Θωμᾶ ντε Ἀκουίνω τῶν ἠθικῶν τοῦ δευτέρου τὸ πρότερον cod. In fine quaest. 46 (f. 192v): τέλος τῆς περὶ τῶν θεολογικῶν ἀρετῶν πραγματείας· ἀρχὴ τῆς περὶ τῶν γενικῶν ἀρετῶν.

Partes duae a totidem scribis sese excipientibus exaratae (I, ff. 1-270v; II, ff. 271 ss.); fasciculi vδ' quaterniones (si excipias η' foliorum septem, θ' et vδ' terniones). Inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores rubro colore distinctae.

Ex exemplo lacunis laborante descriptus est liber (e. g. ff. 39v. 44. 46v. 48. 48v. 65v. 83. 104. 116v. 130. 152. 160. 213v. 253v. 294v. 298. 336v. 387v. 425v). Officinarum chartarium signa: (ff. 1-94) pirum inter duo folia seu fructus quidam, (ff. 98-186. 233-268) cassis ut videtur, (ff. 192-229) circuli duo linea recta partiti et coniuncti (cf. Briquet 3194), (ff. 272-292) equus dimidius (cf. Briquet 3560), (ff. 297 ss.) arcuballista (cf. Briquet 790).

Inter libros Sixti IV noster fortasse recensetur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 237: «Secunda Secundae beati Thomae. Ex papiro in nigro»).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesseræ gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

613 (olim 413). An. 1496 (f. 498), chartac., mm. 292 × 221, ff. II (add.). 498 (+ 195*) linn. 30.

S. Thomae Aquinatis Summa contra Gentiles <interprete Demetrio Cydonio>, τοῦ σοφοῦ Θωμᾶ τοῦ τῆς παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένης τάξεως τῶν ἀδελφῶν πρεδικατόρων, ἔτι παρὰ τοῖς αὐτοῖς μαῖστωρος τῆς ἱεράς τῶν χριστιανῶν θεολο-

γιας, περὶ τῆς ἐν τῇ καθολικῇ πίστει ἀληθείας καὶ κατὰ τῶν αἰρέσεων τῶν ἐναντιουμένων αὐτῇ cod. (ff. 1-83) liber I; caput 20 in duo dividitur, parte altera incipiente a vv. « Sed contra hunc processum » sub lemmate κα' Ὅτι πλείους ἀντιθέσεις ἔστιν εὑρεῖν κατὰ τῆς τῶν προειρημένων ἐπιχειρημάτων προόδου; (ff. 84-190v) liber II; capita 28 et 29 in unum compacta sunt, nulla facta distinctione; caput ultimum (89) deficit in vv. μέχρῃς ἂν ἔλθῃ πρὸς τὴν ἐσχάτην συμπλήρωσιν. εἰ (quousque ueniat ad ultimum complementum. Licet); (ff. 196-364) liber III, quem praecedit (ff. 191-195v) librorum III et IV tabula capitulorum; inscribitur Θωμᾶ τοῦ σοφωτάτου, γεγονότος Λατινοῖς διδασκάλου θεολογίας, κατὰ Ἑλλήνων βιβλίον τρίτον; capita 95 et 96 in unum conflata sunt, item 131 et 132 (ρλ'); (ff. 365-497) liber IV; caput η' (Πῶς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία τὸ μέσον τοῦ Φωτεινοῦ καὶ Σαβελλίου καὶ Ἀρείου δοξάζει) inc. Ἐκ τῶν προειρημένων τοίνυν καὶ τῶν ὁμοίων τῆς θείας γραφῆς δογμάτων (= pars ultima cap. 7); cap. θ'-ιγ' sunt edita 8-12; numerus ιε' cap. 13 et 14 utrique praemittitur; caput λ' complectitur edita 29-31, numeris λα' et λβ' omissis; capita λγ'-ξη' sunt edita 32-67; caput ξθ' complectitur edita 68 et 69.

Subscriptio (f. 498): † ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον τοῦ λατίνου Θωμᾶ ἐν ἔτει ,ζ' πέμπτω μηνὶ ὀκτωβρ(ίω) ἰνδ. ιε', (ἡλίου) κύ ε', (σελήνης) κύ. ιγ': θεμέλιον κς'.

Librum efficiunt fasciculi sexaginta quattuor quaterniones (si excipias 10 foliorum septem, 25 ternionem, 40 foliorum quinque, 64 par foliorum) a duabus ni fallor manibus sese excipientibus diligenter exarati (I = ff. 1-190, α'-κδ'; 191-195a; 196-408v, α'-κζ'. II = ff. 409-498, α'-β'). Litterae initiales maximae et maiores ff. 402-496v rubro colore distinctae, ceterae omissae. F. 1 summo ornatus variis pigmentis et auro manu persica, ut videtur, affabre pictus. Spatia nonnulla vacant scriptura, exemplo verisimiliter lacunis laborante (e. g. ff. 151. 155v. 171v. 172. 181. 466. 481v). Marginibus adscripta sunt supplementa (ff. 108v. 142. 230v. 252v. 266v. 400), scholia (ff. 198v. 201v), correctiones (e. g. ff. 7. 24. 45v. 47. 84v. 107. 329. 382. 402), coniecturae (ff. 53v. 127v. 273. 294). Officinarum chartulariarum signa: (ff. 1-190) forfices (cf. Briquet 3670), (ff. 191-218) bilanx (Briquet 2471), (ff. 219-408) forfices maioris moduli (cf. Briquet 3666). Ff. 83v. 195a. 364v. 498v omnino vacua. F. IV inscriptio brevis (τοῦ σοφοῦ Θωμᾶ τοῦ τῆς παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένης τάξεως τῶν ἀδελφῶν πρεδικατόρων); ibidem et in sectura media libri clausi signum (possessoris?) singulare. Schidulae duae saec. XVI medio posteriores nuper repertae, una membranacea (*Thomae Aquinatis Theologia* . | . 413.), altera chartacea (τοῦ σοφοῦ θωμᾶ, διδασκάλου τῆς ἱεράς τῶν χριστιανῶν θεολογίας) tabulae anteriori aversae agglutinatae sunt.

In tabulis corio rubro obductis, fibulis olim munitis, tesseræ gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartacei saec. XVII cum nota rubra 613.

614 (olim 415). Saec. XV, chartac. (ff. 127-162 membran.), mm. 295 × 220, ff. 162 (+ 109^{a-d}, 126^a), linn. 35-42.

1 (ff. 1-75^v) **S. Thomae Aquinatis Summae contra Gentiles liber II**, interprete <Demetrio Cydonio>, ex exemplo lacunis laborante descriptus (cf. ff. 41. 64. 65. 65^v. 68^v. 73). In fine: τέλος τοῦ δευτέρου βιβλίου τοῦ ὅλου κατὰ Ἑλλήνων βιβλίου τοῦ μακαρίου Θωμᾶ.

2 (ff. 76-79) **Constantini donatio**, quae dicitur, sub inscriptione δόγμα βασιλικὸν γραφὴν πραχθὲν καὶ δοθὲν τῇ ἱερᾷ καὶ ἀγία καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ῥώμης παρὰ τοῦ μακαρίου Κωνσταντίνου τοῦ ἐν βασιλεῦσι πρώτου χριστιανοῦ. Textus tam praecedente (cod. 606, ff. 302-304) quam editione (Gaudenzi, p. 87-107) longe plenior, cum versione latina plane consentiens; des. δεσπότης ἡμῶν Φλαβίου Κωνσταντίνου Αὐγούστου καὶ Γαλικάνου ἀνδρῶν ὑπᾶτων καὶ λαμπροτάτων.

3 (ff. 80-82^v) **Boethii de Trinitate liber** (M. lat. 64) <Manuele Caleca interprete>, τοῦ μακαρίου Βοητίου τοῦ φιλοσόφου περὶ τῆς ἀγίας τριάδος cod. Omittitur prooemium; inc. Τῆς μὲν χριστιανικῆς πίστεως τὸ σεβάσμιον, des. ἀναπληρώσουσιν αἱ εὐχαί (M. 1249 B 13-1256). Inter lineas et in marginibus emendationes nonnullae.

4 s. Anselmi Cur Deus homo (M. lat. 158, 361-432) <interprete Manuele Caleca>, τοῦ μακαρίου Ἀνσέλμου ἐπισκόπου Καντουαρίας διάλογοι περὶ τοῦ Διατί ὁ Θεὸς ἄνθρωπος cod. Omittitur prooemium. (ff. 84-97) liber I; cap. 18 procedit usque ad vv. ἄπερ ἐπὶ Θεοῦ οὐ δύναται συμβαίνειν (quae in Deum cadere nequeunt, 391 B 2), ceteris cap. ιθ' efficientibus; (ff. 98-109) liber II; caput ις' comprehendit edita 16 et 17 atque subsequentis primam sententiam, ις' (ed. 18) inc. Πᾶσα γὰρ ἀνάγκη καὶ ἀδυναμία. In marginibus et inter lineas correctiones.

5 (ff. 110-126^v) **Demetrii Cydonii, τοῦ Κυδών(η) cod.**, <defensio s. Thomae adversus Nilum Cabasilam>. Inc. Ἡ μὲν κατὰ Λατίνων προθυμία τοῦ ἀνδρὸς τούτου μεγάλη καὶ θαυμαστή, des. καὶ τῶν τὴν χάριν δεχομένων ἀντιχαρίζεσθαι. De opere scripsit M. Rackl, *Die ungedruckte Verteidigungsschrift des Demetrius Kydones für Thomas von Aquin gegen Neilos Kabasilas* (Divus Thomas VII, 1920, p. 303-327); excerpta typis dederunt M. Rackl (*Die griech. Uebersetzung der Summa theologiae des hl. Thomas v. Aquin*, in *Byz. Zeitschrift*, 1923, p. 49-50) et G. Mercati (*op. cit.*, p. 390, 392).

6 Luciani Samosatensis ¹ (ff. 127-131) tyrannicida; in fine: *explicit meditat(i)o lucian(i) de tirannoctono*; ² (ff. 131-132) Hercules; in fine: *explicit prolalia u(e)l hercules luciani*; ³ (ff. 132-133) de electro seu de cygnis, *incipit de helectro u(e)l de cygnis* cod.; in fine: *explicit de electro*;

⁴ (ff. 133-134^v) iudicium uocalium inde a vv. Μέχρι μὲν, ὃ Φωνήεντα δικασταί, *incipit acusatio litere scilicet contra aliam literam consonantem t quasi apud iudices vocales* cod.; in fine: *explicit sermo de acusatione litere scilicet contra t apud vocales, qui dicitur Iudicium uocalium*.

7 (ff. 135^v-142^v) **Ovidii metamorphoseon lib. I-II**, 240 ex interpretatione Maximi monachi Planudae, Ὁβιδίου ποιητοῦ περὶ μεταμορφώσεων, ὃ Μαξιμος μοναχὸς ὁ Πλανούδης μετήνεγκεν ἐκ τῆς τῶν Λατίνων φωνῆς εἰς τὴν ἑλλάδα cod.; des. abrupte ζητεῖ μὲν ἡ Βοιωτία τὴν Δίρκην, Ἄργος δὲ τὴν Ἀμυμώνην.

8 in **Aristotelis physica paraphrases** ¹ (ff. 143-146) <Simplicii> in prooemium (ed. Diels, Berolini 1882, p. 1-8, 30); ² <Themistii> (ff. 146^v-158) in lib. I, (ff. 158^v-162^v) in lib. II; des. abrupte in vv. τὴν τύχην αἰτιάται λέγων ὡς (ed. Schenckl, Berolini 1900, p. 1-49, 9).

Pars prima et praecipua huius codicis (ff. 1-109^d) a Manuele Caleca exarata est; ei adiecti sunt diversi libelli, ut edocuit Ioh. Mercati (*Notizie di Procoro...*, p. 90-91). Constat fasciculis quattuordecim quaternionibus (si excipias 10 foliorum septem et 11 quinionem). Inscriptiones, numeri, lemmata rubro liquore distincta; emendationes permultae et supplementa in ff. 80 ss.; vocae latinae in marginibus ff. 85^v. 86^v. 89^v; linn. 40 circiter. Officinarum chartariorum signa: basiliscus (cf. Briquet 2639), equus dimidius (cf. Briquet 3540), equus currens, trimontium (Briquet 11719).

Pars secunda (ff. 110-126^a) complectitur fasciculos duos, unum quaternionem et alterum foliorum novem. Signum chartae turris (Briquet 15887); linn. 36.

Pars tertia (ff. 127-142) a Maximo Chrysoberga, ut videtur, perscripta est (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 87. 90). Comprehendit fasciculos duos quaterniones. Inscriptiones, lemmata minio exarata, litterae initiales maximae plures caeruleo et rubro coloribus distinctae; linn. 35 circiter. In margine f. 135^v, alia manu, voces quattuor hebraicae.

Pars quarta (ff. 143-162^v) constat fasciculis duobus quinionibus ex codice eiusdem aetatis avulsis. Inscriptiones et litterae initiales desunt; linn. 37.

Scriptura vacant ff. 79^v. 83. 109^v-109^d. 126^a. 135^r.

Inter libros Sixti IV pars prior nostri recensetur (Muntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 237: «Secunda pars B. Thomae contra Gentiles; Boetius de Trinitate; et Anselmus cur Deus homo. Ex papiro in rubeo»). In sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigia.

Integumentum tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

615 (olim 416). Saec. XIV ex., chartac., mm. 298 × 220, ff. IV. 442 (I. II. 441. 442 add.), linn. 28.

S. Thomae Aquinatis Summae contra Gentiles libri III et IV <interprete Demetrio Cydonio>, ut in codice 613 paucissimis exceptis. Praemititur (ff. 1-6^v) capitulum πίναξ. (ff. 7-253) liber III; capita 95 et 96 in

unum conflata sunt; (ff. 253-438v) liber IV; caput η' (Πῶς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία τὸ μέσον τοῦ Φωτεινοῦ καὶ Σαβελλίου καὶ Ἀρείου δοξάζει) inc. Εκ τῶν προειρημένων τοινυν καὶ τῶν ὁμοίων τῆς θείας γραφῆς δογμάτων (= pars ultima cap. 7); capita θ'-ξη' sunt edita 8-67, ξθ' constat 68 et 69 in unum redactis.

Codicem efficiunt fasciculi quinquaginta sex quaterniones (si excipias κδ' et μθ' foliorum septem, υζ' binionem), quibus addita sunt folia duo in principio et in fine (I. II. 441. 442). Litterae initiales maiores atque numeri rubro liquore exarata. Scholia in ff. 10v. 11. 15. 273; correctiones in ff. 15. 20. 49v. 336v. 422v; fenestrae nonnullae, exemplo ut videtur lacunis laborante. Officinarum chartarum signa: arcuballista (Briquet 715), claves duae decussatae (Briquet 3837), littera R cum cruce desuper (cf. Briquet 8929), tuba cornea (cf. Briquet 7709). Folia addita (I. II. 441. 442) ex libro expensarum Itali cuiusdam in insulis degentis videntur avulsa; f. 441 sumptus lingua graecitatis infimae illati, inter quos nomen Francisci Pinelli (? Φρατζίσκω Πινέλω) bis legitur. Scriptura vacant ff. I-IVv. 439-440v. 441v-442v. In sectura inferiore libri clausi inscriptio ∴ θωμᾶ βιβλίον τρίτον ∴, καὶ τὸ τετρα(ρ)τον addidit alia manus.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

616 (olim 417). Ann. 1354 (f. 313v) chartac., mm. 295 × 225, ff. I. 315, linn. 28.

S. Thomae Aquinatis Summae contra Gentiles libri III et IV (interprete Demetrio Cydonio), fere ut in codd. 613 et 615. Praemittitur (ff. 1-2v) πίναξ capitulorum. (ff. 3-178v) liber III; capita 95 et 96 in unum conflata sunt; (ff. 178v-313v) liber IV ut in cod. 615.

Fasciculi quadraginta quaterniones (si excipias primum et ultimum utrumque nunc foliorum quinque, vicesimum tertium quinionem) <κζ'>-ξζ' signati, a Michaele Tzychandise exarati; f. 315v: † ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς τοῦ Τζυκανδ(ι)λου. Inscriptiones, numeri, litterae initiales maiores colore rubro distinctae. Officinarum chartarum signa: campana (cf. Briquet 3935; in ff. 311 ss. alia campana, cf. Briquet 4029), forcipes (cf. Briquet 14084), fructus seu flos quidam (cf. Briquet 7372), pondus (cf. Briquet 12403), unicorni caput (cf. Briquet 15757).

Versionis auctor, Demetrius Cydonius scilicet, orationem s. Thomae (<Deus, qui> ecclesiam tuam b. Thomae etc.) f. 1 summo addidit, subscriptionem latinam f. 313v apposuit: *Finito libro sit laus et gloria Christo. Istum librum transtulit de latino in greum demetrius de thesalonicha seruus Ihū Xī. laboravit autem transferendo per unum annum. et fuit completus M^o ccc^o l^o v^o indictione octava. xxiiij mensis dece(m)bris ora post meridiem tertia. hoc autem dictum est non solum pro istis duobus libris tertio s(cilicet) et 4°. set pro tota Su(m)ma contra Gentiles, que (deletum?) tota fuit translata.* Ipse Demetrius totum codicem lustravit, plura correxit siglo γρ. addito (cf. ff. 8v. 12v. 49. 69v. 72v. 79v. 119. 144v. 179. 186. 198. 238v. 272. 273v. 291), alia supplevit (ff. 49. 56. 96v. 107v. 128v. 146. 213. 214v. 244v. 268v), scholia addidit (ff. 5. 5v. 8v. 14. 23v. 41v. 42. 51v. 105v. 107v. 191v. 211. 216v. 219v). Fenestrae non paucae apertae sunt, eadem atque in codd. 613 et

615. In sectura inferiore libri clausi sinistrorsum: θωμ(α) βιβ(λιον) γ^{ov} | καὶ δ^{ov}, dextrorsum: *thome*.

Inter libros Sixti IV noster recensitus est (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 237: «Tercia et quarta pars B. Thomae contra Gentiles. Ex papiro in nigro». De eo plura invenies apud Ioh. Mercati (*Notizie di Procoro e Demetrio Cidone...*, praesertim in pp. 160-161).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

617 (olim 418). Saec. XVI, chartac., mm. 331 × 230, ff. 332 (+ 58^a), linn. 30.

1 (ff. 1-6v) catena in psalmum 1 (= typus III Karo-Lietzmann, Catenarum graecarum catalogus, p. 25 ss.; cf. Vat. gr. 1682, ff. 1-4).

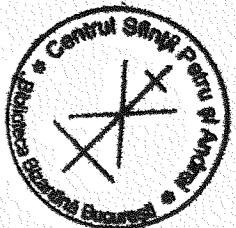
2 (ff. 6v-300v) **Theodoret**i episcopi Cyrensis commentarius in ps. 2-150 (M. 80, 873-1997) — ἐνθάδε ἄρχεται τῆς ἐξηγήσεως μόνος ὁ τῆς Ἀντιοχείας Θεόδωρος cod. (ἀληθῶς δὲ Θεοδορήτου *Maius* add. in margine) — ut in cod. Neapol. II. B. 11 (45) cum quo omnino convenit (Codices Graeci mss. Regiae Bibliothecae Borbonicae descripti... a Salvatore Cyrillo, t. I, 1826, p. 150-154). Cum codice 1 editionis Schulzianae (Monac. 478) noster plerumque consentit, si excipias diversitates in 2, 9, 12-13 et in 3, 2-3; editione fusior est in ps. 75-77.

3 (ff. 301-332v) catena in XII cantica utriusque Testamenti, ἐρμηνεῖται διαφόρων ἐξηγητῶν εἰς τὰς ὁδὰς cod., ut in cod. Monacensi 478 (Hardt, Catalogus codd. manuscriptorum bibliothecae Regiae Bavaricae I v, Monachii 1812, p. 22-23); eadem fere legitur apud Corderium (Expositio Patrum graecorum in psalmos, tomus III, Antverpiae 1646, p. 853-962). Auctores citantur: Cyrillus (Alexandrinus), Eudoxius, Eusebius (Caesariensis), Gennadius, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Iohannes Chrysostomus, Nicolaus (presbyter), Severianus, Severus, Theodoretus, Theodorus, Victor.

Codicem efficiunt fasciculi triginta tres quiniones (si excipias 33 ternionem, 1 et 6 quaterniones, 5 senionem, 32 foliorum novem) in prima singulorum pagina signati (cf. ff. 19. 29), quibus praefixus est fasc. quinio unus (ff. 1-10) manu coequali exaratus. Inscriptiones et numeri, litterae initiales maximae rubro liquore distinctae. Marginibus insunt correctiones (ff. 12v. 23. 24. 197v. 202. 203v. 248), supplementa nonnulla (e. g. ff. 11. 20v. 31v. 34. 41v. 48v. 59. 300. 311v. 315. 319. 325), scholium (f. 61v in 32, 15 κατὰ μόνας). F. 1 πύλη. Signum chartae ancora circulo inscripta cui superimponitur stella sex radiorum (Briquet 481). Foliorum secturae colore flavo tactae; in sectura inferiore **COMM. IN. PSAL. GRAE.** F. 58^a vacuum. De codice quaedam apud Rahlfs, *Verzeichnis der griechischen Handschriften des Alten Testaments*, p. 252.

Integumentum membranaceum.

Cod. Vat. Graec. (29-3-1938).

618. Saec. XVI med., chartac., mm. 345 × 240, ff. I (membran. add.), 194 (+ 174^a), linn. 29.

Theodori Mopsuesteni (Θεοδ. Ἀντιοχείως cod.) <in prophetas minores, Zachario excepto> (M. 66, 124-632). (ff. 1-36^v) in Oseam, (ff. 38-50^v) in Ioelem, (ff. 51-78^v) in Amos, (ff. 79-84^v) in Abdiam, (ff. 85-97) in Ionam, (ff. 98^v-122^v) in Michaeam, (ff. 123^v-136^v) in Nahum, (ff. 137^v-149^v) in Abacuc, (ff. 150-162) in Sophoniam, (ff. 163-173^v) in Aggaeum, (ff. 174-191) in Malachiam.

Liber ab eadem manu quae ff. 302^v ss. codicis 589 perscripsit exaratus. Constat fasciculis 26 quaternionibus (si excipias 9. 17-20. 26 terniones et 16 foliorum septem) numeris arabicis in prima singulorum pagina instructis. Officinarum chartariorum signa: (ff. 50. 72-91) arcuballista circulo inscripta cui superstat stella sex radiorum (cf. Briquet 759), (ff. 1-41. 61. 95-164. 185-188) homo incudem malleo pereutiens (cf. Briquet 7558), (ff. 70. 168-179. 189-193) stella rhombo et circulo inscripta (cf. Briquet 6097). Scriptura vacant ff. 37^r.v. 97^v. 123^r. 137^r. 162^v. 192-194. F. I <manu L. Allatii>: *Theodori Antiochoni in Prophetas Minores*.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 618. Fibularum et catenae vestigia.

619 (olim 419). Ann. 1014-1015 (f. 11^v), membran., mm. 218 × 155, ff. II. 348, linn. 40 circa.

Psalmi et cantica scholiis nonnullis instructa.

1 (ff. 17-332) Psalmi cum scholiis marginibus inscriptis <ex **Theodoret** commentario maximam partem depromptis>. Auctores alii pauci citantur: **Amphilochius** (f. 315^v, in ps. 138, 15); **Athanasius** (f. 103, in argum. ps. 40 [= M. 27, 196 B]; f. 126^v, in ps. 51, 1 [cf. M. 245 A]); **Basilii** (f. 141, in ps. 59, 10; f. 144, in ps. 61, 10); **Germanus** (f. 171, in ps. 72, 10); **Hesychius** (f. 56, in ps. 21, 1 [cf. V. Jagić, Supplementum psalterii Bononiensis, Vindobonae 1917, p. 35]; f. 105^v, in ps. 41, 8 [cf. cod. 1682, f. 155]; anon. in argumenta ps. 72 et 75 [ff. 170 et 177^v; cf. Jagić, p. 141 et 147-148], in ps. 125, 4 [f. 300^v; cf. Ioh. Mercati, *Note di letteratura biblica e cristiana antica*, Roma 1901, p. 150]); **Iohannes Chrysostomus** (f. 105^v, in ps. 41, 8; f. 141, in ps. 59, 10; f. 145, in ps. 62, 4); **Iosephus** (f. 175, in ps. 73, 15); **Nilus** (f. 177, in ps. 74, 9); ipse **Theodoretus** (Θεο^δ in ff. 67^v. 102^v. 129^v) et anonymus quidam (ἄλλος). In fine: † ὁμοῦ τοῦ ἁγιοπολίτου δόξαι ξ̄ καὶ καθ(ίσματα) κ' †. Sequuntur (f. 332^v) ps. 151, (f. 333^r.v) beatitudines, nempe Matth. 5, 3-12^a.

2 (ff. 334-348) cantica utriusque Testamenti (ed. Swete, *The old Testament in Greek*, III², 1899, p. 811 ss.) scholiis aucta, hoc ordine sese excipientia: <α> canticum Moysis in Exodo, β' canticum Moysis in Deuteronomio, γ oratio Annae, δ' canticum Habacuc, <ε> canticum Isaiae, ζ' oratio Ionae, ζ' oratio Azariae cui subiungitur Dan. 3, 46-51 et ὕμνος τῶν γ' παιδῶν (3, 52-56), η' hymnus trium ss. puerorum, hoc est Dan. 3, 57-88 pluribus omissis, θ' oratio B. M. V., <ι> oratio Zachariae, <ια> oratio Ezechiae, <ιβ> oratio Manassae, <ιγ> oratio Symeonis. In marginibus scholia nonnulla; primum: Ὡδὴ ἐστὶν μέλος, ἠδυσφωνία, μουσουργία, αἶνος, ὕμνος. Μωσῆς δὲ λήμμα, ψιλάφημα; ultimum: Ἰσραὴλ λέγεται νοῦς ὀρώων Θεόν, τουτέστιν οἱ ἐξ ἐθνῶν δεξάμενοι τὸ φῶς τῆς δόξης κυρίου. Iohannes Chrysostomus citatur f. 334. In fine (f. 348) methodus adeundi psalterii manu posteriore f. 16^v iterata; inc. Ἐὰν ἐννοιοιαν ἔχῃς τὴν οἰαν οὖν, des. ὁ βούλ(ει?) πράξαι περίμνηνον.

Praeponuntur ¹ (ff. 1-5) **Theodoret** protheoria in psalmos (M. 80, 857-865). ² (ff. 5^v-6) hymnus matutinus (Swete, *op. cit.*, p. 832-834), cui subditur manu posteriore (f. 6) ps. 50, 1-10. ³ (f. 6^v) symbolum Constantinopolitanum usque ad vv. εἰς μίαν ἁγίαν κα| (Hahn, *Bibliothek der Symbole*, Breslau 1897, p. 162-165). ⁴ (ff. 7-9) <**Eusebii Caesariensis**> argumenta in psalmos inde a ἰζ' *Εὐχαριστία τοῦ Δαυὶδ κ. τ. λ.* (M. 23, 68 B-72); insequuntur (f. 9^v) canticorum et hymnorum inscriptiones. ⁵ (ff. 10-11) tabulae ostendentes quomodo mensium horae ad corporis umbram dimetiantur (cf. Boll, *Codd. Astrolog. graec.* VII, 1908, p. 189-190), quot diebus et noctibus constant menses, quot horis dies et noctes (cf. Montfaucon, *Palaeographia graeca*, p. 362-363). ⁶ (ff. 11^v-12^v) tabulae paschales annorum 1017-1032 (tab. ann. ,ςφκγ' ,ςφκδ' ,ςφκς perierunt, f. 11 plus dimidio lacerato); in marginibus ff. 12-13 tab. pasch. annorum 1150-1174. ⁷ (f. 13) hymnus Φῶς *λαρόν* (Christ, *Anthologia graeca carminum christianorum*, Lipsiae 1871, p. 40; cf. Edgar Smothers, in *Recherches de science religieuse* XIX, 1929, p. 266-289), in fine cuius eadem manu: *Μνησθ(ητι), Κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου τῷ σῷ δούλῳ Λέοντι ( ) τῷ ποθῶ πολλῶ κτησαμένῳ τα τοῦ θεοπάτωρος Δα(υι)δ ἐρμηνευτᾶ μελωδήματα; ib. alia manu: μετετεθ(η) τῷ ονώμα αὐτ(ου) Λαβρεντ (Λαυρέντιος?) ἀπωκίρομενος μ(η)νι νδέμβριω ἰνδ. ε' ετ(ους) ,ςφλ' (= ann. 1022). ⁸ (ff. 13^v-16^v) ἐρμηνία καὶ διδασκαλία *Θεοφίλου πρεσβυτέρου εἰς τὸ Πατὲρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Inc. Ἰσχυρὸς ὁ λόγος τοῖς ἐννοοῦσιν αὐτὸν, des. καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.* Eadem interpretatio in cod. Rossiano 10 (hodie 736), f. 154.*

Codex in Italia meridionali exaratus, ut plane demonstrant ornatus tabularum paschaliū ff. 10-12^v atque litterarum maximarum aut maiorum initialium coloribus rubro caeruleo viridi flavo picti, necnon loci nonnulli flavo liquore tacti ea omnino

ratione qua librarii regionis illius delectabantur. Constat fasciculis quadraginta duobus quaternionibus (si excipias 1 hodie foliorum sex atque 6 ternionem) in prima singulorum pagina summa dextrorsum minio signatis (ff. 17-348) atque fasciculo uno nunc foliorum septem praevio (ff. 10-16). Addita sunt posterius ^a in custodiam membranae duae (ff. I-II) in quibus scriptiones rudissimae nullius momenti, ^b folia sex (1-6) atque ^c folia tria (ff. 7-9) ex duobus codicibus eiusdem aetatis avulsa. Inscriptiones, numeri, psalmus 151 atque beatitudines minio descripta. Manibus recentioribus adiecta sunt (ff. 1-2) oratio ad Christum, ut videtur, magnam partem hodie deleta aut resecta, (f. 5) litteris inter se colligatis nomina *Ιωαννης Θεοδωρος*, (ib.) index brevissimus librorum (*Εἰσι τὰ βιβλία τὰ ὄντα εἰς τὸ σακκίον — ἀσματικόν καὶ ὀρολογιον*), (ff. 5^v. 6. 11^v) scriptiunculae fere evanidae. F. 12 *Ἰω(άννης) ὁ ξηρο(s) καὶ δούλος χριστοῦ ὑπέγραψα*, (f. 348^v) epistola ficticia (*Μεγαλεπιφανέστατε ἄγιέ μου αὐθέντα καὶ γάμβρε, εὐχόμεαι τῷ Θεῷ ὑγιαίνειν σε καὶ χαίρειν μετὰ τῆς αὐθέν(του) καὶ παρικοθή(ου) μου ἀνεψιάς καὶ πάντων τῶν ὑπο σε κ. τ. λ.*), ib. nota 346. F. 347 suo loco post 340^v reposui.

Integumentum tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

620 (olim 420). Saec. XVI med., chartac., mm. 335 × 230, ff. 208, linn. 30.

1 (ff. 1-98^v) In Canticum canticorum catena trium Patrum, quae dicitur, Theodreti Cyrensis interpretatione atque Michaelis Pselli commentario intermixtis (de qua cf. M. Faulhaber, *Hohelied-Proverbien-und Prediger-Catenen*, Wien 1902, p. 6-19: typus B²). Expositio trium Patrum (Gregorii Nysseni, Nili, Maximi) atque Pselli in M. 122, 537-685; commentarium Theodreti in M. 81, 28-213.

Quae sequuntur ex cod. Laurentiano IV, 6 (Bandinius, t. II, p. 524-525) descripta crederes; eadem fere in Ottob. gr. 414 et in cod. 423, ff. 55 ss. legimus (cf. Codices Vaticani graeci, t. II, p. 139-140).

2 s. Anastasii Sinaitae quaestiones (M. 89, 329 ss.), *τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου ἀπόκρισις πρὸς τὰς προσενεχθείσας αὐτῷ ἐπερωτήσεις παρά τινων ὀρθοδόξων, πρῶτων περὶ διαφόρων κεφαλαίων* cod., hoc ordine: (ff. 101-167) quaest. 1-59 ab editis non semel discrepantes; s. Scripturae testimonia fere omnia omittuntur, ss. Patrum *χρήσεις* multo minores afferuntur, quaest. 27 et 28 eodem numero signantur, excerptum ex s. Cyrillo (568 AB) efficit quaest. λ', 33 et 34 in unum conflantur, 41-59 numeris carent; (ff. 167-170^v) quaest. <142-151>; (ff. 170^v-185^v) quaest. <60-70>; (ff. 185^v-186) quaest. <128> pars altera (M. 781); (ff. 186-187^v) quaest. <71-74>; (ff. 187^v-191^v) quaest. <152-154> usque ad vv. εἴτε διὰ λόγου εἴτε διὰ ἐπιστολῆς (M. 820 C 13).

3 (ff. 191-193) ss. **Basillii et Gregorii Nazianzeni** dialogus*.

4 (ff. 193-195) **Theodreti** ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος.

5 varia chronologica, nempe ¹ (f. 195) de apparitione Domini, ² (f. 195^{r.v}) ex **Eusebii** chronicis excerptum (*Μετὰ γὰρ τὸ πληρωθῆναι — ἡμέρα κυριακῆ*: M. 92, 1053 C), ³ (f. 195^v) **Hesychii** ex homilia in natalem Domini, ⁴ (ff. 195^v-196) **Iohannis Damasceni** de <mensibus> Macedonicis ex ecclesiastica traditione.

6 (ff. 197-200^v) **Epiphanii*** liber de vitis prophetarum (recensio B, cod. Coislin. 120: M. 43, 415-424 B 11 et 426 A 7-C 7).

7 (ff. 201-206^v) **Ieremiae*** Paralipomena (ed. Ceriani, Monumenta sacra et profana V, 1868, p. 11-18; BHG² 777).

Liber a Christophoro Avero ann. 1549 exaratus (L. Dorez, *Le registre des dépenses ...*, Fasciculus J. W. Clark dicatus, p. 171: «[13 iun.]... a messer Christofano Auvero, per la sua mercede de la scrittura di Theodoro in Cantica Canticorum in greco; [30 iul.]... a messer Christofano Avero per la scrittura d'un libro greco chiamata Anastasio»). Constat partibus duabus in unum compactis: priorem (ff. 1-100) efficiunt fasciculi tredecim quaterniones, excepto ultimo binione, primis insequentis fasc. verbis in ultima pagina directe scriptis distincti; alteram (ff. 101-208^v) componunt fasciculi item quaterniones quattuordecim, excepto paenultimo binione, eadem ratione atque praecedentes signati atque notis instructi (cf. ff. 109. 179. 181). Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. In marginibus correctiones nonnullae (e. g. ff. 2^v. 7. 11^v. 13. 18^v. 92^v. 94^v. 95^v. 96^v, manu alia rudiore ff. 65. 68^v. 81. 83), supplementa (ff. 3^v. 8^v. 30^v. 31^v. 35. 44. 48. 51. 58^v. 62. 83. 85^v), coniecturae (ff. 11^v. 12^v. 30. 43^v. 50^v. 73. 75^v. 79. 83. 90^v. 93^v. 97). Officinarum chartariarum signa: (ff. 1-40) areuballista circulo inclusa (cf. Briquet 747), (ff. 43-86) ancora inclusa circulo cui stella superstat (Briquet 481), (ff. 90-150) incus cum malleo circulo inscripta (Briquet 5963), (f. 152 ss.) corona cum stella quinque radiorum desuper (Briquet 4833). Scriptura vacant ff. 99. 100. 196^v. 207. 208. Foliorum secturae caeruleo colore tactae. Partis utriusque paginas signavit ipse ni fallor scriba; folia singula typis recens notata sunt.

Integumentum tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

621 (olim 453). Saec. XVI med., chartac., mm. 321 × 232, ff. IV. 184, linn. 40 (ff. 1-76^v). 29 (ff. 79 ss.).

1 (ff. 1-77) in Canticum canticorum catena trium Patrum, Theodreti Cyrensis interpretatione atque Michaelis Pselli commentario intermixtis ut in cod. 620. Paginas singulas correxit, coniecturis supplementisque tum graece tum latine auxit Matthaëus Devarius librorum graecorum emendator in Bibliotheca Vaticana inde ab anno 1541, sui nominis compendio (*M²*) non semel adhibito.

2 **Theodreti** episcopi Cyrensis in Daniele commentarius (M. 81, 1256-1545), hoc est (ff. 79-82^v) praefatio, (ff. 82^v-88) liber (*λόγος* cod. et ita

deinceps) I, (ff. 88-98^v) liber II, (ff. 98^v-109^v) liber III, (ff. 109^v-120) liber IV, (ff. 120-126) liber V, (ff. 126^v-132^v) liber VI, (ff. 132^v-142^v) liber VII, (ff. 142^v-148) liber VIII, (ff. 148-160) liber IX, (ff. 160^v-182) liber X.

Partes duae in unum conflatae. Prior (ff. 1-78) <a Francisco Syropulo> exarata est. Constat fasciculis undecim quaternionibus (si excipias 6 e 7 biniones, 8 ternionem) A^{ov}-IA^{ov} in prima singulorum pagina ima signatis. Ipsius scribae manu correctiones (e. g. ff. 5. 8^v. 9. 13. 29^v. 44^v), supplementa (e. gr. ff. 5. 6^v. 9. 10. 14. 17^v). F. 78^v manu coaeva: *Teodoreto sop(r)a la cantica | Greco*.

Pars altera (ff. 79-181) <ab Emmanuele Provataro> descripta. Complectitur fasciculos quattuordecim quaterniones (exceptis 8 ternione, 14 binione); in fine uniuscuiusque prima subsequentis verba directe scripta sunt. Correctiones haud raras (e. g. ff. 84^v. 85. 87^v. 90. 91. 92. 172^v. 174^v. 176^v), coniecturae (e. g. ff. 79^v. 94. 94^v. 102^v. 154. 160. 172. 175. 177^v), supplementa (ff. 85. 88. 90. 96. 105. 114. 125^v. 140^v. 160^v. 167^v. 169^v. 181). Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Officinarum chartariorum signa: galerus (cf. Briquet 3370), sagittae duae decussatae cum stella desuper (cf. Briquet 6298), stella sex radiorum rhombo arcuato atque circulo inscripta (cf. Briquet 6097). Ff. I-IV in custodiam addita. 77^v-78^v. 183. 184 vacua. Partis utriusque chartae continua enumeratione olim signatae sunt (pp. 1-360); folia singula typis recens notavimus. De codice quaedam apud A. Rahlfs, *Verzeichniss* ..., p. 252.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

622 (olim 423). Saec. XIII (ff. 123-130 saec. X ex.), membran., mm. 185×130, ff. I (add.). 130, linn. 24-27.

1 <Theodoriti episcopi Cyrensis> de Providentia Dei (M. 83, 556 ss.), nempe (ff. 1-10^v) <oratio 1>; (ff. 11-17^v) oratio 2; (ff. 17^v-28^v) oratio 3; (ff. 28^v-37) oratio 4; (ff. 37-48) oratio 5; (ff. 48-59^v) oratio 6; (ff. 59^v-70) oratio 7; (ff. 70-86) oratio 8; (ff. 86^v-99) oratio 9; (ff. 99^v-116^v) oratio 10.

2 (ff. 117-122^v) <s. Athanasii (?) ad Antiochum ducem respons. 137>, nempe contra Iudaeos testimonia Scripturae de Christo (M. 27, 684 C 15), *'H éνανθρώπησις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ* cod.; abrumpitur in vv. *ὡσεὶ ἄνθρωπος ἀναβοήητος ἐν* | (697 A 12).

3 epistolae variae. ¹(f. 123) <Philostrati ep. 19> inde a vv. *οὐχ ἐνὸς καὶ ἄστρα πάντων καὶ ὁ ἥλιος* (Hercher, Epistolographi graeci, Parisiis 1873, p. 473) atque 39. In fine: *Φιλοστράτου Ἀθηναίου ἐπιστολαί*. ²(ff. 123-133^v) **Bruti** epistolae 1-16. 29. 30. 51-58 (*ιθ' - κ<ζ'>*). 17-20 (*κ<ξ'> - <λ'>*). 31. 32. 69 (*λγ'*). 70 (*λδ'*). 35-50. 21-28 (*να' - νη'*). 59-68. 33 (*ξθ'*). 34 (*ο'*). Varietates

collegit Hercher (op. cit., p. xxix-xxxii). ³(f. 130^v) *ἐπιστολαὶ Βασιλείου τοῦ α' θρόνου* (Basil. Scamandrenus, 970-974?). *Εἰς Συμεῶνα βασιλικὸν α' σπαθ(άριον) α' νοτ(άριον) τοῦ δρόμου καὶ ἀναγρα(φέα) τῶν Ἀρμενι(ακῶν)*; inc. *Καὶ ἀλιεὺς οὐχ ἀπλῶς δίκτυα οὐδὲ βόλους*, abrumpitur in vv. *ἀναλόγως τῇ γῇ καὶ τῇ γεωργίᾳ οὐκ ἀποροῦντες μὲν οὐδὲν ἄλλως* |.

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. 1-122) fasciculos quindecim complectitur quaterniones (excepto tertio quinione) in prima singulorum pagina summa dextrorsum signatos (cf. ff. 17. 27. 51. 67. 107); ff. 1-9. 85-95 manu recentiore suppleta sunt. Scholia brevia in ff. 62^v. 77^v, supplementum in f. 111^v, animadversio in f. 52^v. Ff. 59. 116. 117. 122 humore atque blattis laesa non sine certo scripturae damno; ff. 1. 2. 114. 115 venenis chemicis conspurcata.

Pars altera foliis tantum octo constat; in marginibus et inter lineas, manu saec. XIV-XV, correctiones additionesque nonnullae; f. 130 perterebratum.

F. I agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Theodoriti sermones de pro|videntia Dei*. | 423.

Inter libros Sixti IV noster fortasse recensetur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ... p. 240: «Theodorichi de Providentia. Ex membr. in nigro»).

In tabulis et in dorso corio castaneo obductis, fibulis olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso sillybi saec. XVII cum nota rubra 622.

623 (olim 421). Ann. 1549-1551, chartae., mm. 337×232, ff. II (add.) 258, linn. 30.

1 Theodoretis episcopi Cyrensis in Ezechielem (M. 81, 808-1256), hoc est (ff. 1-3^v) argumentum; (ff. 3^v-14) <tomus I>; (ff. 14-22) tomus II; (ff. 22^v-29) tomus III; (ff. 29-36^v) tomus IV; (ff. 36^v-45^v) tomus V; (ff. 45^v-53) tomus VI; (ff. 53-60^v) tomus VII; (ff. 60^v-69) tomus VIII; (ff. 69-74^v) tomus IX; (ff. 74^v-79^v) tomus X; (ff. 79^v-90^v) tomus XI; (ff. 90^v-102^v) tomus XII; (ff. 102^v-111) tomus XIII; (ff. 111-116^v) tomus XIV; (ff. 116^v-126) tomus XV; (ff. 126-137^v) tomus XVI.

2 Origenis (in marg.) <in Ieremiam> (ed. Klostermann, *Origenes Werke*, III Bd., Leipzig 1901), hoc est: (ff. 141-148) homilia 1; (ff. 148-150) hom. 2; (f. 150^{r,v}) hom. 3; (ff. 150^v-154^v) hom. 4; (ff. 154^v-164) hom. 5; (ff. 164-166) hom. 6; (ff. 166-168) hom. 7; (ff. 168-172^v) hom. 8; (ff. 172^v-176) hom. 9; (ff. 176-180) hom. 10; (ff. 180-182^v) hom. 11; (ff. 182^v-190) hom. 12; (ff. 190^v-192^v) hom. 13; (ff. 192^v-201^v) hom. 14; (ff. 201^v-205^v) hom. 15; (ff. 205^v-211) hom. 16; (ff. 211-213^v) hom. 17 mutila (cf. ed. p. 145); (ff. 213^v-221^v, l. 8) hom. 18, quae des. abrupte *ἐρχομένων ὀφθη* (ed. p. 165); subsequitur nulla facta distinctione (ff. 221^v-227^v) hom. 19 initio mutila et lacuna laborans (ed. p. 165. 167); (ff. 228-237^v) hom. 20, *ιθ' cod.*

3 (ff. 238-255^v) *ὁμιλία κ^η*, revera **Clementis Alexandrini** Quis dives salvetur (ed. Barnard, Cambridge 1897 [*Texts and Studies* V, 2]); lacunis pluribus laborat codex (ff. 238. 238^v. 239. 239^v. 254^v. 255).

Partes duae ab Emmanuele Graeco descriptae. Prior (ff. 1-140) exarata est, ut videtur, primis mensibus anni 1549 (cf. Batiffol, *La Vaticane de Paul III à Paul V*, p. 116: « die 23 maii 1549: Theodoretus in Ezechielem prophetam graeco »). Constat fasciculis duodeviginti quaternionibus, excepto ultimo binione, in prima singulorum pagina signatis (cf. ff. 57. 73).

Pars altera (ff. 141-258) biennio post absoluta (mart. 1551; cf. L. Dorez, *Le registre des dépenses* ..., p. 176) in Bibliotheca die 31 oct. 1552 reposita est (Arch. Bibl. t. XI, f. 48). Fasciculos complectitur quindecim quaterniones, praeter ultimum ternionem, in ultima uniuscuiusque pagina signatos.

Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. In marginibus correctiones, additiones, coniecturae nonnullae. Officinarum chartarum signa: ancora circulo inclusa, cui superstat stella sex radiorum (cf. Briquet 481); flos quidam circulo incriptus, cui superimponitur stella (cf. Briquet 6683); sagittae duae decussatae (cf. Briquet 6272). Scriptura vacant ff. 138-140. 203^v-204. 256-258^v. Foliorum secturae liquore violaceo tactae. Partis utriusque chartae continua enumeratione olim signatae sunt (pp. 1-510); folia singula typis notavimus.

De codice brevitur egerunt Klostermann (*op. cit.*, p. xiv-xvi), Barnard (*op. cit.*, p. xx-xxi), Rahlfs (*Verzeichnis* ..., p. 252).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

624 (olim 422). Saec. XII, membran., mm. 263 × 198, ff. I. 200 (I. 199. 200 add.), linn. 28.

Theodoriti episcopi Cyrensis opera duo. ¹Eranistes seu Polymorphus (M. 83, 28-336), hoc est (ff. 1-2) praefatio, (ff. 2-29) Immutabilis, (ff. 29-71) Inconfusus, (ff. 71-107^v) Impatibilis; subsequuntur <demonstrationes per syllogismos> (ff. 107^v-109^v) quod immutabilis sit Deus Verbum, (ff. 109^v-112) quod unio sit inconfusa, (ff. 112-114^v) quod impatibilis sit divinitas Salvatoris. In fine epigramma Ἄτρεπτος, ἀσύγχυτος, ἀπαθής μένει — Ἡ τριάς ἔστω τῶν σοφῶν τούτων λόγων. ²Haeticarum fabularum compendium (M. 83, 336-556), nempe (ff. 115-116^v) praefatio; (ff. 116^v-132^v) liber I; (ff. 133-139) liber II; (ff. 139-143) liber III; (ff. 143-154) liber IV; capp. 3-4 lemmatis quae in ed. Roma leguntur instructa sunt; (ff. 154-198) liber V, divinatorum librorum epitome, ἡ ἐπιγραφή τοῦδε τοῦ ε' λόγου αὐτῆ al. manu in marg. In fine: Ἐπληρώθη Θεοῦ χάριτι τὸ κατὰ αἰρέσεων Θεοδωρίτου. Πολλὰ βιβλία φιλοκάλει· τοῦτο γὰρ οὐκ ἔστι περισπασμὸς ἀπλῶς· μελέτη γὰρ πολλή, κόπωση σαρκός.

Fasciculi 25 quaterniones, si excipias ultimum sex foliorum, in prima singulorum pagina summa dextrorsum signati (cf. 9. 33. 153). Exstant tum ipsius scribae manu tum alterius recentioris lemmata (ff. 118. 120. 121^v. 150), scholia (ff. 3. 3^v. 4. 4^v. 55^v. 58. 62. 83. 83^v. 88^v. 90^v. 105. 114^v), correctiones (e. g. ff. 7. 8^v. 9^v. 14^v. 15^v. 16. 37. 43. 44. 157), additiones (ff. 11. 51^v). Fenestella aperta est f. 131, exemplo fortasse lacunoso. Inscriptiones, collocutorum nomina flavo colore tacta. Ff. I. 199. 200 saec. XVI in custodiam addita.

F. I summo nota 53, inferius manu <Romuli Mammacini?> *Opera Theodoriti* (sub qua indicatione inter libros Sixti IV iam recensitus fuerat; Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 241: « B. Theodorichi Opera. Ex membr. in pavonazio »), deinde βιβλος αὐτῆ Θεοδωρίτου ἐπισκόπου γενομένου Κύρου πόλεως. F. I^v index brevis latinus saec. XVI. Librum commodo acceperunt Nicolaus Maioranus et I. B. Cervinus (cf. Vat. lat. 3966, f. 1).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

625 (olim 619). Ann. 1549-1550, chartac., mm. 233 × 169, ff. 223, linn. 22.

Theodoreti Graecarum affectionum curatio (M. 83, 784 ss.; ed. Raeder, Lipsiae 1904). (ff. 1-3^v) prologus; (ff. 3^v-23^v) sermo 1; (ff. 23^v-44^v) sermo 2; (ff. 44^v-67) sermo 3; (ff. 67-82^v) sermo 4; (ff. 82^v-102^v) sermo 5; (ff. 102^v-125) sermo 6; (ff. 125-135^v) sermo 7; (ff. 135^v-153) sermo 8; (ff. 153-170) sermo 9; (ff. 170-192) sermo 10; (ff. 192-209^v) sermo 11; (ff. 209^v-220^v) sermo 12, des. abrupte in vv. διανυκτερεῦσαι πίνοντα ἔφη, καὶ τῶν ἄλλων ἀ | (M. 1141 A 2; Raeder, p. 314, 16).

Liber exaratus ab Emmanuele Graeco, qui scripturae mercedem accepit die 9 ian. 1550 (L. Dorez, *Le registre des dépenses* ..., p. 172; Batiffol, *La bibliothèque* ..., p. 123). Constat fasciculis 28 quaternionibus, excepto sexto foliorum septem; notis signati sunt sex priores tantum, omnes vero praebent in fine prima subsequentis fasc. verba directe scripta. Inscriptiones, litterae initiales maximae liquore rubro pallidiore distinctae. Ipsius scribae manu correctiones siglo γρ. saepius adhibito (e. g. ff. 3^v. 4. 4^v. 5. 7^v. 147^v. 162^v. 164. 175^v. 195. 208. 211^v), supplementa brevissima (ff. 8^v. 12. 18^v. 20. 84^v. 128. 128^v. 174. 205). coniecturae (ff. 3^v. 88. 107^v. 138^v. 180^v. 219). Officinarum chartarum signa: flos quidam circulo incriptus cui superstat stella (cf. Briquet 6683), sagittae duae decussatae (cf. Briquet 6272), scala scuto inclusa cui superimponitur crux (Briquet 5929). Ff. 221-223 scriptura vacant.

Integumenti tabulis corio nigro signato obductis agglutinatum est dorsum novum. Fibularum vestigia. In tabula anteriore sillibus chartac. XVII cum nota rubra 625.

626 (olim 424). Saec. XIV (ff. 1-116 ann. 1306-1307), chartac., mm. 240 × 168, ff. 213, linn. 31 (ff. 1-116), 29-32 (ff. 116^v ss.).

1 Theodoreti Graecarum affectionum curatio (cf. cod. 625). (ff. 1-2^v) prologus; (ff. 2^v-15) sermo 1; (ff. 15-25) sermo 2; omittuntur vv. τοὺς Ἕλληνας ἐξεπαίδευσε — ἀλλ' ὁμως καὶ ταῦτα (Raeder, p. 72, 2-78, 10;

M. 856 A 6-873 B 2) inferius, ff. 116-120^v, suppleta; sermo 3 (ff. 25-34) inc. abrupte ὁ Πλάτων σαφῶς ἐπιστάμενος (ib.); (ff. 34-42^v) sermo 4; (ff. 42^v-53^v) sermo 5; (ff. 53^v-66) sermo 6; (ff. 66^v-72) sermo 7; (ff. 72-81^v) sermo 8; (ff. 81^v-91^v) sermo 9; (ff. 91^v-105) sermo 10; (ff. 105-116) sermo 11; sermo 12 omittitur.

2 (ff. 121-213^v) Nicolai Methonensis (al. m.) refutatio institutionis theologiae Procli Platonici (ed. Voemel, Francofurti ad Moenum, 1825); cap. 1 des. ἡ αὐτὴ καὶ μονάς (p. 9, 22), cap. ultimum (ρϞθ' = ed. laud. ϞϞη') des. ἀπογίνεται χωρὶς τῆς τοῦ ὑποκειμένου φθορᾶς (Voemel, p. 219, 14). Refutationis capita singula praecedunt capita Procliana ab editione antiqua Aem. Porti (Hamburgi 1618, p. 415 ss.) non semel discrepantia: codicis nostri varietates accurate notavit L. Holstenius in exemplo editionis Hamburgensis inter libros Barberinianos sub numero J. IV. 31 servato.

Partes duae in unum conflatae. Prior (ff. 1-120) fasciculos complectitur quindecim quaterniones (si excipias 11 et 15 foliorum septem) in ultima singulorum pagina signatos atque par foliorum (ff. 119-120). In capite sermonis uniuscuiusque additum est summarium ex prologo desumptum; alibi, manibus variis, supplementa brevissima (e. g. ff. 18. 18^v. 22. 22^v. 24. 66. 74^v. 90^v), correctio (f. 18), annotationes (ff. 3. 117^v. 118), nomina latina (in marg. f. 24). Signum chartae in ff. 119. 120, farcimen (cf. Briquet 13600). In fine sermonis undecimi (f. 116): † ἔτος, ζωιε': †.

Partem alteram tribus manibus eiusdem aetatis sese excipientibus facile crederes descriptam (nempe ^a ff. 121-152^v, ^b ff. 153-170^v, ^c ff. 170^v-213). Hanc efficiunt fasciculi duodecim quaterniones (si excipias ^a foliorum septem, ^b ^c nunc foliorum sex) in prima et ultima singulorum pagina minio signati. Inscriptiones, numeri, litterae initiales rubro colore exarata. Correctiones in ff. 122^v. 123. 124. 125. 131^v, supplementa nonnulla (e. g. ff. 121. 122. 122^v. 123. 124^v. 125. 196. 203^v. 209^v). F. 213^v inscriptio latina saec. XVI erasa, quae propinquissima illi cod. 598 f. 174 mihi videtur et ex vestigiis quae supersunt ita restituenda: *Ioseph Capiblaneus Vicentinus instaurabat anno 157(5?)*.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

627 (olim 862). Saec. XVI, chartac., mm. 335 × 230, ff. I. 186, linn. 27.

Theodori Heracleensis * in psalmos I-CXVIII, 138, revera ni fallor brevis interpretatio ex variis auctoribus scholae Antiochenae concinnata; cf. quod breviter attigi in *Chânes exégétiques grecques*, col. 1128-1130. Loci complures sub nomine Διοδώρου aut Ἀναστασίου in catenis occurrunt, alii nihil aliud sunt nisi exiguum commentarii Theodori Mopsuesteni compendium. Excerpta nonnulla vulgavit L. Mariès, qui opus Diodoro Tarsensi vindicavit (*Revue de philologie* XXXV, 1911, p. 59, 63-68; *Recherches de science*

religieuse, 1919, p. 82-100 [praefatio, argumentum ps. 118]; *Études préliminaires à l'édition de Diodore de Tarse sur les psaumes*, Paris 1933).

Liber ex exemplo mutilo descriptus (Messanensis, Univ. 38; cf. Mariès, *Études préliminaires ...*, p. 14-18), abrumpitur in vv. ἐπειδὴ γὰρ φησιν ἔφθασας ἀποφῆ | (Corderius, Expositio Patrum Graecorum in psalmos t. III, 1646, p. 483, l. 2 ab imo); curas expertus est Matthaei Devarii in bibliotheca Vaticana codicum graecorum emendatoris, qui nonnulla correxit, alia coniecturis auxit, nominis sui compendio (*M'*) saepius addito.

Fasciculi 24 quaterniones (si excipias primum binionem, ultimum septem foliorum) <a Viviano Brunoro> circa annum 1570 perscripti, nullis notis signati. Officinarum chartarum signa: (f. 61) arcuballista circulo inscripta (cf. Briquet 750), (f. 60) scala scuto in cruce desinente inclusa (cf. Briquet 5931), alibi stella rhombo arcuato atque circulo inscripta (cf. Briquet 6097). Scriptura vacant ff. Iv. 131^v. 185-186^v. F. I *Theodorus Heracliensis*. 862; in *Psalmos 627* addidit alia manus.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

628 (olim 425). Saec. XI, membran., mm. 184 × 142, ff. 253, linn. 21.

Theodoretī episcopi Cyri historia ecclesiastica (M. 82; ed. Parmentier, Leipzig, 1911). (ff. 1-59^v) tomus I, capitum tabula omissa; (ff. 59^v-104^v) tomus II; desiderantur vv. πενήκοντα μὲν καὶ διακόσιοι συνῆλθον — λέγειν ποτὲ πατέρα (7, 1-8, 41 = p. 100, 16-114, 1) uno fasciculo post f. 64^v perditō; (ff. 104^v-130^v) tomus III; (ff. 131-191^v) tomus IV; (ff. 192-253) tomus V; desiderantur vv. σεσωκῶτα θεόν — τῆς ἀληθείας ἐλύττησαν. Διο | (39, 12-24 = p. 344, 19-347, 7) foliis duobus perditis post f. 251^v; des. ἡγεμονεύσαντας πόλεων (p. 348, 14). In fine: Τέλος τοῦ ε' τόμου Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου ιστορικοῦ.

Liber a duobus scribis sese excipientibus (b, ff. 113-193) diligenter exaratus. Constat fasciculis triginta tribus quaternionibus in prima singulorum pagina ima sinistrorsum signatis; perierunt post f. 64^v fasc. nonus, post f. 251^v fasc. tricesimi tertii folia duo media et ultimum. Inscriptiones litteris semi-uncialibus, quae dicuntur, distinctae. Supplementa in ff. 20^v. 179^v, correctiones in ff. 105^v. 115^v. 203. 212. 231. 238. F. 253 nota ad mensem martium ann. 1278 pertinens; f. 248^v lineae duae ex lingua graecitatis infimae. Folia nonnulla, praesertim in initio et fine, humore inquinata. Fasc. δ' ordo restituendus: 25. 28. 26. 27. 30. 31. 29. 32.

Liber commodatus fuit Christophoro Personae priori S. Balbinae (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 286 «... Theodorici de Historia ecclesiastica ex membranarum in nigro die XXI maii <1481>. — Restituit die 23 junii»). Brevibus descriptus est a Parmentier (*op. cit.*, p. XIV).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

629 (olim 426). Ann. 1550, chartac., mm. 230×165, ff. IV (add.). 236, linn. 18.

Theodoretī episcopi Cyri historia religiosa (M. 82, 1284-1496).

Liber a Francisco de Candia, ex exemplo cod. 2211 simili, anno 1550 descriptus (L. Dorez, *Le registre des dépenses* ..., p. 173) et die 30 aprilis 1551 in bibliotheca repositus (Batiffol, *La Vaticane de Paul III à Paul V*, p. 123: «Vita triginta sanctorum a Theodoro descripta grece, qui liber inscribitur Philotheos. in corame celeste, in 4°»; cf. Archiv. Bibl. t. XI, p. 42). Fasciculos complectitur triginta quaterniones (si excipias 4 et 6 terniones) cruce et notis arabicis in prima uniuscuiusque pagina summa et primis fasciculi subsequentis vocibus in ultima ima directe scriptis signatos. Singulis fere paginis occurrunt emendationes et additiones; supplementa fusiora attulit (Iohannes Honorius a Mallia): (f. 125^{r.v}) = M. 1392 B 15-D 9, (f. 218) = M. 1477 C 3-1480 A 1, (f. 218^v) vv. ὄφθησαν δὲ αὐτῶ — ἐναπησχολεῖτο δεινοῖς (H. Lietzmann, *Symeon Stylites*, Leipzig 1908, p. 13-14; Herveti versio latina apud M. 1479, n. 32). Officinae chartariae signum stella sex radiorum circulo inclusa cum alia stella desuper. F. I summo nota 57, inferius nota 426; ibidem agglutinatus est syllabus membraneus anno 1550 posterior: *Theodoriti historia de vitis | quoru(m)da(m) sanctor(um).* | . 426. Scriptura vacant ff. I-IV. 234^v-236.

Integumentum ex corio obscuro saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; in eodem tegumento lacinae exstant codicis latini membran. saec. XIV binis columellis exarati. In tabula anteriore et in dorso sillybi saec. XVII cum nota rubra 629.

630 (olim 427). Saec. XVI med., chartac., mm. 275×202, pp. II. 172 (80-97 librario omissis), linn. 32-37.

Theodoretī episcopi Cyri ¹ (pp. 1-7) contra Nestorium ad Sporacium (M. 83, 1153-1164). ² (pp. 7-166) epistolae CXLVII (M. 83, 1173-1412); sub numero ρκε' legitur ep. 147.

Fasciculi tredecim terniones (a Iohanne Honorio a Mallia) eleganter exscripti, sine notis relictī. P. 1 titulo primi libelli litteris capitalibus aureis et rubris exarato superimponitur πύλη variis coloribus picta, in qua lilia Farnesiana recurrunt; eiusdem paginae partem inferiorem occupat scutum Pauli III a duobus geniis sustentatum, subiecta inscriptione litt. cap. aureis *Liberalitate Pauli III. Pont. Max.* Supplementa in pp. 3. 49. 73. 102. 106. 107. 154. 159.

P. 171 manu posteriore ὀνόματα ῥωμαϊκὰ ἢ βαρβαρικὰ οἷς χρῆται Θεοδώρητος. Officinarum chartariarum signa: sagittae duae decussatae, quibus superstat stella sex radiorum (cf. Briquet 6298), ancora circulo inscripta cum stella desuper (cf. Briquet 492), arcu-ballista circulo inclusa liliū superimpositum habens (cf. Briquet 762).

Tabula priori aversae glutine adhaerent schedula chartacea notam 428 prae se ferens atque syllabus anno 1550 posterior: *Theodoriti ep(isto)lae ad diuersos.* | . 427. De codice quaedam apud Schwartz, Acta Conc. oec. tomus alter, vol. I, pars altera, p. xi.

Integumentum ex corio rubro saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore et in dorso sillybi saec. XVII cum nota rubra 630.

631 (olim 824). Saec. XI, membran. (ff. 228-235 saec. XIII; scriptura ff. 1-2 saec. XIV renovata; ff. 7-51 saec. XVI, chartac.), mm. 247×190, ff. II (chart. add.). 235, linn. 32 (ff. 1-6^v. 52-147^v), 35 (ff. 148-227^v), 40 circa (ff. 228-234^v), 21 (ff. 7-51).

1 Theodoretī episcopi Cyri, τοῦ μακαρίου Θεοδώρητου cod., quaestiones in loca difficiliora sacrae Scripturae (M. 83); f. 7 (manu L. Zaccagni): *Vsque ad fol. 147 Quaestiones in Octateuchum edite tom. 1. operum Theodoretī.* ¹ in Genesim quaestiones 110 sine numeris relictae, hac ratione sese excipientes: ^a (ff. 1-4^v) quaest. 4 (inde a vv. ἀλλὰ γὰρ ἴσως οἱ προῦ-πάρχειν, M. 84 A 15). 5. 6 (omisso supplemento 85 C-88 A 4). 7-16; ^b (f. 5^{r.v}) quaest. 37 inde a vv. εἰ δὲ δυσόργητος et 38 usque ad vv. ἀπηνῆ τὸν Θεόν (M. 133 D 5-137 C 1); ^c (ff. 6^{r.v}) quaest. 17 et 18 usque ad vv. κατ' αὐτῶν ἐξουσίαν ὡς παραβε | (M. 97 A 1-100 C 11); ^d (ff. 7-51^v chart. suppl.) prologus et quaest. 1-66 (M. 77-173 B 9 ἀποπτᾶσαν μὲν καὶ ἐξελοῦσαν); quaest. 18 des. διόλλυσι τὸ ζῶον (M. 100 B 4), quaest. 20 vacat supplemento ὥσπερ εἴ τις βασιλεὺς — εἰσφέροντα χρεῖαν (M. 109 A 12-112 A 8), quaest. 46 desideratur, interpretum nomina (Origenes, Diodorus, Theodorus) desunt; ^e (ff. 52-66) quaest. 66 inde a vv. ἐξ Αἰγύπτου ἐν δὲ τῇ ἐρήμῳ — 110 (M. 173 B 9-225). In fine: τέλος τῆς Γενέσεως τῶν ἀπόρων ζητημάτων, κεφάλαια ρα' (!). ² (ff. 66-86) in Exodum; in principio: εἰς τὴν Ἑξοδὸν κεφάλαια οβ', in fine: τέλος τῶν οβ' κεφαλέων τῆς Ἑξοδῶν. ³ (ff. 86-102) in Leviticum; in principio: εἰς τὸ Λευτικὸν κεφάλαια λη', in fine: ἐπληρώθησαν τὰ κεφάλαια τὰ εἰς τὸ Λευτικόν. ⁴ (ff. 102-116^v) in Numeros; in principio: εἰς τοὺς Ἀριθμοὺς κεφάλαια νβ', in fine: ἐπληρώθησαν τὰ κεφάλαια τὰ εἰς τοὺς Ἀριθμοὺς. ⁵ (ff. 116^v-133) in Deuteronomium; in principio: εἰς τὸ Δευτερονόμιον κεφάλαια μς', in fine: ἐπληρώθησαν τὰ κεφάλαια τὰ εἰς τὸ Δευτερονόμιον. ⁶ (ff. 133-141^v) in Iosue; in principio: εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυὴ κεφάλαια κα', in fine: ἐπληρώθησαν τὰ κεφάλαια τὰ εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυὴ. ⁷ (ff. 141^v-147^v) in Iudices; in principio: εἰς τοὺς Κριτὰς κεφάλαια α); abrumpitur in vv. ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασιν καὶ τὰ ἐξῆς (quaest. 20, 508 B 9).

² in orationes decem s. Gregorii Nazianzeni commentarii anonymi, revera ni fallor Georgii Mocoeni. ¹ (ff. 148-156^v) in Theophania, orat. 38; argumentum inc. Τὸν παρόντα λόγον τινὲς μὲν φασὶ τὸ προοίμιον ἔχειν ἐξ ὑπολήψεως, des. καὶ τὸ προοίμιον τῷ πατρὶ ἐξενήκεται (cf. I. Sajdak, Historia critica scholiastarum et commentatorum Gregorii Nazianzeni, Cracoviae 1914, p. 72 et 74, sub nomine Georgii (Mocoeni)); commentarius inc. Τὸ « κύριος » ὄνομα δηλωτικὸν ἐστὶ τῆς θεότητος, des. ὁρᾶν ὅσον καὶ δυνατὸν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ κ. τ. λ. ² (ff. 156^v-170) in Supremum vale, orat. 42; argumentum inc. Τῇ κοινῇ συνηθείᾳ καὶ τῇ τῶν πολλῶν χρήσει, des. σχήματος δὲ βαρύτητος

κεκραμένης εἰρωνία (cf. Sajdak, p. 73); commentarius inc. *Συνεξακούεσθαι ἐν-
ταῦθα τὸ « φαίνεται » δέκνται, des. ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δηλονότι* ³ (ff. 170-174v)
in sancta Lumina, orat. 39; commentarius inc. *Προοιμακὰς ἐννοίας μετὰ παρα-
δειγμάτων* (cf. Sajdak, p. 72 et cod. 409 f. 201, sub nomine Georgii), des.
δοξάσωσιν τὸν Πατέρα ὑμῶν τῶν ἐν οὐρανοῖς, αὐτῶ ἡ δόξα κ. τ. λ. ⁴ (ff. 174v-184)
in sanctum baptisma, orat. 40; commentarius inc. *Ὁ μετὰ χεῖρας οὐτοσί
λόγος τῷ τοῦ φθάσαντος τέλει* (cf. Sajdak, p. 72 sub nomine Georgii), des.
ἔξω τοῦ νυμφῶνος ἀποκλεισθήσεται. ⁵ (ff. 184v-189) in laudem s. Cypriani,
orat. 24; argumentum inc. *Ὁ εἰς τὸν μάρτυρα Χριστοῦ Κυπριανὸν λόγος γένους
ἐστὶ πανηγυρικοῦ, des. ἐκ τῶν ἀπὸ καιροῦ κατὰ Ἑρμογένην καλούμενον* (sub
nomine Georgii in cod. 409, f. 114v); commentarius inc. *Παρ' οὐλόγον ἀν
εγκωμιάστος φησὶν ὁ Κυπρια(νὸς) παρήρχετο, des. ἐν ἐπιλόγοις εὐχὴ ὡς ὄροι
ρήτορίας βούλονται.* ⁶ (ff. 189-201) in laudem s. Athanasii, orat. 21; argu-
mentum inc. *Ὁ παρὼν λόγος γενικωτέρω ὀνόματι τοῦ πανηγυρικοῦ εἵδους ἐστίν,
des. ὡς ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν ἐστὶ κατιδεῖν* (cf. Sajdak, p. 74; sub
nomine Georgii in cod. 409, f. 241v); commentarius inc. *Ἐξ ἐγκωμίου τὸ
προοίμιον εἴληπται τῷ πατρί, des. καὶ τῶν ὁμοίων σου ἀγίων ἐν τῇ ἐκεῖθεν λαμπρότητι.*
⁷ (ff. 201-205) in novam Dominicam, orat. 44; argumentum inc. *Τὸν παρόντα
λόγον ἐν τῇ πόλει μὲν Ναζιανζοῦ ἔγραψεν, des. τοῦ πανηγυρικοῦ εἵδους ἔχει τὸ
συμβουλευτικόν* (cf. Sajdak, p. 73; sub nomine Georgii in cod. 409, f. 67v);
commentarius inc. *Τὸ « τιμᾶσθαι » φησὶ « τὰ ἐγκαίρια παλαιὸς νόμος » ἐστὶν
ἐκ χρόνου τοῦ Μοῦσέως, des. πρὸς τὸν νέον βίον παραπεμφθεῖμεν ἐν Χριστῷ
κ. τ. λ.* ⁸ (ff. 205-212v) in Pentecosten, orat. 41; commentarius inc. *Σεβασ-
μοτέραν ἐορτὴν καὶ πανήγυριν δέκνουν αἰεὶ, des. Ἰησοῦ Χριστῷ τῇ ἀληθινῇ τῶν
σωζομένων ἐορτῇ καὶ ἀγαλλιάσει, μεθ' οὗ ἡ δόξα κ. τ. λ.* ⁹ (ff. 212v-214v) in
sanctum Pascha I, orat. 1; commentarius inc. *« Ἀναστάσεως ἡμέρα » ἡ σήμερον
δηλονότι καὶ ἡ ἀρχὴ καλὴ τῆς ἱερωσύνης μου* (cf. Sajdak, p. 66; sub nomine Geor-
gii in cod. 409, f. 26), des. *ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα διδάσκοντας ἐν εἶναι πάντας ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ κ. τ. λ.* ¹⁰ (ff. 214v-227v) in sanctum Pascha II, orat. 45; argu-
mentum brevissimum inc. *Τὸν δεύτερον τοῦ Πάσχα λόγον μετὰ τὴν ἐξέλευσιν,
des. ἔγραψεν ὁ πατήρ* (cf. Sajdak, p. 67. 81. 82 atque cod. 409, f. 32 sub
nomine Georgii); commentarius inc. *Ἐπὶ τῆς θεωρίας μὲν καὶ ἐπὶ τῆς
γνώσεως, des. ἀξίους ἱερωσύνης ὕμνους ἐπὶ τὸ ἄνω θυσιαστήριον, ὦ Πάτερ καὶ
Λόγε καὶ Πνεῦμα ἅγιον, ὅτι σοι πρέπει κ. τ. λ.* Praemittitur (f. 148) manu
posteriore orationum index brevissimus.

³ (ff. 228-235v) libri Gerontici, ut videtur, fragmentum; constat
ἐρωταποκρίσει variis (praesertim de humilitate, de voluntate bona et mala,
de oratione) quibus immixta sunt excerpta nonnulla desumpta ex aucto-

ribus, qui nominantur: (f. 232v) Ammonas abbas, (f. 228) Arsenius,
(f. 231v) Athanasius, (f. 228) Barsanuphius, (f. 233) Cassianus,
(ff. 234v. 235) Ephraem, (f. 233) Gregorius Nazianzenus, (f. 234)
Hyperechius, (f. 232r.v) Iohannes Carpathius, (f. 229v) Iohan-
nes Chrysostomus, (f. 229r.v) Iohannes Climacus, (f. 234)
Isaac, (f. 234r.v) Isaias, (f. 228r.v) Macarius, (ff. 232. 233) Mar-
cus, (ff. 234. 235) Maximus, (ff. 233. 235) Nilus, (f. 234) Poimen,
(f. 234) Symeon iunior theologus. Plura fere similia praebet *Βιβλος
ψυχοφελεστατη περιεχουσα αποκρισεις... Βαρσανουφίου και Ιωαννου*, ed. Nico-
demi Hagioriti, Venetiis 1816 (e. g. p. 42, 66, 38). Scriptura f. 235v fere
penitus deleta.

Partes tres ex totidem codicibus avulsae, in unum compactae. Prima (ff. 1-147v)
fasciculos quindecim ni fallor comprehendebat; supersunt integri duodecim tantum
posteriores (ff. 52-147), quaterniones hodie sine notis; trium priorum reliquias praebent
ff. 1-4. 6. 5. Scriptura accurata, litterae initiales maximae rubrae, inscriptiones chara-
ctere semi-unciali qui dicitur distinctae. Lineae aut litterae ff. 1-3. 6r, quae evanuerant
aut etiam omnino effluxerant, manu saec. XIV restituae. Ad opus in toto restaurandum
manus saec. XVI medii non tantum folia quae perierant chartis suffecit, sed etiam
tenore uno prologum et quaestiones 66 priores perscripsit.

Pars secunda (ff. 148-227v) constat nunc fasciculis decem quaternionibus accurate
descriptis, sine notis. Inscriptiones, s. Gregorii loci qui explicantur litteris uncialibus
moduli minoris exarata. Subscriptio (f. 227v) versis duodecasyllabis novem: † *Τὴν σὴν
μὲν αὐτὸς ἐντολὴν καθὼς δέον: πληρεστάτην ἔδειξα, τίμει πατέρ: ταύτην ἀκαρῆ τυχάνουσαν ἐκτό-
πως: δέγμα δ' ἀγάπης καθαρᾶς κεκτημένη: τοῖνυν κἀγὼ σε μνημονεῦειν μου θέλω: τοῦ σοῦ τα-
πεινοῦ μοναχοῦ Γρηγορίου: ἡνίκα σαυτὸν τῷ Θεῷ παριστάεις: καὶ προλαλῆς δέσιν αὐτῷ
γνησίως: ἀρχὴ μοναχῶν Θεοδώσιε πατέρ* (cf. Vogel-Garthausen, *Die griechischen Schreiber ...*,
p. 94). Notis α'-<π'> folia singula posterius signata sunt eadem, ut videtur, manu quae
πίνακα orationum brevissimum atque lineas sine pretio quattuor f. 4v apposuit.

Pars tertia (ff. 228-235) stylo minutiore atque atramento pallidiore descripta; f. 228
crux litteris *Ιϛ ΧϞ ν̄ κ* circum scriptis distincta.

Codicem emit pro Apostolica bibliotheca Venetiis die 8 aprilis an. 1551 Antonius
Eparchus (cf. Batiffol, *La Vaticane ...*, p. 122 n. 196: « Theodoret in dubia sacrae Scrip-
turae ... et Gregorii orationes cum commentariis »). F. I agglutinata est schedula anno 1550
posterior: *Theodorici dubitationes et | solutiones sacrae scripturae | . 824. ; inferius
824. v. | 631. n.* De libro quaedam apud Sajdak (op. cit., p. 51-52) et Rahlfs (*Ver-
zeichniss ...*, p. 252).

In tabulis et in dorso corio viridi obscuro contectis, tesseræ gentiliciae Pauli V
et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso syllibi char-
tacei saec. XVII cum nota rubra 631. Fibularum atque catenae vestigia.

632 (olim 428). Saec. XV, chartac., mm. 222 × 148, ff. 430 (+ 174^{a-c}. 321^{a-b}. 351^{a-b}), linn. 25-30.

Nicolai Cabasilae et Manuelis Paleologi opera varia. Praefixa est (ff. 2-11^v) **Theodori Andidorum** episcopi commentatio liturgica, ed. brevior; inc. *Ειδέναι πᾶς ὀφείλει πιστός, ὡς ἡ τῆς θείας ἱερουργίας ἅπαντα τελετῆ* (cf. M. 140, 421 A 13), des. *abrupte in vv. ὡς ἐκ ζῶντος προήλθον ἀμφοτέρα τότε τῆς θείας πλευρᾶς* (464 B 11). In margine f. 2 <manu L. Allatii>: *Haec opus habetur in Cod. 856 perfectius in multis.*

1 Nicolai Cabasilae opera varia. ¹ (ff. 12-69) liturgiae expositio (M. 150, 368-492), τοῦ σοφωτάτου καὶ μακαριωτάτου κῦρ Νικολ(άου) τοῦ Καβάσιλα ἐρμηνεία κεφαλαϊώδης εἰς τὴν θείαν ἱερουργίαν cod.; cap. *ια'* complectitur ed. 11 et 12 (inscriptio cap. 12, *περὶ τῆς ἐν ἀρχῇ δοξολογίας*, non est aliud quam lemma in margine f. 21 inscriptum) usque ad vv. *ἐν εἰρήνῃ τοῦ κυρίου δεηθῶμεν* (M. 392 D 13); cap. *ιβ'*, *περὶ αἰτήσεων καὶ διὰ τί πρώτῃν αἰτούμεθα τὴν εἰρήνην*, inc. *Τὸ γὰρ τί προσευξόμεθα* (ib.). ² (ff. 70-95^v) laudatio s. Demetrii, τοῦ ἐν ἀληθείᾳ σοφωτάτου καὶ μακαριωτάτου κῦρ Νικολ(άου) τοῦ Καβάσιλα ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον πανένδοξον τοῦ Χριστοῦ μεγαλομάρτυρα καὶ θαυματουργὸν καὶ μυροβλύτην Δημήτριον cod.; inc. *Πόλλων ὄντων καὶ μεγάλων οὔμενον οὐδὲ συνιδεῖν*, des. *τὰ τοιαῦτα καὶ αὐτὸς δεδεγμένος, ᾧ ἡ δόξα κ. τ. λ.* (BHG² 543). Insequuntur ³ (f. 96) **Nili Cabasilae** epistola ad consobrinum Nicolaum; inc. *Περὶ τῆς ἐννοίας τῶν συγγραμμάτων σου*, des. *μετὰ τῶν ἐχθρῶν ἵστασθαι τοῦ Χριστοῦ* (cf. cod. Laurent. LXXIV, 13, f. 246 apud Bandinium III, p. 107); ^b (f. 97^v) <**Georgii Scholarii**>, propria manu, versus duodecasyllabi triginta in passionem Domini (ed. Ioh. Mercati in *Bessarione*, fasc. 160, ann. XXVI 1922, p. 314-315). ³ (ff. 98-111^v) in passionem Domini, τοῦ ἐν ἀληθείᾳ πανσόφου καὶ παμμάκαρος κῦρ Νικολ(άου) τοῦ Καβάσιλα λόγος εἰς τὰ ἅγια καὶ σωτήρια πάθη — Χριστοῦ cod.; inc. *Ἄκουε, οὐρανέ, καὶ ὁ τῶν ἀγγέλων ἅπας κύκλος*, des. *καὶ δυσωπεῖ τὸν πατέρα τὰ τοῦ μονογενοῦς τραύματα, ὅτι αὐτῷ πρέπει κ. τ. λ.*; locum huius orationis (f. 102^v) produxit L. Allatius (In Roberti Creyghtoni apparatus ... exercitationum pars prima, Romae 1645, p. 425). ⁴ (ff. 112-127^v) in nativitatem B. M. V.; inc. *Καὶ πρῶτα μὲν τὸν Θεὸν ἐνταῦθα καλῶμεν*, des. *καὶ δεῖξον τὴν τῆς ψυχῆς χώραν πονηροῦ παντὸς ἄγονον, χάριτι καὶ φιλανθρωπία κ. τ. λ.* ⁵ (ff. 128-136^v) in annuntiationem B. M. V.; inc. *Εἴ ποτε δεῖ χεῖρ ἄνθρωπον καὶ σκιρτᾶν καὶ σὺν ἡδονῇ βοᾶν*, des. *οὐ λέγοντας μόνον ἀλλὰ καὶ πράττοντας, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.* ⁶ (ff. 136^v-143^v) in Ascensionem Domini; inc. *Αἱ χάριτες μὲν ἐπὶ τῶν προτέρων χρόνων*, des. *καὶ τῆς παρ' ἡμῶν προστεθείσης βοῆς, σὲ τὸν σωτήρα δι' αἰῶνος ἄδωμεν σὺν τῷ ἀνάρχω κ. τ. λ.* ⁷ in visiones Ezechielis (cf. M. 150, 360), nempe ^a (ff. 143^v-153)

in 1, 5 ss., *σημασία εἰς τὴν ὄρασιν τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ, ἐν ἣ ἐπὶ τῶν τεσσάρων ζώων. Ὁμοίωμα — εἶδος ἀνθρώπου* cod.; inc. *Πᾶσα προφητεία καὶ θεωρία καὶ ὄρασις εἰκόνες ἦσαν τῆς τοῦ Σωτῆρος ἐπιδημίας*, des. *πρὸς τοὺς ἀποστόλους ἔλεγε Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, αὐτῷ πρέπει δόξα αἰώνιος: ἀμήν;* ^b (ff. 153-159) in 37, 1 ss. [ossa hominum arida]; inc. *Τὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐπιδημίαν*, des. *αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ, αὐτῷ πρέπει δόξα αἰώνιος, ἀμήν.* ⁸ (ff. 159-166^v) contra feneratores (M. 150, 728-749); omittuntur vv. *Καὶ μὴν ὁ τῶν αὐτοκρατόρων — τὸν ἴσον τρόπον κἀπὶ τῶν τόκων λογιζοῦν* (M. 740 C 12-745 C 8). ⁹ (ff. 166^v-174) laudatio s. Theodoraе (M. 753-772), ἐγκώμιον εἰς τὴν — μυροβλυτίδα καὶ θαυματουργὸν Θεοδώραν τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ cod. Inseritur alia manu (f. 174^v) <Demetrii> Cydonii <epistola ad Ioasaph monachum> (ed. C. F. Matthaei, *Ποικίλα Ἑλληνικά*, p. 250; cf. G. Cammelli, *Démétrius Cydonès, Correspondance*, Paris 1930, p. 149). ¹⁰ de vita in Christo libri sex priores (M. 493-684), nempe (ff. 175-186^v) liber I; (ff. 186^v-198^v. 207-214^v. 199) liber II; (ff. 199-203^v) liber III; (ff. 204-206^v. 215-231^v) liber IV; (ff. 231^v-236) liber V; (ff. 236-254) liber VI, in fine cuius αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας: ἀμήν.

2 Manuelis Palaeologi imperatoris ¹ orationes ethico-politicae (M. 156, 385-561). (ff. 256-267^v) oratio 1; (ff. 268-273^v) oratio 2; (ff. 275-283) oratio 3; (ff. 284-290^v) oratio 4 olim inscripta *περὶ ἡδονῆς: ὅπως ταύτην τινὲς κακίστην εἶναι τῷ βίῳ λέγουσι, καὶ ὅπως τούναντίον ἐστὶν ἀγαθὴ τὸ καθ' αὐτήν, αἱ δὲ παραχρήσεις κακαί, ὅπερ ὄν (ὄλον?) ἡμέτερον ἔγκλημα τῆ ἡδονῆς λογιζόμεθα;* (ff. 291-300^v) oratio 5; (ff. 301-321^v) oratio 6 ab editione longe discrepans; (ff. 322-333^v) oratio 7; (ff. 333^v-335) <epilogus epistolaris>. ² (ff. 336-350^v) de peccato et de paenitentia, vel in s. Mariam Aegyptiacam, λόγος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως κῦρ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου, ὅτι ἡ μὲν ἀμαρτία τὸ πάντων χεῖριστον, δεῖ δὲ μηδένα ἀπογινώσκειν, μήτε ἑαυτὸν μήτε ἕτερον, κρίνειν δὲ ἑαυτὸν καὶ οὐχ ἕτερον καὶ τοὺς ἡμαρτηκότας οὐ μισεῖν ἀλλ' ἐλεεῖν. καὶ περὶ μετανοίας καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας καὶ ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας. ἀναγινώσκειται δὲ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὸν βίον τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας cod.; inc. *Ὁ λόγος οὗτος ὁ τῆς ὁσίας ἡμῖν τὸν βίον ἄριστα διαζωγράφησας*, des. *πρὸς ἀκριβῆ κατάληψιν τῆς τοῦ σωτῆρος φιλανθρωπίας, αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.* ³ (ff. 350^v-351^v) epistola ad Gabrielem archiepiscopum Thessalonicensem (ed. E. Legrand, *Lettres de l'empereur Manuel Paléologue*, Paris 1893, p. 78-79). ⁴ (ff. 356-419^v) Theodori despotae laudatio funebris (M. 181-308; Sp. P. Lampros, *Παλαιολογία καὶ Πελοποννησιακά*, tomus III, 1926, p. 11-119). Praemittuntur ^a (ff. 352-354) τοῦ Γεμιστοῦ κῦρ Γεωργ(ίου) protheoria orationis (M. 176-180; Lampros, p. 3-7), ^b (f. 354) τοῦ Ἐφέσου

κῦρ Ἰωάσαφ, περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ λόγου (Lampros, p. 8), ^{c.d} (f. 354^v) <epigrammata> τοῦ βασιλέως *κῦρ Μανουήλ* atque *κῦρ Δημητρίου τοῦ Μαγίστρου* (Lampros, p. 9–10), ^e (f. 355) <epigramma> *κῦρ Ματθαίου τοῦ Χρυσοκεφάλου* (Lampros, p. 10). Auctorum nomina atramento pallidior postea exarata sunt.

Addita est (ff. 420–427^v) <Manuelis Palaeologi> laudatio funebris; inc. mut. | *τηκένοι καὶ οὕτω θαρρούντως τῶν ὕμνων ἐφάπτεσθαι*, abrumpitur in vv. *ἀλλ' ἔνεκα μὲν τοῦ διὰ πάντα παρὰ πάντας θαν* |

Praefixus est (f. 1) *πίναξ* omnia quae continentur in codice inde ab initio usque ad librum IV Nicolai Cabasilae de vita in Christo breviter colligens.

Libelli aut partes plures in unum collecta; singula describimus.

I (ff. 2–11^v) Folium unum fortasse additum atque fasciculus quinio unus. Officinae chartariae signum tuba cornea (cf. Briquet 7690). II (ff. 12–69) Fasciculi quaterniones ζ' atque par foliorum a duobus scribis sese excipientibus (a = ff. 12–30, b = ff. 30^v–69) exarata, quorum alter opus suum versibus quattuor duodecasyllabis ita signavit: † *Θεοῦ δόσις ἔγωγε δοξάζων ὄντα | Δοσίθεόν μοι τῶν μοναστῶν τὸ κλέος | αἰτοῦμαι Θεόν, μέχρι γήρως ἐσχάτου | βιοὴν ὑγιᾶς ὡς γε δὴ Θεῷ φίλον*. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Officinae chartariae signum flos quidam (cf. Briquet 6544). III (ff. 70–97) Fasciculi quaterniones γ' atque binio unus; inscriptiones atque litterae initiales maximae rubrae; signum chartae unicorni caput (cf. Briquet 15753). IV (ff. 98–174^e) Fasciculi quaterniones ι'; inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores minio distinctae; officinarum chartariorum signa forfices (cf. Briquet 3661; idem in ff. 284–297, 416–417) atque littera *D* (Briquet 8122). V (ff. 175–254^v) Fasciculi decem in prima et ultima singulorum pagina ima notati; inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores rubrae; chartae signum cervi caput (Briquet 15490).

Partes insequentes manibus diversis decem aut undecim exaratae et ex totidem ni fallor codicibus desumptae, ut corpus quoddam Manuelis Palaeologi efficiant, hac ratione in unum conflatae sunt: VI (ff. 255–267) Fasciculus senio unus et folium unum; signum chartae arcus (cf. Briquet 792). VII (ff. 268–273) Fasciculus ternio; additum est folium unum (f. 274) in parte cuius aversa distichon: *Τῶν εὐτυχούντων πάντας ἄνθρωποι φίλοι | τῶν δῆστυχούντων οὐδ' αὐτός ὁ γενήτωρ*. VIII (ff. 275–282) fasciculus ternio, cui additum est folium unum (283) ut in eo absolveretur opella; signum chartae trimontium cum cruce desuper (Briquet 11678; idem in ff. 316–321). IX (ff. 284–290) Folia septem. X (ff. 291–299) Folia novem. XI (ff. 300–315^v) Fasciculi duo quaterniones; signum chartae littera *B* (Briquet 8968; eadem in ff. 325–335). XII (ff. 316–321^b) Folia octo; in prima pagina ima notae vestigium. XIII (ff. 322–335) Fasciculus senio et folia duo. XIV (ff. 336–351) Fasciculi duo quaterniones; signum chartae circuli duo linea recta partiti. XV (ff. 351^a–419^v) Fasciculi quaterniones novem (si excipias ultimum nunc foliorum sex) in prima singulorum pagina *α^v-θ^v* signati; signum chartae bilanx (cf. Briquet 2376). His fragmentis in unum collectis imposita est nova enumeratio (cf. f. 255: β', f. 335^v: θ', f. 336: ι'). XVI (ff. 420–427^v). Fasciculus quaternio unus atque folia tria; signum chartae turris (cf. Briquet 15888).

Addita sunt folia tria (428–430); f. 428^v manu citata nominum index in duas columnellas distributa; f. 430^v versus tres.

Scriptura vacant ff. 1^v, 69^v, 96^v, 97^r, 174^{a-c}, 254^v–255^v, 274, 283^v, 321^{a,b}, 335^v, 351^{a,b}, 355^v, 428^r, 429–430^r. In sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigia.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

633 (olim 429). Saec. XIII–XIV, membran. (ff. 1–63^v; ff. 64 ss. chartac.), mm. 150×110, ff. 165 (+148^a), linn. 25 circiter. Ordo foliorum restituendus: 1–42, 44, 43, 46, 45, 47, 48–97, 99, 98, 100–112, 116, 115, 114, 113, 117–133, 137, 136, 143, 144, 135, 134, 138–140, 142, 141, 146, 145, 147 ss.

I. – Collectio testimoniorum de traditione ecclesiastica circa potestatem ligandi et solvendi haereticos et de patientia in aerumnis.

1 (f. 1^{r,v}) **S. Theodori Studitae** epistola ad spathariam Machara (M. 99, 1668–1669, ex hoc codice).

2 **s. Iohannis Chrysostomi** excerpta ex diversis operibus. ¹ (ff. 1^v–5) hom. 11 in ep. ad Ephesios ethicum (M. 62, 85, 20–88); ² (f. 5^{r,v}) ex ep. 125: *Μὴ εἶπη σοι ὁ λογισμὸς, ἀδελφὲ Κυριακέ, ὅτι οἱ ἀδελφοί μου νῦν ἐπιβεβηκότες τοῖς ἡμίνοις περιτρέχουσι τὰς ρύμας τῆς πόλεως ἐν πάσῃ ἀνέσει, καὶ γὰρ κακοπαθῶ ἐν ταύτῃ τῇ ἐξορίᾳ. ἀλλ' ἐνθυμήθητι τὸν πτωχὸν Λάζαρον καὶ τὸν κατ' αὐτὸν πλούσιον καὶ ποῦ κατήνησεν ἐκατέρου τὸ τέλος. μέλλομεν γὰρ ἰδεῖν τοὺς διώκοντας ἡμᾶς ὡς οἱ μάρτυρες τοὺς τυράννους καὶ ὡς Λάζαρος τὸν πλούσιον. ἤκουσα γὰρ — θρόνον τῆς ἐκκλησίας (M. 52, 685, 11–21); ³ (ff. 5^v–11^v) ex libro Ad eos qui scandalizati sunt (M. 52, 500, 20–32; 507, 34–39; 509, 36–48; 516, 17–20; cap. 18, 19, 20 usque ad vv. ἐτόλμων τὸν λόγον λαλεῖν [M. 518–521, l. 3 ab imo]; 525, 42–526, 2; cap. 23, 24 [M. 526, 3–528]); ⁴ (ff. 11^v–13) ep. 1 pluribus omissis, des. in vv. *πολλὴν γὰρ καὶ ἐνταῦθα δέξῃ τὴν παράκλησιν* (M. 555, 44); ⁵ (ff. 13–14) ex ep. 2 excerpta duo (*Τί δὲ τοῦτό ἐστιν — καὶ ψυχῇ ὀλέθριον*: M. 556, l. 5 ab imo — 557, 9 atque *Εἰ δὲ καὶ τοὺς παρανόμους — οὐδὲν ἔσται πλέον αὐτοῖς*: M. 567, 26–568, 18); ⁶ (ff. 14–15) ex ep. 3 excerpta tria (*Εἰ γὰρ μὴ βουληθείης — ὑμῶν ἔρημος*: M. 573, 23–39; vv. *Καὶ γὰρ ἡ τοῦ σώματος — ἅπαντα φέρειν*: M. 582, 34–56); vv. *Διὸ παρακαλῶ — τὴν εὐφροσύνην*: M. 589, 34–590, 2); ⁷ (f. 15^{r,v}) ep. 5 pluribus omissis, τοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτὴν ἐπιστολῆ δ' cod.; ⁸ (f. 16) ep. 118, πρὸς τοὺς ἐν Χαλκηδόνι ἐνκεκλεισμένους ἐπισκόπ(ous) cod.; ⁹ (f. 16^{r,v}) ep. 174, τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτοὺς cod.; subiciuntur (ff. 16^v–17^v) loci plures ex epistolis **s. Basilii** deprompti (ep. 246, 140, 29, 139 = syllogae Simeonis Metaphrastae sermo 11 [de tristitia et animae deiectione] inde ab initio usque ad vv. τῆς ὑπο-*

μονῆς τὴν ἀντίδοσιν: M. 32, 1277-1281 B 8); ¹⁰ (ff. 17^v-19^v) ep. 6, ἐκ τῆς (!) πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα λόγου) ε' cod., inde a vv. Καὶ χαίρω σφόδρα (M. 599, 22-601); ¹¹ (ff. 19^v-22) ex ep. 7, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν δευτέρας ἐπιστολῆς cod. (M. 601-602, l. 4 ab imo; 603, l. ult. — 606, 41 ἀδάμαντος στερρότερον ποιούσα pluribus omissis); ¹² (f. 22) ex ep. 8, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ζ' ἐπιστολῆς cod. (Ἀπαλλαγείσα τοίνυν τῆς γῆς — βελτίων ἐγένετο: M. 607, 39-608, 2); ¹³ (f. 22^r.v) ex ep. 11, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ι' ἐπιστολῆς cod., ab initio usque ad vv. ἐν ἀθυμιά διαγόμεν (M. 609, 6-18); ¹⁴ (ff. 22^v-24) ex ep. 14, ἐκ τῆς ιγ' ἐπιστολῆς cod., inde a vv. Τί γάρ σε λυπεῖ usque ad illa ἢ παρουσία αὐτοῦ, multis omissis (M. 612, 27-619, 8); ¹⁵ (f. 24) ex ep. 15, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ιδ' ἐπιστολῆς cod. (Εἰ γὰρ οἱ κοινωνοὶ — ἐντεῦθέν σοι ταμειομένων: M. 619, l. 14 ab imo — 620, 2); ¹⁶ (ib.) ex ep. 16, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ιε' ἐπιστολῆς cod., inde ab initio usque ad vv. λευκὴν ἐργαζόμενος γαλήνην (M. 620, 29-39); ¹⁷ (f. 24^r.v) ex ep. 4, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ις' ἐπιστολῆς cod., inde a vv. Μὴ δὴ μικρὰν νόμιζε (M. 595, l. 6 ab imo — 596); ¹⁸ (ff. 24^v-26) ep. 17 (M. 621-623); ¹⁹ (f. 26^r.v) ep. 233, πρὸς Ἀντίοχον cod. (M. 739); ²⁰ (f. 26^v) ex ep. 121 excerptum (Μὴ διαλίπητε καὶ ὑμεῖς — λυμαίνεται: M. 675, ll. 14-6 ab imo).

3 s. Theodori Studitae epistolae variae (M. 99), τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδ(ω)ρ(ου) ἡγουμένου τῶν Στουδίου ἐπιστολαὶ διάφοροι πρὸς διαφόρους σταλεῖσαι περὶ διαφόρων ἀναγκαιῶν ὑποθέσεων πρώτης καὶ δευτέρας καὶ τρίτης ἐξορίας cod. ¹ (ff. 26^v-28) ep. I, 5 (M. 924-925); ² (ff. 28-29^v) II, 2 inscripta τοῖς μονάζουσι περὶ τῆς εἰκονομαχίας (M. 1120-1121); ³ (ff. 29^v-30^v) I, 21 (M. 969-973), Συμεὼν μονάζοντι περὶ μοιχειανῶν cod. ⁴ (ff. 30^v-32^v) I, 22 usque ad vv. τὰ φοβοῦντα καὶ συστέλλοντα (M. 973-977 D 1); ⁵ (ff. 32^v-34) II, 218 (M. 1657-1660); ⁶ (ff. 34-36) I, 24 (M. 981-988); ⁷ (ff. 36-38) I, 25 (M. 988-992); ⁸ (ff. 38-39^v) I, 30 (M. 1005-1008); ⁹ (ff. 39^v-42^v) I, 31; ¹⁰ (ff. 44^r.v. 43^r.v) ep. ad Platonem (I, 57 apud M. 1112-1116); ¹¹ (ff. 43^v. 46. 45. 47^r.v) epistola ad Basilium hegumenum monasterii s. Sabae; huius epistolae initium modo vulgavit A. Maius, foliorum ordinem turbatum non suspicatus (M. 1669 BC); ¹² (ff. 47^v-48^v) I, 43 usque ad vv. κατὰ τὸν κανόνα (M. 1064-1065 A 11); ¹³ (f. 49^r.v) epistola ad fratres, in qua dubia de receptione lapsorum solvuntur; inc. inscriptione decurtata Ἄλλ' ἐπὶ τὰς προτάσεις ὁ λόγος. α' Τινὲς ἐξ ἰδίας προαιρέσεως ἀπέκνυψαν ἄνευ τοῦ καταναγκάζοντος. β' Ἄλλοι μετὰ πληγῶν, des. οὐχ οἷόν τε κανονικῶς ὡς αὐτοὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν ὠρίσαντο; ¹⁴ (f. 50) ex ep. II, 11 inde a vv. Πρεσβύτερος εἶτε ὑπογράψας usque ad illa καὶ πολλὰ ἀγνοεῖν δέχομαι (M. 1149 C 2-1152 A 4); ¹⁵ (f. 50^r.v) ex ep. ad Naucraticum (II, 40; M. 1237 D 2-1240 C 8 εἶτε παρ' ἄλλου πέυσει) his additis, quae ad eandem epistolam pertinere videntur: τοῦ

ἁγίου Ἀθανασίου προστάσσοντος μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχειν ἡμᾶς πρὸς τοὺς αἰρετικούς, ἀλλὰ μὴν μηδὲ πρὸς τοὺς κοινωνοῦντας μετὰ τῶν ἀσεβῶν. τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Φίλιξ πάπας; inseritur alia manu (f. 51) τίτλος ιζ' <ex Synagoga L titulorum> usque ad vv. εἴ τις ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου (cf. VI. Benešević, Ioannis Scholastici Synagoga L titulorum, tomus I, 1937, p. 68); ¹⁶ (ff. 51^v-52^v) II, 152 (M. 1472-1473); ¹⁷ (ff. 53-55^v) ex ep. I, 40 (κατὰ Μοιχειανῶν add.) inde a vv. Ἄ δὲ ἐπεζήτησας usque ad vv. καὶ εὔρεσιν ποιησαμένου (M. 1052 B 7-1057 D 7); ¹⁸ (ff. 55^v-57^v) I, 49 inde a vv. Ἐπὶ τὰς ἐρωτήσεις σου τρεπτέον (M. 1085 C 10-1089 D 4 διὰ τοῦ πρωτομοχειανοῦ); insequuntur χρήσεις diversae ^a (ff. 57^v-58^v) s. Ioh. Chrysostomi <ex hom. 14 in> ep. II ad Corinthios (Οὕτω χρὴ φέρειν ἐπιτιμήσεις πατέρων — τοῦ δεδεμένου τὸ κέρδος: M. 61, 500, l. 16 ab imo — 502, 28), ^b (ff. 58^v-59) s. Basillii ex comm. in Isaiam 1, 48 (Οἶνός ἐστιν εὐφραίνων — ἐκθηλύνουσιν: M. 30, 209 A 15-B 15), ^c (f. 59) s. Ioh. Chrysostomi <ex hom. 22 in ep. ad Romanos> (Εἴ που τὴν εὐσεβειαν — μηδαμοῦ προδιδούς: M. 60, 611, ll. 16-8 ab imo); hic locus bis descriptus est; ¹⁹ (ff. 60-62^v) I, 53 usque ad vv. ἔχει μὲν ταῦθ' οὕτως (M. 1101-1105 D 6); ²⁰ (ff. 62^v-63) ex ep. I, 38 (Εἰ δὲ φαίης πῶς ἡμεῖς — ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν δεχθῆναι: M. 1045 A 3-B 3); ²¹ (f. 63) ex ep. II, 24 (Καὶ μεθ' ἕτερα· τοῦτο συμφέρει τὸν ἀβάπτιστον κτλ. M. 1192 A 11-B 3); insequitur nulla facta distinctione locus s. Epiphani (ἀπλοῦς ὁ λόγος — ἀνάθημα αὐτῷ: M. 1113, n. atque M. 905 C 7-13); ²² (f. 63^r.v) ex ep. II, 20 (Περὶ δὲ τῶν δύο ἄλλων κεφαλαίων — ἐμοῖς ὄμμασιν ὑποδείξαι (M. 1177 C 10-1180 A 6); ²³ (f. 63^v) ex ep. I, 1 (Τὰς τεχνολογίας — ἀνάθημα ἔστω (M. 905 C 5-13; 1113, n.). Addita est (f. 63^v) sententia Nicephori patriarchae CP. (ed. Mai, N.P.B. tomus V, 1849, 4, p. 102).

⁴ (ff. 64-72) <quod schismaticis aut episcopis in sedes alienas irrudentibus non est communicandum, et de patientia in aerumnis>. Agitur de quaestione saeculo nono, ni fallor, orta circa s. Ioh. Chrysostomi exultantis scripta quaedam et facta. Inc. (?) Ἀκούω τινὸς τὴν ἑαυτοῦ παραλογιζόμενον συνειδήσιν καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ ἁμαρτία) προβαλλομένου προφάσει ὡς ὅτι ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἐν τῷ μέλλειν αὐτὸν τῆς πρὸς τὴν ἐξορίαν ἄπτεισθαι (καὶ) τοῖς ἐπισκόποις κοινωνεῖν ἐπιτρέψας. Ad hanc opinionem de Ioh. Chrys. repellendam afferuntur plura testimonia ex eius operibus deprompta: e. g. (ff. 64. 65^v) <ep. ad episcopos inclusos> (M. 52, 541*), (f. 66^r.v) <ep. 120> (M. 673), (ff. 66^v-67) <ep. 125*> (M. 685), (ff. 67-68) <ad eos qui scandalizati sunt> (M. 500, 518-520), (ff. 68^v-69) <hom. 11 in ep. ad Ephesios> (M. 62, 85-88 pluribus omissis); citantur praeterea (f. 70) Ignatius Antiochenus, (f. 70^v) concilium Laodicenum, Eulogius Alexandrinus, Theodorus Studita

(ὁ δὲ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁμολογητὴς Θεόδωρος ὁ Στουδίτης); (ff. 70^v-71) Innocentius papa* (ep. ad Arcadium: M. lat. 20, 630-632). Des. *νῦν δέ σοι λέξας ἐκεῖνο καταπαύσω τὸν λόγον· ζῶν καὶ θάνατος ἐν χειρὶ διαβουλίῳ ἀνθρώπου, ὁποτέρῳ οὖν βούλει ὁ κωλύων οὐδεὶς.*

5 (ff. 72^v-76) s. **Martyrii** episcopi Antiochiae, ex laudatione in s. Iohannem Chrysostomum (M. 47, XLIII-LII).

6 (ff. 76-77) **Iohannis Chilae** Ephesi metropolitae <epistola ad imperatorem> (M. 142, 245-246); de auctore quaedam apud Ioh. Mercati in *Bessarione* XXV, 1921, p. 95.

7 (ff. 77^v-79) **Ps.-Dionysii Areopagitae** de ecclesiastica hierarchia 7, 7 (Οὕτω καὶ τὰς ἀφοριστικὰς — ἐμὲ ἀθετεῖ: M. 3, 564 B6-D3) cum scholiis <s. **Maximi**> (M. 4, 181 B). Addita sunt scholia duo; in priore (f. 78^{r.v}) legitur narratio Anastasii Sinaitae circa presbyterum quemdam Laodicenum (cf. Nau, *Le texte grec des récits utiles à l'âme d'Anastase*, in *Oriens christianus* III, 1903, p. 82-83); in altero (ff. 78^v-79) excerptum ex ep. Innocentii I ad Arcadium* (§ 3; M. 20, 632 CD).

II. — 1 <**Manuelis Philae**> carmina varia (ed. Miller, Parisiis 1854-1856). (ff. 80-84^v) cod. Flor. 16-24, 6; (f. 85^{r.v}) cod. Flor. 191; (f. 85^v) versus quattuor: Παῦλος ἐκταθεὶς εἰς μάστιγας ἐκτόπως | Τεσσαράκοντα λαμβάνει παρὰ μίαν, | Σὺ δ' ἐν καθαρῷ τεσσαρακονθημέρῳ | Δὸς τῷ φίλῳ, βέλτιστε, τὸν παραμίαν; (ff. 86-87^v) carmen in imperatricem Bulgarorum (Irenem, Iohannis Asan Bulgarorum principis mulierem, ni fallor; cf. Georgii Acropolitae Annales 38. 39); inc. mut. monitione facta in folio praecedente, Πρὸς τοὺς χύδην πένητας ἐξήντλει πράως, des. Ἡ γὰρ βασιλις Βουλγάρων Ἀσανίνα | Καὶ τῇ σιωπῇ σωφρονίζει τὸν βίον; (f. 87^v) <in Isaacum Asan> (de quo cf. Cantacuzenus Hist. III, 36. 82. 88); inc. Ἀσὰν Ἰσαάκιος ἀγχίνους φύσις, abrumpitur in vv. ὁ τῆς ὕλης ἀπληστος ἀρκάζει κλύδων; (ff. 88-89) carmen aliud initio mutilum, inc. Γύναι θεωρεῖς τόνδε φησὶ τὸν δόμον, des. καὶ πρεσβύτην φίλυπνον ἢ κλην φέρειν; (f. 89^{r.v}) cod. Esc. 57; (f. 89^v) cod. Paris. 181; (ib.) cod. Esc. 277; (f. 90) cod. Esc. 110; (ib.) cod. Paris. 81; (ib.) cod. Paris. 67; (f. 90^{r.v}) cod. Paris. 69, τῷ αὐτῷ cod.; (ff. 90^v-91) appendix 33, εἰς ὀρκωμοτικὸν cod.; (ff. 91-92) cod. Esc. 223, εἰς τὸν πρωτοστράτορα τὸν Γλαβὰν ἐπιτύμβιοι ὡς ἀπὸ τῆς αὐτοῦ γυναικός cod.; (f. 92) cod. Paris. 123, εἰς τὴν εἰκόνα τῆς θεομήτορος διὰ λίθου λευκοῦ cod.; (ib.) cod. Esc. 280, εἰς τὴν παλαίστραν τοῦ ἁγίου Νέστορος cod.; (ib.) cod. Esc. 12; (f. 92^v) appendix 34; (ib.) cod. Paris. 144; (ib.) cod. Flor. 207; (ib.) appendix 36; (ib.) cod. Flor. 208; (f. 93^{r.v}) cod. Flor. 209 versus 40 priores; (ff. 94-95^v) appendix 39 inde a versu 33; (ff. 95^v-96

cod. Flor. 171; (f. 96) cod. Flor. 172. 173. 174; (f. 96^v) appendix 35; (ib.) cod. Flor. 175. 176. 177; (f. 97) in s. Demetrium versus undecim; inc. Δημήτριε, ζῆς καὶ μετὰ πότμον πάλιν, des. μυριπνόους χάριτας ἀδρὰς ἐγγέων; (ib.) cod. Flor. 178-181; (f. 97^v) cod. Flor. 182; (ib.) cod. Esc. 167; (ib.) cod. Flor. 183; (ff. 97^v-99) cod. Paris. 226; (f. 99) cod. Esc. 140; (ff. 99. 98. 100) de rosa; inc. Λειμῶν βασιλεῦ τῶν Θεοῦ χαρισμάτων, des. ἀναιρετικὸν συμφορῶν πολυτρόπων; (f. 100) cod. Flor. 184; (ff. 100-101) cod. Flor. 190, ἐπιτάφιοι — Ἀεΐδαρον τὸν υἱὸν τοῦ μεγάλου Ἀδνουμαστοῦ [cf. Miller, t. II, p. 410, 78] ἐκείνου cod.; (f. 101) appendix 35; (ib.) cod. Flor. 185. 186; (f. 101^v) cod. Flor. 187; (ib.) cod. Paris. 167 B. 150. 151. 153; (f. 102) cod. Paris. 188; (ib.) cod. Flor. 188. 189. 226; (ff. 102-103^v) appendix 13, εἰς τὸν πατρικιώτην cod., usque ad v. 67; (f. 104) <carmen ad imperatorem>; inc. mut. Ἀλλὰ καὶ φῶς ὁ πλαστοργὸς καὶ λύχνος ὁ κρατάρχης, des. φωτίζωσι τὸ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς ὑψωθεν; (ff. 104-106^v) cod. Flor. 2; (ff. 106^v-107^v) appendix 2, εἰς τὸν βασιλέα Ἀλέξανδρον cod.; (ff. 107^v-108^v) appendix 3, εἰς τὸν αὐτοῦ γάμον cod.; (f. 108^v) cod. Flor. 3; (ff. 108^v-109) cod. Flor. 4; (f. 109) cod. Vat. 28; (ib.) cod. Flor. 5; (f. 109^v) cod. Paris. 89; (ff. 109^v-111^v) cod. Flor. 6-15.

2 epistolae selectae (Hercher, Epistolographi graeci, Parisiis, 1873) hoc ordine: (f. 112) <Synesii> ep. 28. 22-24; <Procopii> (f. 112) ep. 24, (f. 112^v) ep. 19. 53, (ff. 112^v. 116) ep. 81, (f. 116) ep. 14, (f. 116^{r.v}) ep. 2, (f. 116^v) ep. 99. 20, (ff. 116^v. 115) ep. 56.

3 sententiae diversae et epistolae. ¹ (f. 115) de beneficentia (cf. s. Maximi loci communes: M. 91, 772-773; Antonii Melissae loci communes, 29: M. 136, 876-877, compluribus omissis). ² (f. 115^{r.v}) de disciplina et philosophia (cf. M. 91, 820-828; M. 136, 932-936). ³ (f. 115^v) de mulieribus (cf. M. 91, 909-912). ⁴ (ff. 115^v-114) de secundis rebus atque adversis (cf. M. 91, 829-832). Subsequuntur ⁵ (f. 114) praecepta vitae christianae (Θεὸν φοβοῦ, γονεῖς αἰδοῦ, φίλοις βοήθει — ἡσιχίαν ἄσκει, μηδένα λωιδώρει) atque nota Εἰ γὰρ πᾶν τὸ ἀρχαιότητι διαφέρων αἰδέσιμον, ὡς τις ἔφη σοφός, τὰ νεὰ ταυτὶ καὶ ἐπέισακτα κομιδὴ παράλογα καὶ σαθρά, ἅτε τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας νόθα ὄντα σαφῶς γεννήματα. ⁶ (f. 114^{r.v}) epistola ficticia archipresbyteri ecclesiae cuiusdam ad imperatorem; inc. Τολμῶν ἀναφέρω τῇ κρατ(αίᾳ) καὶ ἀγ(ιᾷ) βασιλείᾳ σου, des. ἐπὶ χρόνοις ἔχων τοσοῦτοις. ⁷ (ff. 114^v-113) fabula de graculo furtivis pennis se iactante, cui comparatur ὁ γὰρ τοι πρωτοστατορεύσας κῦρ Ἰω(άννης) ἔπηλ(υς) ὢν τοῦ θέματος Ἰωαννίνων. ⁸ (f. 113) <s. **Basili Magni** ep. 353> (M. 32, 1096 C). ⁹ (ib.) epistolae cuiusdam initium; inc. Ἐδεξάμ(ην) σου τὸ γράμμα, des. ὅπερ εἴη μοι ἀεὶ δι' εὐχῆς,

spatio vacuo servato. ¹⁰ (f. 113^{r.v}) <epistola precans ad imperatricem ut egentissimos pane subleuet; inc. Τὸ τῆς βασιλείας σου ἐπιπόθητον, δέσποινά μου ἁγία, des. τῆς ἐνώσεως καὶ εἰρήνης λιμένι. ¹¹ (f. 113^v) ad eandem, ut videtur, alia epistola; inc. Ἐγὼ γὰρ ἤμην ἐν τῇ σε( ), des. ὑπερευχόμενοι τῆς ἁγίας βασιλείας σου ὡς δούλο(s) γνήσι(ος); invocatur s. Demetrius. ¹² (ib.) tetrastichon Μάκτρον προσώπου ῥυπτικὸν παντὸς δέχου — Σὺ δ' ἄλλ' ὁμῶς ἔκματτε καὶ ψυχῆς ῥύπον. ¹³ (ff. 113^v-117) epistola monachi ad quendam (Ἄγιε ἡμῶν κύριε καὶ μετὰ Θεὸν τῶν πενομένων εὐεργέτης καὶ ἀντίληπτορ) ut monialem, quam suscepit ἡ κυρὰ Εὐλογία καὶ κατέταξεν εἰς τινα ἐαυτῆς τοῦ Περτζὲ μονήν, recipiat et in proprio monasterio collocet. ¹³ (f. 117^{r.v}) <s. Gregorii Nazianzeni ep. 115> (M. 37, 261). Adnectitur aliae epistolae fragmentum (Οὕτω θερμὸς ἡμῶν ἐραστῆς — περὶ τῆς ὑγείας ὑμῶν τῶν ἀγ(α)πάντων ἡμᾶς μαθάνοντες συ<...>).

4 (ff. 118-122^v) <sententiarum tam profanarum quam christianarum collectio> maxime de virtutibus et divitiis; inc. (mut.?) *Ei γεωργὸς εἶναι βεβούλησαι τῶν πολιτικῶν θορυβῶν ἀφίστασο*, abrumpitur ni fallor in illa *Ὁ δὲ Ἀντιοχ(είας) μόνος λέγεται πατριάρχ(ης). Τὸ ἔτι μοι (ἔτοιμον?) εἰς ἐξουσίαν ἀργὸν εἰς ἐπιθυμίαν ἐστί*. Citantur Callias (f. 119^v), Chrysippus (f. 120^v), Diogenes (ff. 119. 119^v. 121), Isocrates (f. 119^v), Plato (ff. 120. 121^v), Pyrrho (f. 120), Socrates (f. 120), Timo (f. 120^v).

5 <Anastasio Sinaitae> varia, nempe ¹ (f. 123) quaestio 93 (M. 89, 732). ² (ff. 123-124^v) <de anima ad imaginem Dei creata, de eius vita in hoc tempore et in aeternitate>; citantur (f. 124) Antonius et Pambo. ³ (ff. 124^v-127^v) quaestio 92 (M. 725-732). ⁴ (ff. 127^v-130) Ὅτι οἱ μετὰ φόβου Θεοῦ τοῖς θεοῖς μυστηρίοις προσερχόμενοι οὐ μόνον ἀγιάζονται, ἀλλὰ καὶ τὸν διάβολον ἐξ ἐαυτῶν διώκουσι; afferuntur inter alias (ff. 127^v-128) historia Danielis Iudaei (cf. Nau, *Le texte grec des récits utiles à l'âme d'Anastase*, in *Oriens christianus* III, 1903, p. 70), (f. 129^{r.v}) historia Isidori scholastici (Nau, p. 83), (ff. 129^v-130) historia de puero a morte reducto ut baptismum reciperet (Nau, p. 82-83). ⁵ (f. 130) de ratione orandi versus Orientem, de genuflexione, versus(?) tres: *Παῖς ἐβραῖος κέλεται σε, Θεὸς μακάρεσσιν ἀνάσσειν, Τόνδε δόμον προλιπεῖν καὶ ἐς τάρταρον ἰκέσθαι, Ἄπιθι τοίνυν Σατὰν ἐκ δόμων ἡμετέρων.* ⁶ (eiusdem?) exegetica varia (f. 130^{r.v}) de statere quem invenit Petrus (Matth. 17, 26); f. 130^v) de fermento (Matth. 13, 33); (ib.) de ficulnea arefacta (Matth. 21, 19); (f. 131^{r.v}) de tribu Levi (citatur Iosephus: Ant. Iud. III, 287-290, multis omissis).

6 (ff. 131^v-133. 137) in Genesim I, 1, 2, 7 atque (f. 137^{r.v}) in v. 26 *Faciamus hominem*; inc. *Τί δήποτε τὸν οὐρανὸν πρῶτον ἐποίησεν ὁ Θεός*,

εἶτα τὴν γῆν, des. abrupte (f. 137^v) καὶ γνώμη μέτρον ἐνθεῖναι ὑψους καὶ ταπεινώσεως. Citatur <Theodoretus> (f. 132; quaestio 5 = M. 80, 84-85).

F. 136 insititium sententias praebet, *περὶ ἀρχῆς* ut videtur. Prima inc. mut. *κεράσαι τε μετριοπαθεια μεγαλοπρέπειαν*; citantur (f. 136) Arsenius et Theophilus Alexandriae, (f. 136^{r.v}) Gregorius Nazianzenus (orat. 42 § 15: M. 36, 476 A 1-B 14). In f. 136^v medicamentum (ἀλάτιον) ab evangelista Luca confectum, dodecatheon dictum (cf. Montfaucon, *Palaeographia graeca*, p. 37).

7 (f. 143) de ieiunio, revera exegesis Luc. 18, 1 ss. Subsequuntur <Iohannis Damasceni de fide orthodoxa lib. II> (M. 94) capita varia hoc ordine: (ff. 143^v-144) cap. 17; (ff. 144^{r.v}) cap. 11 inde a vv. *Τοῖς τελείοις καὶ ἐν τῇ θεῖα θεωρίᾳ* (M. 916 D 3) atque (ff. 144^v. 135^{r.v}) supplementum *Ἡ ξύλον μὲν ζωῆς ἢ μετοχὴ τοῦ Θεοῦ — γίνεται πρόξενον* ut in cod. 500, f. 111; (ff. 135^v. 134^{r.v}) cap. 13-16, cui addita sunt (ff. 134^v. 138) vv. *Τοῦ δὲ μὴ πειθομένου — ἐνεργοῦσιν* (cap. 12; M. 928 D 1-929 A 15). Post haec afferuntur sub inscriptione *Τοῦ πανσόφου καὶ παναγιωτ(ά)τ(ου) Ἰω(άν)νου τοῦ Δαμασκηνοῦ* (f. 138) finis cap. 4 (*Χρὴ γινώσκειν — μετὰ θάνατον* [M. 877 C 1-4] *εἰ μὴ πρὸ τοῦ θανάτου, διὰ τὸ βάρος τοῦ θανάτου*); (ff. 138-140^v) cap. 6; (ff. 140^v. 142. 141. 146. 145. 147) cap. 7; (ff. 147-148^v) cap. 8 et 9 usque ad vv. *θαλάττιον ὕδωρ* (M. 904 C 8).

8 (ff. 149-155^v) διάφορα γνωμικὰ καὶ ὠραῖα ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς. Sunt excerpta ex operibus <Simeonis> Metaphrastae maximam partem deprompta; primum *Τοῦ Μεταφραστοῦ ἀπὸ τοῦ βίου τῶν ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ. Ὅσα καὶ ἡ φύσις ἐπήρωσε τούτων ἀπέπειν ἢ τέχνη τὴν ἐπιχείρη(σιν)*; (ff. 153^v-154) *τοῦ Χρυσσοστόμου πρὸς τὴν Εὐδοξίαν*; ultimum (ex vita s. Euthymii) inc. *Ἐπολαβὸν ὁ μέγας Εὐθύμιος, des. θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον* (M. 114, 657 C 13-660 A 12).

9 (ff. 156-157) excerpta ex operibus s. Basilii; inc. *Οὔτε οἰκοδομὴν συστήνηαι, des. ἀλλ' ἔτι ὑπὸ σαρκὸς διοικεῖται* (= syllogae Simeonis Metaphrastae sermo 3 [pars altera]; M. 32, 1149 B 13-1153 B 6).

10 (ff. 157-160) s. Iohannis Chrysostomi ethicon <hom. 11> in epistolam ad Ephesios (*Εἰ τοίνυν βουλόμεθα τοῦ Πνεύματος ἀπολαύειν κ. τ. λ.*; M. 62, 85, 20-88).

11 (ff. 160-165^v) s. Theodori Suditae epist. II, 162 (M. 99, 1504-1516).

12 (f. 165^v) s. Niconis <interpretationum divinorum mandatorum> argumentum prooemii (*Προοίμιον τῆς βίβλου — κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ*: M. 106, 1360 D 2-1361 A 6).

Rescripta sunt ex duobus codicibus moduli multo amplioris avulsa et decurtata ^a ff. 50. 52-59 litteris uncialibus saec. VIII-IX, ^b ff. 60-63^v

saec. XI olim exarata; plura saeculo praeterito venenis chemicis ad scripturam antiquiorem resuscitandam tacta sunt.

Partes diversae in unum compactae. I (ff. 1-79) Fasciculi undecim litteris β' - β' atque α - l recentius signati, quaterniones, si excipias 7 trium foliorum (49-51) et 9 binionem, a duobus praecipue librariis exarati: ^a ff. 1-47^v (47^v-48^v ab alio absoluta), ^b ff. 49. 50. 51^v-59. 60-79 (51^r alia manu repletum). Manu rudi scriptiones in ff. 59^v. 79^v; aliae in marginibus ff. 25^v. 26^v. 28^v. 32^v. 33^v. 34^v. 38^v. 40^v. 41. 41^v. 42^v. 48^v. 52^v. 59; quaedam ex lingua graecitatis infimae in ff. 15^v-16^v. Notulas apposuerunt (L. Allatius?) in f. 26^v, (A. Maius) in ff. 28. 62^v. 63.

II (ff. 80-111) Fasciculi quattuor (quaternio, ternio, quinio, quaternio) in prima singulorum pagina ter signati, prius minio (f. 80 ω s $\delta\kappa\omega$ α'), deinde atramento ($\epsilon\gamma'$ - $\langle\iota\zeta'\rangle$), litteris tandem latinis (m - p). Officinae chartariae signum (tuba cornea?).

III (ff. 112-148) Folia 37 utcumque collecta, quorum connexio originalis aegre erui potest, compaginibus nonnumquam solutis notisque perditis (praeter q - t in ff. 112. 118. 125. 133).

IV (ff. 148^a-155) Fasciculus quaternio atramento pallidiore exaratus.

V (ff. 156-165) Fasciculus quinio duabus manibus absolutus (^a ff. 156-160, ^b ff. 160-165^v). Lineae plures f. 162 concellatae quia superius iam descriptae.

Folia nonnulla inter 149 et 165 madore inquinata, tineis perterebrata, parmulis chartaceis indecore refecta. F. 148^v vacuum.

Hunc codicem et duos sequentes mutuo habuit F. Arcudius in anno 1639 (cf. Archiv. Bibl., t. 26, f. 366; t. 30, f. 354^v).

Integumentum ex corio rubro. In tabulis tesserae gentiliciae Pii VI et F. X. de Zelada card. bibliothecarii; in dorso renovato scutum Pii IX.

634 (olim 620). Saec. XIII, membran. (ff. 26-28 chartae. saec. XIV), mm. 280×195, ff. 173, linn. 31 (ff. 1-23^v. 29-37^v), 29 (ff. 24-25), 28-29 (ff. 154^v-173), 24 (ff. 38-153^v).

I (ff. 1-154) S. Theodori Studitae parvae catecheseos sermones 49-134 (ed. Cozza-Luzi, Novae Patrum Bibliothecae ab A. Maio collectae tomus nonus, pars prima, Romae 1888, p. 118 ss.) sub inscriptione $\tau\omicron\upsilon$ $\delta\sigma\acute{\iota}\omicron\nu$ $\pi\alpha$ - $\tau\rho\delta$ $\eta\mu\omega\nu$ $\kappa\alpha\iota$ $\delta\mu\omicron\lambda\omicron\gamma\eta\tau\omicron\upsilon$) Θεοδώρου ἡγουμένου τῶν Στουδίου κατήχησις πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς. Sermo $\mu\theta'$ recentius $\kappa\upsilon\rho\iota\alpha\kappa\acute{\eta}$ $\tau\omicron\upsilon$ $\acute{\alpha}\sigma\acute{\omega}\tau\omicron\upsilon$ attributus est; sermo $\nu\gamma'$ (43 in ed., p. 103-105), des. $\acute{\alpha}\pi\omicron\sigma\tau\omicron\lambda\iota\kappa\omega\varsigma$ $\epsilon\acute{\iota}\pi\epsilon\acute{\iota}\nu$ $\pi\rho\acute{\alpha}\tau\tau\omicron\iota\tau\epsilon$, $\kappa\alpha\iota$ δ $\Theta\epsilon\omicron\delta$ $\tau\eta\varsigma$ $\epsilon\acute{\iota}\rho\eta\eta\eta\varsigma$ $\acute{\epsilon}\sigma\tau\alpha\iota$ $\mu\epsilon\tau\grave{\alpha}$ $\pi\acute{\alpha}\nu\tau\omega\nu$ $\upsilon\mu\omega\nu$ $\acute{\epsilon}\nu$ $\chi\rho\iota\sigma\tau\acute{\omega}$ Ἰησοῦ κ. τ. λ. ; f. 37^v, in capite sermonis $\omicron\delta'$, monitio: † $\text{Ἰστέον ὅτι αἱ κατηχήσεις αὐταὶ ἀναγινώσκονται ὅτε ἐνιαύσιος κατήχησις οὐκ ἔστιν.}$ Ff. 24-28 insiticia praebent ^a (f. 24) sermonis 67 ultimam partem inde a vv. $\acute{\alpha}\upsilon\tau\omicron\varsigma$ $\acute{\epsilon}\pi\alpha\theta\epsilon\nu$ $\upsilon\pi\epsilon\rho$ $\eta\mu\omega\nu$ (Cozza-Luzi, p. 159, l. 7 ab imo), ^b (ff. 24-25^v) sub numero $\xi\eta'$ et inscriptione $\text{Περὶ τοῦ τὴν ἀγίαν τεσσαρακοστὴν εὐσθενῶς διανύειν, καὶ προθυμοποιήσις πρὸς τὸ ἐξῆς τῆς ἀσκήσεως,}$ magnae catecheseos serm. 22 usque ad vv. $\delta\iota\alpha\phi\acute{\epsilon}\rho\epsilon\iota\nu$ $\acute{\epsilon}\nu$ $\tau\eta$ $\theta\epsilon\acute{\iota}\alpha$ $\delta\acute{\omicron}\xi\eta$ (op.

cit., pars secunda, p. 60-62, 24) $\acute{\epsilon}\nu$ $\acute{\alpha}\upsilon\tau\omicron\upsilon$ $\chi\rho\iota\sigma\tau\acute{\omega}$ $\tau\omega$ $\kappa\upsilon\rho\acute{\iota}\omega$ $\eta\mu\omega\nu$ κ. τ. λ., c (ff. 26-28) parvae catecheseos sermones 76 et 77 (op. cit., p. 179-182).

2 (ff. 154^v-162) B. M. V. miraculum seu de $\acute{\alpha}\kappa\alpha\theta\acute{\iota}\sigma\tau\omicron\phi$ (M. 106, 1336-1353; B H G. 1060).

3 (ff. 162^v-173^v) Epiphanii monachi de vita sanctissimae Deiparae (M. 120, 185 ss.; B H G. 1049); inde a f. 167^v, l. 3 (= M. 201 A 7, $\kappa\alpha\tau\grave{\alpha}$ $\tau\omicron$ $\mu\eta\tau\rho\phi\omicron\nu$ $\acute{\alpha}\upsilon\tau\eta\varsigma$ $\gamma\acute{\epsilon}\nu\omicron\varsigma$) codex ab editis non minime discrepat; abrumpitur in vv. $\pi\rho\kappa\alpha\iota\rho\omicron\upsilon$ $\tau\eta\varsigma$ $\acute{\epsilon}\xi\acute{\omicron}\delta\omicron\upsilon$ $\acute{\alpha}\upsilon$ | (cf. M. 213 B).

Fasciculi viginti unus quaterniones in prima et ultima singulorum paginis imis $\epsilon\gamma'$ - $\lambda\gamma'$ signati, a tribus scribis sese excipientibus exarati (^a ff. 1-23^v. 29-37, ^b ff. 38-154, ^c ff. 154^v-173^v), quibus inserta sunt folia quinque (24-28) diversae aetatis. Fasciculi tres priores α' - γ' recentius notati sunt.

Sermonum $\mu\theta'$ - $\omicron\gamma'$ (ff. 1-36) inscriptiones atque numeri rubro liquore distincta, $\omicron\eta'$ - $\rho\lambda\delta'$ (ff. 43^v-152) litterae initiales maximae tantum atque numeri rubra, $\xi\eta'$ et $\omicron\delta'$ (ff. 24. 37^v) litterae initiales maximae caeruleo rubroque coloribus pictae. Scholion in f. 12; correctiones in ff. 21. 31^v; quaedam erasa in ff. 26 et 97^v. F. 173^v manu saec. XV-XVI, Demetrii Lucensis ni fallor: *Theodori p(rae)cepta ad discipulos et exhortat(i)o(n)es*.

De codice breviter egerunt hagiographi Bollandiani (Catal. codd. hagg. Bibl. Vaticanae, p. 11).

Integumentum tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

635. Saec. XVI med., chartac., mm. 277×208, ff. 137, linn. 29. Ordo foliorum restituendus: 1-31. 40-47. 32-39. 48 ss.

S. Theodori Studitae parvae catecheseos sermones 134 (ed. Cozza-Luzi, Novae Patrum Bibliotheca, tomus IX, Romae 1888), praemisso (ff. 1-5^v) indice. Sermones $\mu\gamma'$ et $\nu\gamma'$ sunt editi 53 et 43.

Liber (a Iohanne Honorio a Mallia) descriptus. Complectitur fasciculos ζ' quaterniones (exceptis primo foliorum septem atque ultimo quinione) in prima singulorum pagina notis, in ultima primis fasc. subsequentis vocibus directe exaratis signatos. Inscriptiones et litterae initiales maximae rubrae. Ipsius scribae additamenta brevissima (ff. 6. 29^v. 30. 44. 93. 132), correctiones (ff. 6. 15^v. 30. 44. 45. 62. 62^v), scholion (f. 6^v). F. 77 nota: *ex Cod. 634* (f. 37^v). *ιστέον ὅτι αἱ καταχήσεις αὐταὶ ἀναγινώσκονται ὅτε ἐνιαύσιος κατήχησις οὐκ ἔστιν. L. A(Allatius)*; eiusdem, ni fallor, in singulis fege paginis emendationes, supplementa, coniecturae. Officinarum chartariarum signa: (ff. 1-20) crux latina scuto inclusa; (ff. 20 ss.) claves duae decussatae cum lilio desuper scuto inscriptae, cui superstat stella sex radiorum.

Integumentum tabulis saec. XVIII corio rubro obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

636 (olim 431). Saec. XIII, chartac., mm. 273×178, ff. II. 205 (I et 205 add.). linn. 30-31.

1 <Euthalii diaconi> ¹ (f. 1r.v) <prologus> (M. 118, 308-312); ² (ff. 2-3) <Pauli peregrinatio> (M. 118, 312-316); ³ (f. 3) <Pauli martyrium> (M. 118, 316 D); ⁴ (f. 3r.v) <argumentum in ep. ad Romanos> (M. 85, 748-749; M. 118, 317 A 6-320 B 7).

2 (ff. 4-6v) <in ep. ad Romanos 1, 1-29> scholia; inc. mut. προέταξε τὸ Παῦλος, des. ἀποστροφή Θεοῦ γένηται εἰς > | (cf. Ps.-Oecumenii commentarius apud M. 118, 324 B 4-348 C 5).

3 Euthymii Zigabeni in epistolas s. Pauli (ed. Nic. Calogeras, Athenis 1887), hoc est: ¹ (ff. IIv. 7-41) in ep. ad Romanos; desiderantur ^a vv. Ῥώμης καὶ Φιλιππησίους ἐπέστελλεν — τὸ πᾶν ἐργασάμενοι (Calogeras, p. 2, l. 6 ab imo-4) uno folio post IIv perditō, ^b vv. ἔργοις ἐπίπονον γὰρ ἡ ἀρετή — ἀπερ ἔσχον παρὰ τοῦ (Cal., p. 24, l. ult.-30, 5; comment. in 2, 7-2, 20) uno folio post 10v item avulso. ² (ff. 41-80v) in ep. I ad Corinthios. ³ (ff. 81-107v) in ep. II ad Corinthios. ⁴ (ff. 107v-119v) in ep. ad Galatas. ⁵ (ff. 119v-130v) in ep. ad Ephesios. ⁶ (ff. 130v-138) in ep. ad Colossenses. ⁷ (ff. 138-139) in ep. ad Philemonem. ⁸ (ff. 139-145) in ep. I ad Thessalonicenses. ⁹ (ff. 145-148) in ep. II ad Thessalonicenses. ¹⁰ (ff. 148-156) in ep. ad Philippenses. ¹¹ (ff. 156-182v) in ep. ad Hebraeos. ¹² (ff. 182v-192v) in ep. I ad Timotheum. ¹³ (ff. 192v-199v) in ep. II ad Timotheum. ¹⁴ (ff. 199v-203v) in ep. ad Titum.

Codex humore et blattis multum laesus non sine gravi scripturae damno, schedulis chartaceis atque telis tenuissimis nuper reffectus. Fasciculos complectitur viginti quinque quaterniones (si excipias primum hodie foliorum quinque) in ultima uniuscuiusque pagina ima signatos (cf. ff. 19v. 35v. 43v), quibus inserta sunt folia sex manu coaequali descripta (ff. 1-6) et additum f. 204, in quo subscriptio versuum 22 (inc. Πολλ' ἐνὶ τῆδ' ἐμὸγησα πῦξιδι, ὦ φιλεταῖρε, v. 19 Τῷδ' ἐνὶ ἔργῳ Νικολέω τοῦ Σκουταριώτου, des. Εὐρυμέδοντα Θεὸν πρόκαλιζετε ὄφρα καὶ ὑμῶν).

Inscriptiones, textus sacer et litterae initiales maximae ff. Iv. 7-203v liquore rubro exarantur, in ff. 1-6v omnino desiderantur. Correctio (f. 21v), scholium (f. 65, in I Cor. 11, 10), notae plures ad lectionem liturgicam pertinentes (e. g. in ff. 37. 44. 48v); s. Maximus citatur (f. 92; in II Cor. 5, 21).

Codex fuit olim Σκουταριώτου λευιτου Θεοδώρου (ff. 1. 203v; cf. Fabricius-Harless VII, p. 743). Ff. I et 204 saec. XVI addita sunt; in priore nota saec. XVI Ἰ 56. 4 *Plu. secr*; in altero (f. 204v) manu coeva *Expositio in ep(isto)las Pauli*. Tabulae priori aversae agglutinata est schedula <A. Mai>.

Integumentum ex corio rubro saec. XVIII; in dorso, quod renovatum est, tesserae gentiliciae Pii IX.

637 (olim 803). Saec. XVI med., chartac., mm. 220×160, ff. VI (I-IV add.). 388 (+ 17a. 255a, 171-176 bis numeratis; — 373 omissis), linn. 17.

Leonis imperatoris orationes XXXIII (M. 107, 1 ss.; ed. Acacii hieromonachi, Athenis 1868; cf. A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand der hag. und homil. Literatur der griechischen Kirche*, t. II, 1938, p. 233-236). ¹ (ff. 3-9) in Dominicam assumptionem (M. 613-120; Acacius, p. 21-25), Λέοντος ἐν Χριστῷ τῷ αἰωνίῳ βασιλεῖ βασιλέως λόγος, ὅτε πρὸς οὐρανοῦς μετὰ τοῦ προσλήμματος ἀνέβη ὁ θεάνθρωπος λόγος καὶ αὐτὸ τὸ πρόσλημμα τῷ Πατρὶ ἐνεθρόνησε cod. ² (ff. 9-18v) in Pentecosten (Acacius, p. 25-32). ³ (ff. 19-40v) de Spiritu sancto (Acacius, p. 33-47). ⁴ (ff. 41-43v) in omnes sanctos; abrumpitur in vv. καὶ ὅτι σφαγίων (M. 173 B 7; Acacius, p. 49, 24). ⁵ (f. 43v) <orationis in s. Paulum> conclusio, inde a vv. Σὺ δ' ἡμῖν τῆς σῆς εὐωδίας (Acacius, p. 77, 15-19); (ib.) <orationis in dormitionem B. M. V.> conclusio, inde a vv. κάκειθεν ὥσπερ καὶ ἐντεῦθεν (Acacius, p. 101, 6-11). ⁶ (ff. 44-48) in prophetam Eliam (Acacius, p. 259-262), Λέοντος — κατήφειαν cod. ⁷ (ff. 48v-51v) in Transfigurationem <I>, Λέοντος — λόγος ὅτε σπινθήρσι θεότητος ἐν Θαβῶρ καταλάμψας τὸ πρόσλημμα παραδόξως ὤφθη μεταμορφούμενος. Inc. Ἐπειδὴ φαιδρὰ καὶ θεῖα πανήγυρις, des. δόξαν καὶ αἴνεσιν ἀναπέμψοντας εὐαρέστους ὀφθῆναι αὐτῷ, νῦν κ. τ. λ. ⁸ (ff. 51v-66) in Transfigurationem <II> (Acacius, p. 78-88). ⁹ (ff. 66v-70) in Transfigurationem <III> (Acacius, p. 88-91). ¹⁰ (ff. 70v-82v) in Assumptionem B. M. V (M. 157-172; Acacius, p. 91-101). ¹¹ (ff. 82v-92) in decollationem s. Iohannis Baptistae (Acacius, p. 101-109). ¹² (ff. 92-102) in ss. Ioachim et Annam (Acacius, p. 110-117). ¹³ (ff. 102-109) in exaltationem sanctae Crucis (M. 88-96; Acacius, p. 118-124). ¹⁴ (ff. 109-115) ὀκτωβρίῳ ς', in s. Thomam <I> (Acacius, p. 248-253). ¹⁵ (ff. 115-121v) eadem die, in s. Thomam <II> (Acacius, p. 253-258). ¹⁶ (ff. 121v-135v) ὀκτωβρίῳ κς', in s. Demetrium <I> (Acacius, p. 124-135). ¹⁷ (ff. 135v-137v) eadem die, in s. Demetrium <II> (Acacius, p. 135-137). ¹⁸ (ff. 138-140) in s. Demetrium <III> (Acacius, p. 137-139). ¹⁹ (ff. 140v-208) μηνὶ νοεμβρίῳ γγ', in s. Ioh. Chrysostomum (M. 228-292). ²⁰ (ff. 208v-217) in B. Mariae praesentationem (Acacius, p. 139-145; M. 12-21). ²¹ (ff. 217v-238v) in s. Nicolaum Myrensem (Acacius, p. 145-159; M. 204-228). ²² (ff. 239-254) in nativitatem Domini (Acacius, p. 163-174). ²³ (ff. 255-273v) in s. Stephanum (Acacius, p. 175-186). ²⁴ (ff. 274-279) in sancta Lumina (Acacius, p. 186-189). ²⁵ (ff. 279v-298v) μηνὶ ἰανουαρίῳ κγ', in s. Clementem Ancyranum (Acacius, p. 190-209). ²⁶ (ff. 299-312v) in s. Tryphonem (Acacius, p. 209-219). ²⁷ (ff. 313-328) in occursum Domini (Acacius, p. 219-231; M. 23-41). ²⁸ (ff. 328v-335) in caput ieiuniorum <I> (Acacius, p. 231-235).

²⁹ (ff. 335^v-343) in caput ieiuniorum <II> (Acacius, p. 236-243); desiderantur vv. περιπτυσώμεθα ἢν καλῶς — καὶ δόλος καὶ βρώσις (p. 236, l. 2 ab imo-238, l. 1).
³⁰ (ff. 343^v-352^v) epistola hortatoria (Acacius, p. 266-273). ³¹ (ff. 353-360) in caput ieiuniorum <III>; inc. Ὡς ἡδὺ τι καὶ θεῖον εἰς ἀπόλασιν ἢ παρούσα ἡμέρα χαρίζεται, des. ἵνα καὶ τῆς ἐντεῦθεν καὶ τῆς ἐκείθεν καὶ χρηστότητος καὶ ζωῆς ἐπιτύχωμεν ἐν αὐτῷ Χριστῷ κ. τ. λ. ³² (ff. 360^v-372) in festum Palmarum (M. 61-76). ³³ (ff. 372^v-388^v) in magnum sabbatum (M. 76-88; Acacius, p. 1-9). Praemittuntur ^a (f. V) trium sermonum index brevis (in Matth. 26, 29; in translationem reliquiarum s. Nicolai; in s. Cyprianum); ^b (ff. 1-2) libri huius ἀκριβῆς πίναξ; in fine: τῶν βασιλικῶν ὧδε πλήρωμα λόγων.

Librarii tres intervallis brevibus sese excipientes codicem perscripserunt (e. g. ff. 31-32^v. 34^v. 37^v-39. 61^v-63^v. 147-148^v. 164^r.v. 175^v-177. 356^v-358^v. 364-365. 377^v-381). Fasciculi μ' in prima singulorum pagina signati, nempe fasciculus ternio unus (19), folia septem (30), fasc. quaterniones viginti unus (1-3. 20-26. 28. 31-40), folia novem (27), fasc. quiniones quattuor (4. 7. 16. 29), fasc. seniones septem (5. 6. 8-12), folia quindecim (18), fasc. duo folia sexdecim uterque complectentes (13 et 15), fasc. duo foliorum septemdecim (14 et 17); praemissa sunt folia tria (V. VI. 1). Inscriptiones rubrae. Correctiones (e. g. ff. 9^v. 10^v. 11. 12^v. 17^a. 23. 29. 30. 57^v. 125), supplementa (e. g. ff. 4^v. 5. 12^v. 21^v. 25. 27^v. 78. 102^v. 170^v. 246). Editionis lacunae repletæ in ff. 183. 246^v. 281^v. 282^v. 287^v. 290. 309^v. 314. 317; aliae hiantes in ff. 38^v. 87. 218. 218^v. 286^v. Officinarum chartariorum signa: ancora circulo inclusa cum stella sex radiorum desuper (cf. Briquet 485), galerus superimposita cruce atque litterae AP quibus imminet trifolium (cf. Briquet 3466).

In f. I summo numerus antiquus 803, in imo frustulum chartaceum notam recentem 637 praebens; f. V notae 33 (cancellata) et 803. Scriptura vacant ff. I-IV in custodiam addita. V^v-VI^v. 254^v. 330^v. 331^r.

Codicem breve descripsit Baronius (Annales [an. 911], t. X ed. Romae 1602, p. 672-673), mutuo habuit anno 1630 Fr. Gozadinus (Arch. Bibl., t. 30, f. 353).

In tabulis et in dorso corio rubro signato obductis, tesseræ gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso schedulae chartaceae saec. XVII cum nota rubra 637. Fibularum vestigia.

638 (olim 819). Saec. XIII (ff. 7-153) et XIV (ff. 1-6. 154-178), chartac., mm. 215×145 circa, ff. I. 178 (+ 6^a), linn. 24 (30 in ff. 1-5^v).

1 Canones liturgici pro festis commentario aucti (ἢ ἐξήγησις Γρηγορίου τοῦ Πάρδου μητροπολίτου Κορίνθου notavit <L. Allatius> f. 6^a; cf. eiusdem Allatii opus cui titulus « Georgii Acropolitae Historia », Parisiis 1651, [de Georgii diatriba] p. 419-420; Georgii aliae exegeses in cod. 308, f. 303 ss.).
¹ (ff. 1-6) **Cosmae monachi** <Hierosolymitani> in nativitatem Domini (M. 98, 460-464 A 5 τὴν τεκούσαν κατέσχεν ἀψήμαντον; Menaea t. II ed. Romae 1889, p. 662-666); commentarius inc. Ἡ μὲν ἀκροστιχὶς ἐξ ἰάμβου στίχου συντίθεται,

des. καὶ ἄμοιρον αὐτὴν ἐφύλαξεν. ² (ff. 7-12) <Iohannis Damasceni in eundem festum>; inc. mut. Ἐσωσε λαὸν θαυματουργῶν δεσπότης (M. 96, 820 A 4-825; Menaea, p. 662-671); foliis pluribus post f. 10^v perditis desiderantur iambi Ἴκται δι' ἡμᾶς Ἀβραὰμ ἐξ ὀσφύος — Ῥευστὴ γεγῶσα, κἂν σοφῶς ἐκαρτέρει (M. 821 C 8-824 B 12) et in eosdem commentarius, qui des. εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως καταντήσωμεν, μητροπάρθενε δέσποινα. ³ (ff. 12-22) <Cosmae> in Theophania (M. 98, 465-472; Menaea, t. III ed. Romae 1896, p. 146-154); commentarius inc. Ἡ τοῦ παρόντος κανόνος ἀκροστιχὶς ἐξ ἰαμβικοῦ στίχου συντίθεται, des. θεοφιλῶς ζήσομεν καὶ λυσιτελῶς ἑαυτοῖς χάριτι καὶ φιλανθρωπία κ. τ. λ. ⁴ (ff. 22-29^v) <Iohannis Damasceni> in Theophania (M. 96, 825-832; Menaea, p. 146-155); commentarius (ff. 22^v-29^v) inc. Ὁ νοῦς δὲ τῆς ἐρμηνείας αὐτοῦ ἔστιν οὕτως· σήμερον ὁ ἀγαθὸς υἱός, des. πᾶσα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός. ⁵ (ff. 29^v-38) **Cosmae** in Hyrapantem (M. 98, 509-513; Menaea, p. 482-487); commentarius (ff. 29^v-38^v) inc. Ὁ ἥλιος ὁ αἰσθητὸς χέρσον γενόμενον, des. θεοτόκος ἐστίν, ἥς τῇ εὐπροσδέκτῳ πρεσβείᾳ, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. ⁶ (ff. 38^v-47^v) eiusdem pro dominica Palmarum (M. 497-501; Triodiam, ed. Romae 1879, p. 607-611); commentarius inc. Τῆς παρουσίας ἀκροστιχίδος ἢ ἔννοια ἔστιν αὕτη· ὁ εὐλογημένος Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, des. καὶ ἡμῖν παρασχόμενος ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος. ⁷ (ff. 47^v-51) eiusdem pro magna secunda feria (M. 472-473; Triodiam, p. 620-622); commentarius inc. Ἀσωμεν τῷ Κυρίῳ· ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται, τῷ τὴν ἀδιόδετον θάλασσαν, des. ἐν δὲ τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς μου συνδοξαθήσεσθέ μοι· ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν. ⁸ (ff. 51-52^v) eiusdem pro magna tertia feria (M. 473; Triodiam, p. 632-633); commentarius inc. Οὐ χρειά σαφηνείας ἐνταῦθα, οὔτε μὴν ἐρμηνείας, des. ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἶδαμεν, τὸ ὄνομά σου ὀνομάζομεν. ⁹ (ff. 52^v-56) eiusdem pro magna quarta feria (M. 473-476; Triodiam, p. 641-643); commentarius inc. Δεῖ γινώσκειν ὡς θανμαστὸς οὗτος καὶ πᾶσιν ἀπαράμιλλος μελωδός, des. ὡσεὶ ὕδατος ἐκχυθείσης. ¹⁰ (ff. 56-64^v) eiusdem pro magna quinta feria (M. 476-481 B 6; Triodiam, p. 652-657); commentarius (ff. 56-65) inc. Ἡς τοιοῦτος ἐστὶν ὁ νοῦς· τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ μέγαν ὕμνον ἐξάδω, des. καὶ πάντας ὁμοῦ τοὺς ἀναγινώσκοντας ταῦτα τῇ σῇ φιλανθρωπία καὶ χάριτι. ¹¹ (ff. 65-68) eiusdem pro magna parasceue (M. 484-485; Triodiam, p. 675-677); commentarius (ff. 65-68^v) inc. Πρὸς σὲ ὀρθρίζω φησὶν ὁ μελωδός, λόγε Θεοῦ, des. τῆς οὐρανίου βασιλείας καταξιώσεις ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος, ἀμήν. ¹² (ff. 68^v-72^v) **Marci monachi** et (ff. 73-77) **Cosmae** pro sabbato sancto (Triodiam, p. 728-733; pars altera Συνεχέσθη, ἀλλ' οὐ κατέσχέθη κ. τ. λ. apud M. 98, 485 B 14-488 D 15; commentarius (ff. 68^v-77^v) inc. Συνέξενκται τῇ τοῦ Τριωδίου τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης παρασκευῆς, des. εἰ καὶ μέγα τοῦτο ἐξόχως ἡμῖν. ¹³ (ff. 77^v-85) **Iohannis monachi** <Dama-

sceni) in Pascha (M. 96, 840-844; Pentecostarium, ed. Romae 1883, p. 7-11); commentarius (ff. 77^v-85^v) inc. Ὁ παρὼν οὗτος κανὼν ἐρμηνείας οὐ δεῖται πάσης ἀνάπλευσ ὧν, des. Πάσχα μετασχεῖν ἀκατακρίτως εἰς δόξαν Πατρὸς κ. τ. λ. ¹⁴ (ff. 85^v-93) eiusdem pro dominica τοῦ Ἀντίπασχα. Ἄσσωμεν, πάντες λαοί, τῷ ἐκ πικρᾶς δουλείας (Pentecostarium, p. 50-54); commentarius (ff. 85^v-93^v) inc. Ὁ παρὼν κανὼν ὀλίγα τινὰ ἔχει τροπ(ά)ρ(ια) δεόμ(εν)α σαφηνείας καὶ ἐπεξηγήσεως, des. καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον εἰς δόξαν σὴν καὶ ἄπανστον αἴνεσιν, ὅτι σοι πρέπει κ. τ. λ. ¹⁵ (ff. 93^v-99) eiusdem in Ascensionem Domini (M. 844-846; Pentecostarium, p. 313-322); commentarius (ff. 93^v-99) inc. Ὁ παρὼν οὗτος κανὼν πάσης γέμει καθαρότητος καὶ σαφηνείας, des. αἰτήματα καὶ ζωὴν αἰώνιον. ¹⁶ (ff. 99^v-105) Cosmae in Pentecosten (M. 98, 489-492; Pentecostarium, p. 396-403); commentarius (ff. 99^v-105^v) inc. Ὁ παρὼν οὗτος κανὼν, ὃς ἀπὸ τοῦ βαρέος ἤχου, des. τοῖς ἀμαρτωλοῖς καὶ ἀπεγνωσμένοις <ή>μῖν εἰς δόξαν αὐτοῦ καὶ ἄπανστον αἴνεσιν, ὅτι αὐτῷ πρέπει κ. τ. λ. ¹⁷ (ff. 105^v-113) Iohannis Damasceni in eundem festum (M. 96, 832-840; Pentecostarium, p. 396-404); commentarius inc. Αὕτη μὲν ἡ ἀκροστιχίς τοῦ παρόντος κανόνος, des. κατὰ δύναμιν ταῦτα διδάσκοντες καὶ οἱ σκοπῶ φιλοθείῳ μανθάνοντες χάριτι κ. τ. λ. ¹⁸ (ff. 113-121) Cosmae in Transfigurationem (M. 98, 492-497; Menaea VI, ed. Romae 1901, p. 337-344); commentarius (ff. 113^v-121) inc. Ὁ νοῦς τῆς ἀκροστιχίδος τοῦ παρόντος κανόνος ἐστὶν οὗτος, des. τοῦ ὑψίστου Θεοῦ καὶ πατρὸς σθένος τε καὶ δύναμις, σὲ ἀνυμνοῦμεν ὀρθοδόξως ζωοποιῶ πνεύματι κ. τ. λ. ¹⁹ (ff. 121-129) Iohannis Damasceni in eundem festum (M. 96, 848-852; Menaea VI, p. 337-344); commentarius (ff. 121-129^v) inc. Καινοτομίαν ὑπέστη κατὰ τὴν ἕκτην χώραν, des. ἡμᾶς ἐλέησον τοὺς ἐπὶ σοὶ μόνω τὴν ἐλπίδα θεμένους, τῷ πατρὶ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεῷ πάσης παρακλήσεως. ²⁰ (ff. 129^v-138^v) Cosmae in dormitionem B. M. V.; inc. Πεποικιλμένη τῇ θείᾳ δόξῃ, des. σῶζοις αἰεὶ, θεοτόκε, τὴν κληρονομίαν σου (Menaea VI, p. 412-419; Christ et Paranikas, Anthologia graeca carminum christianorum, Lipsiae 1871, p. 180-183); commentarius inc. Οὐκ ἔστι τῆς ἀκροστιχίδος ὁ νοῦς δύσληπτος, des. εἰς δόξαν αὐτοῦ καὶ ἄπανστον αἴνεσιν, ὅτι αὐτῷ πρέπει κ. τ. λ. ²¹ (ff. 138^v-144^v) canon alius in dormitionem B. M. V.; inc. Ἀνοίξω τὸ στόμα μου καὶ πληρωθήσεται πνεύματος, des. ψυχῶν σωτηρίαν βραβεύουσα (sub nomine Ioh. Damasceni apud Menaea VI, p. 413-419; Christ, Anthologia, p. 229-232); commentarius (ff. 138^v-145) inc. Ὁ παρὼν τῆς θεοτόκου κανὼν οὐδεμίαν ἔχει δυσχέρειαν, des. εἰς δόξαν αὐτοῦ καὶ ἄπανστον αἴνεσιν, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ. ²² (ff. 145-154) Cosmae in exaltationem Crucis (M. 98, 501-509; Menaea I, ed. Romae 1888, p. 159-164); commentarius inc. Τὸ δὲ « ἐρεύγομαι » ψαλμικόν ἐστιν, <οὐ> ἡ ἐρμηνεία, des. καὶ πιστεύομεν εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν καὶ αὐτῷ τῷ Θεῷ, ὃ πρέπει κ. τ. λ.

2 Alexii Aristenii in Synopsim canonum commentarius (cf. Mortreuil, *Histoire du droit byzantin* III, Paris 1846, p. 412-416), sub inscriptione Νομοκάνονον — ἐρμηνευθὲν προτροπῇ τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως κυροῦ Ἰω(άνν)ου τοῦ Κομνηνοῦ παρὰ (περὶ cod.) τοῦ λογιωτάτου διακόνου τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ νομοφύλαξ(!) κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Ἀριστινοῦ. ¹ (ff. 155^v-162^v) in canones Apostolorum 85 (M. 137, 37 C2-217 A11 una cum interpretationibus Theodori Balsamonis et Iohannis Zonarae). ² (ff. 163-166) in canones Nicaeni primi concilii, nempe 1-4. 8-18. 20 (M. 224 C-237 A, 265-301 B, 309 B C). ³ (ff. 166-170^v) in canones synodi Ancyranae (M. 1128 B 14 [1196]); omittitur canon 5 et eius commentarius. ⁴ (ff. 170^v-172^v) in canones synodi Neocaesariensis (M. 1197 C 7-1233). ⁵ (172^v-177) in canones synodi Laodicensis (M. 1345 A 6-1417 D 5 ἐν ταῖς καθολικαῖς καὶ μόναις ἐκκλησιαῖς). ⁶ (f. 177^{r-v}) synopsis canonum 1. 5. 7. concilii Constantinopolitani I et commentarius can. 7 (M. 317 A, 332 D, 348 C D). ⁷ (ff. 177^v-178^v) in canones 1. 2. 4. 6-10. 12. 14 concilii Chalcedonensis, et synopsis canonum 16. 17 (M. 384 C-448 B).

F. 155 quaedam de processione Spiritus sancti; subnectitur locus brevis Germani <II> patriarchae.

Codex male habitus, peius resartus, cuius ordo primigenius vix dignosci potest: folia etenim plura exciderunt, singula quae supersunt compagibus sublatis a coniugato dissoluta sunt atque chartis maioribus inclusa ita ut forma moduli longe amplioris evaserit. Constat duabus partibus in unum conflatis.

Priorem efficiunt fasc. <β> folia quattuor ultima (7-10), fasc. quaterniones septemdecim in prima uniuscuiusque pagina γ'-<θ> signati (11-146), fasc. <κ> folia septem priora (147-153); suppleta sunt recentius ff. 1-6 et 154. Posteriorem ex alio codice erutam (ff. 155-178), manu recentiore descriptam efficiunt fasciculi tres quaterniones κα'-κγ' notati ut praecedentibus melius cohaerere videantur. Ornamenta, litterae initiales rubro liquore exarata aut distincta. F. I nota saec. XVI medio anterior N° 36. 4. *Plu sec(re)tae*. Ff. 7-153. 155 chartis translucidis nunc croceis restaurata aut omnino contexta.

Integumentum membranaceum; in dorso tesseræ gentiliciae Pii IX.

639 (olim 601). Saec. XIII, chartac., mm. 245 × 165, ff. I. 381, linn. 30-36. Ordo foliorum restituendus: 1-203. 217-223. 209-216. 224-315. 324-379. 316-323. 380. 381.

Cosmae monachi et Iohannis Damasceni canones interpretatione aucti
1 Iohannis Zonarae expositio canonum Anastasimorum s. Ioh. Damasceni, hoc ordine: ¹ (ff. 1-9^v) prooemium <de novem Scripturae odis>; initium usque ad vv. ἐν γὰρ τῇ Ἐξόδου βίβλῳ Μωϋσέως γέγραπται (f. 3^v, l. 18)

edidit A. Maius (M. 135, 421-428); des. οὐκ εὐρυθμον ἔσται τὸ μέλος ἀλλ ἀνάρ-
μοστον φώνημα. ² (ff. 9^v-36) canon Σοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ θεοπρεπῶς ἐν
ισχυί δεδόξασται (cf. Paracletice, ed. Romae 1885, pp. 11-20); commentarius
inc. Ὅπως μὲν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ δι' ἣν αἰτίαν κατήλθον εἰς Αἴγυπτον, des. οἰ-
κέται δὲ ὡς δούλοι εὖνοι καὶ πιστοί. ³ (ff. 36-54^v) canon Ἐν βυθῷ κατέστρωσέ
ποτε τὴν Φαραωνίτιδος πανστρατιάν (Paracletice, p. 107-114); commentarius
(ff. 36^v-55^v) inc. Ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας οὗτος σύγκειται ὁ εἰρμός, des.
χορηγεῖ τοῖς χωρητικὸν αὐτοῦ τὸν νοῦν ἐτοιμάζουσι. ⁴ (ff. 55^v-77^v) canon Ὁ
τὰ ὕδατα πάλαι νεύματι θείῳ εἰς μίαν συναγωγὴν συναθροίσας (Paracletice,
p. 193-199); commentarius (ff. 55^v-78^v) inc. Σοφὸς ὢν ὁ θεὸς πατὴρ πολυει-
δὼς καὶ ποικίλως τοῦ λόγου, des. εἰ δὲ ὁμότιμα ταῦτα καὶ ὁμοούσια. ⁵ (ff. 78^v-99^v)
canon Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος (Paracletice, p. 279-287); commenta-
rius (ff. 78^v-100) inc. Ἐν τῷ εἰρῷ τοῦτο (!) δύο θαυμάτων μέμνηται, des. ὡς τὸ
Ἰώβ· τισὶ δὲ διὰ παιδείου καὶ ἀμαρτημάτων ἀντέκτισιν. ⁶ (ff. 100-117^v) canon
Ἰππον καὶ ἀναβάτην εἰς θάλασσαν (Paracletice, p. 369-377); commentarius
(ff. 100-118) inc. Ἐκ τῆς πρώτης ὡδῆς ὁ εἰρμός, οὐ μετὰ τὴν ἔννοιαν μόνον, des.
ἀνέστησε τοῦτον τῆς βροτείας τὸ δάκρυον φύσεως ἢ ἀναζώσις τῆς θεότητος.
⁷ (ff. 118-133^v) canon Ὡς ἐν ἡπειρῷ πεξεύσας ὁ Ἰσραὴλ (Paracletice, p. 457-465);
commentarius (ff. 118-134) inc. Τὴν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἐξ Αἰγύπτου ἀνά-
ξενξιν, des. τὸ δὲ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται κάκεινο τῶν αὐτῶν αἰτίων.
⁸ (ff. 134-149^v) canon Νεύσει σου πρὸς γεώδη (Paracletice, p. 541-548); com-
mentarius (ff. 134-150) inc. Ἡ μουσικὴ φθόγγους μὲν οἶδε πολλοὺς, des. αἵρε-
σιν κατὰ τῆς ἁγίας Τριάδος βλασφημοῦσαν, ἣν ἡμεῖς μεγαλύνομεν. ⁹ (ff. 150-168)
canon Ἀρματηλάτην Φαραῶ ἐβύθισε (Paracletice, p. 624-631); commentarius
(ff. 150-168^v) inc. Ἐκ τῆς τοῦ Μωσέως ὡδῆς καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος, des. τρο-
φῆς δηλονότι καὶ ὕπνου καὶ τῶν λοιπῶν. Scholia in ff. 31. 43^v. 139^v.

² **Theodori Prodromi** in canones varios Cosmae et Iohannis Damasceni
(cf. ed. H. M. Stevenson, Romae 1888, p. xxiv-xxvi), Θεοδώρου τοῦ Προδρό-
μου ἐξήγησις — παρὰ τῶν ἁγίων καὶ σοφῶν ποιητῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου τοῦ Δα-
μασκηνοῦ cod. ¹ (ff. 169^v-) prooemium εἰς τὸν ὀρφανοτρόφον (Stevenson,
p. 1-3). ² (ff. 169^v-179^v) <Cosmae> in exaltationem sanctae Crucis (M. 98,
501-509); commentarius (ff. 169^v-180) apud Stevenson, op. cit., p. 3-29.
³ (ff. 181-190^v) eiusdem in natale Domini (M. 460-465); commentarius
(ff. 180-190^v) in op. cit., p. 30-57. ⁴ (ff. 191-195^v) Iohannis Damasceni in
Theophania (M. 96 817-825); commentarius (ff. 190^v-196) in op. cit., p. 57-74.
⁵ (ff. 196-204^v) Cosmae in Theophania (M. 98, 465-472); commentarius
(ff. 196-204^v) in op. cit., p. 75-98. ⁶ (ff. 205-208^v. 217-219) Iohannis Dama-
sceni in Theophania (M. 96, 825-832); commentarius (ff. 204^v-208^v. 217-219)

in op. cit., p. 98-117. ⁷ (ff. 220-223^v. 209-213) Cosmae in dominicam Pal-
marum (M. 98, 497-501); commentarius (ff. 219^v-223. 209-213) inc. Εἰ δέ τις
βασιλέα πυθόμενος μέλλειν, des. ταχὺ γὰρ εἰς σωτηρίαν τῶν εὐσεβῶν ἀναστήσεται.
⁸ (ff. 213^v-216^v. 224-227^v) eiusdem in Hypapanten (M. 509-513); commenta-
rius (ff. 213-216^v. 224-228) inc. Καὶ τίς οὕτω νοθήσ, des. ἐν τούτῳ τῷ ῥήματι τὴν
ὡδὴν ἐπεσφράγισεν; initium usque ad vv. ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται ed. Stevenson,
op. cit., p. 117-120. ⁹ ἀκολουθία τῆς μεγάλης ἐβδομάδος hoc ordine ^a (ff. 228^v-270^v)
Cosmae canones pro feriis II-VI (M. 472-481 B 6, 484 B-485 B); commentarius
(ff. 228-271^v) inc. Φέρε δὴ μεταβῶμεν ἐκ τῶν προλαβόντων ἱερῶν κανόνων, des. ἡ
τῶν ἀνθρώπων φύσις σεσώσμεθα (cf. Stevenson, op. cit., p. xxv); ^b (ff. 273^v-285)
Marci episcopi Hydruntini et (ff. 285^v-295^v) Cosmae canones in magnum sabba-
tum (W. Christ et M. Pararikas, Anthologia graeca carminum christianorum
Lipsiae 1871, p. 196-201; cf. cod. 638, ff. 68^v-77); commentarius (ff. 271^v-295^v)
inc. Ἡ καίτοι ἀπορήσειεν ἂν τις ἐνταῦθα δύο ταύτας ἀπορίας, des. καὶ ὑπὲρ ὄλου
τοῦ βροτησίου γένους ταῦτα ὑπήνεγκεν (prooemii pars altera apud M. 133,
1235-1238). ¹⁰ (ff. 296^v-308) Iohannis Damasceni in Pascha (M. 96, 840-844);
commentarius (ff. 295^v-309) inc. Εἰ συνεσταυρώθημεν τῷ Χριστῷ καὶ συνετάφη-
μέν χθές, des. τὴν ἄρρητόν σου τοῦ προσώπου δόξαν θεάσασθαι. ¹¹ (ff. 309-315^v.
324-326^v) Cosmae in Pentecosten (M. 98, 489-492); commentarius inc. Τὰ
μὲν δὴ τοῦ Υἱοῦ πέρας ἔχει, des. τὴν μίαν πολλὰς γινομένην πῶς οὐ παράδοξον;
¹² (ff. 327-343) eiusdem in Transfigurationem (M. 492-497); commentarius
(ff. 326^v-343) inc. Εἰ δὲ φῶς ἡμέρας τὸ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἡλίου ἀκτίνων, des. ἡ
θεολογικὴ φωνὴ τοῦ Γρηγορίου αὐτὸν προσηγόρευσεν. ¹³ (ff. 344-355) Iohannis
Damasceni in Transfigurationem (M. 96, 848-852); commentarius (ff. 343-355^v)
inc. Ἐπέβαλον τὴν ὄψιν ζωγραφηθεῖση τῇ μεταμορφώσει, des. Πατρὶ τῶν οἰκτιρῶν
καὶ Θεῷ πάσης παρακλήσεως. Alii subsequuntur canones sex commentario
<Georgii Corinthii> ut in praecedenti codice instructi, nempe ¹⁴ in annun-
tiationem B. M. V. poemata (ff. 355^v-360) Theophanis (Αἰδέτω σοι, δέσποινα,
κινῶν τὴν λύραν: Menaea IV, Romae 1898, p. 176-180) et (ff. 360-362) Iohan-
nis Damasceni (M. 96, 852-853); commentarius inc. Ὁ δέσποινα, λεγέτω, βοάτω
σοι ὁ προπάτωρ σου Δαυὶδ, des. κραυγάζει σοι Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ
σου. Immixta est (ff. 356-360^v) alia interpretatio (ἄλλως), quae inc. Τὸ
« αἰδέτω » μελωδεῖτω σοι, ὦ δέσποινα. ¹⁵ (ff. 362^v-368) Iohannis Damasceni in
dominicam τοῦ Ἀντίπασχα, ut in cod. 638 ff. 85^v-93^v. ¹⁶ (ff. 368-372^v)
eiusdem in ascensionem Domini, ut in cod. 638 ff. 93^v-99^v. ¹⁷ (ff. 372^v-378^v)
eiusdem in Pentecosten, ut in cod. 638 ff. 105^v-113. ¹⁸ (ff. 378^v-379^v.
316-320^v) Cosmae in dormitionem B. M. V., ut in cod. 638 ff. 129^v-138^v.
¹⁹ (ff. 320^v-323^v. 380-381^v) <Iohannis Damasceni> in dormitionem B. M. V.,

ut in cod. 638 ff. 138^v-145. Quaestiones et responsa in ff. 183^v-184. 185^v-186. 199^v-200. 201^v. 219^v-220.

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. I-168) constat fasciculis 21 quaternionibus in prima et ultima singulorum pagina signatis atque folio uno (168). Altera (ff. 169 ss.) a pluribus scribis sese excipientibus exarata est (cf. ff. 169. 225^v. 229^v); complectitur fasciculos viginti octo quaterniones (si excipias 7 foliorum septem, 10 binionem, 28 bifolium) in principio et in fine *πρῶτον* — *τριακόντα* signatos, notis quippe *α'* et *κθ'* omissis. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubro liquore distinctae; omissiones in ff. 368^v. 369. Folia nonnulla madore inquinata atque blattis perterebrata frustis chartaceis indecore reflecta sunt.

F. I summo, manu ipsius fortasse librarii: *ὁ Θεὸς βοήθει τῷ σῶ δούλῳ Νικολ(α?)α(ω?)*; inferius nota *N. 61 4 Plu. secr.*

Inter libros Sixti IV noster videtur recensitus (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 249: «Zonarae Expositio quaedam in officium Resurrectionis. Ex papiro in rubeo».

Integumentum tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

640 (olim 439). Saec. XIV, chartac., mm. 283 × 207, ff. 368 (+ 4^{a-c}. 127^a. 139^a. 228^a), coll. 2, linn. 25-28.

Canonica, liturgica, disciplinaria varia (cf. V. Benešević, *Monumenta Vaticana ad ius canonicum pertinentia*, in *Studi Bizantini* II, 1927, p. 130-164).

1 (ff. 1-4^v) Notitia patriarcharum, metropolitaram, archiepiscoporum episcoporumque (ed. Benešević, *op. cit.*, p. 131-154 [*ε'*, ὁ Κοζιάγρων]).

2 liturgica varia, fere ut in cod. 430 ff. 113-155. 1 (ff. 5-7) *Michaelis* <*Ositae*> de liturgia praesantificatorum (= 430, ff. 113-117). 2 (ff. 7-9) *Iohannis Phurnae* ad Gregorium Antigonitem (= 430, ff. 117-121). 3 (ff. 9-11) <*Michaelis Ositae* *περὶ ὑπαλλαγῆς τῆς μεταλήψεως τῶν ἁγιασμάτων τοῦ Χριστοῦ*> (= 430, ff. 121-125^v). 4 (ff. 11^v-27) *Theodori Andidorum* (*Νικολάω* cod.) commentatio liturgica (= 430, ff. 126-150^v). 5 (ff. 27-28^v) ex historia mystica ecclesiastica s. *Germani* excerpta (= 430, ff. 151-153^v). 6 (ff. 28^v-29) s. *Gregorii Nysseni* * <ep. ad Zachariam episcopum Doarorum> (= 430, ff. 153^v-154). 7 (f. 29) *περὶ τῆς ἀρχιερατικῆς στολῆς* (= 430, f. 154^{r-v}). 8 (f. 29^{r-v}) *Demetrii Chomatani* de stola sacerdotali (= 430, ff. 154^v-155). 9 (f. 29^v) *Photii* quaestionis 165 ad Amphiloichium pars prior (= 430, f. 155).

3 (ff. 30-206) *Iohannis Scholastici* synagoga L titularum auctoritaria nomocanonica amplificata, quae dicitur. Editionem primigeniam Apostolorum, conciliorum saec. IV-V (Nicaen. I usque ad Carthag. et Ephesinum) s. Ba-

sillique canones complectentem vulgavit Vladimirus Benešević, in *Abhandl. d. Bay. Akad. d. Wiss. Philos.-hist. Abteilung, Neue Folge, Heft 14*, 1937. Nostra longe fusior legitur: eorundem conciliorum canones haud paucos praecedentibus addit, alios ex conciliis posterioribus usque ad aetatem Photii decerptos adiungit, auctoritates nonnullas affert, legibus (*ἐκ τῶν νομίμων διατάξεων, νόμμα, τὰ συνάδοντα τὰ νόμμα, ἐκ τῶν νομίμων*) singulos fere titulos confirmat (cf. J.-S. Assemanus, *Bibliotheca iuris Orientalis* III, Romae 1763, p. 422-450; Pitra, *Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta* II, p. 416-420; Benešević, *СННΑГОГА ВЪ 50 ТИТУЛОВЪ*, Petroburgi 1914, p. 179-185; id., *Monumenta Vaticana ad ius canonicum pertinentia*, p. 158-162). Citantur: (f. 76^v) *Acta Apostolorum* 8, 18-23; (ff. 204^v-206) *Amphilochius* (ex versibus iambicis ad Seleucum); (f. 115) *Anatolius* patr. CP. (ed. Benešević, *Monumenta*, p. 158); (ff. 75^{r-v}. 77-78-128^v. 193-195. 202^{r-v}) *Basilius*; (ff. 74^v-75. 110. 179^v) concilium *ἐπὶ Φωτίου* (= conc. s. Sophiae; Pitra II, p. 142-143); (ff. 43-45) *Constantini* donatio, quae dicitur, *τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἔγγραφοι θεσπισμα πρὸς τὸν ἀγιώτατον Σίλβεστρον τὸν τότε πάπαν Ῥώμης* cod.; textus ab aliis duobus supra recensitis (codd. 606, ff. 302-304 et 614, ff. 76-79) discrepans inc. *Δέον ἐκρίναμεν μετὰ πάντων τῶν σατραπῶν, des. eis τὸν αἰῶνα διαφυλάττεσθαι* (cf. Gaudenzi, p. 97, 29-107); (ff. 46. 72^v. 104^v-105^v) *Cyrillus Alexandrinus*; (ff. 160^v. 200-201^v) *Dionysius Alexandrinus*; (ff. 78^v-80) *Gennadius* patr. CP. (epist. encycl., apud M. 85, 1613-1617); (ff. 56^v-58^v) *Germanus* <II> patr. CP. [*τόμος* anni 1229 de non diripiendis episcopatus bonis post mortem episcopi] (ed. J. Nicole, in *Revue des Études grecques* VII, 1894, p. 74-79); (f. 204^{r-v}) *Gregorius Nazianzenus* (carm. I 1, 12, vv. 6 ss.; M. 37, 472-474); (ff. 151^{r-v}. 185^v-186) *Gregorius Nyssenus*; (ff. 150^v. 180^v-182) *Gregorius Thaumaturgus*; (ff. 163^v-164) *Iohannes Chrysostomus*; (ff. 55^v-56^v) *Iohannes Ducas* [*πρόσταγμα* anni 1228] (ed. Nicole, *op. cit.*, p. 71-74, 7 *ἐπεσημίνατο κράτος*); (f. 80^{r-v}) *Isidorus* [ep. V, 276] (M. 78, 1497); (ff. 80^v-81) *τοῦ λειμωναρίου* (*Ὁ μακαριώτατος καὶ ἰσάγγελος πάπας Λέων — ἐχειροτόνησας*: M. 87, 3, 3013 B 12-C 8); (ff. 54^v-55^v) *Manuel Comnenus* [*πρόσταγμα* anni 1151?] (Rhalli-Potli, *Syntagma Canonum* II, p. 384, l. 4 ab imo-386); (ff. 90. 115^{r-v}. 123^v. 127^{av}. 128^v. 130^v-131. 139^{r-v}. 148^{r-v}. 155. 164^v-165. 186. 195. 203) *Nicephorus* patr. CP.; (ff. 81. 106^v. 158. 178^v-179) *Nicetas Heracleensis*; (ff. 108^v. 123^{r-v}. 186. 195^{r-v}. 203^v) *Nicolaus* <III grammaticus> patr. CP. (cf. Rhalli-Potli IV, p. 417-425); (ff. 58^v-59^v) *Andronicus Palaeologus* [*πρόσταγμα* anni 1312] (*Ius Graeco-Romanum*, ed.

Zachariae a Lingenthal, pars III, p. 633-635); (f. 130^v) Petrus Alexandriae; (ff. 170^v-178) Sisinnius (tomus: M. 119, 729 A 3-740 C 16; *Kaì iatpòs — én èτει ςφε'*); (ff. 75^v-78^v) Tarasius (epistola 3: M. 98, 1441-1452); (ff. 61^v-62. 104^v. 108^v. 122^v-123. 164^{r.v}. 170^v) Theophilus Alexandriae (canones 3. 5-8. 10. 11. 13. 14: Rhalli-Potli IV, p. 344-352); (ff. 127^{ar.v}. 130^v. 140^v-141^v. 155. 158. 164) Timotheus Alexandriae (quaestiones 1-8. 10-12. 14. 15. 18: Rhalli-Potli IV, p. 331-341).

4 (ff. 206^v-208) <enarratio de VI conciliis oecumenicis> (sub nomine Aristenii apud Rhalli-Potli II, p. 305-308).

5 varia de paenitentiae disciplina, fere ut in cod. 430, ff. 155^v-184. ¹ (ff. 208-223) *Iohannis monachi et diaconi* canonarium (ed. Morinus, *Commentarius historicus...*, p. 101-117 E 11; cf. cod. 430, ff. 155^v-174); desiderantur *vv. μεταμελούμενοι, ἐξομολογούμενοί τε — μέλλειν ἐρεύνας καὶ ἀνα(κρίσεις)*: Morinus, 103 B 10-104 C 4. ² (ff. 223-225^v) *Iohannis ieiunatoris* <poenae in moniales delinquentes> (= cod. 430, ff. 174-178). ³ (f. 226) *Ἀπομαρτύριον πνευματικοῦ πατρὸς εἰς ἱερέα ἢ εἰς διάκονον* (= 430, f. 178). ⁴ (f. 226^{r.v}) *Σημειωματικὸν ἀπὸ ἀρχιερέως γινόμενον* (= 430, ff. 178-179). ⁵ (ff. 226^v-227) *Κανονικὸν ἐπὶ ὑποθέσεως φονέων* (= 430, ff. 179-180). ⁶ (ff. 227^v-228^v) *Ἐκλογή ἐπιτιμιῶν πάντων τῶν παθῶν* (= 430, ff. 180-181^v). ⁷ (f. 228^v) *Εὐχὴ συμπαθείας εἰς ἐξαγορευομένους* (= 430, ff. 183^v-184).

6 *Michaelis Attaliatae* opus iuridicum sive pragmatica, *πὸνημα Μιχαὴλ ἀνθυπάτου καὶ κριτοῦ τοῦ Ἀταλιώτου* cod. (ed. Ioh. Leunclavius, *Iuris Graeco-Romani tam canonici quam civilis t. II*, Francofurti 1596, p. 1-79), hoc ordine: (ff. 229-231) index titulorum ξζ', (ff. 232-286^v) prooemium et tituli. Tituli α'-ξ' cum editis 1-95 plerumque concinunt, si numerorum varietates excipias: δ' = edd. 4-5, ε'-ια' = 6-12, ιβ' = 13-15, ιγ' = 16, ιδ' = 17. 18, ιε' = 19. 20, ις'-ιη' = 21-23, ιθ' = 24-26, κ' = 27. 28, κα'-κβ' = 29-30, κγ' = 31. 32, κδ' = 33-35, κε' = 36, κς' = 37. 38, κζ' = 39, κη' = 40-42, κθ' = 43. 44, λ' = 45. 46, λα' = 47, λβ' = 48. 49, λγ' = 50-52, λδ' = 53, λε' = 54-68, λς'-λθ' = 69-72, μ' = 73-75, μα' = 76, μβ'-μδ' = 77. 78, με'-μζ' = 79-81, μη' = 82-83, μθ' = 84, ν' = 85, να' = 86. 87, νβ' = 88-91, νγ' = 92. 93, νδ' = 94, νε'-ξ' = 95. Sequuntur (ff. 286^v-289) tituli ξα'-ξς' sine inscriptionibus; ξα' (in indice f. 231, *περὶ τοῦ μηδένα δυνατὸν ἀγοράζειν χωρίων ἢ ἀγρῶν ἀνακοινώσεις*), ξς' *Κατάκρισις δικαστῶν τεθεῖσα ὑπὸ Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν εὐσεβῶν βασιλέων* (inc. *Οἶμαι δὲ τῶν κρίνειν λαχόντων*, des. *κρίσεων ἀπειργάσατο*); titulus ξζ' (in indice f. 231, *ἡ περὶ τῆς ἐκκλητίου νεαρὰ τοῦ Κομνηνοῦ κυροῦ Ἀλεξίου*) legitur ut supplementum tit. νδ' (94) in ff. 283^v-284 (= novella ian.

1084, *Ἀγαθὸν σοὶ ζῆλον προσμαρτυρεῖ — τῆς βασιλείας μου ὠρισθέντων*; cfr. Mortreuil, *Histoire du droit byzantin* III, p. 149). Marginibus insunt scholia et notae (ff. 238^v. 241. 246^v. 248. 250^v. 251. 251^v. 252. 253. 254^v).

7 (ff. 290-346^v) ecloga ad Prochiron mutata (ed. Zachariae a Lingenthal, *Jus Graeco-Romanum* IV, Lipsiae 1865, p. 55-170; cf. J.-S. Assemanus, *Bibliotheca iuris Orientalis* II, p. 557-561). Ab editione noster non semel discrepat, praesertim inde a titulo λδ'. Ex codice antiquiore plura addidit manus recentior: (f. 289^{r.v}) *προοίμιον τοῦ παρόντος νομίμου τῶν τριῶν βασιλέων εὐρεθὲν ἐν παλαιῷ βιβλίῳ ὀρθῶς ἔχοντι. Τῆς μεγαλοφουὸς δικαιοσύνης τὸ μέγεθος παγκρατές ἐστί — τῶν ἐντυγχανόντων ταύτη τῇ μικρᾷ βίβλῳ* (cf. Mortreuil, *op. cit.*, p. 373-379), (ff. 289^v-290) loci duo s. Basilii, (ff. 296^v. 302. 307^v. 309^v-310) scholia. In fine: *Νόμος καὶ διάταξις τῶν ἀγίων ἀποστόλων περὶ χειροτονίας ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων. ἐγράφη ὀπισθεν μετὰ τῶν ἱερῶν τῶν Πατέρων κανόνων*.

8 (ff. 347-359) *Iohannis Pediasimi* de nuptiis, ut in cod. 430, ff. 227-241.

9 (ff. 360-368) *ἔκθεσις τῶν ἀγίων συνόδων πασῶν κατὰ τὴν τάξιν τῶν χρόνων καθ' οὓς ἐγένοντο*, nempe de septem conciliis oecumenicis et particularibus inde ab Antiochena I (adv. Paulum Samosatenum) usque ad oecumenicum VII; inc. *Ἐν τοῖς χρόνοις Αὐρηλιανοῦ, des. εἰς ἐκκλησιαστικὴν ὁρώντων εὐταξίαν*.

Partes duae in unum conflatae. Prior (ff. 1-228) constat foliis praeviis sex (1-4^b) atque fasciculis triginta quaternionibus (si excipias β'. η'. ια'. ιε'. κε'. λ' terniones, κγ' foliorum septem) in ultima singulorum pagina ima signatis. Altera (ff. 228^a-368) fasciculos complectitur undeviginti quaterniones (exceptis β'. ε'. ιη' ternionibus, ζ' et β' foliorum septem, ιθ' foliorum quinque) propria enumeratione distinctos. Inscriptiones, numeri, litterae initiales maximae et maiores rubra. Officinarum chartariarum signa varia in priore parte, nempe arcus (Briquet 781), bilanx (cf. Briquet 2364), circuli duo linea recta coniuncti (cf. Briquet 3197), farcimen (Briquet 13601), gladius (cf. Briquet 5106), lagena (Briquet 12469); in parte altera signum singulare, circuli duo linea recta coniuncti et alia partiti (cf. Briquet 3205-6). Scriptura vacant ff. 4^{a.c}. 15^v. 45^v. 139^v. 182^v. 228^a. 231^v. 284^v. 285. 336^v. 359^v.

F. 1 summo manu (Ioh. Tortelli): *Ordo om(n)iu(m) patriarchar(um) Constantinopolitar(um). et op(er)a q(uae)dam Michael patriarchae. et q(uae)da(m) monachalia*. F. 202^v nota I.-S. Assemani. De nostro codice (ff. 208 ss.) scripsit L. Allatius (*Archiv. Bibl.*, t. 30, f. 318; 22 apr. 1644): «*ho ricevuto la copia delli canonici di Gio. Monaco discepolo di s. Basilio... copiati dal codice 640 per mandarli all'abbate P. Morino*».

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

641 (olim 441). Ann. 1286 (f. 466^v), chartac., mm. 253 × 172, ff. IV. 467 (I-IV. 182. 183. 303. 467 recens addita), linn. 30 circa.

Theophylacti Bulgariae archiepiscopi commentarius in quattuor evangelistas (M. 123-124), *ἐρμηνεία εἰς τοὺς εὐαγγελιστὰς ἐν ἐπιτομῇ ἐκ τῶν τοῦ Χρυσόστομου ἐξηγητικῶν* cod. (ff. 1-119^v) in Matthaeum (M. 124, 144 C-488 A). (ff. 119^v-181^v) in Marcum (M. 492-681). (ff. 184-302^v) in Lucam (M. 692-1125); praemittuntur inscriptio *Ἐρμηνεία — συντεθεισα ἀπὸ διαφόρων ἁγίων παρὰ — Θεοφυλάκτου*, atque argumentum *Λουκᾶς ὁ θεῖος — ἀκούειν τοῦ εὐαγγελίου* (M. 685 BC). (ff. 304-466) in Iohannem (M. 123, 1133-124, 317), τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομῇ τῶν ἐξηγητικῶν τοῦ Χρυσόστομου cod.

Subscriptio (f. 466^v): † τέλος εἴληφε τοῦ Χριστοῦ μου ἡ βίβλος: διὰ μοναχοῦ Γερασίμου ἀχρείου (cf. Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber...*, p. 67): ὁς ἀμυθῆτων ἀμπλακημάτων λύσιν, λαβεῖν αἰτέται ἐκ Θεοῦ φιλανθρώπου: λοιπὸν οἱ ἐγκύπτοντες θερμῶς εἰς αὐτήν, εὐχεσθε αὐτὸν δυσωπῶ ἐκ καρδίας, ὡς ἂν δι' ὑμῶν καὶ τεύξοι σωτηρίας: καὶ τῆς μερίδος τῶν σωζομένων τύχοι (eadem brevius in ff. 302^v. 466): Μηνὶ σепτεμβρίῳ ὀκτωκαδεκάτ(ω), ἡμέρα δευτέρα ἔτους ςψϞε' Ἰνδ(ικ)τ(ι)ῶν(ος) ιε' (= 18 sept. 1286) ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν θεοστεφ(άνων) βασιλέων ἡμῶν Ἀνδρονί(κ)ου τοῦ Παλαιολόγ(ου) καὶ Εἰρή(ν)ης καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Μιχαήλ. Praecedunt versus duo, sequuntur octo item duodecasyllabi (primus Ἐν σοὶ τὸ πλήρες, Χριστέ μου, τῶ μεσίτη; ultimus Κατευθυνεῖς, ἄνθρωπε, πρὸς θείας τρίβους).

Fasciculi νθ' in prima et ultima singulorum pagina signati, quaterniones (si excipias 8 foliorum septem, 39 binionem). Inscriptiones, litterae initiales maximae, animadversiones rubro colore exaratae. Saec. XVI folia 315 priora humore atque blattis nonnihil laesa chartis formae maioris inclusa sunt, alia plura laciniis resecta, alia denique tam intus (ff. 182. 183. 303) quam in custodiam (ff. I-IV. 467 et quattuor sequentia) suppleta et sine scriptura relicta (cf. f. 466^v: *Joseph Capiblanco Vicentinus instaurabat. an. 1572*; eiusdem, ni fallor, nota f. 467 glutine adhaerens).

Integumentum ex corio castaneo, ornamentis auro impressis signatum, fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore scutum Pii V, in postica Marci Ant. Amulii card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 641.

642. Saec. XI-XII, membran., mm. 247 × 177, ff. 180, linn. 29-30. Ex parte rescriptus.

<**Theophylacti Bulgariae** archiepiscopi> (ff. 1-96) in Matthaeum; inc. mut. *θαῦμα. ἀφίησι δὲ κλυδωνισθῆναι* (M. 123, 224A 9); in fine: *ἐγράφη τὸ κατ(ὰ) Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐβραϊστῆ εἰς Παλαιστίνην μετ(ὰ) ὀκτῶ ἔτη τῆς τοῦ Κυρίου ἀναλήψεως. ἔχει δὲ ῥήματα βββ', στίχοι (!) βφξ'*. (ff. 98-180^v) in Marcum, praemissis (ff. 97-98) versu *Μάρκος προβάλλη τοὺς θεηγόρους λόγους* atque prooemio *Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον — ἐνδείξεως ἄκουε δέ* (M. 492-493).

Palimpsesta sunt ex codice saec. X-XI formae maioris avulsa (scriptura = mm. 185 × 130 circiter, linn. 22) ff. 2. 3. 6. 7. 10. 11. 14. 15. 18.

19. 22. 23. 26-28. 30. 33. 34. 37. 38. 41. 42. 45. 46. 49. 50. 53. 54. 58. 59. 61. 64. 65. 68. 69. 72. 77. 80. 81. 84. 85. 89. 92. 97. 98. Praebent, ni fallor, fragmenta sermonis in dedicationem ecclesiae martyrum; f. 33^v mentio facta est idolorum altaris ab Antiocho rege in Daphne conditi, f. 53^v adducitur *veāvis* quaedam, f. 77 Laodiceorum civitas.

F. 60 ex codice latino-italico saec. XI ereptum continet fragmentum libri liturgici notis musicis instructi (*Ecce uenit rex, occurramus obuiam saluatori nostro. Ecce a(ppa?)rebit Dominus...*).

Codex in Italia meridionali a duobus, ni fallor, scribis diligenter exaratus (^a ff. 1-96, linn. 29; ^b ff. 97 ss., linn. 30). Fasciculi quattuor priores perdit; viginti tres supersunt quaterniones (si excipias 4 et 8 foliorum septem, 14 ternionem) ex quibus 1-13 in initio et fine notati sunt (e'-ιζ'), ceteri autem inde a f. 101 propria enumeratione (β'-ια') in prima singulorum pagina summa distincti. Supplementa nonnulla in parte codicis priore (e. g. ff. 4. 8. 12^v. 15. 63^v. 64. 80^v. 96), emendationes in ff. 13. 25. 27. 52^v. 80^v. 110. 122^v; in parte altera notae recentiores ad lectionem liturgicam pertinentes (ff. 104^v. 106^v. 108. 131. 134^v. 135^v. 139. 148. 150^v. 165). Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae.

Manibus diversis saec. XV-XVI in f. 1 summo: *exp(osizio)ne sop(r)a 4 eua(n)gelij*, in imo: *Theophylactus in Matthaeu(m), et Marcum*.

Integumentum ex corio rubro, fibulis atque catena olim munitum; in tabulis scutum Marci Antonini Colonna card. bibliothecari; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartacei saec. XVII cum nota rubra 642.

643 (olim 616). Saec. XIV, membran., mm. 295 × 216, ff. 586 (+ 124^a), linn. 36.

Theophylacti Bulgariae archiepiscopi in quattuor evangelia (M. 123-124), *ἐρμηνεία τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀπὸ φωνῆς Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας* cod. (ff. 2^v-124) in Matthaeum (M. 123, 148-488), praemissis (ff. 1-2^v) prooemio (M. 123, 144 C-148 C) atque (f. 2^v) argumento *Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον — αἰῶνος, ἀμήν* (von Soden, *Die Schriften des Neuen Testaments* I, p. 314). (ff. 126-195) in Marcum (M. 124, 492-681). (ff. 197^v-372^v) in Lucam (M. 692-1125), praefixo (f. 197^v) argumento *Λουκᾶς ὁ θεῖος — ἀκούειν τοῦ εὐαγγελίου* (M. 685 BC). (ff. 373-584) in Iohannem (M. 123, 1133-124, 317).

Codex accurate perscriptus. Constat fasciculis οδ' quaternionibus (si excipias ις' et οδ' terniones, ιζ' foliorum septem) in prima et ultima singulorum pagina signatis. Inscriptiones, litterae initiales rubro liquore exaratae. Evangelistae (Marcus, f. 125^v; Lucas, f. 196^v; Iohannes, f. 372^v) in campo aureo sub velariis contractis sedentes affabre picti. Evangeliorum frontes (ff. 1. 126. 197. 373) floribus versicoloribus in strato aureo depictis ornatae. Lacuna linearum quattuor in f. 188 (*πρὸς τὴν ἀλήθειαν — ἀπαγε*: M. 123, 661 C 7-10).

Inter libros Nicolai V recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 324: «Item unum volumen de forma mediana de pergameno, copertum de syrico paonatzo brocato de auro, quod intitulatur Quatuor Evgangeliste cum expositione Archiepiscopi Bulgarensis».

Integumentum saec. XVI ex corio castaneo, fibulis olim munitum; dorsum posterius renovatum. In tabula anteriore schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 643.

644 (olim 440). Ann. 1276–1277 (f. 348^v), chartac. (ff. 1. 7. 8. 15. 16. 23. 24. 31. 32. 39. 40. 47. 48. 55. 56. 65. 66. 75. 76. 83. 84. 93. 94. 103. 104. 113. 114. 123. 124. 131. 132. 141. 142. 151. 160. 161. 170. 171. 180. 181. 190. 191. 200. 201. 210. 211. 218. 219. 228. 229. 238. 239. 248. 249. 258. 259. 263. 269. 278. 279. 288. 289. 288. 298. 299. 308. 309. 318. 319. 326. 327. 336. 337. 346. 347 membran.), mm. 382 × 245, ff. I. 350, coll. 2, linn. 44. Ordo foliorum restituendus: I–180. 191–200. 181–190. 201 ss.

Theophylacti Bulgariae archiepiscopi in quattuor evangelistas. (ff. 1–79) in Matthaem (M. 123, 144–188), *Θεοφυλάκτου — έπιτομή τών του Χρυσοστόμου έξηγητικών εις τὸ κατά Ματθ(αῖον) εὐαγγέλιον* cod. (ff. 80–121^v) in Marcum (M. 123, 492–681). (ff. 122–223^v) in Lucam (M. 692–1125), *τοῦ αὐτοῦ έπιτομή διαφόρων έξηγητικών εις τὸ κατά Λουκᾶν εὐαγγέλιον μετὰ καί τινων ιδίων έπιτάσεων* cod.; praemittitur argumentum *Λουκᾶς ὁ θεῖος* (M. 685 BC). (ff. 224–348) in Iohannem (M. 123, 1133–124, 317), *τοῦ αὐτοῦ έπιτομή τών του Χρυσοστόμου έξηγητικών εις τὸ κατά Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον* cod.

Ff. 348^v–349 manu posteriore catalogus reliquiarum Domini, B. Mariae Virginis sanctorumque plus triginta in thecis variis depositarum.

Subscriptio (f. 348^v): Ἐτελειώθη τὸ παρὸν θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον μετὰ καὶ τὴν έξηγησιν <τοῦ> παναγιωτάτου — Βουλγαρίας διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ τάχα δὴ καὶ κακογράφου καὶ κατὰ ἀνάγκης ἀναγνώστου, Θεοδῶρου ὁ (!) τοῦ Ἁγιοπετρίτου, διὰ συνδρομῆς δὲ καὶ πόθου πολλοῦ τοῦ τιμιωτάτου πατρὸς ἡμῶν κυροῦ Κυρίλλου τοῦ κατανάγκη (!). Καὶ οἱ τοῦτο ἀναγινώσκοντες εὐχεσθε ὑπὲρ τοῦ πόθου πολλῶ κτισμένου (!), κάμοι δὲ τῷ γράψαντι (!) λύσιν πολλῶν ἁμαρτημάτων (cf. Mai, *Nova Patrum Bibliotheca* VI, 2, 1853, p. 185; Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber...*, p. 135–136). Praecedunt ^a (f. 348) versus tres ad Deum, quorum prior *Πηρώσας, εἶπα, δόξα σοι, ὁ Θεός,* ^b (f. 348^v) epigramma in librum (periit versus prior, ultimus *Διώξω στήφοι (στίφει?) τῶν φθορευόντων νόας*). Sequuntur ^c oratio ad Christum (*Ἐθελξας πόθω με, Χριστέ — μεγαλύνω, ἀγαθέ, παρουσίας σου*), ^d inscriptio brevis litteris arcanis exarata, ^e temporis, quo absolutus est liber, nota (*Ἐγράφη δὲ ἔτει τῷ ,ςψπη' ἐπὶ βασιλείας κυροῦ Μιχαήλ τοῦ Παλαιολόγου*) in columella dextra litteris inter se colligatis iterata et posterius cancellata.

Codex accurate perscriptus. Constat fasciculis λη' in prima et ultima singulorum pagina signatis, quinionibus, si excipias 1–7. 10. 15. 24. 35. 36 quaterniones, 17 foliorum novem atque 38 binionem. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Frons evangelii uniuscuiusque (ff. 1. 80. 122. 224) distincta ornatu multicolori, ex quo eminet crux litteris circulo inclusis circumdata (f. 1 $\overline{IC} \overline{XC}, \overline{NK}$; f. 122 $\overline{\Sigma T Y}, \overline{\Phi \Delta}$; f. 224 $\overline{\Lambda \Theta}, \overline{\Upsilon \Pi}$). Correctiones brevissimae in ff. 18. 21. 64. 85. 120. 163. 305^v.

Folia nonnulla humore inquinata atque blattis perterebrata saec. XVI medio refecta sunt; eadem aetate litteras plures (ff. 1–6^v. 339^v. 342–345^v. 348) restituit <Ioh. Hon. a Mallia>. F. 79^v vacuum.

Folia chartacea septem in custodiam glutinator praefixit; primo averso adhaeret schedula notam 427 exhibens.

Integumentum ex corio rubro saec. XVI medii, fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartac. saec. XVII cum nota rubra 644.

645 (olim 851). Saec. XIII–XIV, membran., mm. 292 × 212, ff. II (add.). 392, linn. 28.

<**Theophylacti Bulgariae archiepiscopi**> (ff. 1–178^v) in Lucam (M. 123, 692–1125), praemissis (f. 1^r^v) capitulis *πα'* et (f. 2) argumento *Λουκᾶς ὁ θεῖος* (M. 685 BC). (ff. 179^v–391^v) in Iohannem (M. 123, 1133–124, 317), praemissis (f. 179) capitulis atque argumento brevissimo: *Τὸ κατὰ Ἰω(άννην) εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν Ἀντιοχείᾳ ὑπὸ Ἰω(άννου) εἰς ὁμοίωμα λέοντος. ἐπανεληθόντος δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔγραψε τὸ Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος.*

Liber accurate perscriptus. Fasciculos complectitur μθ' quaterniones (excepto ultimo binione) in prima singulorum pagina ima signatos atque paria foliorum duo sine notis (ff. 1–2, 179–180). Evangeliorum inscriptiones auro exaratae atque *πύλαις* multicoloribus inclusae; eadem ratione pictae sunt litterae initiales maximae (ff. 3. 181). Capitula, litterae initiales maiores rubra.

F. I manu saec. XV: *Liber euangeliorum declaratorum p(er) bene (?) luchas est to-mus primus (?) | Lucianus xama manu p(ro)p(ri)a p(er) d(enarios) vj*; inferius manu alia: *Expo(s)itio eua(n)gelior(um) Lucae et Joha(n)nis | solle(m)pni(ssim(um) op(us) et pulc(rum);* f. II^v manu <Ioh. Tortelli>: *Expositio(n)es eua(n)gelioru(m) Lucae et Joannis | incerti auctoris*; inferius, manu recentiore: *Non sunt incerti auctoris, sed Theophilacti | idque Stun-jca Hispano assertore.*

Inter libros Sixti IV noster videtur recenseri (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 247: «Expositiones super Luca, [et] Johanne evangelistis. Ex membr. in pavonazio»).

F. I imo inverso n° 34. In tabula anteriore aversa libri positio antiqua N. 34 (quem numerum obtegerunt schedulae duae chartaceae superimpositae notas 93 illa, 94 haec exhibentes, a nobis deglutinatae et paullo deorsum sepositae) 2° *Pluteo*; inferius syllabus anno 1550 posterior: *Theoflatti exp(ositio) in eua(n)ge(lium) | Lucae et Ioa(nnis) | . 94.*

Integumentum saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore inscriptio litteris aureis impressa: *EXPO EVANG | LV IO*. Ibidem et in dorso sillybi saec. XVII cum nota rubra 645.

646 (olim 442). Saec. XIV (ff. 530–537 saec. XV, 1–8 saec. XVI med.), chartac., mm. 314 × 215, ff. 537, linn. 23–26 in parte antiquiore, 34 in ff. 1–8^v, 32 in ff. 531–537. In duas partes distribuitur (I, ff. 1–250; II, ff. 251–537).

I Theophylacti Bulgariae archiepiscopi in epistolas s. Pauli (M. 124, 336–125, 404), *έξήγησις ἐν έπιτομή τῶν έπιστολῶν τοῦ θεσπεσίου ἀποστόλου Παύλου συντεθεισα παρὰ τοῦ ιερωτάτου Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας*

ἐκ τε τῶν ἐξηγητικῶν τοῦ θεοῦ Χρυσοστόμου καὶ λοιπῶν ἀγίων πατέρων cod. ¹ (ff. 1-76) in epistolam ad Romanos. ² (ff. 76^v-160) in ep. ad Corinthios I, ἀρχὴ τῆς ἐπιτομῆς τῶν εἰς τὴν πρὸς Κορινθ(ίους) ἐξηγητ(ικῶν) τοῦ Χρυσοστόμου cod.; praemittitur (f. 76^v) argumentum *Ἡ Κόρινθος πολλῶ πλούτῳ — ἄρχεται* (M. 560-561). ³ (ff. 160-217^v) in ep. II ad Corinthios, ἀρχ(ῆ) τῆς ἐπιτομῆς τῶν ἐξηγητικῶν τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς cod. ⁴ (ff. 217^v-250) in ep. ad Galatas, ἀρχ(ῆ) τῆς ἐπιτομῆς τῶν εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐξηγητικῶν τοῦ Χρυσοστόμου cod. ⁵ (ff. 251-292) in ep. ad Ephesios, ἀρχ(ῆ) τῶν εἰς πρὸς Ἐφε(σίους) ἐξηγητ(ικῶν) τοῦ Χρ(υσο)στόμ(ου) ἀπὸ φ(ωνῆς) τοῦ — Βουλγαρίας cod. ⁶ (ff. 292-316^v) in ep. ad Philippenses, ἀρχ(ῆ) τῆς ἐπιτομῆς τῶν εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολὴν ἐξηγητικῶν τοῦ Χρυσοστόμου ἀπὸ φωνῆς τοῦ — Βουλγαρίας cod. ⁷ (ff. 317-348^v) in ep. ad Colossenses, ἀρχ(ῆ) τῆς ἐπιτομῆς εἰς τὴν πρὸς Κολοσσαεῖς ἐξηγητικῶν τοῦ Χρυσοστόμου cod. ⁸ (ff. 348^v-369^v) in ep. I ad Thessalonicenses, ἐπιτομὴ τῶν ἐξηγητικῶν τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐπιστολῆς cod. ⁹ (ff. 369^v-383^v) in ep. II ad Thessalonicenses, ἐπιτομὴ εἰς τὴν δευτέραν ἐπιστολὴν πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐξηγητικῶν cod. ¹⁰ (ff. 383^v-418) in ep. I ad Timotheum, ἐπιστολ(ῆ) πρὸς Τιμόθ(εον) πρώτη cod. ¹¹ (ff. 418-438^v) in ep. II ad Timotheum, πρὸς Τιμόθ(εον) ἐπιστολ(ῆ) β' Παύλ(ου) cod. ¹² (ff. 438^v-449^v) in ep. ad Titum, πρὸς Τίτον ἐπιστο(λῆ) Παύλ(ου) cod. ¹³ (ff. 449^v-454) in ep. ad Philemonem, πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολ(ῆ) Παύλ(ου) cod. (ff. 454-529^v) in ep. ad Hebraeos, πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ Παύλου cod. In fine distichon: Ὅρα τὸ τέρμα τῶν μελιρρύτων λόγων: ὦν Παῦλος ἠρεύξατο πανσόφος λίαν.

² (f. 530^v) tabula astronomica cyclo decemnovenali aptata, in qua solis et lunae periodi annuales exprimuntur; f. 530 methodus utendi tabula.

³ (ff. 531-537) Euthymii Zigabeni in epistolas s. Pauli; abrumpitur in vv. αὐτάρκη γὰρ ἐξ ἀρχῆς τὸν (in Rom. 2, 14; ed. Niceph. Kalogeras, Athenis 1887, p. 1-28, 2).

Codex male habitus, foliis nonnullis humore inquinatis atque blattarum morsu perterebratis, aliis atramenti acore peresis. Constat duabus partibus ab ipso scriba propria enumeratione distinctis. Priorem (ff. 1-250) efficiunt fasciculi triginta duo quaterniones, si excipias 2 foliorum sex et 32 binionem; in fine: τελο(ς) τοῦ α' βιβλίου). Altera (ff. 251-529) complectitur fasciculos triginta quinque quaterniones, excepto ultimo septem foliorum, quibus postea addita sunt folia octo (530-537).

Saec. XVI medio codicem ad pessum euntem restauravit (Iohannes Honorius a Mallia), qui folia octo aut novem in principio perdita (cf. f. 9 manu saec. XVI ineuntis: *Theophylactus*) chartis octo supplevit (ff. 1-8) ex exemplo mutilo (fenestrae in ff. 2. 7^r. 7^v. 8), scripturam deletam non semel restituit, scutum Iulii III f. 1 imo appinxit a duobus genis sustentatum cum inscriptione rubra εὐτυχῆς αἰεὶ atque litteris cap. aureis *libe-*

ralitate Iulii III. Pont. Max. hoc opus instauratum est. Eadem fortasse aetate adiuncta sunt ff. 530-537. Officinarum chartarum signa (ff. 1-8) arcuballista circulo inscripta, (ff. 530 ss.) bovis caput (cf. Briquet 15636).

Integumentum ex corio rubro saec. XVIII; in dorso, quod renovatum est, tesserae gentiliciae Pii IX.

647 (olim 852). Saec. XIV, chartac., mm. 347 × 248, ff. 338 (+ 338^{a-c} add.), linn. 50 circa.

Theophylacti archiepiscopi Bulgariae opera exegetica.

1 in epistolas s. Pauli (M. 124, 336-125, 404), ἐξήγησις ἐν ἐπιτομῇ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ θεσπεσίου ἀποστόλου Παύλου συντεθείσα παρὰ τοῦ ἱερωτάτου Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἐκ τε τῶν ἐξηγητικῶν τοῦ θεοῦ Χρυσοστόμου καὶ λοιπῶν ἀγίων πατέρων cod. ¹ (ff. 1-28) in ep. ad Romanos. ² (ff. 28^v-53^v) in ep. I ad Corinthios, praemisso argumento *Ἡ Κόρινθος — οὕτως ἄρχεται* (M. 560-561). ³ (ff. 53^v-71^v) in ep. II ad Corinthios. ⁴ (ff. 71^v-80) in ep. ad Galatas. ⁵ (ff. 80-91) in ep. ad Ephesios. ⁶ (ff. 91-97^v) in ep. ad Philippenses. ⁷ (ff. 97^v-105) in ep. ad Colossenses. ⁸ (ff. 105-110) in ep. I ad Thessalonicenses. ⁹ (ff. 110-113^v) in ep. II ad Thessalonicenses. ¹⁰ (ff. 113^v-122) in ep. I ad Timotheum. ¹¹ (ff. 122-127) in ep. II ad Timotheum. ¹² (ff. 127-130) in ep. ad Titum. ¹³ (ff. 130-131) in ep. ad Philemonem. ¹⁴ (ff. 131^v-154) in ep. ad Hebraeos.

2 in evangelia, βίβλος τοῦ μακαριωτ(ά)του ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας κυροῦ Θεοφυλάκτου συντεθείσα ἐκ διαφόρων ἀγίων cod. Praecedunt versus quinque duodecasyllabi (primus *Νέαν Ἐδέμ νόμιζε τήνδε τὴν βίβλον*). ¹ (ff. 155-201^v) in Matthaeum (M. 123, 114-488); in fine: *Υἱέο ἀρχεγόνοιο Θεοῦ μερόπεσσι μεγέντος, ἔργα λόγους τε πάθη τε καὶ ἄλγεα πάντα καὶ πότμον, Ματθαῖος ὧδ' ἔγραψε καὶ ἔφρασε πνεύματος ἀλκῆ*. ² (ff. 202-221^v) in Marcum (M. 492-682); in fine: *Εἴληφε Μάρκος καὶ λόγοι τούτου πέρας, Ὅς καὶ θανὼν κέκραγε κηρύσσων μέγα, Πιστοὺς ἀπίστως ἐνθέοις αὐτοῦ λόγοις, Ἐλκων πρὸς αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν μόνην*. ³ (ff. 222-271) in Lucam (M. 692-1125), praemisso argumento *Λουκᾶς ὁ θεῖος* (M. 685 BC); in fine: *Εἴληφε Λουκᾶς καὶ λόγοι τούτου πέρας, Ὅς καὶ θανὼν ζῆ καὶ λόγοις τοῖς ἐνθέοις, Πρὸς γνῶσιν ἄγει τοῦ Θεοῦ πᾶσαν κτίσιν*. ⁴ (ff. 271^v-338) in Iohannem, ἐρμηνεία τοῦ κατὰ Ἰω(άννην) εὐαγγελίου συντεθείσα ἐκ διαφόρων ἀγίων παρὰ Θεοφυλάκτου — Βουλγαρίας cod. (M. 123, 1133-124, 317).

Partes duae propria enumeratione distinctae, in unum conflatae. Prior (ff. 1-154^v) fasciculos undeviginti quaterniones, excepto ultimo quinione, complectitur in prima et ultima pagina signatos, altera (ff. 155-338) fasciculos viginti tres quaterniones in ultima pagina notatos. Inscriptiones, litterae initiales maiores rubrae; textus evangelii secun-

dum Iohannem rubro liquore exaratus. Ipsius scribae manu supplementa (e. g. ff. 10^v, 11. 13. 16^v. 18^v. 19. 28^v [cod. Arundel, col. 566]. 29 [cod. Arundel, col. 568 et 569]. 29^v [cod. Arundel, col. 572]. 142^v. 143^v. 152. 286^v), correctiones brevissimae (ff. 121^v. 124^v. 128. 129^v).

F. 338^v nota possessoris: † Ἡ βιβλος αὐτῆ τῆς μονῆς τοῦ Προδρόμου, τῆς κειμένης ἔγγιστα τῆς Ἀετίου, ἀρχαϊκῆ δὲ τῆ μονῆ κλήσις Πέτρα.

Inter libros Sixti IV noster recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 247: « Archiepiscopus Burgarensis in Epistolas Pauli. Ex papiro in nigro »). Saec. XVI prope medio fasciculi saltem priores latine signati sunt (cf. ff. 2. 3... 43. 44), utriusque partis paginae singulae numeris arabicis auctae, margines laciniis reffecti chartaceis. Paulo ni fallor posterius supplementa brevissima marginibus ff. 8. 16. 62^v. 151 a viro quodam docto inscripta sunt, loci nonnulli tinearum morsu consumpti in foliis moduli minoris <ab Emmanuele Probatario?> suppleti (338^{a-e} nempe in calce repositis et hoc ordine legendis: 338^{a-b-e-c-d}; signum chartae avis in circulo, cf. Briquet 12209).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

648 (olim 443). Ann. 1232 (f. 338), chartac., mm. 263 × 175, ff. 338, linn. 30.

Theophylacti Bulgariae archiepiscopi in epistolas s. Pauli (M. 124, 336–125, 404), ἐξήγησις εἰς τὰς τοῦ θεσπεσίου Παύλου ἐπιστολάς ἐρανισθείσα ἀπὸ τε τῶν χρυσοστομικῶν καὶ ἐτέρων διαφόρων ἀγίων καὶ ἐκτεθείσα ἀπὸ φωνῆς Θεοφυλάκτου τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας. ¹ (ff. 2–59) in ep. ad Romanos. ² (ff. 59–113) in ep. I ad Corinthios; addita sunt (ff. 105^v–106^v) scholia plura in 15, 24 et 27–28, in quibus citantur Cyrillus (ff. 105^v. 106) et Gregorius (f. 105^v). ³ (ff. 113–148) in ep. II ad Corinthios. ⁴ (ff. 148–197) in ep. ad Hebraeos. ⁵ (ff. 197–215^v) in ep. ad Galatas. ⁶ (ff. 215^v–238^v) in ep. ad Ephesios. ⁷ (ff. 238^v–256) in ep. ad Colossenses. ⁸ (ff. 256–272) in ep. ad Philippenses. ⁹ (ff. 272–283^v) in ep. I ad Thessalonicenses; in marg. f. 272: ταύτην ἐπιστέλλει Παῦλος ἀπὸ Ἀθηνῶν. ¹⁰ (ff. 283^v–291^v) in ep. II ad Thessalonicenses. ¹¹ (ff. 291^v–312) in ep. I ad Timotheum. ¹² (ff. 312–326^v) in ep. II ad Timotheum; f. 322^v citatur Isidorus Pelusiotota in 4, 1 (= ep. I, 222; M. 78, 321). ¹³ (ff. 326^v–330. 336. 332–334^v) in ep. ad Titum. ¹⁴ (ff. 334^v–335. 331. 337. 338) in ep. ad Philemonem. Praemittitur (f. 1^v) πῖναξ τῶν ἐπιστολῶν.

Subscriptio (f. 338): Ἐγράφη ἡ παρούσα ἱερὰ βιβλος, εἶπον αἱ τοῦ ἀγίου Παύλου ἐπιστολαὶ χειρὶ τοῦ ταπεινοῦ Συμεὼν ἢ Σάβα, λεγέσθω γὰρ καὶ ἀμφότερα, τάχα καὶ μοναχοῦ, τοῦ ἀπὸ τῆς νήσου Ῥόδου, οὗ τὸ ἐπίκλην τοῦ κόρακος, μη(ν)ι μαρτίω ἰδ. ε' ἔτους, ςψμ'. ἔγραφη δ' ἐν Ἱεροσολύμοις καιρῷ τοῦ χειμῶνος καὶ κατὰ σπουδὴν, ἐπεὶ καὶ τὰ γράμματα πως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀσύντακτα φαίνεται κείμενα (cf. A. Ehrhard, in *Römische Quartalschrift*, 1891, p. 384; Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber...*, p. 408); deinde litteris arcanis: Ὁ τὸ ἀντι-

βόλαιον γράφας ἀπρόσεκτος ὡν ὡς ἔοικε, καὶ διὰ τοῦτο μοι τὸν κόπον προεξέτισε μέγιστον, εἰ καὶ αὐτὸς ἔγωγε παρὰ τοῦτον ἀπρόσεκτος πέλω πολλαπλασίως (*Röm. Qu.*, 1893, p. 78–79; ib. subscriptio phototypice expressa [tab. XIV]).

Codex accurate perscriptus. Fasciculos complectitur μβ' quaterniones in prima et ultima singulorum pagina signatos atque folia duo (1. 338). Inscriptiones et textus sacer rubro liquore exarata, item πῖναξ f. 1^v et insequens nota litteris arcanis distincta (Συμεὼν ταπεινὸς μοναχὸς ὁ κόραξ ὁ γράφας τήνδε τὴν βιβλον ἐξ οἰκείων ἀναλωμάτων καιρῷ τοῦ χειμῶνος, καὶ διὰ τοῦτο τὰ γράμματα μικρὰ καὶ μεγάλα καὶ οἷον εἰπεῖν τὸ καθόλου ἀποίητα) posterius in alphabeto normali retroacta. Correctiones brevissimae in ff. 68. 168. 173. 274^v. 290^v.

Liber fuit olim (f. 1^v) μονῆς τῶν Κελλιβάρων (cf. cod. 446 f. 2, in tomo II huius operis, p. 195); f. 1 nota emptionis (δοῦκατα ἔξ).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

649 (olim 433). Ann. 1554 (p. 218), chartac., mm. 332 × 230, pp. II. 226, linn. 42.

Isidori Pelusiotae epistolarum libri I–III, 200 sub inscriptione τοῦ κυρίου Ισιδώρου Πηλουσιώτου ἐπιστολῶν βιβλίον πρῶτον (M. 78), hoc est (pp. 1–78) liber I; (p. 78–165) liber II, φα'–ωα' in codice, numero ψμβ' omisso, unde subsequentes (242–300) uno factae sunt maiores; (ff. 165–218) libri III ep. 1–200, ωβ'–α' cod.; epistolae 197 et 198 utraque ρϞη' signantur.

Subscriptio (p. 218): *Ego Ioannes Honorius Mallice Oppidi Hydruntini civis, librarius (um) graecorum | instaurator, hunc librum ad Vaticanæ Bibliothecæ usum sic | exscribam. Anno D(omi)ni M.D.LIIII. Iulio III, | Pont. Max. sub Marcello Ceruino Cardinali Sanctæ Crucis Biblioth(ec)æ | praefecto.*

Fasciculi terniones undeviginti nullo signo distincti. Titulus (p. 1) πύλη variis coloribus et auro eleganter depicta saeptus; in ima pagina scutum Iulii III a duobus geniis sustentatum cum inscriptionibus cap. aureis ορη κυκλω αὐτῆς atque liberalitate. Iulii. III. Pont. Max. Epistolarum inscriptiones, numeri, litterae maiores rubro liquore exarata. Officinae chartariae signum arcuballista circulo inclusa. Scriptura vacant ff. I. II. 219–226. Foliorum secturae auratae.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

650 (olim 434). Ann. 1552 (p. 245), chartac., mm. 333 × 225, pp. VIII. 258, linn. 42.

Isidori Pelusiotae epistolarum βιβλίον β'. (pp. 1–53) libri III ep. 201 et insequentes (M. 78, 884–1048), ,αα'–,ασια' in codice, omissis 229 et 374. (pp. 53–245) ep. ,ασιβ'–,αϞϞθ', nempe V, 1–3; IV, 82 (,ασιε'); V, 4; IV, 174 (,ασιζ'); V, 5–11; IV, 166 (,ασκε); V, 12–21; IV, 97 (,ασλς); V, 22–25; IV, 48 (,ασμα'); IV, 60 (,ασμβ'); 59 (,ασμγ'); V, 26. 27; IV, 172 (,ασμς'); V, 28;

IV, 109 (.ασμη'); IV, 141 (.ασμθ'); V, 29-35; IV, 225 (.ασνζ'); IV, 9 (.ασνη'); V, 36. 37; IV, 221 (.ασξα'); V, 38; IV, 22 (.ασξγ'); V, 39-47; IV, 162 (.ασογ'); IV, 205 (.ασοδ'); IV, 167 (.ασοε'); IV, 67 (.ασος'); IV, 84 (.ασοζ'); IV, 38 (.ασοη'); IV, 33 (.ασοθ'); IV, 34 (.ασπ'); IV, 2-3 (.ασπα'-β'); V, 48; IV, 128 (.ασπδ') IV, 49-51; V, 59 (.ασπη'); V, 52. 53; IV, 160 (.ασσα'); IV, 213 (.ασσβ'); IV, 215 (.ασσγ'); V, 54. 55; IV, 10 (.ασσζ'); V, 56-58. 60; IV, 129 (.ατα'); IV, 45 (.ατβ'); V, 61; IV, 100 (.ατδ'); IV, 148 (.ατε'); IV, 182 (.ατς'); V, 62-65; IV, 151 (.ατια'); V, 66. 67; IV, 154 (.ατιδ'); V, 68-79; IV, 74 (.ατκζ'), V, 80; IV, 136 (.ατκθ'); IV, 200 (.ατλ'); V, 81. 82. 84. 83. 85; IV, 55 (.ατλς'); V, 86; .ατλη' (Εὐτονίω, inc. Τὸ πρῶως ἐνεγκεῖν, des. ὑπόνοιαν ληψόμεθα); .ατλη' (Τοῖς αὐτοῖς, inc. Εἰ οἱ παρονοῦντες, des. βουλομένων ὕβρεις); .ατμ' (Τοῖς αὐτοῖς, inc. Ἡ εἰς τὸ θεῖον ἐλπίς, des. οἰκειαὶ ἀντιδόσεσιν); V, 87. 88; IV, 110 (.ατμγ'); V, 89-94. 113. 95. 96; IV, 159 (.ατνγ'); V, 114. 115; IV, 210 (.ατνς'); IV, 104 (.ατνζ'); IV, 103 (.ατνη'); V, 97-104; IV, 161 (.ατξζ'); IV, 114 (.ατξη'); V, 105-109; IV, 89 (.ατοδ'); IV, 115 (.ατοε'); V, 110. 111. 112. 116; IV, 208 (.ατπ'); V, 117-120. 122. 121. 123-130; IV, 101 (.ατρε'); V, 131-136; IV, 53 (.αυβ'); V, 137-140; IV, 193 (.αυζ'); V, 141; IV, 67 (.αυθ', Ἀποκρῆ σοφιστῆ); V, 142-146; IV, 12 (.αυιε'); V, 147; IV, 102 (.αυιζ'); V, 148-151; IV, 230 (.αυκβ'); V, 152. 153; IV, 64. 65 (.αυκε'. .αυκς'); V, 154-158; IV, 58 (.αυλβ'); IV, 153 (.αυλγ'); V, 159-164; IV, 19 (.αυμ'); IV, 171 (.αυμα'); V, 165; IV, 7 (.αυμγ'); V, 166-173; IV, 202 (.αυνβ'); V, 174-177; IV, 177 (.αυνζ'); V, 178; IV, 146 (.αυνθ'); V, 179-196; IV, 5 (.αυση'); V, 197-203; IV, 117 (.αυπς'); V, 204-212; IV, 157 (.αυρε'); V, 213-217; IV, 72 (.αφβ'); V, 218-221; IV, 116 (.αφζ'); V, 222-224; IV, 27 (.αφια'); IV, 20 (.αφιβ'); V, 225-231; IV, 121 (.αφκ'); IV, 150 (.αφκα'); IV, 149 (.αφκβ'); V, 232-241; IV, 69 (.αφλγ'); IV, 206. 207 (.αφλδ'. .αφλε', τῶ αὐτῶ cod.); IV, 108 (.αφλς'); V, 242-248; omittuntur notae .αφμδ'-ε'; IV, 39 (.αφμς'); IV, 191 (.αφμζ'); IV, 185 (.αφμη'); IV, 228 (.αφμθ'); V, 249-252; IV, 28 (.αφνδ'); IV, 211 (.αφνε'); V, 253. 254; IV, 168 (.αφνη'); V, 255-257; IV, 127 (.αφξβ'); V, 258. 259; IV, 1 (.αφξε'); V, 260; IV, 134 (.αφξζ'); IV, 14 (.αφξη'); IV, 86 (.αφξθ'); IV, 78 (.αφο'); V, 261. 262; IV, 203 (.αφογ'); V, 263; IV, 113 (.αφοε'); V, 264; IV, 187 (.αφοζ'); V, 265-276; IV, 29. 30 (.αφγ'. .αφγα'); IV, 220 (.αφγβ'); IV, 21 (.αφγγ'); IV, 209 (.αφγδ'); V, 277; IV, 43 (.αφγς'); V, 278-281; IV, 57 (.αχα'); V, 282; IV, 214 (.αχγ'); IV, 201 (.αχδ'); V, 283-284; IV, 169 (.αχζ'); V, 285; IV, 111 (.αχθ'); V, 286; IV, 54 (.αχια'); V, 287-290; IV, 44 (.αχισ'); IV, 85 (.αχιζ'); V, 291-298; IV, 24 (.αχκς'); V, 299-305; IV, 36 (.αχλδ', Πρίμω μονάζοντι cod.); V, 306. 307; IV, 50 (.αχλζ'); IV, 81 (.αχλη'); V, 308; IV, 209 (.αχμ'); V, 309-314; IV, 6

(.αχμς'); IV, 23 (.αχμζ'); V, 314-324; IV, 35 (.αχνθ'); V, 325-331; IV, 80 (.αχξζ'); V, 332-340; IV, 145 (.αχοζ'); V, 341-344; IV, 32 (.αχπβ'); IV, 15 (.αχπγ'); IV, 106 (.απδ'); V, 345-350; IV, 75 (.αχγα'); V, 351-353; IV, 42 (.αχγε'); IV, 91 (.αχγς'); V, 354; IV, 204 (.αχγη'); V, 355-358; IV, 170 (.αψδ'); V, 359-368; IV, 8 (.αψιδ'); IV, 96 (.αψιε'); IV, 94 (.αψις'); IV, 173 (.αψιζ'); IV, 31 (.αψιη'); IV, 71 (.αψιθ'); IV, 179 (.αψκ'); V, 369; IV, 87 (.αψκβ'); V, 370. 371; IV, 165 (.αψκε'); IV, 16 (.αψκς'); V, 372-374; IV, 98 (.αψλ'); V, 375; IV, 222 (.αψλβ'); IV, 216 (.αψλγ'); IV, 52 (.αψλδ'); IV, 223 (.αψλε'); V, 376; IV, 142 (.αψλζ'); V, 377; IV, 77 (.αψλθ'); V, 378-385; IV, 118 (.αψμη'); IV, 46 (.αψμθ'); V, 386-391; IV, 176 (.αψνς'); V, 392; IV, 175 (.αψνη'); IV, 164 (.αψνθ'); IV, 132 (.αψξ'); V, 393-395; IV, 189 (.αψξδ'), V, 396-400; IV, 66 (.αψο'); V, 401-405; IV, 224 (.αψος'); IV, 192 (.αψοζ'); IV, 158 (.αψοη'); IV, 63 (.αψοθ'); IV, 90 (.αψπ'); IV, 140 (.αψπα'); V, 406; IV, 51 (.αψπγ'); V, 407. 408; IV, 18 (.αψπς'); V, 409-411; IV, 125 (.αψρε'); V, 412; IV, 88 (.αψρεβ'); V, 413-422; IV, 181 (.αωγ'); V, 423-425; IV, 137 (.αωζ'); IV, 155 (.αωη'); V, 426-429; IV, 105 (.αωιγ'); V, 430-448; IV, 40 (.αωλγ'); IV, 126 (.αωλδ'); V, 449; IV, 70 (.αωλς'); IV, 112 (.αωλζ'); IV, 13 (.αωλη'); V, 450; IV, 135 (.αωμ'); IV, 49 (.αωμα'); IV, 25 (.αωμβ'); V, 451; IV, 183 (.αωμδ'); V, 452. 453; IV, 83 (.αωμζ'); IV, 37 (.αωμη'); V, 454-461; IV, 72 (.αωνζ'); V, 462-470; IV, 12 (.αωξζ'); V, 471; IV, 99 (.αωξβ', pro-θ'); V, 472; IV, 184 (.αωοα'); V, 473; IV, 119 (.αωογ'); V, 474; IV, 120 (.αωοε'); IV, 138 (.αωος'); V, 475-478; IV, 17 (.αωπα'); V, 479-484; IV, 11 (.αωπη'); V, 485-491; IV, 76 (.αωρε'); V, 492-498; IV, 93 (.αωδ'); IV, 107 (.αωδε'); IV, 217 (.αωδς'); V, 499; IV, 41 (.αωδη'); V, 500-504; IV, 4 (.αωδιδ'); IV, 186 (.αωδιε'); V, 505-524; IV, 218 (.αωδλς'); V, 525-532; IV, 227 (.αωδμε'); V, 533; IV, 193 (.αωδμζ'); V, 534-540; IV, 226 (.αωδνε'); V, 541. 542; IV, 123 (.αωδνη'); IV, 26 (.αωδνθ'); V, 543-551; IV, 139 (.αωδξθ'); IV, 198 (.αωδο'); IV, 196 (.αωδοα'); V, 552-560; IV, 152 (.αωδοα'); V, 561. 562; IV, 133 (.αωδοδ'); V, 563. 564; IV, 95 (.αωδοζ'); V, 565; IV, 62 (.αωδοθ'); IV, 130 (.αωδορε'); V, 566. 567; IV, 61 (.αωδορεγ'); V, 568; IV, 178 (.αωδορεδ'); V, 569 (.αωδορες'); IV, 73 (.αωδορεζ'); IV, 163 (.αωδορη'); IV, 47 (.αωδορεθ').

Subscriptio (p. 245): *Ego Ioannes Honorius Mallitæ Oppidi Hydruntini civis, librarius (um) graecorum instaurator, hunc librum ad Vaticanæ Bibliothecæ usum sic exscribebam. Anno D(omi)ni MDLII. Iulio III, Pont. Max. sub Marcello Ceruino | Car. s. Crucis Biblioth. | præfecto.*

Fasciculi amplitudinis variae nimis (bifolia, biniones, terniones, quaterniones) nullo signo distincti. Epistolarum inscriptiones atque numeri, litterae initiales maiores rubra. P. 1 summa Iulii III insignia in campo caeruleo depicta; in ima pagina eiusdem scutum circulo duplici, in quo litterae maiusculae aureae *ορη κυκλωι αυτης*, inclusum et duobus

geniis sustentatum; inferius titulus litteris cap. aureis *liberalitate Iulii III. Pont. Max. Officinarum chartariarum signa*: (pp. I-245) arcuballista circulo inclusa (cf. Briquet 739), (pp. 247-253) incus item circulo inclusa (Briquet 5924). Foliorum sectura aurata. PP. I-VIII. 246-253 vacuae.

Codicem hunc et praecedentem mutuo accepit Fr. Arcudius (Archiv. Bibl., t. 26, f. 427) ann. 1639.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

651 (olim 451). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 290 × 222, ff. V. 264 (I-1. 262-264 add. + 172^a. 235^a), linn. 25.

Isidori archiepiscopi Thessalonicensis homiliarum liber II, seu hom. 28-47. ¹ (ff. 2-15) in Luc. 8, 27 *Eunti Iesu in regionem Gadarenorum, eis τὸ τῆς 5^{ης} κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ εὐαγγέλιον τὸ Ἐλθόντι — πόλεως; inc. Ἰατρῶ μὲν εἶ που τις ὑπήντησεν ἐρχομένῳ, des. ἀπάσης τὴν ἀνάγκης κρείττους ἐσόμεθα καὶ τῆς μελλούσης εὐφροσύνης ἐπιτευξόμεθα, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.* ² (ff. 15^v-28) in Luc. 8, 41 *Et ecce venit vir nomine Iairus; inc. Ἄριστον μὲν οὖν καὶ πάντων ἀναγκαίων πᾶσιν αἰεὶ τρόποις, des. τοῦ πολυπλασιῶ τῶν πόνων ἀντιδιδόντος τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πονοῦσιν αἰώνια ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο κ. τ. λ.* ³ (ff. 28^v-41^v) in Luc. 10, 25 *Quidam legisperitus surrexit tentans illum; inc. Ζῶν μὲν τὴν λυομένην; ἵνα τις αἰεὶ παρ' ἐαυτῷ μένουσαν συντηρήσῃ, des. καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς κληρονόμος ἡμᾶς ἀποδείξει, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.* ⁴ (ff. 42-50) in Luc. 12, 16 *Hominiis cuiusdam divitis uberes fructus ager attulit; inc. Νύξ ἀτεχνῶς καὶ σκιά τὰ παρόντα, des. κοινωνήσωμεν τῶν προσόντων, ἀνθ' ὧν τῶν μελλόντων κληρονομήσομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο κ. τ. λ.* ⁵ (ff. 50^v-60^v) in Luc. 13, 10 *Erat autem docens in synagoga eorum sabbatis; inc. Καθάπερ ἐπαινετὸν καὶ καρπῶν πρόξενον πνευματικῶν, des. καὶ τῶν αὐτοῦ κατατρυφῶντες χαρίτων, ὧν γένοιτο κ. τ. λ.* ⁶ (ff. 61-73^v) in Luc. 14, 16 *Homo quidam fecit coenam magnam et vocavit multos; inc. Μέγισται μὲν αἱ τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμᾶς δωρεαί, des. τοῦ μελλοντος ἀρρήτου κοινωνήσωμεν δεῖπνον, ὧ γένοιτο πάντας κ. τ. λ.* ⁷ (ff. 74-86) *eis τὴν σωτήριον κατὰ σάρκα καὶ θεῖαν γέννησιν τοῦ κυρίου — Χριστοῦ; inc. Ἄρρητα τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ὑπὲρ ἡμῶν τὰ γνωρίσματα, des. αἰωνίως αὐτῷ συνδεθῆμεν ἅπαντες προσκολλώμενοι, ὧ πρέπει κ. τ. λ.* ⁸ (ff. 86^v-97) in sancta Lumina, τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ῥηθείσα ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ σεβασμῖα τῶν φώτων ἐορτῇ, περιέχουσα καὶ μερικὴν ἐξήγησιν τοῦ ἀναγινωσκομένου ἀγίου εὐαγγ(ε)λ(ίου) κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν cod.; inc. Νῦν ἡμέρα φωταγωγῆς καὶ σωτήριος, des. τῆς τοῦ ἀρρήτου φωτὸς ἡδονῆς αἰωνίου καταπολαύοντας, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς κ. τ. λ. ⁹ (ff. 97^v-109) in Matth. 4, 12 *Cum autem audisset Iesus quod Ioannes traditus esset; inc.*

Οὐδὲν ὁ σωτὴρ δέκνεται παραλιπὼν ὧν ἄλλοις ποιεῖν ὑπετίθετο, des. χάριτι τῆς τριφώτου καὶ παντοδυνάμου Τριάδος, ἧ πρέπει κ. τ. λ. ¹⁰ (ff. 109^v-121) in Luc. 17, 12 *Et cum ingrederetur quoddam castellum occurrerunt ei decem viri leprosi; inc. Ῥύπου γέμομεν σχεδὸν ἅπαντες, des. ἐλευθερίαν ἐνθάδε προσξενήσει, τῶν δ' ἀγαθῶν ἀφθονίαν ἐν τῷ μέλλοντι χορηγήσει, ὧν γένοιτο κ. τ. λ.* ¹¹ (ff. 121^v-133) in Luc. 18, 18 *Accessit ad Iesum quidam tentans eum et dicens Magister bone; inc. Καθάπερ ὅσοι τῶν τὴν αὐτὴν μετιόντων τέχνην, des. ἀξιοθῶμεν ἐπάθλων ἐν χαρᾷ αἰωνίῳ σὺν αὐτοῖς ἀγαλλόμενοι, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.* ¹² (ff. 133^v-147^v) in Luc. 18, 35 *Factum est, cum appropinquaret Iericho caecus quidam sedebat secus viam; inc. Μέγιστον ἀγαθὸν ἢ ἐρώτησις, καὶ οὐκ ἐπὶ σώματος αὐτῆ, des. τῆς ἐαυτοῦ δόξης συγχωρήσῃ κατατρυφᾶν, χάριτι κ. τ. λ.* ¹³ (ff. 148-157^v) in Luc. 19, 2 *Et ingressus perambulabat Iericho, et ecce vir nomine Zacchaeus; inc. Ὁ μὲν κοινὸς ἐχθρὸς οἶά τις λέων ὠρούμενος, des. καὶ μηδέποτε λήγουσα χαρὰ, ἧς τυχεῖν ἅπαντες ἀξιοθῆμεν χάριτι κ. τ. λ.* ¹⁴ (ff. 158-162) *περὶ ἐνώσεως πνευματικῆς καὶ κατὰ τῶν συγγενικῶ τρόπῳ συναπτομένων τοῖς ἀσεβέσιν litteris rubris, deinde atramento ῥηθείσα πρώτη μετὰ τὴν εἰς Θεσσαλονικίαν εἰσέλευσιν; inc. Ὁ Θεός, ἀδελφοί, ἢ πρώτη καὶ ἀληθὴς ἀρχὴ καὶ προνοητικὴ, des. τῶν δὲ μελλόντων ἀγαθῶν πλουσίως καταπολαύσωμεν.* ¹⁵ (ff. 162-165^v) *alia homilia κατὰ τῶν ἀθέσμως ἐνομένων τοῖς ἀσεβέσιν; in summo folio inscripta est ὁμιλία διαλαμβάνουσα ὅπως τὰ μὲν ἄλλα τῶν ὀρωμένων δημιουργήματα μένει καθὰ καὶ πεποιήται παρὰ Θεοῦ, μόνος δὲ ὁ ἄνθρωπος περιτρέπεται καὶ παρὰ τὸ θεῖον πολιτεύεται θέλημα, καὶ κατὰ τῶν ἀθέσμως ἐνομένων τοῖς ἀσεβέσιν; inc. Ἐκαστον τῶν ὀρωμένων ἡμῖν τοῦ Θεοῦ δημιουργημάτων, des. τῷ κλήρῳ τῶν δικαίων ἐκεῖ συνταχθεῖτε, οὐ πάντες τυχεῖν ἀξιοθῆμεν κ. τ. λ.* ¹⁶ (ff. 166-172) *ὁμιλία διαλαμβάνουσα ὅπως ἢ περὶ Θεοῦ ἔννοια καὶ τὰ θεῖα ῥήματα τροφή ἐστὶ καὶ εὐστασις ψυχῆς, καὶ περὶ τῆς εἰς τὸν πλησίον ἀγάπης καὶ παθῶν ἀποχῆς; inc. Κατάλληλον ὁ Θεὸς αἰτίαν, ἀδελφοί, τῶν ὑποστάντων ἐκάστῳ παρέσχε, des. ἀρρήτῳ δόξῃ αἰωνίως ἡμᾶς ἀντιδοξάσῃ, ὧ πρέπει κ. τ. λ.* ¹⁷ (ff. 173-183) in nativitatem B. M. V. (M. 139, 12-40). ¹⁸ (ff. 183^v-194^v) in praesentationem B. M. V. (M. 139, 40-72). ¹⁹ (ff. 195-213^v) in Annuntiationem B. M. V. (M. 139, 72-117). ²⁰ (ff. 214-235) in dormitionem B. M. V. (M. 139, 117-164). Subsequuntur ²¹ (ff. 236-239^v) *epistola eἰς τὸν Σερρών κύριον Ματθαῖον τὸν Φακρασῆν; inc. Πανιερώτατε..., δέομαι τοῦ παναγάθου Θεοῦ καὶ τὸ τίμιον καὶ θεόσωστον σῶμα τῆς σῆς ἀγιότητος, des. δοθῆσα τῷ παπᾷ κυρ(ίῳ) Θεογονώστῳ.* ²² (ff. 240-242^v) *eἰς τὸν κύριον Φιλόθεον τὸν Νεαμονίτην; inc. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ..., τὸ συμβὰν ἤδη τῇ σῇ ἀγάπῃ, des. Θεσσαλονικῆς εὐτελῆς Ἰσίδωρος.* ²³ (ff. 243-246^v) *<ad eundem>; inc. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ..., ἔγραψα πρὸ μικροῦ ὅπερ οἶδας, des. καὶ ἀγαθῶν ἀξιοθήσῃ τῶν αἰωνίων, ἀμῖν.* ²⁴ (ff. 246^v-251) *ad eundem; inc.*

Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ..., ἐδεξάμην σου τὰ γράμματα ἰαννοῦ(ίου?) καὶ ἔγνων ὅσιν ἡμῖν ὁμολογεῖς χάριν, des. καὶ τὴν ἐκ τῆς παρακοῆς εὐθύνην φυλαττόμενοι. ²⁵ (ff. 251-253^v) <ad metropolitam Patrarum>; inc. Πανιερώτατε..., πέποιθα τῶ παναγάθῳ Θεῷ ὑγιαίνειν τὴν μεγίστην ἀγιωσύνην σου, des. ἀλλήλους ἰδεῖν ὡς ὁ Θεὸς ἀποδέχεται. ²⁶ (ff. 254-255^v) ad Dositheum Carantinum hieromonachum; inc. Ὁσιώτατε..., δέομαι τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ ὑγιαίνειν τὴν ἀγιωσύνην σου, des. οὐ ἡ χάρις εἶη μετὰ τῆς ἀγάπης σου. ²⁷ (ff. 256-259) <ad Thessalonicenses>; inc. Οἱ ἐν τῇ θεοσώστῳ καὶ περιφανεῖ πόλει Θεσσαλονικῇ εὐγενέστατοι ἄρχοντες..., προέγραψα τῇ ὑμετέρα ἀγάπῃ ὅτι μετὰ μικρὸν ἐπανελύσομαι, des. χάριτι αὐτοῦ καὶ φιλανθρωπία: † τὸ αὐτὸ ἐγράφη σεπτε(μ)βρ(ίω) ἰδ' ἰνδ. θ'. ²⁸ (ff. 259-261^v) <ad eosdem>; inc. Οἱ ἐν τῇ θεοσώστῳ..., πεπλήροφόρημαι ὅτι ποθεῖτε περὶ πολλοῦ τὴν ἡμετέραν ἐν ὑμῖν παρουσίαν, des. ἡς ἀξιοθεύμεν ἅπαντες. Praemittitur (f. 1^{r-v}) πίναξ ἀκριβῆς τῆς παρουσίας πηκτίδος.

Pars altera libri grandioris, nempe fasciculi triginta quattuor hoc ordine sese excipientes: λθ' (ff. 2-5) binio, μ'-ξη' (ff. 6-235^a) quaterniones in prima et ultima singulorum pagina signati, ξθ'-σα' (ff. 236-259) quaterniones sine nota, οβ' (ff. 260-261) par foliorum item sine nota; addita sunt folia sex in principio (I-1) et tria in fine (262-264). Inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores rubrae. Officinarum chartariarum signa: tuba cornea (cf. Briquet 7716), bipes commenticius quidam (basiliscus, gryphus? cf. ff. 7-13. 19. 27), bovis caput cum stella desuper (cf. Briquet 14635); in foliis additis circulus linea recta in stellam desinente partitus (Briquet 3114). Ff. Iv-Vv. 172^v-172^{av}. 235^v-235^{av}. 251^v. 262-264^v sine scriptura.

Inter libros Nicolai V noster recenseri videtur (Müntz et Pabre, *La bibliothèque...*, p. 328: «Item unum volumen de forma mediana de papiro, copertum corio rubeo, quod intitulatur Isidori Archiepiscopi Thesalonicensis Homelie»). Neophyto Rodino commodatus est anno 1630 (Arch. Bibl., t. 30, f. 362^v).

Integumentum ex corio rubro saec. XVIII; in dorso tesserae gentiliciae Pii VI et Fr. X. de Zelada card. bibliothecarii.

652 (olim 438). Saec. XIV, chartac., mm. 283 × 190, ff. 105, linn. 32-40.

Actus Apostolorum et epistolae catholicae liturgico usui aptata. ¹ (ff. 16-75^v) Actus Apostolorum expositione **Theophylacti** secunda, quae dicitur, aucti (M. 125, 849-1060). ² epistolae catholicae argumentis <**Theophylacti**?> (M. 125, 1132 ss.) atque scholiis instructae (scholia edidit C. F. Matthaei, SS. Apostolorum septem epistolae catholicae, Rigae 1782, p. 183-244), nempe (ff. 76-82) epistola Iacobi; (ff. 82^v-88) ep. Petri I; (ff. 88^v-92^v) ep. Petri II; (ff. 93-101^v); ep. Iohannis I; (ff. 101^v-102) ep. Iohannis II; (ff. 102-103) ep. Iohannis III; (ff. 103-105^v) ep. Iudae.

Praemittuntur varia quae Oecumenio tribuuntur aut sub eius nomine vulgata sunt, nempe ¹ capitula ^a (ff. 1-2) Actuum Apostolorum (M. 118, 36-42); ^b (f. 2^{r-v}) epistolae Iacobi (M. 119, 453); ^c (f. 2^v) epistolarum s. Petri (M. 119, 509-512. 580); ^d (ff. 2^v-3) epistolarum s. Iohannis (M. 119, 620. 685. 697); ^e (f. 3) epistolae s. Iudae (M. 119, 704-705); ^f (ff. 3-4) epistolarum s. Pauli ad Romanos, Corinthios, Galatas, Ephesios, Philippenses, Colossenses, Thessalonicenses, Hebraeos. Post haec leguntur ² (ff. 4^v-5) comment. in ep. ad Galatas 4, 31-6, 10 multis omissis (inc. <οὐκ ἐσμεν παιδίσκης, des. πρὸς τοὺς πιστοὺς: M. 118, 1149 A 12-1161 C 15). ³ (ff. 5-6^v) in ep. II ad Thessalonicenses, pluribus omissis (M. 119, 109-128 B 11 τῶν ἀντιλεγόντων τῷ κηρύγματι). ⁴ (ff. 6^v-7) argumentum libri Act. Apostolorum (M. 118, 25-28). ⁵ (f. 7^{r-v}) peregrinatio Pauli apostoli et martyrium (M. 118, 312-313 A 6, 316 D). ⁶ (f. 8^r-8^v col. 1) **Cyrilli Alexandrini** * historia de Melchisedech ab editis diversa (cf. M. 28, 525-529; Vassiliev, *Anecdota graeco-byzantina*, Mosquae 1893, p. 206-210). ⁷ (f. 8^v, coll. 2 et 3) lectiones Actuum Apostolorum; inc. Ὁπτανόμενος ὀρώμενος, des. ἱερὸν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ λέγει (cf. Vat. gr. 344, ff. 130^v-131^v). ⁸ argumenta in epistolas s. Pauli, nempe in ep. ad Romanos ^a (f. 9^{r-v}) σύντομος ὑπόθεσις (inc. Γράφει Ῥωμαίοις ἤδη παρεληφόσι παρὰ Πέτρου τὸ τῆς εὐσεβείας δόγμα, des. ἐποιήσατο τῆς ἐπιστολῆς τὴν συμπλήρωσιν), ^b (ff. 9^v-10) aliud argumentum (inc. Ἡ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου, des. μὴ κατεπαίρεσθαι τῶν Ἰουδαίων; in ep. I ad Corinthios ^c (f. 10) primum arg. (inc. Αὕτη δὲ ἀπεστάλη ἀπὸ Ἐφέσου, des. κατὰ τὴν βασιλείαν Κλαυδίου, ^d (f. 10^{r-v}) aliud arg. (inc. Σπουδαίων ὁ ἀπόστολος ἀπανταχοῦ, des. καὶ πρὸς τὴν ἐπίπληξιν μεταβαλλόμενος); in ep. II ad Corinthios ^e (f. 10^v) primum arg. (inc. Ἐγράφη δὲ καὶ ἡ πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐπιστολὴ ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, des. προσωνυμίαν μὴ εἰπών), ^f (ff. 10^v-11) aliud arg. (inc. Τὴν προτέραν ἐπιστολὴν γέγραφε διὰ Τιμοθέου, des. ἐπαγγελλόμενος καὶ ἀπε(ι)λῶν); in ep. ad Galatas ^g (f. 11) primum arg. (inc. Ἡ δὲ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴ ἐγράφη μὲν ὑπὸ Παύλου ἰδία χειρὶ, des. πέμψαι τὴν ἐπιστολήν), ^h (f. 11^{r-v}) aliud arg. (inc. Τῆς αὐτῆς ἐστὶν ὑποθέσεως ἡ παρούσα ἐπιστολή, des. ἐν τῷ σώματί μου βαστάσαι); in ep. ad Ephesios ⁱ (f. 11^v) primum arg. (inc. Διδασκαλίαν περιέχει ἡ ἐπιστολή, des. πρὸς τοὺς Ῥωμαίους γραφείσαν ἐπιστολήν), ^k (ff. 11^v-12) aliud arg. (inc. Ἡ δὲ πρὸς Ἐφεσίου ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης κατὰ τὴν Νέρωνος βασιλείαν, des. καὶ πιστοῦ εἰσαγωγῆ); in ep. ad Philippenses, ^l (f. 12) primum arg. (inc. Ἐγράφη δὲ καὶ ἡ πρὸς Φιλιππησίου ἐπιστολὴ ἀπὸ Ῥώμης, des. διὰ Τιμοθέου καὶ Ἐπαφροδίτου), ^m (ib.) aliud arg. (inc. Φιλιππήσιοι ἦσαν ἄνδρες θαυμαστοί, des. τοσοῦτον οὗτοι διαλ-

λάττουσι Κορινθίων); in ep. ad Colossenses ⁿ (f. 12^{r-v}) primum arg. (inc. Ἡ δὲ πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη καὶ αὐτὴ ἀπὸ Ῥώμης κατὰ τὴν Νέρωνος βασιλείαν), des. πρὸς τὸν Παῦλον ἐν Ῥώμῃ ἀναγνωσθῆν(αι) τοῖς Κολοσσαεῦσιν), ^o (f. 12^v) aliud arg. (inc. Οὐποτε θεασάμενος τοὺς Κολοσσαεῖς, des. τούτων αὐτοῖς τὴν προσοχὴν); in ep. I ad Thessalonicenses ^p (f. 12^v) primum arg. (inc. Μεταβὰς ἀπὸ Μακεδονίας ὁ ἀπόστολος, des. πράττεσθαι παρ' αὐτοῖς), ^q (ib.) aliud arg. (inc. Ἡ δὲ πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐπιστολή, des. δευτέραν ἐπιστολήν); subiungitur ^r (ib.) argumentum in duas epistolas ad Thessalonicenses (inc. Αἱ πρὸς Θεσσαλονικεῖς εἰ καὶ ἐγράφησαν ἐπιστολαὶ δύο, des. πάθει παρακαλεῖ); in ep. II ad Thessalonicenses ^s (ff. 12^v-13) primum arg. (inc. Ἡ δὲ πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐπιστολή ἐγράφη καὶ αὐτή, des. διὰ τινος σπουδαίου τοῦ ἀνδρός), ^t (f. 13) aliud arg. (inc. Μετὰ τὸ γράψαι τὴν προτέραν ἔγνω, des. περὶ προσοχῆς εἰς ἀναστροφήν); in ep. I ad Timotheum ^u (f. 13^{r-v}) primum arg. (inc. Ἡ δὲ πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη αὐτῷ ὑπὸ Παύλου, des. γραφεῖσαν ἀπὸ Ῥώμης), ^x (f. 13^v) aliud arg. (inc. Καταλειπὼς ἐπὶ τῆς Ἐφέσου τὸν μακάριον Τιμόθεον, des. ἄρχειν τε καὶ διδάσκεσθαι); in ep. II ad Timotheum ^y (ff. 13^v-14) primum arg. (inc. Ἡ δὲ πρὸς Τιμόθεον δευτέρα ἐπιστολή ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, des. ἐξ οὐρανῶν δευτέραν παρουσίαν τοῦ σωτήρος), ^z (f. 14) aliud arg. (inc. Οὐκ ἐπὶ τῶν αὐτῶν διαλέγοντι τόπων, des. ἔπαινον ἐγράφη ὀπισθεν); in ep. ad Titum ^a (f. 14) primum arg. (inc. Ἡ δὲ πρὸς Τίτον ἐπιστολή ἐγράφη αὐτῷ ὑπὸ Παύλου, des. κατὰ πόλιν πρεσβυτέρων καὶ τὰ ἐξῆς), ^b (f. 14^{r-v}) aliud arg. (inc. Πολλὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἔχει τὴν ὁμοίότητα, des. διαγράφει καὶ διάταξιν ἐκκλησίας); in ep. ad Philemonem ^c (f. 14^v) primum arg. (inc. Ὀνήσιμος Φιλήμονος οἰκέτης μοχθηρὸς ὢν, des. μετὰ τσαύτης γράφει τῆς δεήσεως), ^d (aliud arg.) (inc. Ἡ δὲ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολή γέγραπται, des. ψῆφον ὑπομείνας τοῦ μαρτυρίου; cf. Euthalius: M. 85, 788 D); in ep. ad Hebraeos ^e (f. 14^v) primum arg. (inc. Ἡ δὲ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή ἀπεστάλη ἀπὸ Ἰταλίας, des. τὸν Χριστοῦ λόγον), ^f (ff. 14^v-15) aliud arg. (inc. Αἰτία τοῦ μὴ προκεῖσθαι τὴν ἐπιστολήν, des. εὐθὺς μετὰ τόνδε τὸν πρόλογον). Additae sunt (f. 15^v) quaestiones duae; prior de Antichristo (inc. Πολλοὶ ζητοῦσι τί δήποτε ἔρχεται ὁ Ἀντίχριστος, des. ὅτι ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἰσχύσει μόνον); altera in Rom. 3, 20 *Ex operibus legis non iustificabitur omnis caro* (inc. Ζητεῖται πῶς νοητέον τὸ τοῦ Παύλου ῥητὸν φάσκον Ἐξ ἔργων, des. καὶ τοῖς παροῦσιν οὐδ' ὡς (?) ἀρμόδιος).

Fasciculi θ' quiniones, si excipias ultimum foliorum novem, accurate descripti efficiunt codicis partem praecipuam (ff. 16-104). Litterae initiales maximae nonnullae variis coloribus pictae et animalia effingentes, aliae rubro liquore tantum distinctae. Chartae signum litterae IO | GI (cf. Briquet 9510).

Folia quattuordecim (2-15) addidit in principio citatior manus, eadem ni fallor quae capitula Actuum et Epistolarum toto codice inscripsit; alia recentior notas plures ad lectionem publicam maxime spectantes hic illucque caractere minutiore inseruit. Officinarum chartariarum signa (ff. 1-7) littera B (? cf. Briquet 8916), (ff. 8-13) circulus parvi moduli cum cruce superimposita, (ff. 14-15) litterae (AB?) quibus crux imminet.

Folia duo (f. 106) supplevit ex exemplo lacunis laborante <Ioh. Hon. a Mallia>, tempore quo folia plura refecta sunt et alia in pristinum ordinem reposita (cf. italicae notae in ff. 25. 42-45).

De codice quaedam brevissima apud von Soden, *Die Schriften des N. T.*, I, p. 272, sub siglo O^{pp} 40.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

653 (olim 435). Saec. XIV, chartac., mm. 410 × 285, ff. I (membr. add.). 266, linn. 32.

Opera ascetica varia.

1 S. Nili opera varia sincera et spuria (M. 79; cf. Karl Heussi, *Untersuchungen zu Nilus dem Asketen (Texte und Untersuchungen XLII, 2, 1917)*. ¹ (ff. 1-16^v) de caede monachorum montis Sinai (M. 589-693), τοῦ — Νείλου λόγος εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν Σινᾷ καὶ Παῖθου ἁγίων πατέρων καὶ εἰς Θεόδουλον τὸν υἱὸν αὐτοῦ cod. Ab editis noster non semel discrepat; διηγημάτων signa nulla. ² (ff. 17-42) liber asceticus (M. 720-809). ³ (f. 42^{r-v}) epistolarum lib. III, 303 (M. 532-533 B 3); II, 294 (M. 345-348); III, 241 (M. 496). ⁴ (ff. 42^v-66^v) de voluntaria paupertate (M. 968-1060). ⁵ (ff. 66^v-78^v) <tractatus ad Eulogium monachum> (M. 1093-1140); ⁶ (ff. 78^v-79^v) <ad eundem, de vitiis quae opposita sunt virtutibus*> (M. 1140-1144 D 13 ἢ ἐν ἀμελείᾳ). Utriusque tractatus dispositio ab editis diversa. ⁷ (ff. 79^v-82) <capita LXII>; prius inc. Ὁ Χριστὸς ἢ μὲν ἐστὶ Χριστὸς ἔχει τὴν γνῶσιν τὴν οὐσιώδη, ult. des. ἀνείδεα δὲ εἰκοσιόκτω (cf. cod. Laurent. IX, 18, f. 273^v). ⁸ (f. 82^{r-v}) <Evagrii Pontici> capitula XXXIII (M. 40, 1264-1268), quibus subduntur nulla facta distinctione ⁹ (ff. 82^v-83) capita paraenctica XXIV (inter opera Nili: M. 79, 1249-1252 B 3 ὧτων καὶ γλώσσης μέγας ὁ κίνδυνος), ¹⁰ (f. 83^{r-v}) spirituales sententiae per alphabetum dispositae (M. 40, 1268-1269 D). ¹¹ (ff. 83^v-90) <Nili capitula de diversis malignis cogitationibus*> usque ad vv. ὄψει ἐν προσευχῇ (M. 1200-1228 C 3), quibus nulla facta distinctione subiunguntur ¹² (ff. 90-94^v) tractatus de octo spiritibus malitiae (M. 1145-1164), ¹³ (ff. 94^v-96) admonitiones seu capitula varia (inc. Φόβον ἔχε Θεοῦ καὶ πόθον, des. τοῦ δεσπότη Χριστοῦ βοηθοῦντος αὐτῷ, ᾧ ἢ δόξα κ. τ. λ., fere ut in cod. 737, ff. 40-42; sub nomine Eusebii

in cod. Barocciano 197, f. 207). ¹⁴ (ff. 96–104) de monachorum praestantia (M. 1061–1093), τοῦ μακαρίου Νείλου ὅτι διαφέρουσι τῶν ἐν πόλεσιν ἀσκουμένων οἱ — δοκῆ cod. ¹⁵ (ff. 104^v–141) ad Agathium monachum, seu Peristeria* (M. 812–968) ex exemplo mutilo et turbato; quae servantur hoc ordine legantur ^a (ff. 104^v–118, 20) = M. 812–865 B 15 ἀσχολία [omitt. 865 C–880 A 12], ^b (f. 118, ll. 21–31) = M. 880 B 1–C 2 ἀπλήρωτος κἄν, ^c (ff. 119, 23–121, 11) = M. 880 C 3–888 A 8 χρίζοντι γίγνοιτο, ^d (ff. 118, 31–119, 23) = M. 888 A 8–889 D 12 ἐπαγγειλάμενος, ^e (ff. 123, 4–124, 2) = M. 889 D 12–893 C 13 χρώματι καὶ αὐτῆς, ^f (ff. 121, 11–123, 5) = M. 893 C 13–901 B 10 ἀποστερήσιμης, ^g (ff. 124, 2 ss.) = M. 901 B 10–968). ¹⁶ (ff. 141–145^v) epistolae variae, nempe III, 71; III, 295; III, 256; III, 280; III, 246; III, 304; III, 60; III, 58; III, 305; ⁱ (Ὅταν δικαιοπραγῶν ἀρθῆς κατὰ τοῦ ἀμαρτήσαντος, ἐκείνος εὐθὺς ὑπὲρ σὲ δεδικαίωται); III, 297; III, 67. 68; III, 306–311; IV, 60 (κ'); III, 281; III, 312; III, 282; III, 313. 314; III, 283. 284; III, 315; III, 259 (λ'); III, 316; III, 254–256; III, 317; III, 46; III, 268; II, 59; III, 318 (μ'); III, 285; III, 319. 320; III, 272; III, 321–324; III, 273; III, 325 (ν'). 326; III, 164; III, 327 (νγ'). ¹⁷ (ff. 145^v–150^v) Epicteti enchiridion* (M. 1285–1312). ¹⁸ (ff. 151–174) epistolae CCXIV, nempe III, 34; I, 28; III, 35; I, 31; I, 295; III, 36; II, 25; II, 41; III, 37; III, 38 (ⁱ') — 43 (abrumptur in vv. τὸ γὰρ ὄλωσ: M. 412 B 4); III, 44–152 (ρκς'). 153 (ρκζ'), quae des. in vv. σινιάζονται, σαλεύονται (M. 456 B 2). 154–240 (ρκη'–σιδ'). ¹⁹ (ff. 174^v–175^v) institutio ad monachos (M. 1236–1240). ²⁰ (ff. 175^v–180^v) de octo spiritibus malitiae (M. 1145–1164; cf. supra ff. 90–94^v). ²¹ (ff. 180^v–182) capitula varia, ut supra ff. 94^v–96. ²² (ff. 182–188) eiusdem (Evagrii nempe) de oratione capitula CLIII, omisso prologo (M. 78, 1168 B–1200); ordo capitulorum: 1–3 (ἐκσταθῆναι, 1168 C 15). 26 (inde a vv. καὶ ἐν τοῖς προσευχομένοις) — 47 (καὶ μετέπειτα, 1177 A 1). 3 (inde a vv. πρὸς τὸν οἰκείον δεσπότην) — 26 (πρὸς τὸ εἰς οἴησιν, 1172 D 7). 67 (inde a vv. πρὸς τὸ εἰς οἴησιν ἀπαγαγεῖν, 1181 B 1) — 83. 48–67 (καὶ ἀλλόφυλον, 1181 B 1). 84–153; de opere, quod gallice interpretatus est, vide quae scripsit I. Hausherr (*Le traité de l'oraison d'Évagre le Pontique [Pseudo Nil]*, apud *Revue d'Ascétique et de Mystique* XV, 1934, p. 34 ss.). ²³ (ff. 188–190) Nili sententiae abducetes hominem a corruptibilibus (M. 1240–1249); sequuntur, nulla facta distinctione, (ff. 190–193) sententiae aliae ex tractatibus de voluntaria paupertate et de monachorum praestantia desumpta; prima inc. Ὡς γὰρ οἱ ἐλεήμονες οὐ λυποῦνται, des. ἀνωφελῆ καὶ ἀνόητον (M. 969 C); ultima Τὸ γὰρ μὴ περιβλέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω μηδένα λόγον τῶν ἀπολλυμένων (1077 D).

² Iohannis Carpathii ¹ (ff. 194–206) capita hortatoria (M. 85, 791–812, latine) sub inscriptione τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Καρπαθίου πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰνδίας προτρέψαντας μοναχοὺς παρακλητικὰ κεφάλαια ἑκατόν. Primum inc. Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεῦσιν ἑαρινὰ ἄνθη προσφέροντες, ultimum des. παράκλησιν αἰώνιαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. Priora ξς' tantum (= ed. 1–61) numeris signata sunt. ² (ff. 206–213^v) capita practica CXVII (latine apud M. 811–826); plura sunt nostra atque α'–μγ' tantum numeris signantur; primum inc. Καλὰ ἐξ ἀγαθοῦ τὰ πάντα γεγόνασι, καὶ οὐκ ἔστι πονηρὸν ἐν τοῖς οὖσιν, ultimum des. κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἀπεργάζονται Θεοῦ.

³ (ff. 214–218^v) de vita ascetica (περὶ ἀσκήσεως man. recent.) ut in cod. Barocciano 128, ff. 255–264; inc. Ἐντεῦθεν μοι τί ἐστὶν ἀσκησις εἰπεῖν σὺν Θεῷ πειράσομαι. Ἀσκησίς ἐστὶ μελέτη καὶ πόνοι, des. τὸν μονήρη βίον ἐπανηρημένους, δόξαν ἀναπέμφωμεν τῷ Πατρὶ κ. τ. λ.

⁴ (ff. 219–231) Antonii Melissae sententiae, τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ μακαρίου Ἀντωνίου μοναχοῦ ἢ Μελισσα, ὃς ἐκ τῶν θείων γραφῶν ἀνθολογήσας ὡς μέλισσα τὰ δυνάμενα στηρίξει τὴν θέλουσαν σωθῆναι ψυχὴν, μέλισσαν τὸ βιβλίον ὠνόμασεν cod. Inc. Οἱ ἄνθρωποι λογικοὶ καταχρηστικῶς λέγονται, des. ὑπὲρ πᾶσαν πολυτελῆ θυσίαν ἀρέσκει τῷ Θεῷ, ᾧ δόξα εἰς αἰῶνας, ἀμήν.

⁵ (ff. 231^v–242^v) s. Germani patriarchae CP. de vitae termino (M. 98, 89–132).

⁶ (ff. 242^v–253) Cassiani de octo spiritibus malitiae, τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀββᾶ Κασσιανοῦ τοῦ Ῥωμαίου περὶ τῶν τῆς κακίας ὀκτὼ λογισμῶν cod. (M. 28, 872–905 = s. Athanasii* ep. II ad Castorem; cf. Fabricius-Harless VIII, p. 452–454 et S. Marsili, *Résumé de Cassien sous le nom de saint Nil* apud *Revue d'ascétique et de mystique* XV, 1934, p. 241–245). Codex affert quae desunt in editione post 880 B 14 (f. 245, ll. 4–6) et inter 897 D 6 ταπεινὸν — 897 D 7 ἄρτον ἐσθίωσιν (ff. 250^v, l. 13–251, l. 28).

⁷ (ff. 253–256^v) s. Maximi confessoris capita de caritate, revera centuriae I capitula 1–73 (M. 90, 961 A — Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν [977 A 2]. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἀγαπῆς τῆς εἰς Θεὸν καὶ λέγοντες καὶ πράττοντες εἰς πάντες οἱ ἅγιοι).

⁸ Thalassii abbatis de caritate et continentia centuriae (M. 91, 1428–1469), hoc est (ff. 256^v–259) centuria I; — (ff. 259–261) centuria II; — (ff. 261–263^v) centuria III; — (ff. 263^v–266) centuria IV.

Codicem efficiunt ^a fasciculi duo quaterniones sine notis (ff. 1–16), ^b fasc. quaterniones λα' in prima et ultima singulorum pagina signati (ff. 17–264), ^c par foliorum (ff. 265. 266). Inscriptiones et litterae initiales maiores rubrae. Officinarum chartariarum signa: (ff. 18–112) flos seu fructus quidam (cf. Briquet 7349), (ff. 4. 115–176) circuli duo

linea recta secti (cf. Briquet 3194), (ff. 6. 11. 14. 203 ss.) circuli duo linea recta in crucem desinente partiti (cf. Briquet 3172), (ff. 7. 12. 181-202) circuli duo eiusdem fere formae, sed moduli paullo maioris (cf. Briquet 3188). In ff. 12. 35^v correctiones brevissimae N(i-colai) A(lemanni).

F. 1 adiecta est schedula chartacea saec. XV (Ioh. Tortelli?): *Collationes Nili. et Jo. Cassiani*; eisdem verbis recensetur noster inter libros Sixti IV (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 249: «Collationes Nili, et Johannis Cassiani. Ex papiro in pavonazio»).

F. I averso syllabus saec. XVI medio posterior: *Beati Nili sermones et alia | eiusdem et alior(um)*. | 435; notae 435 praefixum erat frustum chartae numerum 653 exhibens, quod deglutinari et inferius reponi curavimus.

F. 193 plus dimidium ferro excisum. Foliorum acies colore flavo tacta; in sectura inferiore inscriptionis vestigia.

Codicem mutuati sunt Franciscus Arcudius (iun. 1639; Archiv. Biblioth., t. 26, f. 426) et L. Allatius (ann. 1643; Archiv. Bibl., t. 30, f. 367).

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, fibulis atque catena olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso schedulae saec. XVII cum nota rubra 653.

654 (olim 436). Saec. XII, membran., mm. 357 × 272, ff. 266, coll. 2, linn. 28.

Sermones aut lectiones pro festis immobilibus, a Nativitate B. M. V. usque ad Hypapantem (cf. A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand der hagiographischen und homiletischen Literatur der griechischen Kirche* II, 1938, p. 91-93: *Die Halbjahrespanegyriken*, Typus A). ¹ (ff. 1-6^v) *Andreae Cretensis* in nativitatem B. M. V. oratio 1 (M. 97, 805-820). ² (ff. 6^v-13^v) in eundem festum oratio 4 (M. 861-881), τοῦ — Ἱεροσολυμι(τ)του λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς ὑπεραγ(ίας) θεοτόκου cod. ³ (ff. 14-16^v), μηνὶ σεπτε(μ)βρίῳ ε', *Cosmae vestitoris* λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν προφήτη(ν) καὶ ἀρχιερέα Ζαχαρίαν. Inc. Μύστα τῶν ἀρρήτων ἱερουργημάτων Ζαχαρία, des. τῷ κυρίῳ τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. ⁴ (ff. 16^v-25^v) μηνὶ τῷ αὐτῷ η', *Iohannis Damasceni* in nativitatem B. M. V. oratio 1 (M. 96, 661-680). ⁵ (ff. 25^v-36), τοῦ αὐτοῦ in eundem festum (= *Andreae Cretensis* in nat. Mariae oratio 2: M. 97, 820-844). ⁶ (ff. 36-44^v) *Iohannis monachi Damasceni* in eundem festum (= *Andreae Cretensis* in nat. Mariae oratio 3: M. 97, 844-861). ⁷ (ff. 44^v-54) *Protevangelium Iacobi* (ed. Tischendorf, *Evangelia apocrypha*, Lipsiae 1876, p. 1-50), λόγος ἱστορικὸς τοῦ ἀγίου Ἰακώβου ἐξηγούμενος ὅπως τὴν ἐξ ἐπαγγελίας γέννησιν ἔσχεν ἡ θεοτόκος, καὶ περὶ τοῦ μνηστήρος αὐτῆς Ἰωσήφ cod. ⁸ (ff. 54^v-60) μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ', s. *Iohannis Chrysostomi** in venerabilem et vivificam crucem, τοῦ — Χρυσοστόμου ἐγκώμιον εἰς τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ εἰς τοὺς

ἀγίους ἀποστόλους cod. (M. 50, 815-820). ⁹ (ff. 60-65^v) s. *Ephraem* in eundem festum, sub inscriptione λόγος εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωποῖον σταυρὸν, καὶ περὶ τῶν ὀπίσω τοῦ σταυροῦ ἀποκαλυπτομένων ἐν τῇ φοβερᾷ δευτέρᾳ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ; cum editione Vossiana (t. III, Romae 1598, p. 200-205) concinit noster, ab editione vero J.-S. Assemani (graece-latine, t. II, p. 247 ss.) discrepat; inc. Πᾶσα ἐορτὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρία καὶ λύτρωσις καὶ καύχημα, des. καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος κ. τ. λ. (Ass., p. 253 F 6). ¹⁰ (ff. 66-69^v) *Iosephi archiepiscopi Thessalonicensis* in eundem festum (Iacobi Gretseri opera omnia de s. Cruce, Ingolstadtii 1616, p. 1200-1207; cf. BHG. 440). ¹¹ (ff. 69^v-76) *Andreae Cretensis* in eundem festum oratio 1 (M. 97, 1017 ss.); usque ad vv. εὐλόγηται ξύλον (ff. 75^v, l. 22) codex cum editione consentit (M. 1033 D 3), postea conclusionem fusiorem exhibet; sequitur nulla facta distinctione ¹² (ff. 76-80^v) oratio 2 (M. 1036-1045). ¹³ (ff. 80^v-87) μηνὶ τῷ αὐτῷ κγ', ἐγκώμιον εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ ἀγ(ίου) προφήτου προδρομό(ου) καὶ βαπτιστοῦ Ἰω(άννου). Inc. Εὐκαίρος ἡμέρα αἰσία ἐορτή, πάνδημος χαρά; ab editione M. 61, 757-762 (Ps.-Chrysostomi, in natale s. Iohannis Praecursoris) non semel dissentit. ¹⁴ (ff. 87-149^v) μηνὶ τῷ αὐτῷ κς', acta Iohannis auctore Prochoro, περίοδοι τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ συγγραφεῖσαι παρὰ Προχώρου μαθητοῦ αὐ(οῦ) cod., hoc ordine: ^a (ff. 87-93^v, l. 17) prooemium Σαλπύσατέ φησιν ἐν νεομηνία σάλπυγγι — ἐν τῷ κλήρῳ τοῦ κηρύγματος οὗ ἔλαχεν αὐτῷ, quod vitam Iohannis usque ad Ascensionem enarrat; ^b (ff. 93^v, l. 17-97, 10) inde ab Ascensione usque ad Seleuciam (Μετὰ γὰρ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν Κύριον — Μαρμαρέοντι καλουμένῳ, ut apud Birch, Auctarium codicis apocryphi N. T. Fabriciani, Havniae 1804, p. 262-284, 6; pars huius narrationis in Th. Zahn, *Acta Ioannis*, Erlangen 1880, p. 166-167; recensio altera, op. cit., p. 3-13, 5; cf. M. Jugie, in *Échos d'Orient* XXV, 1926, p. 294-297); ^c (ff. 97, 10-103, 16) Iohannes Ephesum ingreditur; narratio de Romana et Diocoride (Ἦν δὲ οὗτος ὁ ἀγρὸς παραθαλάττιος — καὶ ἔμειναν ἐκεῖ: cf. Zahn, p. 13, 5-32, 24); ^d (ff. 103, 16-105^v) Epheso, narratio de iuvene <ex Clemente Alexandrino desumpta> (Ὁ δὲ θεολόγος οὐκ ἐπαύετο διδάσκων καὶ φωτίζων — ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου); ^e (ff. 106-110) Epheso, Artemidis sollempnia (Πάλιν οὖν ἐν μᾶ τῶν ἡμερῶν ἐορτῆς — ἐπὶ τῇ ἀναιρέσει ἡμῶν: cf. Zahn, p. 33-43, 6 [ex alia versione]); ^f (ff. 110-112, col. 2, l. 25) Iohannes ad tribunal imperatoris delatus et in insula Patmo deportatus (Ὅς καὶ τοῖς ἄρχουσι διεβεβαιούτο — ποιήσαντες ἐν Πάτμῳ: cf. Bonnet, *Passio Andreae...* *Acta Ioannis, Martyrium Matthaei*, Lipsiae 1898, p. 152-159, 24 [in imis paginis]); ^g (ff. 112, col. 2, l. 25-113^v, col. 2, l. 7) reditus in Asiam

(*Ἀνελλθόντων δὲ ἡμῶν ἐν τῷ πλοίῳ — ἡ θάλασσα ἀπὸ τοῦ σάλου αὐτῆς*: cf. Zahn, p. 47, 14–51, 6); ^h (ff. 113^v–114, col. 2, l. 15) narratio de Myrone (*Προσωρισθέντων δὲ ἡμῶν ἐκ Μυρῶνι — ἀπάραντες ἐκεῖθεν ἤλθομεν ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ*: Zahn, p. 53, 16–56, 20 [ex alia versione]; excerptum ex nostra apud Birch, op. cit., p. 284–290); ⁱ (ff. 114, col. 2, l. 15–145, col. 2, l. 8) Iohannis exsiliium in Patmo (*Καὶ παρεβάλομεν ἐν Φρῶρα — καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος*: Zahn, p. 57, 1–160, 4 [ex alia versione]; excerpta duo ex nostra apud Birch, p. 284–290 [cf. Zahn, p. 178, 16–180, 6] et p. 292–306); ^k (ff. 145–149^v) reditus in Ephesum, mors et inventio (*Τοῦ δὲ βασιλέως Ρωμαίων τοῦ βίου τούτου ἐξελλθόντος — νήσου τῆς λεγομένης Πάτμου, οὗ ἦν ἐξορισμένος διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν κ. τ. λ.* (cf. Lipsius, *Die Apocryphen Apostelgeschichten und Apostellegenden*, 1883, p. 473–474). ^l *μηνὶ νοεμβρίῳ η΄, Pantoleonis diaconi* magnae ecclesiae narratio miraculorum S. Michaelis (cf. M. 140, 573–592, latine; BHG. 1285–1288), revera ^a (ff. 149^v–151, 5) prooemium (inc. *Μεγάλοι καὶ πολλοὶ καὶ ποικίλοι τῆς ἀσωμάτου καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀρχαγγελικῆς σου ἀρετῆς*, des. *καὶ φιλανθρωπίας τὸ ἄπειρον πέλαγος* (M. 573–575 D 8), ^b (f. 151, 5–176^v, l. 13) narratio de Satana editione laudata longe fusior (inc. *Οὗτος οὖν ὁ πιστότατος*, des. *καὶ μεγαλύνων τὸν Κύριον*), in qua [ff. 171–174^v] plura de templo s. Michaelis in Anaplo, ^c (ff. 176^v, l. 13–177, col. 2, l. 14) <de sancto Gabriel> (inc. *Μεγαλύνωμεν οὖν ἅπαντες*, des. *τῶν μελλόντων μυσταγωγοί*), ^d (ff. 177–183^v) <de sancto Raphaël> (inc. *Ὁ δὲ γε αἰοίδιμος Ῥαφαὴλ ἐμφέρεται*, des. *ἐν τῷ τέλει τοῦ βίου πρὸς καρποὺς εὐκλεεῖς τῶν τῆς ἀρετῆς ἀγαθῶν πόνων, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*), conclusione longiore addita. ^e (ff. 183^v–192^v) *μηνὶ τῷ αὐτῷ κα΄, Georgii Nicomediensis* in praesentationem B. M. V. (M. 100, 1420–1440), *Γεωργίου μοναχοῦ καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐγκώμιον εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον ὅτε προσηνέχθη τῷ ναῷ τριετίζουσα ὑπὸ τῶν αὐτῆς γονέων* cod. ^f (ff. 192^v–203) *μη(νὶ) δεκεμβρίῳ θ΄, eiusdem, Γεωργίου μητροπολίτου Νικομηδ(είας)* cod., in conceptionem B. M. V. (M. 100, 1376–1400). ^g (f. 203–209^v) <dec. 24>, s. Athanasii* sermo de descriptione B. M. V. (M. 28, 944–957). ^h (ff. 209^v–218^v) *μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ΄, s. Gregorii Nysseni* in s. Stephanum oratio 1 (M. 46, 701–721). ⁱ (ff. 218^v–229^v) *μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ΄, eiusdem** in diem natalem Christi (M. 46, 1128–1149), ex exemplo turbato [ff. 224^v, col. 2, l. 10–227^v, l. 8 = M. 1140 B 1–1145 A 13]. ^j (ff. 230–253^v) *μηνὶ ἰαννουαρίῳ β΄, s. Silvestri papae Romani βίος καὶ πολιτεία*. Inc. *Ὁ ἡμέτερος ἱστοριογράφος Εὐσέβιος ἠνίκα τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἔγραφεν ἱστορίαν*, des. *καὶ πρεσβεύων ὑπὲρ ἡμῶν πάντοτε πρὸς Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, ᾧ πρέπει κ. τ. λ.* (BHG. 1631). Initium praebent Lambecius-Kollarius, *Commentariorum ... liber VIII*, p. 683–684; ab editione Combefisii (*Illustrium Christi martyrum*

lecti Triumphi, Parisiis 1660, p. 258–336) discrepat. ^k (ff. 254–259) *μηνὶ αὐτῷ ς΄, s. Gregorii Thaumaturgi** in sancta Theophania (M. 10, 1177–1189). ^l (ff. 259–266) *μη(νὶ) φεβρουαρίῳ β΄, s. Iohannis Chrysostomi (?) homilia* in Hypapanten sub inscriptione *τοῦ — Χρυσσοστόμου λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ — Χριστοῦ λεχθεὶς ἐν Ἀντιοχείᾳ, περιέχων ἐν τῷ τέλει ἠθικὸν πᾶν ὠφέλιμον*. Inc. *Φαιδρὸν ἡμῖν τήμερον τὸν θέατρον καὶ λαμπρότερος* (cf. cod. 562, f. 28^v), des. *καὶ τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν ἐπιτύχωμεν χάριτι κ. τ. λ.*

Codicem efficiunt fasciculi triginta duo quaterniones (excepto ultimo hodie foliorum quinque) α΄–λβ΄ in ultima singulorum pagina notati (ff. 14–266), quibus praefixi sunt fasciculi duo, prior quaternio, alter nunc foliorum quinque.

Inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores rubrae. Margines exteriores ff. 118 et 183 ferro resecti. In ff. 66 et 69^v summis nota *ἐγράφη*. F. 266^v foliorum summa: *φύλλ(α) σζς΄*. F. 60 nota ad editionem latinam s. Ephraem pertinens (cf. cod. 438, f. 9^v).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

655 (olim 625). Saec. XVI med., chartac., mm. 330 × 230, ff. I. 395 (+ 239^{a-b}, 324^{a-b}), linn. 29.

I. Sermones pro variis festis immobilibus. ¹ (ff. 1–7) *Andreae Cretenensis* in nativitatem B. M. V. oratio 1 (M. 97, 805–820). ² (ff. 7–9) *Pantoleonis presbyteri CP. λόγος πανηγυρικὸς* in exaltationem sanctae Crucis (M. 98, 1265–1269). ³ (ff. 9^v–15) inventio sanctae Crucis, *ζήτησις καὶ ἀνέρευσις τοῦ τιμίου σταυροῦ* cod. (ed. A. Olivieri, *De inventione Crucis libellus*, in *Analecta Bollandiana* 1898, p. 414–419 [BHG. 401]; quae desunt in editione [p. 415, 23] affert noster in ff. 10, 25–11, 8; aliam recensionem vulgavit E. Nestle, *Die Kreuzauffindungslegende*, in *Byzantinische Zeitschrift* 1895, p. 325–331 [Ἐύρεσις τοῦ τιμίου σταυροῦ]). ⁴ (ff. 15^v–21) *Amphilochii Iconiensis* oratio in occursum Domini (M. 39, 44–60), *ὁμιλία εἰς τὴν θεοτόκον — Συμεῶνα* cod. ⁵ (ff. 21–30) *τοῦ αὐτοῦ*, revera Theodori Ancyranii in B. M. V. et Simeonem (M. 39, 1389–1412). ⁶ (ff. 30^v–35^v) *λέ(γεται) κυ(ριακῆ) τῶν ἁγίων πατέρων, s. Cyrilli Alexandrini** encomium in B. M. V. (M. 77, 1029–1040). ⁷ (ff. 35^v–42) *s. Athanasii** sermo de descriptione B. M. V. (M. 28, 944–957). ⁸ (ff. 42–52^v) *s. Ioh. Chrysostomi* in diem natalem D. N. Iesu Christi (M. 49, 331–362), *εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ, πρὸ τούτου μὲν ἄδηλον οὖσαν, πρὸ δὲ ὀλίγων — ἀπαγγελιάτων* cod. ⁹ (ff. 52^v–54^v) eiusdem* in s. Stephanum primum martyrem (M. 59, 699–702). ¹⁰ (ff. 54^v–58) *Procli CP.* oratio in laudem s. Stephani (M. 65, 809–817). ¹¹ (ff. 58^v–63) *Basilii Seleuciensis, B. ἐπισκόπου Ἰσαυρίας* cod., de infantibus in Bethleem ab Herode sublati (M. 85,

388-400). ¹² (ff. 63-73) s. Athanasii * homilia in caecum a nativitate (M. 28, 1001-1024). ¹³ (ff. 73-77v) s. Epiphani * in festum Palmarum homilia 1 (M. 43, 428-437). ¹⁴ (ff. 78-83v) Leontii presbyteri CP. eis τὰ προφωτίσματα, eis τὰ βαΐα καὶ eis τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρου. Inc. Ἦδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως παρακύπτει τὰ χαρίσματα, des. ὁ δεσπότης οὐρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, αὐτῶ κ. τ. λ. (cf. Ps.-Chrysostomus in Ramos Palmarum: M. 61, 715-720). ¹⁵ (ff. 83v-87) Eusebii <Alexandrini (?)> in passionem Domini, τοῦ ἁγίου Εὐσεβίου eis τὸ πάθος τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος ἡμῶν, ὅτι ἐν ἡ ἂν ἡμέρα ἐξεβλήθη ὁ Ἄδὰμ τοῦ παραδείσου, ἐν τοιαύτῃ εἰσῆλθεν ὁ ληστής eis τὸν παράδεισον, τουτέστι τῇ ἁγία παρασκευῇ. Edita fuit haec homilia inter spurias Chrysostomi apud Montf. T. XI, p. 793. A. Maius (= M. 62, 721-724, 44 ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν. αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.); versionem latinam edidit E. K. Rand (Sermo de confusione diaboli, in *Modern Philology*, vol. II, N° 2, oct. 1904, p. 14, l. 2 ab imo-18). ¹⁶ (ff. 87v-93) s. Epiphani * oratio in resurrectionem Domini (M. 43, 465-477). ¹⁷ (ff. 93-98) s. Iohannis Chrysostomi * in Pentecosten sermo 1 (M. 52, 803-808). Adnectuntur ¹⁸ (ff. 98v-106) passio s. Andreae Apostoli (Ἄπερ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἔθεασάμεθα; ed. M. Bonnet, Acta Apostolorum apocrypha, partis alterius volumen prius, Lipsiae 1898, p. 1-37; BHG. 94). ¹⁹ (ff. 106v-119v) s. Nicolai vita et miracula auctore Michaele, *Μιχαὴλ τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιμανδρίτου eis τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα τοῦ — Νικολάου* cod. (ed. G. Anrich, *Hagios Nicolaos I*, 1913, p. 113-139). ²⁰ (ff. 120-128) Andreae Cretensis in Nativitatem B. M. V. oratio 4 (M. 97, 861-881).

II. Menologium mensis iunii (cf. A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand...* I, p. 643-645). 1 (ff. 128-130) martyrion Iustini et sociorum (ed. P. Franchi de' Cavalieri, *Studi e Testi VIII*, 1902, p. 33-36; BHG. 973). 5 (ff. 130-149) Metrophanis et Alexandri episcoporum CP. vita (BHG. 1279), βίος καὶ πολιτεία τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων γεναμένων ταύτῃ τῇ θεοφιλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει Μετροφάνους καὶ Ἀλεξάνδρου ἐν τ' αὐτῷ δὲ καὶ ὁ βίος τοῦ εὐσεβοῦς Κωνσταντίνου γενομένου βασιλέως ἡμῶν cod. <11> (ff. 149v-166) Alexandri monachi laudatio s. Barnabae (Act. SS. Iun., t. II, 1698, p. 436-452). (ff. 166-170) Iosephi ταπεινοῦ καὶ ἐλαχίστου laudatio s. Bartholomaei apostoli; inc. Ὁ τὸν παρόντα συγκεροτηκῶς σύλλογον, des. τῆς ἐπουρανίου χαρᾶς πάντας εὐχαῖς σου μετόχους ἀπέργασαι, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. (latine apud Act. SS. Aug., t. V, p. 43-45). <14> (ff. 170v-178) s. Methodii patriarchae CP. vita (M. 100, 1244-1261). Basilii Seleuciaepatriarchae CP. vita (M. 85, 477-617), nempe (ff. 178v-212v) liber I seu vita; (ff. 213-239) liber II seu miracula (des. in vv. τὰ πρῶτα

ταῦτα στοιχεῖα καὶ γράμματα (M. 617 D 8). (ff. 240-246) φεβρουαρίῳ ζ', martyrion Theodori stratelatae; inc. Ὡσπερ φαίνει ὁ ἥλιος, des. πολλὰ γὰρ θαύματα καὶ ἰάσεις ποιεῖ ὁ Κύριος δι' αὐτοῦ ἐν τῇ θήκῃ αὐτοῦ· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, δαίμονες ἀπελαύνονται, ὅσοι δὲ ἐν θλίψεσι περιπίπτουσι προσευχόμενοι ἐν τῇ θήκῃ αὐτοῦ τῶν κινδύνων ἀπαλλάττονται διὰ τοῦ Κυρίου κ. τ. λ.; BHG. 1750). 9 (ff. 246v-266v) Theodoti Ancyranii et septem virginum martyrion (ed. Franchi de' Cavalieri, *Studi e Testi VI*, 1901, p. 61-84). 10 (ff. 267-271) ss. Alexandri et Antoninae martyrion (Act. SS. Maii, t. I, p. 744-746, ex nostro codice). 13 (ff. 271-276v) s. Aquilinae martyrion (Act. SS. Iunii, t. II, p. 673-678). 14 (ff. 277-280v) Basilii Seleuciaepatriarchae in Elisaeum et Sunamitidem (M. 85, 137-148). <5> (ff. 281-282) passio sanctorum decem martyrum <Aegyptiorum> (M. 20, 1533-1536, ex hoc codice; BHG. 1194). 4 (ff. 282-284v) martyrion ss. Nicandri et Marciani (Act. SS. Iun., t. III, p. 270-273; BHG. 1330). 25 (ff. 285-287v) martyrion s. Cyrilli (Act. SS. Iul., t. II, p. 684-686), μαρτύριον τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης μητροπόλεως Γορτύνης πρὸ ἐπτὰ καλανδῶν Ἰουλιῶν cod. 15 (ff. 287v-292) martyrion s. Dulae (Act. SS. Iun., t. II, p. 1043-1047). 17 (ff. 292v-298) martyrion ss. Manuelis, Sabelis et Ismaelis (Act. SS. Iun., t. III, p. 290-296, ex hoc codice). 19 (ff. 298-301v) martyrion s. Zosimi (Act. SS. Iun., t. III, p. 813-816). 20 ss. Iuliani et Basilissae vita et martyrion, nempe ^a (ff. 301v-311v) vita; inscripta est bios καὶ μαρτύριος (!) τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ, inc. Ταῦτά ἐστι τὰ πάθη — τῶν λοιπῶν. Οἱ ὅσοι μάρτυρες τὸ αἰώνιον τοῦτο ἡμῖν καταλιμπάνοντες δῶρον, des. Ἀντιοχεῖα ἦτις μητρόπολις Αἰγύπτου (latine apud Lipomanum VII, p. 203-206v); ^b (ff. 311v-331) ἀθλησις τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἰουλιανοῦ, inc. Βία διωγμοῦ ἐπεκράτησε, des. καὶ τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ ἐκκλησίαι γίνονται eis δόξαν τοῦ Θεοῦ κ. τ. λ. (cf. Act. SS. Ian., t. I, p. 579-587); lacunae apertae sunt in ff. 322v-324b, 327-328, antigrapho (Vat. gr. 1667, ff. 199. 201-202v. 205r-v) mutilo. 24 (ff. 331-348) s. Sophronii archiepiscopi Hierosolymitani encomium in s. Iohannem Praecursorem (M. 87, 3, 3321-3353). (ff. 348-352v) s. Athanasii * homilia in nativitatem Praecursoris, in Elisabet et in Deiparam (M. 28, 905-913). (ff. 353-358) Leontii presbyterii CP. μετὰ τὴν μέσσην ἐβδομάδα ἐν κυριακῇ eis τὸν Βαπτιστὴν Ἰωάννην. Inc. Πολλοὶ μὲν ἤδη πολλάκις, ἀγαπητοί, ποικίλας ἡμῖν διδασκαλίας, des. ὁ αἶρων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου, καὶ σοὶ πρέπει κ. τ. λ. 25 (ff. 358v-378) vita et martyrion s. Febroniae (Act. SS. Iun., t. V, p. 17-35). 26 (ff. 378-381) vita s. Iohannis ep. Gotthiae (ib., p. 190-194, ex hoc codice). (ff. 381v-387v) martyrion s. Basilii <Ancyranii> presbyterii (Act. SS. Mart., t. III, p. * 15 — * 17,

ex hoc codice). <29> (ff. 388-392) s. **Sophronii Hierosolymitani** in ss. **Petrum et Paulum** (M. 87, 3, 3356-3364).

Ab illo qui cod. 591 perscripsit noster exaratus est, foliis septem exceptis (193-199^v) quae replevit manus coequalis. Sunt fasciculi quinquaginta in prima et ultima singulorum pagina signati, quaterniones praeter λ' et ν' terniones, γγ'. κα'. κθ' foliorum septem atque κε' foliorum quindecim. Litterae initiales maximae rubrae. Correctiones nonnullae siglo γρ. saepius adhibito (e. g. ff. 28. 49^v. 59. 64^v. 378^v. 382), supplementa brevissima (ff. 17^v. 18. 21. 44^v. 45. 72^v. 125^v), coniecturae (ff. 15. 24. 58. 67. 109. 177^v. 189^v. 228^v. 266. 325). Officinarum chartariarum signa: (ff. I-63. 119-192. 200-295. 366 ss.) arcuballista circulo inscripta (cf. Briquet 739), (ff. 64-118. 296-365) arcuballista alia circulo inclusa cum stella desuper (cf. Briquet 762), (ff. 193-199) littera M scuto saepta. Vacua sunt ff. I. 239^v-239^{bv}. 324^{a-b}. 327^v-328^r. 392^v-395). Codicem descripserunt hagiographi Bollandiani (Catalogus codd. hag. gr. biblioth. Vaticanae, 1899, p. 15-17).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

656 (olim 437). Saec. XIV, chartae., mm. 170 × 122, ff. 1V (add.). 208, linn. 18.

Andreae Caesariensis commentarius in Apocalypsim (M. 106, 216-457). Catalogus tribuum (7, 4-8), qui legitur in ff. 54^v-58, ab editione discrepat (M. 280-281 C); item comment. in 12, 1 (ff. 90-91^v; cf. M. 320 A-321 A); omittitur comment. in 14, 20 (M. 352 D 5-353 A).

Fasciculi quaterniones viginti sex. Inscriptiones ff. 1 et 4^v rubro liquore exaratae. Manu posteriore correctiones rarae et coniecturae (cf. ff. 90. 109. 121. 145).

Saec. XVI medio, ni fallor, addita sunt in custodiam ff. I-IV. 207-208, et margines plures refecti sunt; eadem aetate (Iohannes Honorius a Mallia) litteras nonnullas, quae evanuerant (e. g. ff. 1. 4^v. 149^v. 150. 170. 197 ss.), restauravit atque scripturam f. 207 supplevit.

F. II glutine adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Andreae Archie(pisco)pi Caesariensis* | *interpretatio in Apocalipsi(n) Io(hannis) <e>a(n)g(elistae)* | . 437; inferius frustum chartae numerum 656 prae se ferens. De codice plura apud H. C. Hoskier, *Concerning the text of the Apocalypse*, vol. I, London 1929, p. 254-260.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, fibulis atque catena olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso schedulae saec. XVII cum nota rubra 656.

657. Saec. XVI, chartae., mm. 345 × 235, ff. V. 252 (+ 114^a; I-IV. 251. 252 add.), linn. 29.

Theophanis Ceramei archiepiscopi Tauromenitani homiliae variae LIV (M. 132) hoc ordine: (f. 1-5) homilia 1, *διδασκαλία πρώτη εἰς τὴν ἀρχὴν — ἔτους* cod. (ff. 5-9^v) hom. 2. (ff. 9^v-13) hom. 3. (ff. 13-19) hom. 4, *ὁμ.*

λεχθήσα ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἐπισκοπῆς τῇ ἡμέρ(α) τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ τῆς ὑψώσεως cod. (ff. 19-22^v) hom. 5. (ff. 22^v-28) hom. 6. (ff. 28-33^v) hom. 7. (ff. 33^v-37) hom. 9, *περὶ τοῦ ἔχοντος τὸν λεγεῶνα* cod.; inc. *Ἐπέχει μου.* (ff. 37-42^v) hom. 8. (ff. 42^v-45) hom. 46, *περὶ — μεγαλομάρτυρος Γεωργίου* cod. (ff. 45-50) hom. 42. (ff. 50^v-53^v) hom. 43. (ff. 53^v-58) hom. 10. (ff. 58-62) hom. 13. (ff. 62-65^v) hom. 47, inc. *Συγκαλεῖ μὲν.* (ff. 66-70) hom. 48. (ff. 70-74^v) hom. 49. (ff. 74^v-78^v) hom. 50. (ff. 78^v-83) hom. 51. (ff. 83-87^v) hom. 14. (ff. 87^v-91) hom. 52. (ff. 91-95^v) hom. 53. (ff. 96-101^v) hom. 55. (ff. 101^v-106) hom. 58. (ff. 106-109^v) hom. 60. (ff. 110-114) hom. 61. (ff. 116-119^v) hom. 15. (ff. 119^v-125) hom. 16. (ff. 125-133^v) hom. 17 ex exemplo turbato (ff. 133^v-139) hom. 18. (ff. 139-143^v) hom. 19. (ff. 143^v-147^v) hom. 20. (ff. 147^v-153) hom. 21. (ff. 153-158) hom. 22, *ἀναγινώσκεται ἐν τῇ μεσσησιμῶ* cod. (ff. 158-161^v) hom. 23. (ff. 161^v-168) hom. 24. (ff. 168-177^v) hom. 25. (ff. 177^v-180^v) hom. 26. (ff. 181-188) hom. 38, inc. *Ἀπροοιμαστος τῷ Σωτῆρι.* (ff. 188^v-193^v) hom. 39. (ff. 193^v-198) hom. 40. (ff. 198-204) hom. 41. (ff. 204-208) hom. 44. (ff. 208-212^v) hom. 45. (ff. 213-217) hom. 28. (ff. 217-221) hom. 29. (ff. 221-225) hom. 30. (ff. 225-227^v) hom. 31. (ff. 227^v-231^v) hom. 32. (ff. 232-235^v) hom. 33. (ff. 235^v-238) hom. 34. (ff. 238^v-241^v) hom. 35. (ff. 241^v-245) hom. 36. (ff. 245-249) hom. 37.

F. 115^v, post hom. 61: *Ἰστέον ὅτι ἕως ὧδε πληροῦται τὸ μνηολόγ(ιον), ἀπὸ τοῦ σεμπτεμβρίου ἀρχόμενον, οἰονεὶ καὶ τὸ τέλος τοῦ αὐγούστου τελειούμενον: Ὅρα δὲ πάλιν ἐτέραν ὁδὸν ἀπὸ τυπικοῦ, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς τοῦ ἀρχιτελώνου Ζαχαρίου ὁμιλίας καὶ προοῦσαν ἐπέκεινα τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς, καὶ καταλήγουσαν μέχρι τῶν ἀγίων πάντων: Παρατηρητέον δὲ ὅτι οὐκ ἦν οὕτως εὐρύθμως συντεταγμένον τὸ ἀπὸ Σικελίας ἀνακομισθὲν παλαιὸν ἀντίγραφον, ἀλλ' ἡμεῖς ὕστερον φιλοπονήσαντες καὶ πίνακα πρότερον ποιήσαντες κατὰ τὴν ἀκολουθίαν (τοῦ?) τυπ(ικ)οῦ τοὺς λόγους εὐθὺς ἅπαντας συνετάξαμεν.*

Liber eadem manu qua cod. 655 exaratus, paucis exceptis (ff. 243-250). Constat fasciculis 34 latine signatis, quaternionibus praeter 15-22 et 32 terniones, 14 et 23 foliorum septem. Officinarum chartariarum signa: (ff. I-IV. 251. 252) homo peregrinus (cf. Briquet 7567), (ff. 1-15) gladius (cf. Briquet 5105), (ff. 20 ss.) faber (cf. Briquet 7558).

F. V manu saec. XVI medii: *Theophanis cognomine Ceramea Archiepiscopi Tauromenitani in Sicilia. Homiliae Dominicar(um) per totum annum.* F. 1 <manu A. Mai> ed. Ff. 114^v. 114^a-115^r vacua.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum. In tabula anteriore et in dorso schedula chartacea saec. XVII, ubi nota rubra 657.

658 (olim 329). Saec. XIV, membran., mm. 154 × 113, ff. 201, linn. 22.

Varia ascetica ad hesychasmum maxime pertinentia.

1 **Hesychii** presbyteri de virtute et temperantia (M. 93, 1480 ss.), nempe (ff. 1-15^v) ex centuria I capita *οδ'* sub inscriptione *Ἠσυχίου — κεφαλαιώδης, ἀρχὴ φωτισμοῦ ψυχῆς ἀληθινῆ ὑποθήκη, τὰ λεγόμενα κ. τ. λ.*; omittuntur capita 7. 29. 31. 34-36. 41. 50. 52. 53. 64. 71. 74-77. 79. 80. 87. 89-91. 95. 96; in fine: *ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης ἑκατοντάδος ἐκλογὴν ποιήσαντες συνήξαμεν τῶν χρηστοτέρων, ὁμοίως οὖν καὶ ἀπὸ τῆς δευτέρας τὰ χριωδέστερα τῶν κεφαλαίων.* (ff. 16-29) ex centuria II capita *ξζ'*; omittuntur 16. 23. 24. 28-32. 34. 35. 38. 39. 47. 49. 50. 59-62. 65. 77. 78. 83. 84. 90. 92. 93; adnectuntur (ff. 29-30) sub numeris *α'-ε'* capp. 96-100.

2 (ff. 30-41^v) **Philothei** monachi Sinaïtae de temperantia, *Φιλοθ(έου) (μον)αχ(οῦ) μονῆς τῆς ὑπ(ερα)γ(ίας) θε(οτό)κου τοῦ Σινᾶ τῆς ἐν τῇ Βάτῳ κεφάλ(αια) ἀναγκαία περὶ νήψεως.* Sunt capitula 31; primum inc. *Ἔστι νοητὸς πόλεμος ἐν ἡμῖν αὐτοῖς τοῦ αἰσθητοῦ χαλεπώτερος*; ultimum inc. *Πολλοὶ τῶν μοναχῶν οὐκ ἴσασι τοῦ νοὸς τὴν πλάνην*, des. *ἄλλο Χριστοῦ καὶ ἄλλο μυστηρίων.* Cf. infra ff. 72^v ss.

3 **Marci eremitae** (ff. 41^v-53) opusculum I (M. 65, 905-929), *περὶ νόμου πνευματικοῦ λόγος ὠφέλιμος κεφαλαιώδης* cod.; (ff. 53-72) opusc. II (M. 929-965); f. 64 scholium in § 135 (M. 950 C 10-11); utrumque opusculum ab editione haud semel discrepat.

4 (ff. 72^v-79^v) **Philothei** monachi Sinaïtae *περ(ι) τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. χρῆ εἰδέναι ὅτι τῇ τῆς καρθ(ίας) φυλακῇ φυλάσσονται αἱ θεῖαι ἐντολαὶ τοῦ Χριστοῦ, λόγος ὠφέλιμος.* Inc. *Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἢ τοῦ Πατρὸς τοῦ αἰετοῦ σοφία καὶ δύναμις*, des. *μακαρισθήσεται ὑπὸ Κυρίου ἐν τῇ ἀπεράντῳ καὶ μακαρία ζωὴ, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* (cf. M. 98, 1371). De Philotheo (saec. XIV) vide Krumbacher, *Geschichte d. byz. Litt.*², p. 108-109.

5 (ff. 79^v-91^v) **Diadochi Photicensis** de perfectione spirituali (ed. Weis-Liebersdorf, Lipsiae 1912) capita *λα'*, nempe editionis 1-5. 12. 16. 18. 20. 21. 24. 27. 28. 34. 36. 40. 43-45. 54. 59. 61. 63. 76. 79. 84. 86. 93. 96-98. Subduntur (f. 91^v) Nili * de oratione capitula 101 et 102 (M. 79, 1189 BC).

6 (ff. 92-101) **Symeonis theologi iunioris** * *μέθοδος τῆς ἱερᾶς εὐχῆς καὶ προσοχῆς* (ed. I. Hausherr, *La méthode d'oraison hésychaste*, apud Orientalia christiana, t. IX, 2 [1927], p. 54-76). Praecedunt versus duodecasyllabi quattuordecim (*Στίχοι τῆς ἱερᾶς προσευχῆς τοῦ νέου θεολόγου*), quorum primus *Ὅστις βούλεται τὸ φῶς ἐκεῖνο βλέψαι*, ultimus *Τὸ κεφάλαιον ἀρετῶν τὴν ἀγάπην.*

7 (ff. 101-104) alius orandi methodus, *ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ ἀγ(ίου) Χρ(υ-*

σοστόμου) περὶ νήψεως μέθοδος cod.; inc. *Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμῶν*, des. *ὑπομείνητε τερπόμενοι τῆς φωνῆς*; de hac methodo quae hesychasmum haud parum redolet, cf. M. Jugie, *Theologia dogmatica christianorum Orientalium*, t. II, Parisiis 1933, p. 49. Sequuntur (f. 104^{r-v}) sententiae tres, quarum prima sub nomine *τοῦ ἀγίου Βαρσανουφίου* inc. *Ἀδελφέ, οὕτω ὀφείλεις διάγειν, ψάλλειν μικρόν*, tertia des. *eis τὸ μέτρον τοῦ σταυροῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.*

8 (ff. 105-110) *ἐρωτ(ήσεις) Ἰω(άννου) πρὸς τὸν ἄγ(ιον) Βαρσανούφιον.* Prima *Πῶς δεῖ ἡσυχάζειν ἐν τῷ κελλίῳ τὸν μοναχόν*; ultima *Πάντοτε δύναται ὁ νοῦς θεωρεῖν.* Citantur (ff. 105. 106) patres Scetenses, (f. 107^v) abbas Sisoës (cf. M. 65, 394 D 6-10), (f. 109^v) Theodorus episcopus atque seniorum sententiae.

9 (ff. 110-116^v) s. Athanasii, ex vita s. Antonii excerpta (M. 26, 884 B-908 A 7, pluribus omissis vel mutatis) sub inscriptione *ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἀγ(ίου) Ἀντων(ίου). ὅτι κατὰ τῶν πιστῶν οὐδενὸς δαίμονες δύναται, ἀλλὰ δεῖ καταφρονεῖν αὐτῶν καὶ μὴ δειλιᾶν, τίς τε ἡ(μῶν) παράκλησις καὶ τίς ἡ δαιμονία πλανή.* Inc. *Ἐλεγεν ὁ ἅγιος Ἀντώνιος πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ὅτι οὐ δεῖ φοβεῖσθαι τοὺς δαίμονας κἂν ἐπέρχεσθαι κ. τ. λ.* Adnectuntur alia ¹ (ff. 116^v-118^v) *ἐκ τοῦ ἀγίου Παχωμίου*; inc. *Τῷ ἀγίῳ Παχωμίῳ συνήθειαν ἔχοντι*, des. *ἐξαισιαὶ αὐτοῦ δωρεαῖς*, fere ut in vita altera (ex recensione F. Halkin: *Sancti Pachomii vitae graecae*, Bruxelles 1932, p. 183, 21-185, 8; 187, 1-9; 257, 3-23); ² (f. 118^v) *τοῦ ἀγίου Βαρσανουφίου.* Ad idem opus pertinere videntur (ff. 119 ss.) apophtegmata Patrum (M. 65) sub inscriptione *Ὅτι ἐν ποίοις πάθεισιν ἠττόμεθα οὐδαμῶς οἶδασιν οἱ δαίμονες, ἀλλ' ἐξ ὧν λαλοῦμεν ἢ πράττομεν μανθάνουσιν.* Citantur (f. 119) Matoës (M. 269 D 5-10), (f. 119^v) Doulas, (f. 120) Ammonas (M. 128 A 8-15), (f. 120^{r-v}) Milesius (M. 292 A 1-B 2), (f. 120^v) Sisoës (M. 393 A 7-10), (f. 121^{r-v}) Ioseph (M. 228 C 15-229 A), (ff. 121^v-122^v) Cassianus, (ff. 122^v-123) Barsanuphius, (f. 125^{r-v}) Arsenius (M. 105 C 11-D 4), (ff. 125^v-126) Longinus, (f. 127^v) Macarius (M. 269 B 13-C 6). In ff. 128^v-129^v sententiae *ἐκ τοῦ γεροντικοῦ.* Prima *Ὅρα, ὦ μοναχέ, μὴ ἀγαπήσης ἀπέρχεσθαι εἰς τὰς πόλεις, ὅτι καθαρὸς ἔση ἐὰν μὴ ἴδῃς πονηρά*; ultima des. *παραδίδωσιν αὐτὸν τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ.*

10 (ff. 130-137^v) s. Athanasii * sermo pro iis qui saeculo renuntiarunt (M. 28, 1409-1420, ex hoc codice).

11 **Antiochi monachi** homiliae (M. 89), sub inscriptione *πρὸς Εὐστάθιον κεφάλαια διάφορα.* ¹ (ff. 138-139^v) de silentio (hom. 103; M. 1745-1748). ² (ff. 139^v-143) de oratione (hom. 106; M. 1756-1760). ³ (ff. 143-145^v) de psalmodia (hom. 105; M. 1749-1756). ⁴ (ff. 146-147^v) de vigilia (hom. 104;

M. 1748-1749). ⁵ (ff. 147^v-150^v) de cogitationibus (hom. 81; M. 1676-1680). ⁶ (ff. 150^v-153) quod attendere sibi oportet (hom. 61; M. 1616-1617). ⁷ (ff. 153-155) de abstinentia (hom. 6; M. 1449-1452). ⁸ (ff. 155-157) de ieiunio (hom. 7; M. 1453-1456). ⁹ (ff. 157-158^v) de edacitate (hom. 4; M. 1444-1445). ¹⁰ (ff. 158^v-161) de non diligendo mundum (hom. 15; M. 1472-1476). ¹¹ (ff. 161-164) de mulieribus vitandis (hom. 17; M. 1480-1484). ¹² (ff. 164-166^v) de fornicatione (hom. 19; M. 1488-1492). ¹³ (ff. 166^v-168) de iracundia (hom. 24; M. 1505-1508 D 5 *κέκληκεν ὑμᾶς ὁ Θεός. αὐτῷ ἡ δόξα*). ¹⁴ (ff. 168-171) de acedia (hom. 26; M. 1513-1520). ¹⁵ (ff. 171-175^v) de desperatione (hom. 7; M. 1520-1525). ¹⁶ (ff. 175^v-177^v) de superbia (hom. 44; M. 1569-1573 B 11 *δύνασθαι ποιεῖν οὐδέν. αὐτῷ ἡ δόξα — αἰώνων*). ¹⁷ (ff. 177^v-178^v) de non condemnando (hom. 49; M. 1585-1588). ¹⁸ (ff. 179-181^v) de paenitentia, ab editis discrepans (hom. 78; M. 1657-1665). ¹⁹ (ff. 181^v-182^v) de luctu, editione brevius (hom. 70; M. 1709-1712). ²⁰ (ff. 182^v-183^v) de inopia, editione brevius (hom. 89; M. 1705-1708). ²¹ (ff. 183^v-185) de patientia, editione brevius; inc. *Πᾶσα οὖν ἀρετὴ χρήζει τῆς ὑπομονῆς* (hom. 78; M. 1665-1668). ²² (ff. 185-186) de oboedientia (hom. 39; M. 1556-1557). ²³ (ff. 186-188^v) de higumenis, editione brevius (hom. 111; M. 1773-1780). ²⁴ (ff. 189-190) de subiectione (hom. 113; M. 1785-1788). ²⁵ (ff. 190-191^v) de timore Dei, editione brevius (hom. 127; M. 1829-1832). ²⁶ (ff. 191^v-194) de insomniis (hom. 84; M. 1688-1692).

¹² (ff. 194^v-201^v) ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσ(ίου) πατρὸς ἡμῶν Φιλήμωνος. Inc. *Ἀδελφός τις τοῦνομα Ἰωάννης ἐκ τῆς Παραλιωτῶν ὀρμόμενος παρέλαβε τῷ ἀγίῳ τούτῳ πατρί, des. τοὺς ἀραβῶνας παρέχει καὶ ἀσάλευτον αὐτὴν φυλάττει. Ex vitis Aegyptiorum Patrum vel ex libro Gerontico haec crederes excerpta; citatur (f. 195) Diadochus.*

Fasciculi viginti sex quaterniones, si excipias 5. 12. 13 terniones atque 18 foliorum septem, in prima singulorum pagina signati. Inscriptiones atque litterae initiales maiores rubro liquore exaratae.

Inter libros Sixti IV noster recensitus est (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 246: «Exychii Presbyteri de Sobrietate. Ex membr. in nigro»); anno 1522 mutuo acceptus est a Iohanne Fabri (cf. Ioh. Mercati, *Scritti ecclesiastici greci copiati da Giovanni Fabri*, apud *Bessarione*, ann. XXV, 1921, p. 92). F. 130 nota A. M(ai).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

659 (olim 878). Saec. XVI med., chartac., mm. 162 × 115, ff. IV (add.). 211 (+ 101^{a-c}. 175^v), linn. 21. Ordo foliorum restituendus: 1-62. 65. 66. 63. 64. 67 ss.

¹ (ff. 1-60) Gregorii protosyncelli refutatio epistolae Marci Ephesii (M. 160, 112-204), ἀπολογία Γρηγορίου ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ τοῦ μεγάλου πρωτοσυγκέλλου εἰς τὴν τοῦ Ἐφέσου ἐπιστολὴν ἐκ διαφόρων ἀγίων cod. Omittuntur scholia, nempe M. 157 A 10-B 1 (*Ὁρθοδόξους — συνόδου*) et C 15-D 10 (*Ἡ ἐν τῷ συμβόλῳ — ἐξητάσθη*), 165 D 7-9 (*Ἐχρισαν — ὑπηρεται*), 168 B 8-9 (*Δόξα-τούτο*), 176 C 4-D 1 (*Αὐτὸς-χρησάμενος*); lacuna in f. 32^v (cf. M. 161 D 4-6). Marci Ephesii epistolam encyclicam edidit L. Petit, *Documents relatifs au concile de Florence* (Patrologia Orientalis XVII, 1923, p. 449-459).

² (ff. 61-82) Hadriani isagoge in sacras Scripturas (ed. Goessling, Berlin 1887).

³ Hieronymi <Hierosolymitani> ¹ (ff. 82^v-86) commentationes christiano cuilibet utiles (M. 40, 860-865); ² (ff. 86-93^v) dialogus inter Iudaeum et christianum de sancta Trinitate (M. 848-860).

⁴ (ff. 94-95) de septem editionibus sacrae Scripturae (Catena Nicephori I, p. κθ'-λα'). Subnectuntur quaedam ¹ (f. 95^{r-v}) in Iob 5, 9 (inc. *Ἐχει ὁ Ἰὼβ περὶ ἀστροθεσίας τάδε· Ὁ ποιῶν πλιάδα, des. ἄλλων δὲ τοπικῶν ὀνομάτων ἐπιγείων ὑπομησθέντες ποιούμεθα τὴν δύγησιν*); ² (ff. 95^v-96) in ps. 148, 9 (inc. *Ὅρη μὲν εἰσὶ φυσικῶς ὑψώματα, des. σταχυοειδῶς σχηματίζεται: — τέλος εἰς δόξαν Θεοῦ*).

⁵ (ff. 97-101) s. Athanasii* in s. Andream (M. 28, 1101-1108).

⁶ Anastasii Antiocheni episcopi ¹ (ff. 102-131) de nostris rectis dogmatibus veritatis (ed. Ioh.-B. Pitra, Anastasiana, Romae 1866, p. 60-76). ² (ff. 131-137^v) de incircumscripto (p. 76-79). ³ (ff. 137^v-156) de oeconomia (p. 79-89). ⁴ (ff. 156^v-167) de passione et impassibilitate (p. 89-95). ⁵ (ff. 167^v-175^v) de resurrectione (p. 95-99), ex exemplo mutilo; vv. *ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου — τῷ μνήματι τὰ ὀθόνια* (Pitra, p. 98, 2-23) in f. 171^{r-v} prima vice extra locum exarantur.

⁷ Nathanaelis Berti monachi (saec. XV) sermones varii, ut in cod. Veneto Naniano CXII, ff. 1-26^v (cf. Mingarelli, p. 225-226). ¹ (ff. 176-177^v) in dom. primam ieiuniorum, ποίημα τοῦ εὐλαβοῦς καὶ τιμίῳ ἱερομονάχου καὶ πατρὸς ἡμῶν Ναθαναὴλ Μπέρτου κυριακῆ πρωτῆ τῶν ἀγίων νηστειῶν cod.; inc. *Ἀδελφοί μου καὶ τέκνα, ἀκούσατέ μου παρακαλῶ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἀμαρταλοῦ γέροντος μικρὰν διδασκαλίαν, des. ἵνα καὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλείας ἐπιτύχομεν χάριτι κ. τ. λ.* ² (ff. 178-179) in dom. secundam; inc. *Ἀδελφοί καὶ τέκνα — γέροντος, ὀλίγον καὶ μικρὸν λόγον, des. καὶ τὰς συμβουλὰς τοῦ διαβόλου, ἵνα τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἐπιτύχομεν χάριτι κ. τ. λ.* ³ (ff. 179^v-180^v) in dom. tertiam; inc. *Ἰδοὺ, ἀδελ-*

φοί μου καὶ τέκνα, ἢ τρίτη τῶν ἐβδομάδων, des. καὶ συγχωρήσει ἡμῖν ὡς ἐλεήμονα ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος, αὐτῷ ἢ δόξα κ. τ. λ. ⁴ (ff. 181–182) in dom. quartam; inc. Ἐπειδὴ, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, πέρας ἔλαβε σὺν Θεῷ, des. καὶ τῇ ἀγία Τριάδι παρίσταται μυστικῶς, ἢ πρέπει κ. τ. λ. ⁵ (ff. 182^v–184) in dom. quintam; inc. Πάλιν, ἀδελφοὶ μου καὶ τέκνα, βούλομαι ὑπομῆσαι ὑμᾶς, des. καὶ μάρτυς ἡμῖν ἀληθέστατος ὁ ἐπὶ σταυροῦ ληστής. τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν εἶη δόξα κ. τ. λ. ⁶ (ff. 184^v–186) in dom. sextam; inc. Ἀδελφοὶ μου καὶ τέκνα, πάλιν παρακαλῶ καὶ δέομαι ὑμῶν, des. μὴ ἀμελήσομεν ἀλλὰ σπουδάσομεν ἵνα τύχωμεν τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν κ. τ. λ. ⁷ (ff. 186–187^v) <de blasphemia>; inc. Ἀδελφοὶ μου καὶ τέκνα, βούλομαι ὁ ταπεινὸς ὑπομῆσαι ὑμῖν περὶ τῆς αἰσχρᾶς, des. ἵνα μὴ πέσομεν εἰς βύθον ἀπολείας, ἀλλὰ τύχομεν κ. τ. λ. ⁸ (ff. 187^v–189^v) περὶ τῶν παραδιδόντων ἑαυτοὺς καὶ πράγματα αὐτῶν τῷ διαβόλῳ; inc. Βούλομαι πάλιν ὁ ταπεινὸς καὶ ἀμαρτωλὸς γέρον ἐνθυμῆσαι, des. καὶ μὴ ἄλλως ποιήσητε παρακαλῶ, ἵνα καὶ τῶν αἰώνιων ἐπιτύχητε χάριτι κ. τ. λ. ⁹ (ff. 190–192^v) περὶ μνησικακίας; inc. Βούλομαι πάλιν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, παρακινήσαι λόγον μικρὸν πρὸς ὑμᾶς, des. καὶ τὸ τελευταῖον κληρονόμος γίνεται τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοτο κ. τ. λ. ¹⁰ (ff. 192^v–195) περὶ τῶν λεγόντων συνεχῶς τὸ ὄνομα τοῦ διαβόλου; inc. Βούλομαι πάλιν ὁ ταπεινὸς ἐνθυμῆσαι ὑμᾶς, des. καὶ τῆς αἰωνίου ῥυσθῶμεν κολάσεως, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ¹¹ (ff. 195–198) τοῦ αὐτοῦ; inc. Ἀκούσατε, τέκνα, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, γέροντες καὶ νέοι, des. τρισμακάριοι οἱ μισήσαντες αὐτὸν καὶ τῷ Χριστῷ ἀκολουθήσαντες, αὐτῷ ἢ δόξα κ. τ. λ. ¹² (ff. 198–202) τοῦ αὐτοῦ; inc. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα ἠγαπημένα, παρακαλῶ ὑμᾶς ἵνα μου μικρὸν ἀκροασθητε, des. ἐξαιρέτως τὴν ἀγίαν κυριακὴν ἵνα τύχοιτε τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν κ. τ. λ. ¹³ (ff. 202–205) τοῦ αὐτοῦ; inc. Ἰδοὺ (Ἄδου cod.), ἀδελφοὶ καὶ πατέρες μου, εἰς τὰ τέλει τῶν αἰώνων κατηγήσαμεν, des. εἰ μὴ ἢ πολλή σου εὐσπλαγχία, θεὲ ἐμοῦ καὶ κύριε ὅτι σὺ πρέπει κ. τ. λ.; ex pluribus locis conieci potest auctorem Constantinopoleos captae an. 1453 aequalem fuisse. ¹⁴ (ff. 205–208^v) s. Ioh. Chrysostomi* de die dominica, λόγος περὶ τῆς ἀγίας κυριακῆς ψυχοφέλιμος τοῦ — Χρυσοστόμου cod.; inc. Ἀκούσατε, ἀδελφοὶ καὶ πάντες χριστιανοὶ καὶ φιλόχριστοι, τὸ τί λεγεί ὁ προφήτης περὶ τῆς ἀγίας κυριακῆς, des. ἐξολοθρεύση κύριος τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν, ὅτι αὐτοῦ πρέπει κ. τ. λ.

Liber a Francisco Syropulo ni fallor perscriptus. Fasciculos complectitur viginti novem quaterniones (si excipias 9–12. 23. 25. 26 terniones, 14 binionem, 15 par foliorum, 7 foliorum sexdecim, 16 foliorum septem) sine notis. Inscriptiones rubrae. Officinarum chartarum signa: arcuballista circulo inclusa cum lilio desuper (cf. Briquet 760), equus circulo inscriptus (Briquet 3574), faber (cf. Briquet 7558), scala scuto saepta (cf. Briquet 5921). Scriptura vacant ff. I–IV add. 60^v. 96^v. 101^v–101^{ev}. 175^a. 209–211.

F. I index brevis saec. XVI et glutine adhaerens schedula A. Mai ad primum libellum pertinens.

In tabulis et in dorso corio rubro obscuro contectis, tesserae gentiliciae Gregorii XIII et G. Sirleti card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartataeci saec. XVII cum nota rubra 659. Fibularum et catenae vestigia.

660 (olim 867). Saec. XVI, chartac., mm. 315 × 220, ff. III (add.). 488 (+ 27^a. 319^a), linn. 30 (ff. 1–203^v). 28 (ff. 204 ss.).

1 (ff. 1–20^v) S. Gregorii Nazianzeni vita auctore Gregorio presbytero (M. 35, 244–304).

2 (f. 21^v) sermonis cuiusdam in margaritam conclusio; inc. abrupte διάλιθα ἱμάτια λαμβάνοντας, des. Κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεὺς.

3 (ff. 21^v–27) s. Iohannis Chrysostomi in sabbatum sanctum, fere ut in cod. 563, ff. 28–33^v (cf. tomus II, p. 444).

4 s. Gregorii Nazianzeni orationes XVI. ¹ (ff. 29–30^v) oratio 1, in sanctum Pascha I (M. 35, 396–401). ² (ff. 30^v–43) oratio 45, in sanctum Pascha II (M. 36, 624–664); scholia in ff. 36. 37. 39^v. 40. ³ (ff. 43^v–47^v) oratio 44, in novam Dominicam (M. 36, 608–621); f. 46 scholium (in M. 616 B 10 κρατούμενον). ⁴ (ff. 48–55) oratio 41, in Pentecosten (M. 36, 428–452); scholia in ff. 53 et 54. ⁵ (ff. 55^v–69) oratio 21, in laudem s. Athanasii (M. 35, 1081–1128); notulae aut scholia in ff. 61^v–62^v. 64^v–68^v. ⁶ (ff. 69–76^v) oratio 24, in laudem s. Cypriani (M. 35, 1169–1193); scholia νς' in marginibus [α', in 1172 A 9–13: Οἶδ' ὅτι συγγ(γ)νώσεται(αι) ἡμῖν μόνον ἐὰν εὐχαριστήσωμεν, ὅτι διέφυγεν ἡμᾶς; νς', in 1192 B 12–14: Αἱ γυναῖκες φησὶν κόσμον ἀρετῆς μᾶλλον ἢ σώματος ἐχέτωσαν, ἀντ(ι) τοῦ ἀρετῆς μᾶλλον κοσμεῖσθωσαν τὰς ψυχ(ὰς) ἢ χρυσίοις καὶ λίθοις τὰ σώματα]. ⁷ (ff. 76^v–83) in Maccabaeorum laudem (M. 35, 912–933); scholia brevissima in ff. 77. 77^v. 80. 80^v. 81^v. 82. ⁸ (ff. 83–94) oratio 42, Supremum vale (M. 36, 452–492); notulae brevissimae in singulis fere foliis. ⁹ (ff. 94^v–97^v) oratio 11, ad Gregorium Nyssenum (M. 35, 832–841); notulae brevissimae in ff. 94^v. 95. 95^v. 96. ¹⁰ (ff. 97^v–106^v) oratio 16, in patrem tacentem (M. 35, 933–964); notulae in foliis fere singulis. ¹¹ (ff. 107–141) oratio 43, in laudem Basilii Magni (M. 36, 493–605); scholia brevissima in ff. 112. 113–114^v. 118^v. 119^v. 121–123. 125–126^v. 127^v. 130^v–131^v. 133–134. 135. ¹² (ff. 141–147) oratio 19, ad Iulianum tributorum exaequatore (M. 35, 1044–1064); notulae brevissimae in singulis fere foliis. ¹³ (ff. 147^v–153) oratio 38, in Theophania (M. 36, 312–334); notulae aut scholia in foliis fere singulis, praesertim contra Origenistas (f. 150^v), contra Eutychianos et Nestorianos (f. 152^v). ¹⁴ (ff. 154–161) oratio 39, in sancta Lumina (M. 36, 336–360); annotationes brevissimae aut

scholia, inter quae unum (f. 157^v) adversus tritheitas. ¹⁵ (ff. 161–181^v) oratio 40, in sanctum baptisma; scholia aut notulae in ff. 165 ss. fere singulis. ¹⁶ (ff. 182–198) oratio 14, de pauperum amore (M. 35, 857–909); scholia nonnulla marginibus adscripta sunt. Subnectuntur carmina varia, nempe ^a (ff. 198^v–202^v) I 2, 33 tetrastichae sententiae (M. 37, 928–945), τὰ τετράστιχα τοῦ Θεολόγου) cod.; ^b (f. 202^v) II 1, 24 precatio matutina (M. 1284), ἐξομολόγησις ἐωθινή cod.; ^c (f. 202^v) II 1, 25 precatio vespertina (M. 1285), ἐξομολόγησις ἐσπερινή cod., additis sine inscriptione ^d II 1, 62 supplicatio ad Christum (M. 1405) et (ff. 202^v–203) ^e II 1, 79 ad animam suam (M. 1426); ^f (f. 203) II 1, 71 precatio in morbo (M. 1418–1419); insequuntur inscriptionibus omissis ^g II 1, 69 oratio ad Christum (vv. 4 et ss.: M. 1417); ^h II 1, 75 lamentatio ad Christum (M. 1422–1423); (f. 203^v) ⁱ II 1, 23 in secessionem (vv. 17 ss.: M. 1283–1284); ^k II 1, 70 oratio ad Christum (vv. 4 ss.: M. 1418); ^l II 1, 89 in morbum (vv. 35–37 et 4–6: M. 1443, 1445); ^m II 1, 48 in mortuum mundo (M. 1384). Praemittitur index (f. 28^v).

5 concilium Nicaenum secundum (oec. VII, ann. 787: Mansi XII, 986–XIII, 486), nempe (ff. 204–233) actio I ex exemplo mutilo (cf. ff. 204. 209. 217^v. 231^v) et turbato (inde a f. 217, l. 13 usque ad f. 230, l. 1); ordo sic restituendus: 217, l. 13 δοκεῖ ὑμῖν (Mansi 1015 C 7); 228, 2 τοὺς θρόνους αὐτῶν ἀπολαμβάνειν — 230, 1 ἐπιφερόμενοι τὰς (Mansi 1015 C 7–1019 D 10); 217, 13 ἱερὰς βίβλους ἄς ἡγάγομεν — 228, 2 καὶ ἴσως ἐν διδασκαλοῖς (Mansi 1019 D 10–1043 D 2); 230, 1 ἀποφαίνεται Κύριλλον κ. τ. λ. (ff. 233^v–257) actio II. (ff. 257^v–276^v) actio III. (ff. 277–347^v) actio IV (Mansi XIII, 1 ss.); spatium haud parvum (ff. 333^v–334) ante vv. ἡ ἀγία σύνοδος ἐξεβόησε (128 C 3), praemissa nota κεφάλαιον τρίτον; item spatium (ff. 336^v–337) ante vv. ἐρμηνείαν ὑπογραφῆς Ῥωμαίων (133 A). (ff. 348–369) actio V. (ff. 369^v–440^v) actio VI. (ff. 444–463) actio VII; praecedunt (ff. 441–443) definitio (Mansi 373–380 B 13) atque (ff. 443–444) acclamationes (Mansi 397 C 7–400 D 5). (ff. 463–485) actio VIII, omisso sermone Epiphani diaceni ecclesiae Cataniae (M. 442–458). Adnectitur (ff. 485^v–486) epistola Tarasii ad episcopos Siciliae, ex exemplo mutilo descripta (Pitra, Iuris ecclesiastici Graecorum tom. II, p. 309–313).

Codex a tribus librariis coequalibus perscriptus ^a (ff. 1–203^v), ^b (ff. 204–428^v) ^c (ff. 429–486). Fasciculi sexaginta tres, quibus constat, hoc modo sese excipiunt: fasc. quaterniones tres atque binio unus (ff. 1–27^a) ex alio codice desumpti; fasciculi quaterniones viginti duo α'–κβ' signati (ff. 28–203); fasciculi 29 quaterniones, excepto 8 pare foliorum, sine numeris (ff. 204–428); fasciculi quaterniones septem et unus binio (ff. 429–488). Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Officinarum chartarum signa: (ff. 1–396) ancora circulo inscripta cum stella sex radiorum desuper, et litte-

rae AB; (ff. 397 ss.) ancora eodem modo inclusa, atque litterae PA inter quas stat crux. Fenestrae exiguae apertae in ff. 207^v. 295^r.v. 302^v. 312^v. 314. 409, antigrapho ut videtur mutilo. Scriptura vacant ff. 21^r. 27^v–28^r. 261^v. 319^a. 486^v–488.

F. I agglutinata est syllabus anno 1550 posterior: *Vita S^{ti} Gregorii Theologi conscripta a Gregorio presbytero et alia aliorum* | . 867; ibidem frustum chart. in quo nota recens 660.

Integumenti tabulae corio rubro obductae, catena atque fibulis olim munitae tesseras gentilicias praebent Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii. In eodem tegumento lacinae codicis latini saec. XIV. In tabula anteriore et in dorso schedulae chartaceae saec. XVII cum nota rubra 660.

661 (olim 460). Saec. XVI ex., chartac., mm. 356 × 248, ff. 132, linn. 30.

1 S. Marci eremitaie opera varia (M. 65), indice praemisso (f. 1^v). ¹ (ff. 2–14^v) de his qui putant se ex operibus iustificari capita σκδ' (opusc. II; M. 929–965); ιγ'. ιδ' = ed. 13, κβ'. κγ' = ed. 21, κζ'–κη' = ed. 24, μ' = ed. 36. 37, μζ'. μη' = ed. 44, νη'. νθ' = ed. 54, ξα'. ξβ' = ed. 56, Γη'. Γθ' = ed. 92, ριζ'. ριζ' = ed. 109, ρμγ'. ρμδ' = ed. 135, ρμζ'. ρμζ' = ed. 137, ρν'. ρνα' = ed. 140, ρΓβ'. ρΓγ' = ed. 181, σκγ'. σκδ' = ed. 211. ² (ff. 15–18) consultatio intellectus cum sua ipsius anima (opusc. VIII; M. 1104–1109). ³ (ff. 19–27^v) de lege spirituali (opusc. I; M. 905–929); sunt capita ρΓθ' (α' = ed. 2, ι'. ια' = ed. 11, οδ' = ed. 74. 75, Γβ' = ed. 93. 94. ⁴ (ff. 28–37) de paenitentia (opusc. III; M. 965–984). ⁵ (ff. 37^v–48^v) ad Nicolaum, praecepta salutaria (opusc. V; M. 1028–1049), τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νικόλαον ἐπιστολὴ cod. ⁶ (ff. 49–70) de divino baptisate (opusc. IV; M. 985–1028). ⁷ (ff. 70^v–86) disputatio cum causidico (opusc. VII; M. 1072–1101), διάλογος ἀντιρρητικὸς πρὸς τινα σχολαστικόν cod.; in fine doxologia. ⁸ (ff. 86^v–88^v) de ieiunio (opusc. IX; M. 1109–1117). ⁹ (ff. 89–97^v) de Melchisedech (opusc. X; M. 1117–1140).

2 (ff. 98–132) Diadochi episcopi Photicensis de perfectione spirituali capita centum (ed. Weis-Liebersdorf, Lipsiae 1912); cap. 10 et 11 (ι' in cod.) ab editis paullo diversa; omittuntur numeri capp. ια'. λ'. Γβ'.

Fasciculi quiniones tredecim atque par foliorum notis in prima singulorum pagina ima, primis subsequentis fasciculi verbis in ultima directe scriptis distincta. Inscriptiones et numeri rubro liquore exarata. Officinarum chartarum signa: litterae PB et trifolium (cf. Briquet 9616), siren (Briquet 13878), arbor circulo inclusa cui superstat stella in foliis pro custodia additis. F. 18^v vacuum. Foliorum acies colore caeruleo tactae.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

662 (olim 475). Saec. XIII, chartac., mm. 244 × 170, ff. I. 253, linn. 40-43.

1 Iohannis Chalcedonensis patriarchae CP. († τοῦ Χαλκηδόνος † f. 5 summo, ann. 1111-1134) homiliae in evangelia pro festis mobilibus ex commentariis s. Ioh. Chrysostomi et Theophylacti arch. Bulgariae magnam partem excerptae; eadem fere leguntur in codd. Taurin. XL (Pasini, p. 144-148) et Vat. Palat. 221, sub nomine Iohannis Xiphilini (cf. Krumbacher, *Gesch. d. byz. Literatur*², p. 135). Praecedit (f. 4^rv) <Theophylacti praefatio> (M. 123, 144-148).¹ (ff. 5-14) κυριακή πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, in Matth. 1-2; inc. <Ἄ>προοιμιάστω, ἀγαπητοί, πρὸς ὑμᾶς διαλέξομαι σήμερον, des. τῆς ἀκηράτου δόξης ἐπαπολαύσαμεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. (cf. Chrysost. hom. 4-9: M. 57, 39-181; Theophylactus: M. 123, 148-172).² (ff. 14-18) κυριακή τῶν φῶτων, in Marcum 1, 1-8; inc. Ἡ περικοπὴ τῶν νῦν προκειμένων ἡμῖν εἰς ἐξήγησιν εὐαγγελικῶν ῥημάτων, des. καὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος δωρεᾶς καταξίωσοι ἡμᾶς (cf. Theophylactus: M. 123, 492-497 B).³ (ff. 18-21^v) κυριακή μετὰ τὰ φῶτα, in Matth. 4, 12-17; inc. Τί δὲ τὴν τῶν Θεοφανειῶν πανήγυριν ἀπροσαύθητον καταλίπομεν, des. καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἐπιτευξόμεθα, ἧς γένοιτο κ. τ. λ. (cf. Chrysost. hom. 14: M. 57, 217 ss.).⁴ (ff. 21^v-29) κυριακή ιβ' τοῦ Λουκά, in Luc. 17, 12-19 et 18, 18-27; inc. Οὐδὲν εὐχαριστίας κρεῖττον, ἀγαπητοί, des. ἐπὶ τῷ ἀφάτῳ τούτῳ θησαυρῷ τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν ἔξομεν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.⁵ (ff. 29-35^v) κυριακή ιδ' τοῦ Λουκά, in Luc. 18, 35-19, 10; inc. Πολλὴ τοῦ χειμῶνος ἢ σφοδρότης, ἀλλὰ τὴν προθυμίαν τῶν εἰωθότων ἀπαντᾶν, des. διὰ τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἐπιτεύξεταί ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.⁶ (ff. 35^v-38^v) κυριακή τοῦ τελόνου καὶ τοῦ φαρισαίου, in Luc. 18, 10-14; inc. Οὐδὲν ἀπονοίας δεινότερον, οὐδὲν ὑπερηφανίας αἰνότερον, des. ἴλεων εὐρήσομεν τὸν κριτὴν καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας κατατρυφήσομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.⁷ (ff. 38^v. 40. 39. 41-42^v) κυριακή τοῦ ἀσώτου, in Luc. 15, 11-32; inc. Ἀγαθὸς μὲν ὁ Θεὸς πρὸς πάντας καὶ φιλόφρων καὶ μακρόθυμος, des. τοῦ ἀληθινοῦ μόσχου κατατρυφήσομεν, ὅτι αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας.⁸ (ff. 42^v-46) κυριακή τῆς ἀπόκρεω, in Matth. 25, 31-46; inc. Φρικτὸν ἡμῖν, ἀγαπητοί, τὸ δικαστήριον σήμερον, des. τῇ τοῦ υἱοῦ πάντες οἶδαμεν ἐφαρμόττουσαν, αὐτῷ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.⁹ (ff. 46-49^v) κυριακή τῆς τυρίνης, in Matth. 6, 14-21; inc. Ὁ τῆς τῶν ἀνθρώπων αἰεὶ σωτηρίας ὀρεγόμενος Κύριος, des. ἵνα καὶ τῶν ἐκεῖσε ἀκηράτων ἀγαθῶν ἀπολαύσωμεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.¹⁰ (ff. 49^v-54) κυριακή τῆς ὀρθοδοξίας, in Ioh. 1, 43-51; inc. Καὶ οἱ διὰ τινος κλίμακος ἐπὶ τινα ὑψηλοτάτην περὶ ὀπὴν, des. καὶ τοῦ βιωτικοῦ κλύδωνος ἀνώτεροι γενόμενοι τὴν περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν θαυμάζωμεν, αὐτῷ κ. τ. λ.¹¹ (ff. 54-58) κυριακή δευτέρα τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς, in Marc. 2, 1-10; inc. Καὶ τὸ χρυσίον ἐπειδὴν κίβδηλον γένηται, des. τὴν εἰς οὐρανοὺς πορείαν εὐθυδρομήσωμεν καὶ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν.¹² (ff. 58-61^v) κυριακή

γ' τῆς τεσσαρακοστῆς, in Marc. 8, 34-39; inc. Πάλαι μὲν ἢ τοῦ Μωσέως ῥάβδος τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ προπορευομένη λαοῦ, des. καὶ ἀποδυσώμεθα ἵνα καὶ τῆς ἀτελεντήτου εὐκλείας ἐπιτευξόμεθα ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.¹³ (ff. 61^v-65^v) κυριακή δ' τῶν νηστειῶν, in Marc. 9, 16-28; inc. Φέρε δὴ καὶ τήμερον τὴν συνήθη τοῖς καλοῖς ὑμῖν, des. ἵνα τῆς παρουσίας τιμῆς ἀπολαύσωμεν καὶ τῆς μελλούσης δόξης ἐπιτευξόμεθα χάριτι κ. τ. λ.¹⁴ (ff. 65^v-70^v) κυριακή τῆς βαϊφόρου, in Ioh. 12, 1-3, Luc. 7, 36-38, Ioh. 12, 4-18; inc. Ὁ μὲν νοῦς τῶν προκειμένων ἡμῖν εἰς ἐξήγησιν εὐαγγελικῶν ῥημάτων, des. τῶν ψυχῶν νυμφίῳ Χριστῷ συνεισελθόμεν καὶ τῶν ἀκηράτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.¹⁵ (ff. 70^v-75) κυρ(ιακή) τοῦ Θωμᾶ, in Ioh. 20, 19-30; inc. Ἰκανῶς τῇ προτεραίᾳ ἐπὶ τοῖς τοῦ δεσπότη καταθάνον τροπαίοις, des. χάρις οὖν τῷ ταῦτα συμφερόντως οἰκονομήσαντι, αὐτῷ ἢ δόξα.¹⁶ (ff. 75-79) κυρ(ιακή) τῶν μυροφόρων, in Marc. 15, 42-16, 8; inc. Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου... Τίς τὸ μέγα τῆς θείας οἰκομίας, des. καὶ φωτισθῆμεν τῶν ὄντων ἀπάντων τὴν γνώσιν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.¹⁷ (ff. 79-83) κυριακή τοῦ παραλύτου, in Ioh. 5, 1-15; inc. Οὐδὲν τῶν τῆς θείας γραφῆς ἀνόνητον, des. βασιλείας τρέχειν ἐνίσχυσον καὶ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν καταξίωσον.¹⁸ (ff. 83-88) κυριακή τῆς Σαμαρείτιδος, in Ioh. 4, 5-42; inc. Καὶ πάλιν ὁ πενιχρὸς ἐστίατω τὴν πένησσαν ὑμῖν παρατίθημι τράπεζαν, des. καὶ τὴν καταφλέγουσαν δίψαν ἡμᾶς καταπαῦσαι, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.¹⁹ (ff. 88-92^v) κυριακή τοῦ τυφλοῦ, in Ioh. 9, 1-38; inc. Ἄπλετόν μοι τὴν τήμερον τὸ τῆς εὐαγγελικῆς ἀβύσσου καθέστηκε πέλαγος, des. ἀδιαιρετον ὄντα καὶ ἕνα τὸν διπλοῦν ὅς ἐστι Χριστὸς ὁ κύριος, αὐτῷ κ. τ. λ.²⁰ (ff. 92^v-97) κυριακή τῶν ἁγίων πατέρων, in Ioh. 17, 1-13; inc. Στρατιῶται μὲν καὶ οἱ περὶ τὰ τακτικὰ ἀσχολούμενοι, des. πᾶσαν σατανικὴν μηχανὴν ἀποκρουσώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ.²¹ (ff. 97-101) κυριακή τῶν ἁγίων πάντων, in Matth. 10, 32. 33. 37. 38 et 19, 27-30; inc. Οὐκ ἄκαιρον, οἶμαι, περὶ τῆς τῶν Μυσσαλιανῶν μισαρᾶς αἰρέσεως, des. πρὸς τὸ αἰδίων καὶ θεῖον φῶς ἐκδημήσωμεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.²² (ff. 101-104) κυριακή μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων πάντων, in Matth. 4, 18-23; inc. Φέρε δὴ τὸ τῆς διδασκαλίας τουτὶ διακόνημα, des. ὀνομάζεται δὲ βασιλεία καὶ ἡ ἀνάστασις καθόφη(σιν).²³ (ff. 104-107^v) κυριακή γ' τοῦ Ματθαίου, in Matth. 6, 22-33; inc. Οὐδὲν φιλαργυρίας αἰνότερον, οὐδὲ φιλοχρηματίας δεινότερον, des. καὶ βίου καθαρότητι εὐαρεστεῖν τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.²⁴ (ff. 107^v-110^v) κυριακή δ' τοῦ Ματθαίου, in Matth. 8, 5-13; inc. Οὐδὲν τῆς ἀδιστακτοῦ πίστεως ἰσχυρότερον, οὐδὲ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πεποιθήσεως κραταιότερον, des. ἐπὶ τὸ τῆς θεογνωσίας φῶς καὶ ἀπὸ κακίας εἰς ἀρετὴν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.²⁵ (ff. 110^v-114) κυρ(ιακή) ε' τοῦ Ματθαίου, in Matth. 8, 28-9, 1; inc. Πηγὴ πάλιν ἡμᾶς, ἀδελφοί, περικλύζει σωτήριος, des. ἀποστῆναι παντοίων παθῶν καὶ τῆς ἐκ τούτων βλάβης γενέσθαι ἀνώτεροι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.²⁶ (ff. 114-117^v) κυρ(ιακή) ς' τοῦ

Ματθ(αίου), in Matth. 9, 1-8; inc. Οἱ τὸ φιλεργὸν καὶ φιλόπονον τῆς μελίσεως θεοφιλῶς ἐκμμούμενοι, des. eis θεωρίαν φθάσαντες δοξάζουσι τὸν Θεόν, αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ. ²⁷ (ff. 117^v-121) κυριακὴ τῆς ἐνώσεως, in Ioh. 14, 15-17, 21, 23, 25-27; inc. Οὐδὲν ἀγάπης ἡδύτερον, οὐδὲν τῆς κατὰ Θεὸν ἐνώσεως ὑψηλότερον, des. τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου φυλάττοντες καὶ κατὰ ταῦτα πολιτευόμενοι, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ²⁸ (ff. 121-124^v) κυριακὴ τοῦ ὄρου, in Matt. 5, 14-19; inc. Ὑπόθεσις προοιμίου γενέσθω μοι ἡ κατὰ τὴν προκειμένην ἐορτήν, des. ἂν δὲ ἐκατέρωθεν ἀπηρτισμένος ἡ μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλ(εία) τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο κ. τ. λ. ²⁹ (ff. 124^v-128) κυριακὴ τῶν ἀλλακῶν, in Ioh. 17, 11-21; inc. Ἄλλοι μὲν ἄλλα προτεθήπασι τε καὶ ἐκθειάζουσι, des. βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἧς εὐχόμεθα πάντας ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπία. ³⁰ (ff. 128-131^v) κυριακὴ η' τοῦ Ματθαίου, in Matth. 14, 14-22; inc. Ὁ μὲν τῆς ἡμετέρας σωτηρίας κηδόμενος Κύριος πολλὰς καὶ ποικίλας ἡμῖν τὰς τραπέζας αἰεὶ παρατίθησι, des. eis ἄνδρα τέλειον, eis μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα. ³¹ (ff. 131^v-135^v) κυρ(ιακὴ) θ' τοῦ Ματθαίου, in Matth. 14, 22-34; inc. Καὶ αἱ αἰσθηταὶ πανδαισῖται οὐ μονοειδῆ ἔχουσι τὰ ἐδέσματα, des. καὶ πάσης κακίας εἰρηνευσάντων, μεθ' ὧν καὶ ἡμεῖς ἐπιβαίημεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ³² (ff. 135^v-138^v) κυρ(ιακὴ) ια' τοῦ Ματθαίου, in Matth. 18, 23-35; inc. Φοβερὸν ἡμῖν ἡ παρούσα παραβολὴ καθίστησι τὸ λογοθέσιον, des. καταλλάξομεν καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν χάριτι καὶ φιλανθρωπία. ³³ (ff. 138^v-141^v) κυρ(ιακὴ) ιβ' τοῦ Ματθαίου, in Matth. 19, 16-26; inc. Οὐδὲν οὕτως, ἀγαπητοί, θολοῦν οἶδε διάνοιαν, des. τὴν ἐπὶ τῷ ἀφάτῳ θησανρῷ τρυφήν καὶ ἀπόλαυσιν ἔξομεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ³⁴ (ff. 141^v-145) κυρ(ιακὴ) ἐν ἡ ἀποτελεῖται ἡ ἀποτομὴ τοῦ Προδρόμου, in Marc. 6, 14-30; inc. Δεινόν, ἀγαπητοί, τὸ τῆς πορνείας ἀμάρτημα, des. μηχανὰς καὶ τὰς ἀπάτας φεύγειν ἅπαντας σπουδάσωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ³⁵ (ff. 145-148) κυρ(ιακὴ) ιδ' τοῦ Ματθαίου, in Matth. 22, 2-13; inc. Ἐπὶ πολυτελῇ πανδαισίαν ὁ λόγος ἡμῖν, ἀγαπητοί, συγκαλεῖται τὴν τήμερον, des. καὶ τῆς βασιλικῆς εὐωχίας κατατρυφήσωμεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ³⁶ (ff. 148-150^v) κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως, in Ioh. 3, 13-17; inc. Φέρε δὴ καὶ σήμερον τὴν συνήθη τοῖς καλοῖς ὑμῖν δαιτυμόσι παραθώμεθα τράπεζαν, des. οὕτω τῶν ἀτελετήτων ἀγαθῶν ἀπολαύσομεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ³⁷ (ff. 150^v-154) κυρ(ιακὴ) μετὰ τὴν ὑψωσιν, in Marc. 8, 34-39; inc. Ὡσπερ πολλὰ μὲν εἰσι τὰ τὸν γενναῖον στρατιώτην χαρακτηρίζοντα, des. ἵνα ἡμεῖς τῆς ἀτελετήτου εὐκλείας ἐπιτευξόμεθα, ἧς γένοιτο. ³⁸ (ff. 154-156^v) κυριακὴ πρώτη τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 5, 1-11; inc. Ἐπειδὴ τῆς θείας ἀπορραγέντες ζωῆς διὰ τὴν παράβασιν, des. μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλ(εία) τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν. ³⁹ (ff. 156^v-160) κυρ(ιακὴ) δευτέρα τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 6, 31-36; inc. Οὐδὲν ἀγάπης ἀνώτερον, οὐδὲν τῆς κατὰ Θεὸν ἐνώσεως ὑψηλότερον, des. καὶ τὴν πρὸς τοὺς πλησίον ἀπέχθειαν· οὕτω γὰρ τῶν ἀτελευ-

τήτων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ⁴⁰ (ff. 160-164) κυρ(ιακὴ) γ' τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 8, 5-15, 21-25; inc. Ἡ τῶν θείων λογίων ἀνάγνωσις λειμῶν πολυανθεῖ καὶ εὐώδει προσέοικεν, des. εἴτε τελείως, εἴτε μέσως, εἴτε ὑφειμένως, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ⁴¹ (ff. 164-167) κυριακὴ δ' τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 7, 11-16; inc. Πάλιν ἡμῖν ἡ τῶν εὐαγγελικῶν φρεάτων ἀναβλύζει πηγὴ, des. καὶ τῆς ἀρρήτου δόξης τούτου κατατρυφήσωμεν χάριτι καὶ φιλανθρωπία. ⁴² (ff. 167-171) κυρ(ιακὴ) ε' τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 8, 26-39; inc. Οὐ μόνον αἱ διδασκαλίαι καὶ διηγορίαι τοῦ σωτήρος Χριστοῦ, des. eis τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ ἀναπαύση ἡμᾶς ἐν τῷ αἰῶνι τῷ μέλλοντι χάριτι. ⁴³ (ff. 171-175^v) κυριακὴ ς' τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 16, 19-31; inc. Πάντα μὲν τὰ θεῖα λόγια χρηστὰ καὶ ἐπωφελῆ τοῖς προσέχουσι, des. βοήθειαν πρὸς ἑαυτοὺς ἐπισπασώμεθα καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ἀβραάμ κόλποις ἀναπαυσώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ⁴⁴ (ff. 175^v-179^v) κυρ(ιακὴ) ἐν ἡ τελεῖται ἡ μνήμη τοῦ ἀγ(ίου) Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ, in Luc. 12, 8-12; inc. Ὑπόθεσις προοιμίου γενέσθω μοι σήμερον ἡ κατὰ τὸν μέγαν Παῦλον ὑπόθεσις, des. καὶ τῆς ἀπορρήτου δόξης κοινωνοὺς ἀπεργάσηται, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς. ⁴⁵ (ff. 179^v-184) κυριακὴ ἐν ἡ ἀναγινώσκειται τὸ εἰς τὸν Ἰάειρον εὐαγγέλιον, in Luc. 8, 41-56; inc. Δυσάγωγον τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος εἰς ἀρετὴν, des. θεραπείας ἀξιοθεῖσα τῶν αἰώνων κατατρυφᾷ ἀγαθῶν χάριτι. ⁴⁶ (ff. 184-187^v) κυρ(ιακὴ) η' τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 10, 25-37; inc. Μέγα δεινὸν ἡ οἴησις καὶ τὸ μεγάλα περὶ αὐτοῦ φαντάζεσθαι, des. καὶ τῆς εἰς ἀρετὴν ὁδοῦ ὁδηγὸς ἐν Χριστῷ. ⁴⁷ (ff. 187^v-192) κυρ(ιακὴ) θ' τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 12, 16-21; inc. Οὐδὲν φιλαργυρίας δεινότερον, οὐδὲν φιλοχρηματίας αἰνότερον, οἴκους γὰρ ὀλοκλήρους ἀνέτρεψε, des. μὴ ἀποστερώμεν τὸν Θεὸν τῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν, ὧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν. ⁴⁸ (ff. 192-195^v) κυρ(ιακὴ) ι' τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 13, 10-17; inc. Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως, ἀγαπητοί, τὸν ἰουδαϊκὸν λαὸν ἄνωθεν διεξάγων, des. καὶ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας ὀλοφύχως φροντίσωμεν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ⁴⁹ (ff. 195^v-199) κυρ(ιακὴ) ια' τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 14, 16-24; inc. Ἀβροτέραν ἡμῖν τὴν τράπεζαν ὁ θεῖος Λουκᾶς προστίθησιν σήμερον, des. ἀλλ' ἐν καθαρᾷ συνειδήσει τούτου κατατρυφήσωμεν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. Sequuntur ὁμιλίαι εἰς τὰ ἐωθινά, hoc est ⁵⁰ (ff. 199-200^v) εἰς τὸ α' ἐωθινόν, in Matth. 28, 16-20; inc. Πάλαι μὲν ὁ θεόπτης Μωσῆς ἀνάγων τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν, des. καὶ κληρονόμους καθιστῶν τῶν αἰώνων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο κ. τ. λ. ⁵¹ (ff. 200^v-202) εἰς τὸ δεύτερον ἐωθινόν, in Marc. 16, 1-8; inc. Τέρπει μὲν τὰς ὄψεις ἐκ τῆς ἐώας ἀνίσχων ὁ ἥλιος, des. τοῦ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν θανάτου ἀναστήσαι ἡμᾶς καὶ ἀξιῶσαι τῆς αἰδίου βασιλείας αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει κ. τ. λ. Adnectitur (f. 202^{r-v}) Theophylacti, τοῦ βουλγ(α)ρ(ίας) cod., interpretatio eiusdem evangelii (M. 123, 676 B 8-677 B 8). ⁵² (ff. 202^v-204) εἰς τὸ γ' ἐωθινόν, in Marc. 16, 9-20; inc. Οἱ ἀενάως ρέοντες ποταμοὶ οὔτε τῷ θέρει λίγουσι νεύοντες, des. βασιλείαν παρασκευάζοντες εὐεπίβατον, ἧς γένοιτο

κ. τ. λ. ⁵³ (f. 204^{r-v}) *eis* τὸ δ' ἑωθινόν, in Luc. 24, 1-12; inc. Ἐπειδὴ περὶ τῆς ζωοπαρόχου Χριστοῦ ἀναστάσεως ὁ λόγος, des. τὰς ἐλλάμψεις δεξώμεθα τῆς ἐν Ἰορδάνῃ καταπτώσεως περιστερᾶς, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ⁵⁴ (ff. 204^v-206) *eis* τὸ ε' ἑωθινόν, in Luc. 24, 12-35; inc. Ἡ ζωηφόρος τοῦ Κυρίου ἀνάστασις οὐκ αὐτόθεν δέδεικται, des. τὴν μακαρίαν θεότητα ἢ πρέπει κ. τ. λ. ⁵⁵ (ff. 206-208) *eis* τὸ ζ' ἑωθινόν, in Luc. 24, 36-53; inc. Ἰσταται μὲν ὁ λόγος τῶν μαθητῶν δεικνὺς ὡς αἱ ἀρεταί, des. ἔλκοντι θεῖω λόγῳ συνανηφούμενοι καὶ τῷ Θεῷ ἀρρήτως ἐνούμενοι, ὧ πρέπει κ. τ. λ. ⁵⁶ (ff. 208-209^v) *eis* τὸ ζ' ἑωθινόν, in Ioh. 20, 1-10; inc. Ὅτε τὴν κατὰ τῆς ἡμετέρας φύσεως ἀρχῆθεν ἐπιβουλὴν ὁ παλαμναῖος ἐχθρὸς ἐμελέτησεν, des. τοῦ πάντα ἐρευνῶντος καὶ γινώσκοντος Πνεύματος κ. τ. λ. ⁵⁷ (ff. 209^v-210^v) *eis* τὸ η' ἑωθινόν, in Ioh. 20, 11-18; inc. Ἄρτι τοῦ κορυφαίου τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ ἡγαπημένου τῶν μαθητῶν, des. καὶ ἀφθαρτήσαντος τὴν φύσιν ἡμῶν τοῦ Κυρίου κ. τ. λ. ⁵⁸ (ff. 210^v-211^v) *eis* τὸ θ' ἑωθινόν, in Ioh. 20, 19-29; inc. Ζητητέον τοῖς τῶν ἱερῶν λογίων ἐξετασταῖς διὰ τί ταῖς μὲν γυναιξίν, des. πίστεως ἐμπλήσει ἡμᾶς καὶ τῶν ἀρρήτων καταξιώσει ἀγαθῶν νῦν καὶ αἰεὶ κ. τ. λ. ⁵⁹ (ff. 212-213^v) *eis* τὸ ἑωθινὸν ι', in Ioh. 21, 1-14; inc. Ἐπὶ τὴν Τιβεριάδος λίμνην σήμερον καὶ ἡμεῖς, des. τῆς θείας ἐκείνης ἀπολαῦσαι τρυφῆς ἐν αὐτῷ Χριστῷ κ. τ. λ. ⁶⁰ (ff. 213^v-215) *eis* τὸ ἑωθινὸν ια', in Ioh. 21, 14-25; inc. Τοῖς μαθηταῖς ὤφθη ὁ Κύριος ἐν τῇ λίμνῃ Τιβεριάδος ἀγρεύουσι, des. καὶ πρὸς ἔργον θεοσεβείας μετακομίζοντες, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.

2 (ff. 216-219) Anastasii presbyterii et apocrisiarii Romae πρὸς μοναχὸν Ἀσκαλονίτην (cf. M. 89, 1192). Post prooemium (Πρὸς μάθησιν τῶν θείων δογματικῶν ὀρεκτικῶς διακειμένην — τὰ τῶν ἀνθρώπων σώματα) leguntur ὄροι δογματικοὶ διάφοροι. Inc. Ὅρος ἐστὶ σύντομος λόγος περιλαμβάνων τὴν φύσιν τοῦ πράγματος (cf. Doctrina Patrum, ed. Diekamp, p. 264, 4; Ps. Athanasius, de definitionibus: M. 28, 533 B 12); definiuntur (f. 216^{r-v}) ὀρισμός, ὑπογραφή, συμβεβηκός, διαίρεσις, φιλοσοφία, γένος, διαφορά, εἶδος, οὐσία; citatur (f. 216^v) Ioh. Damascenus (de fide orthodoxa III, 20: M. 94, 1081 A 14-C 5). Sequuntur ^a (ff. 216^v-217) ἐπίλυσις ἢτοι ἀνατροπὴ τῆς τῶν Μονοφυσιτῶν προτάσεως τῆς λεγούσης ὅτι ἡ τελεία θεότης σαρκωθείσα τοῦ Θεοῦ λόγου ὑπόστασις καὶ ἐν αὐτῇ ὁράται πᾶν πλήρωμα τῆς Τριάδος; inc. Εὐρίσκονται πάντα τὰ τῷ υἱῷ ὁμολογούμενα, des. πάντων ὧν ἐλάβετο ἐκ τῆς παρθένου ὁ Θεὸς λόγος, αὐτῷ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν; citatur Dionysius (f. 217). ^b (ff. 217-218) interrogationes et responsa de προγνώσει et θελήσει, κακία et ἀρετῇ; inc. Ἐν οἷς ἔγνω ὁ Θεὸς ἀρεσθεῖς τὰ πάντα, des. οὐδὲ γὰρ ἐστὶ τὸ αὐτό; citantur Cyrillus Alexandrinus (f. 217^v), Dionysius (ff. 217^v, 218), Gregorius Nazianzenus (f. 217^v, ex carm.), Hierotheus (f. 218; M. 3, 649 B 7-C 2).

3 (f. 218^v) Anastasii monachi Sinaïtae περὶ βλασφημίας πόθεν ὑπέρχεται, fere ut in cod. Hierosol. Sabb. 408, ff. 66-71 (ed. Papadopulos-Keramius, Ἀνάλεκτα Ἱεροσ. Σταχ. I, 1891, p. 400-404; cf. Ioh. Mercati, *Un preteso scritto di san Pietro vescovo d'Alessandria* [Opere minori II, p. 426-431] et cod. Vat. gr. 496, ff. II-IV^v [v. huius operis t. II, p. 323]). Sequuntur ἐρωταποκρίσεις duae: ^a (f. 218^v) in I Cor. 15, 28 (cf. quaest. 138; M. 89, 789-792), ^b (ff. 218^v-219) Τί οὖν ἔχει ἄφεσιν διὰ μετανοίας ὁ τὸν Χριστὸν ἀρνησάμενος καὶ βλασφημήσας εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα (inc. Τρία βαπτίσματα καθαρτικά, des. καθερίσθησαν καὶ ἅγιοι ἐγένοντο).

4 in Hexaemeron, nempe ¹ Ἀπανθίσματα τῆς ἑξαήμερου τοῦ ἁγίου Βασιλείου, seu excerpta ex homiliis in Hexaemeron (M. 29): (f. 219) ex hom. 1, 2, pluribus additis (f. 219^{r-v}) in versiculo 5; (f. 219^v) ex hom. 3; (ff. 219^v-220) ex hom. 4; (f. 220) ex hom. 5; (f. 220^{r-v}) ex hom. 6; (ff. 220^v-221) ex hom. 7; (f. 221) ex hom. 8; (f. 221^{r-v}) ex hom. 9. ² (ff. 221^v-225^v) ex opere s. Gregorii Nysseni de hominis opificio (M. 44, 129 C-256).

5 (ff. 225^v-236) ἐκ τῶν ἐρμηνειῶν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου, revera exegeses breves in locos selectos evang. Matthaei ex Theophylacti enarratione maximam partem desumptae (M. 123, 145 C 7-485).

6 (f. 236) ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Παχωμίου (Καθεζομένου τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν — καὶ τῇ παρασκευῇ) nempe Regulae Angelicae initium (Patrol. Orientalis IV, 1908, p. 425-426; cf. Hist. Lausiaca, ed. Butler, p. 88-89). Adnec titur alia manu (ff. 236-237) <visio s. Pachomii> (cf. S. Pachomii vitae Graecae, ed. Hagg. Boll., 1932, p. 140-143); inc. Προσεύξατο ποτὲ ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Παχώμιος τῷ Θεῷ ἀξιῶν γνωρισθῆναι, des. ἀνῆλθε τοῦ ἀέρος φωτισθέντος. θαυμάζων δὲ ὁ μακάριος Παχώμιος ἐπὶ τοῖς λαληθείσιν αὐτῷ διέμεινεν ἄσπιτος.

7 (ff. 238-241) expositio missae, τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκείας ἱστορία μυσταγωγική (ed. F. E. Brightman, in *Journal of theological Studies* IX [1908], p. 257-267, 387-397).

8 (ff. 241-245^v) ἐρμηνειῶν ἐκλογὴ εἰς τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, nempe breves exegeses in selectos evangeliorum locos, qui hoc ordine sese excipiunt: (ff. 241-242) Iohannis prologus; (f. 242^{r-v}) Matth. 5, 13-14 et 5, 2-12; (f. 242^v) Luc. 15, 1-7; (ff. 242^v-243) Matth. 20, 1-16; (f. 243) Matth. 21, 18-22; (f. 243) Matth. 21, 33 ss.; (f. 243^{r-v}) Matth. 24, 2 ss.; (ff. 243^v-244) Matth. 25, 1-12; (f. 244) Ioh. 20, 7; (f. 244) Matth. 6, 16. 19. 22; 7, 6; (f. 244^{r-v}) Matth. 10, 16; (f. 244^v) Matth. 10, 32. 37; 11, 28; 13, 31-33; 27, 49; (ff. 244^v-245) Ioh. 8, 12; (f. 245) Ioh. 12, 47; 1, 49-51; Matth. 21, 6. 22; 22, 42-46; 23, 1-7; 24, 20; (f. 245^{r-v}) Matth. 24, 36; (f. 245^v) Marc. 13,

35; Matth. 26, 17. 38. 65; 27, 46. Citatur (f. 241) Maximus monachus. Subnectitur alia manu (f. 245^v) Eusebii Alexandrini sermo de iis qui laqueis impliciti pereunt (M. 86, 349-352 C 2, ex alia recensione).

9 (f. 246^v) Ἐρωταποκρίσεις brevissimae in locos varios evangeliorum. Prima inc. mut. Ἀνθρωπός τις κατέβαινεν (in Luc. 10, 30; cf. Ps.-Athanasius, in parabolas Evangelii: M. 23, 713 D); ultima in mulieres unguenta ferentes. Sequitur definitio: Ἰστέον ὅτι ἡ σπείρα ἐστὶν ἄνδρες τ', λεγεὼν πεζοὶ χ', κουστωδία ἄνδρες ξ'.

10 (ff. 246^v-249) s. Athanasii* ep. Alexandriae περὶ πλείστων ἀναγκαίων ζητημάτων ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς. Sunt aliae brevissimae ἐρωταποκρίσεις et definitiones, quarum prima Τί ἐστὶ τὸ « Οὐχ ἐφήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ » (Exodus 23, 19), ultima de voce ἀμῖν. Citantur ipse Athanasius (f. 248^v), Cyrillus Hierosolymitanus (f. 247^v), Ephraem Syrus (f. 247^v), Epiphanius Ancyranus (f. 248^v), Gregorius Nazianzenus (f. 248^v), Gregorius Nyssenus (f. 248^v), Iohannes Chrysostomus (f. 248^v), Methodius Lycius (f. 248^v). Inseruntur quaedam (f. 248^v) περὶ στολῆς μοναχῶν.

11 (f. 249^{r-v}) περὶ συντάξεως. Sunt versus politici undecim (τὸ προοίμιον), quorum primus Τοῦ λόγου σοὶ τὴν σύνταξιν καὶ τῶν μέρων τοῦ λόγου, commentario de Trinitate instructi (inc. Καλὸν μὲν καὶ λίαν καλὸν εἰδέναι παντὶ πιστῶ, des. τοῦ ἀντικειμένου ἐπαγωγῆς εἶη ἀμέτοχος). Sequuntur (f. 249^v) versus duodecasyllabi viginti novem (primus Σὺ δ' ὁ προλάμπων τῆς χολῆς τῶν μαρτύρων, ultimus ἀθυρογλωττεῖν παντελῶς ἠπειγμένων); ib. alia manu excerpta duo ex Cassiano (τοῦ ἀγίου Κασσιανοῦ) et s. Ioh. Chrysostomi (τοῦ Χρ. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην).

12 (ff. 250-253^v) s. Gregorii Nazianzeni oratio 1, in sanctum Pascha I (M. 35, 396-401) commentario Nicetae Heracleensis aucta (M. 36, 944-969).

Praemittuntur ex aliis codicibus avulsa ¹ (f. 1) Eulogii episcopi Alexandrini de Trinitate et incarnatione (M. 86, 2940-2944). ² (f. 2^{r-v}) Hermetis Trismegisti περὶ σεισμῶν, nempe paraphrasis carminis de terrae motibus (inc. <Μάρτιος. Ἡλίου> ὄντος ἐν Ἰχθύσιν, des. τὸ γέννημα πολὺ ἔσται; ed. Catal. codd. astrol. graec. VII, p. 167-171).

Librum efficiunt ^a folia quattuor praevia (I-3); ^b fasciculi κζ' quaterniones, excepto ultimo binione, graece in ultima et latine in prima singulorum pagina notati (ff. 4-215); ^c fasciculi quinque, nempe quaterniones tres, ternio unus, biniones duo. Scriptura spissior, inscriptiones et textus sacer rubro liquore distincta. Foliis nonnullis madore inquinatis et tinearum morsu laesis non sine scripturae damno, solutae sunt compagine et renovatae, paginae charta translucida restauratae vel etiam omnino contactae.

Librum possedit Iohannes Angelus Φουζηνός, cuius nomen legitur f. 1^v et commemoratio f. 3: † ἔτους ς, ςϞθ' (ινδικτιῶνος θ' μηνὲ δεκεβρ(ίω) κη' (= 1400) | ἐκοιμήθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Ἰω(άννης) Ἄγγελος ὁ Βουζηνός ἡμέρα γ'; eiusdem familiae aliquis nomen signavit litteris inter se colligatis in ff. 3 et 3^v. Conscribillationes variae nullius momenti et alphabeta arcana in ff. 1^v-3^v. Ff. 215^v, 237 vacua.

F. 3^v manu saec. XV: *Eua(n)gelia exposita | pulcr(u)m opus et (?) utillim(um)*; f. 2 manu eiusdem aetatis, quam non semel reperimus: *Lucianus xama...*, (cf. cod. 645 atque index vol. II, p. 599). F. I manibus diversis saec. XV: ^a *Mercurii Trimegisti de Terremotibus in singulis me(n)sibus*; ^b *Ioh(an)nis Chalcedonen(sis) Archiepi(scopi) enarrati(ones) | lectionu(m) euangelicar(um) iuxta | anni curriculum. | D. Basilij Magni historia Mystagogica | Questiu(n)c(ulae) in diversos locos euangelij | et q(uae)da(m) alia lectu no(n) indigna*; ^c schedula chartacea cum nota 431; ^d syllabus anno 1550 posterior: *Exp(ositione) in euang(eli)a quae recitan|tur per anni tempora et alia | . 475.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX.

663 (olim 631). Saec. XV, chartac., mm. 220 × 146, ff. I. 231 (+ 132^{a-b}, 142^{a-f}, 169^{a-d}), coll. 2 in ff. 1-169, linn. 27 (ff. 1-169). 22 (ff. 170-230).

S. Dorothei abbatis doctrinae (M. 88, 1617 ss.) sub inscriptione (f. 6^v) τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Δωροθέου διδασκαλία διάφοροι πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς, ἀναχωρήσαντος αὐτοῦ ἐκ τῶν τοῦ ἀββᾶ Σερίδου καὶ τὸ ἴδιον σὺν Θεῷ συστησάμενου μοναστήριον μετὰ τὴν τοῦ ἀββᾶ Ἰω(άννου) τοῦ προφήτου τελευταίην καὶ τελείαν σιωπὴν τοῦ ἀββᾶ Βαρσανουφίου. ¹ (ff. 6^v-16^v) doctrina 1; ² (ff. 16^v-21^v) doctrina 2; ³ (ff. 21^v-24) doctrina 3; ⁴ (ff. 24-32) doctrina 4; ⁵ (ff. 32-36^v) doctrina 5; ⁶ (ff. 36^v-42^v) doctrina 6; ⁷ (ff. 42^v-47) doctrina 7; ⁸ (ff. 47-51) doctrina 8; ⁹ (ff. 51-55) doctrina 9; ¹⁰ (ff. 55-60) doctrina 10; ¹¹ (ff. 60-66) doctrina 11; ¹² (ff. 66-72) doctrina 12; ¹³ (ff. 72-77) doctrina 13; ¹⁴ (ff. 77-83^v) doctrina 14; ¹⁵ (ff. 83^v-86) doctrina 15; ¹⁶ (ff. 86-87) doctrina 19, *ρήματα ὡς ἐν συντόμῳ* cod.; ¹⁷ (ff. 87-88) doctrina 20; ¹⁸ (ff. 88-91) doctrina 22; des. *μικρὸν ἔλεος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως*. ¹⁹ (ff. 91-94) doctrina 23; ²⁰ (ff. 94-96^v) doctrina 16; des. *τίκτει σὺν Θεῷ τὴν ἀγαθότητα* (M. 1890 B 6); ²¹ (ff. 96^v-98^v) doctrina 17.

Praemittuntur ^a (f. 1) *πίναξ τῆς βίβλου τῶν διδασκαλιῶν Δωροθέου*. ^b (f. 1^{r-v}) *περὶ τῆς ὁμωνυμίας τῶν δύο Δωροθέων καὶ των δύο Βαρσανουφίων*. Ἰστέον δὲ ὅτι δύο γεγόνασι — Δωροθέου τοῦ ὀρθοδόξου (M. 1612 A 7) καὶ τοῦ αἰοδίου Βαρσανουφίου τῶν ἐπισήμων φανέντων ἐν τοῖς πατράσι, τῷ ὄντι ὑπαρχούσας (!) *πόνημα, ἀλλ' οὐχὶ τῶν ἑτεροφρόνων ἐκείνων καὶ ὁμοτρόπων φανέντων ἐν ἀσεβείᾳ*. ^c (ff. 1^v-6^v) de Dorotheo et Dositheo, ut in cod. 335 ff. 238^v-248^v, *βίος ἐν ἐπιτομῇ τοῦ μακαρίου Δωροθέου τοῦ καὶ συγγραφέως τῆς βίβλου ταύτης καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ τοῦ ἀββᾶ Δοσιθέου*.

2 Marci eremitae opuscula quattuor. ¹ (ff. 98^v-107) opusc. I, de lege spirituali (M. 65, 905-929) in duas partes distributum, nempe ab initio usque ad vv. *συνίσταται καὶ γίνεται* (M. 917 C 5) et ab hoc loco usque ad finem (*ἐκατοντὰς κεφαλαίων δευτέρα*). ² (ff. 107-119^v) opusc. II, de his qui se putant operibus iustificari (M. 929-965). ³ (ff. 120-128^v) opusc. III, de paenitentia (M. 965-984), *περὶ μετανοίας τῆς πᾶσι πάντοτε προσηκούσης, ἧς τὴν δύναμιν οἱ πιστοὶ καὶ πρὸ τῆς ἐργασίας διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐλάβομεν* cod. ⁴ (ff. 128^v-132^v) eiusdem * de paradiso et lege spirituali; inc. Ὡσπερ ἐκ τῶν φανερῶν ἔργων, des. *εἰς ὑπουργίαν τῶν αὐτοῦ ἐντολῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει κ. τ. λ.* (Bibliothecae Veterum Patrum tomus primus graeco latinus, Parisiis 1624, p. 871-875; prooemio excepto cetera leguntur ut homilia 37 Macarii, apud M. 34, 749-758); *οὗτος ὁ λόγος εἴρηται ἀλλαγῆς ὡς τοῦ ἁγίου Μακαρίου, οὐκ οἶδα δὲ εἰ ἀληθῶς* notavit ipse scriba.

3 (ff. 133-142^v) s. Maximi capitulum de caritate centuria I (M. 90, 961-984), τοῦ ἀββᾶ Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ κεφάλαια περὶ ἀγάπης cod.

4 (ff. 143-145^v) s. Isaac Syri sermo 29 (ed. Nicephorus, Athenis 1895, p. 122-126), τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀββᾶ Ἰσαὰκ τοῦ ἀναχωριτοῦ λόγος — ζώῃς αὐτῶν cod.

5 (ff. 145^v-152^v) ἐκ τοῦ γεροντικοῦ περὶ κατανύξεως, nempe dicta ascetica quorum nonnulla inter Apophthegmata Patrum (M. 65) reperiuntur. Auctores citantur: Ammonas (ff. 146 [M. 120 A]. 146^{r-v}), Antonius (f. 145^v), Arsenius (ff. 145^v-146. 147), Felix (f. 150 [M. 433 CD]), Helias (f. 146^v [M. 184 A]), Hyperechius (f. 150), Iacob (f. 147^v [M. 232 C, γ]), Iohannes ὁ Κολοβός (f. 147^{r-v} [M. 205 D-205 A]), Isaac (f. 149^v), Isaias (ff. 146^v-147), Macarius (f. 147^v [M. 268 C]. ff. 147^v-148 [M. 280 AB]. f. 148^{r-v} [M. 277 BC, λδ']), Moyses (f. 148^v), Or (f. 150^{r-v} [M. 437 AB, α']), Pambo (f. 149^v [M. 369 B, δ]), Poemen (ff. 148^v-149 [M. 328 D-329 A]. 149 [M. 340 BC, οβ'; 361 BC, οβ'; 333 B, ν']. 149^v [M. 353 A, ριθ']), Silvanus (ff. 149^v-150 [M. 408 CD]), Syncretica (f. 150 [M. 421 AB, α']), Theophilus Alexandriae (f. 147); in ff. 150^v-152^v senex anonymus.

6 (ff. 153^v-169^v) Zosimae abbatis alloquia (M. 78, 1680-1701); inc. Ὁ μακάριος Ζωσιμᾶς οὕτως ἔλεγεν πρῶτον, des. *ἔδειξε γὰρ ὁ γέρον ἐξ ὧν ἐποίησεν ἐλεύθερον ἑαυτὸν πάντων* (M. 1700 D 2); inde a f. 157 (M. 1689 B 1) ab editis non paullo discrepat.

7 (ff. 170-184^v) <de disciplina monastica> excerpta. Citantur: Ammonas (f. 183^v), Antiochus Pandectes (f. 170^{r-v}), Apollo (f. 177), Athanasius (f. 177), Basilius (f. 178^{r-v}), Constitutiones apostolicae (f. 180^{r-v}), Ephraem (ff. 177. 177^v), liber Geronticus (ff. 176

[Paulus Evergetinus, ed. Athenis 1900 II, p. 74]. 180), Iohannes Climacus (ff. 177^v. 178), Isaac (f. 177^v), Isaias (ff. 170^v-176. 182^{r-v}), vita s. Paisii (ff. 178^v-180), <Philo> Carpathius (f. 180), seniorum dicta (ff. 177. 181. 181^v-182. 182^v-183^v), vita s. Symeonis Thaumaturgi (ff. 183^v-184^v), Syncretica (f. 178), Theodoretus ἐκ τῶν ἀπόρων (ff. 180^v-181), Zeno abbas (ff. 181. 181^v).

8 (ff. 184-193^v) <de vestitu> ἐρωτήσεις πατέρων πρὸς ἀλλήλους, quarum prima Τί τὸ πρέπον ἐνδύμα χριστιανῶ. Citantur: Basilius (ἐκ τῶν ἀσκητικῶν ff. 184^v-186^v, ex ep. <2> ad Gregorium Naz. [M. 32, 232 A 13-C 11], ff. 187^v-188), Ephraem (f. 188^{r-v}), Epiphanius (ἐκ τῶν Παναρίων, f. 193^v), Gregorius Nazianzenus (ex orat. 43, in Basilium M. [cf. M. 36, 560 C], f. 192^{r-v}), Iohannes Chrysostomus (in Iohannem, f. 189^{r-v}; in Matthaeum, ff. 189^v-190; eius vita, f. 192^v), Isaias (ff. 188^v-189), Maximus (ff. 190-191^v), vita s. Sabbae (f. 193^{r-v}), testamentum <s. Theodori> Studitae (ff. 192^v-193).

9 (ff. 194-223) de disciplina monastica psallendi dicta, narrationes et ἐρωταποκρίσεις sub inscriptione τύπος προσευχῆς καὶ διαγωγῆ ἀναχωρητῶν, καὶ ὅτι ἀνάρμοστα τοῖς ἀναχωρηταῖς τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ψαλλόμενα, εἴτε ἤχοι ἢ τροπάρια ἢ προκεείμενα, καὶ ὅτι δίχα χειροτονίας ὁ τοῖς τοιοῦτοις ἐγχειρῶν ὑπόκειται τῷ ἐγκλήματι. Citantur: Barsanuphius (f. 194), s. Charitonis vita (f. 208^{r-v}), hom. Clementinae (ἀπὸ τῶν Κλημεντίνων, f. 208^v), liber Geronticus (ff. 199^v-200^v. 210-211), Iohannes Climacus (ff. 200^v-203^v, excerpta ex gradibus 27 et 28 cum scholiis: M. 88, 1105-1140 B 13), Isaac Syrus (ff. 204^v-207^v; cf. ed. Nicephori, p. 2, 3-10; 67, 6-20 et 120-121), Isaias (f. 199^{r-v}), Nilus (ff. 208^v-209^v; prima pars loci est initium ep. III, 125 [M. 79, 441 AB]; in ff. 213-223 narratio abbatum Iohannis et Sophronii de Nilo Sinaita), Pambo (ff. 211-213: cf. Paulus Evergetinus, ed. Atheniensis I, p. 221), Silvanus (ff. 210-211: P. Evergetinus, p. 223).

(ff. 223-229^v) Philothei patriarchae <CP.> de vita et oratione monastica, πρὸς τινα τῶν σπουδαίων ἀδελφῶν αἰτήσαντα πῶς δεῖ διάγειν ἐν τῷ κελλίῳ cod. Inc. Αἰσχροὺν μὲν ὡς ἀληθῶς, ὦ φίλος, τὸ τὸν νομοθέτην ἀδυναμίαν προβάλλεσθαι, des. *πράττοντος δὲ μηδὲν ἀγαθόν*. Sequuntur preces duae, nempe (f. 229^v) ad Christum (inc. Κύριε, ἀπάλλαξόν με τῆς κατ' ἐνέργειαν ἀγρυπνίας) et (ff. 229^v-230^v) ad B. M. V. (inc. Παναγία δέσποινα θεοτόκε, ἡ μόνη καθαρὰ καὶ ἀμόλυντος).

Partes duae in unum compactae. Priorem (ff. 1-169^a) duabus manibus sese excipientibus descriptam (^a ff. 1-132^v. 143-169^v; ^b ff. 133-142^v) efficiunt fasciculi κγ' quaterniones (si excipias ιζ' ternionem et κ' nunc foliorum septem) in prima et ultima singulo-

rum pagina notati. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubro liquore distinctae, in ff. 105^v-119^v omissae. Emendationes in ff. 121, 125, 150.

Μητροφάνης μοναχὸς ὁ σοφὸς partem alteram (ff. 170-231) exaravit, quae fasciculis constat octo quaternionibus (praeter ultimum sex foliorum) propria enumeratione notatis.

Officinarum chartariorum signa: (ff. 1-81) incus cum cruce desuper (cf. Briquet 5956), (ff. 84-85, 121-142^l) trimontium (cf. Briquet 11719), (ff. 143-169) littera O (?), (ff. 170 ss.) forfices (cf. Briquet 3670). Scriptura vacant ff. 132^{a-b}, 142^{a-f}, 153^r, 169^{a-d}, 231.

Inter libros Sixti IV noster fortasse recensetur (Muntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 243: «Beati Dorothei Sermones quidam et Moralia. Ex papiro in rubeo». F. I manu saec. XV-XVI: *B. Dorothei Sermo(n)es quidam*).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesseræ gentiliciæ Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

664 (olim 1008). Saec. XV, chartac., mm. 213 × 143, ff. I. 110, linn. 30.

1 (ff. 1-39) *Georgidis monachi* gnomologium editione (M. 117, 1057-1164) plenius, lacunis resarcitis (ff. 3, 6-4^v, 3) inter *ἑώρακεν* et *Αισχροὺν* (M. 1064 C 13-14), (ff. 8, 21-9^v, 3) inter *νοῦς* et *ὁ δὲ ἄκακος* (M. 1077 C 15), (ff. 13, 11-14, 27) inter *περίεργον* et *ἐνεργὸς* (M. 1092 B 6-7), (ff. 18, 20-19^v, 1) inter *νοσήματος* et *ὠφε]λοῦν* (M. 1105 A 12-13), (ff. 23, 15-24, 30) inter *σύζυγος* et *τε]θνηκότες* (M. 1120 B 10-11), (ff. 28, 20-29^v, 5) inter *φύσιν* et *ἄνευ* (M. 1133 B 13), (ff. 33^v, 15-35, 9) inter *κρατεῖσθαι* et *τύχη* (M. 1149 B 9).

2 (ff. 39-110) <s. *Maximi* loci communes> editis breviores (M. 91, 721-1017). *Hec similia sunt sermonibus S. Maximi per excerpta a Combe-fisio edita* notavit <L. Zaccagni>.

Fasciculi quattuordecim quaterniones, exceptis α' binione et ζ' senione. Inscriptiones, auctorum nomina, litterae initiales rubro liquore distincta. Officinarum chartariorum signa flores (cf. Briquet 6690) et forfices (cf. Briquet 3670). F. 110 imo: *Σωθῆ ὁ ἔχων. ἐλεθῆ ὁ γράφων (!). ἀμὴν. τέλος.*

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesseræ gentiliciæ Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

665 (olim 838). Saec. XIII, chartac., mm. 250 × 160, ff. I. 235, linn. 31-33.

Euthymii Zigabeni in evangelia Matthaei et Marci (M. 129), hoc est (ff. 1-203^v) in Matthaeum; abrumpitur in vv. *ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος* (M. 764 B 12); (ff. 204-235^v) in Marcum inde a vv. *Κυρίου ὁ τὴν ἀρετὴν ἐργαζόμενος* (M. 769 C 12); abrumpitur in vv. *καὶ τῆς ἀσθενείας ἐπελάθετο* (M. 844 C 4).

Codex humore inquinatus non sine scripturae damno. Constat fasciculis triginta quaternionibus, praeter κζ' ex quo decidit bifolium medium (inter ff. 203^v et 204) et ultimum nunc foliorum quinque. Textus sacer rubro colore distinctus. Ipsius scribae

manu in textu et in marginibus scholia (e. g. ff. 1. 31^v-32, 33^v, 37^v, 39, 40^v, 47, 195, 196), supplementa (ff. 4^v, 5^v [M. 125 B], 8 [M. 132 AB], 19, 21 [M. 165 C], 35, 38^v, 43 [M. 232 A], 51^v, 77^v [M. 344 AB], 82^v, 97^v, 139^v, 145, 168^v, 171, 181, 187^v, 200^v), s. *Maximi* exegeses (τοῦ ἁγίου *Μιχαήλ* cod., ff. 45^v-46 [M. 240 D-241 B], 172 [M. 656 BD], 192^{r-v} [M. 725 CD]). Manu posteriore notulae (e. g. ff. 10, 10^v, 11), litterae renovatae (e. g. ff. 1. 25-39).

Saec. XVIII, ni fallor (cf. f. 204), liber qui ad pessum ibat restauratus est, margines laciniis chartaceis firmati, folia plura charta translucida hodie crocea omnino connecta (ff. 223, 230, 231, 234, 235). F. 235^v imo nota <A. Mai>.

F. 1 imo manu saec. XVI: *q(ues)to libro è digno di recopiarsi*; ib. et in folio I 838. v. | 665. n.; f. I syllabus saec. XVI medio posterior: *Euthymius in Evang. | Matthei. | . 838.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesseræ gentiliciæ Pii IX et I.-B. Pitra card. bibliothecarii.

666 (olim 444). Saec. XII, membran. (f. 259 chartac.), mm. 335 × 243, ff. VI (III-VI chartac. saec. XVIII). 259 (80-89 negligentia librarii omissis), linn. 30.

Euthymi Zigabeni panopliae dogmaticae tituli undecim priores, seu liber primus (M. 130, 20 D 5-685 D). (ff. 5-9) <prologus> (M. 20 D 5-29 D); (ff. 9-13^v) titulus 1; (ff. 13^v-43) tit. 2; (ff. 43-55) tit. 3; (ff. 55-67) tit. 4; (ff. 67-69^v) tit. 5; (ff. 70-73^v) tit. 6; (ff. 73^v-103) tit. 7; (ff. 103-121) tit. 8; (ff. 121-129) tit. 9; (ff. 129-130^v) tit. 10; (ff. 130^v-259^v) tit. 11.

Praemittuntur ¹ imagines tres affabre in campo aureo pictae: ^a (f. 1^v) novem Patres (Dionysius, Athanasius, Basilius, Greg. Nyssenus, Greg. Nazianzenus, Cyrillus, Ioh. Chrysostomus, Maximus, Ioh. Damascenus); insuper versus quattuor (Εὐ σοι γένοιτο — σεσωσμένος, M. 12 AB); ^b (f. 2) Christus caelo descendens Alexium Comnenum benedicit; insuper versus quattuor (Ἡμεῖς μὲν — οὐρανίου, M. 12 B); ^c (f. 2^v) Christus in solio sedens imperatorem benedicit librum offerentem; insuper versus quattuor (Πολλοὶ — αἰώνιος, M. 12 B). ² (ff. 3-4) versus iambici (Ἡ βιβλος αὐτῆ τοῦ κρατίστου δεσπότη — εὐμήχανον τὸ χρῆμα πιπτέτω φθόνος, M. 18 C-20 C). ³ (f. 4^v) index libri inscriptus *Τῶν δύο βιβλίαν τῆς δογματικῆς πανοπλίας τὸ α', τίτλοι τοῦ πρώτου βιβλίου) ια'*. Quae omnia latine interpretantur a viro docto saec. XVIII ni fallor in ff. chartaceis III-VI.

Liber accurate perscriptus. Fasciculos complectitur λα' quaterniones (exceptis ιθ'. κδ'. λα' foliorum septem) in prima singulorum pagina signatos et folia praevia decem (ff. I-4). Inscriptiones, versus ff. 1^v-4, *πίναξ* f. 4^v, litterae initiales maximae rubro liquore exarata.

F. I manu saec. XVI: *Euthymij Monachi Zigabenij | Dogmatica panoplia. titulis 24 diuisa. | quor(um) hic XI solu(m) habes. caetera in Altero tomo; eadem manu in f. 5*

summo: *Euthymij Monachi Zibaneij. Dogmatica panoplia* In sectura inferiore libri clausi inscriptionis (numeri? litterae?) vestigium.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

667 (olim 445). Saec. XIV, chartac., mm. 345 × 270, ff. 459, linn. 30-32. Ordo foliorum restituendus: 1-125v. 134-149v. 126-133v. 150 ss.

Euthymii Zigabeni panoplia dogmatica (M. 130). (ff. 1-5) prologus; (ff. 5-9v) titulus 1; (ff. 9v-36v) tit. 2; (ff. 36v-47) tit. 3; (ff. 47-58) tit. 4; (ff. 58-60) tit. 5; (ff. 60-63v) tit. 6; (ff. 63v-80v) tit. 7; (ff. 80v-96v) tit. 8; (ff. 96v-104v) tit. 9; (ff. 104v-105) tit. 10; (ff. 105-125v. 134-149v. 126-133v. 150-226v) tit. 11; desiderantur vv. μεσολαβούσης παραλλαγῆς — διὰ τὸ ἴσον ἀναί (M. 668 C 2-669 D 8) uno folio post 221v perduto et tituli conclusio inde a vv. οὐ φύσεως εἰσι γνωρίσματα (M. 685 B 6) foliis duobus post 226v item perditis; (ff. 228-288v) tit. 12 praemisso (f. 227) πῖνακι sequentium rubris litteris distincto; subnectitur (ff. 288v-290v) παράτιλος, nempe *Photii* de Spiritu sancto contra veteris Romae asseclas libellus (M. 102, 392-400) et nota: ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τῶν ἀζύμων ζυγομαχοῦμεν πρὸς τοὺς τῆς παλαιᾶς, ὡς εἴρηται, Ῥώμης, ζήτησον τὰ περὶ τῶν ἀζύμων εἰς τὸν κατὰ Ἀρμενίων εἰκοστὸν τίτλον; (ff. 291-308v) tit. 13, ed. 14; (ff. 308v-333v) tit. 14, ed. 15; (ff. 333v-358v) tit. 15, ed. 16; (ff. 358v-360) tit. 16, ed. 17; (ff. 360-364v) tit. 17, ed. 18; (ff. 364v-382v) tit. 18, ed. 21; (ff. 382v-385v) tit. 19, ed. 22; (ff. 386-391v) tit. 20, ed. 23; (ff. 391v-419v) tit. 21, ed. 24 et 25; (ff. 420-426) tit. 22, ed. 26; (ff. 426-442) tit. 23, ed. 27; (ff. 442v-452) tit. 24, ed. 28, des. καὶ ἀλλοτριουμένῳ Θεοῦ (M. 1360 C 15). Sequitur (ff. 452-459v) παράτιλος, nempe excerptum ex epistola *Photii* (I, 8) ad Michaellem Bulgariae de septem conciliis oecumenicis (M. 102, 632 A 12-656 A 12). In marginibus ff. 33. 45. 57v. 96v. 103v scholia, ut in codice Mosquensi (M. 113 n. 1, 149 n. 5, 189 n. 1, 305 n. 7, 325 n. 8); aliud in f. 32.

Codex humore inquinatus non sine scripturae damno. Constat duabus partibus in unum conflatis. Prior (ff. 1-226v) fasciculos complectitur viginti novem quaterniones, si excipias primum et ultimum utrosque ad quinque folia nunc redactos; ordo fasc. ιζ'-ιθ' temporibus antiquis iam turbatus, ut edocent notae ff. 125v. 133v. 149v manu minuta saec. XV adstructae. Partem alteram (ff. 227-459) efficiunt fasciculi 29 quaterniones (excepto primo foliorum septem) propria enumeratione distincti atque folia duo, ex quibus ultimum recentius suppletum est.

Inscriptiones, numeri, litterae initiales maximae, scholia rubro colore distincta. Supplementa brevia in ff. 23. 33v. 47v. 135v. 249. 250v.

F. 459v adiectum est frustum chartae epistolam exhibens lingua graecitatis infimae descriptam; in fine nomen Ἀντοῦ Μεντζολῆ (Menzoli?). Margines nonnulli laciniis chartaceis reffecti. Ff. 97v. 227v vacua. F. 1 imo nomen Νηκόλαιος.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

668 (olim 446). Ann. 1305-6 (f. 374), chartac., mm. 330 × 260, ff. I. 377 (I. 328. 330. 333 recens add.), coll. 2, linn. 40.

1 Euthymii Zigabeni panoplia dogmatica (M. 130); praecedunt (f. 1) versus Πρόγραμμα βιβλίου τῆσδε τῆς τῶν δογμάτων — εὐμήχανον τὸ χρῆμα, πιπτέτω φθόνος (M. 19-20). (ff. 1-3v) prologus editione fusior; (ff. 3v-6) titulus 1; (ff. 6v-22v) tit. 2; (ff. 22v-29) tit. 3; (ff. 29-35v) tit. 4; (ff. 35v-37) tit. 5; (ff. 37-39v) tit. 6; (ff. 39v-51) tit. 7, brevi supplemento addito; (ff. 51-61v) tit. 8 ordine paullo diverso; (ff. 61v-66) tit. 9; (ff. 66-67) tit. 10; (ff. 67-147v) tit. 11 paullo fusior (e. g. ff. 104v-105v <s. Athanasii> δήλωσις ἐν ἐπιτομῇ κατὰ Ἀρειανῶν καὶ Εὐνομιανῶν inter M. 498 D 13 et 500 A inserta); (ff. 147v-190) titulus 12 paullo fusior (ff. 183v-184 supplementum inter M. 849 A 11 et 12; ff. 190-191 *Photii* libellus contra veteris Romae asseclas: M. 102, 392-400); (ff. 191-202v) tit. 13, ed. 14; (ff. 202v-220) tit. 14, ed. 15; (ff. 220-237) tit. 15, ed. 16; in fine nota: ζῆτ(ει) τοὺς δύο τίτλους [16 et 17 (ed. 17 et 18)] κατὰ Ἀφθαροδοκί(ων) καὶ Θεοπασχι(ων) ἐν τῷ τέλ(ει) τῆς βιβλίου, nempe in ff. 374v-377; (ff. 237-249) tit. 18, ed. 21; (ff. 249-251v) tit. 19, ed. 22; (ff. 251v-255v) tit. 20, ed. 23; (ff. 255v-268v) tit. 21, ed. 24; subnectitur nulla facta distinctione (ff. 268v, col. dext. lin. 5-275v) tit. ed. 25; (ff. 275v-279v) tit. 22, ed. 26; (ff. 279v-290v) tit. 23, ed. 27; (ff. 290v-296v) tit. 24, ed. 28; des. in vv. ἀποτυγχάνοντι καὶ ἀλλοτριουμένῳ Θεοῦ (M. 1360 C 1). Sequitur (ff. 296v-301v) excerptum ex *Photii* epistola (I, 8) de septem conciliis (M. 102, 632 A 12-656 A 12).

2 Nicolai Methonensis ¹ (ff. 302-313v) adversus Latinos de Spiritu sancto, Νικολαίου τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Μεθώνης πρὸς Λατίνους περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅτι ἐκ τοῦ Πατρὸς, οὐ μὴν καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται. Εὐχὴ τὰξιν ἐπέχουσα προομιόν. Inc. Βασιλεῦ οὐράνιε παράκλητε ἀγαθέ, des. καὶ ἀπὸ τῆς πλάνης ἐπιστρέψαι πρὸς τὴν παρ' αὐτοῦ σοι δεικνυμένην ἀλήθειαν, εἰς δόξαν κ. τ. λ. In fine oratio (Τῆς σοφίας ὁδηγέ, φρονήσεως χορηγέ — σὺ διδούς μοι λόγον, ὁ τοῦ Πατρὸς λόγος). ² (ff. 313v-327) adversus Latinos de azymis; inc. Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιήσαμεν, ὦ Λατίνε φίλε, des. τῆς μᾶς θεότητός τε

καὶ βασιλείας, ἣ πρέπει κ. τ. λ. Neutrius libelli editionem prae oculis habere potui.

3 Leontii Byzantii (?) de sectis, nempe ^a (f. 329^{r-v}) νν. διὰ Μωυσεως τοῦ προφήτου — Ἄριθμοὶ ἐν οἷς (= ex act. 1 et 2; M. 86, 1197 A 13–1201 A 10), ^b (ff. 331–332^v) νν. ὡς εἰς ἐξ ἡμῶν, ὅτι μὲν — κινήματος τῆς ἐν Χαλκῇ | (= ex act. 2 et 3; M. 1205 A 2–1212 D 12), ^c (ff. 334–346^v) νν. ἀνατρέ]πονσιν οἱ ἄγιοι πατέρες κ. τ. λ. (M. 1217 A 7–1268); actioni 9 subnectitur (ff. 344–345) florilegium ex altero Leontio excerptum; cf. quae scripsi in *Revue des sciences religieuses*, 1930, pp. 557–576 (= nn. 19. 24. 25. 31. 37. 41. 42. 50. 81. 87).

4 (ff. 346^v–365^v) <Pamphili> capitulorum diversorum seu dubitationum solutio de recta erga Christum religione (ed. A. Mai, *Novae Patrum Bibliothecae* t. II, p. 597–653).

5 epistolae diversorum episcoporum ad Petrum Antiochiae episcopum de Trisagio (ed. E. Schwartz, *Publizistische Sammlungen zum Acacianischen Schisma*, in *Abh. d. Bay. Ak. d. Wiss. Phil.-hist. Abt.* N. F. Heft 10, 1934, p. 125 ss.). ¹ (ff. 365^v–366) ep. Anteonis episc. Arsinoes (p. 125–126), ² (ff. 366–369) ep. Gelasii papae ad episcopos Syriae (p. 126–130), ³ (f. 369^{r-v}) ep. Pamphili episc. Abydi (p. 130–132), ⁴ (ff. 369^v–370^v) ep. Asclepiadis episc. Trallium (p. 132–134), ⁵ (ff. 370^v–371) ep. Fausti episc. Apolloniadis (p. 134–135), ⁶ (ff. 371–372^v) ep. Quintiani episc. Asculianorum (p. 135–138), ⁷ (ff. 372^v–373^v) ep. Felicis papae pro damnatione Petri Fullonis (p. 139–140),

6 (ff. 373^v–374) Theodori Abucarae opusculum 22 (M. 97, 1552–1553).

Subscriptio (f. 374): † ἐτελείωθ(η) ἡ παρούσα βιβλος ἐν ἔτει , ς ωιδ' ἰνδ. δ'. καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθε τῷ γράφοντι Νίφωνι τῷ ἀμαρτωλῷ μοναχῷ (cf. Mai, op. cit., p. 662); inferius: δέλτος Ἀθανασίου ἱερο(μον)άρχ(ου).

Codex humore et blattis laesus, non sine magno scripturae detrimento in initio praecipue et in fine. Constabat olim foliis 378 (cf. nota f. 377), ex quibus 302 et insequentia ex proprio corpore avulsa et in tribus libris translata (302–326 in Vat. gr. 1111, ff. 189–213; 329–359, 368–377 in Vat. gr. 1904, ff. 14–56 ordine turbato [22–26. 14–21. 29–44. 47–56]; 360–367 in Vat. lat. 7153, ff. 12–19) anno 1918 in locum suum reposita sunt (cf. nota <Ioh. Mercati> f. I averso agglutinata); eodem tempore chartae nonnullae tenuissima tela pluries adhibita instauratae sunt, folia singula 1–377 typis notata.

Fasciculi quadraginta octo in ultima uniuscuiusque pagina signati (e g. ff. 14^v. 46^v. 62^v. 246^v. 335^v. 375^v); quaterniones sunt praeter 1 nunc foliorum sex duobus primis perditis, 42 foliorum novem (ex quibus f. 327 <a Viviano Brunoro> suppletum est, ff. 328. 330. 333 vacua recens inserta), 48 par foliorum. Inscriptiones, litterae initiales maiores rubrae. Scholia aut notulae rubro liquore exarata (f. 24) in M. 129 D 5–6 τῶν ἐσχάτων ἀπηχημάτων, 132 A 8 οὐδενὶ μέρει, 132 B 1 ἐπαφήν; (f. 24^v) in 132 D 3 ἐνὶ καὶ πλήθει; (ff. 29^v–30^v) in 160 A 9–164 B 4; (ff. 32^{r-v}) in 172 C 15–173 A 3; (f. 241) in 1125 D 1 ἐκεῖνος ὁ μοναχός.

Correctiones brevissimae in ff. 24^v. 31, supplementa in ff. 44^v. 61^v, monocondylium in f. 127 (cf. f. 35), A. Mai annotationes in ff. 329. 334. 335^v. 336. 344. 345. 345^v. 346^v. 360. 365^v. 369. 370^v. 371. 372^v. 373^v.

F. 374 nota emptionis † αὐτὴ ἡ δέλτος ἡ δογματικὴ πανοπλία καὶ ὁ θεολόγος ἡγοράσθη παρ' ἐμοῦ πρωτονοταρίου Καστορίας εἰς ἄσπρ(α) καινούρια $\bar{M}$; inferius voces duae compendio expressae et annus 14. 9 [ς ρ (ι ρ λ ρ) ζ]; in eodem folio summo et imo expensarum notae ab Italo quodam in Graecia vivente, ni fallor, lingua vulgari descriptae.

Vetus integumentum ex corio rubro saec. XVIII; eiusdem dorsum reffectum insignia praeferebat Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii. Novum integumentum ex membrana; in dorso tesseræ gentiliciae Benedicti XV et Fr. Cassetta card. bibliothecarii (1914–1919).

669 (olim 866). Saec. XIII–XIV, membran., mm. 277 × 203, ff. 263, linn. 35–37.

Euthymii Zigabeni ¹ (ff. 2–248^v) in psalmos (M. 128). Praecedit (f. 1^{r-v}) πίναξ τῶν ψαλμῶν. Desiderantur in praefatione νν. Τί γοῦν τὸ μετὰ τοῦτο — καὶ τῆς θεοπατορίας (M. 45 C 2–48 D 7) atque νν. εἰσαγομένων στοιχείωσις — καὶ σοφὸν καὶ Θεόν (M. 52 B 8–C 12). ² in cantica, nempe (ff. 249–250) cant. Moysis Ex. 15, 1–19; (ff. 250–254^v) cant. Moysis Ex. 32, 1; (ff. 254^v–255^v) cant. Annae; (ff. 255^v–258) cant. Habacuc; (ff. 258–259^v) cant. Isaiae, προσευχὴ Ζαχαρίου τοῦ προφήτου cod.; (ff. 259^v–260^v) cant. Ionae; (ff. 260^v–262^v) cant. trium puerorum (Dan. 3, 26–83); (ff. 262^v–263) cant. B. M. V.; (ff. 263^{r-v}) canticum Zachariae.

Codicem efficiunt fasciculi 33 quaterniones (exceptis β' et κβ' septem foliorum) in prima ultimaque singulorum pagina signati et folium unum praemisum. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Editionis lacunae (M. 45, 137, 1064) resarcitae; commentarius ps. 67 des. τῶν ἀντιλεγόντων Ἰουδαίων (M. 689 C 7) τῶν τὰ προφανῆ καὶ ἀναντίρρητα πευρομένων διαβάλλειν. Nota in f. 207. In sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigia.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesseræ gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

670 (olim 858). Saec. XVI med., chartae., mm. 307 × 211, ff. I. 220, linn. 18.

Iohannis Methonensis sermones, Ἰωάννου ἐπισκόπου Μεθώνης τοῦ Πλουσιδιανοῦ διδασκαλίαι ἐν εἴδει τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας cod. ¹ (ff. 1–7^v) τῆ α' τετάρτ(η). Ἀρχόμεθα τῆς διδασκαλίας τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης τεσσαρακοστῆς: in Matth. 6, 16; inc. Λόγοι εἰσιν οὗτοι τῆς θείας καὶ ἱερᾶς γραφῆς, des. μακαρίαν ζωὴν εἰς ἣν ὁ Κύριος εἰσάξει ἡμᾶς κ. τ. λ.; auctores varii citantur, inter quos s. Thomas Aquinas. ² (ff. 8–13) τῆ πέμπτ(η) τῆς α' ἐβδ., in Matth. 8. 6; inc. Σήμερον θαμβεῖται φρίττουσα ἡ λογικὴ ψυχὴ, des. ἐν τῷ τοιούτῳ ὠραιωτάτῳ παλατιῷ ὃς ζῆ καὶ βασιλεύει κ. τ. λ.; citantur inter alios ss. Anselmus et Th. Aquinas.

nas. ³ (ff. 13-18^v) τῆ ἕκτη τῆς α' ἐβδ., in Matth. 6, 2-3; inc. Ἐπειδὴ ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις, des. ἔνθα ἔξομεν ἀπόλασιν καὶ ἐπομένως μακαριωθῆναι εἰς ἀτελευτήτους αἰῶνας αἰῶνων, ἀμήν. ⁴ (ff. 19-22) τῷ σαββάτῳ τῆς α' ἐβδ., in Matth. 14, 24; inc. Σήμερον ἐξηγήθητι τὸ εὐαγγέλιον κατὰ τὸ γράμμα, des. ἐν δὲ τῷ μέλλοντι ἐν δόξῃ κ. τ. λ. ⁵ (ff. 22^v-26^v) κυριακὴ πρώτη τῶν ἀγίων νηστειῶν, in Matth. 4, 1 ss.; inc. Ὅντως ὡσπερ ἠθέλησεν ὁ ἡμέτερος λυτρωτής, des. ἀοράτῳ μόνῳ σοφῷ Θεῷ τιμὴ κ. τ. λ. ⁶ (ff. 27-31) τῆ β' τῆς δευτ. ἐβδ., in Matth. 25, 34; inc. Βουλόμενος σήμερον ἰκανοποιησάμενος τὸ εὐαγγέλιον; in summo marg. initium homiliae paullo diversum Ἐπειδὴ βούλομαι κ. τ. λ.; des. τῆς φωνῆς ἐκείνης γένοισθε ἄξιοι Δεῦτε κ. τ. λ. ⁷ (ff. 31^v-35^v) τῆ τρίτῃ τῆς δευτ. ἐβδ., in Matth. 21, 10; inc. Βούλομαι, ἵνα ἡμεῖς σήμερον γνωσόμεθα ἐν τῇ παρουσίᾳ διδασκαλίᾳ, des. καὶ ἡμᾶς τῆς οὐρανίου αὐτοῦ βασιλείας, ἀμήν. ⁸ (ff. 36-39^v) τῆ δ' τῆς δευτ. ἐβδ., in Matth. 12, 38; inc. Ἐπεστὶν ἡμῖν εἰδέναι τῆ ἐνεστώσῃ ἡμέρᾳ, des. καὶ ἐρεῖς ὡς θέλεις ἐνταῦθα, ἀμήν. ⁹ (ff. 40-43^v) τῆ ε' τῆς δευτ. ἐβδ., in Matth. 15, 22; inc. Ἡ ταλαίπωρος καὶ ἀθλία ψυχὴ καταδικασθεῖσα, des. μετὰ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ εὐαρεστησάντων ἀγίων, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.; citantur Virgilius, Macrobius, s. Augustinus. ¹⁰ (ff. 44-47^v) τῆ ζ' τῆς δευτ. ἐβδ., in Ioh. 5, 3; inc. Σήμερον ἡ ἀγία μήτηρ ἐκκλησία, des. ἐν δὲ τῇ ἄνω μακ(α)ρ(ία) ζωῇ δόξαν, ἀμήν. ¹¹ (ff. 48-51) τῷ σαββάτῳ τῆς β' ἐβδ., in Matth. 17, 4; inc. Σήμερον ὁ μακάριος καὶ θεῖος ἀπόστολος Πέτρος, des. χαῖρε, μήτηρ τῆς δικαιοσύνης, ἀμήν. ¹² (ff. 51^v-55^v) τῆ β' κυρ. τῶν νηστειῶν, in Matth. 17, 6; inc. Θέλontes ἡμεῖς κατανοῆσαι τὴν εὐθείαν ὁδόν, des. ἐν δὲ τῷ μέλλοντι θεῖαν δόξαν, ἀμήν. ¹³ (ff. 56-59) τῆ β' τῆς γ' ἐβδ., in Ioh. 8, 21; inc. Ἐπάνω τοῦ κειμένου τούτου ὁ Κύριος ὁ τῆς καλῆς τύχης, des. καὶ δώσει σοι τὴν χάριν καὶ τελευταίαν δόξαν, ἀμήν. ¹⁴ (ff. 59^v-64) τῆ γ' τῆς γ' ἐβδ., in Matth. 23, 3; inc. Βουλόμενος σήμερον ὁ ὕψιστος Θεὸς κατὰ πάντα ἐρμηνεύσαι, des. καὶ τηρεῖτε ἵνα ἐπιτύχητε τῆς Χριστοῦ βοηθείας καὶ δόξης κ. τ. λ. ¹⁵ (ff. 64^v-68) τῆ δ' τῆς γ' ἐβδ., in Matth. 20, 24; inc. Σήμερον πραγματεύεται ἐν τῷ ἀγίῳ εὐαγγελίῳ, des. διαμένειν ἐν ταπεινώσει καὶ ἐν πτωχείᾳ, δι' ἧς ἀξιοθείημεν κ. τ. λ. ¹⁶ (ff. 68^v-72) τῆ ε' τῆς γ' ἐβδ., in Luc. 16, 23; inc. Ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία σήμερον διηγείται, des. ἐν τῇ ἐπεκδύσει τῆς χοικῆς ταύτης σαρκὸς καὶ γενομέθα κληρονόμοι κ. τ. λ. ¹⁷ (ff. 72-75^v) τῆ ζ' τῆς γ' ἐβδ., in Matth. 21, 41; inc. Σήμερον διαλαμβάνει ἡ εὐαγγελικὴ φωνὴ περὶ τοῦ πταίσματος τῆς ἀχαριστίας, des. ἀποδοῦναι τῶν ἀγαθῶν ὧν ἔλαβεν, ὧν καὶ ἡμεῖς γενοίμεθα μέτοχοι κ. τ. λ. ¹⁸ (ff. 76-79^v) σαββ. γ' τῶν νηστειῶν, in Luc. 15, 13; inc. Ἐβουλόμην καὶ ἠθέλον... ἵνα σήμερον μεθ' ἡμῶν κομίσητε, des. κἀγὼ ἔρριψα τὸν ἐμὸν πατέρα. Καὶ λοιπὸν ἔκαμες τὴν ἐκδίκησιν, ἄφες τὴν τρίτην ἀρχικὴν μερίδα, καὶ εἶπε ἐκ τῶν θαυμάτων τῆς θεοτόκου καὶ εἶπε ἕνα λόγον κ. τ. λ. ¹⁹ (ff. 80-84^v) κυριακὴ γ' τῶν

νηστειῶν, in Matth. 12, 25; inc. Πάντα τὰ κτίσματα ὅσα καὶ ἄπερ ἐκτίσθησαν, des. εἰς χεῖράς σου εἰσιν πάσαι αἱ βασιλείαι τῆς γῆς. εἶτα ποιήσον τέλος. ²⁰ (ff. 85-88^v) τῆ β' τῆς δ' ἐβδ., in illud Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες (?), de ira; inc. Ἐπειδὴ τῆ παρελθούσῃ ἡμέρᾳ... δι' ἀμοιβὴν τῆς ζωῆς, des. ὅτι αὐτοὶ ὀφείλουσιν ὀνομασθῆναι υἱοὶ τοῦ Θεοῦ. Ἐασον τὴν τρίτην μερίδα καὶ εἶπε ἐν θαῦμα τῆς θεοτόκου καὶ ποιήσον τέλος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²¹ (ff. 89-92) τῆ γ' τῆς δ' ἐβδ., in Matth. 18, 15; inc. Σήμερον ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος, des. ἔξητε τὴν οὐράνιον Ἱερουσαλήμ κατοικητήριον, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ²² (ff. 92^v-96^v) τῆ δ' τῆς δ' ἐβδ., in Matth. 15, 11; inc. Ἐν τῷ παρόντι ῥητῷ τοῦ εὐαγγελίου, des. ἀγαθοὶ καὶ καλοὶ χριστιανοὶ ἵνα τοὺς στεφάνους ἀπολάβητε ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ²³ (ff. 97-99^v) τῆ ε' τῆς δ' ἐβδ., in Luc. 4, 39; inc. Ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ εὐαγγελίῳ σαφῶς οἴδατε, des. τὴν τοῦ αὐτεξουσίου δύναμιν ὑποτάξατε τῇ θελήσει ἵνα τῆς ἀνωτάτω βασιλείας ἐγκρατεῖς γένοισθε κ. τ. λ. ²⁴ (ff. 100-103) τῆ ζ' τῆς δ' ἐβδ., in Ioh. 4, 7; inc. Αὕτη ἡ γυνὴ ἢ ἐκ τῆς Σαμαρίας σημαίνει τὴν λογικὴν ψυχὴν, des. καὶ νεκρωθῆ ἡ ἀμαρτία καὶ ἡμεῖς γενόμεθα ἄξιοι κ. τ. λ. ²⁵ (ff. 103-105) σαββάτῳ δ' τῶν νηστειῶν, in Ioh. 8, 11; inc. Ἐγὼ εὕρισκω ὅτι ἐν τούτῳ τῷ εὐαγγελίῳ, des. Θεὸς χορηγήσῃ ἡμῖν ἐλεημοσύνην, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ²⁶ (ff. 105-108^v) κυρ. δ' τῶν νηστειῶν, in Ioh. 6, 14; inc. Ἐν τῇ παρουσίᾳ ἡμέρᾳ πραγματεύεται ἐν τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ, des. οὐκ ὀφείλῃς αἰεὶ ζητεῖν καὶ ἐξετάζειν τὴν αὐτῆς τελειοτ(ε)ρ(αν) σωτηρίαν. Ἀκολούθησον μετὰ ταῦτα ὡς βούλει, ὦ διδάσκαλε, καὶ ὡς δύνασαι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ²⁷ (ff. 108^v-111^v) τῆ β' τῆς ε' ἐβδ., in Ioh. 2, 19; inc. Οὗτος ναὸς ἐστὶν ἡ λογικὴ ψυχὴ, des. ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὴν χάριν, ἐκέισε δὲ τὴν δόξαν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ²⁸ (ff. 111^v-114^v) τῆ τρίτῃ τῆς ε' ἐβδ., in Ioh. 7, 24; inc. Ἀκολουθήσωμεν σήμερον θεωρῆσαι μίαν, des. καὶ τῆς ἐπουρανίου γίνεται κληρονόμος δόξης καὶ βασιλείας, ἐν Χριστῷ ἀμήν. ²⁹ (ff. 115-118) τῆ δ' τῆς πέμπτης ἐβδ., in Ioh. 9, 2; inc. Ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις, des. ἐλέησον, ἔχε ἐπ' ἐμὲ ἐλεημοσύνην ἡμῶν, ἀμήν. ³⁰ (ff. 118-120^v) τῆ ε' τῆς ε' ἐβδ., in Luc. 7, 12; inc. Οὗτος ὁ νεανίσκος ὁ τεθνηκὼς σημαίνει τὸν ἀμαρτωλόν, des. ἡμεῖς δὲ τηρεῖτε τὰ εἰρημένα ἵνα εὐ ὑμῖν γένηται, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ³¹ (ff. 120^v-121^v) τῆ ζ' τῆς ε' ἐβδ., in Ioh. 11, 36; inc. Ἐφ' ὅσον ὁ ἀγαθὸς καὶ πλήρ(ης) χάριτος ὑπάρχει, des. τῆς αὐτῆς κατανοήσεως δυναθῶμεν τεύξεσθαι χάριτος, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ³² (ff. 122-123^v) τῷ σαββ. τῆς ε' ἐβδ., in Ioh. 17, 3; inc. Οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται γνῶναι τὸν Θεὸν τελείως, des. καὶ ταύτην ὀλοφύχως πιστεύσασι, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ³³ (ff. 124-126^v) τῆ ε' κυρ. τῶν νηστειῶν, in Ioh. 8, 52; inc. Σήμερον δείκνυσιν ὁ δεσπότης Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν εὐγένειαν, des. τὸν Θεὸν καὶ μεγαλύνατε αὐτὸν ἵνα τῆς δόξης κ. τ. λ. ³⁴ (ff. 127-129^v) τῆ β' τῆς ζ' ἐβδ., in Ioh. 7, 37; inc. Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ ὁ ἡμέτερος σωτήρ, des. πινέτω ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ τὴν χάριν, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι τὴν αἰδίων δόξαν, ἐν

Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. ³⁵ (ff. 130–132) τῆ γ' τῆς ζ' ἐβδ., in Ioh. 7, 6; inc. Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ διηγείται Χριστὸς ὁ τῆς ἀληθείας διδάσκαλος, des. αἰ ἐστὶν ἔτοιμος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. ³⁶ (ff. 132–134) τῆ δ' τῆς ζ' ἐβδ., in Ioh. 10, 3; inc. Ζητοῦσιν οἱ ἱεροὶ διδάσκαλοι εἰ ἔστι δυνατόν, des. γνωρίση ὑμᾶς καὶ πράξῃ ὑμῖν ἐνταῦθα τὴν χάριν, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι κ. τ. λ. ³⁷ (ff. 134–136^v) τῆ ε' τῆς ζ' ἐβδ., in Luc. 7, 47; inc. Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ διηγείται τὴν ἐπιστροφὴν τῆς Μαρίας τῆς Μαγδαλινῆς, des. μὴ εἶσαι ἡμᾶς πεσεῖ(ν) εἰς ὄμοιον πταῖσμα, ἴν' ἔξωμεν κ. τ. λ. ³⁸ (ff. 136^v–138^v) <τῆ ζ' τῆς ζ' ἐβδ., de Lazaro, Martha et Maria>; inc. Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ πραγματεύεται περὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, des. ἠγαλλίασαντο ἐπὶ Θεὸν ζῶντα, αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ. ³⁹ (ff. 139–141) τῷ σαββ. τῆς ζ' ἐβδ., in Ioh. 8, 12; inc. Ἐπακολουθήσωμεν σήμερον... περὶ τῆς θείας ἀγάπης, des. γένοιτο πάντας ἡμᾶς τῆς τοιαύτης ὑψώσεως ἐντυχεῖν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ⁴⁰ (ff. 141^v–143^v) τῆ ζ' κυρ. τῶν ἀγ. ἡστυεῶν, in Philipp. 2, 9; inc. Ἐκλείπ(ει) ἡ αἴσθησις, ἡ γλῶσσα, des. αἰώνιον ζῶν καὶ δόξαν τὴν ἀφθαρτον, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ⁴¹ (ff. 144–159) eadem die, περὶ τῆς καταφρονήσεως τοῦ κόσμου, in Matth. 21, 5; inc. Ἀγρυπνητέον ἡμῖν ἐστι πᾶσι μετὰ σπουδῆς, des. καταφρονήσατε ἐκείνου ἵνα δυνηθεῖτε ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ κερδῆσαι τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ κ. τ. λ. ⁴² (ff. 159^v–162) τῆ ἀγ. καὶ μεγ. δευτ., in Ioh. 12, 6; inc. Ἰδοὺ τῆ χάριτι τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν νηστεύσαντος, des. καὶ τοὺς ἀμαρτανίλους στεφάνους, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ⁴³ (ff. 162^v–164^v) τῆ ἀγ. καὶ μεγ. τρίτη, in ps. 110, 4 *Memoriam fecit mirabilium*; inc. Θέλοντες... ἡμεῖς λαβεῖν τὸν Χριστὸν σήμερον μυστηριώδως, des. καὶ δυνηθῶμεν ταύτης ἐπιτυχεῖν ἐν τῇ αἰωνίᾳ ζωῇ ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ⁴⁴ (f. 165–170^v) eadem die, de s. communionem, in Ioh. 6, 56; inc. Ἐν τοῖς λοιποῖς τῆς ἡμετέρας πίστεως, des. ἀπολαύσωμεν αὐτοῦ ἐμφανέστερον, ὅτι αὐτὸς ζῆ κ. τ. λ. ⁴⁵ (ff. 171–174) τῆ ἀγ. καὶ μεγ. δ', in ps. 110, 4 *Memoriam fecit mirabilium*; inc. Καὶ σήμερον ἀκολουθοῦντες τῇ ἡμετέρᾳ ἀναγνώσει, des. αὔξησιν ἢ ἔχουσιν οἱ λαμβάνοντες τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, ἀμήν. ⁴⁶ (ff. 174^v–180^v) eadem die, de s. communionem, in Ioh. 6, 55; inc. Οὐκέτι χρὴ ἀναβάλλεσθαι τοῦ λέγειν καὶ διδάσκειν, des. ἐν ἧ βλέψομεν τὸν Θεὸν ὡσπερ ἐστίν, ὅστις ζῆ κ. τ. λ. ⁴⁷ (f. 181–182^v) τῆ ἀγ. καὶ μεγ. ε', in ps. 110, 4 *Memoriam fecit mirabilium*; inc. Ἡμεῖς ἤδη τῆ τοῦ Θεοῦ χάριτι κατηντήσαμεν, des. καὶ τὴν ἄνωθεν δόξαν καὶ μακαρίαν ζωὴν κληρονομήσωμεν ἐν Χριστῷ. ⁴⁸ (ff. 183–205^v) τῆ ἀγ. καὶ μεγ. παρασκευῆ, in passionem Domini; inc. Λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ φυσικοί, des. σφραγίσαντες τὸν λίθ(ον) μετὰ τῆς κουστωδίας. ⁴⁹ (ff. 206–208^v) in resurrectionem Domini; inc. Εἰ καίπερ μεγίστη ἐστὶν ἀγαλλίασις τοῦ εὐρεῖν, des. δωρήσεται καὶ τῆς ἐπουρανίου βασιλείας αὐτοῦ μετόχους ἡμᾶς, ὃ καὶ γένοιτο κ. τ. λ. ⁵⁰ (ff. 208^v–211) τῆ ἀγ. καὶ μεγ. β' τῆς διακαινησίμου, in Luc. 24, 25; inc. Ἀκολουθήσωμεν σήμε-

ρον τῆ ἀγία τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσει, des. καὶ αὐτὸν μὴ ἐπιγνόντων καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον, αὐτῷ κ. τ. λ. ⁵¹ (ff. 211–214) τῆς γ' τῆς διακαινησίμου, in Luc. 24, 36; inc. Ἐπειδὴ ἐν ταῖς παρελθούσαις δύο ἡμέραις, des. ὃν κόρον ὁ Θεὸς ἡμῖν χορηγήσει ἐν ταύτῃ τῇ παρουσίᾳ ζωῇ ἐν χάριτι κ. τ. λ. ⁵² (ff. 214–217) τῆ κυρ. τ. ἀγ. Θωμᾶ; inc. Ἠγαπημένοι... διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγάθου καὶ πανοικτίρμονος Θεοῦ ἣδη ἤλθομεν, des. ἦτις ποιεῖ ἔξιν ἐν τῷδε τῷ αἰῶνι κόσμῳ τὴν χάριν, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι κ. τ. λ. ⁵³ (ff. 217^v–219^v) in dominicam resurrectionis; inc. Ὡσπερ τι λυπηρόν τε καὶ πικρόν, des. αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐλθεῖν εἰς τὴν δόξαν.

Fasciculi viginti novem quaterniones, si excipias θ'. β'. ις'. θ'. κα' terniones atque κθ' foliorum septem. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Correctiones adhibito signo γρ. in ff. 4^v. 49. 68^v. 80. 167. 174^v. 179^v. 180. Signum chartae ancora circulo inclusa (Briquet 548). Scriptura vacant ff. I. 220.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentilitiae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

671 (olim 818). Saec. XIV, chartac., mm. 225 × 147, ff. II. 254 (+ 94^a. 245^a.), linn. 30 circa.

1 <Michaelis> Pselli <exegeses variae> fere ut in cod. Paris. 1182 (cf. Sathas, *Μεσαιωνική βιβλιοθ.*, V, 1876, p. ος' ss.). ¹ (ff. 5–9^v) in illud <Gregorii Nazianzeni> Ὁ πατὴρ οὐσίας ἢ ἐνεργείας ὄνομα (orat. 29: M. 36, 93 C 10–11); inc. Πρὸς ἕτερον αὐτῆς πρόβλημα τῶν τοῦ Εὐνομίου ὁ πατὴρ διαμάχεται (Sathas 147), des. τὰ προσόντα πεποιήκασιν. ² (ff. 9^v–11) in illud Πῶς δὲ οὐκ ἐν τόπῳ πάντως (orat. 28: M. 36, 36 B 4); inc. Πῶς δὲ οὐκ ἐν τόπῳ φησὶν εἶγε φερόμενον (Sathas 198), des. καὶ μὴ τοῖς καιριωτάτοις ἐλλείποντας μέρεσιν. ³ (ff. 11–12^v) in illud Ἄυλον φήσομεν (ib. 36 A 9); inc. Καὶ πάλιν ὁ μὲν περὶ τοῦ ἀσωμάτου λόγος ἀναμεινάτω (Sathas 197), des. τὸ μὲν κινεῖται, ὁ δὲ ἀκίνητος ἔστηκεν. ⁴ (ff. 12^v–14^v) in illud I Cor. 4, 18 *Omne peccatum quod fecerit homo*; inc. Καὶ μὲν καὶ τᾶλλα τῶν ἀμαρτημάτων (Sathas 150), des. φύσιν διαλλύει (!) καὶ ἀναίρει. ⁵ (ff. 14^v–16) in illud Ὡς ἄνθρωπος ὑπάρχω (Cosmae Hierosolym. hymnus, apud M. 98, 481 B); inc. Πρὸ τῆς κατὰ μέρος τοῦ «Ὡς ἄνθρωπος ὑπάρχω» ζητήσεώς τε καὶ ἐξηγήσεως (Sathas 157), des. τὴν τῶν πραγμάτων ἔχει ἀντίληψιν. ⁶ (ff. 16–18) in illud <Gregorii Naz.> Ὁ μὲν χαλκοὺς ὄφει (or. 45: M. 653 B 13); inc. Δοκεῖ πῶς οὗτος πατὴρ ἐναντία τῷ νόμῳ (Sathas 192), des. καὶ πρὸς ὑμᾶς ἀνεκοινωσάμην. ⁷ (ff. 18–19^v) in illud <Τ>ί φήσω πρὸς τοὺς τὴν Ἀστάρτην (orat. 16: M. 35, 960 C 13); inc. Τί φήσω, φησὶν ὁ μέγας πρὸς τοὺς τὴν Ἀστάρτην (Sathas 194), des. τὰ σὰ ἀντακούσεται. ⁸ (ff. 19^v–20) in illud Zach. 5, 1 *volumen volans*; inc. <Τ>ὸ δρέπανον ὃ τεθέεται Ζαχαρίας πετό-

μενον (Sathas 188), des. καὶ τὰ ξύλα ἠφάνισεν. ⁹ (f. 20^{r-v}) in illud Greg. Naz. Ὡσπερ στέφανος δόξης (orat. 42: M. 36, 472 A 4-6); inc. <O>ὕκ ἔστι τῆς τοῦ θεολόγου Γρηγορίου γλώττης (Sathas 187), des. ἐκ τῆς ὑψηλοτέρας δόξης συνδέεται τε καὶ πέπλεκται. ¹⁰ (ff. 21-23^v) <in illud Luc. 12, 49 Non veni mittere pacem> (orat. 40: M. 36, 412 A 1[?]); inc. <T>οὔτο φησιν ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν (Sathas 3), des. ἀντὶ τυραννίδος τῆ ἡμετέρα ψυχῆ εἰ καταστησώμεθα. ¹¹ (ff. 23^v-25^v) in illud <Greg. Naz.> Οἶδε μὲν τρέφειν καὶ πέντε ἄρτοισ (orat. 41: M. 36, 433 C 10); inc. Ὑμεῖς μὲν τῶν θεολογικῶν ῥητῶν τοῦτο μοι ζητεῖν εἰκόκατε (cf. Sathas 4), des. τῆς ἡμετέρας ψυχῆς συνεμετρήσαμεν τὴν ἐξήγησιν. ¹² (ff. 25^v-26^v) in illud Luc. 12, 10 Qui in Spiritum sanctum blasphemaverit; inc. Ἔστι μὲν κὰν τοῖς μωσαϊκοῖς διδάγμασι ὁ λόγος ἀπόρητος (Sathas 13), des. καὶ ἐξεκονίσεις ὡς κάλλιστα. ¹³ (ff. 26^v-27) in illud Ioh. 20, 17 Noli me tangere; inc. Προπετὲς ἄλλως εἶ τις ἀποροῖ πρὸς τινα γραφικὴν ῥῆσιν (Sathas 12), des. ἡ θειοτέρα συγχωρηθήσεται ἐπαφή. ¹⁴ (ff. 27-28^v) = supra n° 11, ff. 23^v-25^v. ¹⁵ (ff. 29-31) in illud <Greg. Naz.> Καὶ πολλοὺς, ὃ φρίττω λέγειν (orat. 32: M. 36, 180 A 8); inc. Κατατρέχων οὗτος ὁ μέγας πατήρ (Sathas 191), des. καὶ ἐπεξεργαστικῶς ἅμα ἐχώρησεν. ¹⁶ (ff. 31-33^v) in illud Τὰ μὲν δὴ σωματικὰ τοῦ Χριστοῦ (orat. 41: M. 36, 436 B 3-4); inc. Εἰπὼν ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ ὅτι τὰ μὲν δὴ σωματικὰ (Sathas 193), des. ἐπειδὴ τοῦ πλείονος ἐστερήμεθα. ¹⁷ (ff. 33^v-37) in illud Τί ποτέ ἐστι τὸ θεῖον (cf. orat. 28: M. 36, 48 B); inc. Ἡ διαλεκτικὴ οὐχ ὠρισμένα τινα ἔχει (Sathas 196), des. ἀλλ' εἰ τὸ μὴ ὄν πάντη φθαρήσεται. ¹⁸ (ff. 37-38^v) σδ', in illud Ἔστι διαφορὰ χαρισμάτων (ex sermone in Pentecosten?); inc. Ἠρωτήκατε τίς ἡ τῶν χαρισμάτων διαφορὰ (Sathas 208), des. καὶ προσηνέστατον τοῖς ρεύμασι δείξετε. ¹⁹ (ff. 38^v-40^v) σξζ', in illud Πάντα ἐν πάσι κείσθαι (orat. 43); inc. Εἰ καὶ πόρρω τοῦ καιροῦ τὸ ἐρώτημα (Sathas 209), des. σκοτούς μᾶλλον ἢ διαυγείας παραίτιος ἦν. ²⁰ (ff. 40^v-42) σθ', in illud Θεὸν σταυρόμενον βλέπειν; inc. Τοιοῦτόν ἐστιν, ὃ φίλτατοι παῖδες, τὸ μὴ θείοις λόγοις προσομιλεῖν (Sathas 213), des. καὶ τὸν λόγον ἐνταῦθα προσομιλοῦμεν. ²¹ (ff. 42-43) in illud Δεινὸν γὰρ ἦν ὡς παιδίον κλαυθμυρίζεσθαι (orat. 39: M. 36, 337 B 4-5); inc. Δέον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς καὶ ὑμᾶς παιδίων δίκην (Sathas 214), des. δωροῦμαι διάνοιαν. ²² (f. 43^{r-v}) in illud Μὴ φανώμεθα τῆς θαυμασίας ἀρετῆς κακοὶ ζωγράφοι (orat. 2: M. 35, 421 C 1); inc. Κακός ἐστι ζωγράφος τῆς ἀρετῆς (Sathas 215), des. τὰς τῶν ἐντυχανόντων τυχάς. ²³ (ff. 43^v-45^v) in illud Οὔτε τοῦ πατρὸς ἐκστάντος τῆς ἀγεννησίας (orat. 39: M. 36, 348 B 12-13); inc. Τὰ περὶ τῶν προσώπων ἄριστα θεολογήσας (Sathas 216), des. τῆς ὀλυμπιακῆς σάλπιγγος. ²⁴ (f. 45^v-49) in illud Οἶδα καὶ πῦρ (orat. 40: M. 36, 409 D 5); inc. Ὡσπερ εἰσὶ παρὰ τῷ Σολομῶντι (Sathas 218), des. καὶ αὐτὴν ἐρυγεῖν (!) τὴν ψυχὴν. ²⁵ (ff. 49-52)

< >ος', <in illud Iob 1, 6 Et venerunt Angeli Dei> (Sathas 179; ed. J. Bidez, *Catalogue des manuscrits alchimiques grecs VI*, 1928, p. 180-186). ²⁶ (ff. 52-55) <in illud s. Pauli II Cor. 12, 2 Scio hominem>; inc. Τὴν μὲν οἰκονομίαν δι' ἣν ὁ μακάριος Παῦλος (Sathas 174), des. eis ἕτερον ἀναμεινάτω καιρὸν ἢ ὑπόθεσις. ²⁷ (ff. 55-58) in dictum τοῦ Κλίμακος (Sathas 177; ed. J. Bidez, *op. cit.*, p. 171-176). ²⁸ (ff. 58-60) in illud Luc. 2, 52 Proficiebat sapientia; inc. <K>αὶ τοῦτο τῶν δυσκαταμαθήτων (Sathas 8), des. τὴν τῆς γνώσεως αὐγὴν ἐπιδείξασθαι. ²⁹ (ff. 60-62^v) in illud Διὰ πασῶν ὄδευσον τῶν ἡλικιῶν Χριστοῦ καὶ δυνάμεων (orat. 38: M. 36, 332 B 13); inc. <K>ινεῖ μὲν ἡμᾶς πρὸς τὴν <ἐπί>λυσιν τοῦ νῦν προβλήματος (Sathas 25), des. ἡλικιῶν Χριστοῦ καὶ δυνάμεων. ³⁰ (ff. 62^v-64^v) in illud Ὡν γὰρ τοὺς ἐπαίνους οἶδα (orat. 43: M. 36, 496 A 8-10); inc. Οὐδὲν ἀπεικὸς φιλοσόφους ὄντας ὑμᾶς (Sathas 27), des. καὶ σαφῆ δώσθω τὸν ἔλεγχον. ³¹ (ff. 64^v-67^v) in illud Ἔστι τοίνυν ἐξετάσαι πρᾶγμα καὶ δόγμα; inc. Ἔδει μὲν, ὃ φίλτατοι παῖδες, μὴ πολυπραγμανεῖν (Sathas 29), des. ἦν καταλάβομεν διηρμενεύκαμεν πρὸς ὑμᾶς. ³² (ff. 67^v-72^v) in illud Matth. 24, 42 Vigilate quia nescitis (orat. 40: M. 36, 425[?]); inc. Γρηγορεῖτε ὡς ἀληθῶς· τὸ γρηγορεῖτε ὅτι οὐκ οἴδατε (Sathas 30), des. τὴν τῆς γραμμῆς περιάγοιτε περιφέρειαν. ³³ (ff. 72^v-74) λβ', in illud Ὡτι μὲν οὖν ἐξεγένετο (orat. 25: M. 35, 1084 C 1); inc. Τῆς θείας ὁ πατήρ μακαριότητος ἀξιοῖ (Sathas 33), des. πρὸς τὸν δρόμον καὶ ἀντικείμενον. ³⁴ (ff. 74-76^v) λε', in illud Eccles. 1, 5 Oritur sol et occidit; inc. Οὐ δύο μοι γλώσσαι ἵνα κατὰ ταύτην τοῖς ἐρωτήσασιν ὑμῖν χαρίσωμαι (Sathas 36), des. κὰν εἰπεῖν ἔχοι ὡς ἄριστα διητήθη. Sequitur ³⁵ (ff. 76^v-78) sub numero μζ' expositio de arithmetica et geometria, inc. Τοῖς εἰς ἀριθμητικὴν ἄρτι παραγγείλασι δυσάλωτα, des. τῆς ἐτέρων ἐδεῖτο χειρός. ³⁶ (ff. 78-80^v) ρμζ', <in illud Γινώσκοντες καλῶς τὸν ποιμένα> (orat. 33: M. 36, 233 B[?]); inc. Τὴν ἐργασίαν ἐνταῦθα τοῦ παραδείγματος (Sathas 149), des. τοῦ δεξιῦ περιδράττεσθε. ³⁷ (ff. 80^v-82) ρνη', in illud Ioh. 20, 16 Maria conversa, illa dicit ei (cf. supra ff. 26^v-27); inc. Ὡπερ τοῖς ἀποστόλοις ἦν ὁ Θωμᾶς (Sathas 161), des. ὦν δ' ἐγὼ κατέλιφα τοιοῦτό ἐστιν. ³⁸ (ff. 82-84^v) ρξθ', in illud Τρισσὴν γέννησιν οἶδεν ὁ Λόγος (orat. 40: M. 36, 360 C 6); inc. Οὐδὲν καιρὸν εἰ διαποροῦσιν ἡμῖν συμβέβηκε (Sathas 172), des. φᾶναι τὸν θεῖον ἀπόστολον εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. ³⁹ (ff. 84^v-87) ρο', in illud <ᾧφει τὰ ὀπίσθια> (orat. 28: M. 36, 29 B 2); inc. Τὴν μὲν οἰκονομίαν δι' ἣν οὐ τὸν Μωϋσῆν μόνον (Sathas 173), des. πρὸς τὴν τῶν ὄντων θεωρίαν ἀκριβῶς ἀναγοίμεθα. ⁴⁰ (ff. 87-89^v) in illud <Μονὰς ἀπ' ἀρχῆς εἰς διὰδα> (orat. 29: M. 36, 76 B 9); inc. Οὐκ ἀποκρύψομαι πρὸς ὑμᾶς, ὃ φίλτατοι παῖδες (Sathas 167), des. πίστει καταλαμβάνεται ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀνθρωπότης. ⁴¹ (ff. 89^v-93) in illud Θεὸς θεοῖς ἐνούμενος (orat. 45: M. 36, 628 A 9); inc.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ μέγας οὗτος ἐτόλμησε πατήρ (Sathas 212), finis humore corruptus. ⁴² (ff. 93-94^v) in illud Prov. 8, 22 *Dominus creavit me* (orat. 30 A 2[?]); inc. Σολομών μὲν ὁ σοφώτατος (Sathas 155), des. ὑμεῖς ἂν αὐτοὶ γνοίητε. ⁴³ (ff. 94^v-97) characteres Gregorii Theologi, Basili Magni, Ioh. Chrysostomi et Greg. Nysseni (M. 122, 901-908). ⁴⁴ (ff. 97-98^v) περὶ πολεμικῆς συντάξεως; inc. Φιλοσόφω δὲ οὐ πολεμητέον μὲν, ἐπιστατέον δέ (Sathas 95; ed. J. F. Boissonade, Michael Psellus, de operatione daemonum, Norimbergae 1838, p. 120-124). ⁴⁵ (ff. 98^v-100^v) περὶ σεισμοῦ καὶ κινήσεως γῆς; inc. Τὸ μὲν ἡμέτερον δόγμα, λογιώτατε ἀδελφέ, περὶ σεισμοῦ (Sathas 96); finis opellae haud facile dignoscitur foliis pluribus inde a f. 100 humore corruptis et scriptura fere penitus deleta. Haec tamen notanda vidimus: (f. 101^{r-v}) quaedam de planetis; (ff. 103^v-105^v) varia theologica et philosophica, inter quae citantur Iamblicus, Proclus, Sabellius; (ff. 105^v-107) astronomica et praesertim de iride; in f. 106 nomina offendes Platonis, Euripidis et Democriti.

3 (ff. 116-133^v) <tractatus de Trinitate et processione Spiritus sancti> ex quo pauca tantum expiscari contigit, scriptura humore abolita; inc. Οὐκ ἔγωγε θαυμάζω, φιλότης, εἴ τιν' ἄγροικος, des. ἐνδόξον θεοτόκον καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν. Citantur Basilius (f. 121^v), Cyrillus (ff. 121, 122^v), Ioh. Chrysostomus (f. 121^v).

3 (ff. 134-136) ἐξήγησις μερικὴ περὶ τοῦ ἀστρολάβου, ut in cod. 223, ff. 133-139. - Ex ff. 137-172^v nihil cohaerens deprehendere potui; ex quibusdam verbis huc illucque servatis librum theologicum tamen continuisse erui potest.

4 (ff. 171^v-187) <de azymis>; haud pauca effluxerunt; finis libelli cum tractatu acephalo cod. 579, ff. 199-220^v concinit.

5 Scriptura ff. 187-203^v fere evanida; ex his quae legi possunt libellum theologicum de operationibus divinis continebant et ad eundem fortasse spectant illa <Theodori Prodromi de processione Spiritus s.> in ff. 204-209^v servata, quae inc. mut. φανερόν ἐστιν ὅτι ὡσπερ τὸν Υἱὸν οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα, des. ἔλλαμψιν ἐν αὐτῷ Χριστῷ [ ] ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα κ. τ. λ.

6 (ff. 209^v-212^v) eiusdem, προδρομοῦ add. supra, in illud Lucae 1, 17 *Ipse praecedet* (M. 133, 1301-1312).

7 (ff. 213-225) Philonis Iudaei de mundo (ed. Mangey II, p. 601-624, ex hoc ni fallor codice).

8 (ff. 225-227^v) Aristotelis de virtutibus, περὶ ἀρετῆς cod. (ed. Bekker, p. 1249-1251); des. ut in cod. 72 (Codd. Vat. gr. t. I, p. 67).

9 (ff. 229-233^v) <Iohannis Pediasimi observationes in musicam> (ed.

A. J. H. Vincent, *Notice sur trois manuscrits relatifs à la musique*, in *Notices et extraits ...*, XVI, 1847, II, p. 290-314); in fine τέλος τῶν περὶ τῶν ἐν τῇ μουσικῇ συμφωνιῶν τῆς διὰ δ', τῆς διὰ ε' καὶ τῆς διὰ πασῶν. Inseritur (ff. 234-235^v) tonorum octo θέσεις et δυνάμεις.

10 <Anthologiae Palatinae> (f. 233^v) XIV, 2. 4; (ff. 233^v-236) XIV, 7; (f. 236) XIV, 13; (ib.) XI, 352. Sequuntur λήμματα εἰς τὰ προκείμενα προβλήματα, nempe ¹ (f. 236^{r-v}) εὔρεῖν ἀριθμὸν τὸν πρῶτον ἀπὸ μονάδος ἔχοντα τὰ δίδόμενα μέρη (Προκείσθω εὔρεῖν τὸν ἔχοντα τὰ ἐπὶ τοῦ προβλήματος — ἔχει τὰ δοθέντα μέρη). ² σχόλια Maximi Planudae: ^a (f. 236^v) inc. Τὸ καθόλου πρόβλημα τοιοῦτόν ἐστιν, des. καὶ ἔχομεν τὸ ζητούμενον; ^b (ib.) inc. Ἐπὶ δὲ τοῦ τῶν βοῶν παραδείγματος, des. ἐν δὲ τῷ β^{ρω} ἀγέλαι σμ'; ^c (ff. 236^v-237) inc. Τὸ δὲ περὶ τῶν κρουῶν πρόβλημα μεθοδεύεται οὕτως, des. οὕτω δὲ χρῆ ποιεῖν καὶ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων προβλημάτων.

11 (ff. 237-238^v) Iohannis Pediasimi de partu septemestri et novemestri; cf. cod. 282, f. 432^v (Codd. Vat. gr. t. I, p. xxxvi).

12 (f. 238^v) <de novem musis> ut in cod. 216, f. 22^v (Ἐννέα εἰσὶν αἱ οὐσαί — ἀλλὰ καὶ ἑννέα μουσῶν). Ex ff. 239-241^v nihil deprehendere potui.

13 (ff. 241^v-243^v) varia de paschate iudaico et dominico, ἐρωταποκρίσεις de cyclis lunari et solari atque methodus inveniendi cyclum lunae; signatur (f. 242) annus ςΑλθ' (1430-1431).

14 <in Euclidis elementorum librum I scholia> (ed. Heiberg, Euclidis elementa, vol. V, 1888), nempe (f. 247) 118 inde a vv. αἱ γωνία εἰς ἄνισα τέμνονται (Heiberg, p. 188, 11-189, 10), (ff. 247-248) 121, (f. 248^{r-v}) 124, (ff. 248^v-249) 126, (f. 249^{r-v}) 130, (f. 249^v) 132. Post versus tres († Γράμματα ἔγραψε γραφίδι τεχνικός † Ἐγραψε κάτεχε μέτριον ἄχολον † Ἀπασί σθεναρὸς ἰσάκις ἀσπίδι ὀμαλὸς φέριστος) sequuntur (ff. 249^v-251^v) problematum (Euclidis libr. II?) solutiones.

Folia praevia 1-4 ex duobus codicibus eiusdem aetatis avulsa continent ¹ (ff. 1-2^v, linn. 33) homeliae apologeticae partem ultimam; inc. mut. ἄτοπον τὸν μὲν ἱατρὸν μετὰ ἀκριβείας ὑπὲρ τῆς τέχνης ἀγωνίζεσθαι τῆς αὐτοῦ, des. ἵνα εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ βιώσαντες καὶ αὐτοὶ τῆς μελλούσης ἀπολαύσωμεν δόξης, ἧς γένοιτο κ. τ. λ. ² (ff. 3-4, linn. 23) instructionem asceticam ad fratres monachos; inc. mut. καὶ τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας κακῶν, des. καὶ ἀνακαλύπτων βαθέα τοῖς μετὰ πόθου ζητοῦσι τὰ βάθη μαθεῖν τὰ τοῦ Πνεύματος, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. Insequitur (f. 4^v) inscriptio <Π>ερὶ γνώσεως πνευματικῆς καὶ ὅτι ὁ ἐγκεκρυμμένος |.

Codex humore laesus non sine magno scripturae damno, quae ex foliis compluribus omnino evanuit. Pars praecipua (ff. 5-227, ut videtur; linn. 34) constat fasciulis

viginti octo quaternionibus (si excipias 17 foliorum quinque, 20 binionem, 21 foliorum septem, 28 quinionem, 29 ternionem) in prima singulorum pagina ima dextrorsum signatis, atque folio uno additicio (228) Manus diversae (cf. ff. 19^v. 21. 83. 93). Lacunae apertae in ff. 49. 50^v. 84^v. 86. 87^v. 93^v. 94. Signa chartae: circuli duo (ff. 73. 74, Briquet 3206), forfices (ff. 69. 76), gladii duo decussati (ff. 119. 120), lagena (ff. 148. 149, cf. Briquet 6256), litterae DD (? ff. 216. 217), luna crescens (? ff. 112-113), securis (f. 125, Briquet 7489), vas quoddam (ff. 103. 104).

Ex codicibus variis eiusdem aevi deprompta sunt folia cetera; eorum forma originalis aegre dignoscitur, compaginibus nonnullis solutis paginisque recentius utcumque inter se coniunctis. Hac ratione sese excipiunt: ^a folia decem (229-238^v), 234-235 insiticiis, ^b folia septem (239-245^v), ^c par foliorum (245^a. 246), ^d fasciculus quaternio unus (247-254). Signa chartae scutum (cf. Briquet 890), unicorni caput (cf. Briquet 15769).

Inter libros Sixti IV noster recensitus videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 246: « Pseli contra Eunomium. Ex papiro in rubro »).

Folia praevia 1-4 posterius ni fallor addita sunt ad custodiam. F. I u. 818 | n. 671; f. II manu saec. XVI C. *exscribendus. Pselli varia Theologica. et exposit(io)nes in PP. et scripturam*; f. 2^v inverso N° 67 (quem obtegebat frustum chartae cum nota 370, a nobis f. I^r agglutinatum) 6 Plu; f. 2^r imo monitio: *Que invenies abscissa in hoc libro erant tractatus co(n)tra Latinos.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Antonii Tosti card. bibliothecarii.

672 (olim 447). Saec. XIII, chartac., mm. 229 × 155, ff. 291, linn. 24-28.

Michaelis Pselli opera varia. ¹ (ff. 2-32) oratio funebris in matrem, τοῦ φιλοσοφώτατου καὶ ὑπερτίμου Ψελλοῦ λόγ(ος) ἐπιτάφιος εἰς τὴν ἑαυτοῦ μητέρα, ἔστι δὲ τῶν πάντων ἐξαιρετῶν cod. (ed. Sathas, *Μεσαιωνικὴ βιβλιοθ.*, V, Parisiis 1876, p. 3-61). ² (ff. 32-36) monodia in Iohannem patricium (ed. Kurtz-Drexl, *Michaelis Pselli scripta minora*, Mediolani 1936, p. 145-154). ³ (ff. 36-37^v) in illud Gen. 1, 26 *Ad imaginem et similitudinem* (Kurtz-Drexl, p. 411-414). ⁴ (ff. 37^v-48^v) de miraculo in Blachernis patrato (ed. Bidez, *Catalogue des manuscrits alchimiques grecs* VI, 1928, p. 192). ⁵ (ff. 48^v-59^v) in miracula ἀρχιστρατήγου Michaelis (Kurtz-Drexl, p. 120-141, ex hoc codice). ⁶ (ff. 59^v-61) in nepotem adhuc infantem (Kurtz-Drexl, p. 77-81, ex hoc codice). ⁷ (ff. 61-62^v) in cauponem quemdam superbum (Sathas, p. 502-505). ⁸ (ff. 62^v-63) epistola <35> (Sathas, p. 269-270). ⁹ (ff. 63-70^v) ἐγκώμιον εἰς τὸν μοναχὸν Ἰωάννην τὸν Κρουστουλᾶν ἀναγνόντα ἐν τῇ ἀγία σορῶ; inc. <Τ>ί τοῦτο; εὐθὺς γὰρ εἰσδευκότα με τὸν ναόν, des. ὅτι χαρᾶς ἐταίρους προξένους εὔρηκα. ¹⁰ (ff. 70^v-75) oratio praecepta amicitiae tradens nepotibus patriarchae Michaelis (Sathas, p. 513-523; in marginibus notae non-

nullae manu saec. XVIII <Laurentii Porzii?> exaratae. ¹¹ (ff. 75-78^v) ad patriarcham Michaellem, de auri conficiendi ratione (ed. Bidez, *Catalogue ...*, p. 26-42). ¹² (ff. 78^v-79) epistola ad Caesarem; inc. Χαίρετῶσαν τὰ αἰνίγματα, des. τοῦ ἐμοῦ οἰκίσμον ἐξέδραμον. ¹³ (f. 79) alia epistola (Sathas, p. 291-292, τῷ κριτῇ τῶν Ὀπτιμάτων). ¹⁴ (ff. 79-102) encomium Nicolai monachi, qui in Olympi monasterio τῆς ὠραίας πηγῆς praeses fuerat; inc. Ὑψηλότεροι μὲν τῆς ἀπὸ τῆς ἐγκωμίων λαμπρότητος, des. βαλλομένοι καὶ βάλλουσι καὶ νικήσης ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα. ¹⁵ (ff. 102^v-105) contra obtrectatores; inc. Ὑμεῖς μὲν οὕτως, λέγω δὲ τοὺς βασκαίνοντας, ἐγὼ δὲ, des. ἢ ἀνταγωνισταί μοι γενήσεσθε. ¹⁶ (ff. 105-106^v) epistola ad magnum drungarium (Sathas, p. 324-326). ¹⁷ (ff. 106^v-110) in cauponem leges pertractantem (Kurtz-Drexl, p. 69-76, ex hoc codice; cf. P. Maas, *Psellos und Theopompus*, in *Byz.-Neugriech. Jahrb.*, 1937, p. 1-4). ¹⁸ (ff. 110^v-113^v) laus vini; inc. Οὐκ οἶδα πότερον ὡς ἀνθοσμίαν, des. εἴτε τῇ προαιρέσει σου. ¹⁹ (ff. 114-117) εἰς τὴν μετ(ὰ) τὴν μεγ(άλην) κυριακὴν ἑορτὴν τῆς ἀγ(ίας) Ἀγάθης καὶ εἰς τὰς μαθητριάς αὐτῆς (Sathas, p. 527-531). ²⁰ (f. 117^{r-v}) epistola; inc. Σὺν ἐπιστολ(αῖς) καὶ τὰ κάρνα, des. καὶ τὸ περικράνιον ὅστούν τελευταῖον. ²¹ (ff. 117^v-159^v) vita s. Auxentii (BHG. 203; cf. J. Sykoutres, *Θεολογία* II, 1924, p. 352-357). ²² (ff. 159^v-160^v) epistola; inc. Πυθάνη μου τί δήποτε τῶν κλινῶν τὰ διάφορα, des. ἀλλὰ καὶ ἐκ πετρῶν. ²³ (f. 160^v) versus duodecasyllabi 12 in parabolam de fermento farinae; primus Γυνή, ζύμη, βέλτιστε, καὶ σάτα τρία, ultimus ἐβραϊκὸν σήμαντρον οἰκεῖον μέτρον (Miller, *Manuscripts grecs de l'Escorial*, p. 49, 4-15). ²⁴ (ib.) versus in maledicum insensatum (Fabricius-Harles, X, p. 94). ²⁵ (ff. 160^v-163^v) laus pulicis (ed. Boissonnade, *Michael Psellus de operatione daemonum*, Norimbergae 1828, p. 78-84). ²⁶ (ff. 163^v-166^v) laus pediculi (Boissonnade, p. 85-91). ²⁷ (ff. 166^v-168^v) laus cimicum (Boissonnade, p. 91-95). ²⁸ (ff. 168^v-169^v) ad discipulos qui interpretationi <libri Aristotelis de Interpretatione> non interfuerunt (Boissonnade, p. 144-147). ²⁹ (ff. 170-172^v) in illud, quod in festo Ascensionis Domini dicitur, Σήμερον τὰ ἅγια Κούνδουρα καὶ αὔριον ἢ Ἀνάληψις (Sathas, p. 532-536). ³⁰ (ff. 172^v-175) περὶ παραδόξων ἀκουσμάτων (ed. Westermann, *Παραδοξογραφοί*, Brunsvigae 1839, p. 143-148). ³¹ (ff. 175-177) allegoria de sphinge; inc. Ἐπὶ τῶν λεγομένων τελετῶν τὰ μὲν ἄδύνα (ed. in calce Heraclidis Pontici allegoriarum, Basileae 1544, O 8 — P 4). ³² (ff. 177-178) de sacrificandi ratione; inc. Περὶ τῆς θυτικῆς ἐπιστήμης ἠξίωσας, des. οὕτω τὴν θυσίαν ποιεῖν. ³³ (ff. 178-180) cum discipuli tarde ad conventum scholasticum convenissent (ed. Boissonnade, p. 140-144). ³⁴ (ff. 180-184) <ad discipulos>; inc. Ἄλλ' ἐκεῖ μὲν τὰ

Μίθρου παίζειν, des. τὴν τέχνην ὁμοῦ καὶ τὴν δύναμιν. ³⁵ (ff. 184-185^v) ep. <Iohanni> Burtzae βεστάρχη ob obitum fratris eius (Sathas, p. 347-350). ³⁶ (ff. 186-189) monodia in actuarii Iohannis sororem (Sathas, p. 96-102). ³⁷ (ff. 190-196) <monodia in discipulum quemdam>; inc. mut. | θότ< > καὶ τὰ ἔσχατα ἠτυχηκότας, des. θρήνον δὲ ἀτέκμαρτον ἡμῖν καταλέλοιπας. ³⁸ (ff. 196-211^v) oratio funebris in filiam Stylianam (Sathas, p. 62-87). ³⁹ (ff. 211^v-216^v) oratio funebris in quemdam amicum et condiscipulum, eis τὸν ἀγιοπετρίτην μαῖστορα add. <Allatius> (Sathas, p. 87-96). ⁴⁰ (ff. 216^v-235^v) oratio funebris in Irenem Caesarissam (Kurtz-Drexl, p. 155-189). ⁴¹ (ff. 235^v-245) monodia in antistitem dominum Michaelem Radenum; inc. *Τοῖς μὲν ἄλλοις τῶν φιλάτων, φίλτατέ μοι*, des. *ἰσχὺν τῆς ψυχῆς σου καὶ καρτέραν ἐπὶ τῷ πάθει διδοῦς*. ⁴² (ff. 245-248) monodia in Romanum referendarium; inc. *Πολλοὺς ἐγὼ τῶν φίλων τεθνηκότας ἐδάκρυσα*, des. *ἀλλ' οἱ σοὶ λόγοι ἀναπληρώσουσιν*. ⁴³ (ff. 248-249^v) contra obtrectatores (Sathas, p. 168-170). ⁴⁴ (ff. 249^v-251) ad suum papam, πρὸς τὸν αὐτ(οῦ) ἱερέα add. in marg. (Kurtz-Drexl, p. 65-68). ⁴⁵ (ff. 251-253^v) in discipulum Sergium qui dixerat se numquam morsum a pulice (Kurtz-Drexl, p. 465-469). ⁴⁶ (ff. 253^v-255^v) laus Itali (Kurtz-Drexl, p. 50-54). ⁴⁷ (ff. 255^v-257^v) ad discipulos de eodem argumento (Boissonade, p. 131-135). ⁴⁸ (ff. 257^v-259^v) in proprium grammaticum (Kurtz-Drexl, p. 60-64, ex hoc codice). ⁴⁹ (ff. 259^v-260^v) ad protosyncellum de miraculis s. Gregorii Thaumaturgi (Kurtz-Drexl, p. 142-144). ⁵⁰ (ff. 260^v-263^v) in illud [Iliadis IV, 125] *Λίγξε βιός, νευρὴ δὲ μεγάλ' ἴαχεν* (ed. Sathas, *Sur les commentaires byzantins relatifs aux comédies de Ménandre, aux poèmes d'Homère etc.*, in *Annuaire de l'Association pour l'encouragement des études grecques en France* IX, 1875, p. 205-210). ⁵¹ (ff. 263^v-264) epistola; inc. *Τὴν πρόδρομον ἀπέσταλκα*, des. *τοῖς Ἀσκληπιάδαις εἰς ἀμφοτ(ε)ρ( ) αὐταρκες*. ⁵² (f. 264^{r-v}) versus duodecasyllabi tredecim; inc. *Τοῖς ἐν πνέουσι καὶ συνουσιωμένοις*, des. *καὶ πάντας ὑμᾶς ὠμογνωμονη( )τας*. ⁵³ (ff. 264^v-266) in Ἀκοὴν dictam, quae Nicomediae sita est (Boissonade, p. 58-62). ⁵⁴ (ff. 266^v-268^v) in illud *Εἶ τι ἔφθασεν* (Sathas, p. 537-541), eis τὸ εἰπεῖν ὅτι ἔφθασεν ἢ ἔγραψεν add. man. post. ⁵⁵ (ff. 268^v-269) de capro emissario (Kurtz-Drexl, p. 417-418, ex hoc codice). ⁵⁶ (f. 269^{r-v}) <περὶ τοῦ τῶν ἀμαρτιῶν σχοινοῦ> (Kurtz-Drexl, p. 419-420, ex hoc codice). ⁵⁷ (ff. 269^v-270) <in Is. 7, 5-6, *Filius Romeliae, Ephraim, Tabeel*> (Kurtz-Drexl, p. 421-422, ex hoc codice). ⁵⁸ (f. 270^{r-v}) in ps. 25, 8 *Locum habitationis gloriae tuae* (Kurtz-Drexl, p. 423-424, ex hoc codice). ⁵⁹ (ff. 270^v-272) quatenam sit scripturum differentia, quarum alteri Chariclea, alteri Leucippe argumento

sunt; inc. *Πολλοὺς οἶδα καὶ τῶν ἄγαν πεπαιδευμένων*, des. *ἐπιτομὰς τῶν χαρακτήρων σοὶ πεποιήκαμεν*. ⁶⁰ (f. 272^{r-v}) quid significat Caesaris nomen; inc. *Τὸ τοῦ Καίσαρος ὄνομα κατὰ διαφόρους σημασίας*, des. *οἱ Φοίνικες ἐπωνόμαζον*. ⁶¹ (f. 272^v) versus in imperatorem Romanum senem ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν λέξεων δηλοῦντες τὸ ὄνομα *Ῥοδοκρῖνοπρόσωπος. ὠραῖος. μέδων. | ἀκτίσι. νίκης. οὐρανοῖ (?) . σκηπτουχίας*; (ib.) versus alii, ὁμοιοι cod., in imperatorem Basilium *Βέβαιον. ἄστρον. σεπτὸν. ἴλασμα. λίαν. | ἔλαμψεν. ἰσχυν. οἶακας. σκηπτουχίας*. ⁶³ (ff. 272^v-274^v) laus <Theodora> Augustae, *ἐγκώμιον εἰς τὴν δέσποιναν* cod. (ed. Kurtz-Drexl, p. 1-5). ⁶⁴ (ff. 274-276^v) selentium dictum ab imperatore Michaele Duca (Kurtz-Drexl, p. 351-355, ex hoc codice). ⁶⁵ (ff. 276^v-277^v) prosphonematicus in Michaelem Ducam (Kurtz-Drexl, p. 42-44). ⁶⁶ (ff. 277^v-279^v) selentium dictum sub imperio dominae Theodora (Kurtz-Drexl, p. 343-347, ex hoc codice). ⁶⁷ (ff. 279^v-280^v) concio in imperatorem Ducam (Kurtz-Drexl, p. 38-41, ex hoc codice). ⁶⁸ (ff. 281-282^v) <oratio> tamquam ex imperatoris persona (Kurtz-Drexl, p. 356-360, ex hoc codice). ⁶⁹ (ff. 282^v-284^v) chrysobullus sermo pro Epiphania protasecretis, *χρυσόβουλλον* cod. (Sathas, p. 213-217). ⁷⁰ (f. 285^{r-v}) epistola ad <Michaelem Ducam> imperatorem; inc. *Δέσποτά μου ἄγιε, ἀνεθεώρησα τὴν τοῦ λίθου καὶ γραφήν*, des. *εἰρηνικώτερος μᾶλλον ἢ μαχιμώτερος*. ⁷¹ (ff. 285^v-286) epistola ad Romanum Diogenem (Sathas, p. 228-230). ⁷² (ff. 286-287) <epistola ad discipulum>; inc. *Ἐγὼ σε καὶ υἱὸν ὀνομάζω*, des. *καταμαντεύει τὰ πράγματα, χρῶ τῷ εἰρμῷ*. Insequitur ⁷³ (ff. 287-288) exegesis hirmi *Ἡ καλὴ τὸν ὠραῖον (κατ' ἔλλειψιν τοῦ «ἀπέτεκεν» — βαριχῶν ὁ πολὺς κατωνόμασε λόγος)* ⁷⁴ (f. 288) <quid sit *Βαβουτζικάριος*> (Sathas, p. 571-572). ⁷⁵ (ff. 288^{r-v}) <de Gillo> (Sathas, p. 572-573; paullo longior interpretatio codicis nostri). ⁷⁶ (ff. 288^v-289^v) de *Κερατᾶ* nomine (Sathas, p. 525-527).

2 (ff. 289^v-290) <Theophylacti> Bulgariae versus duodecasyllabi πρὸς τινα κατακρίνοντα ἄλλους ὄντας ἱερωμένους; inc. *Ἐμέμφετο Ζεὺς τοὺς φθορεῖς τῶν παρθένων*, des. *ταῦτα πρὸ ἡμῶν γεῦμα τοῦ πλήρους πίθου*.

3 (f. 290^{r-v}) <Constantini> Stilbae versus μονωδικοὶ κατ' ἐρώτησιν ἐπὶ τινι εὐφυνεῖ νέω τελευτήσαντι; inc. *Ἐδὺς φαεινὸν ὄμμα τῶν νέων ἔδὺς*, des. *ψυχὰς ἀδελφώζοντες οὐ χόος φύσιν*.

4 (f. 290^v) Anthol. Pal. XI, 281 (*Γαληνὸς — νέκυσ*).

5 (ff. 290^v-291) Euthymii Novarum Patrarum Quam ob causam crucis signum medio ieiuniorum tempore ad adorandum proponitur? (ed. L. Allatius, De ecclesiae occidentalis atque orientalis perpetua consensione libri tres, p. 1438).

Codicem efficiunt folium unum praevium, fasciculi quaterniones 36 in prima singulorum pagina signati (cf. ff. 34. 50. 218. 231) atque par foliorum (ff. 290. 291). Folia fere omnia humore et blattis laesa, non sine certo scripturae damno, chartis translucidis reflecta aut omnino contecta.

F. 1 *Collatum cum codice Manuscripto Leonis Allatii* (Barb. gr. 240) notavit ipse Allatius, qui correctiones varietates omissiones in marginibus ff. 70^v-75. 161^v-166^v. 175-180. 186-188^v. 196-234. 266^v-274^v signavit, additamenta ad f. 177 retulit, f. 187 supplevit.

F. 291^v illustratio Theocriti idyll. 1: Thyrsis praebet versum primum, caprarius poculum replet; ib. legitur: *die 23 Julij 1293 | R(estitutus) a d(omi)no. Jo. de Venetiis.*

F. 1 <manu F. Contelorii>: *Hic liber fuit transcriptus* (a Laurentio Portio; v. Vat. gr. 1900) *et repositus est inter alios libros*; in ima pagina u. 447 | n. 672. Folio singula bis numerata sunt, olim nempe 1-280 atramento, recentius 1-291 stylo plumbeo; hanc seriem sum secutus.

Inter libros Sixti IV noster videtur signatus (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 230: «Psellus. Ex papiro in rubeo»).

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX.

673 (olim 617). Saec. XIV, chartac., mm. 275 × 195, ff. I (add.). 195 (+ 173^a), linn. 23.

1 Prochori Cydonii <de essentia et operatione liber sextus> et reprehensio **Iohannis Cantacuzeni**.

Pars prima, seu de lumine thaboritico: **1 Prochori** expositio (ff. 1-19) *Ἵτι τὸ ἐν τῷ θαβορίῳ φῶς κτιστόν (Ζητητέον τοίνυν πότερον τὸ θεῖον φῶς ἔστιν — ὥσπερ ὁ Θεὸς πάντων τῶν κτισμάτων)*, praemisso prooemio *εἰς τὸ περὶ τοῦ φωτὸς ζήτημα (Περὶ μὲν οὖν τῶν τῆς ἐνεργείας — συστήσομεν*: ed. Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro ...*, 1931, p. 13-14). Subsequitur **Iohannis Cantacuzeni** refutatio Prochori inscripta *Τοῦ εὐσεβεστάτου — κτίσμα τοῦτο καλοῦντος* (Mercati, p. 7), hoc ordine distributa: ² (ff. 20-22) prooemium *Λόγοι ἀνόμων — ἐκ Θεοῦ δωρηθείη* (cf. Mercati, p. 7, 243 n. 2), ³ (ff. 23-93) Prochori loci selecti et eorum reprehensio ab imperatore. Citantur in primis Prochori prooemium (*Περὶ μὲν — συστήσομεν*, f. 1), et *ἕτερον ὁ προεῖπε προοίμιον (Τοὺς περὶ οὐσίας — ἔχει δὲ οὕτως*, sub nomine Gregorii Acyndini apud M. 151, 1192-1193), revera libri I prologus. Cantacuzeni antirrheticum inc. (f. 24) *Θαυμάζειν ἐπιεικῶς ἔπεισί μοι πῶς ὁ τὴν ἀπλανῆ τρίβον*. Citantur Andreas Cretensis (f. 90^v), Athanasius (ff. 52^v. 87^v), Basilius (ff. 53. 68. 80^v), Cyrillus Alex. (ff. 44. 52^v), Dionysius (ff. 52^v. 53^v. 80^v. 82^v), Gregorius Nazianzenus (ff. 62^r.v. 66^v-67), Gregorius Nyssenus (f. 82^v), Iohannes Chrysostomus (ff. 43^r.v. 81. 86^v-87^v), Ioh. Damascenus (ff. 59^v. 88. 92),

Iustinus (f. 44^v), Theodorus Graptus (f. 59). Des. *πόσω μᾶλλον ὁ τοῦ ἡλίου ποιητής τε καὶ κύριος*.

Pars secunda, seu de differentia inter essentiam et operationem apud Deum. Praefixa sunt (ff. 93^v-96^v) Prochori argumenta patristica quattuordecim sub rubrica *τοῦ αὐτοῦ ἱερομονάχου Προχόρου — τῶν θεολόγων ῥητὰ ἐξελάβοντο* (ed. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 4 n. 3); argumenta singula inferius repetita sunt et ab imperatore per ordinem reprobata (ff. 96^v-141); inc. *Τοῦ βασιλέως. Ὅλως μὲν οὐκ ἔδει, ὦ οὗτος, ἀπολογήσασθαί με, des. δὴ πᾶσιν ἡμῖν σωτηρίαν τρόποις οἷς οἶδε μόνος αὐτός*.

² (ff. 143-195^v) **Iohannis Cantacuzeni** ad Paulum patriarcham latinum CP. epistola; inc. *Ειρήνης οὐδὲν χρησιμώτερον οὐδὲ ἀναγκαϊότερον*, des. *εὐρήσουσιν ἡμᾶς οὐδὲν καινοτομοῦντας*; excerpta ex ff. 181^v. 183^v. 186^v. 187^v vulgavit Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 257-258. Praecedat (f. 142^r.v) notitia de controversia inter patriarcham et imperatorem (*Ἐτους ἐνεστηκότος — ζητούμενων κεφαλαίων ἐφεξῆς*: ed. Papadopoulos-Kerameus, *Ἱεροσολ. Βιβλ.* IV, p. 106; cf. Vat. gr. 604, f. 51).

Liber a Manuele Tsyscandule perscriptus (cf. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 6). Constat duabus partibus in unum conflatis, quarum prior (ff. 1-141) fasciculos *ἡ* quaterniones, excepto ultimo quinque foliorum, complectitur in prima et ultima uniuscuiusque pagina signatos; altera (ff. 142-195) fasciculos quaterniones septem, excepto ultimo foliorum septem, occupat in ultima pagina ima dextrorsum notatos. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Officinarum chartariarum signa: arcus (cf. Briquet 796), lunae crescentes duae conversae et linea transversa in crucem desinente coniunctae (Briquet 5369).

F. I^r nota antiqua N° 280 5 *Plu*; superius schedula anno 1550 posterior: *Prochorus monach(us) de tra(n)sfiguratione D(omi)ni et alia alioru(m) | . 617*. F. I^v manu saec. XVI: *P(ro)chorus de tra(n)figuratio(n)e saluatoris et queda(m) alia*; eadem in f. 1 summo et ib. nota 34.

Inter libros Sixti IV noster aut insequens recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 246: «Iohannis Antapogeni (!) Imperatoris contra Procolon, de Luce transfigurationis Christi. Ex papiro in nigro»; p. 249 «Prochori de Luce Transfigurationis Salvatoris. Ex papiro in pavonazio»); alteruter in bibliotheca Nicolai V reperitur (*op. cit.*, p. 331: «Item unum volumen eiusdem [mediae] forme de papiro, copertum corio quasi rubeo cum certis bolletis de cupro, quod intitulatur Prochori de Luce transfigurationis Salvator(is) et Iohannis Imperatoris Constantinopolitani opus contra de eadem re contra Procorum»).

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

674 (olim 449). Anno 1370 (f. 225^v), chartac., mm. 295 × 220, ff. I (add.). 225 (+ 82^a), linn. 23.

1 Prochori Cydonii de essentia et operatione liber sextus, atque refutatio **Iohannis Cantacuzeni**, ut in cod. 673. ¹ (ff. 1–20^v) prooemium *Περὶ μὲν οὖν — συστήσομεν* et expositio de lumine thaboritico (*Ζητητέον τοίνυν — Θεὸς πάντων τῶν κτισμάτων* (= 673, ff. 1–19). Subsequitur Iohannis Cantacuzeni refutatio, nempe ² (ff. 21–23^v) prooemium *Λόγοι ἀνόμων — ἐκ Θεοῦ δωρηθείη* (673, ff. 20–22) et ³ (ff. 23^v–110) Prochori loci selecti ab imperatore reprehensi (673, ff. 23–93); inseritur (f. 51^{r-v}) excerptum ex s. Iohanne Chrysostomo *, *ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον τὸν πρωτομάρτυρα ἐγκωμίου. ἐν τῷ πανηγυρικῷ (Οὐδὲν ἐν ἔργοις — ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου = M. 59, 701, l. 4 ab imo etc., pluribus omissis).* de differentia inter essentiam et operationem apud Deum, hoc est (ff. 111–114) Prochori argumenta patristica quattuordecim (= 673, ff. 93^v–96^v) atque in ff. 114^v–162^v eadem argumenta ab imperatore per ordinem reprobata (= 673, ff. 96^v–141).

2 (ff. 166–225) **Iohannis Cantacuzeni** ad Paulum patriarcham latinum CP. epistola (= 673, ff. 143–195^v), praemissa notitia *Ἐτους ἐνεστηκότος — ἐφεξῆς* in f. 165^{r-v} (= 673, f. 142^{r-v}).

Subscriptio (f. 225^v): † *Ἐτελειώθη ἡ παρούσα βιβλος, διὰ χειρὸς Μανουὴλ τοῦ Τζυκανδύλη κατὰ μῆνα ἰούνιον τῆς ὀγδόης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ὀγδοῦ ἔτους, ἐν τῷ Μιζηθρᾷ †* (cf. Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber...*, p. 282).

Codicem efficiunt fasciculi viginti novem quaterniones (si excipias 7 et 8 terniones, 10 foliorum novem, 29 foliorum quinque) *α'-κη'* signati, fasc. quinto (ff. 33–40) sine nota relicto. Inscriptiones, lemmata, litterae initiales maximae rubro colore descriptae. Officinarum chartariorum signa: lunae crescentes et arcus ut in codice praecedente, littera *B* cui superimponitur crux (cf. Briquet 7979), securis (cf. Briquet 7496), unicorni caput (cf. Briquet 15756). Scriptura vacant ff. 110^v. 163. 164.

F. I $\tilde{N}$ 43 (quem numerum obtegebat frustum chartae 159 exhibens) *3 Plu*; inferius alia schedula cum nota 162; ib. syllabus anno 1550 posterior glutine adhaerens: *Prochori monachi disputatio[n]es et alia alior(um)*. | 449. F. Iv manu saec. XV-XVI: *Disputatio Kyodonis et imp(er)atoris Ioa(n)nis Cantacuzeni de theologia*. In sectura inferiore libri scripti inscriptionis vestigium.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Baptistae Pitra card. bibliothecarii.

675 (olim 448). Saec. XI-XII, chartac., mm. 278 × 184, ff. 208 (ff. 1. 120. 121. 208 saec. XVI medio suppleta), linn. 35.

1 (ff. 1–37^v) **Eustratii** presbyteri magnae ecclesiae CP. refutatio eorum qui dicunt, humanas animas statim atque propriis corporibus solutae

sunt, non operari: neque Deo pro iis precibus effusis et sacrificiis oblati utilitatem consequi (= cod. 511, ff. 151–204).

2 Theodoret episcopi Cyri in Danielelem (M. 81, 1256 ss.), nempe (ff. 37^v–40^v) praefatio; (ff. 40^v–45) liber I, *λόγος α'* cod. et ita in sequentibus; (ff. 45–54) liber II; (ff. 54–63) liber III; (ff. 63–71) liber IV; (ff. 71–76) liber V; (ff. 76–81) liber VI; (ff. 81–88^v) liber VII; (ff. 89–93) liber VIII; (ff. 93–102^v) liber IX; (ff. 102^v–119^v) liber X.

In marginibus scholia; citantur Africanus, Ammonius, Apollinaris, Eudoxius, Eusebius, Hippolytus, Iohannes Chrysostomus, Origenes, Polychronius, Severus, Titus (cf. M. Faulhaber, *Die Propheten-Catenen nach römischen Handschriften*, 1899, p. 162–163, 173–190).

3 Theodoret in Ieremiam (M. 81, 496 ss.), hoc est (ff. 122^v–139) tomus I intermixtis s. Iohannis Chrysostomi scholiis plurimis, quorum primum (f. 122^{r-v}) *Τὸν μὲν χρόνον — δεικνύει τὸν Θεόν* (M. 64, 744 C — 745 B), ultimum (f. 139^v: in 4, 30) *Ἐπειδὴ εἶπεν ἀνωτέρω — εἰώθασιν αἱ γυναῖκες* (808 C 9–15); (ff. 139^v–146) tomus II, des. *διὰ τούτων ἐδήλωσε* (M. 81, 557 C 6); (ff. 146–153^v) tomus III, des. *ἀλλὰ τὴν τιμωρίαν ἐπάξω* (M. 589 A 10); (ff. 153^v–160) tomus IV; (ff. 160–165^v) tomus V, des. *διὰ τὴν ταύτης λαμπρότητα* (M. 633 A 10); (ff. 165^v–170^v) tomus VI; (ff. 170^v–178) tomus VII, des. *ταύτας προσέταξεν ὁ δεσπότης* (M. 684 C 9); (ff. 178–184^v) tomus VIII, des. *τεύξη κηδεμονίας* (M. 708 A 12); (ff. 184^v–192) tomus IX (M. 708 C–737 B 9 *παιδείας προσφέρει*); (ff. 192^v–198) tomus X, des. *τὴν ψῆφον τῆ φιλανθρωπία κινῶ* (M. 760 A 12); (ff. 198–202^v) tomus XI (Baruch), des. *τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν ζωὴν* (M. 780 C 2); (ff. 202^v–208) tomus XII (lamentationes).

Codex humoris atque blattarum iniuria laesus. Constat duabus partibus a totidem librariis descriptis atque propria enumeratione distinctis. Priorem (ff. 1–119) efficiunt fasciculi 15 quaterniones (si excipias 15 foliorum septem) in prima et ultima singulorum pagina ima signati; alteram (ff. 122–208) fasciculi quaterniones undecim, excepto primo foliorum septem, in prima pagina notati.

Scripturam ff. 1 et 208, voces lineasque nonnullas quae perierant aut evanuerant iteravit saec. XVI medio Ioh. Honorius a Mallia; eodem tempore folia fere omnia refecta sunt. Manu saec. XVI-XVII correctiones brevissimae (ff. 12. 31. 83. 83^v. 84. 90^v. 91^v. 92. 101^v. 101^v), supplementa (e. g. ff. 85^v. 91. 97^v. 105. 109. 110^v. 112^v. 114. 116. 116^v. 117^v. 119. 119^v). F. 168^v manu latina saec. XVI: *locus obscurus* (in M. 81, 645 C 6–8). In marginibus ff. 32^v. 33. 71^v. 94^r. 94^v. 99^v. 149. 172^v. 197 glossulae ad textum sacrum pertinentes manu et lingua arabica inscriptae. Ff. 120 et 121 vacua.

Inter libros Sixti IV noster recelsetur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 237: «Theodorichi Expositio in Daniele Prophetam. Ex papiro in pavonazio»); quaedam de eo apud Rahlfs, *Verzeichnis...*, p. 253.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

676 (olim 450). Saec. XI-XII, membran., mm. 279 × 208, ff. III. 319, linn. 24.

Iohannis Euchaitensis opera (ed. P. de Lagarde, Ioh. Euch. metropolitae quae in codice Vaticano graeco 676 supersunt, Gottingae 1882). Praemittuntur ^a (f. IV) versus viginti (Ἰωάννου φρόντισμα ταῦτα καὶ πόνος — πρὸς ταῦτα δ' ἡμεῖς οὐδέν. αὐτὴ μαρτύρει, Lagarde, p. v-vi), ^b (f. IIv) versus alii eis τὴν ἑαυτοῦ βίβλον (Τίς ἂν σε προσβλέψει, φίλτατε βίβλε — τὸ συμπέρασμα τῶν ἐμῶν σπουδασμάτων, Lagarde, p. vi), ^c (f. IIIr-v) index libri (Lagarde, p. vi-vii). ¹ (f. 1-42) versus (Lagarde, p. 1-51). ² (ff. 43-114v) epistolae (Lagarde, p. 51-95). ³ sermones (Lagarde, p. 95-218), nempe (ff. 115-132) in synaxim ss. Angelorum (BHG. 128); (ff. 132v-151v) in tres Hierarchas (BHG. 747); manu recentiore (f. 42v) excerptum liturgicum in eosdem (Τὰ τῆς χάριτος ὄργανα — ὀρθοδοξίαν τὰ πέρατα: Menaea III, ed. Romae 1896, p. 423-424); (ff. 152-171v) in s. Theodorum tironem or. 1 (BHG. 1770); (ff. 172-184) in s. Theodorum tironem or. 2 (BHG. 1771); (ff. 184v-191v) in s. Georgium or. 1 (BHG. 685); (ff. 192-201v) in s. Georgium or. 2 (BHG. 686); (ff. 201v-221) in assumptionem B. M. V. (BHG. 1094); (ff. 221-230) ad populum Euchaitarum; (ff. 230-251v) eis τοὺς ἐκταράσσοντας φόβους καὶ τὰς θεοσημείας; (ff. 251v-280v) χαριστήριος λόγος ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τῆς τυραννίδος; (ff. 280v-292v) νεαρὰ ἐκφωνηθεῖσα παρὰ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη του κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, ἐπὶ τῇ ἀναδείξει καὶ προσβολῇ τοῦ διδασκάλου τῶν νόμων (cf. F. Doelger, *Regesten der Kaiserkunden des oströmischen Reiches*, n° 1045); (ff. 292v-299v) in s. Eusebiam (BHG. 632); (ff. 299v-303v) in s. Theodorum tironem or. 3 (BHG. 1772); (ff. 304-317v) in s. Dorotheum iuniorem (BHG. 565).

F. II manu citata, lingua graecitatis infimae δόγμα Ἀναστασίου τοῦ ἐν μακαρία τῇ μνήμῃ, nempe varia adversus Iudaeos (de adoratione ligni s. crucis; in ps. 2, 8-9: cf. M. 89, 1233 CD, 1208 CD, 1216 B-1217 C 2 καὶ διὰ Σολομώντος). F. 318 alia manu, scriptura fere evanida, sententiae et definitiones, ut videtur, inc. Δι' ἐξακόσιον ἐνίαντον ὁ μέγας πληροῦται ἐνίαντος ὡς φησιν Ἰώσηππος (cf. Ant. Iud. I, 3, 9), des. τὸ γὰρ οὐκ εὖ πράττειν φιλαίτιον αἰεὶ κατὰ τῶν προεστηκ(ό)των. Ff. 318v-319 ex alio codice avulsa versus in opera Iohannis Euchaitarum praebent (Πάμμουσε βίβλε χαρίτων πληρε-

στάτη — ἕως τὸν Ἑρμῆν τοῖς λόγοις ὑπερβάλοις) atque subscriptionem: † Ἡσαΐας δὲ ταῦτά σοι θαρρῶν γράφει, πιστὸς λάτρης σὸς ὑπομνηματογράφος (Lagarde, p. IV-v).

Liber accurate perscriptus. Fasciculos complectitur μα' quaterniones (si excipias ε' par foliorum et μα' foliorum trium) in prima singulorum pagina ima signatos, quibus praefixa sunt folia tria (I-III) et duo addita. Opellarum frontes (ff. 1. 43. 115. 132v etc.) ornatae taeniis aureis, in quibus cauliculi liquore subcaeruleo picti; litterae principales eadem arte distinctae; inscriptiones auro et minio exaratae.

F. I scriptiones nullius momenti; f. IIIv libri nuncupatio (ἀφιερῶθη τὸ παρὸν βιβλίον εἰς τὴν σεβασμίαν μονὴν τῶν Μαγγάνων) — καὶ ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ paullo fusius versibus duodecasyllabis octo f. 1 imo iterata (ἡ βίβλος ἦδε Γαβριήλ μονοτρόπου... ἦν καὶ ἀνατίθησι τῇ σεβασμίᾳ | μονῇ Μαγγάνων) μάρτυρος Γεωργίου — σὺν ταῖσδε τοῦ μάρτυρος οὐ μέγα κλέος (Lagarde, p. vii). F. 319v lectoris cuiusdam nota et litterae slavicae.

F. 42 plus dimidium ferro excisum. De codice egerunt hagiographi Bollandiani (Cat. codd. hag. graec. bibl. Vaticanae, 1899, p. 19-20).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

677 (olim 452). Saec. XV, chartac., mm. 280 × 200, ff. 110, linn. 28-29.

1 (ff. 1-14v) Demetrii Cydonii (?) sermo in Pentecosten et in Spiritum sanctum; inc. Οἱ μετὰ τοὺς γενναίους ἀγωνιστὰς εἰσιόντες, des. Θεοῦ καὶ τῆ τοῦ υἱοῦ καὶ ἑαυτοῦ θεωρία τὴν αἰώνιον ζωὴν αὐτοῖς χαρίζομενον, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.

2 (ff. 15-22) τοῦ αὐτοῦ καὶ κατὰ Παλαμά (M. 154, 837-864), revera Niphonis hieromonachi synopsis Palamiticae haereseos, ut edocuit Ioh. Mercati (*Notizie di Procoro e Demetrio Cidone...*, 1931, p. 66-75), ex cod. 1093 ff. 1-11v descripta ut insequens folium.

3 (f. 22r-v) Pauli patriarchae CP. epistola ad Urbanum V et ad cardinales (M. 154, 836-837), duobus excerptis additis, prius de Belial, alterum ex s. Basilio (M. 32, 1364 B 8-C 3).

4 (ff. 23-49v) <Manuelis Calecae> de processione Spiritus Sancti (M. 154, 864-957). Sequuntur (f. 49v) loci duo breves ex s. Basilio et s. Maximo deprompti atque epitaphium Demetrii Cydonii (Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 110-111).

5 Demetrii Cydonii interpretationes ¹ (ff. 50-56v) τοῦ ἀγ. Ἀύγουστίνου λόγ. περὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος (ex Tract. 94-96. 99. 100 in Iohannem: M. 147, 1131-1158). ² (ff. 56v-59) τοῦ αὐτοῦ, revera hom. 26 s. Gregorii Magni § 1-6 (M. L. 76, 1197-1201 B 11). ³ (f. 59r-v) <symboli fidei de Trinitate> (Πιστεύομεν τὴν ἀγίαν Τριάδα — ἧς τὰ ἔργα ἀδιάρετὰ ἐστίν: M. 150, 40-41). ⁴ (ff. 59v-62v) <s. Anselmi epistolae Waleranno Newen-

burgensi episcopo de azymo et fermentato) (M. L. 158, 541-548). Cf. Mercati, *op. cit.*, p. 67 n. 1.

6 (ff. 63-72^v) Iohannis Vecci collectio sententiarum ex sanctorum scriptis quibus Latinorum dogma <de processione Spiritus sancti> stabilitur; ab editione P. Arcudii (Opera aurea theologica, Romae 1670, p. 99-152) noster discrepat.

7 (ff. 72^v-78) Iohannis de Fontibus O. P. epistola; inc. Εὐχομαι σωτηρίας ὑμᾶς αἰωνίου τυχεῖν, τῆς διὰ πίστεως εὐκρινούς, des. ὁ ἀτελευτήτως ζῶν καὶ βασιλεύων, ἀμήν.

8 (f. 78^{r-v}) s. Athanasii* symbolum *Quicumque*, ἐκθεσις πίστεως cod. (M. 28, 1585-1588). Sequitur nota: Ἰστέον ὅτι ταύτην τὴν τῆς πίστεως ἐκθεσιν ἠφάνισαν παντελῶς οἱ τῶν Λατίνων ἀντιθετοὶ διὰ τὸ λαμβάνεσθαι ἐν αὐτῇ ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ· μόλις γὰρ ἐν δυσιν εὐρέθη βιβλίοις, ἐνὶ μὲν ψαλτηρίῳ περὶ τὸ τέλος ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κραταιοῦ ἀφ' οὗ καὶ μετεγράφη παρά τινος, ἐτέρω δὲ ἐν τῇ μονῇ τῶν Μαγγάνων, ἀλλὰ καὶ ταῦτα μέχρι τοῦ νῦν ἠφάνισαν.

9 <Manuelis Calecae> epistolae duae. ¹(ff. 79-88^v) <adversus Iosephum Bryennium> (ed. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 455-473); ²(ff. 89-96^v) <ad amicum>; inc. Οὐκ οἶδα πότερον ἠδονῆς αἰτίαν ἢ λυπῆς, des. εἰς ἀρετὴν καὶ τῇ κακίᾳ προσχρήσασθαι (cf. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 489-490).

10 (ff. 100-110) Theodori Prodromi versus ad Irenem Sebastocratorissam (ed. E. Miller, *Notices et extraits des manuscrits de la Bibl. Nationale* XXIII, 1872, p. 8-39).

Partes duae in unum conflatae. Priorem (ff. 1-96) efficiunt fasciculi 12 quaterniones in prima et ultima uniuscuiusque pagina signati. Inscriptiones et litterae initiales maximae rubrae. Signum chartae incus (Briquet 3956).

Alterā (ff. 97 ss.) folia quattuordecim complectitur a Georgio Tsangaropulo exarata (f. 110 ... εὐχου μοι διὰ τὸν κύριον, ἐλαχίστου ἱερέως Γεωργίου τοῦ Τζαγγαροπούλου; cf. Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber...*, p. 84-85). Signum chartae currus (cf. Briquet 3528). F. 72^r nota <Ioh.> Baldi. Ff. 97-99 vacua.

Integumenti tabulis saec. XVIII corio rubro obductis agglutinatum est dorsum novum in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

678 (olim 618). Saec. XIV, chartac., mm. 220×144, ff. VII (I-VII add.). 149, linn. 30 circa.

1 Demetrii Cydonii in defensionem Prochori (cf. Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro e Demetrio Cidone*, 1931, p. 285 ss.), nempe ¹(ff. 1-2) <epistola ad Philotheum patriarcham> (ed. Mercati, p. 293-295) et f. VII^v notae

duae (Mercati, p. 287-288; cf. p. 41, 68 n. 2); ²(ff. 2-10^v) <ad eundem defensio Prochori> (Mercati, p. 296-313; cf. p. 25, 26, 50 n., 248, 249); ³(ff. 11-26) <adversus Philotheum mortuo Prochoro> (Mercati, p. 313-338; cf. p. 43 n. 2, 45 n. 4, 48, 248, 251).

² epistolae septem (cf. Mercati, p. 128-129). ¹(f. 26^{r-v}) <Demetrii Cydonii ad Constantinum Asanem> (Boissonnade, *Anecdota nova*, Parisiis 1844, p. 292-294); ²(f. 27^{r-v}) <eiusdem ad eundem> (Lampros, *Νέος Ἑλλην.* I, 1904, p. 207-208); ³(f. 27^v) <alia anonyma perbrevis> Ἴσθι τὸ ἔλαιον — δεῖ πιανθῆναι (Sakkelion, *Πατρ. βιβλ.*, p. 207); ⁴(f. 28) <eiusdem>, inc. Τοῦτ' ἂν εἴη χρύσεια χαλκίων, des. ἀμειψόμεθα ταῖς σκιαῖς (cf. cod. 82, f. 404^v); ⁵(ff. 28^v-29) <eiusdem ad Calloeidam>, inc. Ἐγὼ τὴν σὴν σιωπὴν, des. μήτε ἡμῶν φειδόμενος (cf. cod. 82 f. 416^v); ⁶(f. 29) <Isidori Pelusiotae> Paulo (ep. II, 207: M. 78, 648 C); ⁷(f. 29) anonyma Θεοδώρου μητροπ(ο)λίτη) (Νῦν καιρὸς — ὀνομάζεσθαι; ed. Ioh. Mercati, p. 129 n. 3). Insequuntur epistolae quattuor in forma originali redactae correctionibus insertis, lineis compluribus cancellatis: ⁸(f. 29^{r-v}) inc. Τοῖς μὲν σὺν λόγῳ τῆς ἡσυχίας ἀντιποιοιμένοις, des. καὶ πρὸς ὕβρεις ὀξύρροπος ὄφθη φανεῖς; ⁹(f. 29^v) inc. Ἥκιστα γράφειν ἔδει, des. πάντως αὐτὸν εὐ ποιήσεις; ¹⁰(ff. 29^v-30) inc. Πολλοῖς ἤδη χρόνοις θρυλλουμένων, des. τίς οὕτως ἀσυνείδητος ὥσπερ σύ; ¹¹(f. 30^{r-v}) inc. Ὁ μὲν ἀρχηγὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν Χριστὸς, des. τὸ πεπαιδευμένον ἀπαιδεύτω διαλεχθῆναι; ¹²(f. 30^v) inc. Δυστυχῆς τις ὡς εἴκειν ἐγὼ βασιλεῦ, des. ἐπαινοὺς τοὺς κατὰ δύναμιν συνεισφέροντα. De quattuor his epistolis ab auctore dogmatibus Palamae inimico conscriptis vide quae scripsit Ioh. Mercati (*op. cit.*, p. 129, n. 1).

3 (ff. 31-59) Prochori Cydonii de lumine thaboritico, τοῦ μακαρίτου Προχώρου τοῦ Κυδῶνη ἱερονομάχου καὶ πνευματικοῦ περὶ καταφατικοῦ καὶ ἀποφατικοῦ τρόπου ἐπὶ τῆς θεολογίας καὶ περὶ τῆς ἐν τῷ ὄρι τοῦ Κυρίου θεοφ(ανεί)ας cod. Inc. Ὅτι μὲν διττὸς ὢν ὁ τῆς θεολογίας τυγχάνει τρόπος, des. ἵνα μὴ ἐλεγχθῶσιν αὐτῶν τὰ ἔργα πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἐρχόμενα. Patres nonnulli citantur: (ff. 54^v-55) Ambrosius, (ff. 49^{r-v}. 58^v-59) Athanasius, (ff. 50^v. 56. 57) Augustinus (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 30), (ff. 50. 56^{r-v}) Basilius, (ff. 39^v. 55^v) Cyrillus, (ff. 31^{r-v}. 35. 38. 39. 41^{r-v}. 44^v-45. 51^v. 54^v. 56. 57. 58) Dionysius, (f. 37) Epiphanius, (ff. 37. 45. 46^v-47. 54^{r-v}. 57^v) Gregorius Nazianzenus, (ff. 36^v. 47. 55^{r-v}) Gregorius Nyssenus, (f. 55^v) Hieronymus, (ff. 37^v. 55^v. 57^{r-v}) Ioh. Chrysostomus, (ff. 31. 37^v. 45^v. 48. 56^v-57) Ioh. Damascenus, (f. 55^v) Leo papa, (ff. 33^v. 35^v. 37^v. 38. 43^v-44. 44^v. 45^v-46. 48^v-49. 49^v. 51. 58^{r-v}) Maximus, (f. 55) Theodorus Graptus. F. 55 citatur ipse Palamas. Insequuntur excerpta

¹ (ff. 59-60) ex **Theodoretī** Ἐραριστῆ; primum inc. Ἡμεῖς ὁμολογουμένως, ult. des. τῆ αὐτοῦ φύσει συμμετρομένην (= dialog. I; M. 83, 37 A 9-52 A 10 plurimis omissis); ² (f. 60) ex ep. 240 s. **Basilii** (M. 32, 588 B 5-11), ex comment. **Theodoriti** in ps. 28, 6-7 (M. 80, 1068 A 7-B 4); ³ (ib.) definitiones duae περὶ τῆς λεγομένης ἀγενήτου θεώσεως; ⁴ (ff. 60^v-61) Patrum testimonia de lumine thaboritico, inter quae afferuntur **Cyrrillus Alexandrinus** (Thesaurus), **Cyrrillus Hierosolymitanus**, **Gregorius Nazianzenus**, **Ioh. Chrysostomus** (hom. 15, 26, 39 in Ioh.; 56 in Matth.), **Maximus**, **Theodorus Graptus**.

4 (f. 61^v) <s. **Basilii** ep. 93> initio mutila (M. 32, 485).

5 **Prochori Cydonii** (?) florilegium antipalamicum tripartitum. Pars prima (ff. 62-86^v) in capita ιβ' distributa (α' Ὅτι ἐν τῷ ἄκτιστον — ιβ' Περὶ τῶν ὡς συμβεβηκότων τῷ Θεῷ ἐπιλεγόμενων καὶ τῶν προσόντων αὐτῶν φυσικῶν καὶ οὐσιωδῶν) manibus variis exarata et aucta; inter χρήσεις inseruntur ¹ (ff. 73-76) confessio fidei et testamentum (Ἐπὶ τούτῳ τῷ ἀγίῳ συμβόλῳ τῆς πίστεως — δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν); ² (f. 76^{r-v}) epistola per antigraphum et apographum exarata (Ἐγὼ μὲν οὐ τί τῶν σοι προσόντων λαβεῖν βουλόμενος — τῆς ἐν οὐρανοῖς βασιλείας); ³ (f. 83^{r-v}) <**Demetrii Cydonii**?> epistola (Τὸν μὲν Ἡσίοδον, cf. Mercati, *op. cit.*, p. 47 n. 1); ⁴ (f. 83^v) epistola alia (Τὸν παναγῆ σου καὶ σεπτὸν ὄρισμὸν — ἔλεος καὶ ἄμετρον φιλανθρωπίαν); ⁵ (ff. 85-86) epistola consolatoria (Αἰ ἀπροσδόκηται συμφοραὶ — τῆς παραμυθίας τὰς ἀφορμάς). Pars secunda (ff. 87-92^v) in capita θ' digesta (α' Περὶ βουλῆς καὶ θελήσεως — θ' Περὶ θεώσεως). Pars tertia (ff. 93^v-103^v) sine capitulorum distinctione; f. 97^{r-v} citatur **Palamas**; ff. 97-101^v videntur prius descripta, reliqua posterius.

6 **Libanii sophistae** epistolae variae (ed. Foerster) glossis atque commentariis instructae: (f. 104^{r-v}) ep. 1205, (ff. 104^v-105^v) 235, (ff. 105^v-106^v) 283, (f. 107^{r-v}) 313, (ff. 107^v-108) 414, (ff. 108-109) 645, (ff. 109-110) 570, (f. 110^{r-v}) 1079, (ff. 110^v-111^v) 707, (ff. 111^v-112) 266, (ff. 112-113) 975, (f. 113^{r-v}) 247, (ff. 113^v-114^v) 700, (ff. 114^v-115^v) 11, (ff. 115^v-116) 608, (f. 116) 1138, (f. 116^v) 323, (f. 117^{r-v}) 538, (ff. 117^v-118^v) 547, (ff. 118^v-119) 56, (f. 119^{r-v}) 920, (ff. 119^v-120^v) 1041, (f. 121) 167, (ff. 121-122) 1089, (ff. 122-123) 525, (ff. 123-124) 511, (ff. 124-125) 54, (ff. 125-126) 1, (f. 126^{r-v}) 466, (ff. 126^v-128) 693, (ff. 128-129^v) 711, (ff. 129^v-130) 189, (ff. 130-131^v) 670, (ff. 131^v-132) 84, (ff. 132^v-135^v) 379, (ff. 135^v-137) 330, (ff. 137-139) 72, (ff. 139-140) 1330, (ff. 140-141^v) 410, (ff. 141^v-143) 51, (ff. 143-145^v) 331, (ff. 145^v-147^v) 333, (ff. 147^v-149) 352, (f. 149^{r-v}) 499.

Partes quattuor in unum conflatae. I (ff. 1-30) Fasciculi tres quaterniones atque unus ternio, linn. 34-36; officinarum chartarum signa campana (cf. Briquet 4022-4036), basiliscus (cf. Briquet 2630). II (ff. 31-61^v) Fasciculi quaterniones quattuor, excepto ultimo nunc foliorum septem, propria enumeratione distincti, linn. 27-29; chartae signa forfices (cf. Briquet 4759), flos quidam. III (ff. 62-103^v) Fasciculi octo, propria enumeratione signati inde a α^v, hoc ordine sese excipientes: quaternio (ff. 62-69), folia septem (70-76), binio (77-80), quaternio ad folia tria ceteris excisis nunc redactus (81-83), binio (ff. 84-87), folia septem (88-94), par foliorum (95-96), quaternio hodie foliorum septem (ff. 97-103), linn. 28 circa; florilegii inscriptiones rubrae. IV (ff. 104-149) Fasciculi sex quaterniones (si excipias secundum ternionem) enumeratione propria distincti, linn. 28; signum chartae basiliscus.

Partibus compactis, fasciculi notati sunt α'-κα'. Scriptura vacant ff. 66^v. 67^r. 79^r. 93^r; f. 61 dimidium ferro resectum.

F. VII^v <manu Ioh. Tortelli> *ep(isto)lae Chédonis*. Inter libros Sixti IV noster fortasse recensitur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 230: «Cydonis Epistolae et Prothoi (!) fratris eius opuscula. Ex papiro in rubeo»). F. I libro positio antiqua N. 40 4 *Plu. secr.* F. VI syllabus anno 1550 posterior: *Demetrii cydonii orationes et alia aliorum*. | .678. F. 2 lucis ope expressit Ioh. Mercati (*op. cit.*, tab. XII).

Integumenti tabulae et dorsum insignia praeferunt Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; tabulae anteriori et dorso agglutinata est schedula chartacea saec. XVII, in qua nota rubra 678. Fibularum atque catenae vestigia.

679 (olim 455). Saec. XI, membran. (ff. 288-309 chartac. saec. XIV), mm. 335 × 240, ff. I. 309 (+ 295^a), coll. 2, linn. 40 (ff. 288 ss. linn. 32).

Lectiones pro festis immobilibus.

1 in s. **Barbaram** (dec. 4) laudationes ¹ (ff. 1-6^v) **Arsenii arch. Corycensis** (<A. Mustoxidi>, *Delle cose Corciresi*, vol. I, Corfù 1848, Appendice, p. xxx-xxxiv; BHG. 218); ² (ff. 7-19) s. **Iohannis Damasceni** (M. 96, 781-813; BHG. 217).

2 s. **Theodori tironis** (nov. 9) ¹ (ff. 19-22) passio prima (Act. SS. Nov. IV, 1925, p. 29-39); ² (ff. 22-26^v) laudatio a s. **Gregorio Nysseno** (M. 46, 736-748; BHG. 1760); ³ (ff. 26^v-30) martyrium (Anal. Boll. 1883, p. 359-367; BHG. 1750); omittuntur vv. ὅστις καὶ τὸν δράκοντα — μάρτυρος Θεοδώρου (p. 360, 24-362, 11).

3 XL martyrum (mart. 9) ¹ (ff. 30-34) passio (ed. Gebhardt, *Acta martyrum selecta*, Berolini 1902, p. 171-181; BHG. 1201); in fine: ἐτελειώθησαν δὲ οἱ ἅγιοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ μηνὶ μαρτίῳ ἐννάτῃ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀσεβεστάτου βασιλέως Λικινίου, κατὰ δὲ ἡμᾶς βασιλεύοντος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ κ. τ. λ. ² (ff. 34-43) laudatio a s. **Ephraem** (ed. Assemanus [graec. lat.] t. II, p. 341-356; BHG. 1204).

4 in annuntiationem B. M. V. ¹ (ff. 43-45^v) s. Gregorii Thaumaturgi* sermo 1 (M. 10, 1145-1156); ² (ff. 45^v-53^v) Andreae Cretensis oratio (M. 97, 881-913); ³ (ff. 53^v-56) s. Iohannis Chrysostomi* sermo (M. 50, 791-796; sub nomine Gregorii Thaumaturgi in M. 10, 1172-1177).

5 (ff. 56-69) <apr. 1> s. Sophronii vita s. Mariae Aegyptiaca (M. 87, 3, 3697-3725); conclusio paullo brevior.

6 s. Georgii (apr. 23) ¹ (ff. 69-79) martyrium (Acta SS. Apr. III, p. ix-xv; BHG. 676). ² (ff. 79-89) laudatio <secunda> ab Andrea Cretensi (M. 97, 1169-1192), Ἀνδρέου Ἱεροσολυμίτου ἀρχ(ι)επισκόπ(ου) Κρίτης ἐγκώμιον — Γεώργιον. ἐλήχθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀθλήσεως αὐτοῦ cod. Occurrunt inde a f. 85, col. 2, lin. 6 ea quae in editione desiderantur. ³ (ff. 89-97) miraculosa liberatio pueri Paphlagonis a captivitate bulgarica (Act. SS. Apr. III, p. xxxv-xxxix, ex hoc codice; BHG. 688).

7 μὴν τῶ αὐτῶ λ', in sanctos Apostolos ¹ (ff. 97-99) s. Iohannis Chrysostomi* laudatio <1> (M. 59, 491-496) et (ff. 99^v-101^v) laudatio <2> (M. 495-498).

8 s. Lucilliani et sociorum (iun. 3) ¹ (ff. 101^v-104) passio (Βασιλείοντος Αὐρηλιανοῦ ἢ ἀθροισμὸς — ἐπὶ Αὐρηλιανοῦ τοῦ τυράννου, βασιλείοντος τοῦ κυρίου κ. τ. λ.; ed. H. Delehaye in Anal. Bollandiana XXXI, 1912, p. 187-192). ² (ff. 104-113^v) encomium a Photio sceuophylace ss. Apostolorum et logotheta (Acta SS. Iun. I, p. 276-286, ex nostro fortasse libro).

9 ss. martyrum Cosmae et Damiani (nov. 1) ¹ (ff. 114-117) miracula 1 (inc. mut. τὸν τόπον τοῦ ὑδριῶντος: L. Deubner, *Kosmas und Damian*, 1907, p. 100, 11) — 4 (des. ταῦτη σκηνὴ προεδρία: Deubner, p. 108, 13), 7 (καταλαμβάνει τὸν πάνσεπτον — τῆς σκηνῆς τῶν ἀγίων: Deubner, p. 111, 16-112, l. ult.). ² (ff. 117-119^v) vita (Deubner, p. 87-96). ³ (ff. 119^v-120) mirac. 8, ab editione D. (p. 112-113) parum discrepans. ⁴ (ff. 120-123^v) martyrium, quod des. abrupte ἐν τῷ τόπῳ παρακείμενον ἀγωγὸν κατέ| (Deubner, p. 208-217, 14; BHG. 376).

10 s. Procopii (iul. 8) ¹ (ff. 124-129) laudatio; inc. mut. | τοι μήποτε ληγούσας ὡς πολυτελῆ καταρτίζουσι στέφανον, des. καὶ τῶν ἐκείθεν δυσώπει μετασχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο κ. τ. λ. ² (ff. 129-139^v) laudatio alia; inc. Τέρπει μὲν καὶ λειμῶν πολυανθῆς καὶ εὐωδῆς, des. ἵνα τῶν ἐπικειμένων ἀναθέντες καμάτων σὺν εὐθυναίᾳ τὴν ἐτήσιον τῶν σῶν ἀγῶνων ἐπιτελῶμεν πανηγυριὺν χάριτι κ. τ. λ. ³ (ff. 139^v-158^v) martyrium; inc. Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίους διεπόντων ἀρχήν, des. ἐν τόπῳ σεμνῶ κατατίθενται δοξάζοντες κ. τ. λ. (BHG. 1578; cf. H. Delehaye, *Les légendes grecques des saints mi-*

litaires, p. 87). ⁴ (ff. 158^v-163) laudatio ab Hesychio Hierosolymitano (ed. H. Delehaye apud Acta Bollandiana XXIV, 1905, p. 475-482).

11 s. Panteleemonis (iul. 27) ¹ (ff. 163-170^v) martyrium (M. 115, 448-477); desiderantur vv. ἀμφοτέρους ἔσται ταῦτα καταβαλεῖν — καὶ τῷ θρόνῳ μεγαλαυχού[μενος (M. 453 D 3 - 464 D 14) foliis quattuor post 165^v perditis. ² (ff. 171-175^v) laudatio a Niceta Paphlagonē, Νικήτα τοῦ καὶ Δαυὶδ δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ φιλοσόφου ἐγκώμιον εἰς — Παντελεήμονα cod. (ed. Latyšev in *Mémoires de l'Académie impériale des sciences de St-Petersbourg*, VIIIe série, XII, 1914, n° 2, p. 53 ss.); abrumpitur in vv. αὐθις γοῦν τὸν ἄνδρα λαμπρότερον ἀνα | (p. 60, 28).

12 (ff. 176-179) in Maccabaeos <Fl. Iosephi> commentarius iude a vv. βο]ηθεῖ τοῖς τέκνοις (ed. Naber VI, p. 318, 14-326).

13 s. Stephani, μὴν τῶ αὐτῶ (dec.) κζ' f. 179^v summo, ¹ (ff. 179^v-187^v) Nicetae Paphlagonis de translatione reliquiarum (ed. Papadopulos-Keramēus, Ἀνάλεκτα ἱεροσ. Σταχ. V, 1898, p. 54-69; BHG. 1651), Νικήτα δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ φιλοσόφου λόγος διηγηματικὸς περὶ τε τοῦ μαρτυρίου, τίς τε εὐρέσεως καὶ ἀνακομιδῆς τῶν τιμίων λειψάνων τοῦ — Στεφάνου cod. ² (ff. 187^v-191^v) martyrium; inc. Ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον μετὰ ἑπταέτους χρόνου, des. ἐτελειώθη δὲ ὁ ἅγιος πρωτομάρτυς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀρχιδιάκονος Στέφανος μὴν δεκεμβρίῳ εἰκάδι ἐβδόμῃ βασιλείοντος τοῦ κυρίου ἡμῶν κ. τ. λ.

14 in nativitatem Domini. ¹ (ff. 191^v-197^v) s. Gregorii Nazianzeni orat. 38, in Theophania (M. 36, 312-333); editione fusior est nonnullis (ff. 192^v, col. 2, l. 28-193, col. 2, l. 8) insertis inter vv. συγκαλέσαντος atque ἢ βούλεσθε (M. 317 A 4). ² (ff. 198-202^v) s. Ioh. Chrysostomi (? M. 56, 385-394). ³ (ff. 202^v-204^v) Proeli CP. oratio <1> (M. 65, 708-716), cui subnectitur ⁴ (ff. 204^v-206^v) inscriptione omissa oratio <2> (M. 716-721). ⁵ (ff. 206^v-212) s. Basilii* hom. in sanctam Christi generationem (M. 31, 1457-1476). ⁶ (ff. 212-221) s. Gregorii Nysseni* oratio inscripta λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια ἧτοι γενέθλια (M. 46, 1128-1149). ⁷ (ff. 221-224^v) Ioh. Chrysostomi* sermo εἰς τὴν γένναν — Χριστοῦ (M. 61, 763-768); de quo vide Ioh. Mercati, *Opere minori* IV, p. 47 et quae scripsit S. G. Mercati (*Antica omelia eis τὴν Χριστοῦ γέννησιν*, apud *Biblica* I, 1920, p. 77 ss.) ⁸ (ff. 224^v-226^v) eiusdem (?) λόγος εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ σωτῆρος. Inc. Χρησάμενος παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Δαυὶδ τὸν λόγον ἀρμώττοντα τῇ μακαριωτάτῃ ὑμῶν πανηγύρει, des. τὸν σώζοντα πάσαν ψυχὴν, ἢ τοδὲ μεθ' ἡμῶν ὁ Ἐμμανουήλ, αὐτῶ κ. τ. λ. ⁹ (ff. 226^v-227^v) eiusdem (?) in eundem festum. Inc. Χαίροις, ὦ βρέφος ἀληθινὸν καὶ φιλόανθρωπον, des. Χριστὸς Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ σοφία, ὅτι αὐτῶ κ. τ. λ.

15 (ff. 227^v-232^v) s. Athanasii * sermo de descriptione B. M. V. (M. 28, 944-957).

16 in ss. Innocentes (dec. 29) ¹ (ff. 232^v-234^v) s. Ioh. Chrysostomi * sermo (M. 61, 699-702), *λόγος εἰς τὸν Ἡρώδη καὶ εἰς τὰ βρέφη* cod. ² (ff. 234^v-236) eiusdem * in Rachel et infantes (M. 61, 697-700).

17 in Epiphania ¹ (ff. 236^v-243^v) s. Gregorii Nazianzeni orat. 39, in sancta Lumina (M. 36, 336-360) atque ² (ff. 243^v-263^v) oratio 40, in sanctum baptisma (M. 360-424). ³ (ff. 263^v-270^v) s. Basilii Caesariensis homilia in s. baptisma (M. 31, 424-444). ⁴ (ff. 271-272^v) s. Ioh. Chrysostomi (?) *λόγος εἰς τὰ φῶτα*. Inc. *Τὸν λόγον χθὲς ἐπὶ τοὺς προφήτας καὶ πατριάρχας ἀπασχολήσας, des. ὑπὸ τῶν ὑδάτων καθαρῖσθαι, παρὰ τοῦ Θεοῦ στεφανοῦσθαι, ὅτι αὐτῶ κ. τ. λ.*; sub nomine s. Basilii in cod. Mess. 15, f. 260 (cf. A. Mancini, Codices graeci mon. Mess. s. Salvatoris, 1907, p. 25). ⁵ (ff. 272^v-275) eiusdem * in sancta Theophania (M. 50, 805-808).

18 *μηὶ τῶ αὐτῶ ζ'* (ff. 275-279^v) s. Ioh. Chrysostomi * in s. Ioh. praecursorem et in sancta Lumina (M. 50, 801-806).

19 in Hypapantem ¹ (ff. 279^v-283^v) s. Amphilochii Iconiensis sermo (M. 39, 44-60). ² (ff. 283^v-287^v) Timothei Hierosolymitani oratio (M. 86, 237-252), *Μεθοδίου πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων λόγος εἰς τὴν ὑποπαντήν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὴν θεοτόκον, καὶ εἰς τὴν Ἄνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεῶν* cod. Ab editione noster pluries discrepat, abrumpitur in vv. *ὁ δὲ Κύριος παρανοίγων αὐ*] (cf. M. 252 A 2).

20 s. Nicolai ¹ (ff. 288-291) laudatio ab Andrea Cretensi; inc. *mut. προγρά]φουσα. αὐτὸς δὲ γεννῶν* (M. 97, 1196 A 11-1205); ² (ff. 291^v-295^a) praxis de stratelatis (recensio I; G. Anrich, *Hagios Nicolaos I*, 1913, p. 67-77).

21 *μηὶ ἱαννουαρίῳ ιε'* (ff. 295^a-301) vita s. Iohannis Calybitae ab editione (M. 114, 568-581) parum diversa.

22 *κυρ(ιακῆ) γ' τῶν νηστειῶν* (ff. 301-304^v) s. Ioh. Chrysostomi * in venerabilem crucem (M. 50, 815 ss.); des. in vv. *διὰ τοῦ ξύλου τοῦ τιμίου σταυροῦ ἡ σωτηρία ἐγένετο* (M. 820, 15) doxologia addita.

23 (ff. 304^v-309^v) miraculum B. M. V. seu de *ἀκαθίστῳ* (B. H. G. 1060; M. 92, 1353 ss.); abrumpitur in vv. *τὰ αὐτὰ τούτοις πεπόνθασι λαί*] (M. 1368 B 10).

F. I ex registro gabli Senensis saec. XIV avulsum est; in quo vectigalia a duobus notariis Senensibus pensa declarantur.

Liber accurate perscriptus. Constabat olim fasciculis plus quadraginta quaternionibus, ni fallor, excepto quinto foliorum septem. Fasc. ζ' (post f. 123^v) mox periit, prius-

quam alii in prima uniuscuiusque pagina summa dextrorsum notati essent (cf. f. 264 λζ', 280 λθ'); exciderunt posterius folia nonnulla, quattuor revera post f. 113^v, totidem post f. 165^v, fasc. duo post f. 175^v, — ut edocent monitiones saec. XIV, — atque finis libri. Inscriptiones litteraeque initiales minio parum tenaci distinctae; opellarum numerus litteris grandioribus <A>-MΘ in margine signatus. Margines exteriores ff. 83. 95. 104. 110. 112. 118. 119. 124. 125. 197. 213. 217. 234. 242. 256 ferro resecti.

Ff. 288 ss. ex codice chartaceo saec. XIV (mm. 300 × 220) avulsa; signum chartae circuli duo linea recta partiti.

Scriptiones in ff. imis 224. 225. 255^v. 272. 279. Tabulae priori aversae adhaeret charta indicem codicis praebens ab A. Mai digestum. Ibidem reposuimus syllabum anno 1550 posteriorem (*Arsenii Archiep(iscop)i Corcyren(sis) | encomiu(m) in s(anc)tam Barbara(m) et alia diuorsor(um) | . 455*; in frusto chartae nota 679). F. 1 summo nota 43. In sectura superiore libri clausi ∴ ΠΑΝ(Η)ΓΥ(ΡΙΚΟΝ) Β(Ι)ΒΛ(ΙΟΝ). De codice egerunt hagiographi Bollandiani (Catal. codd. hag. graec. bibliothecae Vaticanae, 1899, p. 20-23).

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii. In tabula anteriore et in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 679. Fibularum et catenae vestigia.

680 (olim 456). Saec. XIII, chartac., mm. 252 × 174, ff. 568 (+ 67^a. 121^a), linn. 24-29. In duas partes dispertitus (II = ff. 295 ss.).

Nicetae Choniatae panoplia dogmatica, *Συλλογή τῶν ὄλων σχεδὸν δοξῶν καὶ αἰρέ(σεων), καὶ ἱστορία τῶν ἀποτεκόντων ταύτας ἀνδρῶν, ἔτι καὶ ἀντιρρήσεις ἐπ' ἐνίαις τούτων καὶ μάλιστα ταῖς παλαιτέραις, καὶ ἕτερα τινὰ πονηθέντα παρὰ τοῦ σεβαστοῦ Νικήτ(α) τοῦ Χωνιάτ(ου) τοῦ καὶ γεγονότ(ος) ἐπὶ τῶν κρίσεων ἐφόρου γενικοῦ ἐπὶ τοῦ ἐν(οικικ)οῦ κοιτ(ῶνος)* [cf. f. 331^v, ll. 7-8 ab imo], ἔπειτα δὲ καὶ λογοθ(έ)τ(ου) τῶν σεκρέτων cod. — Librorum index in M. 139, 1094-1101; auctorum elenchus ex Laurent. IX, 24 apud Bandinium (Catal. codd. mss. Graec., t. II, p. 430-434).

(ff. 1-2) prooemium; inc. *Θεῶ καὶ θεοφιλέσιν ἀνδράσι τίς ἂν ἀξίαν προσαγωγή γένοιτο*, des. *καὶ τοῦ λέγειν ἐνθένδε ἄρξομαι* (latine apud M. 139, 1101-1104). (ff. 2-11^v) <liber I, de philosophorum ethnicorum et Iudaeorum erroribus> (cf. summarium M. 1093 A); inc. *Ἀδὰμ πρωτοπλασθεὶς ἀπὸ γῆς ὑπὸ Θεοῦ*, des. *οὐκ ὑποτάδην ἀλλ' ἐπιτροχάδην εἴρηται παρ' ἡμῶν* (latine: M. 1104-1126). (ff. 11^v-60) <libri II et III, de Trinitate, de angelis, de hominibus, de Incarnatione> ab editione latina discrepantes: ^a (ff. 11^v-24^v, l. 11) inc. *Ἀμέλει καὶ τοῦτο τῶν ἄλλων προαναβαλούμεθα*, des. *τέλος δὲ οὐκ ἔχουσι* (M. 1125-1148 B 4); ^b (ff. 24^v, l. 12-43) definitiones *ιδιώματος*, naturae, hypostaseos etc. atque Patrum testimonia (= lib. III, cap. 14, 15, 17 ss.; M. 1213-1242); ^c (ff. 43-60) *ἔτι περὶ Τριάδος θεολογία*, hoc est libri II

cap. 21-32 (M. 1148-1168), des. *καὶ ἀναλλοίωτος ἡ αὐτὴ Τριάς αἰεί*. (ff. 60-118) <liber IV>, *ἐνταῦθα περὶ τῶν αἰρεσιάρχων*, *revera de haeresibus antearianis*; inc. *Ὁ μὲν πάνσοφος τῶν ὄλων Θεός*; caput <42> editione latina brevius, pluribus omissis (e. g. M. 1345 C 10-1551 C 10; M. 1353, app. I; M. 1354, app. II). (ff. 118-161^v) <liber V, adversus Arianos et Eunomianos>; inc. *Ἄρειος λίβυς ὦν τὸ γένος διάκονος γέγονε*, des. *τὴν ἀνισότητά δογματίζετε* (M. 1361-1444). (ff. 162-170) <liber VI>, de Macedonio (M. 140, 9-32); adnectitur (ff. 170-186) florilegium sub inscriptione *Ταῦτα μὲν οὖν οὕτωςι συνηνέχθη. λοιπὸν δὲ ἤδη καὶ τὰς περὶ τοῦ Πνεύματος τῶν ἁγίων παραθέσθαι φωνὰς δι' ὧν ἐξεδόθησαν λέξεων*. (ff. 186-188^v) <liber VII>, de Apollinaristis; inc. *Ἀπολινάριός τις Ἀλεξανδρεὺς μὲν τὸ γένος*, des. *τῆς καθόλου ἐκκλησίας ἄλλοτριάν ἐψηφίσαντο*; sequuntur (ff. 188^v-195) florilegium, atque (ff. 195-198) refutatio haereseos. (ff. 198-199^v) <liber VIII> de Nestorio (M. 140, 33-37); insequuntur (ff. 199^v-226) testimonia ex s. Cyrilli operibus deprompta, atque (ff. 226^v-229^v) excursus contra tritheitas. (ff. 230-246) <liber IX>, de Eutyche, synodo Chalcedonensi, Severo et eius asseclis (M. 140, 37-68), addita (ff. 246-250) s. Leonis epistola 28 (tom. ad Flavianum: M. lat. 54, 756-789 B 10 *καταδικάζεται*). (ff. 251-289) <liber X, de quinta synodo>, nempe (ff. 251-253) de his quae acciderunt post concilium Chalcedonense (M. 140, 68-76); (ff. 253-254) sententia synodi contra Severum, Zoram et Petrum (Mansi VIII, 1138-1139), (ff. 254-255^v) sententia Menae adversus eosdem (Mansi VIII, 1139-1142), (ff. 255^v-258^v) gesta synodi de Anthimo, *ἀναθεματισμὸς Ἀνθίμου μητροπολίτου Τραπεζοῦντος* cod. (Mansi VIII, 962-970), (ff. 258^v-261) constitutio Iustiniani contra Anhimum, Petrum et Zoram (Mansi VIII, 1150-1155), (f. 261^{r-v}) epistola Iohannis Hierosol. et suorum ad Ioh. Constantinopolitanum (Mansi VIII, 1067-1071 A 2 *διότι οὐ μὴ προσθῆς τοῦ εἶναι εἰς παλαίωσιν*); haec excerpta reperies inter Acta Conc. oec. [ed. E. Schwartz] t. III, 1940, p. 110-111, 111-113, 178-182, 119-123, 77-78 (= Collectio Sabbaitica... acta synodorum Constant. et Hierosolym. anni 536, nn. 38. 39. 126-130. 41. 30); (ff. 262-289) *χρήσεις* Patrum. (ff. 289-291) <liber XI> de aphtartodocetis (M. 140, 76-81); sequuntur (ff. 291-302) testimonia Patrum contra Aphtartodocetas, Theopaschitas et Agnoetas. (ff. 302-303^v) <liber XV>, de sexta synodo et Monothelitarum haeresi (M. 81-85); sequuntur (ff. 304-311) testimonia Patrum. (f. 331^{r-v}) <liber XVI>, de Iconomachorum haeresi; inc. *Ἢ τῶν εἰκονομάχων αἵρεσις ἐντεῦθεν εἴληφε τὴν ἀρχὴν· δύο τινὲς ἑβραῖοι*, des. *καὶ τὸ τῆς ὀρθοδοξίας φέγγος πα< > περιήγαγεν*; in ff. 332-334^v testimonia Patrum. (ff. 334^v-336^v) <liber XVII>, de haeresi Armenorum; inc. *Ἡ*

τῶν Ἀρμενίων αἵρεσις πολυσχιδῆς ἐστὶ καὶ πολύτροπος, des. *Ἀρτίβουρτζὴν κεκλήκασιν* (cf. Euthymius Zigabenus: M. 130, 1188-1189; Nicephorus Callistus, Hist. eccl. XVIII, 53-54: M. 147, 440-445). Subsequuntur (ff. 336^v-339^v) opinionis Armenorum refutatio (M. 140, 89-100 C 14 *καὶ τοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός*); in ff. 339^v-352^v florilegium ex diversis auctoritatibus confectum atque definitiones variae aut capitula ad theologiam Incarnationis pertinentia; in f. 353^{r-v}, alia manu quaedam contra Latinos, quomodo apud eos corrupta sit fides [inc. *Λεύκιός τις ὀνόματι τὴν δι' ἀστρονομίας γοητατικὴν εἰς ἄκρον*, des. *ἐκτοτε οὖν ἐμνηναν οἱ Ἴταλοὶ ἀθευράπευ(οι)*]; f. 353^v *ὅσοι τῶν ἀρχιερέων μετετέθησαν*. (ff. 354-362) <liber XVIII>, contra Paulicianos (cf. Euthymii liber XXIV: M. 130, 1189-1241 D 12 *ναὸς τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ*, haud paucis omissis); sequuntur (ff. 362-366^v) excerpta ex Ioh. Damasceno, Basilio, Gregorio Nysseno de cruce, baptismo et eucharistia (cf. Euthymii liber XXV: M. 130, 1244-1249 D 4; 1252 B 9-1253 C 9; 1261 A — 1265 B 4). (ff. 366^v-383^v) <liber XIX>, adversus Bogomilos (cf. Euthymii liber XXVII: M. 1289-1332). (ff. 383^v-385^v) <liber XX>, de cultu Agarenorum usque ad vv. *τοῦ γάλακτος ὃν ληρέιτε· τρεῖς γὰρ |* (M. 140, 105-112 C 10). Sequuntur varia (f. 386) de Liziciorum haeresi (M. 140, 281-284; *Ζηλίκων* apud Theoph. Cont. IV, 12), (ff. 386-390) de receptione Sarracenorum qui ad veram fidem se convertunt (M. 140, 124-136; noster fusior legitur, precibus ff. 386^v-387 insertis). (ff. 390-392^v) <liber XXI, de Spiritu sancto> adversus latinos; inc. *Ξένη τίς ἐστὶν ὡς ἀληθῶς καὶ ἀλλόκοτος, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι ἐν τῷ ἁγίῳ συμβόλῳ ποιοῦνται προσθήκην*, des. *καὶ ἀπ' αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀφαιρεῖν*. Submittuntur adversus eosdem ^a (ff. 393-407^v) libellus Nicolai Methonensis ut in cod. 668 ff. 302-313^v; ^b (ff. 407^v-422^v) *ἑτέρα σύνθεσις κατὰ Λατίνων ἐν οἷς βλασφήμουσιν εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγοντες ἐκ τοῦ Υἱοῦ τοῦτο ἐκπορεύεσθαι*, — *τοῦ Σθητάτου* add. alia manus, — nempe Nicetae Pectorati opusculum (ed. A. Michel, *Humbert und Kerullarios* II, 1930, p. 371-409); desiderantur vv. *καὶ Υἱοῦ παρουσίαν — δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν* (Michel, p. 401, 5-403, 14) uno folio inter 419^v et 420 perditō; ^c (ff. 422^v-425) ex epistola Photii encyclica excerpta varia (ep. 12: M. 102, 725 D 7 *Τίς ὄλωσ ἀνάσχοιτο — 736 A 13* pluribus omissis); ^d (ff. 425-427^v) alia ex oratione Petri Chrysolani de Spiritu sancto, *ἐκ τοῦ πρὸς τὸν βασιλ(έα) κύ(ριον) Ἀλέξιον τὸν Κόμνηνον λόγου τοῦ ἐπισκόπου Μεδιολάν(ων) τοῦ Γροσολάνου συνιστᾶν πειρωμένου καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα πορεύεσθαι*; inc. *Εἰς τελειότητα γοῦν τῆς πίστεως ἐνδέχεται* (M. 127, 911 C 12-919); desiderantur vv. *θεαθεῖ — ὁ Λατίνος* (M. 913 C 3-915 C 14) uno folio inter 425^v et 426 perditō; ^e (ff. 427^v-433) *ἀντίρρησις πρὸς ταῦτα τοῦ Φουρνῆ*; inc. *Χρῆ τῆς τῶν Μεδιολάνων, συνετάτατε πρόεδρε, πατρικῶν*

ἀντιρρήσεων (ed. Demetracopulus, Bibliotheca ecclesiastica I, 1866, p. 36, l. 8 ab imo — 47); ¹ (ff. 433-438) ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἀζύμων καὶ τοῦ Πνεύματος λόγου τοῦ κουροπα(λά)του Θεοδώρου τοῦ Σμυρν(αί)ου; inc. Ἄλλὰ γὰρ ληπτέον δὴ τινὰς ὑποθέσεις, des. εἴτε ἡμεῖς ἡμαρτήκαμεν; ² (ff. 438-439^v) Εὐθυμίου μοναχοῦ τοῦ Ζηγαβηνοῦ, revera Photii contra veteris Romae asseclas libellus (M. 102, 392-396 B 10); pauca addita sunt in ff. 439^v-440 ut cap. ια' et ιβ'; ^h (ff. 440-446) κεφαλαιώδεις ἔλεγχοι τοῦ παρὰ Λατίνοις καινοφανοῦς δόγματος τοῦ ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται, συνοψισθέντες παρὰ Νικολάου ἐπισκόπου Μεθώνης ἐκ τῶν διὰ πλάτους ἐν διαφόροις λόγοις γεγραμμένων; inc. Ὁμολογουμένου τοῦ ὅτι τὸ «ἐκπορεύεσθαι» ἰδίωμα, des. ἢ τὸ θεῖον ἀπροσδιορίστως τὰς τρεῖς ὑποστάσεις ἐνέφηεν; ab editione Demetracopuli (op. cit., p. 359-380) noster discrepat, vide quae scripsit A. Michel (op. cit., p. 364); ¹ (ff. 446-448^v) excerpta ex Dionysio Areopagita, μετρίως δέ εἰσὶ ταῦτα παραπεφρασμένα πρὸς τὸ σαφέστερον; excerptum primum inc. Τὸ θεῖον αἴτιον μὲν ἐστὶ τοῖς οὐσι τοῦ εἶναι, des. εἶτι δὲ καὶ τὸ ἀόρατον φῶς; ultimum inc. Ὅτι ὁ Θεὸς καὶ ὑφ' ἐκάστου τῶν μετεχόντων, des. κατὰ τὴν ἐκάστου ἐπιτηδειότητα (cf. de divinis nominibus II: M. 3, 644); ^k (ff. 449-461) εἶτι ἕτεραι προβλήσεις τῶν Ἰταλῶν ὑπὲρ τοῦ ἰδίου δόγματος, δηλαδὴ τοῦ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ Πνεῦμα, καὶ πρὸς ταύτας ἀντιθέσεις τῶν Γραικῶν; inc. Φασὶν Ἰταλοὶ ὡς ὁ Χριστὸς εἶπεν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάθους, des. λέγει δὲ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος τὸ Πνεῦμα ἐν τῷ λόγῳ καὶ ὁ λόγος ἐν τῷ Πνεύματι. (ff. 461-463) <liber XXII>, de azymis, ὁ πρόλογος οὗτος τοῦ Χωριατοῦ καὶ τινὰ τῶν ἐξῆς add. alia manus; inc. Τὸ περὶ τῶν ἀζύμων κατὰ Λατίνων αἰτίωμα, des. ὑπὸ τινῶν εἰρημένα τῶν ἐκ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς; sequuntur alia de azymis, hoc est (ff. 463-486) Nicolai Methonensis libellus, ut in cod. 668 ff. 313^v-327; (ff. 486-503) <Nicetae Stethati dialectis>, εἶτι περὶ ἀζύμων (cf. ed. Michel, op. cit., p. 320-342). (ff. 503-509) <liber XXIII>, in quo synopsis dogmatum quae sub imperatore Alexio Comneno mota et orta sunt, nempe de Iohanne Italo, Eustratio Nicaeno, Leone Chalcedonensi, Nilo, Sotericho (fere ut apud Tafel, Annae Comnenae supplementa, Tubingae 1832, p. 1-17). (ff. 509-529^v) <liber XXIV>, de Sotericho, nempe synodi ian. 1156 et maii 1157 (M. 140, 137-201; cf. F. Chalandon, Jean II Comnène et Manuel I Comnène, Parisiis 1912, p. 640-643). (ff. 529^v-559) <liber XXV>, de dogmate illo Pater meus maior me est (M. 140, 201-272; 133, 773-781 [Manuelis edictum]; M. 140, 272-281); subscriptiones ultimae (f. 559) in nostro plenae leguntur; in ff. 559-560 quaedam de fine controversiae huius an. 1170 subsecuta (cf. Chalandon, op. cit., p. 644-650). (ff. 560-561^v) <liber XXVI>, de dogmate Dei Mohamet;

inc. Ἐγκείται τῷ κατηχητικῷ πυκτίῳ μεθ' ἐτέρων ἀφορισμῶν, des. abrupte τὴν μὲν ἐς τὸν βασιλέα πάροδον μὴ εἶναι ἔφησε νυνὶ ἐφικτὴν (Hist. VII, 6: M. 139, 564 C 2-565 D 4). (ff. 563-565) <liber XXVII>, de dogmate divinarum mysteriorum excitato sub imperio Alexii Comneni Angeli (cf. Hist. III, 3: M. 139, 896-897); inc. mut. ... κριμάτων σάρκων μετέχειν ἡμᾶς, des. τῇ χάριτι καὶ ἀπλότ< >.

F. 565^v methodus inveniendi cyclos solarem et lunarem, pascha legale et pascha christianorum; mentio facta est anni 1228.

F. 566^v exarata est directe epistola quaedam; inc. mut. ὀφθαλμοῖς σε τὴν τιμίαν ἡμῖν κεφαλὴν καὶ αἰδέσιμον, des. πᾶσι τρόποις παρέχειν ἡμῖν μὴ διαλείποις.

In ff. 566^r. 567-568^v fragmenta liturgica notis musicis aucta, humore atque blattis laesa.

Liber a tribus scribis sese excipientibus exaratus (^a ff. 1-78^v. 230-250^v, ^b ff. 79-229^v. 251-529^v. 559-565, ^c ff. 331. 529^v-559), humore inquinatus et blattis perterebratus non sine certo scripturae damno. Fasciculos complectitur septuaginta duo in prima singulorum pagina ima olim signatos (cf. ff. 60. 75. 87. 95), quaterniones, si excipias 5 quinionem, 49-51. 54 terniones (cf. supra ff. 419^v. 425^v), 10 et 72 biniones, 38 foliorum tredecim, 2. 37. 45 foliorum novem, 44 foliorum quinque. Notae, supplementa, emendationes minio distincta in ff. 190^v. 278. 288. 321. 322. 331. 450^v. 451. Ff. 566-568 addita. Aetate recentiore ni fallor fasciculi κα' et subsequentes (f. 190) in prima uniuscuiusque pagina summa signati sunt, numero νζ' omisso (f. 434 νζ', f. 442 νη'). In ff. 161^v. 180^v. 253. 255^v. 257. 258^v. 261. 345 notulae A. Mai.

Inter libros Sixti IV noster videtur recensitus (Müntz et Fabre, La bibliothèque..., p. 248: «Nicetae Comatae de Haeresibus omnibus. Ex papiro in rubeo»). F. 556^v nota: Die 23 Julii 1493 | Restitutus a d(omi)no Jo. de Veneti(is) (cf. cod. 672, f. 291^v). De codice egit A. Michel (op. cit., p. 365-370).

Integumentum membranaceum. In dorso tesseræ gentiliciae Pii IX et I.-B. Pitra card. bibliothecarii.

681 (olim 457). Saec. IX-X, membran., mm. 180 × 147, ff. 239, linn. 17.

Nicetae Byzantii philosophi adversus Mohametem (M. 105, 669 ss. ex hoc codice). ¹ (ff. 1-165^v) confutatio falsi libri quem scripsit Mohamet (M. 669-805); ² expositio dogmatis christiani et refutatio Agarenorum epistolae ad Michaelem imperatorem, hoc est (ff. 166-168^v, l. 6) prologus (M. 808-809 A 8), (ff. 168^v, l. 7-200, l. 2) demonstratio ex opere praecedenti desumpta, paucis exceptis (M. 673 C 13 Ὁ πάνσοφος καὶ φιλάγαθος — 697 A 5 καὶ οἷς λατρεύομεν, 697 D 8 ὅθεν πάσης διαβολῆς — 704 A 1 δόγμα κατεσκεύασεν), (ff. 200, l. 2-214^v) refutatio (M. 809 B-821); ³ (ff. 214^v-238^v) con-

futatio et eversio secundae Agarenorum epistolae ad Michaellem imperatorem (M. 821-841); repetita sunt (ff. 216, l. 14-218, l. 6) plura ex epistola praecedenti (= M. 817 C 2-820 B 3).

F. 239 manu saec. XIII nota de Mohamete (M. 842).

Liber accurate perscriptus. Complectitur fasciculos 30 quaterniones (excepto 21 foliorum quinque) atque folium unum (f. 238). Inscriptio f. 1 litteris aureis uncialibus, quae dicuntur, exarata; inscriptiones ceterae, litterae initiales maximae, index ff. 3^v-4^v minio distincta. Spiritus et accentus ex more antiquiore appicti (e. g. *ὄις, ὄπν*). Mohametis loci reprobati lemniscis instructi. Notae fasciculorum originales perditae. Saec. XIII additum est f. 239, in quo averso nota emptionis: *ἔξωνήθη(η) ἡ παροῦ(σα) βιβλος παρ' ἐμοῦ Θε(οδώ)ρ(ου) διακόν(ου) του προμηθήρ ... τῶν ... εἰς (νόμισμα) ἐν ἐν ἔτει ςψνζ' ἰνδ. ζ'* (= 1248-1249). Eadem ni fallor aetate fasciculi singuli notis signati sunt α'-λβ', ζ' ommissa.

Liber fuit olim Sixti IV (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ... , p. 248: « Nicetae pro Christiana Religione contra Moannem. Ex membr. in rubeo ». F. 1 summo notae 8. Ba atque 27. In sectura inferiore libri clausi 24.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Maii card. bibliothecarii.

682 (olim 458). Saec. XI, membran., mm. 328 × 235, ff. II. 304 (+ 249^a, 266^a), linn. 30.

S. **Nicephori patriarchae Constantinopolitani** adversus Iconomachos (M. 100). ¹ (ff. 1-148^v) apologeticus (M. 533-833). ² adversus Mamnam [Constantinum Copronymum] (ff. 149-206) antirrheticus I (M. 205-328); (ff. 206^v-228^v) antirrheticus II (M. 329-373); (ff. 229-303) antirrheticus III (M. 376-533). Praemittitur (ff. I-II) index libri nunc mutilus (M. 832-833).

In f. 303^v manu saec. XIV-XV catalogus librorum, instrumentorum imaginumque.

Codex accurate perscriptus. Complectitur folia duo praevia et fasciculos λθ' in prima singulorum pagina ima sinistrorsum signatos, quaterniones (si excipias ζ' et κε' foliorum septem, λθ' ad quattuor nunc redactum).

Inscriptiones litteraeque initiales rubrae. Ipsius fortasse librarii manu correctio (f. 58), supplementa (e. g. ff. 23^v, 36^v, 48, 211^v, 214, 215^v, 256); adversariorum obiectiones aut loci reprobati obelis distincta (e. g. ff. 23^v, 33^v, 108^v, 270, 272^v, 277^v). Margo ext. f. 42 atque ff. 303 et 304 plus dimidia ferro excisa.

F. 304 foliorum summa posterior: τὰ φύλλ(α) εἰσὶ τῶν μετὰ τῶν φυλάκων.

F. II^v notae duae eiusdem aetatis, nempe ^a ἔτει ςδισ' ἰνδ. α⁷⁵ (ann. 1407-1408). *Νικόλαος*: — et invectiva momenti fere nullius † ὦ τίς διέλθ(η) τὰ καθεύδοντα κάλλει κείμενα νεκρὰ παντελῶς εἰργασμένα — οἱμοὶ δὲ τοῦ μέλανος ἐπίσης καὶ κοκκίνου, ἀλλ' ὦ χρυσόχειρ ἐκ ψυχῆς σε γερέρω, ^b *Magnifico et potenti viro domino Fra(n)zisco Bembo militi honoris baiulo et capitano de Ni(n)gropontis et suis conseliari(i)s amixi k(ariss)imi*.

Inter libros Sixti IV noster fortasse recensitus est (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ... , p. 248: « Nicephorus Archiepiscopus Constantinopolitanus, de Fide catholica. Ex membr. in nigro »). Leoni Allatio commodatus fuit (febr. 1641; Arch. Bibl., t. 30, f. 364).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

683 (olim 864). Saec. XVI, chartac., mm. 314 × ff. III. 163 (I. II. III. 1. 162. 163 add.), linn. 28.

Nicephori Blemmidae in psalmos (M. 142, 1321 ss.). Prologus (ff. 2-6^v) des. in vv. *μὴ ζητεῖν ἐν ταύτῃ τὸν ἐλληνικὸν ἐξακριβασμὸν* (M. 1326 C 10); commentarius, *Ψαλτήριον ἐξηγημένον παρὰ μοναχοῦ κῦρ Νικηφόρου τοῦ Βλεμίδου*, psalmorum 1-23 (ff. 7-22^v) editione brevior et ab ea discrepans; inde a ps. 24 (ff. 22^v-148^v) omnia ut in editis (M. 1433 B — 1622). Sequuntur glossae in cantica, hoc est ^a (ff. 148^v-149^v) in Deut. 15, 1-19; ^b (ff. 148-153) in Deut. 32, 1-43; ^c (ff. 153-154) in I Reg. 2, 1-10; ^d (ff. 154-156^v) in Habac. 3, 2-19; ^e (ff. 156-158) in Is. 26, 9-20; ^f (ff. 158-159) in Ion. 2, 3-10; ^g (ff. 159-160) in Dan. 3, 26-56 multis omissis; ^h (f. 160^r-v) in Luc. 1, 46-55, cui subnectitur, nulla facta distinctione, (ff. 160^v-161) prophetia Zachariae ut praecedentes explicata.

Praemittuntur manu posteriore excerpta duo ex historia **Nicephori Gregorae**, nempe (f. II) hist. III, cap. 1 § 2 (*Σκέμματα — Ἀρσένιος*: M. 148, 180 C 14-181 A 1), (f. II^r-v) hist. V, cap. 2 § 5 (*Ἐν τούτοις — Γεώργιον τὸν ἐκ Κύπρου*: M. 268 B 1-269 B 9).

Liber ex exemplo mutilo descriptus (cf. ff. 2. 44^v. 70. 76. 94. 113. 157), nempe Vallicell. C 99, ut statuit Em. Iohannes card. Mercati (*Il Niceforo della Catena di Daniele Barbaro*, in *Biblica* XXVI, 1945, p. 159-162, 174-178). Constat fasciculis 20 quaternionibus, qui distinguuntur in fine verbis fasciculi subsequentis initialibus directe scriptis; pro custodia addita sunt folia quattuor in principio (I-1), duo in fine (162-163). Psalmorum numeri et inscriptiones rubra. Officinarum chartariarum signa: (ff. 2-161) ancora circulo inclusa, cui superstat stella sex radiorum (cf. Briquet 485), (ff. I. II. 162) arcuballista in circulo (cf. Briquet 750).

F. IV agglutinata est schedula membran. saec. XVI medio posterior: *Nicephori Blemmide | exp(ositi)o in Psalmos. | . 864; in folio imo N° 22.*

Integumentum corio rubro obductum, fibulis atque catena olim munitum, tesseras gentilicias praebet Gregorii XIII in tabula anteriore, G. Sirleti card. bibliothecarii in tabula postica. In eodem tegumento lacinae exstant codicis latini saec. XIV. In tabula anteriore et in dorso schedulae saec. XVII cum nota rubra 683.

684 (olim 432). Saec. XIV, chartac., mm. 299 × 206, ff. V. 361 (+ 258*), linn. 28.

Theodori Meliteniotae enarrationum in triplam triadem evangelii, quod ex quattuor unum factum est, liber quartus; in sermones (*διαλέξεις*) distributus est. Praemittuntur (f. III^v) modus utendi libri, (ff. IV-V^v) sermonum singulorum brevis descriptio (*Τὰ δ' ἐνεστὶν ἐν τῷ παρόντι τετάρτῳ βιβλίῳ τῶν εἰς τριάδα τριπλὴν ἐξηγήσεων τοῦ διὰ τεσσάρων ἀγίου εὐαγγελίου*). (ff. 1-41^v) sermo 1, *διάλεξις πρώτη τοῦ τετάρτου* (in Matth. 7, 6-27). Inc. *Θεοῦ τρισυποστάτου καὶ παντοδύναμου συναϊρομένου* (M. 149, 878-879, ex hoc cod.); ethicon in M. 149, 884-892. (ff. 41^v-76) sermo 2 (in Matth. 8, 1; Luc. 7, 1-9; Matth. 8, 5-13; Luc. 7, 10-28). Inc. *Καὶ μὴν ἀκόλουθον ἦν ἀλγεῖν αὐτοὺς πρὸς τὸ φορτικὸν τῶν εἰρημένων*; ethicon in M. 892-897. (ff. 75^v-105) sermo 3 (in Luc. 7, 29-30; Matth. 11, 12-14; Luc. 7, 31-8, 8). Inc. *Ταῦτά φησιν ὁ Κύριος κατὰ τὸν θεῖον Λουκᾶν*; ethicon in M. 897-904. (ff. 105^v-137) sermo 4 (in Luc. 8, 9; Matth. 13, 14-17; Luc. 8, 11-18; Marc. 4, 26-29; Matth. 13, 24-52). Inc. *Καὶ τότε ἐπηρώτων, ὡς ὁ Λουκᾶς, τὸν Κύριον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ*; ethicon in M. 904-913. (ff. 137-166^v) sermo 5 (in Matth. 14, 53-58; Luc. 8, 19-39). Inc. *Τὸ μὲν « ἐγένετο » τοῦ λόγου προτάτων ὁ ἱερὸς Ματθαῖος ἐνταῦθα*; ethicon in M. 913-929. (ff. 166^v-227^v) sermo 6 (in Luc. 8, 40-9, 5; Matth. 10, 16-22). Inc. *Οὕτως ὁ Λουκᾶς, ὁ δὲ Μάρκος φησὶν*; ethicon in M. 920-937. (ff. 227^v-278) sermo 7 (in Matth. 10, 23-11, 1; Luc. 9, 6-9; Matth. 14, 3-13; Luc. 9, 10-17; Ioh. 6, 14-15). Inc. *Εἰπὼν ἐκεῖνα τὰ φοβερὰ καὶ φρικώδη καὶ ἀδάμαντα*; ethicon in M. 940-945. (ff. 278^v-322^v) sermo 8 (in Ioh. 6, 16-20; Matth. 14, 28-32; Ioh. 6, 21-52). Inc. *Ταῦτα μὲν ὁ Ἰωάννης, ὁ δὲ Μάρκος φησὶ*; ethicon in M. 945-973. (ff. 322^v-356^v) sermo 9 (in Ioh. 6, 53-72). Inc. *Ὅντως εὐθέα ἐστὶν ἅπαντα τοῖς νοοῦσι*; ethicon in M. 973-988. De « ethicis » cf. S. Haidacher, *Neun ethica des Evangelienkommentars v. Th. Meliteniotes*, in *Byz. Zeitschrift* XI, 1902, p. 370-387.

In fine codicis instrumenta duo subscriptione litteris inter se colligatis Theodori Meliteniotae aucta († ὁ μέγας σακελλάριος τῆς ἀγίας μεγάλης τῶν διδασκάλων τ' ἀρχιδιάκονος Θεόδωρος ὁ Μελιτηνιώτης †): ¹ (ff. 359. 358^v. 360^v, nov. 1388) Georgius ὁ πρόξιος denuntiat uxoriā rem, quae promissa fuerat, consignatam habuisse; ² (ff. 361. 360^v, apr. 1388) Georgius ὁ Συλημβρινὸς vineam vendit.

Liber ab ipso Theodoro Meliteniota, ut videtur, exaratus (cf. Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro...*, 1931, p. 173, 182-184, tab. VII^c). Fasciculi με' quaterniones, quibus adiuncta sunt folia tria in principio et quattuor in fine (I-III. 358-361). Inscriptiones et evange-

liorum pericopae minio distinctae. Officinarum chartariorum signa securis, in ff. 354 ss. basiliscus.

F. II manu saec. XV: *Noua q(uae)da(m) atque i(n)usitata expo(s)itio | eua(n)gelio-r(um) cui(us)da(m) theodorj meliteniot(ae)*; cf. inventarium librorum Sixti IV apud Müntz et Fabre, *La bibliothèque*, p. 246: « Theodori cuiusdam Melitensis (ex *Mediolanensis*) expositio in Evangelistas. Ex papiro in rubeo ». F. I schedula membran. anno 1550 posterior (*Theodori Melitenien(sis) exp^o | in Eua(n)g(elium) Lucae | 432*) cui agglutinatum est frustum chartae cum nota 684.

Integumentum ex corio rubro fibulis munitum; tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii. In tabula anteriore et in dorso schedulae saec. XVII cum nota rubra 684. Catenae vestigium.

685 (olim 629). Saec. XIV, chartac., mm. 266 × 190, ff. I. 177, linn. 23.

Christoduli monachi (Iohannis Cantacuzeni) sermones novem contra Iudaeos, ut in cod. Marciano CLI (Graeca D. Marci bibliotheca ..., 1740, p. 83); cf. M. 153, 13-14. (ff. 1-10^v) sermo 1; inc. in specie prooemii *Οὐκ οἶδ' ὁπότερον κάλλιον φαίεν ἂν τινες ἐπιγράψαι, des. οὐκ ἀπεικώτως εἰ μὴ καὶ τούτων χείρους*. (ff. 10^v-38) sermo 2; inc. *Ἐπάναγκες ἐνθένδε, οἶμαι, ξένε, τάληθές ἀκριβέστερον ἀνιχνεύσαι, des. ταύτην εὖ ἴσθι χάριν καταθησόμενος εἰ καὶ ταῦτα σαφηνιείς*. (ff. 38^v-57) sermo 3; inc. *Ἴσθι λυδὸν ἐς πεδίον τὸ τῆς παροιμίας, des. ὥστε μὴ, μέλε, φανερόν ὅτι βούλει μοι καθιστάς*. (ff. 57-76^v) sermo 4; inc. *Οἶσθα δήπου τὸ περὶ τοῦ διαβόλου μικρὸν πρὸ τούτων εἰρημένον, des. γεγονότος ἀνθρώπου ἐκ τῆς παναγίας καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας*. (ff. 77-84^v) sermo 5; inc. *Συγγνοίης ἂν, ὦ βασιλεῦ, εἰ καὶ ἄλλ' ἄττα συνείρειν, des. πληρωθήσεται φησι πάσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ, γένοιτο γένοιτο*. (ff. 84^v-100) sermo 6; inc. *Ταῦτα μὲν ἐκ πάνυ πολλῶν ὀλίγα σοι περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, des. ἐξ αὐτῆς γεννηθέντος προφητείας ἐπανελεῖν*. (ff. 100-130^v) sermo 7; inc. *Τῶν ἀπογόνων τίς τοῦ Δαυὶδ Ἰωακείμ ὄνομα, des. ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν*. (ff. 130^v-163^v) sermo 8; inc. *Τὸ δὲ (τότε?) δὴ μετὰ τοῦτο συνεῖς Ἡρώδης, des. τὸ μέλλον διὰ τούτων ὡς παρεληλυθὸς ὁ προφήτης λέγων*. (ff. 163^v-177^v) sermo 9; inc. *Τὰ μὲν δὴ περὶ τῆς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, des. καὶ ἀντὶ ξένου Μανουήλ ὀνομασθεῖς ἐγένετο πρόβατον τῆς λογικῆς ποιήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ κ. τ. λ.*

Liber a Michaele Tsykandile ni fallor exaratus. Fasciculos complectitur 21 quaterniones (si excipias β' foliorum tredecim, γ' et η' seniones, δ' foliorum undecim, η' foliorum septem, κα' bifolium) in prima et ultima singulorum pagina ima signatos. Folia nonnulla humore inquinata atque blattis perterebrata, non sine scripturae iniuria, saeculo praeterito restaurata sunt, compagibus pluries solutis. Officinarum chartariorum insignia: arcuballista (cf. Briquet 790), flos seu fructus quidam (cf. Briquet 7372), littera P cum cruce desuper.

F. I manu Nicolai Maiorani (?): *Christodolus monachus co(n)tra Iudeos*; cf. inventarium anni 1475 (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 246: «Christodolus quidam contra Iudeos. Ex papiro in nigro»).

Integumentum membranaceum; in dorso stemma Pii IX.

686 (olim 462). Ann. 1373 (f. 2^v), chartac., mm. 300 × 217, ff. 285 (+ 122^{a-b}), linn. 23-25.

Christoduli monachi (Ioh. Cantacuzeni) opera apologetica. ¹ adversus Iudaeos, ut in cod. 685, hoc est (ff. 1-8) sermo 1; (ff. 8^v-30^v) sermo 2; (ff. 30^v-44^v) sermo 3; (ff. 45-59) sermo 4; (ff. 59^v-64^v) sermo 5; (ff. 65-74) sermo 6; (ff. 74^v-93^v) sermo 7; (ff. 93^v-113^v) sermo 8; (ff. 113^v-122^v) sermo 9. ² apologiae IV contra Mahometem (M. 154, 372-584), nempe (ff. 126-154^v) apologia 1 praemisso argumento; (ff. 155-184^v) apologia 2; (ff. 185-201^v) apologia 3; (ff. 202-228) apologia 4. ³ orationes IV contra Mahometem (M. 154, 584-692) scilicet (ff. 229-231^v) capitula orationis uniuscuiusque; (ff. 232-245) oratio 1; (ff. 246-264^v) oratio 2; (ff. 265-277) oratio 3; (ff. 277-285) oratio 4.

Subscriptio (f. 285^v): † ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον ἐν μηνὶ ἰουνίῳ ἰνδ. ἐνδεκάτης ἔτους τρέχοντος καὶ περισταμέν(ου) εἰς ἕξ ἀριθμὸν χιλιοστίας ὄλας, ἑκατοντάδας εἰς ὀκτὼ ποσουμένας, σὺν ταῖς δεκαπλαῖς ὀγδοάσιν εἰς ἔτη, ἀπλῆ τε τῇ μονάδι καὶ μόνη: † Ἰωάννης ἔγραψε Πεπαγωμένος (cf. Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber...*, p. 185).

Partes duae in unum conflatae. Priorem (ff. 1-122^a) efficiunt fasciculi 15 quaterniones, praeter α' foliorum septem et ιε' senionem. Complectitur altera (ff. 122^b-285) fasciculos viginti quaterniones (excepto ultimo senione) propria enumeratione signatos, notis ιζ'-λε' posterius auctos. Inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores, collocutorum nomina rubro colore exarata sunt. Officinarum chartarum insignia: arcus (cf. Briquet 790), circuli duo linea recta in stellam desinente partiti (cf. Briquet 3219), littera P cum cruce desuper, scutum quoddam. Scriptura vacant ff. 122^{a-b}, 228^v, 245^v.

Tabulae anteriori aversae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Christodulus contra Iudeos et alia aliorum*. | . 462.

Integumentum corio rubro obductum tesseris praebet gentilicias Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula ant. et in dorso schedulae chartaceae saec. XVII cum nota rubra 686. Fibularum atque catenae vestigia.

687 (olim 840). Saec. XVI, chartac., mm. 222 × 150, ff. IV (add.). 263, linn. 17.

Varia adversus Iudaeos. ¹ (ff. 1-145^v) S. Gregentii disputatio cum Herbario (M. 86, 621-784; cf. A. Lukyn Williams, *Adversus Iudaeos, Cantabrigiae* 1935, p. 141-150). ² (ff. 146-182) ἐκλογαὶ διαφόρων τῆς παλαιᾶς ῥητῶν περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, quae

inc. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς κ. τ. λ., des. ταῦτα ἐκ πολλῶν ὀλίγα τῶν τῆς παλαιᾶς ἐξέλεγε εἰς ἐνδειξιν τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ τῆς παρουσίας, ὅτι καὶ προκατήγγελε τοῖς προφῆτες ἀριδῆλως, καὶ γέγονεν ὡς εἴ τις τὴν πασαν ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος εἰρήσει εἰς Χριστὸν τελουμένους. Sequuntur (ff. 182^v-184) alia ad Christum item pertinentia (Αὐτίκα τὸ Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη — καὶ τίς ἦλθεν εἰς σῶμα ἀμίαντον). ³ (ff. 184-199^v) διαλέξεις ἰουδαίου τινὸς καὶ χριστιανοῦ. Inc. Ἠρώτησεν ἰουδαῖος χριστιανὸν λέγων· Διὰ τί τοῦ Θεοῦ παραγγείλαντος μὴ προσκυνεῖν) ξύλοις, des. τῇ θαλῆσση ἐπιτιμᾶ καὶ τοῖς πνευμασοι (!). ⁴ (ff. 200-244^v) de rebus in Perside gestis, sub inscriptione Ἀντίρρησις Ἰουδαίων καὶ χριστιανῶν τε καὶ Ἑλλήνων περὶ τῆς ἀχράντου σαρκώσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πραχθεῖσα ἐν τῇ Περσίδι ἐπὶ τῶν χρόνων Ἀφροδιτιανοῦ (ed. E. Bratke, *Das sogenannte Religionsgespräch am Hof der Sassaniden*, in *Texte u. Untersuchungen*, N. F. IV, 3^a, 1899, p. 1-45, 9). ⁵ (ff. 245-259) ἀπολογία Θεοδοσίου ἀρχιερένιτου (!) καὶ διδασκάλου τῶν Ἰουδαίων πρὸς Φίλιππον ἀργυροπράτην περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, καὶ ὅτι Ἰησοῦς ὁ υἱὸς τῆς θεοτόκου καὶ Μαρίας ἱερέως ἀπογέγραπται ἐν τῷ ἀποκρύφῳ κώδικι τῷ ὄντι ἐν Ἱεροσολύμοις. Inc. Ἐν τοῖς χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐν θεῖα τῇ λήξει βασιλέως, des. ἐκ τούτων οὖν πάντων πληροφορηθεὶς ὁ Φίλιππος ἔγνωμεν ὡς ὁ Θεοδόσιος οὐδὲν ἐψεύσατο ἢ ἐπλάστατο, ἀλλ' ὡς φίλῳ καὶ πάνυ γνησίῳ, γνώμη ὀρθῇ, ἀληθείας μυστήριον καὶ μέχρι τοῦ αἰῶνος παρ' αὐτῶν κρυπτόμενον ἐφάνερωσεν κ. τ. λ. Plura de B. M. V. ex evangeliiis apocryphis desumpta recitantur; ad hanc historiam pertinent quaedam in cap. 53 Michaelis Glycae recitata (cod. 689, f. 296).

Partes duae ab uno eodemque librario exaratae et in unum conflatae. Prior (ff. 1-145) fasciculos complectitur 18 quaterniones, excepto ultimo foliorum novem, in prima uniuscuiusque pagina signatos; alteram (ff. 146-263) efficiunt fasciculi 15 quaterniones, si excipias sextum ternionem, in prima singulorum pagina α'-<ιε'> notati atque in ultima verbis fasciculi subsequentis directe scriptis distincti. Inscriptiones, collocutorum nomina, litterae principales rubrae.

Supplementa brevia (e. g. ff. 11. 22. 26^v. 34^v. 34^v. 41^v. 222^v. 246^v. 251^v), fenestra aperta in f. 91^v.

Officinarum chartarum signa: ancora circulo inscripta, cui superstat stella sex radiorum (cf. Briquet 548); galerus praelaticus atque litterae HS (cf. Briquet 3466. 3482); homo peregrinus (cf. Briquet 7571); bovis caput ex quo eminet crux cum serpente circumvoluto (cf. Briquet 15366 ss., sed nostrum moduli longe minoris). Scriptura vacant ff. 259^v-263^v.

F. I index libri saec. XVII ni fallor digestus. In tabula anteriore aversa syllabus anno 1550 posterior: *S(an)cti Grigentii ep(iscop)i disputatio | co(n)tra Erban Iudeum. et alia*. | . 840.

Integumentum ex corio rubro fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore scutum Gregorii XIII, in postica G. Sireleti card. bibliothecarii; syllib saec. XVII cum nota rubra 687.

688 (olim 463). Saec. XV-XVI, chartac., mm. 218 × 160, ff. IX (add.). 208, linn. 20.

Iohannis Cantacuzeni opera apologetica. ¹ contra Mahometem apologia IV (M. 154, 372-584) ex exemplo mutilo, hoc est: (ff. 3-24^v) apologia I praemisso argumento in ff. 1-2^v; (ff. 24^v-42, l. penultima) apologia 2; desiderantur vv. καὶ λέγει Ζαχαρίας — καὶ ἐσώθη, ὁ δ' ἄλλος (M. 473 A 5-476 B 13) atque vv. τί γὰρ ξένον κ. τ. λ. (M. 489 A 12); (ff. 42, l. ultima — 52^v, l. 7) <apologia 3> inde a vv. ἵνα δὲ μὴ δόξωσιν εἰς τοὺς πολλοὺς usque ad illa ἰκανὰ εἰσι τὰ παρὰ τῶν προφητῶν ἀποδειχθέντα (M. 501 B 1-529 A 7); (ff. 52^v, l. 7-61^v) <apologia 4> inde a vv. Χρόνιοι δὲ γινόμενοι πάντες οἱ ἄνθρωποι (M. 557 D 2 ss.). ² orationes IV contra Mahometem (M. 154, 584-692), nempe (ff. 62-63) capitula orationis uniuscuiusque; (ff. 64-73^v) oratio 1; (ff. 74-87) oratio 2; (ff. 87-95) oratio 3; (ff. 95-101^v) oratio 4. Inseti sunt f. 102 Symeonis archiepiscopi Thebani versus quattuordecim (L. Allatius, De Simeonum scriptis diatriba, p. 203). ³ <adversus Iudaeos>, Χριστοδούλου μοναχοῦ cod., ut in codd. 685 et 686, nempe (ff. 103-107^v) sermo 1; (ff. 108-122^v) sermo 2; (ff. 123-133) sermo 3; (ff. 133-145) sermo 4; (ff. 145^v-150^v) sermo 5; (ff. 150^v-159^v) sermo 6; (ff. 160-179) sermo 7; (ff. 179-199) sermo 8; (ff. 199-208) sermo 9.

Ff. VII-VIII addita praebent Constantini Harmenopuli hexabibli tabulum ex exemplo mutilo descriptam (cf. Heimbach, Const. Harmenopuli manuale legum sive Hexabiblos, Lipsiae 1851, p. 12-18).

Fasciculi viginti sex quaterniones, si excipias α' quinionem et ι' ternionem, a duobus librariis sese excipientibus exarati (cf. f. 145^v). Inscriptiones, litterae initiales, collocutorum nomina rubro liquore distincta. Offinarum chartariorum signa: bilanx in circulo, cui imminet stella sex radiorum; galerus (cf. Briquet 3397). Scriptura vacant ff. I^v-VI^v. IX.

F. I agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Io: Cantacuzenus contra | Maumeth et Iudaeos. | 463.*

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore et in dorso schedulae chartaceae saec. XVII cum nota rubra 688.

689 (olim 621). Saec. XVI, chartac., mm. 214 × 156, ff. 309 (+ 7^a), linn. 23.

Michaelis Glycae <epistolae sive capitula LVI>, κεφάλαια cod. (M. 158, 618 ss.; S. Eustratiades, *Μιχαὴλ τοῦ Γλυκᾶ εἰς τὰς ἀπορίας τῆς θείας γραφῆς κεφάλαια*, t. I, Athenis 1906; t. II, Alexandriae 1912). Praecedit (ff. 2-7^v) πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου. (ff. 8-14^v) caput 1, inc. Ὡ θεία καὶ ἱερά κεφαλῆ,

(ff. 15-45^v) cap. 2; (ff. 45^v-49) cap. 3; (ff. 49-51) cap. 4; (ff. 51-64) cap. 5; (ff. 64^v-81^v) cap. 6; (ff. 81^v-88^v) cap. 7; (ff. 88^v-91^v) cap. 8; (ff. 92-99) cap. 9; (ff. 99^v-101^v) cap. 10; (ff. 101^v-108) cap. 11; (ff. 108-111) cap. 12; (ff. 111-114) cap. 13; (ff. 114-136^v) cap. 14 (M. 844-897); (ff. 136^v-138^v) cap. 15, de Iudaeis, εἰ τὸ τῶν Ἑβραίων γένος ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐπιστρέψει πρὸς Κύριον cod. (inc. Ὅτι [ἔτι cod.] δὲ καὶ προσελεύσεται ἡ τῶν Ἰουδαίων συναγωγή, des. τί χρῆ καὶ λέγειν ἐπὶ τοιούτοις ἤδη καὶ τοσοῦτοις τοῖς μάρτυσιν; (ff. 138^v-140) cap. 16, de baptismo, ἐπεξήγησις τῶν ἐν τῷ θεῷ λουτρῷ τελουμένων cod. (inc. Εἰ καὶ τὰ κατὰ τὸ θεῖον λουτρὸν ἐπεξεργάσασθαι βούλει, des. εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν); (ff. 140^v-148^v) cap. 17 (M. 936-952, ep. 25); (ff. 149-152^v) cap. 18, τῷ τιμωτάτῳ μοναχῷ καὶ δομestικῷ κυρῷ Ἡσαίᾳ, de animis a corpore solutis, περὶ τοῦ ὁποῖον ἀπαντὰ τέλος ταῖς ψυχαῖς χωριζόμεναις τοῦ σώματος, καὶ ὅπου περ αὐταὶ ἀπέρχονται cod. (inc. Καὶ περὶ μὲν τῶν δικαίων τί χρῆ καὶ λέγειν; Eustratiades, I, p. 240-246); (ff. 152^v-158) cap. 19 (M. 913-921, ep. 18; Eustratiades, p. 247-257); (ff. 158-162) cap. 20, τῷ τιμωτ(ά)τ(ω) (μον)αχῷ κυρῷ Ἀλμπίῳ τῷ ἐγκλειστῷ, de assumptione B. M. V., περὶ τοῦ πῶς ἡ μεταστ(ασ)ις τῆς ἀειπαρθ(έ)νου γέγονεν, καὶ εἰ ἀληθῶς ἐκ τάφου ἐγήγερται κατὰ τὴν ἐκ νεκρῶν τοῦ Κυρίου καὶ σωτήρος ἡμῶν ἔγερσιν cod. (inc. Περὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων τῇ ἀειπαρθένῳ τοῦ Κυρίου μητρί; Eustratiades, p. 258-266); excerptum (ff. 158^v-159) apud M. 929 C; (ff. 162-164^v) cap. 21, τῷ μεγαλοδοξοτάτῳ μεγάλῳ ἐταιριάρχῳ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Δούκα, de duodecim apostolorum sedibus, πῶς ὑπέσχετο δοῦναι τοῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς τὴν ἐπὶ δώδεκα θρόνων καθέδραν cod. (inc. Κάν τούτῳ διαπορουμένης τῆς εὐγενείας σου; Eustratiades, p. 267-272); (ff. 165-167) cap. 22, τῷ τιμωτάτῳ μοναχῷ καὶ δομestικῷ κυρῷ Ἡσαίᾳ, de passione Christi, εἰ κατὰ τὸ ὠρισμένον, ὡς γέγραπται, πρὸς τὸ πάθος ἐκὼν ἐλήλυθεν ὁ Χριστὸς διὰ τὴν τοῦ κόσμου σωτηρίαν, τίνος ἕνεκεν ἀγανακτεῖ κατὰ τῶν σταυρωσάντων αὐτόν, καὶ διὰ τί τοῦ Πατρὸς δέεται λέγων Ἀνάστησόν με καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς (Ps. 40, 11) cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν δι' ἡμᾶς ὁ Θεὸς Λόγος ἄνθρωπος γέγονε; Eustratiades, p. 273-277); (ff. 167-168) cap. 23, τῷ τιμωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ὀνουφρίῳ, de infidelibus recte agentibus, περὶ τοῦ τί χρῆ καὶ λέγειν ἐπὶ τῶν ἀπίστων μὲν ὄντων, πορευομένων δὲ ὁμῶς κατ' ἐντόλην cod. (inc. Ὁ θεῖος Ἀναστάσιος περὶ τούτου καὶ τάδε φησίν; Eustratiades, p. 278-280); (ff. 168^v-171^v) cap. 24, τῷ οἰκειωτάτῳ ἀνθρώπῳ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως κυρῷ Νικηφόρῳ τῷ Συναίτῃ, de eleemosyna, εἰ χρῆ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι τὸ δίδοναι τῶν λοιπῶν εὐποι(ι)ῶν καὶ προσφορῶν κρείττονι, καὶ ὅτι τοὺς ἐλεημοσύνην ποιούντας οὐ χρῆ κατὰ τι παρατηρεῖσθαι ὡς ἐκείνοι φασί cod. (inc. Εἰ δὲ καὶ Παντὶ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου; Eustratiades,

p. 281-286); (ff. 172-174) cap. 25, de peccatis post annum duodecimum commissis, ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται, εἰ τὰ μετὰ τὴν δωδεκαετίαν αὐτίκα παρ' ἡμῶν πλημμελούμενα εἰς κρίσιν ἀχθήσονται cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν ὁ ἡμέτερος νοῦς μετὰ τὴν δωδεκαετίαν δοκεῖ; Eustratiades, p. 287-289); (ff. 174-175^v) cap. 26, de gigantibus, ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται περὶ τῶν γιγάντων ἐκείνων εἴτε μόνον εὐσθενεῖς ὑπῆρχον cod. (inc. Ὁ μὲν οὖν θεϊότατος Κύριλλος καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς; Eustratiades, p. 290-292, 12); (ff. 175^v-176) cap. 27, <de gigantibus alia brevissima> (Eustratiades, p. 292, 12-17); (ff. 176-179) cap. 28, τῷ τιμιωτ(ά)τῳ μοναχῷ κυρῷ Ὀνούφριῳ, de diabolo, εἰ χρῆ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν καὶ διὰ πάντων ὁ διάβολος ἐστὶν προταΐτιος ἐν ἡμῖν τῶν κακῶν cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν, ἠγιασμένε μοι πάτερ, σπορευς τῆς κακίας, Eustratiades, p. 361-366); (ff. 179-183) cap. 29-32, de Christi nominibus (λίθος, μάρμαρος, ἀδάμας, μαγνήτις), τίνος ἔνεκεν ὁ Χριστὸς καὶ διὰ τί παρὰ τῆ γραφῆ λίθος καλεῖται cod. (inc. Καὶ λίθος μὲν ἀπλῶς οὕτω καλεῖται; Eustratiades, p. 367-372); (ff. 183-184^v) cap. 33, de incarnatione, πότε χρῆ λέγεσθαι τὴν Κυρίου γενέσθαι σύλληψιν cod. (inc. Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων εἶδέναι σε χρῆ; Eustratiades, p. 373-375); (ff. 184^v-186) cap. 34, de tropario Theodori Studitae Βάθει τῶν κριμάτων σου, Χριστέ, πανσόφως — σῶσον πανοικτίρμον cod. (inc. Πρὸς τὸ εὐσεβέστερον δῆθ' ἔτινες ἀποκλίνοντες; Eustratiades, p. 376-378); (ff. 186-206) cap. 35, τῷ πανσεβάστῳ σεβαστῷ κυρῷ Κωνσταντίνῳ τῷ Παλαιολόγῳ, de praefinitione omnium quae ad nos pertinent, εἰ χρῆ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι προωρισμένα εἰσὶ τὰ καθ' ἡμᾶς πάντα, αἱ ἀρεταί, αἱ εὐπραγίαι, οἱ πειρασμοὶ καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος (inc. Εἰ δὲ καὶ ἀπαιδευτοὺς τὰ θεῖα καὶ ἀμνήτους τινάς; Eustratiades, p. 379-415); (ff. 206-233) cap. 36, τῷ αὐτῷ, de vita humana, εἰ χρῆ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ὄρω ὑπόκειται ἢ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἀνθρώπων ζωῆ cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ εὐσεβὲς εἶναι δοκεῖ; Eustratiades, p. 416-461); (ff. 233-235^v) cap. 37, τῷ τιμιωτάτῳ (μον)αχῷ κυρῷ Στεφάνῳ διαπορουμένῳ πῶς ἐξ ἀντιφράξεως τοῦ οὐρανοῦ σώματος τὸν ἐναποληφθέντα ἐντὸς ἀέρα σκότος βαθὺν διεδέξατο cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν, ὀσιώτατε ἄνερ, ἀπορίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἡμῖν ἐνήκεν ὁ μέγας Βασίλειος [cf. M. 29, 36 C. 13-15]; Eustratiades, p. 462-467); (ff. 235^v-240) cap. 38, Alypio monacho incluso, de astronomia, εἰ χρῆ τὴν μαθηματικὴν ἐπιστήμην ἀποτρόπαιον ἠγεῖσθαι παντάπασι cod. (inc. Τὰ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης εἰς δύο ταῦτα; Eustratiades, p. 468-475); (ff. 240-252) cap. 39, de astrologia, ἀνταπολογητικὸν ἐκ μέρους πρὸς τὴν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτοῦ γραφὴν τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, τὴν ἀπολυθεῖσαν πρὸς τινα μοναχὸν ἐπιμεμφάμενον οὐ μικρῶς αὐτῷ διὰ γε τὸ τῆς ἀστρολογίας μάθημα, καὶ φιλονικῶσαν τὸ τοιοῦτον συστήσασθαι μάθημα φυσικαῖς καὶ γραφικαῖς ἀποδείξεσιν cod.

(inc. Τολμῶν ὑπομνήσκω τὸ προγεγονὸς γράμμα τῆς βασιλείας σου; Eustratiades, p. 476-500); (ff. 252-255) cap. 40, ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται, εἴγε προαγορεύειν κἄν τε, εἴτε καὶ μὴ (inc. Τοῦ προφήτου καὶ βασιλέως Δαυὶδ πρὸς αὐτὸν οὕτω λέγοντος τὸν Θεόν; Eustratiades, II, p. 1-7); (ff. 255-256^v) cap. 41, de s. Paulo (inc. Εἰ δὲ καὶ = M. 932-933, ep. 23; Eustratiades, p. 8-11); (ff. 256^v-258^v) cap. 42, de visione Ezechielis, τῷ τιμιωτ(ά)τῳ (μον)αχῷ κυρῷ Ὀνούφριῳ περὶ τῆς τετραμόρφου ὀπτασίας ἣν ὁ προφήτης εἶδεν Ἰεζεκιήλ, καὶ ὅπως αὐτὴν εἰς τοὺς τέσσαρας εὐαγγελιστὰς ἐξελάβοντο cod. (inc. Ἐδεῖ μὲν ἡμᾶς, ἀδελφὲ Ὀνούφριε, οἷς καὶ μᾶλλον γωνία; Eustratiades, p. 12-15); (ff. 258^v-260) cap. 43, Andropulo Palaeologo de die Luminum, περὶ τοῦ πῶς ὁ Θεολόγ(ος) λαμπροτέραν τὴν ἡμέραν τῶν φώτων ἐκάλεσεν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, ἣν ὁ Χρυσορρήμων Ἰωάννης τῶν λοιπ(ῶν) ἑορτ(ῶν) ὀνομάζει μητρόπολιν cod. (M. 933-936, ep. 24; Eustratiades, p. 16-18); (ff. 260-265) cap. 44, ad Alypium monachum, περὶ τοῦ τίς τε καὶ πόθεν ἢ κατὰ τὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν τεσσαρακοστή, καὶ διὰ τί σὺν τῷ τρίτῳ γάμῳ μὴ καὶ τετάρτῳ συγκεχώρηται (Eustratiades, p. 29-29, initium apud M. 952-953 [ep. 26]); (ff. 265-268^v) cap. 45, τῷ τιμιωτ(ά)τῳ μοναχῷ κυρῷ Μελετίῳ τῷ Κριτοπούλῳ, de abstinentia, εἰ χρῆ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι οὐκ ἐπάναγκες ἡμῖν τὸ ἐν τετραδοπαρασκευαῖς νηστεύειν, τοῦ Κυρίου λέγοντος (Matth. 15, 11) ὅτι οὐ τὰ εἰσερχόμενα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα cod. (inc. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἠνίκα πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι; Eustratiades, p. 30-36); (ff. 268^v-273) cap. 46, Esaia monacho, item de abstinentia, εἰ χρῆ κρέας ἐσθίειν ἐν ἡμέρᾳ τετράδα (!) τυχὸν ἢ παρ(ασκευ)ῆ δεσποτικῶν ἐμπιπτουσῶν ἑορτῶν, καὶ εἰ ἐπάναγκες ἡμῖν τοῦτο καθὰ τινὲς οἴονται cod. (inc. Καὶ σήμερον ἐρωτηθέντες παρὰ τῆς σῆς ὀσιότητος; Eustratiades, p. 37-45); (ff. 273-276) cap. 47, ad Nilum monachum, de formatione animae (cf. cod. 690, ff. 185^v-187^v), εἰ χρῆ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι μετὰ τὸ ἐξεικονισθῆναι τὸ ἔμβρυον τὴν νοερὰν ψυχὴν δέχεσθε cod. (inc. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἔξωθεν τί χρῆ καὶ λέγειν; Eustratiades, p. 46-51); (ff. 276-277^v) cap. 48, ad eundem, de mortuis, περὶ τοῦ τί χρῆ καὶ λέγειν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν ἐν Κυρίῳ τελευτώντων, καὶ ὅπως αὐτοὶ τῶν ὧδε ἀπέρουσι, καὶ ὅτι τοῦ ἀμαρτάνειν ἡμεῖς ἐσμὲν αἴτιοι, οὐ μὴν ἢ φύσις αὐτῆ (!) cod. (inc. Οἱ ἅγιοι διὰ τὴν ἀνάγκην ἐκείνην ἣν ὑφίστανται; Eustratiades, p. 52-54); (ff. 277^v-281) cap. 49, ad eundem, de precibus et elemosynis pro mortuis, τί χρῆ καὶ λέγειν ἐπὶ ταῖς γινομέναις εὐποιαῖς τῶν ἀπελθόντων ἔνεκεν, καὶ εἰ παντελῶς ἀπαλάτῃ (= ἀπαλλάττειν) αὐταὶ ἰσχύουσι τῶν ἀμαρτημάτων (M. 921-928, ep. 19; Eustratiades, p. 55-61); (ff. 281-284^v) cap. 50, ad Isaiam monachum, in Ioh. 9, 2 (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἠπόρηκας; Eustratiades, p. 62-68); (ff. 284^v-288^v) cap. 51, Leontio mo-

nacho incluso, de paenitentia Salomonis, *εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσι ὅτι μετανοία περὶ τὸ τέλος ὁ Σολομῶν ἐχρήσατο* cod. (inc. *Εἰ δέ τις καὶ περὶ τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος μαθεῖν βούλεται*; Eustratiades, p. 69-77); (ff. 288^v-295^v) cap. 52, *τῷ μεγαλοδοξοτάτῳ μεγάλῳ ἐταιριάρχῃ καὶ σε(βαστ)φ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Δούκα, de B. M. V., εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι καὶ ἡ τοῦ Κυρίου μητὴρ ἐγκυμονούσα τὸ τοῦ ἐλεγμοῖς (!) ὕδωρ ἔπιεν* cod. (inc. *Ὅτι μὲν οὖν, ὦ θεῖα καὶ ἱερὰ κεφαλὴ, καὶ περὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐλεγμοῦ*; Eustratiades, p. 78-91); (ff. 295^v-303^v) cap. 53, Charitoni monacho, de Christo sacerdote, *εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ἱερεὺς ὁ Χριστὸς παρὰ Ἰουδαίοις καὶ χειροτόνηται (!)* cod. (inc. *Ὅτι μὲν οὖν εὐρηται χάριτος*; Eustratiades, p. 92-107); (ff. 303^v-305^v) cap. 54, in illud Ioh. 21, 23 *Sic eum volo manere, πότερον νόμῳ φύσεως κοινῷ θανάτῳ κεκοίμηται ἢ οὐ* cod. (inc. *Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὰ τῶν ἀποστόλων συγγραφάμενος ὑπομνήματα*; Eustratiades, p. 108-112); (ff. 306-308) cap. 55, de morte Iudae (M. 904-908, ep. 17; Eustratiades, p. 113-117); (ff. 308^v-309^v) cap. 56, de paenitentia et confessione (inc. *Εἰ καὶ δεδιέναι προσήκει τὸ τοῦ θανάτου αἰφνίδιον, des. ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν*; Eustratiades, p. 118-120, 21); cf. cod. 690, ff. 118^v-122.

Codex a tribus librariis sese excipientibus exaratus (* ff. 2-11^v. 172-175^v. 180-183^v, ^b ff. 12-67^v, ^c ff. 68-171^v. 176-179^v. 184 ss.). Fasciculos complectitur λη' quaterniones (si excipias 22 senionem, 3-6 quiniones, 37 ternionem. 2 binionem). Inscriptiones, litterae initiales maximae rubro colore distinctae. Fenestrae apertae in ff. 126^v. 243^v. 246^v. 269^v. 280^v. 236^v. 287^v. 291^v. 299^v. 300. 305. 309. Officinarum chartariarum signa: angelus circulo inclusus, cui imminet stella sex radiorum (cf. Briquet 639), bovis caput (cf. Briquet 14469), galerus praelaticius (cf. Briquet 3412). Scriptura vacant ff. 1^v. 7^a.

F. 1 glutine adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Michaelis glica questiones | diuerse sacre scripture. | . 621.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Baptistae Pitra card. bibliothecarii.

690 (olim 459). Ann. 1279-1280 (f. 260), chartac., mm. 250 × 177, ff. I (add.). 264, linn. 30. 35-40 (ff. 198 ss.).

I Michaelis Glycae capitula (λόγοι cod.) ab editione (M. 158) et a codice 689 diversa. Praemittitur (ff. 1-3^v) capitum index ex alio codice desumptus.

(ff. 4-6^v) cap. 1, *κε(φά)λαιον γ'* cod.; (ff. 6^v-20) cap. 2; (ff. 20-21^v) cap. 3; (ff. 21^v-22^v) cap. 4; (ff. 22^v-28^v) cap. 5; (ff. 28^v-38^v) cap. 6; (ff. 38^v-43^v) cap. 7; (ff. 43^v-45^v) cap. 8; (ff. 45^v-50^v) cap. 9; (ff. 50^v-52) cap. 10; (ff. 52-56^v) cap. 11; (ff. 56^v-58^v) cap. 12; (ff. 58^v-60) cap. 13; (ff. 60-76) cap. 14; (ff. 76-77^v) cap. 15; (ff. 77^v-78^v) cap. 16; (ff. 78^v-85) cap. 17; (ff. 85-87) cap. 18 (cod. 689, ff. 165-167: cap. 22); (ff. 87-104^v)

cap. 19, *τῷ τιμωτάτῳ (μον)αχ(ῶ) κυρῷ Μαξίμῳ τῷ Σμενιώτῃ, de azymis, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι λαβὼν ὁ Χριστὸς ἄζυμον ἐν τῇ ἑσπέρα τῆς μεγάλης ε', ὡς καὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα τηλικαῦτα δηθὲν ἐστηκυῖας, τὸ οἰκείον Πάσχα ἐτέλεσεν* cod. (inc. *Ὁ περὶ τῶν ἀζύμων λόγος, ὧν θεῖα καὶ ἱερὰ κεφαλὴ, καὶ πολλοῖς ἔφθασε*; Eustratiades, I, p. 293-324); (ff. 104^v-112) cap. 20, de processione Spiritus sancti, *ὅτι ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον* cod. manu recent. (inc. *Τί δέ σοι καὶ περὶ τῆς ἀρρήτου τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως*; Eustratiades, p. 335-360; excerptum vulgavit L. Allatius, apud M. 957); (ff. 112-113) cap. 21 (cod. 689, ff. 183-184^v: cap. 33); (ff. 113-114) cap. 22 (cod. 689, ff. 184^v-186: cap. 34); (ff. 114-116) cap. 23 (cod. 689, ff. 233-235^v: cap. 37); (ff. 116-118^v) cap. 24 (inc. *Οἱ δέ καὶ*; cod. 689, ff. 281-284^v: cap. 50); (ff. 118^v-122) cap. 25, sub inscriptione *Τῇ περιποθῆτῳ ἀνεψιᾷ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν βασιλέως κυρᾷ Θεοδώρῳ ἀθυμούσῃ σφόδρα καὶ τὴν ἐαυτῆς ἀπογνωσκούσῃ σωτηρίαν δι' ὃν ἐτόλμησε φόνον ἐπιτινὴ γυναικὶ ζηλοτυπίας ἔνεκεν* (partem priorem praebet cod. 689, ff. 308^v-309: cap. 56); (ff. 122-123) cap. 26, de cruce Domini, *τί δέ χρὴ καὶ ἐπὶ τῷ τιμῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ φρονεῖν τε καὶ λέγειν* cod. (inc. *Εἰ δέ καὶ τὸν σταυρὸν αὐτὸν εἰς οὐρανοὺς μὲν ἀναληφθῆναι δοκεῖ*; Eustratiades, II, p. 198-200); (ff. 123-125) cap. 27, de Adamo et Eva, *ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· εἰ τὴν Ἐὐαν ἀφυπνισθεῖς ὁ Ἀδὰμ ἐγνώρισε προφητικῶς δηθὲν χάρισματι, πῶς ἠγνόησε τὴν ἐπισυμβησομένην αὐτῷ βλάβην ἐκ τῆς βρώσεως τοῦ φυτοῦ, διὰ τί δέ καὶ τὸ φυτὸν ἐκεῖνο καλοῦ καὶ πονηροῦ γνωστὸν ἢ ἀγία κατονομάζει γραφή;* (inc. *Ἐπειδὴ καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἠπόρηται*; Eustratiades, II, p. 201-207); (ff. 125-127^v) cap. 28, de abstinentia et ieiunio, *τῷ τιμωτάτῳ (μον)αχ(ῶ) κυρῷ Βαρλαάμ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι οὐκ ἔξεστι καταλύειν ἐν κρέατι ὀπηνίκα δεσποτικά συννεπίπτουσιν ἑορταὶ τετράδι τυχὸν ἢ παρασκευῇ, καὶ ὅτι οὐκ ἐπάναγκες ἡμῖν τὸ νηστεύειν ἐβδομάδ(α) μίαν μετὰ τὴν τῆς Πεντεκοστῆς ὄλης ἑορτὴν* cod. (inc. *Οἶδα μὲν οὖν, ὀσιώτατε ἄνερ, καὶ οὐκ ἀγνοῶ*; Eustratiades, II, p. 208-214); (ff. 127^v-133) cap. 29, Iohanni τῷ Τρυχᾷ, de igne aeterno, *περὶ τοῦτι τὸ εἶδος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ ποταπὸν ἐκεῖνο τὸ πῦρ, τί τε τὸ ἐξώτερον σκότος, καὶ κατὰ φύσιν ὁποῖός ἐστιν ὁ σκόληξ ὁ ἀκοίμητος;* (inc. *Εἰ δέ καὶ περὶ τοῦ αἰωνίου πυρὸς ἐκείνου*; Eustratiades, II, p. 215-220); (ff. 133-135^v) cap. 30, de confessione peccatorum, *περὶ ἐξαγορεύσεως ἀμαρτιῶν καὶ περὶ τῆς ὠφελείας τῆς ἐγγινομένης ἀπὸ τῶν εὐχῶν τῶν ἀγίων* cod. (inc. *Ὅτι μὲν οὖν, ἀγαπητέ, μέγα καὶ ὠφέλιμόν ἐστι τὸ πνευματικοῖς ἐξαγορεύειν*; Eustratiades, II, p. 230-237); (ff. 135^v-137) cap. 31, de patientia, *ὅτι μεγάλων ἀξιούται παρὰ Θεοῦ ὁ μὴ τοῖς ἀδικούσι καὶ λαιδορουμένοις ἐπεξίων* cod. (inc. *Ὅτι μὲν οὖν, ἀδελφὲ Ἰω(άννη), μέγα εἶναι δοκεῖ καὶ τῷ ὄντι δυσβάστακτον ἄχθος*; Eustratiades, II, p. 238-241);

(ff. 137-138) cap. 32, de animalium cognitione, ὅτι ἡ τῶν ἀλόγων ζώων γνῶσις φυσική τις ἐστὶ καὶ οὐ λογική (inc. Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων εἰδέναι σε ἄξιον; Eustratiades, II, p. 242-245); (ff. 138-140) cap. 33, in Eccles. 11, 2 *Da partem septem necnon et octo* (inc. Εἰ δὲ καὶ σκοτεινὴ τις καὶ δυσθεώρητος ἡ ῥῆσις; Eustratiades, II, p. 246-251); (ff. 140-141^v) cap. 34, de ss. Iohanne Baptista et Paulo (inc. Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς; Eustratiades, II, p. 252-255); (ff. 141^v-142) cap. 35, in illud Apoc. 21, 1 *Vidi caelum novum* (inc. Ἰστέον ὅτι ἐν ξέ' κεφαλαίῳ τῆς Ἀποκαλύψεως; Eustratiades, II, p. 256-258); (ff. 142-144^v) cap. 36, Constantino Palaeologo, de vita hominum, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι κατὰ περιόδους ἀστέρων οἷς ἀπ' ἀρχῆς ἐκείνοι καὶ πρῶτοι ἄνθρωποι πολυτετεῖς ἀνεφάνησαν cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν οἱ τῶν Ἑλλήνων σοφοί; Eustratiades, II, p. 259-266); (ff. 144^v-146) cap. 37, Nicolao domestico, <de mortificatione carnis> (inc. Οἶδα μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ὅτι καὶ ἀμφιβάλλεις ἐπὶ τῷδε τῷ λέγοντι ῥητῷ Κακώθητι καὶ ἀπόθανε; Eustratiades, II, p. 267-272); (f. 146^v) cap. 38, Ioannicio monacho, in I Cor. 15, 44 (inc. Ἀκούων, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, τοῦ μεγάλου Παύλου λέγοντος ὅτι σπείρεται σῶμα ψυχικόν; Eustratiades, II, p. 273-274); (ff. 146^v-158) cap. 39, in illud Ioh. 14, 28 *Pater maior me est*, πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι τὴν εὐαγγελικὴν φωνὴν τὴν οὕτω λέγουσαν — οὐ δέον ἐκλαμβάνεσθαι καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ τὸ ἀνθρώπινον μὴ οὔσης τῆς ὑποστάσεως cod. (inc. Καὶ δι' ἄλλα μὲν ἄπερ οὐδ' αὐτὸς ἀγνοεῖς; Eustratiades, II, p. 275-315); (ff. 158-159^v) cap. 40, Iohanni τῷ Τριχᾷ, de mente et anima, περὶ τοῦ ὅτι ὁ νοῦς καὶ ψυχὴ ταυτὸν ἐστὶ κατὰ φύσιν εἰ καὶ τοῖς ὀνόμασι διαλάττουσιν cod. (inc. Οἶδα μὲν οὖν, ἀδελφε Ἰω(άννη), ὅτι καὶ τοὺς περὶ ψυχῆς καὶ νοῦς λόγους; Eustratiades, II, p. 316-321); (ff. 160-165^v) cap. 41, Ioannicio grammatico monacho, de ieiuniis, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι οὐκ ἔξεστι καταλύειν ἐν τε τετράδι καὶ παράσκευῇ τὰ τῆς νηστείας εἰ καὶ τύχη συμπεσεῖν αὐταῖς οἰανδήτινα δεσποτικὴν ἐορτὴν cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ἐν νηστεία διάγειν ὁ πιστός; Eustratiades, II, p. 322-341); (ff. 165^v-166^v) cap. 42, Alypio monacho, de martyribus et sanctis, περὶ τοῦ εἶ ἔστι διαφορὰ παρά τε τοῖς μάρτυσι παρά τε τοῖς ὁσίοις cod. (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο βούλ(ει) μαθεῖν, ὁσιώτατε ἄνερ, εἴ γε διαφορὰ; Eustratiades, II, p. 342-345); (f. 166^v) cap. 43, de matrimonio, περὶ διαφορᾶς πρώτου τε καὶ δευτέρου γάμου cod. (inc. Εἰ δὲ καὶ περὶ διαφορᾶς πρώτου τε καὶ δευτέρου γάμου; Eustratiades, II, p. 346-347); (ff. 166^v-177^v) cap. 44, Ioannicio grammatico monacho, de corpore Domini, ἀπολογητικὸν ἐκ μέρους πρὸς τὸν μοναχὸν ἐκεῖνον τὸν ἀποκαλέσαντα κακοδόξους ἡμᾶς ἐπειδὴ λέγομεν ὅτι ὁ τῆς προθέσεως ἄρτος τοιοῦτός ἐστιν κατὰ φύσιν ὁποῖα ἦν ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ σὰρξ ἢ ἐπὶ τοῦ μυστικοῦ δείπνου τοῖς μαθηταῖς εἰς βρώσιν δοθεῖσα cod. (inc. Ὅτι

μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ἐπὶ τῆς μεταλήψεως; Eustratiades, II, p. 348-379); (ff. 177^v-178^v) cap. 45, ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται εἰ μετὰ θάνατον αὐτίκα ἡ ψυχὴ σωματικῶ πυρὶ παραδίδοται (inc. Ὁ διάλογος θεῖος Γρηγόριος καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ἐρωτηθεῖς; Eustratiades, II, p. 380-382); (ff. 178^v-179^v) cap. 46, de prophetis, περὶ τοῦ πῶς οἱ προφῆται προεφήτεον καὶ ὅπως ἠξιοῦντο θεῶν ὄψασιων cod. (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο βούλει μαθεῖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ὅπως οἱ διὰ πράξεως καθαρθέντες; Eustratiades, II, p. 383-387); (ff. 180-181) cap. 47, in illud [I Cor. 13, 9-10] *Ex parte enim cognoscimus*, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι πρὸς γε τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν θεῖαν οὐσίαν γινώσκονται τότε μετὰ ἀκριβείας οἱ ἄνθρωποι cod. (inc. Τοῦ μεγάλου Παύλου τινὲς ἀκούσαντες οὕτω λέγοντος; Eustratiades, II, p. 388-392); (ff. 181-183^v) cap. 48, περὶ τοῦ ὅτι κατ' οὐδὲν οἱ προλαβόντες ὠφελουσι κόποι τοὺς ὁπωσδήποτε τὸ τέλος διαφθείροντας καὶ ὅτι τὸ καταλαῆσαι τινα τοῦ προεστῶτος αὐτοῦ καὶ λίαν ἐστὶ βλαβερὸν (inc. Ἀναγκαῖον εἰδέναι σε καὶ τοῦτο, τιμώτατε ἄνερ, ὅτι ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος; Eustratiades, II, p. 393-402); (ff. 183^v-184) cap. 49, in illud s. Ioh. Chrysostomi (?) Ἐπόρνευσέ τις μετὰ τὸ φῶτισμα, οὐδὲ παραμυθία λείπεται τῷ ἀμαρτάνοντι λοιπόν (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁ Χρυσορρήμων Ἰωάννης; Eustratiades, II, p. 403-404); (ff. 184-185^v) cap. 50, de Corinthio incesto [I Cor. 5, 1-5], εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ὁ ἐν Κορίνθῳ τῇ μητριά αὐτοῦ συμφθαρεῖς οὐ δαίμονι παρεδόθη ἀκαθάρτῳ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἀλλ' ἀφορισμῶ ἐκεῖνος ἐδέξατο τὸ ἐπιτίμιον cod. (inc. Ὁ μακάριος Παῦλος ἔφθασε διὰ τὸν ἐν Κορίνθῳ; Eustratiades, II, p. 405-409); (ff. 185^v-187^v) cap. 51, Myroni monacho, de anima (cf. cod. 689, ff. 273-276), περὶ τοῦ πότε καὶ πόθεν καὶ ὅπως ἐν τῇ μήτρᾳ τὸ ἔμβρυον τὴν νοερὰν ψυχὴν εἴωθε δέχεσθαι (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο, θεοεῖκελε ἄνερ, ἡ σὴ ὁσιότης ἀξιοῖ μαθεῖν; Eustratiades, II, p. 410-417); (ff. 187^v-192^v) cap. 52, πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι παχὺ τὸ σῶμα ἡμῶν ἐστὶ καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν (inc. Ἐπειδὴ καὶ περὶ φύσεως τῶν ἐκ νεκρῶν ἐγερθησομένων σωμάτων; Eustratiades, II, p. 418-435); (ff. 192^v-195) cap. 53, de praefinitione omnium quae accidunt, πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ γινόμενα παρ' ἡμῶν καὶ προωρισμένα παρ' αὐτοῦ τυγχάνουσι καθὼς ὁ μέγας φησὶ Μάξιμος ὡς ἐκεῖνοι δοκεῖ cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν ὁ μέγας εὔρηται Μάξιμος προωρισμένα λέγων; Eustratiades, II, p. 436-445); (ff. 195-197) cap. 54, Ioannicio monacho grammatico, de mortuis non tangendis, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι καὶ σήμερον οἱ ἀψάμενοι νεκροῦ ἀκάθαρτοι εἰσι καθὰ καὶ τὸ πρότερον, καὶ ὅτι θρηνεῖν ἀμέτρως ἐπὶ τοῖς ἀποιχομένοις οὐκ ἔξεστιν cod. (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο μαθεῖν ἀξιοῖς, ὦ ἱερά κεφαλή, τίνας ἔνεκεν ὁ παλαιὸς νόμος; Eustratiades, II, p. 445-452); (ff. 197^v-149) cap. 55, de animis a corpore solutis (= cod. 689, ff. 149-152^v: cap. 18), des. Λάζαρον ἐν τοῖς κόλ-

ποις αὐτοῦ; (ff. 199–201^v) cap. 56 (M. 913–921, ep. 18); (ff. 201^v–203^v) cap. 57, de Assumptione B. M. V. (cod. 689, ff. 158–162: cap. 20); (ff. 203–204^v) cap. 58, de duodecim apostolorum sedibus (cod. 689, ff. 162–164^v: cap. 21); (ff. 204^v–205) cap. 59, de infidelibus (cod. 689, ff. 167–168: cap. 23); (ff. 205–206) cap. 60, de eleemosyna (cod. 689, ff. 168^v–171^v: cap. 24); (ff. 206^{r-v}) cap. 61, de peccatis post annum duodecimum commissis (cod. 689, ff. 172–174: cap. 25); (ff. 206^v–207) cap. 62, de gigantibus (cod. 689, ff. 174–176: cap. 26 et 27); (ff. 207–208^v) cap. 63, de diabolo (cod. 689, ff. 176–179: cap. 28); (ff. 208^v–209^v) cap. 64–66, de Christi nominibus (cod. 689, ff. 179–183: cap. 29–32); (ff. 209^v–210) de incarnatione, τοῦτο τὸ κεφάλαιον προεγράφη καὶ ἠριθμήθη cod., nempe in ff. 112–113 (cod. 689, ff. 183–184^v: cap. 33); (ff. 210–219) cap. 67, de praefinitione (cod. 689, ff. 186–206: cap. 35); (ff. 219–227^v) cap. 68, de vita humana (cod. 689, ff. 206–233: cap. 36); (ff. 227^v–229) cap. 69, de astronomia (cod. 689, ff. 235^v–240: cap. 38); (f. 229^{r-v}) cap. 70, de s. Paulo (M. 932–933, ep. 23); (ff. 229^v–230^v) cap. 71, de visione Ezechielis (cod. 689, ff. 256^v–258^v: cap. 42); (ff. 230^v–231) cap. 72 (M. 933–936, ep. 24); (ff. 231–233) cap. 73 (cod. 689, ff. 260–265: cap. 44); (ff. 233–234) cap. 74 (cod. 689, ff. 277^v–281; M. 921–928, ep. 19); (ff. 234–236) cap. 75 (cod. 689, ff. 284^v–288^v: cap. 51); (ff. 236–238^v) cap. 76 (cod. 689, ff. 288^v–295^v: cap. 52); (ff. 238^v–241^v) cap. 77, de Christo sacerdote (cod. 689, ff. 295^v–303^v: cap. 53); (ff. 241^v–242^v) cap. 78, in Ioh. *Sic eum volo manere* (cod. 689, ff. 303^v–305^v: cap. 54); (ff. 242^v–243) cap. 79 (M. 904–908; cod. 689, ff. 306–308: cap. 55); (ff. 243–244) cap. 80, de bono latrone, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ἀποφάσει μόνη καὶ οὐκ ἀληθεία εἰσῆλθεν εἰς τὸν παράδεισον ὁ ληστής cod. (inc. *Τοῦ μεγάλου Παύλου τινὲς ἀκούσαντες περὶ τινῶν ἐν ἀρετῇ διαλαμψάντων*; Eustratiades, II, p. 128–132); (f. 244^{r-v}) cap. 81, de corpore Domini, ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται εἴτε φθαρτὴ ἐστὶν ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ μετάληψις εἴτε καὶ ἀφθαρτος (inc. *Οἶδαμεν οὖν, ἀγαπητέ, ὅτι τῷ ἰδίῳ παρασυρόμενοί τινες λογισμῷ*; Eustratiades, II, p. 133–135); (ff. 244^v–245) cap. 82, in Matth. 11, 27 *Nemo novit Patrem*, ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· εἴπερ οὐδεὶς οἶδε τὸν Πατέρα εἰ μὴ ὁ Υἱός, καὶ οὐδεὶς οἶδε τὸν Υἱὸν εἰ μὴ ὁ Πατὴρ περὶ τοῦ κυριακοῦ ἀνθρώπου τί χρὴ καὶ λέγειν; ἠπόρηται γὰρ εἴτε τὴν θεῖαν οἶδε φύσιν εἴτε καὶ μὴ cod. (inc. *Τὸ περὶ τοιούτων ἐξετάζειν, ὧ ἱερὰ κεφαλή, καὶ λίαν ἐστὶν τολμηρόν*; Eustratiades, II, p. 136–138); (ff. 245–247^v) cap. 83, de sacerdotum potestate ligandi, ὅτι ἄλυτός ἐστιν ὁ παρὰ τῶν ἱερέων ἐπαγόμενος δεσμός, καὶ ὅτι κατ' ἐξουσίαν ἀρχιερατικὴν καὶ οὐ κατ' ἔχθραν ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης κύρης Θεοδόσιος ἀφορισμῷ καθυπέβαλε τῶν ἀρχόντων τινὰς ἠνίκα τῆς ἐκκλησίας ἀποσπᾶσαι τοὺς πρό-

σφυγας παρὰ τῶν κρατούντων ἐστάλησαν (inc. *Εἰ δὲ καὶ τοῦτο ζητεῖς, ἀγαπητέ, μαθεῖν εἴ γε δυνατόν σοι*; Eustratiades, II, p. 139–155); (ff. 247^v–248^v) cap. 84, de remissione peccatorum, ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται, εἰ τελ(είαν) ἄφεςιν εὐρίσκει τῶν ἡμαρτημένων ὁ προσερχόμενος τῷ Κυρίῳ cod. (inc. *Δέον εἶδέναι σε, ἀγαπητέ, ὅτι κατὰ τὴν ἀγαπὴν καὶ τὴν πίστιν*; Eustratiades, II, p. 156–159); (ff. 248^v–251) cap. 85, τῷ ἀνεψίῳ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν ἀθ(έν)τ(ου) καὶ βασιλέως κυρῷ Ἀλεξίῳ τῷ Κοντοστεφάνῳ, utrum prohibeatur eis qui in peccato vivunt ecclesiam ingredi, ὅτι οὐκ ἔξεστι τοῖς ἐν ἀμαρτία ζῶσιν εἰς ἐκκλησίαν Θεοῦ εἰσερχεσθαι, καὶ ὅτι τὰ προσαγόμενα τῷ Θεῷ παρ' αὐτῶν οὐκ εὐπρόσδεκτα cod. (inc. *Ἔδει μὲν οὖν, εὐγενέστατε ἄνερ, μὴ βαρυθμεῖν ὄλως ἡμᾶς*; Eustratiades, II, p. 160–174); (ff. 251–252) cap. 86, de matrimonio, καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἠπόρηται, εἰ κατὰ πάντα καιρὸν συναφείαις κεχρησθαι τοῖς ὁμοζύγοις οὐκ ἔξεστιν cod. (inc. *Εἰ καὶ τίμος ὁ γάμος κατὰ Παῦλον εἰπεῖν*; Eustratiades, II, p. 175–179); (ff. 252–255^v) cap. 87, de lectione Scripturarum, τῷ τιμωτάτῳ Νεκταρίῳ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι οὐ συμφέρει τῶν θεῶν γραφῶν ἢ ἀνάγνωσις cod. (inc. *Τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν εὐαγγελίοις οὕτω λέγοντος Ἐρευνάτε τὰς γραφάς [Ioh. 5, 39]*; Eustratiades, II, p. 180–197); (ff. 255^v–256) cap. 88, de mortuis (cod. 689, ff. 276–277^v: cap. 48). Sequitur index brevissimus spirituum ἀρετῆς et spirituum κακίας.

2 (f. 256^{r-v}) Michaelis Thessalonicensis confessio de errore pro quo depositus est, *Μιχαήλ Θεσσαλονίκης τοῦ μαῖστωρος τῶν ρητόρων, διδασκάλου τῶν εὐαγγελίων καὶ πρωτεκδίκου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἡ περὶ τὴν τελευταίαν ἐξομολόγησις αὐτοῦ ἐφ' οἷς προσέπεσε καθηρέθη* cod. (inc. *Λέγων ὅτι ὁ μέγας καὶ πρῶτος ἀρχιθύτης, des. ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κομνηνοῦ κυροῦ Μιχαήλ*). De Michaelae, qui Soterichi sectae fuit addictus, vide Fabricius-Harles XI, 702.

3 (ff. 256^v–257) Nicetae Chartophylacis Nicaeni, quibus temporibus et quibus de causis scissa est ab ecclesia Constantinopolitana Romanorum ecclesia (M. 120, 713–720).

4 (f. 257^{r-v}) interpretatio orationis *Pater noster* (M. 59, 627–628).

5 (ff. 257^v–258^v) Hippocratis epistola ad Ptolemaeum regem, fere ut apud Boissonade, *Anecdota Graeca* III, 1831, p. 422–428.

6 (f. 258^v) virtutes duodecim (<A>ρεταὶ καθολικαὶ ἰβ' δηλωθησόμεναι: α πίστις — ἰβ' ἀγάπη); insequitur distichon eis ἀγάπην (*Τῶν ἀρετῶν εἴληφας ἐσχάτην θέσιν Ὡς οἶα πασῶν δεσμός οὔσα καὶ μόνη*).

7 (ff. 259–260) <de septem synodis et de heresiarchis>; inc. mut. <M>ίαν φύσιν ὁμολογ(εῖ), τὸ δ' εἶναι τρεῖς ὑποστάσεις, des. ἡ δὲ εἰκὼν ἀληθινοῦ πράγματος ἢ σημείωσις.

8 (f. 260^v) de ventis, στίχοι τοῦ Ζτέζτου. Primus Ἄνεμοι β' εἰσὶ ὄνπερ αἱ κλήσεις αὐται, des. κακίας δὲ τοῖς ἡμωδοῖς (?) ὄρεσι περιπνεῖ.

9 (ff. 261–264) lex agraria fere ut in editione W. Ashburner (*Journal of Hellenic Studies* XXX, 1910, p. 97–108).

Subscriptio litteris inter se colligatis (f. 260): † ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Νικολάου τοῦ Μεσαρίτου † μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνος ἢ † † ἔτους ,ςψπη' μην(ι) νο(εμβρίω)?

Fasciculi triginta quattuor quaterniones, si excipias κε' ternionem et ultimum bifolium. Inscriptiones liquore rubro non semel evanido exaratae. Folia nonnulla humore corrupta laciniis chartaceis saeculo praeterito restaurata sunt. F. I libri *thesis antiqua* N. 10. 4 *Plu. se.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

691 (olim 476). Saec. XIII, chartac., mm. 300 × 225, ff. II (add.). 263, iinn. 36.

<Iohannis Xiphilini monachi> homiliae in evangelia, fere ut in cod. 662 (cf. A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand der hag. und homilet. Literatur*, III, 1941, p. 525–528, 545).

¹ (ff. 1–5) inc. mut. <παρα>καλοῦσα πνευματικῶς κατὰ τὸ Ἡ ῥάβδος σου (= Vat. gr. 662, ff. 26^v, l. 10–29: κυρ. β' τοῦ Λουκά; ed. Eustratiades, Ὁμιλῖαι εἰς τὰς κυριακὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ... τόμος πρῶτος, p. 120, 5–136). ² (ff. 5–10) κυρ. ιδ' τοῦ Λουκά, inc. Πολλὴ τοῦ χειμῶνος (= 662, ff. 29–32^v; Eustratiades, p. 137–156). ³ (ff. 10–15) κυρ. ιε' του Λουκά, in Luc. 19, 1–10; inc. Υμεῖς μὲν καὶ αὐθις προθύμως συνελήλυθατε (Eustratiades, p. 157–175). ⁴ (ff. 15–20) κυρ. τοῦ τελώνου; inc. Οὐδὲν ἀπονοίας (= 662, ff. 35^v–38^v; Eustratiades, p. 176–194). ⁵ (ff. 20^v–26) κυρ. τοῦ ἀσώτου; inc. Ἀγαθὸς μὲν ὁ Θεὸς (= 662, ff. 38^v–42^v; Eustratiades, p. 195–218). ⁶ (ff. 26^v–32) κυρ. τῆς ἀπόκρεω; inc. Φρικτὸν ἡμῖν (= 662, ff. 42^v–46; Eustratiades, p. 219–241). ⁷ (ff. 32–37^v) κυρ. τῆς τυρηνῆς; inc. Ὁ τῆς τῶν ἀνθρώπων (= 662, ff. 46–49^v; Eustratiades, p. 242–262). ⁸ (ff. 38–44^v) κυρ. τῆς ὀρθοδοξίας; inc. Καὶ οἱ διὰ τινος (= 662, ff. 49^v–54; Eustratiades, p. 263–291). ⁹ (ff. 45–51) κυρ. β' τῆς ἀγ. Μ^{ns}; inc. Καὶ τὸ χρύσιον (= 662, ff. 54–58; Eustratiades, p. 292–316). ¹⁰ (ff. 51–57) κυρ. β' τῆς ἀγ. Μ^{ns}; inc. Πάλαι μὲν (= 662, ff. 58–61^v; M. 120, 1260–1280; Eustratiades, p. 317–340). ¹¹ (ff. 57–63) κυρ. δ' τῶν νηστειῶν; inc. Φέρε δὴ (= 662, ff. 61^v–65^v; Eustratiades, p. 341–362). ¹² (ff. 63^v–70) κυρ. ε' τῆς ἀγ. Μ.; in Marc. 10, 32–45; inc. Πῶς οἴεσθέ με διατεθῆναι τῇ προτεραίᾳ (Eustratiades, p. 363–388). ¹³ (ff. 70–78) κυρ. τῆς βαϊοφόρου; inc. Ὁ μὲν νοῦς (= 662, ff. 65^v–70^v; Eustratiades, p. 388–417). ¹⁴ (ff. 78–84^v) κυρ. τοῦ Θωμᾶ; inc. Ἰκανῶς τῇ προτεραίᾳ (= 662, ff. 70^v–75; Eustratiades, p. 418–443).

¹⁵ (ff. 84^v–91) κυρ. τῶν μυροφόρων; inc. Τίς λαλήσει (= 662, ff. 75–79; Eustratiades, p. 444–466). ¹⁶ (ff. 91–96^v) κυρ. τοῦ παραλύτου; inc. Οὐδὲν τῶν (= 662, ff. 79–83; Eustratiades, p. 467–488). ¹⁷ (ff. 96^v–104) κυρ. τῆς σαμαρείτιδος; inc. Καὶ πάλιν (= 662, ff. 83–88; Eustratiades, p. 489–518). ¹⁸ (ff. 104–110^v) κυρ. τοῦ τυφλοῦ; inc. Ἀπλετον μοι (= 662, ff. 88–92^v; Eustratiades, p. 519–545). ¹⁹ (ff. 110^v–116) κυρ. τῶν ἀγ. πατέρων; inc. Στρατιῶται (= 662, ff. 92^v–97; Eustratiades, p. 546–569). ²⁰ (ff. 116–122) κυρ. τῶν ἀγ. πάντων; inc. Οὐκ ἄκαιρον (= 662, ff. 97–101; Eustratiades, p. 570–594). ²¹ (ff. 122–126^v) κυρ. μετὰ τὴν ἐορτὴν τῶν ἀγ. πάντων; inc. Φέρε δὴ (= 622, ff. 101–104), des. μετακληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν κ. τ. λ. ²² (ff. 126^v–131^v) κυρ. τρίτ. τοῦ Μαθθ.; inc. Οὐδὲν φιλαργυρίας (= 622, ff. 104–107^v). ²³ (ff. 131^v–136) κυρ. δ' τοῦ Μαθθ.; inc. Οὐδὲν τῆς ἀδιστάκτου (= 622, ff. 107^v–110^v). ²⁴ (ff. 136–141) κυρ. ε' τοῦ Μαθθ.; inc. Πηγὴ πάλιν (= 622, ff. 110^v–114). ²⁵ (ff. 141–146) κυρ. ζ' τοῦ Μαθθ.; inc. Οἱ τὸ φιλεργόν (= 622, ff. 114–117^v). ²⁶ (ff. 146–151^v) κυρ. τῆς ἐνώσεως; inc. Οὐδὲν ἀγάπης (= 622, ff. 117^v–121). ²⁷ (ff. 151^v–156^v) κυρ. τοῦ ὄρου; inc. Ὑπόθεσις (= 622, ff. 121–124^v). ²⁸ (ff. 156^v–162^v) κυρ. τῶν ἀλακτῶν; inc. Ἄλλοι μὲν (= 622, ff. 124^v–128). ²⁹ (ff. 162^v–167^v) κυρ. η' τοῦ Μαθθ.; inc. Ὁ μὲν τῆς ἡμετέρας (= 622, ff. 128–131^v). ³⁰ (ff. 168–173^v) κυρ. θ' τοῦ Μαθθ.; inc. Καὶ αἱ αἰσθηταὶ (= 622, ff. 131^v–135^v). ³¹ (ff. 173^v–178) κυρ. ια' τοῦ Μαθθ.; inc. Φοβερὰ ἡμῖν (= 622, ff. 135^v–138^v). ³² (ff. 178–183) κυρ. ιβ' τοῦ Μαθθ.; inc. Οὐδὲν οὕτως (= 622, ff. 138^v–141^v; ed. Eustratiades, p. 114–136). ³³ (ff. 183–188) κυρ. ἐν ἧ ἢ μνήμη τε(λεῖ)τ. τῆς ἀποτομῆς τοῦ Προδρόμου; inc. Δεινὸν (= 622, ff. 141^v–145). ³⁴ (ff. 188–192^v) κυρ. ιδ' τοῦ Μαθθ.; inc. Ἐπὶ πολυτελῆ (= 622, ff. 145–148). ³⁵ (ff. 192^v–196) κυρ. πρὸ τῆς ὑψώσεως; inc. Φέρε δὴ (= 622, ff. 148–150^v). ³⁶ (ff. 196–201^v) κυρ. μετὰ τὴν ὑψωσιν; inc. Ὡσπερ πολλὰ (= 622, ff. 150^v–154). ³⁷ (ff. 201^v–205^v) κυρ. α' τοῦ Λουκά; inc. Ἐπειδὴ τῆς θείας (= 622, ff. 154–156^v). ³⁸ (ff. 205^v–210^v) κυρ. β' τοῦ Λουκά; inc. Οὐδὲν ἀγάπης (= 622, ff. 156^v–160). ³⁹ (ff. 210^v–216) κυρ. δ' τοῦ Λουκά; inc. Ἡ τῶν θείων (= 622, ff. 160–164). ⁴⁰ (ff. 216–220) κυρ. <γ' τοῦ Λουκά>; inc. Πάλιν ἡμῖν (= 622, ff. 164–167). ⁴¹ (ff. 220–226) κυρ. ζ' του Λουκά; inc. Οὐ μόνον (= 662, ff. 167–171). ⁴² (ff. 226–232^v) κυρ. (ζ' suppl. pro ε') τοῦ Λουκά; inc. Πάντα μὲν (= 662, ff. 171–175^v). ⁴³ (ff. 232^v–238) κυρ. ἐν ἧ ἢ μνήμη τε(λεῖ)τ. τοῦ ἀγ. Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ; inc. Ὑπόθεσις προοιμίου (= 662, ff. 175^v–179^v). ⁴⁴ (ff. 238–245) κυρ. (ζ' suppl.) ἐν ἧ ἀναγνώσκειται ὁ Ἰάειρος; inc. Δυσάγωγον (= 662, ff. 179^v–184). ⁴⁵ (ff. 245–250^v) κυρ. η' τοῦ Λουκά; inc. Μέγα δεινὸν (= 662, ff. 184–187^v). ⁴⁶ (ff. 250^v–257) κυρ. θ' τοῦ Λουκά; inc. Οὐδὲν φιλαργυρίας (= 662, ff. 187^v–192). ⁴⁷ (ff. 257–262^v) κυρ. ι' τοῦ Λουκά; inc. Πολυ-

μερῶς (= 662, ff. 192-195v). ⁴⁸ (f. 263r-v) κυρ. ια' τοῦ Λουκᾶ; inc. Ἀβροτέραν ἡμῖν, abrumpitur in vv. σωτηρίας ἡμῶν μυστήριον καὶ πᾶσαν ὑπερεκπέιπτον ἔννοιαν καὶ λόγον (= 662, ff. 195v-197v, l. 7).

Liber ex exemplo lacunis hiante (cf. ff. 66v. 74. 79. 83) descriptus, humore inquinatus, initio et fine mancus, frustis chartaceis utrumque reffectus.

Fasciculos comprehendebat triginta octo saltem quaterniones in prima pagina signatos; perierant quattuor priores necnon quinti folium primum tempore quo superstites litteris slaviciis <Ѡ-ѠГ> notati sunt; desunt qui λζ' insequerentur (post f. 263v).

F. I nota saec. XVI: ὁμιλία κυριακαὶ ἐκ τῶν εὐαγγελικῶν γινωμαῖς καὶ ἔνωσις (!); syllabus saec. XVI medio posterior: *Homilię in lectiones quę recitantur per anni tempora.* | . 476.; nota N° 202 4 *Plu*; F. IIv index brevis <a L. Allatio> digestus.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et I.-B. Pitra card. bibliothecarii.

692 (olim 856). Saec. XI-XII, membran., mm. 350 × 250, ff. I. 98 (I et 98 add.); coll. 2, linn. 34.

Catena in s. Paulum; in principio et in fine epistolae cuiusque: τῶν εἰς τὴν [πρὸς Κορ. α et β', Γαλ., Ἐφ.] ἐπιστολὴν ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν. De codice cf. K. Staab, *Die Pauluskatenen*, Romae 1936, p. 11-18). ¹ (ff. 1-43) in I Corinth.; inc. mut. [in 6, 18 ss.] ἀλλὰ Χριστοῦ· πῶς τοῖνον αὐτὰ μέλη (Cramer, *Catenae in s. Pauli ep. ad Corinthios*, Oxonii 1841, p. 113, 6); ² (ff. 43v-76v) in II Corinth.; folium unum deest post 63v in vv. καυχώμενος καὶ οὐ καρδίᾳ (cap. 5, 12), f. 64 inc. οὐκ εἶπεν Καταλλάξατε (= Ioh. Chrysostomus, apud M. 61, 478, l. 10). Commentarius in utramque ex exemplo longe fusiore desumptus est (cf. Vat. gr. 762, ff. 257 ss.); versiculi plurimi omittuntur. <Ps.-Oecumenii> ³ (ff. 77-91) in Galatas (M. 118, 1089 B-1165); ⁴ (ff. 91v-97v) in Ephesios; desunt vv. τοῖς πνεύμασιν ἢ ἐναέριος διατριβή [in 2, 1-3] — ἐκ παρθένου σάρκα ἔλαβεν (M. 1188 D 4-1220 C 8) foliis pluribus post 93v deperditis; abrumpitur in vv. καὶ πρὸς πιστοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀρμόζει (cap. 5, 14: M. 1240 B 12); eiusdem indolis sed fusior occurrit exegesis in cod. Barb. 574, ff. 93v-111v. Auctores citantur: Clemens (Alex.), Cyrillus (Alex.), Didymus, Eusebius Pamph., Gennadius, Gregorius Nyssenus, Iohannes (Chrysostomus), Isidorus, Methodius (? f. 40) Nicolaus, Oecumenius, Origenes, Photius, Severianus, Theodoretus, Theodorus.

Ff. I et 98 ad custodiam addita — ex eodem codice ac cod. 450 ff. I. 406 necnon cod. 462 ff. I. 139 avulsa — quaestiones et solutiones iuridicas praebent, e. g. (f. I) *Utru(m) uxor possit uotu(m) mariti q(uod) mat(r)i-*

monium p(re)cesserat p(rae)pedire?, (f. 98v) *Utru(m) resuscitat(us) omnia bona reh(abe)re d(e)beat q(ue) p(er) mortem amiserat?*

Reliquiae codicis amplitudinis et moduli longe maioris. Sunt fasciculi quaterniones tredecim (si excipias 1 foliorum septem, 9 [ff. 64-69] nunc ternionem, 13 [ff. 94-97] ad folia quattuor redactum). Notae omnes perierunt. Scriptura accurata; textus sacer spiculis puncto interiore auctis distinguitur. In charta praevia brevem indicem A. Maius addidit.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, fibulis olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii.

693 (olim 843). Ann. 1566-1567, chartac., mm. 332 × 237, ff. 136, linn. 29.

Caesarii s. Gregorii fratris dialogi *, *πέυσεις προσαχθεῖσαι ὑπὸ Κωνσταντίου* — ἐπὶ ἔτη εἴκοσι cod. (M. 38, 852-1189), nempe (ff. 1-44v) <dialogus 1>; (ff. 44v-57v) <dial. 2>; (ff. 57v-116v) <dial. 3>; desunt vv. ὑπάρχουσα μέλος — τοιούτους δὲ (M. 1060, l. 9 ab imo — 1064, l. 10 ab imo); (ff. 117-133v) dial. 4; lacuna editionis (M. 1176-1177) expletur ff. 126v-127v, alia (M. 1181-1184) resarcitur ff. 129-130v. In fine: τέλος τῆς βιβλίου τοῦ σοφοῦ Καισαρίου.

Liber a Viviano Brunoro, ex exemplo ab Amulio accepto, descriptus (Arch. Bibl., t. 40, f. 20: 22 mensis iunii 1566), a Matthaeo Devario diligentissime correctus, notis et coniecturis auctus (f. 133v: *Sub Marco Antonio Amulio Cardinale, Bibliotheca(e) Apostolica(e) praefecto, Mattheus Devarius emendabat. Anno salutis M.D.LXVII*; cf. codd. 484. 627).

Fasciculi septemdecim notis in prima singulorum pagina distincti; in fine uniuscuiusque prima subsequentis verba inscripta sunt. Signum chartae scutum in quo littera M cum lilio desuper. Fenestrae nonnullae (e. g. ff. 28. 30. 31. 37. 114v. 116. 117v. 118v. 119); ff. 134-136 vacua.

In primo folio ad custodiam addito, manu paulo posteriore: *Postulationes et responsiones multor(um) sanctoru(m) patru(m)*, quae iteravit syllabus anno 1550 posterior, additis verbis *collectae ab Isidoro Leo(n)tio.* | . 843.

Integumenti tabulae corio rubro obscuro contectae, corrigiis atque catena olim munitae, stemmata exhibent Gregorii XIII et G. Sirleti card. bibliothecarii: in eodem tegumento laciniae codicis hebraici binis columnis descripti; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 693.

694 (olim 821). Saec. XIII, chartac., mm. 250 × 170, ff. III (add.). 327, linn. 28-34.

Varia ascetica. **I Macarii Magni**, ut videtur, epistolae et orationes. ¹ (ff. 1-19) <ep. 1 ad quosdam monachos>; inc. mut. ἐξῆς. οὕτως δὲ ὠκονόμησεν ἢ χάρις (cf. cod. 710, f. 2v, l. 17-8v, l. 10), des. σὺν αὐτῷ ἐν ἀναπαύσει ἐκλαλήτω ἀναπασώμεθα εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας κ. τ. λ.

² (ff. 19-31^v) ep. 2; prooemium *Τῶν ἀκούοντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ποιούντων ἀγαθὸν καρπὸν σημεῖα ταῦτά ἐστι* (latine apud M. 65, 903-904; cf. initium opusc. Macarii « de patientia et discretione »: M. 34, 865-868 A 6), quod subsequuntur ἐρωταποκρίσεις undecim de diabolo; prima *Τί ἐστι σατανᾶς καὶ πότε ἤμαρτεν ἵνα σατανᾶς γένηται*; 3-10 in cod. 710, ff. 116^v-123^v (λόγος ιη', excepto prologo), des. καὶ ἄωμοι διὰ τῆς χάριτος ἀποκατασταθέντες τῆς αἰωνίου ζωῆς κ. τ. λ.

³ (ff. 32-39^v) oratio 1, τοῦ ἐν ἀγ(ίοις) πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου λόγος γ' cod.; inc. *Ἡ ψυχὴ διὰ τὴν παρακοὴν μακρὰν ἀπέστη ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, des. ὦ πτέρυγες ἠπλωμένα, ὦ σπλάγχνα πατρός, ἀμήν.*

⁴ (ff. 39^v-57^v) oratio 2, λόγος δ', τοῦ αὐτοῦ ἀγίου Μακαρίου περὶ τῆς φαινομένης ἀσκήσεως καὶ ποῖον ἀγαθὸν ἐπιτήδευμα μείζον καὶ πρῶτον τυγχάνει cod. (inc. *Τοῦτο γινώσκετε, ἀγαπητοί, ὅτι ἀλλήλων πᾶσαι αἱ ἀρεταί, des. οὐχὶ ὄλω τῷ σώματι, οὕτως οἱ πολλοὶ ἀδελφοὶ ἐν εἰσιν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*); praecipua orationis pars ἐρωταποκρίσεσι constat; initium cum ed. 40 in pluribus concinit.

⁵ (ff. 57^v-61^v) oratio 3, λόγος ε' cod.; inc. *Ὁ ἔξωθεν ἄνθρωπος τὰ ὀπίσθια αὐτοῦ ὀρώων, des. ποιήσον πάλιν πρὸς τὸν πυκτεύοντα καὶ ἀφανίζοντα νοῦν σου.*

⁶ (ff. 61^v-65) (oratio 4, ζ' add.), περὶ τῶν ῥυπαρῶν λογισμῶν, πῶς ἐνεργούσιν εἰς καρδίαν (inc. *Ὅταν κλίνησ γονὺ εἰς προσευχὴν, des. ὁ γὰρ θεμέλιος, ὃν λέγομεν, καὶ ἡ πέτρα, αὐτός ἐστιν ὁ Κύριος.*

⁷ (ff. 65-77) oratio 5, ζ' 1^a m., περὶ αὐτεξουσίου (inc. *Ὅτι χρὴ κάμνειν καὶ ἐμπονεῖν τῇ γῇ τῆς καρδίας, des. ἵνα ἴδωμεν τὸν νυμφίον, οὗ ἡ καρδία ἐστὶ παρθένος καὶ ἀγία*); pars orationis prior (ff. 65^v-70^v) inveniri potest edita (M. 34, 676 B-689 C; hom. 26 § 2-22), secunda (ff. 70^v-73) concinit cum § 1-8. 14-16 hom. 27 (M. 693-700 A, 704 B-705 A), tertia inedita videtur.

⁸ (ff. 77-79^v) oratio 6, λόγος ἑβδομος 1^a m.; inc. *Καλόν ἐστιν ἡ νηστεία καὶ ἡ ἀγρυπνία καὶ ἡ ξενιτεία, des. καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι οὐ θέλουσι προσεγγίξω τῷ Κυρίῳ (= cod. 710, ff. 30^v-34).*

⁹ (ff. 79^v-85) oratio 7, λόγος ὄγδοος 1^a m. (M. 34, 449-465: hom. 1).

¹⁰ (ff. 85-89^v) oratio 8, λόγος θ' 1^a m., in parabolam margaritae [Matth. 13, 45]; inc. *Ὁ Κύριος περὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν λέγων, des. καταρτισθεῖσαι σὺν αὐτῷ ἐν βασιλείᾳ ἀναπαύσονται κ. τ. λ.*

¹¹ (ff. 89^v-95) oratio 9, περὶ τοῦ σκιάν ἔχειν τὸν νόμον τῶν μελλόντων ἀγαθῶν καὶ οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων (M. 34, 796-808: hom. 47); conclusio fusior in nostro codice.

¹² (ff. 95-97^v) oratio 10, sine inscriptione (M. 649-656: hom. 20).

¹³ (ff. 97^v-100^v) oratio 11, sine inscriptione (M. 633-641: hom. 18).

¹⁴ (ff. 100^v-108) oratio 12, sine inscriptione; pars prior fere ut in M. 772-777 C 10 (hom. 43); pars altera (inde a f. 103^v, l. 9 ab imo) inc. *ὥσπερ τὸ ἄρμα ἐὰν μὴ ἔχη ἠνίοχον, des. ἐν τοῖς λογισμοῖς ὀφείλει κτήσασθαι ὁ θέλων Θεῷ χρησιμεῦσαι* (cf. cod. 710, ff. 28^v-30^v: λόγος πέμπτος et ἕκτος).

¹⁵ (ff. 108-110^v) oratio 13, sine inscriptione; inc. *Ὁ φιλαλήθης καὶ φιλόθεος καὶ εἰς ζωὴν ἀπελθεῖν βουλόμενος, des. καὶ συναπολαῦσαι Χριστῷ ὅλους αἰῶνας καταξιοθῶμεν.*

¹⁶ (ff. 110^v-116^v) oratio 14, sine inscriptione (M. 624 ss.: hom. 17); inde a vv. *ὥσπερ γὰρ τις πένης λειπόμενος* (f. 114, l. 14), noster ab editione (M. 632 B 10) discrepat; des. *ἔχετε ἑαυτοὺς ἀμαρτωλοὺς παρὰ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, ἀμήν.*

¹⁷ (ff. 116^v-118) oratio 15, sine inscriptione; inc. *Περὶ τῶν λεγόντων τὴν ἀποκάλυψιν ἢν λέγουσιν αἱ γραφαί, des. καὶ οὕτως λοιπὸν ὑπὸ τοῦ πυρὸς τοῦ σκότους ἀπόλλυται.*

¹⁸ (ff. 118^v-130^v) oratio 16, sine inscriptione; inc. *Τὸ τῆς ψυχῆς νοερὸν καὶ τίμιον κατασκευάσμα, des. τὰ μέλη τοῦ ἔξω ἀνθρώπου*; pars prior usque ad f. 120, l. 5 ab imo ut in cod. 710, ff. 59-61^v (cf. hom. 41: M. 763-769); pars secunda (ff. 120, l. 5 ab imo — 121^v, l. 4 ab imo) respondet hom. 9 usque ad vv. *Πνεύματος πλήρωσιν λαμβάνει* (M. 532-536 C 7); ultima inc. καὶ τελείως τὸν ἀγιασμὸν ἐν πληρώματι χάριτος.

¹⁹ (ff. 130^v-132^v) oratio 17, sine inscriptione; inc. *Ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ὁ κατ' ἀλήθειαν τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης διοδοῦν, des. ἄσπιλοι διὰ τῆς τοῦ Πνεύματος ἀπεργασθέντες τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας κ. τ. λ.*

²⁰ (ff. 133-135^v) oratio 18, sine inscriptione; inc. *Ἐοίκασιν αἱ τῶν χριστιανῶν ψυχαί, des. καὶ θλίψιν διὰ τῆς χάριτος Χριστοῦ ὑπερβάντες.*

²¹ (ff. 135^v-138^v) oratio 19, τοῦ ἀγ(ίου) Μακαρίου λόγ(ος) ιη' cod. Inc. *Ἡ τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἐρώσα ψυχὴ, des. ἄσπιλοι διὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως καταρτισθέντες τῆς αἰωνίου βασιλείας κ. τ. λ.*

²² (ff. 138^v-143) oratio 20, τοῦ αὐτοῦ λόγ(ος) ιθ' cod. Inc. *Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς προσευχὴν διδάσκων, des. καταρτισθέντες ἄξιοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας γενώμεθα ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*

²³ (ff. 143^v-146^v) oratio 21, τοῦ αὐτοῦ λόγος κ' cod. Inc. *Ὁ Θεὸς τῇ ἰδίᾳ σοφίᾳ τῷ σώματι τούτῳ, des. καὶ νικηταὶ ἀποδειχθέντες τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἄξιοι κ. τ. λ.*

²⁴ (ff. 146^v-148^v) oratio 22, sub hac ni fallor inscriptione περὶ τοῦ πῶς δεῖ πάσας τὰς γραφὰς πνευματικῶς ἀναλαμβάνειν πρὸς τὴν ὠφέλειαν τῆς ψυχῆς ἡμῶν, δι' ἣν πάντα ἐγράφη, καὶ μηδὲν σαρκικὸν ἢ ἰουδαϊκὸν ἐννοεῖν. Inc. *Ὁ γὰρ*

ἀπόστολός φησι Ταῦτα πάντα, des. ἐν ἀναπαύσει ἀνεκλαλήτω εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας ἀναπανόμενοι κ. τ. λ.

²⁵ (ff. 148^v. 150–154^v) oratio 23 sine inscriptione; inc. Ὡσπερ ἐὰν ἡ ἄρμα ὑπὸ ἡμόνων ἐλκόμενον, des. βασιλείας κληρονόμοι γενέσθαι καταξιοθῶσιν εἰς αἰῶνας, ἀμήν.

²⁶ (ff. 154^v–157) oratio 24, ὑπόμνησις περὶ τοῦ ἀοράτου λόγου τοῦ Θεοῦ. Inc. Ὁ καλούμενος λόγος τοῦ Θεοῦ ἔργον τι πνευματικόν, des. πάσης κακίας καθαρθέντες καὶ μέλη αὐτοῦ καταξιοθέντες γενέσθαι κ. τ. λ.

²⁷ (ff. 157–160) oratio 25 sine inscriptione; inc. Πάντα τὰ φαινόμενα τοῦ κόσμου τούτου τύπος ἐστὶ τοῦ ἀοράτου, des. καὶ ἄσπιλοι καταρτισθέντες τῆς αἰωνίου ζωῆς ἄξιοι γενώμεθα κ. τ. λ.

²⁸ (ff. 160–163) oratio 26 sine inscriptione; inc. Ὁ Κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μυστικῶν πραγμάτων διήγησιν ποιούμενος, des. πάσαις ταῖς ἐντολαῖς ἑαυτοὺς ἐκδόντες ἵνα τῶν προειρημένων ἀγαθῶν τυχεῖν κ. τ. λ.

²⁹ (ff. 163–167) oratio 27 sine inscriptione; inc. Οἱ κατὰ σκοπὸν τῆς ἀληθείας τρέχοντες καὶ ἀληθινὴν εὐχὴν, des. καὶ εἰς μέτρον πνευματικῆς ἡλικίας ἐλθοῦσαι τῆς αἰωνίου ζωῆς κ. τ. λ.

³⁰ (f. 167^{r-v}) oratio 28; est hom. 14 inde a principio usque ad vv. παρακαλέσωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς τὸν Κύριον (M. 34, 569 D 1–572 B 3) conclusione addita.

³¹ (ff. 167^v–175^v) oratio 29; usque ad vv. τῆς αἰωνίου ζωῆς καταξιούντος cum editione concinit (M. 716 B 3–720 B 8 = f. 169^v, l. 2); des. καὶ ἔως τέλους ἐν τοιαύταις σπουδαῖς εὐρεθέντες τῆς αἰωνίου ζωῆς κ. τ. λ.

³² (ff. 175^v–181) oratio 30 sine inscriptione, revera § 10–31 homiliae 15 (M. 581 C–597 A 11) paucis mutatis.

³³ (ff. 181. 149^{r-v}. 182–183^v) oratio 31 sine inscriptione; inc. Κατὰ τὰ φαινόμενα πράγματα ἰδοὺ πάντες οἱ καθεζόμενοι, des. καὶ ποῦ αὐτῶν ἡ σοφία ἢ πολλή, ἀμήν; initium respondet § 32–38 hom. 15 (M. 597 A 12–601 B 13).

³⁴ (ff. 183^v–188^v) oratio 32; inc. Οἱ τὸ σῶμα ἐνδεδυμένοι χριστιανοὶ τοσαύτην ἔχουσι χάραν, des. εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐπουράνιον, εἰς τὸν χόρον τῶν ἁγίων ἀγγέλων, δόξα κ. τ. λ.

³⁵ (ff. 188^v–190) oratio 33; inc. Ὁ τῶν ἀπάντων δεσπότης ὁ φιλόανθρωπος Θεός, des. καὶ καταστολὴν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας, ἀμήν.

³⁶ (ff. 190–193^v) oratio 34; inc. Ὡσπερ ἐκ τῶν φανερῶν ἔργων ἐστὶ νοῆσαι τὰ κεκρυμμένα νοήματα, des. εἰς ὑπουργίαν τῶν αὐτοῦ ἐντολῶν, ἀμήν; est opusculum de paradiso et lege spirituali sub nomine Marci eremitaie editum in Bibl. Vat. Patr. tomo I Graecolat., Parisiis 1624, p. 871–875; prologo excepto respondet homiliae 37 Macarii (M. 749–757).

³⁷ (ff. 193^v–195) oratio 35; inc. Ὁ Κύριος εἰπὼν Γενηθήτω σοι ὡς ἐπίστευσας [Matth. 8, 13], des. ἔργω δὲ τὴν ἀπιστίαν ἐπανηρημένοι, ἀμήν.

³⁸ (ff. 195–197) oratio 36; inc. Τί ἐστὶ τὸ εἰρημένον [ps. 35, 7] Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη Θεοῦ; des. τοσοῦτον ζῆ τῷ πνεύματι τοῦ Κυρίου, ἀμήν.

³⁹ (ff. 197–198^v) oratio 37; inc. Τρεῖς εἰσὶν ἀρεταὶ πολύτροποι, προηγούμεναι τῆς καθαρότητος, des. ὁμοίως οὗτος ἐκδικηθεὶς ἀδεῶς μᾶλλον κατεκρίθη.

⁴⁰ (ff. 199–203^v) epistola magna, quae dicitur, τοῦ αὐτοῦ λόγος ἐπιστολιμαῖος πρὸς τινα cod. (M. 409 ss.); inde a vv. ἐν τοῖς οἰκείοις σώμασι βαστασάντων (M. 420 B 15 = f. 202, lin. ult.) noster ab editione omnino discrepat.

⁴¹ (ff. 203^v–205^v) oratio 38; inc. Ἠκούσατε τῆς γραφῆς λέγουσης ὅτι ἀφῆκαν, des. τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ἀμήν. Eadem inscripta est de oratione, fide et spe in cod. 710, ff. 133^v–136.

⁴² (ff. 205^v–206^v) oratio 39; inc. Ἡ τοῦ πονηροῦ δεινότης καὶ δύναμις, des. δόξα τῇ μεγαλωσύνῃ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Eadem inscripta est Περὶ τοῦ πονηροῦ καὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου πραιρέσεως in cod. 710, ff. 136–138.

⁴³ (ff. 206^v–207^v) oratio 40; inc. Τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως τοῦ πνεύματος καὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν, des. φανεροῦται ἐν ἡμῖν τελειοῦν ἡμᾶς ἐν τῇ ἰδίᾳ χάριτι, ἀμήν. Eadem in cod. 710, ff. 138–140.

⁴⁴ (ff. 207^v–210) oratio 41; inc. Ἐσπρωτήσέ τις τὸν Κύριον λέγων Διδάσκαλε ἀγαθέ, des. πάντας εἰσδεχόμενος εἰς ἑαυτὸν ἐν τῇ αἰωνία αὐτοῦ βασιλείᾳ, ἀμήν. Eadem in cod. 710, ff. 144–148.

⁴⁵ (ff. 210–212) oratio 42; inc. Ὡσπερ ἵνα ἡ τις ὑπὲρ σφοδροτάτου πυρετοῦ κατεχόμενος, des. τὸ μὴ παρεχόμενον, ἀλλὰ παραμένον εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Eadem in cod. 710, ff. 140–144.

⁴⁶ (ff. 212–214) oratio 43; concinit cum hom. 16 edita, nempe ab initio usque ad vv. ἀδελφοὶ Χριστοῦ φωτεινοὶ, ἀμήν (M. 34, 613–620 A 2) in quae desinit.

⁴⁷ (ff. 214–215) oratio 44; inc. Οἱ τὸν θεμέλιον ὥσπερ πέτραν οἰκοδομοῦντες, des. εἰς ἄνθρωπος τελειος τῆς ζωῆς καὶ τῆς βασιλείας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Eadem in cod. 710, ff. 115^v–116^v.

⁴⁸ (ff. 215–225^v) oratio 44, nempe edita 5, sine inscriptione (M. 493–517).

⁴⁹ (ff. 225^v–235) oratio 45, nempe edita 4, sine inscriptione (M. 472–493).

⁵⁰ (ff. 235–242^v) oratio 46; inc. Ἡ ἀνθρωπεῖα φύσις ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς ὀργῆς, des. οὕτως τὸν στέφανον τῆς δικαιοσύνης ὁ Χριστὸς ἡμῖν ἀποδώσει σὺν αὐτῷ καταξίων ἡμᾶς κ. τ. λ.

⁵¹ (ff. 242^v–244) oratio 47, nempe edita 10, sine inscriptione (M. 540–544).

⁵² (ff. 244-247) oratio 48, sine inscriptione; inc. Πᾶσα ἡ φαινόμενη τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ οἰκονομία, des. σπουδὴν ἦν εἰς τὸ ἀγαθὸν ἐνεδειξάτο κληρονομοῦσα τὸν Κύριον κ. τ. λ.

⁵³ (ff. 247v-252v) oratio 49, sine inscriptione; inc. Τὸ πῦρ τὸ οὐράνιον τὸ τῆς θεότητος, des. δόξα τοῖς οἰκτιρμοῖς αὐτοῦ καὶ τῷ ἀπέιρῳ αὐτοῦ ἐλέει, ἀμήν.

⁵⁴ (ff. 252v-260v) oratio 50, sine inscriptione; inc. Τί λαλήσομεν τοῖς ἀγαπητοῖς τοῖς ἡμῶν ἀδελφοῖς, des. πνευματικῆ λατρεία κατὰ τὸ βούλημα αὐτοῦ λατρεύσαντες ἀμώμως, εἰς αἰῶνας κ. τ. λ.

⁵⁵ (ff. 260v-263v) oratio 51 sine inscriptione; inc. Ὁ βουλόμενος Θεῷ εὐαρεστῆσαι καὶ συγκληρονόμος Χριστοῦ, des. δόκιμοι εὐρεθέντες τῆς ἀπολυτρώσεως ἀξιούμεθα κ. τ. λ. Cf. initium homiliae γγ' (ed. G. L. Mariott, Macarii Anecdota, in *Harvard Theological Studies* V, 1918, p. 29); deest folium unum post 261v (cf. cod. 710, ff. 14v, l. 14-15v, l. 5 ab imo).

⁵⁶ (ff. 263v-266) oratio 52 sine inscriptione; edita est sub numero 19 (M. 641-649; conclusio diversa).

⁵⁷ (ff. 266-267v) oratio 53 sine inscriptione; inc. Οἱ ἐξ ἀληθείας Θεοῦ φίλοι καὶ ἀγαπῶντες αὐτόν, des. καὶ τὴν καρδίαν διὰ τῆς χάριτος ἀγιασθέντες καὶ τῷ πνεύματι συνενωθέντες κ. τ. λ.

⁵⁸ (ff. 267v-270v) oratio 54 sine inscriptione; inc. Ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος ὁ ἀρχιτέκτων τῆς ἐκκλησίας, des. καὶ ἐπουρανίῳ στολῆ στολισθέντων μετὰ Χριστοῦ συμβασιλεύσωμεν κ. τ. λ.

⁵⁹ (ff. 270v-273) oratio 55 sine inscriptione; inc. Οἱ ἀναχωρήσαντες τοῦ κόσμου καὶ γνησίως, des. καὶ τῆς ἰδίας ἐν πάσῃ ἀρετῇ σπουδῆς, τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀξιωθήσεται κ. τ. λ.

⁶⁰ (ff. 273-275v) oratio 56 sine inscriptione; inc. Ὁ βουλόμενος κατὰ ἀληθειαν ἑαυτὸν τῷ Κυρίῳ ἀποδοῦναι, des. ἐντολῶν διὰ τῆς μετουσίας τοῦ Πνεύματος ὑφ' ἡμῶν πληρωθειῶν, Χριστοῦ ἄξιοι κ. τ. λ.

⁶¹ (ff. 275v-279) oratio 57 sine inscriptione; inc. Τίς ἡ οἰκονομία τῆς παρουσίας τοῦ Σωτήρος, des. δόξα τῇ εὐσπλάγχῳ μητρὶ τῇ ἐπουρανίῳ πόλει τῶν ἁγίων, ἀμήν.

⁶² (ff. 279-280v) oratio 58 sine inscriptione; inc. Ἡσυχίαν μὲν ἐν λόγοις ἐπιτήδευε, des. ἵνα δυναθῇ τις σωθῆναι διὰ τοῦ Κυρίου, ἀμήν (cf. Clementis παραγγέλματα, ed. Stählin, III, p. 221-223; Vat. gr. 504, f. 151).

⁶³ (ff. 280v-286) oratio 59 sine inscriptione; inc. Ὁ λόγος τῆς ἀληθείας ὁ κηρυσσόμενος ὑπὸ τῶν πνευματικῶν κηρύκων, des. καὶ ἀσπίλους καὶ ἀμώμους ἑαυτῷ παραστήσας τῆς αἰωνίου ζωῆς κ. τ. λ.

⁶⁴ (ff. 286-287v) oratio 60 sine inscriptione; inc. Ὁ τῷ Θεῷ ἑαυτὴν ὀλοτελῶς ἀφιερῶσασα ψυχὴ, des. τὸν ἀμαράντινον στέφανον τῆς δόξης ἀποληψώμεθα,

ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. Eadem in cod. 710, ff. 148-151v sub inscriptione λόγος ἀσκητικὸς τῶν γερόντων.

2 τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοφυλάκτου μοναχοῦ μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς βάτου περὶ νήψεως ψυχῆς κεφαλαῖοις ὑποθήκαι, nempe centuriae de temperantia et virtute sub nomine Hesychie presbyteri vulgatae: (ff. 288-298) centuria 1, (ff. 298-306v) centuria 2; ab editione (M. 93, 1480-1544) noster non semel discrepat, sententiis nonnullis, quae deerant, in marginibus postea suppletis. Sequitur (ff. 307-309v) eiusdem Theophylacti libellus de inferno; inc. mut. in frusto chartae superimposito: μάλλον δὲ εἰ δεῖ τάληθέστερον φάναι εἰς χοῦν θανάτου, des. διὰ ἔμφυτόν σου μόνην ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπίαν, χάριτι κ. τ. λ.

3 sententiae asceticae, quas reperies sub nomine Eliae ecclici vulgatas, nempe ^a (ff. 369v-316) anthologium gnosticum (M. 127, 1129-1148), ^b (ff. 316-327) gnosticae sententiae (M. 1148-1176); alia manu (f. 327) sententia s. Ephraem.

Subscriptio mutila quae sub charta recenti latet (f. 327v): ... <π>εισθεῖς πατὸς εὐλα | ... Ἰωβ μοναχοῦ | ... <κ>αὶ προσετώτος | ... κ(αὶ) ὠμοχρῶ (?) μονῆς | ... μυροβλύτου ταπεινὸς | ... <Θ>εόκτιστος γέγραφε τάδε.

Codex humore conspurcatus non sine textus damno. Constat fasciculis 42 quaternionibus (si excepias ες' nunc ternionem, κς' foliorum novem, ultimum foliorum trium), quos distinguunt notae nigrae in prima pagina atque aliae pluries rubrae in ultima. Perierunt ni fallor folium primum, duo post 5v, unum post 12v, unum post 261v. Inscriptiones, lemmata, litterae initiales minio exaratae; orationum numeri originales erasi et novis suffecti, alii secus inscriptiones recentius appicti ab illo, ut videtur, qui notulas lemmataque nonnulla marginibus adiecit et folium 307 dimidium supremum alio obtegit.

Folio custodiae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Qu(a)estiones et solutiones multar(um) dubitationu(m) Eccl(esiasticar(um)) et alia.* | . 821. F. 1 <manu Ioh. Tortelli>: *Sermones ecclesiasticj*; ff. I-III index saec. XVIII; numerum homiliarum Macarii editarum non semel plumbo signavit <A. Maius>.

Tabulae corio rubro contectae, fibulis olim munitae, tesseras praebent gentilicias Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii: in dorso, quod renovatum est, scuta Pii IX.

695 (olim 831). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 210 × 145, ff. 268, linn. 30-35.

Varia sacra et profana ex codicibus diversis sumpta et in unum compacta.

1 (ff. 1-5v) <de Trinitate et Incarnatione> quaestiones et responsa; inc. mut. ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἰς Θεὸς καὶ οὐ τρεῖς, des. τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας ἐδράσας ἐτελειούρησεν. κείται οὖν καὶ θεμέλιος.

2 (ff. 6-8) sententiae morales exemplis naturalibus necnon historicis

confirmatae; inc. mut. *Τὴν εὐτυχίαν λέγουσιν ὑψηλομόν τι δένδρον, des. καὶ πάλιν συντριβόμεθα καὶ πρὸς πηλὸν χωροῦμεν.*

3 (ff. 9-124) psalterium graeco-latinum (vulg.) columnis exaratum; submituntur ^a (ff. 124-131^v) cantica, nempe Isaiae (cap. 12, lat. tantum), Ezechiae, Annae, Moysis (Ex. 15), Habacuc, Moysis (Ex. 32), Trium Puerorum, Zachariae, Mariae, Symeonis; ^b (ff. 131^v-132) hymnus *Te Deum* (lat.), (f. 132^{r-v}) *Gloria in excelsis*, (ff. 132^v-133) *Credo* nicaenum, (ff. 133-134^v) s. Athanasii* symbolum *Quicumque* (M. 28, 1585-1588). In fine: † Ἐγὼ Μανουὴλ ὁ βεστάρχης ἔγγραψα τῷ ψαλτήρῃ τῷ λατίνικ(ον) ἔτ(ει) ,ζων' ὑπ(έρ)πυρα, εγραφα?).

4 (ff. 135-137) ἐκ τοῦ χρονογρά(φου) περὶ Μωυσέως, Γεωργίου (μον)αχ(ου), nempe Georgii Hamartoli chronicon lib. 1, 20-22, pluribus omissis (Καὶ ἐλάλησε Κύριος — τὰς ἀμαρτίας σου: M. 110, 168 B 7-189 A 10).

5 (ff. 137^v-138^v) ἐρωταποκρίσεις, nempe discipuli interrogationes et magistri responsa, de anima et angelis; impugnantur Origenistae et Manichaei, citatur Pythagoras.

6 (ff. 139-140^v) Gregorii <IX> epistola ad Germanum II CP. (17 maii 1233; Sathas, *Μεσ. Βιβλ.*, II, p. 46-49; Potthast 9198).

7 (ff. 141-161) Aesopi vita Westermanniana, βίος καὶ διήγησις τοῦ βιοφιλοῦς Αἰσώπου ms. (de qua vide P. Marc, *Die Ueberlieferung des Aesopromans*, in *Byz. Zeitschrift* XIX, 1910, p. 388).

8 (ff. 161^v-163^v) de septem synodis oecumenicis; inc. *Χρὴ γινώσκειν πάντα χριστιανὸν ὅτι ἐπτὰ εἰσιν αἱ ἀγίαί, des. καὶ ἀποβάλλεται ὡς ἐχθρὸς τῆς ἀληθείας* (cf. Coisl. 34, ff. 23^v-26^v); subest (ff. 163^v-164) notitia de concilio Antiocheno et de depositione Pauli Samosatani.

9 (f. 164^{r-v}) interpretatio orationis *Pater noster*, δῆλωσις σὺν Θεῷ τοῦ Πάτερ ἡμῶν cod. (M. 59, 627-628).

10 (ff. 165-189^v) Aesopi fabulae CLI κατ' ἀλφάβητον (cf. ed. Chambry, *Aesopi fabulae*, pars prior, Parisiis 1925, p. 8; cod. Pg).

11 (ff. 192-206) excerpta varia ex Physiologo cum animalium figuris, hoc ordine: elephas, hydrippus, gryps, aquila, pelicanus, phoenix, pavo, apis, perdix, ciconia, upupa, picus, columba, vipera, formica, castor, hyaena, cornix, leo formicarius, unicornuus, onager, noctua, lacerta, salamandra, hirundo, arbor Indica, lapis ignes iaculans, caprea, adamantinus, herodius, sycomorus, turtur, leo, aspis, gorgo, lepus. De opere vide quae scripsit et vulgavit C. O. Zuretti, *Per la critica del Physiologus greco* (*Studia di filologia classica* V, 1897, p. 113-219). Subest (f. 206^{r-v}) interpretatio Luc. 18, 2; citatur Andreas Cretensis.

12 (ff. 207-214) ποιήμαν τοῦ σοφωτάτου Μιχα(ήλ) τοῦ Ψελοῦ ἐρμεινεῖται εἰς τὰ δημωτικά ἀποφθέγματα, nempe proverbialia popularia LXXV commentariis aucta. Primum *Οἱ τέσσαρες τοὺς τέσσαρας καὶ ἐκίνησεν ἡ θύρα* (Krumbacher, *Mittelgriechische Sprichwörter*, Monaci 1893, p. 74); ultimum *Ἡ κακὴ ἐπισκοπὴ τὸν ἐπίσκοπον τρέφει τὸν* (p. 106). De collectione vide *op. cit.*, p. 41-42, 93-106.

13 orationes diversae, scilicet (ff. 215-217^v) s. Ioh. Chrysostomi* in infirmos (ed. A. Vassiliev, *Anecdota graeco-byzantina* I, 1893, p. 323); (ff. 217^v-219^v) in infirmos undecim aliae (prima et quarta apud Goar, *Euchologium*, p. 862, 863).

14 (ff. 220-225^v) <Ps.-Athanasii quaestiones ad Antiochum ducem> 19 (M. 28, 609) - 21. 32-36. 39-41. 47. 49-51. 59. 68. 69. 71. 79. 83. 84. 86. 81. 90. 104. 105. 114. 115. 125. 102 (M. 660-661).

15 (ff. 226-227) ἐκ τῶν ἱατρικῶν βιβλίων τοῦ Γαλινοῦ περὶ τῆς συστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, nempe excerpta duo, primum de elementis quibus constat homo; secundum ἐρωταπόκρισις (Πόθεν οἱ μὲν τῶν ἀνθρώπων γελῶσι πάντοτε, οἱ δὲ στνγνάζουσι;). Insequuntur (f. 227^{r-v}) <Ps.-Athanasii quaest. ad Antiochum ducem 2 et 4> (M. 28, 600-601), tertia addita (f. 227^v) *Καὶ ὁ Θεὸς πόθεν λέγεται Θεός;*

16 (ff. 228-241^v) s. Ephraem sermo in pulcherrimum Ioseph (Assemanus [gr. lat.] II, p. 21-41, cum varietatibus); omittuntur vv. *καὶ ἰδοὺ πάλιν — ὁ βασιλεὺς ἐμβλη[θῆναι αὐτοὺς* (Ass. 32 B 3-33 C 6) uno folio post 235^v deperdito; in principio notula ad editionem Romanam (*T. III, p. 131*) pertinens.

17 (ff. 241^v-257^v) s. Sophronii Hierosolymitani vita s. Mariae Aegyptiae (M. 87, 3, 3697-3725); desiderantur vv. *ἡ τοῦ πράγματος τῆ μεγέθει — ἐλλάμψεως ὀράσεις* (M. 3697 A 16-3700 B 13) uno folio post 241^v effluxo.

18 (ff. 258^{r-v}) Leonis imperatoris oracula 1 et 2 cum paraphrasi, Λέοντος τοῦ σοφοῦ βασιλέως παρεμβολαὶ σὺν Θεῷ ὡς μυθικὸν ἐκ τινος (μον)αχ(ου?) Λεοντίου ἐκ τῶν συμβολικῶν ἀνδριάντων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ms. Inc. *Εἰς οὐγγρίαν ἀκῶ σημαίνουγ* (cf. E. Legrand, *Les oracles de Léon le Sage*, Parisiis 1875, p. 31-45). Subsequuntur ^a (ff. 258^v-261) interpretatio oraculorum 1-4; ^b (ff. 261-262) pseudo-Danielis visio (ed. Vasiliev, *Anecdota graeco-byzantina*, Mosquae 1893, p. 43-47).

19 (ff. 262^v-264^v) Cypriani oratio (Schermann, *Die griechischen Kyprianosgebete*, in *Oriens christianus* III, 1903, p. 310-323; cf. Fr. Bilabel, *Griechische, koptische und arabische Texte zur Religion und religiösen Literatur in Aegyptens Spätzeit*, Heidelberg 1934, p. 232-247). Submituntur

^a (f. 265^{r-v}) narratio *περὶ γελοῦς*, nempe de malefica strige (cf. Sathas, *Bibl. gr. medii aevi*, V, p. 573-575); inc. *Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ γυνή τις ὀνόματι Μελιτηνὴ ἐγέννησε παῖδας ζ'*; des. *ἀπὸ μιλίων τριῶν ἐν ὀνόματι κ. τ. λ.*; ^b (f. 264^v) oratio et remedium pro hemisphero.

20 (ff. 266-268) versus duodecasyllabi in passionem Christi; personae vocantur B. M. V., Christus, Joseph, Pilatus; inc. *Ἄναξ βασιλεῦ, παντάναξ παντεργάτα*, des. *δόξα σοι, φιλάνθρωπε παντάναξ, λόγε*.

21 (f. 268^v) tabula ostendens cyclos solarem et lunarem necnon pascha legale.

Codex humore et blattis laesus, sine cura resartus. Constat partibus tribus praecipuis: I (ff. 9-134^v) anno 1341-1342 absoluta. II (ff. 141-191) a tribus ni fallor librariis exarata, nempe ^a ff. 141-156^v, 165-189^v, ^b ff. 156^v-161 (in calce f. 161 post alia sine momento: † *Παῦλος ὁ γὰρ Φαιρέρας φήμα κυροῦ Πέτρου του ἐν τῇ Κρίτη*), ^c ff. 161^v-164. III (ff. 192-268) ex codicibus aut saltem ab amanuensibus pluribus confecta ^a ff. 192-214, 220-225, ^b ff. 215-219, ^c ff. 226-227, ^d ff. 228-257, ^e ff. 258-265, ^f ff. 266-268. Ff. 1-8, 135-140 eisdem temporibus descripta a propriis compaginibus videntur prorsus aberrantia.

Scriptiunculae lingua graecitatis infimae in ff. 189^v-191, 214^v (oratio ad Virginem), 219^v, 257^v (*Γεωργὸς ὁ Κοντουρουλῆς*); f. 268 nota lingua italica digesta de cyclis solari et lunari anni 1409; pro bibliotheca Vaticana emptus est liber die 20 febr. 1553 (cf. *Batiffol, La Vaticanae...*, p. 127, n. 237).

Integumenti tabulis saec. XVIII corio rubro obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

696 (olim 836). Saec. XII (ff. 1-19, 26, 35, 42, 185, 192-195 saec. XIII), chartac., mm. 260 × 170, ff. II (add.). 195 (+ 85^a, 112^a), linn. 31.

⟨*Iohannis Doxopatri de homine, περὶ τῆς ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ μέχρι τέλους οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ εἰς ἄνθρωπον ἱστορία ἐπωφελῆς. καὶ περὶ τῆς χριστιανικῆς πολιτείας, ὅπως συνέστη καὶ κατὰ πάντων τῶν αἰρετικῶν. Sunt capitula <σξγ>*⟩; primum necnon secundi argumentum edidit A. Maius (M. 120, 1293-1296), ultimum *Σύνοψις τῶν προγεγραμμένων περὶ τοῦ πρώτου Ἀδάμ*. Idem opus in codd. 1426, ff. 208^v-435^v et 1945. De auctore et opere quaedam apud Krumbacher, *Gesch. d. byz. Lit.* 2, p. 80-82.

Codex humore et blattis multum laesus, a bibliopegis sine cura instauratus. Constat fasciculis saltem viginti sex, si notis ff. 51, 75, 90, 137 fidem habemus. Fasciculi priores, fasciculorum plurimum folia extrema, necnon folia libri ultima, quae perierant, ab aliis, ut iam indiximus, suffecta sunt; eadem manus, quae folia deperdita supplavit, textum ex paginibus nonnullis effluxum tam membranarum quam chartarum utcumque restituit. Folia I et II initium operis praebent saec. XVII ab uno ex nostratibus descriptum;

folia complura laciniis chartaceis nunc croceis contexta. F. 1 manu saec. XVI *De Creatione hominis*.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX.

697 (olim 834). Saec. XIII-XIV, membran., mm. 268 × 192, ff. IV (chartac. add.). 395 (+ 386^a), linn. 30.

1 (ff. 1-12) Narratio de structura templi s. Sophiae (ed. Preger, *Scriptores originum CP.*, fasc. I, 1901, p. 74-108).

2 s. Gregorii Nysseni ¹ (ff. 13-48) in *Hexaemeron* (M. 44, 61-124) sub inscriptione *τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης εἰς τὴν ἑξαήμερον*. Emendationes in ff. 36, 38, 45, additamenta in ff. 20, 21^v, 24, 26, 30^v, 39, 40, 41^v, 45. ² (f. 48^v) eiusdem * contra Manichaeos, *τοῦ αὐτοῦ κατὰ μανιχέων τρόποι συλλογικοὶ β'* cod. (M. 46, 541; M. 39, 1088 C 1-1089 B).

3 <varia chronica> nempe: ^a (ff. 49-129^v) historia mundi ab origine usque ad Hierosolimam captam; ex exemplo Cedreni turbato necnon lacunosus videtur descripta fuisse haec pars, quae inc. *Ἐν ἀρχῇ... Παχυμερῶς εἰπὼν τὰ συνεκτικώτατα τῶν στοιχείων* (M. 121, 28 B 11), des. *ἔτη ρ' ἕως τῆς ἀλώσεως καὶ πανολεθρίας Ἱερουσαλήμ*. Operis prior pars usque ad f. 70^v ab editione paullo discrepat (73 C 3), inde ab hoc loco pars altera epitomen sine ordine praebet. ^b (ff. 130-132^v) apostolorum discipulorumque Domini index: *Μετὰ γοῦν τὴν Ἰακώβου μαρτυρίαν — οἱ λοιποὶ δώδεκα ἀπόστολοι. α' Ἦγουν Πέτρος ὁ μέγας ἀπόστολος κ. τ. λ.* (ed. Schermann, *Prophetarum vitae fabulosae*, Lipsiae 1907, p. 177-183; Ps.-Sym. logoth.); ^c (ff. 132^v-134^v) prophetarum vitae, fere ut apud Schermann p. 68 ss.; abrumpitur libellus in vv. *τὰ ἐν λαφῶ γινόμενα* (p. 75, 14; Ezechiel).

4 (ff. 135-395^v) Catena in Iob, omissis prologis (Karo-Lietzmann, *Catenarum graecarum catalogus*, p. 320-322: typus I b²). Auctores citantur: Apollinaris, Basilius, Cyrillus, Didymus, Dionysius Areopagita, Evagrius, Gregorius Nazianzenus, Ioh. Chrysostomus, Iulianus, Methodius, Olympiodorus, Origenes, Polychronius, Theodor(us?), Theophilus.

Partes quattuor ex uno eodemque ni fallor scriptorio editae et in unum compactae. I (ff. 1-12) Fasciculi duo, quaternio et binio, in prima pagina summa litteris et cruce signati. II (ff. 13-48) Fasciculi quinque quaterniones, excepto ultimo binione, cruce minoris moduli notati. III (ff. 49-134) Fasciculi undecim quaterniones, praeter quartum et undecimum foliorum septem, in prima pagina cruce insigniti. IV (ff. 135-395) Fasciculi triginta quattuor quaterniones (exceptis 6, 22, 27 foliorum septem, 32 bifolio, 33 quinione, 34 foliorum quinque) nullo signo distincti. Textus sacer, interpretum nomina, inscriptiones, capitulorum ornamenta minio picta.

Notulas adhibuerunt ff. 1 et 135 <Ioh. Tortellus>, f. 132^v <L. Zacagnius>, ff. 1. 49. 130. 130^v. 135 A. Maius. F. I praebet indicem latinum saec. XVIII digestum, quem correxit et supplevit <C. Hase>. Ff. 1 et 395^v sigillum bibl. Nat. Parisiensis; ff. I^v-III^v sine scriptura. Tabulae priori aversae agglutinavimus syllabum anno 1550 posteriorem nuper repertum: *Narratio de edificat(io)ne Te(m)pli | S(anc)te Sophie Const(antinopolitane et alia. | . 834.*

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

698 (olim 630). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 225 × 150, ff. I (membr. add.). 207 (+ 13^{a-c}. 76^a. 83^a), linn. 35 circiter.

1 <Leonis imperatoris> *οιακιστική ψυχῶν ὑποτύπωση* (ed. Papadopulos-Kerameus, *Varia sacra graeca*, p. 213-253), nempe (f. 1^{r-v}) prologus, (ff. 1^v-4) liber primus, (ff. 4-7) liber secundus, (ff. 7-13^v) liber tertius.

2 *Marei monachi opera varia*, hoc est: 1 (ff. 14-21) de paenitentia (opusc. III; M. 65, 965-984); in fine *στίχοι χ'*. 2 (ff. 21-26^v) de lege spiritali, sine sententiarum numeris (opusc. I; M. 905-929). 3 (ff. 26^v-35) de his qui putant se ex operibus iustificari, sine numeris (opusc. II; M. 929-965). 4 (ff. 35-48) de divino baptismo (opusc. IV; M. 985-1028). 5 (ff. 48-57^v) disputatio cum causidico (opusc. VII; M. 1072-1100). 6 (ff. 57^v-59^v) consultatio intellectus cum sua ipsius anima (opusc. VIII; M. 1104-1109). 7 (ff. 60-66^v) ad Nicolaum praecepta animae salutaria, τῷ περιποθῆτῳ τέκνῳ Νικολάῳ ms. (opusc. V; M. 1028-1049). 8 (ff. 68^v-72) de Melchisedech (opusc. X; M. 1117-1140); in fine *στίχοι χ' † ὁμοῦ στίχοι, εῷ*: — Conclusio: † *λόγος ἐστὶ παρὰ τοῖς μονάζουσιν, ἦγουν ἀσκηταῖς φάσκων ὅτι Πάντα πώλησον καὶ Μάρκον ἀγόρασον † ὁμοῦ λόγοι η' †.*

3 documenta ad controversiam arsenio-iosephitam spectantia, hoc ordine: *Andronici II* 1 (f. 72^{r-v}) chrysobullum de unitate servanda, ad metropolitans Chalcedonis, Adrianopoleos, Momembasiae, Vet. Patrarum, Serrarum, Christopholeos; inc. *Ἐπειδὴ ὑποψίαν καὶ ἐννοιάν τινα ἔχετε, des. ἐξέθετο χρυσόβουλλον ἢ βασιλεία μου καὶ ἐγχειρίζει ὑμῖν: † † εἶχε δὲ τὸ πρωτότυπον — ὁ Παλαιολόγος;* 2 (ff. 73-74^v) exemplar reconciliationis decreti, τὸ ἴσον τοῦ περὶ τῆς συμβιβάσεως προστάγματος ms., quod inc. *Ἐπειδὴ περ ἔφθασαν τινὲς πρὸ χρόνων τῶν μοναχῶν, des. τῇ παντοκρατορικῇ τοῦ Θεοῦ δυνάμει καὶ χάριτι;* varia proponuntur quae spectant ad memoriam Iosephi [1268-1275. 1282-1283] avellendam, ad sacerdotes a Vecco [1275-1282] ordinatos pervestigandos et deiciendos, ad Athanasium [1289-1293] et Iohannem [1294-1303] nuper patriarchas ut non iterum sedem dimissam respiciant; 3 (ff. 74^v-75^v)

exemplar unionis decreti, τὸ ἴσον τοῦ περὶ τῆς εὐσεβοῦς ὁμολογίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως προστάγματος ms.; inc. *Φθάνει μὲν ἢ καθ' ἡμᾶς ἀγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία, des. διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας καὶ χάριτος: † εἶχον τὸ μὴνι σεπτεβρίῳ ἰνδ. θ' (= sept. 1310) δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρός.* 4 (ff. 75^v-76^v) exemplar absolutionis in nomine Arsenii a patriarcha Niphone [1315] impertitae; inc. *Ὁ ἀγιώτατος ἐκεῖνος καὶ ἀοίδιμος ἐν πατριάρχεις κῦρ Ἀρσένιος, des. Νίφων ἐλέω Θεοῦ — καὶ οἰκουμηνικὸς πατριάρχης.*

4 orationes 1 (ff. 77-80^v) Germani CP. in praesentationem Deiparae (or. 2; M. 98, 309-320), 2 (ff. 80^v-83^v) Procli CP. de laudibus Mariae (M. 65, 680-692).

5 1 (ff. 84-93^v) Iohannis Hierosolymitani vita s. Iohannis Damasceni (M. 94, 429-489); 2 (ff. 94-100^v) s. Ioh. Damasceni de haeresibus capita C (M. 94, 677 ss.); omittuntur vv. *ἐδιδάχθημεν χορηγίαν — ὁ Θεὸς καὶ ἄπνους* (M. 737 A 2-768 C 13) foliis pluribus post 99^v deperditis; des. in vv. *οἰνοποσίαν παντελῶς ἀπηγόρευσεν* (M. 773 A 5). Sequuntur 3 (f. 100^v) nomina septem sapientum Atheniensium; nomina mensium secundum Graecos, (f. 101) secundum Athenienses, Aegyptios, Iudaeos; (ib.) vocabula militarium numerorum, hominis aetates septem, musarum nomina; (f. 101^{r-v}) duodecim lapidum nomina ex libro Epiphani Cypri ad Diodorum Tyri, quomodo filiis Iacobi conveniunt (cf. M. 43, 304 CD); (f. 101^v) τοῦ Τορνίκα θεῖον αἶνιγμα, quod inc. *Ἄναξ ἄμβροτός εἰμι, des. καὶ στροφὰς οἶδε λόγων ἰδοῦ λύσιαις (?) αἰνιγμάτων.*

6 tractatus ad philosophiam et scientias mathematicas pertinentes: 1 (ff. 102-104^v) <in Aristotelis categorias?> inc. mut. *ἴσας ἔχει ἀλλὰ καὶ πᾶν σχῆμα τὸ δυσὶν ὀρθαῖς, des. ἐστὶ φρόνιμος ἄνθρωπος.* In fine nomen scriptoris Gregorii monachi (cf. V. Rose, *Pseudo-Psellus und Gregorius monachus*, in *Hermes* II, 1867, p. 465-467; cod. Vat. gr. 111, f. 332^v [Cat. p. 133]). 2 (ff. 104^v-121^v) *συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας* (ed. J. L. Heiberg, *Anonymi logica et quadrivium*, Hauniae 1929, p. 1-50), quod insequitur (ff. 121^v-123) organi Aristotelici compendium. 3 (ff. 123-127) de arithmetica (Heiberg, p. 50-65) pluribus f. 127^{r-v} additis. 4 (ff. 127^v-129^v) de musica (Heiberg, p. 65-72) cum supplemento in ff. 129^v-131 de intervallorum rationibus. 5 (ff. 131-136^v) de geometria (Heiberg, p. 72-104). 6 (ff. 136^v-139^v) de astronomia, des. abrupte in vv. *καὶ γένους ἕκαστον εἶναι ὡς ἕκαστον* (Heiberg, p. 104-117, 14).

7 (ff. 140-155^v) opusculum de anima, de theologia, de consummatione mundi et Antichristo sub specie interrogationum et responsorum; colloca-

tores sunt Epiphanius quidam et venerabilis vir (μακάριος, ἅγιος, ὁσιος); inc. Ἐπιφάνιος τις βουλόμενος μαθεῖν ὅποια ἐστὶν ἡ τῆς ψυχῆς οὐσία, des. ἐπιτυχεῖν τῆς ἀπροσίτου αὐτῷ δόξης τε καὶ χαρᾶς μετὰ τῶν αὐτῷ εὐαρεστησάντων πάντων ἁγίων, ἀμήν.

8 (ff. 156–200^v) Nicephori Callisti de templo B. M. V. τῆς πηγῆς et miraculis ibidem patris (ed. Ambrosius Pamperis, 1802; B. H. G. 1073); insequitur (ff. 201–205) officium in Deiparam τὴν ζωοδόχον πηγὴν, quod inc. Χαίροις ἡ ζωφόρος πηγὴ (cf. Pentecostarion ed. Venet. 1810, p. 19–20).

9 (ff. 205^v–207) Michaelis Syncelli Hierosolymitani libellus de orthodoxa fide (Montfaucon, Bibliotheca Coisliniana, p. 90–93).

F. I ex eodem codice quo cod. 595 f. I abscisum, locos quattuor (hom. 7 s. Ioh. Chrysostomi) in Actus Apostolorum praebet, inde a vv. καὶ ὄρα εὐλαβείας ἐλπίδος (f. IV; M. 60, 66, l. 10) — σηρικὰ βαλὼν ἰμάτια (f. I; M. 68, l. 14) plurimis omissis.

Partes sex in unum conflatae. I (ff. 1–13^c) Fasciculi duo quaterniones; textus paginam mediam, paraphrasis caractere minuitiore perscripta margines exteriores occupat. II (ff. 14–76^a) Fasciculi novem in prima et ultima singulorum pagina ima notati; signum chartae luna crescens (cf. Briquet 5185). III (ff. 77–83^a) Fasciculus quaternio unus. IV (ff. 84–139) Fasciculi octo in prima pagina signati, si excipias γ' nunc foliorum duorum (100–101) et η' foliorum sex. V (ff. 140–155) Fasciculi quaterniones duo. VI (ff. 156–207) Fasciculi sex in prima pagina sinistrorum distincti et bisio tandem.

F. 207^v invocationes ad B. M. V. et s. Iohannem Baptistam in lingua graecitatis infimae. F. I imo u. 630 | n. 698.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

699 (olim 473). Saec. IX, membran., mm. 332 × 315, ff. II (add.). 123, linn. 32.

<Cosmae Indicopleustae> Topographia christiana (M. 88, 49–428 C; ed. E. O. Winstedt, Cantabrigiae, 1909).

(f. 1) index operis (Winstedt, p. 35–36), (ff. 1^v–2) argumentum (Winstedt, p. 39–40); (ff. 2–6^v) liber I; (ff. 7–24) liber II; (ff. 24–37^v) liber III; (ff. 38^v–44^v) liber IV usque ad vv. εἰ καὶ ἀναισχύντως ἐροῦσιν (Winstedt, p. 135, 3); (ff. 45–91^v) liber V inde a vv. Λοιπὸν κατεληλυθότος αὐτοῦ (Winstedt, p. 142, 2); desiderantur ^a vv. ἐπεκτείνεσθαι καὶ πληροῦν — ἰλαστηρίον οὕτως (Winstedt, p. 147, 11–149, 15) post f. 47^v, ^b vv. ἐν ταύτῃ τῇ γῆ — εὐθέως τὸν θάνατον (Winstedt, p. 158, 10–159, 16) post f. 53^v; (ff. 91^v–96) liber VI; (ff. 96^v–109^v) liber VII; desunt vv. εἰ μὲν εἰς τὴν πρώτην — ἐκ ἀκολουθίας καταλύεσθαι τὴν (Winstedt, p. 272, 20–273, 25) ex casu folii unius

post 108^v; (ff. 109^v–114) liber VIII; (ff. 115–118) liber IX; (ff. 118–123) liber X (Winstedt, p. 294–308).

Codex aetate, factura, arte praestantissimus, cuius picturas lucis ope expressit et enarravit C. Stornajolo (*Le miniature della Topografia cristiana di Cosma Indicopleuste*, 1908) accurata introductione praemissa, ubi commodius percunctari cuique licet.

Scriptura uncialis, quae dicitur, proclinata; spiritus et accentus a scriba omissi (cf. ff. 29–30^v, 106^v) posterius additi; inscriptiones, litterae initiales maximae rubro pigmento distinctae.

Fasciculi saltem duodeviginti in prima singulorum pagina summa dextrorsum signati, quaterniones, ex quibus deciderunt folia haud pauca, nempe fasc. α' prius, fasc. θ' pare medium (post 53^v), fasc. ις' folium quintum (post 108^v), fasc. ιη' folia quattuor posteriora; fasc. ζ'-η' ad folia undecim tantum redacti sunt (ff. 40–50).

Scriptura ff. 21^v, 24, 25, 71 renovata, alio loco (e. g. ff. 1, 119^v) fere deleta.

F. II^v manu saec. XVI *Compendium theologiae christianae*; inferius, manu ni fallor Nicolai Alemanni — qui notulam additis nominis sui litteris initialibus f. 120^v apposuit, et aliam f. 121 — operis breve summarium a I.-S. Assemano completum (eiusdem quaedam in ff. 14^v, 44^v).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

700 (olim 847). Saec. XVI med., chartae., mm. 330 × 225, ff. I. 238 (+ 141^a, 178^a, 148), linn. 29 et 42 (ff. 142 ss.).

1 (ff. 1–51^v) <Nicolai Cabasilae> liturgiae expositio (M. 150) ab editis discrepans, ex exemplo mutilo descripta; inc. κεφάλαιον α' Περὶ τῶν τελουμένων ἐν τῇ προσαγωγῇ τῶν τιμίων δώρων, διὰ τί μὴ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τίθεται. Προσῆγετο δῶρα τῷ Θεῷ παρὰ τῶν παλαιῶν (M. 376 D 1; cap. 2), idem des. γίνεται καὶ καλεῖται (M. 376 D 14); capp. β'-η' = ed. 5–11; cap. θ' Περὶ τῆς θείας ἱερουργίας ἐν ἐπιτόμῳ, inc. Ἔστι δὲ τῆς ἱερουργίας τὸ μὲν ἔργον, des. ἐπισκέψεως καὶ θεωρίας δεῖται τινός; cap. ι' (ed. 12) des. in vv. καὶ κηρύττεσθαι τὴν Τριάδα (M. 392 D 11); cap. ια' Περὶ τῶν αἰτήσεων, διὰ τί πρῶτον αἰτούμεθα τὴν εἰρήνην, inc. Μετὰ δὲ τὴν δοξολογίαν (ib.); cap. ιβ'-ιγ' = ed. 13–14; cap. ιδ' (ed. 15) procedit usque ad vv. τῶν ψαλμῶν τὰ ῥήματα (M. 404 A 10); cap. ιε' (ed. 16) inc. Ἐκεῖνο πρότερον (ib.); cap. ις' = ed. 17; numerus ιζ' omittitur; cap. με' = ed. 45–52; cap. μς' = ed. 53. In principio (ff. 1–1) index capp. α'-μδ'; f. 1^v: *Sunt Nicolai Cabasilae* notavit L. A(llatius).

2 (ff. 53–99^v) s. Gregorii Nazianzeni epistolae CXXXI (M. 37) hoc ordine: 77 sine inscriptione. 162 et 159 sub nota β'. 157. 124. 160. 161. 115. 152. 122. 168 [ι']. 169. 209. 210. 197. 107. 109. 108. 116. 117. 118 [κ']. 111. 95. 239. 14. 23. 21. 37. 39. 22. 189 [λ']. 228. 229. 230. 174. 175. 176. 187. 177.

179. 180 [μ']. 227. 228. 237. 155. 150. 156. 204. 205. 206. 233 [ν']. 181. 133. 134. 136. 137. 70. 71. 38. 24. 89 [ξ']. 74. 240. 226. 75. 207. 208. 82. 83. 86. 84 [ο']. 85. 3. 55. 12. 97. 128. 129. 9. 13. 63 [π']. 62. 27. 184. 234. 67. 69. 68. 16. 17. 18 [ι']. 231. 141. 144. 105. 104. 143. 144. 106. 126. 146 [ρ']. 238. 145. 149. 198. 200. 201. 242. 164. 188. 165 [ρι']. 166. 192. 96. 232. 10. 15. 203. 98. 78. 235 [ρκ']. 56. 223. 222. 79; (ff. 93^v-98) <Gregorii Nysseni> ep. 1 (M. 46, 1000-1009). 236. 66; (ff. 98^v-99^v) <Basili Magni ep. 169. 171. 170 sub nn. ρκη'-ρλ'. In principio: *Similis Nazianzeni ep(isto)lar(um) codex cum Eustathio in Hexaemeron habetur num. 1220* notavit Laur. Zac(cagni).

3 (ff. 100-141) Eustathii Antiocheni* in Hexaemeron (M. 18, 708-793), revera auctorum plurium profanorum sacrorumque compages de bestiis praecipue et de genealogiis, haud ommissa B. M. V. prosapia et historia (cf. F. Zoepfl, *Der Kommentar des Pseudo-Eustathios zum Hexaëmeron*, Monasterii i. W. 1927). A nostro aut alio simillimo defluere videtur editio princeps Allatiana; summaria inde a f. 104; in ff. 100^v. 101^v. 102. 106. 107^v addimenta brevissima et correctiones manu N(icolai) A(lemanni).

4 s. Theodori Studitae¹ (ff. 142-206^v. 215-222^v. 207-214^v. 223-227) sermones parvae catecheseos (Novae Patrum Bibliothecae ab A. Maio collectae t. IX, 1888, p. 1-318) in hoc ordine: 1-42. 53. 44-52. 43. 54 ss. Praecedat index; numeri desiderantur; inscriptiones nonnullae ommissae sunt; catechesis 3 inscribitur *Μετὰ τὸ Πάσχα καὶ εἰς τὴν μνήμην τοῦ μακαρίου Δομετιανοῦ. ὅτι χρὴ ἀποθνήσκειν ἡμᾶς ἀεὶ τὸν προαιρετικὸν θάνατον, καὶ περὶ εὐταξίας.*² (ff. 227-229^v) testamentum (M. 99, 1813-1824 D 11), quod insequuntur (ff. 229^v-233^v) epistola Naueratii de obitu s. Theodori (M. 99, 1825-1849), (f. 234) στιχολογία (*Ναυκρατίου μεγάλου γλυκέρου πόνου — γράψαντα πίστει τούσδε τοὺς βραχεῖς*), (f. 234^v) epigramma in s. Theodorum (M. 99, 105-108).³ (ff. 234^v-238) iambi de variis argumentis (M. 1780-1812) nempe 1-60. 94. 97-101. 106. 103. 95. 123.

Partes duae in unum compactae. Prior <ab Emmanuele Probatario> descripta libellis tribus constat propria enumeratione distinctis (1-51, 52-99, 100-141); fasciculi omnes primis subsequentis verbis directe scriptis aucti sunt in fine. Fenestrae hiant in ff. 2. 2^v. 5; ipsius scribae coniecturae (*ἴσως*, cf. ff. 4. 8^v. 18. 20), correctiones (e. g. ff. 15^v. 38. 40).

Pars altera (ff. 141^a ss.) eodem tempore qua praecedens <a Francisco Syropulo> exarata fasciculos complectitur tredecim quaterniones (exceptis primo binione et secundo ternione) crucem in prima pagina prae se ferentes, in ultima autem fasc. subsequentis verba priora. Signum chartae homo nimbatus ante crucem genu flexus (cf. Briquet 7629); f. 141^a Ἰ 23; ff. 52 et 141^a scriptura vacant. Tabulae priori aversae agglutinatus est

syllabus anno 1550 posterior nuper repertus: *Questiones diverse sacre | scripture et alia.* | . 847.

Integumentum tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

701 (olim 841). Saec. XIV ex., chartac., mm. 350 × 250, ff. 90, linn. 32 et 40-45.

1 (ff. 1-32) <S. Thomae Aquinatis Summae Theologicae pars prima, interprete Demetrio Cydonio>, nempe (f. 1) prologus; (ff. 1-32^v) quaestiones 1-8, des. abrupte *κατὰ τὴν αὐτοῦ οὐσίαν ἐν πᾶσι τοῖς τῆς* (art. 3, non est secundum substantiam suam in qualibet parte domus); cf. M. Rackl, in *Byz. Zeitschr.* 24, 1924, p. 56.

2 astronomica varia. ¹ scholia in <Ptolemaei> syntaxim mathematicam, scilicet (ff. 33^v-36^v) in librum 1 sch. νς', (ff. 36^v-41^v) in librum 2 sch. νθ', (ff. 41^v-45^v) in librum 3 sch. ξ', (ff. 46-51^v) in librum 4 sch. ρκ', (ff. 52-65^v) in librum 5 sch. ρπα', (ff. 66-72) in librum 6 sch. ρδ', (ff. 72-78^v) in librum 13: scholia non numerantur. Scholion primum inc. *Ὁ γὰρ ἂν εἰς πρᾶξιν προαχθῆ ἀναγκαίως ἔχει πρότερον*, ultimum des. *δύο φάσεις ποιοῦνται, Ἀφροδίτης δὲ καὶ Ἑρμοῦ δ' ὡς ἐξῆς γέγραπται* (cf. 13, 8); sequuntur (ff. 79-80) tabulae in quibus *Ἑρμοῦ μοῖραι* variae, deinde (ff. 81-90^v) *προλαμβάνομενα εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ε' πλανωμένων* (inc. *Ἐξῆς δ' ὄντος τῆ τούτων τοῦ περὶ τῶν ἀνωμαλιῶν λόγου*, des. *ἔξομεν τὴν μέσην πάροδον καθ' ἣν ἡ μεγίστη ἐώα διάστασις*). In textu figurae et diagrammata, in marginibus scholia; f. 87 cycli solares, methodus inveniendi pascha christianorum et paschalion ann. 1380.

F. 33 manu citata quaedam de B. M. V. Deipara initio mutila, des. *ἐξ ὧν ἡ κυριώνημος ἀτε τὸ κράτος ἐχοῦσα κατὰ πάντων*.

Ff. 87^v-88^v. 89^v lexicon geographicum ex variis auctoribus (Pausania, Thucydide, Iosepho, Zonara) concinnatum; inc. *Ἄβυδος, πόλις κατὰ τὴν Προποντίδα κειμένη*, des. *Ξάνθος πόλις τῆς Λυκίας ἐπαρχίας — ὑπὸ Ἑλλήνων καταλυθεῖσαν*.

Partes duae in unum compactae. Prior constat fasciculis quattuor (ff. 1-32, linn. 32); signum chartae fructus quidam (cf. Briquet 7345). Altera (ff. 33 ss., linn. 42 circa) fasciculos complectitur octo; signum chartae circuli duo linea recta in crucem desinente divisi et coniuncti (cf. Briquet 3167). Partibus conflatis fasciculi iterum <α^{ov}-β^{ov}> notati sunt. F. 1 manu saec. XVI *Thomas*.

Integumentum tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

702 (olim 855). Saec. XVI med., chartac., mm. 330 × 225, ff. II. 184 (+ 131^a, 158^{a-b}, 160^a, 166^{a-b}, 172^{a-b} vacua), linn. 26-37.

1 Nicetae David (*Τοῦ φιλοσόφου κυροῦ Νικήτα ἐπισκόπου Δαδύβρων* ms.) expositio carminum arcanorum s. Gregorii Nazianzeni; cf. cod. 488. ¹ (ff. 3^v-8^v) carmen I 1, 1 de Patre; prooemium (ff. 1-3) in M. 105, 577-581, ex nostro codice. ² (ff. 8^v-15^v) carmen I 1, 2 de Filio. ³ (ff. 15^v-22^v) carmen I 1, 3 de Spiritu Sancto. ⁴ (ff. 22^v-31^v) carmen I 1, 4 de mundo. ⁵ (ff. 31^v-38^v) carmen I 1, 5 de providentia. ⁶ (ff. 38^v-45^v) carmen I 1, 7 de substantiis mente praeditis. ⁷ (ff. 45^v-53^v) carmen I 1, 8 de anima (M. 38, 685-700). ⁸ (ff. 53^v-60^v) carmen I 1, 9 de Testamentis et adventu Christi (M. 38, 700-712). ⁹ (ff. 60^v-70^v) carmen I 2, 9 de virtute (M. 38, 712-729). ¹⁰ (ff. 71-80) carmen I 2, 14 de humana natura (M. 38, 729-745). ¹¹ (ff. 80-89) carmen I 2, 15 de exterioris hominis vilitate (M. 38, 745-760); subiungitur (ff. 89-91^v) carmen <I 2, 16 de vitae itineribus> (M. 38, 760-764). ¹² (ff. 91^v-96^v) carmen I 2, 17 variorum generum beatitudines (M. 38, 764-773); subsequitur (ff. 96^v-99) carmen II 1, 2 Gregorii iusiurandum (M. 38, 773-777). ¹³ (ff. 99-104^v) carmen I 2, 31 distichae sententiae (M. 38, 777-788). ¹⁴ (ff. 105-131^v) carmen I 2, 33 tetrastichae sententiae (M. 38, 788-841, 9).

2 (ff. 132-155^v) vita s. Silvestri ex exemplo lacunoso (cf. f. 132^{r-v}) descripta, *Σύγγραμμα Εύσεβίου τοῦ Παμφίλου εἰς τὸν τῆς ὁσίας μνήμης ἐπίσκοπον Σιλβεστρου καὶ Κωνσταντίνου τὸν τῆς θείας λήξεως* ms., fere ut in cod. 654, ff. 230-253^v (BHG. 1631).

3 sermones quinque: ¹ (ff. 156-157) **Procli archiepiscopi CP.** (?) in parasceven, ab editione (M. 65, 781-788) paullo discrepans. ² (ff. 157-158^v) s. **Athanasii*** in passionem Domini (M. 28, 1053-1061). ³ (ff. 159-160^v) **Eusebii Alexandrini** (?) in secundum adventum Domini (M. 61, 775-778). ⁴ (ff. 161-166) s. **Ephraem** in secundum adventum Domini (Assemanus II [gr. lat.], p. 247-258) et ⁵ (ff. 167-172^v) in eos qui in Christo obdormierunt (Assemanus III, p. 260-273).

4 de Susanna, scilicet ¹ (f. 173^{r-v}) **Africani** epistola ad Origenem atque ² (ff. 174-184) **Origenis** responsum (M. 11, 41-85); ³ (f. 184) **Hippolyti Romani** in eadem (M. 10, 689 A 1-10); ⁴ (f. 184^{r-v}) **Ioh. Chrysostomi*** ἐκ τοῦ εἰς τὴν Σωσάνναν λόγου (Ἀγωνιζέσθω — ἱματίων καπνίσματα: M. 56, 590, ll. 16-2 ab imo).

Tres partes a totidem librariis descriptae. Prima (ff. 1-155, linn. 29) fasciculos complectitur viginti quaterniones, si excipias ζ' et δ' terniones, <ab Emmanuele Probataro> absolutos; in marginibus coniecturae nonnullae (e. g. ff. 14^v, 15, 19, 37) et correc-

tiones. Secunda (ff. 156-172^{a-b}, linn. 37) constat fasciculis sex <a Francisco Syropulo> exaratis et a Matthaeo Devario accurate perlustratis, qui nonnulla correxit nominis sui compendio (M') saepius addito. Tertia (ff. 173-184, linn. 26) fasciculos duo comprehendit <a Viviano Brunoro> perscriptos. — Officinarum chartariorum signa: liliium circulo inclusum (cf. Briquet 7104), sagittae duae decussatae cum stella desuper (cf. Briquet 6291), scala circulo inscripta (cf. Briquet 5931), stella rhombo arcuato atque circulo inscripta (cf. Briquet 6097).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

703 (olim 465). Saec. XIV, chartac., mm. 295 × 220, ff. II (add.). 302, linn. 31.

Ascetica varia sub inscriptione *Λειμών εὐανθής καὶ παράδεισος ἄλλος. φυτὰ νοητὰ προβαλλόμενος ξένα. πατέρων σπουδάσματα τῶν θεοφόρων. ἐνταῦθα προτέθενται τῷ βουλομένῳ. ὧν ὡς ἐφικτὸν ἀνιχνεύων τοὺς τρόπους. φυτὸν τεθλιδὸς ἐφ' ὑδάτων ἐξόδοις. ὀφθῆ τὸν καρπὸν ἐν καιρῷ προσενέγκον. τῷ δημιουργῷ καὶ φυτουργῷ δεσπότη* (a nostrate f. II repetita).

1 Philothei monachi monasterii Deiparae ἐκ τῶν ἀσκητικῶν (cf. M. 98, 1369-1372), nempe (ff. 1-3^v) <cap. 1>; inc. *Ὅσοι εἰς Χριστὸν, des. οἱ τὸν χρυσὸν ἀνορύττοντες. ² (ff. 3^v-8^v) <cap. 2>; inc. Τὴν χάριν καὶ τὸν ἀραβῶνα τοῦ ἀγίου Πνεύματος, des. κυβερνῶν ὡς φιλόανθρωπος τὴν σωτηρίαν ἡμῶν εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. ³ (ff. 8^v-9^v) <cap. 3> inc. Σοὶ τῷ δεσπότη ἡμῶν ταῦτα τὰ νοήματα, des. ἵνα μὴ ἐκτρεπώμεθα τῆς κατὰ νοῦν φιλοσοφίας τε καὶ συνέσεως. τῷ δὲ Θεῷ κ. τ. λ. ⁴ (ff. 9^v-13^v) <cap. 4> *Ὅτι τῆς καρδίας φυλακῆ συμφυλάσσονται καὶ αἱ θεῖαι τοῦ Χριστοῦ ἐντολαί, ut in cod. 658, ff. 72^v-79.

2 Hesychii presbyteri de temperantia et virtute centuriae in ordine ab editis (M. 93, 1480-1544) satis diverso: (ff. 13^v-23) centuria I; § ρ' comprehendit edd. ζς'-ζθ' usque ad νν. καὶ πάση τῇ ζωῇ σου (M. 1512 A 3). (ff. 23-34) centuria II, quae inc. *Ὅτε τῶν θείων καὶ ἀχράντων (M. 1512 A 5, § ρ' cent. I); § ed. 99 omittitur; ρ' inc. Ταῦτά σοι, Θεόδουλε (M. 1544 D 1). Subnectuntur excerpta quaedam, scilicet (ff. 34-35) ex Theodoro Studita tria, (f. 35^{r-v}) ex Ioh. Chrysostomo duo [in margaritas, in ps. 140], (ff. 35^v-36) ex vita s. Pauli iunioris (Ὁρῶν ὁ κλεινὸς οὗτος — ὀμιλῖαι: Anal. Boll. XI, 1892, p. 152, 4-153, 11).

3 Symeonis theologi iunioris (?), τοῦ Μεταφραστοῦ κῦρ Συμεὼν καὶ νέου θεολόγου ms., opuscula quattuor. ¹ (ff. 36-40^v) περὶ προσοχῆς, seu methodus orandi, praecedentibus versibus *Ὅστις βούλεται — τὴν ἀγάπην ut in cod. 658, ff. 92-101. ² (ff. 40^v-45^v) de divino lumine, περὶ τῆς ἐκ τοῦ Πνεύματος ἐγγνωμένης τοῖς ἀγωνιζομένοις πιστοῖς καὶ πρὸ τοῦ θανάτου ζωο-

ποιού νεκρώσεως — πῶς δὲ ἡ μετοχή τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν τοῖς πιστοῖς καὶ ἡ ἀγιοσύνη καὶ ἡ τελεία ἀπάθεια γίνεται. Inc. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς φησιν ὁ Κύριος, des. τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν δωρήσεται τὴν ἀπόλαυσιν. ³ (ff. 45^v-50) de signo Christi, ὅτι δεῖ σκοπεῖν εἰ τὰ τῶν μακαρισμῶν τοῦ Χριστοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἔχομεν — ἀδύνατον τὸν μὴ σημειωθέντα τῷ σημείῳ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ φέροντα εἰς βασιλείαν οὐρανῶν εἰσελθεῖν. Inc. Ὅσοι ἐσμὲν ἀσφράγιστοι τῆς τοῦ Κυρίου... σφραγίδος, des. καὶ λύπην ἔξετε εἰς αἰῶνα ἀπέραντον. ⁴ (ff. 50-53) de quiete, περὶ ἡσυχίας καὶ ὁποίας ἐργασίας ὀφείλει ἔχεισθαι ὁ ἐν ταύτῃ ἀνδρείως προσκαρτερῶν. Inc. Περὶ τῆς τελεωτέρας τῶν ἀρετῶν ὀλίγα τιὰ προθυμούμενος εἰπεῖν, des. ἀποδοῦς ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα καὶ τὰς ἐνθυμήσεις καὶ λόγους αὐτοῦ, ᾧ πρέπει κ. τ. λ. Quae leguntur inde a f. 40^v eadem repetita sunt infra ff. 237-249.

⁴ (ff. 53^{r-v}) s. Ephraem de monachis (Assemanus [gr.-lat.], t. III, p. 150-152); subditur (ff. 53^v-54) excerptum ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ (Διόκλητός τις ἦν ἀσκητῆς — μετὰ Θεοῦ ἐστίν).

⁵ (ff. 54-69) s. Maximi* ἕτερα κεφάλαια (M. 90, 1401-1461; Eliae ecdidici Anthologium in M. 127, 1129-1147 atque [f. 60 ss.] gnosticae sententiae in M. 1147-1176); de opere vide M. Disdier, *Élie l'Écdicos et les ἕτερα κεφάλαια*, apud *Échos d'Orient*, 1932, p. 17-43.

⁶ (ff. 69-92^v) Diadochi Photicensis de perfectione spirituali capita C, κεφάλαια πρακτικῆς γνώσεως καὶ διακρίσεως ἐκατόν ms.; κα' = edd. 21 et 22, νε' = edd. 56 et 57, desiderantur nn. ξε' Γβ' (= edd. 67-91). Adnectuntur excerpta duo ^a (ff. 92^v-93) Macarii περὶ διακονιὰς (Τοὺς μήπω δυναμένους ἄκρως — τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν γένηται) et ^b (f. 93) s. Ioh. Chrysostomi (Τὸ τῆς εὐχῆς καὶ τοῦ λόγου ἔργον — εἶναι βλαστήματα), ^c (f. 93^{r-v}) sententiae septem, quarum prima inc. Ἀκτῆμων ἐστὶν ὁ ἀποταξάμενος πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ, ultima des. ὃν αἰεὶ καθαίρειν δεῖ καὶ κοσμεῖν πρὸς ὑποδοχὴν Θεοῦ.

⁷ Thalassii abbatis, τοῦ — Θαλασσίου τοῦ Λίβνος καὶ Ἀφρικανοῦ ms., centuriae de caritate et continentia (M. 91, 1428-1469), nempe (ff. 93^v-95^v) cent. I, (ff. 95^v-98) cent. II, (ff. 98-100^v) cent. III, (ff. 100^v-103^v) cent. IV.

⁸ (ff. 103^v-107^v) <Michaelis> Pselli <de omnifaria doctrina> capp. 1-14. 47 (M. 122, 688-717); inseritur f. 107 paragraphus περὶ νοῦ (Νοερὰ μὲν καὶ ἡ ψυχὴ — καὶ ἡ τελειότης κατὰ τοῦτον).

⁹ Stephani metropolitae Bostrensis (?) ^a (ff. 107^v-108) σύντομος διήγησις τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς, ^b (f. 108) διαίρεσις τῶν παθῶν, ^c (f. 108^{r-v}) stemma divisionis animae, ^d (ff. 108^v-109) διάγνωσις τῶν λογισμῶν, omnia ut in cod. 451, ff. 67-68. De Stephano vide quae scripsit I. Hausherr, *Vie de Syméon le Nouveau Théologien par Nicolas Stéthatos* (*Orient. christ.* XII,

1928, p. LI-LVI). Insequuntur sub nomine τοῦ Κλήμακος (ff. 109-111^v) exempla varia ad ascetim pertinentia ex naturalibus maxime deprompta (inc. Πάντων θηρίων αἰσθητῶν ἀναρετικὴ ἡ ἔλαφος).

¹⁰ s. Nili ¹ (ff. 111^v-119^v) de oratione* sine prooemio et sine numeris (M. 79, 1168 B-1200; de auctore vide supra ad cod. 653, f. 182). ² (f. 119^v) τοῦ αὐτοῦ πρὸς νεωτέρους μοναχοὺς διδασκαλία (inc. Δεῖ τὸν νέον ἀσκεῖν σώματος ἡσυχίαν). ³ (ff. 119^v-121) institutio ad monachos (M. 1236-1240). ⁴ (ff. 121-129^v) de <diversis malignis> cogitationibus* (M. 1200-1228 C 3 νοῦν ἀστεροειδῆ ὄψει ἐν προσευχῇ); capitum numeri omittuntur, deest cap. 21. ⁵ (ff. 129^v-135) epistolae LIII ad monachos ut in cod. 653, ff. 141-145^v.

¹¹ Marci monachi. ¹ (ff. 135-141^v) de lege spirituali κεφάλαια τετρακοσία (= opusc. I; M. 65, 905-929) sine numeris; ² (ff. 141^v-152) de <his qui putant se ex operibus iustificari>, sine numeris (= opusc. II; M. 929-965); ³ (ff. 152-164^v) de baptisate (= opusc. IV; M. 985-1028) ex exemplo lacunoso; desiderantur vv. καὶ συνήγειρεν ἡμῖν — φιλικὴ ὁμιλία (M. 985 D 4-992 B 11); ⁴ (ff. 164^v-167) consultatio intellectus cum sua ipsius anima (= opusc. VIII; M. 1104-1109); ⁵ (ff. 167-176) ad Nicolaum <praecepta animae necessaria> (= opusc. V; M. 1028 ss.); rescriptum Nicolai inde a vv. ἤκουσεν τῆς ὁμοζύγου (M. 1032 C 3) ab editis longe discrepans. Subnectuntur (f. 176^{r-v}) quaedam de sacra communione narratiunculae; inc. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἡσαίας περὶ τῆς κοινωνίας, des. οὐκ ἴσχυεν οἷς (!) ἐξ ἡμῶν ἀδικεῖν χριστιανῶν.

¹² (ff. 176^v-178) Evagrii monachi <de vitiis quae opposita sunt virtutibus> (sub nomine Nili in M. 79, 1140-1144; cf. J. Muyldermans, *Evagriana de la Vaticane*, apud *Le Muséon* LIV, 1941, p. 4-5).

¹³ (ff. 178-181) s. Basilii regulae fusius tractatae 6 et 7 (M. 31, 925-933).

¹⁴ Macarii magni orationes tres: ¹ (ff. 181-185) λόγος κ' εἰς πειρασμόν, ut in cod. 694, ff. 260^v-263^v; ² (ff. 185-187^v) λόγος κα', hom. 19 (M. 34, 641-649); ³ (ff. 187^v-189^v) λόγος νς' (ed. G. L. Marriott, *Macarii Anecdota*, apud *Harvard Theological Studies* V, 1918, p. 44-46).

¹⁵ Antiochi monachi excerpta tria ^a (f. 189) <ex hom. 7> περὶ νηστείας (M. 89, 1453 A 1-B 1), ^b (ib.) de magnanimitate, ^c (ff. 189^v-191) <hom. 102>, περὶ τοῦ παρετεῖσθαι τὰς ἀκαιροὺς τῶν κοσμικῶν cod. (M. 1740-1744, paucis in fine mutatis). Subnectuntur quaedam Dorothei (f. 191) atque Anastasii (f. 191^{r-v}, de virtutibus animae).

¹⁶ (ff. 191^v-203^v) ἐκλογή μικρὰ ἐκ τῆς βίβλου τῆς φιλοθέου ἱστορίας, nempe <Theodreti Cyri> historiae religiosae (M. 82, 1284 ss.) capita plurima, sci-

licet 3-5. 9. 10. 15. 18. 19. 21. 22 in epitomen redacta, 23-25 fere ut in editione, 26-27 in compendium, 28-30 fere ut in editione; capiti de Asclepio (25) addita est, f. 200^v, notitia brevis de Heliodoro. Ecloga des. in vv. οὐδὲ τῶν ἄλλων τῆς ἀρετῆς εἰδῶν ἀμελεῖ, ἀλλὰ (M. 1493 A 11) εἰς πάντα σπουδαίως οὐσα ὧν τὸ τέλος τὸν στέφανον εὔροίτο παρὰ Κυρίου; alia ex eiusdem opere in ff 287^v-290. — Subnectitur (ff. 203^v-208^v) vita s. Marci Atheniensis eremitae in Libya (Acta SS. Martii III, p. 40*-43*).

17 (ff. 208^v-209^v) <s. Iohannis Damasceni de octo spiritibus nequitiae> (M. 95, 80-84 A 3) ut in cod. 375, ff. 178-179.

18 Anastasii Sinaïtae sermones tres ut in cod. Laurent. VII 1, ff. 310-332 (Bandinius, t. I, p. 195-196; cf. M. 89, 1149-1152), nempe ¹ (ff. 209^v-215^v) de hominis creatione a Deo (M. 44, 1328-1345; fragmentum in M. 89, 1144-1149); ² (ff. 215^v-218^v) iterum in illud *Ad imaginem*; inc. Ὁμοιαστοῖς νοεροῖς ὁμοῦ καὶ προφητικοῖς, des. τιθέντα τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων. αὐτῶ κ. τ. λ.; ³ (ff. 218^v-226) sermo tertius, τοῦ αὐτοῦ ἀκολουθῶς λόγος γ' (M. 89, 1153-1180 B 3 τῶν Ἀριανῶν μύθους; Bandinius, op. cit., p. 299-312).

19 ascetica alia: ¹ (ff. 226-234^v) de abbate Philemone anachoreta; inc. Ἐλεγον περὶ τοῦ ἀββᾶ Φιλήμονος τοῦ ἀναχωριτοῦ ὅτι καθεῖρξεν ἑαυτὸν ἐν τινι σπηλαίῳ, des. εὐχαρίστως μηδὲν τὸ παράπαν λαλῶν ὁ ὄντως φιλόσοφος ἀνήρ. ² (ff. 234^v-236^v) λόγος ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Παχωμίου, nempe Paralipomena 17-20 in recensione nova (inc. Εὐχομένου τοῦ ἁγίου Παχωμίου ἐκτενῶς ἄφνω περὶ τὸ μεσονύκτιον ὁρᾶ ὀπτασίαν, des. θεωρητικὰ ἀπεργάζεται καὶ μετάρσιον ἀπὸ τῶν γηϊνῶν ποιήσας τὸν Θεὸν φαντάζεσθαι; cf. S. Pachomii vitae graecae... ex rec. F. Halkin, 1932, p. 140, 17-146, 1). Sequuntur ^a (f. 236^v) excerpta duo brevissima Marci monachi et s. Ephraem, ^b (ff. 236^v-237) **Palladii** epistola ad Lausum (ed. Butler, p. 6-7), ^c (f. 237) dictum s. Syncreticae.

20 ἐκ τῆς συγγραφῆς τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν τοῦ νέου θεολόγου, hoc est Symeonis theologi iunioris (?) ¹ (ff. 237-242^v) de divino lumine ut supra ff. 40^v-45^v, ² (ff. 242^v-246^v) de signo Christi ut in ff. 45^v-50, ³ (ff. 246^v-249) de quiete ut in ff. 50-53; subnectitur (f. 249^r-v) <s. Ephraem de monachis> ut supra f. 53^r-v.

21 (ff. 249^v-252^v) <Basiliū Maleini informatio ascetica>, μοναχοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου λαύρας τοῦ Μακρινοῦ ἱατροῦ λεγομένου λόγος cod. (ed. L. Petit, *Traité ascétique de Basile Maléinos*, in *Revue de l'Orient chrétien* VII, 1902, p. 598-603); quaedam addita sunt de triplici divisione animae.

22 Evagriana, cf. supra ff. 176^v-178. ¹ (ff. 252^v-255) sententiae ad monachos, συμβουλείαι εἰς μοναχοὺς τοὺς θέλοντας σωθῆναι καταμόνας καὶ ἐν κοινοβίῳ ms. (ed. H. Gressmann, *Nonnenspiegel und Mönchspiegel*, in *Texte und Untersuchungen* XXXIX, 4, p. 153-164, 2: καὶ μὴ προσέλθῃς θύραις ἀνδρῶν ἀνόμων; latine in M. 40, 1277-1282 B 8). ² (ff. 255-257) rerum monachalium rationes, τοῦ αὐτοῦ κατὰ μοναχοὺς αἴτια καὶ ἡ καθ' ἡσυχία(ν) τούτ(ων) παράθε(σις) ms. (M. 40, 1253 B 3-1264 B 8 προσεῦξεσθαι δεῖ, haud paucis discrepantibus). ³ (f. 257^r-v) <de diversis malignis cogitationibus> excerpta quinque (vide Muyldermans, *art. cit.*, p. 2-3). ⁴ (ff. 257^v-258) <tractatus ad Eulogium monachum> fragmenta duo (Muyldermans, p. 3-5); alia in ff. 259^v-263^v. ⁵ (ff. 258-259) <capita cognoscitiva selecta> (inc. Τέσσαρες τρόποι εἰσὶ δι' ὧν ὁ νοῦς λαμβάνει νοήματα, des. ἀνεῖδεα δὲ εἰκοσιοκτὼ: ed. Muyldermans [*Le Muséeon*, 1931, p. 375-380] sub numeris ιζ'-ξβ'). ⁶ (f. 259^r-v) sententiae variae ex operibus Nili et Evagrii (inc. Ὁ ἄνθρωπε, οὐ ῥύσεται πίστις [M. 79, 1240 A 6], des. ὁ φοβούμενος Θεὸν πάντα ποιῆ [M. 40, 1269 D 11]). ⁷ (ff. 259^v-263^v) <ex tractatu ad Eulogium monachum> excerpta complura; inc. Νόει δέ μοι τὴν ἐναντοῖαν χάραν (M. 79, 1101 C 4), des. τὴν κακίαν ἐξωθήσωμεν (M. 1125 D 10), sententiis duobus insertis f. 261^r-v, alia in fine. ⁸ (f. 263^v) <de octo vitiosis cogitationibus> § 7 (M. 40, 1273 A 15-B 10 πρὸς τὸν τόπον ἐμβάλει).

23 ascetica alia ex Historia monachorum, Historia religiosa, Historia lausiaca maximam partem desumpta. Haec notavimus: ¹ (f. 264) dicta Isaïae (primum in Pauli Evergetini collectione; ed. Atheniens. 1900, I, p. 24); ² citantur Paulus cappadox (ff. 265^v-266) et Theodorus ὁ Βιζαντεὺς (f. 266^r-v); ³ anecdota de sacerdote Laodiceno (ff. 268^v-269) et (f. 269) de archiepiscopo Amos (cf. Nau, *Le texte grec des récits utiles à l'âme d'Anastase*, apud *Oriens christianus*, 1903, p. 82-83 [LV], 87-88 [LIX]); ⁴ (ff. 269-275^v) περὶ ἄδου, revera narratio de iudicio, de caelo et igne purgatorio (inc. Ἐδν ἡ κεφαλὴ τοῦ νοῦ εἰς χάσμα); ⁵ ἐκ τῆς κατ' Αἰγύπτου ἱστορίας τὸ λεγόμενον μικρὸν Παραδείσι, nempe excerpta plura ex Historia monachorum in Aegypto (quam vulgavit E. Preuschen sub titulo *Palladius und Rufinus*, Giessen, 1897) hoc ordine sese excipientia: (ff. 275^v-277) capp. 5 (Preuschen, p. 29-30). 23. 24. 26, cui subditur (ff. 277-279) hist. laus. cap. 47 (ed. Butler, p. 136-142); deinde sub eadem inscriptione qua f. 275^v prologi § 13, cap. 1 § 1 et 13-64. 3. 18. 22. 31. 12 § 5-8. 13. 15; omnia haec ab editione citata non semel discrepant; ⁶ (ff. 287^v-290) epitome historiae religiosae Theodoretī (cf. supra ff. 191^v-203^v), nempe capp. 2. 6. 5. 17. 21; in fine: ἐκ τῆς φιλοθέου ἱστορίας ταῦτα; ⁷ (ff. 290-291) ἐκ τοῦ λαυσαϊ-

κοῦ, nempe prologus inde a vv. Ἄμεινον γὰρ ἢ μετὰ λόγου, paucis omissis (Butler, p. 12, 17-14, 25).

24 ¹ (ff. 291-292^v) iambi εἰς τοὺς κορυφαίους τῶν ἀποστόλων (inc. Ἐρημοβατῶν Ἰσραὴλ ὁ δραπέτης, des. τὸν εὐλογητὸν ὡς ἔχεις ἔθος δίδου); subnecuntur ² (f. 292^v) quaedam de nummis (νόμισμα, κοδράντης) et de calvaria, ³ (ib.) dictum Moysis abbatis.

25 (f. 293^{r-v}) s. Epiphani de duobus gemmis (M. 43, 293-301) recensio brevis; inc. Πρῶτον σάρδιον τὸ βαβυλώνιον, des. οὗτος ἐν τῷ αὐτῷ ὄρει. Sequuntur excerpta ^a (ff. 293^v-294, 295^{r-v}) ex s. Basilio, ^b (ff. 294-295) ex vita s. Eusebiae sub inscriptione ἐκ τοῦ βίου τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ξένης τῆς Ῥωμαίας (cf. M. 114, 989 B 9-992 D 1), ^c (ff. 295^v-297^v) <ex narrationibus> s. Nili* (inc. Οἱ γὰρ μετριώτερον ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς [M. 79, 596 B 7], des. βεβαιώσαντα τὴν ὑπόσχεσιν [M. 689 A 12]), ^d (ff. 297^v-301) ex vita s. Euthymii <metaphrastica> cap. 65. 91-92. 160. 162. 138-141 (M. 114, 649 A 4-C 13, 673 A 7-C 14, 732 B 5-733 C, 712 D 3-717 A 13), ^e (ff. 301-302) ex vita s. Theodosii coenobiarchae <metaphrastica> cap. 44 (M. 114, 512-513).

Fasciuli 38 quaterniones, si excipias ultimum ternionem, a duobus ni fallor librariis sese excipientibus exarati (alter ff. 102^v-112^v), accurate castigati pigmento rubro locis mendosis illito. F. 302 oratio et nomen Νικάνδρου ἀμαρτωλοῦ. Officinarum chartarum signa: arcus, bestiae caput, claves duae, securis, trimontium.

F. 1^v donatio: † Τὸ παρὸν βιβλίον ἀφιέρωθη τῇ νέα μονῇ τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἐν μοναχοῖς κυροῦ Νικάνδρου τοῦ ἀγιονησίτου, f. 1: † Βιβλίον τῆς κατὰ τὸν Ἄθω σε(βασμίας) νέας μονῆς τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ. F. I manu Luciani cuiusdam saepius notata: Liber vite s(an)c(t)o(r)um patrum Filothei.

Codicem mutuo acceperunt F. Arcudius anno 1640 (Archiv. Biblioth., t. 30, f. 355), L. Allatius anno 1643 (ib., f. 367). Ff. 230^v. 233^v. 237^v. 301^v. 303^v sine scriptura.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

704 (olim 933). Saec. XV et XV, chartac., mm. 225 × 145, ff. III (add.). 205, linn. 30 circiter.

Codex miscellaneus.

1 Varia mutila hoc ordine: ^a (f. 1^{r-v}) de numeris, harmonia, astronomia ex Platone, Andronico Pythagorico, Synesio; ^b (f. 2^{r-v}) de eodem argumento et speciatim (ff. 3-7^v) de numero septem; Origenes citatur ff. 3^{r-v} (Philocal. II, xx) et 7^{r-v}; des. in vv. ἐπὶ τινῶν σωματικῶν παθημάτων εἰς (Philocal. xxvii; ed. Robinson p. 246, 24).

2 (ff. 8-9^v) fragmentum <antipalamicum> de divina operatione; inc.

mut. φιλονεικότερόν τε καὶ ἀναιδέστερον ἐνιστάμενος λέγοι, des. in vv. (Theodori τοῦ Καρῶν) πόθεν γὰρ ἄλλοθεν γνωσθήσεται Θεός | . Citantur Maximus (ff. 8^v. 9), Gregorius Nyssenus (f. 9), Palamas (notula interlin. f. 8^v).

3 (ff. 10-24^v) laudatio s. Pauli iunioris (ed. H. Delehaye, apud Th. Wiegand, *Milet*, III 1, 1913, p. 136-157, ex hoc codice; cf. G. Mercati, *Opere minori* IV, p. 39-40).

4 <Iohannis Cyparissiotae> libri V adversus Palamam fere ut in codd. Laurent. V 16 et Paris. 1246 (G. Mercati, *Notizie di Procoro...* 1931, p. 255 et 513), hoc est (ff. 25-40) liber 1 mutilus; (ff. 40^v-56^v) liber 2 fine mutilus, foliis octo post 56^v deperditis; (ff. 57-71) liber 3 mutilus, fasciculo uno post f. 64^v effluxo; (ff. 71-115^v) liber 4; (ff. 116-151) liber 5.

5 (ff. 152-173^v) liber invectivus adversus Iohannem Calecam patriarcham CP., a Palamae fautore αὐτόχειρι perscriptus, initio, medio necnon fine mutilus, duabus partibus coaevis constans. Citantur (ff. 151^v-153^v. 158^v) tomus anni 1341 contra Barlaam (M. 151, 680 A 10-682 C 11, 691 D-692 A), (ff. 154-155^v) epist. Ioh. Calecae contra Palamam (cf. M. 150, 892 D-894 C); nominantur Barlaam (ff. 152^v. 158^v. 173^v; cf. ὁ ἐκ Καλαβρίας Θρασύμαχος f. 152), Glaucophanes (? ff. 152. 158^v. 159^v ὁ παρὰ σοῦ χειροτονηθεῖς), Palamas (ff. 152. 162^v τὸν θεσπέσιον Π. 173); rebus illicite gestis Calecas obnoxius arguitur (e. g. de <Hyacintho> ep. Cypri; cf. G. Mercati, *Notizie di Procoro...* p. 221). Libellus denique convenire mihi videtur cum episcoporum accusatione apud imperatricem facta, unde Calecas m. febr. 1347 exauctoratus est (cf. Cantacuz. hist. III, 98-99); inc. | ταχῆ γῆς καὶ θαλάσσης ἐξαπλωσάντων, des. abrupte τὸ τῆς αἰσχύνης συμβέβηκεν ὄνειδος ἄτε καὶ | .

6 (ff. 174-205^v) Stephanites et Ichnelates (ed. V. Puntoni, Florentiae, 1889); inc. mut. ἐν τοῖς μυστηρίοις τὰ μὲν κρύπτειν (Puntoni, p. 193, 83), des. mut. ἐπὶ τὸ φυλάξαι αὐτό. ὁ δὲ <πρω>τομάγειρος ἐλ... | (p. 289); de codice (V¹) v. ipsius Puntoni praefationem.

Partes sex seu potius totidem codicum fragmenta in unum compacta. I (ff. 1-7) linn. 28 circiter, chartae signum circuli duo linea recta divisi et coniuncti. II (ff. 8-9) signum chartae basiliscus. III (ff. 10-24^v) saec. XV, linn. 35 circa, scriptura f. 20 cancellata. IV (ff. 25-151) fasciuli 16 quaterniones notis <γ>-κ' signati; deciderunt fasc. duo priores, fasc. ζ' post f. 56^v, fasc. θ' post 64^v et qui f. 151 sequebantur; linn. 29. V (ff. 152-173) manus tres sese, ni fallor, excipientes: ^a ff. 152-159, linn. 29; ^b ff. 160-161; ^c ff. 170-173, linn. 39. VI (ff. 174-205) saec. XV; fasciuli quattuor, linn. 30; litterae initiales maiores, summaria, necnon sententiae variae rubro colore exarata; signa chartae flos seu fructus quidam, crux latina.

F. 1^{r-v} index latinus saec. XVIII; ff. II et III sine scriptura; ff. 1 et 205^v imis

sigillum bibliothecae Nationalis Parisiensis rubrum; in sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigium. F. 141^r lucis ope expressit G. Mercati, *op. cit.*, tab. XII b.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

705 (olim 634). Saec. XIV, chartac., mm. 225 × 145, ff. VIII (I-IV. VIII add.). 196 (+ 16^a. 39^a. 48^{a-c}. 52^{a-d}. 58^{a-c}. 75^{a-c}. 77^a. 94^{a-b}. 118^{a-c}. 120^{a-b}. 122^a. 129^a vacua), linn. 25 circiter.

Adversus Barlaam et Acyndinum libelli tres.

1 (ff. 1-133^v) Patrum testimonia maxime de essentia et divina operatione in argumenta XVI distributa; primum *Ὅτι ἄλλο εἶναι τὴν οὐσίαν καὶ ἄλλο τὴν οὐσιώδη δύναμιν τε καὶ ἐνέργειαν οἱ θεολόγοι φασὶν ἐπὶ Θεοῦ*. Praecedit index (ff. VI-VII^v).

2 (ff. 134-135) Acyndini et Barlaami capita XIV <a Philotheo> in ff. 135-138^v. 187-193^v reprobata (cf. cod. 573, ff. 3^v-10^v) et in ff. 193^v-194^v repetita; auctoritates quaedam additae in ff. 194^v. 195 et V^r.

3 (ff. 139-186^v) tomus synodicus anni 1351 sub inscriptione *Ὁ προβὰς ὕστερον ἱερὸς τόμος κατὰ τοῦ Ἀκινδύνου καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτῶ, τῶν τε χρηματισάντων δύο ἀρχιερέων, τοῦ Ἐφέσου καὶ τοῦ Γάνου, καὶ τοῦ Γρηγοῦ καὶ τοῦ Δεξιού καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοδόξων αὐτοῖς* (M. 151, 717-764; P. Uspenskij, *Istorija Afona*, III 2, Petropoli 1892, p. 741-780). In ff. 195^v-196 alia manu reprobatio opinionis acyndiniana de essentia et operatione divina.

Duae partes ex eodem ni fallor scriptorio editae. Prior (ff. V-138. 187 ss.) constat fasciculis κγ', linn. 27-30; summaria et auctorum nomina rubro colore exarata. Altera (ff. 139-186^v) fasciculos sex comprehendit enumeratione propria distinctos, linn. 22-23. Utriusque partis signum chartae gladius (cf. Briquet 5114).

F. V Ḃ 52. 4 *Plu. sec.* ff. IV et IV manu saec. XVI: *Opus theologu(m) ex dictis s(an)ctorum doctor(um) confectu(m) valde pulchru(m) et utile. Et opus aduersus Achindinu(m) et Barlaam Latinos, et contra Latinos*; in tabula priore aversa syllabus anno 1550 posterior nuper repertus: *Excerpta et (sic) uariis s(anc)tis Theologis et alia*. | . 634. In sectura inferiore libri clausi: † PHTA ΑΓΙΩΝ †.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii, fibularum vestigia; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 705.

706 (olim 766). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 217 × 145, ff. III. 197 (+ 10^a. 22^{a-b}. 29^a. 49^a. 78^a. 161^{a-c}. 162^a. 170^a. 174^a. 175^a. 179^a. 181^a. 186^{a-b}. 188^a. 190^{a-b}), linearum numerus varius.

Codex miscellaneus ab Isidoro card. Rutheno ex ipsius operibus atque aliis collectus; de quo vide Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il card. Ruteno* [*Studi e Testi* 46] 1926, p. 24-30.

1 de Hephaestione aut Hephaestionis varia, hoc ordine: ¹ (ff. 1-3) Longini prolegomena, seu scholl. B liber primus (ed. Consbruch, Lipsiae 1906, p. 81-89); ² (ff. 3-6) <scholl. B liber secundus> (Consbruch, p. 257-265); ³ (ff. 6^v-8) scholl. B liber tertius, *ἐπιτομή τῶν θ' ἰσχυρῶν* cod. (Consbruch, p. 266-272, 14 *δακτυλικῶν κοινῶν ἀδιάφοροι, μακραὶ τε καὶ βραχεῖαι*); ⁴ (ff. 8-10) <Hephaestionis enchiridion> usque ad vv. *καὶ βραχείας, ἀμφίβραχυς* (Consbruch, p. 1-11, 8) cum scholiis in marginibus, iisdem fere ac in ms. Cantabrigensi (Consbruch, p. 94-109, 11: scholl. A). F. II <Libanii> epistolae 1552*. 684.

2 (ff. 12-22) <Isidori Rutheni ad synodum Florentinam> propria manu συμβουλευτικὸς περὶ ὁμονοίας; inc. *Μὴ θαυμάσητε, ὦ θεῖα καὶ ἱερὰ σύνοδος, ἡρημένον με λέγειν, des. καὶ αὐτῶ λόγῳ δυνάμεων, μετὰ τῶν ἀπ' αἰῶνός σοι εὐαρεστησάντων πάντων ἁγίων, ἀμήν*. Praecedunt (f. 11^v) sententiae Patrum brevissimae de processione Spiritus sancti.

3 <Boethii de consolatione philosophiae> graece, ex interpretatione Maximi Planudae (ed. A. Bétant, Genevae, 1871) cum scholiis: (ff. 23-32) liber primus, nempe manu recentiore (ff. 23-29^v) initium usque ad vv. *ἀνυστικωτέραν δέξασθαι θεραπείαν* (Bétant, p. 15, 3); manu antiquiore, quae libros insequentes descripsit, (ff. 30-32) finis libri inde a vv. *δια]τραπέισα, ἐγὼ μὲν ὡς θάπτον* (Bétant, p. 13, l. 7 ab imo); — (ff. 32-42^v) liber secundus; — (ff. 42^v-56) liber tertius; — (ff. 56-69) liber quartus; — (ff. 69-78^{av}) liber quintus; in fine: <τ>έλος τῶν πέντε βιβλίων τοῦ Βοητίου τῶν μεταγλωττισθέντων παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου καὶ τιμωτάτου ἐν μογαχοῖς κύρ Μαξιμου τοῦ Πλανούδη † δόξα σοι ὁ θεός † Ποίησιν ὧδε τοῦ σοφοῦ Φωκυλίδου | ὄρα ποδηγοῦσαν σε πρὸς τὰ βελτίω | Φωκυλίδου ποίησις ὠφέλιμος, unde docemur Phocylidea quaedam describenda vel descripta fuisse in foliis quae sequebantur quinque. In Boethium scholium primum, quod superest, inc. <Ε>ἰσι τὰ τῶν ἐμμέτρων τοῦ Βοηθοῦ εἶδη, ult. (f. 76^v) inc. *Τὸ κη' εἶδος ἐστὶν ἀσυνάρτητον, des. ὦ καὶ ἐχρήσατο ἅπαξ ἐνταῦθα*.

4 (ff. 79-135^v) Richardi Ordinis Praedicatorum contra Mahometem, interprete Demetrio Cydonio, *Ἀρχὴ τοῦ βιβλίου συντεθέντος παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ῥικάρδου... κατὰ τοῦ νόμου τῶν Σαρακηνῶν* cod. (M. 154, 1037-1152). Fenestrae e. g. ff. 117^v. 119^v. 122. 130; emendationes, additamenta manu ipsius Demetrii qui laudationem auctoris in calce exaravit (*Χάρις σοι τῆς διαλέξεως — περιουσίας ἀπόδειξις*, ed. Mercati, *Notizie di Procoro*, p. 161); ib. Demetrii encomium (*loc. cit.*).

5 <Manuelis Moschopuli grammaticae artis graecae methodus> (ed. Basileae, 1540), nempe ¹ (ff. 138-144^v) <περὶ προσωδίων> seu erotemata (p. 1-17);

² (ff. 145-157^v) canones 1-17; des. abrupte in νν. *θηλυκῶς μὲν τὴν θάλασσαν, καὶ κλίνεται* (p. 45, l. 4 ab imo). Inscriptiones necnon litterae initiales desunt.

6 (ff. 158-162^v) epistola vel oratio prolixior, sine titulo, ad magistrum quocum discipulus conqueritur de institutione intermissa; inc. *Σολομῶν ἐκεῖνος ὁ τῆς ἄνω σοφίας πλησθεῖς*, des. *ὡς ὑπέσχου καθ' ἐκάστην μὴ παρασχών*. F. 162^a fragmentum brevissimum Leonis metropolitae *τῆς ἐν Ῥωσία Πρεσθλάβας* et aliud (f. 163^{av}) Eustratii Nicenae, utrumque adversus Latinos et azyrna.

7 <Isidori Rutheni varia pro concilio Florentino sermonum lineamenta autographa> sine titulis (cf. G. Mercati, *Studi e Testi* 46, p. 25).

¹ (ff. 163-165) inc. *Ἄλλ' εἰ μὲν πρὸς ἑτέροισι οἱ λόγοι, οὓς πρὸς τὴν ὑμῶν ὑπῆρχον*, des. *ὑμῶν ἡ αἰδεσιμότης τοῦτο, κύριοί μοι πατέρες, ἐπικυρώσει*; ² (f. 165^{r-v}) proœmium sermonis <Ο> *τῆς ὑμετέρας αἰδεσιμότητος εἰρημένοι, qui plenus invenitur in cod. 1896, ff. 138-156*; ³ (ff. 166-169^v) alia manu sermo *Ἐπὶ πᾶσι μὲν, αἰδεσιμώτατοι πατέρες, ὁ τοῦ δικαίου λόγος*, des. *ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν ὅτι κάλλιστά τε καὶ τάχιστα*; ⁴ in ff. 170. 171. 171^v. 175^{av} capita varia aut argumentorum fragmenta quae minutius recensere supersedi; ⁵ (ff. 172-174^v) <de Spiritus sancti processione> inc. *Ἡ ἡμετέρα πίστις ἔστι μὲν ἐν τῷ κόσμῳ προλάμπουσα*, des. *ἐν δὲ τῇ παλιγγενεσίᾳ καὶ καθαρώτερον, ἧς καὶ ἡμεῖς*.

8 (ff. 176-181^v) **Andreae Rhodi archiepiscopi** de divina essentia et operatione, *Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Ῥόδου ἀπολογία ἀποδεικτικὴ ἀπὸ τῶν συγγραμμάτων τοῦ μακαριωτάτου Θωμᾶ πρὸς τὸν πανιερώτ(α)τ(ον) μ(η)τροπολίτην Νικαίας κῦρ Βισαρίωνα περὶ τῆς θείας οὐσίας καὶ ἐνεργείας*. Inc. *Εἰ τοσοῦτον τῆς ἑλληνικῆς φωνῆς μετέσχον*, des. *οὐ γὰρ ἔσομαί σοι οὕτω βραδὺς ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀπολ(ο)γ(ία) ὥσπερ ἐν τῇ πρώτῃ εὐλόγου αἰτίας κινούσης μακρότερον ἐσώπησα* (de Andrea v. Quétif-Echard, *Scriptores ordinis Praedicatorum*, I, p. 801-803); eadem manu (ff. 182-183^v) **Marci hieromonachi** epistola ad Isidorum archiepiscopum et metropolitam Kiovii electum (ed. Ioh. Mercati, *Studi e Testi*, 46, p. 154-156). Subduntur alia manu (ff. 184-185) capita novem synodi cuiusdam in monasterio τοῦ Στουδίου congregatae Iohanne VII imperatore, patriarcha Nilo (1380-1388) de electionibus metropolitaram, atque (ff. 185^v-186) imperiale decretum de translatione Georgii episcopi *Τίτρου* ad Lacedemoniam metropolim.

9 (ff. 187-190) <Iohannis de Elgoth?> *Collatio facta coram ambasciatore rib(us) Greco(rum) in p(re)sentia Universitat(is) Studij Cracovien(sis) in suscep(ion)e eor(um) etc.*; inc. *Locuturo michi pro honore*, des. *inoffenso pede peruenire possimus ad uitam eternam. Quod nobis concedat etc.* (cf. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 28-29).

10 <Isidori Rutheni> propria manu (f. 191 ss.) notulae et fragmenta ad philosophiam spectantia, inter quae (f. 192^{r-v}) epistola ad imperatorem, quae inc. *Πρότερον μὲν ὄμην κάλλιστα μόνον καὶ λαμπρότατα*, des. *ὥσπερ οὐκ ὄν Ἀριστοτέλης ταῦτα φθεγγόμενος* (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 26-27).

Additae sunt ad custodiam membranae duae ex codicibus moduli amplioris recisae; prior (f. I invers.) testamentum saec. XIV praebet cui subscribere *p(res)b(ite)r Baldassar. s(anct)i Mysi, Jacobus Carpe(n)tarius... Egidius Ravignano pleban(us) ecc(lesi)e sa(ncti) Fantini*; altera (f. 197) concessionem spiritualem memorat: *Frater Augustinus sa(n)cte pagine professor p(r)ior g(e)n(er)alis immeritus ordi(ni)s fr(atru)m Heremitar(um) s(an)c(t)i Aug(ustin)i... anno D(omi)ni MCCCXXI^o in n(ostr)o (con)ventu Venetiar(um) die XXV mensis octobris*.

Partes variae decem ab ipso Isidoro descriptae aut collectae et in unum compactae, quarum enarrationem ampliore denuo praebere supervacaneum videtur. Folia quinque ni fallor post 88^a forcice excisa. Scriptura vacant ff. III. 10^v-11^r. 22^v-22^{bv}. 29^a. 136. 137. 157. 161^{a-c}. 170^a. 175-175^a. 181^a. 186^v-186^v. 190^{a-b}. 193. 194. 197; in sectura inf. libri clausi *Βοήθιος καὶ Ῥικάρδος*.

Liber fuit olim Sixti IV (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 226: «Boetius, et Ricardus contra Legem Mahometi, in eodem volumine. Ex papiro in viridi». Notae <L. Zaccagni> in ff. 6^v et 8.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; fibularum vestigia. In dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 706.

707 (olim 860). Ann. 1555 (p. 40), chartac., mm. 333 × 218, pp. 40, linn. 42.

(pp. 1-40) **Ignatii diaconi** vita S. Nicephori patriarchae CP. (M. 100, 41-101; de Boor, *Nicephori CP. opuscul. hist. Appendix I*, p. 139-217).

Subscriptio (p. 40): *Ego Joannes Honorius Malliae oppidi Hydruntini civis, librorum greco(rum) | Instaurator, hunc librum ad Vaticanam Bibliothecam | Vsum sic exscribam. Anno D(omi)ni 1555. PAV|LO IIII. Pont. Max. et Roberto | Nobili Cardinali S(an)ctę | Marię | in Dominica Bibliothecę p(æ)fecto*.

Fasciculi quattuor sine notis. Operis frons (p. 1) ornatu affabre picto distinctus; ib. stemma Pauli IV geniis duobus sustentatum, cui subditur inscriptio *Liberalitate Pauli IIII. Pont. Max.* In pagina opposita dedicatio operis Paulo papae versibus sex. Officinae chartariae signum scala scuto inscripta cum cruce desuper (cf. Briquet 5929).

Integumentum ex corio rubro; in tabulis tesserae gentiliciae Pii VI et F. X. de Zelada card. bibliothecarii.

708 (olim 940). Saec. XIV, chartac., mm. 225 × 145, ff. 88, linn. 30.

Constantini Meliteniotae de ecclesiastica unione Latinorum et Graecorum (M. 141, 1032-1273), hoc est (ff. 1-37) oratio prima, (ff. 37v-87v) oratio secunda.

Fasciculi undecim quaterniones in ultima uniuscuiusque pagina signati. Supplementa brevia in ff. 3v. 21. 40. 42. 78; notae latinae in ff. 31v et 37. Officinae chartariae signum flos seu fructus quidam (cf. Briquet 7351).

F. 1 inscriptio latina saeculo XV exeunte iam mutila: *Opus (contra) Grecos editum a d(omi)no Co(n)sta... | Cartofilucha ecc(lesi)e co(n)stan(tino)p(oli)ta(ne)... romanę ecc(lesi)e t(em)p(or)e Andronici imp(er)atoris*. Ib. in frusto chartaceo litterae B et A.

Integumentum ex corio castaneo, fibulis atque catena olim munitum; stemmata Gregorii XIII et G. Sirleti card. bibliothecarii auro impressa.

709 (olim 871). Saec. XII, membran., mm. 190 × 132, ff. I (chartac. add.). 267 (+ 2a. 242a. 249a. 258a), linn. 27.

Leonis magistri patricii epitome interpretationis in Vetus et Novum Testamentum; cf. ff. 13. 19. 32. 36v. 88. 130 ubi servantur inscriptiones, et nota L. A(llatii) in f. IV. In Vetus Testamentum: ¹ (ff. 1-5v) in Genesim, inde a vv. καὶ πονηροῖς (cf. cod. 1767, f. 5v, l. 2; Theodoreti quaest. 62 apud M. 80, 168 B 9); — (ff. 5v-13) in Exodum; — (ff. 13-19) in Leviticum; — (ff. 19-24v) in Numeros; — (ff. 25-31) in Deuteronomium; — (ff. 31-32) in Iosue; — (ff. 32-36v) in Iudices; — (in marg. ff. 36v-38v) in Ruth; — (ff. 36v-45v) in Reg. I; — (ff. 45v-53) in Reg. II; — (ff. 53-61) in Reg. III; — (ff. 61-69) in Reg. IV; — (ff. 69-70v) in Paralip. I; — (ff. 70v-71v) in Paralip. II; subditur (ff. 71v-72) notitia de editionibus Scripturae (cf. M. 106, 125-126); — (ff. 72-87v) in Iob; abrumpitur in vv. ἄλλοι δὲ περὶ τοῦ ἐναντίου (in 26, 11). In evangelia: (ff. 88-135v) in Matthaeum, Λέοντος — ἀπό τε τοῦ Χρυσοστόμου, Κυρίλλου καὶ ἄλλων διαφόρων πατέρων cod.; deficit in vv. ἀναγραφῆσαι φαίνονται ὀπτασίαι οἳ τε καιροὶ τέσσαρες (de discrepantia circa tempus resurrectionis, cf. cod. 1767, f. 103v); — (ff. 136-154v) in Lucam; — (ff. 155-188) in Iohannem. In epistolas s. Pauli: (ff. 191-198v) ad Romanos; — (ff. 198v-200v) ad Corinthios I; — (ff. 200v-205v) ad Corinthios II; — (ff. 205v-207) ad Galatas; — (ff. 207-214v) ad Ephesios; — (ff. 214v-218) ad Philippenses; — (ff. 218-222) ad Colossenses; — (ff. 222-225) ad Thessal. I; — (ff. 225-226) ad Thessal. II; — (ff. 226-229v) ad Timotheum I; — (ff. 229v-231v) ad Timotheum II; — (ff. 231v-240. 241-242v) ad Hebraeos. Citantur Cyrillus Alexandrinus (f. 241; cf.

M. 68, 964 BC), Gregorius Nazianzenus (f. 200), Oecumenius (ff. 201. 203. 205v. 209. 211. 212r-v. 213r-v. 214. 232v-233. 240).

Sequuntur (ff. 242v-266v) nulla facta distinctione varia ascetica et exegetica, inter quae (ff. 250-256. 261-266v) psalmodum plurium loci interpretatione aucti. Citantur: Athanasius (f. 249a), Basilius (ff. 254. 262), Cyrillus (f. 254), Epiphanius (f. 259), Gregorius Nyssenus (ff. 256v-257), Iohannes Chrysostomus (f. 255v), Iohannes Climacus (f. 261v), Isidorus (f. 255r-v), Oecumenius (f. 260v in Rom. 7, 14), Theodoretus (ff. 254-255).

In ff. 188v-190v, prius sine scriptura, exarata sunt ¹ (ff. 188v-189) Tobiae summarium (= Synopsis Scripturae, apud M. 56, 360 — l. 11 ab imo εἰς τὸν Τίγριν ποταμόν), quibusdam de Moysae additis (in Ex. 10, 10). ² (ff. 189v-190) alia περὶ τῶν ἀζύμων ἐν ταῖς ἱερουργίαις, contra Latinos; inc. Οὐ προσφέρουσιν ἄρτον ὡς ἡμεῖς ἀλλὰ ἄζυμον, des. οἰκοδεσπότου πιστοῦ καὶ αὐτοῦ τυγχάν(ων?); opellae titulus periit margine superiore resecto.

F. 267 ex codice aetatis posterioris necnon moduli longioris recisum fragmenta praebet orationis in illud *In principio erat Verbum* (inc. mut. Χριστὸν ἀλλὰ νῦν οὐκέτι, des. <κ>ατάστασις τῆς ψυχῆς τοῦ μήπω σωφισθέντος; cf. Basilius apud M. 31, 473 BC).

Liber humore blattisque laesus in principio et in fine, non sine scripturae damno. Scriba unus idemque, qui opus suum in tres distribuit partes propria enumeratione distinctas. Prima (ff. 1-87v) fasciculos comprehendit undecim β'-<β'> signatos, deperditis primis necnon ultimis foliis; secunda (ff. 88-190v) fasciculos quindecim complectitur, ζ' et η' post f. 135 effluxis; tertia denique (ff. 191-198v) folia decem tenet. Scripturae loci rubro colore exarati.

Integumentum tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

710 (olim. 500). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 283 × 220, ff. I. 210, linn. 21-27.

1 Macarii varia. <1> (ff. 1-12v) epistola prima, ἐκ τῆς πρὸς τινὰς μοναχὸς γραφείσης πρώτης ἐπιστολῆς μέρος τι: — Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ οὐρανόφρονος cod.; inc. Ἐστω τοίνυν προηγουμένως πᾶσι τοῖς ἀφιέρωσασιν, des. ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει.

<2> (ff. 13-18v) oratio 1, τοῦ — Μακαρίου τοῦ οὐρανόφρονος καὶ ἐπικεκλημένου ἢ κινύρα λόγος πρῶτος ms.; inc. Ὁ βουλόμενος Θεῷ εὐαρεστήσαι καὶ συγκληρονόμος (cf. cod. 694, ff. 260v-263v)

<3> (ff. 18v-22v) oratio 2, nempe edit. 19 (M. 34, 641-649).

<4> (ff. 22^v-26^v) oratio 3; inc. Πάντα τὰ φαινόμενα τοῦ κόσμου τούτου κ. τ. λ. ut in cod. 694, ff. 157-160.

<5> (ff. 26^v-28^v) oratio 4; inc. Περὶ τοῦ πῶς δεῖ πάσας τὰς γραφὰς πνευματικῶς ἀναλαμβάνειν, des. ὅτι οὕτως ἠγάπησε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων καταξιών ἡμᾶς τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας ἐπὶ τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

<6> (ff. 28^v-29) oratio 5; inc. Ὡσπερ τὸ ἄρμα ἐὰν μὴ ἔχη ἠνίοχον (cf. cod. 694, f. 103^v), des. θησαυροὺς ἀποτίθεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

<7> (ff. 29-30^v) oratio 6; inc. Ὁ θῶραξ ὃ κέχρηται οἱ πολεμισταί, des. ἵνα δυνηθῇ τις σωθῆναι διὰ τὸν Κύριον.

<8> (ff. 30^v-34) oratio 7; inc. Καλὸν ἐστὶν ἡ νηστεία ut in cod. 694, ff. 77-79^v. Sequuntur ^a (ff. 34-37) ἐρωταπορίσεις variae, quarum prima in I Cor. 2, 19 *Quae nec oculus vidit*, ultima in illud *Pauperes spiritu*; ^b (ff. 37-40^v) adhortationes ad virtutem; inc. Οὐχ ὁρᾶς ὁ προπάτωρ ἡμῶν Ἀβραάμ, des. ἵνα ἴδωμεν τὸν νυμφίον, οὗ ἡ καρδιά ἐστὶ παρθένος καὶ ἀγία; ^c (ff. 40^v-59) περὶ τῆς φαινομένης ἀσκήσεως [cf. hom. 40: M. 761-768] ut in cod. 694, ff. 39^v-54^v, l. 9 ab imo, ceteris discrepantibus; des. καὶ ἄρξεται περικαθαίρειν τὰς ἀκάνθας καὶ οὕτως ἄρχονται ἀγιάζεσθαι.

⁹ (ff. 59-61^v) oratio Τὸ τῆς ψυχῆς νοερὸν καὶ τίμιον κατασκεύασμα ut in cod. 694, ff. 118^v-120; cf. ed. 41 (M. 768-769).

¹⁰ (ff. 61^v-74^v) oratio περὶ αὐτεξουσιου ut in cod. 694, ff. 65-73 (Ὅτι χρὴ κάμνειν — θείας καὶ ἐπουρανίου φύσεως).

¹¹ (ff. 74^v-79^v) de paradiso et lege spirituali ut in cod. 694, ff. 190-193^v; sequitur (ff. 79^v-81^v) appendix Ὡσπερ ἵνα βασιλεὺς καὶ πτωχῶ τινὶ παραθῇ τὸν θησαυρόν — ἔδωκε καὶ τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ ἐνεπίστευσεν αὐτήν. δόξα κ. τ. λ.

¹² (ff. 81^v-84^v) περὶ εὐχῆς; inc. Ὡσπερ οὖν κεφαλαιωδέστερον ὁ τῇ εὐχῇ προσκαρτερῶν, des. ἀγιάζεται καὶ εὐπρόσδεκτον ἐπὶ Θεῷ γένηται. Adicitur (ff. 84^v-89^v) sub inscriptione τοῦ αὐτοῦ ἀγίου Μακαρίου expositiuncula, quae inc. Οἱ γὰρ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ἄνευ καμάτων, des. ἀρπαγέντες εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου καὶ εἰς ἀέρα κατὰ τὸ γεγραμμένον πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἔσονται, σὺν αὐτῷ κ. τ. λ.

¹³ (ff. 89^v-97^v) oratio Οἱ τέλειοι χριστιανοὶ ut in cod. 694, ff. 110^v-116^v.

¹⁴ (ff. 97^v-100^v) oratio Ὁ φιλαλήθης καὶ φιλόθεος ut in cod. 694, ff. 108-110^v, cui subnectitur (ff. 100^v-103^v) sermo asceticus περὶ δικαιοσύνης Θεοῦ. Ἐρώτησις. Τι ἐστὶ τὸ εἰρημένον Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη Θεοῦ [Ps. 35, 7]; Ἀπόκρισις. Αὐτοὶ οἱ δαίμονες πονηροὶ ὄντες κατὰ τὴν οἰκείαν κακίαν, des. καὶ ὅσον τις ἀποθνήσκει τῷ πνεύματι τοῦ κόσμου τοσοῦτον ζῆ τῷ πνεύματι τοῦ Κυρίου, ἀμήν.

¹⁵ (ff. 103^v-106) oratio Τρεῖς εἰσὶν ἀρεταὶ πολύτροποι ut in cod. 694, ff. 197-198^v.

¹⁶ (ff. 106-112) <epistola magna> ut in cod. 694, ff. 199-203^v.

¹⁷ (ff. 112-115^v) hom. ed. 16 usque ad vv. τέκνα Πνεύματος ἀγίου, ἀδελφοὶ Χριστοῦ φωτεινοὶ (M. 613-620 A 2).

¹⁸ (ff. 115^v-116^v) oratio Οἱ τὸν θεμέλιον ut in cod. 694, ff. 214-215; sequuntur (ff. 116^v-123^v) ἐρωταποκρίσεις plures, quarum prima Διὰ τί οἱ μὴ προσελθόντες τῇ ἀσκήσει ταχέως ἀξιοῦνται χάριτος κτλ. Ἀπόκρισις. Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἀληθῆς ἐστὶν ὁ εἰπὼν Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν; responsum ult. inc. Δύο τρόπους ἔχει τὸ νόημα, des. ὥσπερ ἀλλοτρίῳ ἀνδρὶ εἰς τὸ ἴδιον σῶμα.

¹⁹ (ff. 123^v-133) παραινετικός; inc. Καλῶς τοίνυν, ὃ τέκνα, καὶ καθαρῶς προσελύθατε δουλεύειν, des. εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς θείας κοινωνοὺς φύσεως, δόξα τῇ μεγαλειότητι αὐτοῦ, ἀμήν.

<20> (ff. 133^v-136) oratio περὶ εὐχῆς καὶ πίστεως καὶ ἐλπίδος, ut in cod. 694, ff. 203^v-205^v.

<21> (ff. 136-138) oratio περὶ τοῦ πονηροῦ καὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου προαιρέσεως ut in cod. 694, ff. 205^v-206^v.

<22> (ff. 138-140) πρὸς τοὺς λέγοντας Εἰ πιστὸν ἦν ὑμῖν τὸ βάπτισμα καὶ ἀληθές, οὐκ ἂν ἄλλο τι προσεδοκᾶτε ἐξ οὐρανοῦ λαμβάνειν. νῦν ἰδοὺ φανερόν ἐστιν ὅτι λύεται αὐτὸ διὰ τὸ ἄλλο τι ἐκδέχεσθαι. Ἀπόκρισις πρὸς ταῦτα. Τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως κ. τ. λ. ut in cod. 694, ff. 206^v-207^v.

<23> (ff. 140-144) oratio Ὡσπερ ἵνα ἢ τις ut in cod. 694, ff. 210-212.

<24> (ff. 144-148) oratio Ἐπρωτήσέ τις τὸν Κύριον ut in cod. 694, ff. 207^v-210.

<25> (ff. 148-151^v) λόγος ἀσκητικὸς τῶν γερόντων, inc. Ἡ τῷ Θεῷ ἑαυτήν ut in cod. 694, ff. 286-287^v.

<26> (ff. 151^v-154^v) oratio sine inscriptione, inc. Ὡσπερ γὰρ μεγάλα καὶ ἀλάλητα καὶ ἀνεκδιήγητα, des. αὐτῷ μόνῳ λατρεύσαντα χρησιμεῦσαι τῇ βασιλείᾳ καὶ ζωῆς αἰωνίου τυχεῖν. In principio scribae nota: Οὐκ οἶδα εἴπέρ ἐστι καὶ ὁ παρὼν μέλλον γράφεσθαι λόγος τοῦ αὐτοῦ ἀγίου Μακαρίου, εἴτε τινος ἄλλου τῶν ἀγίων, διὰ τὸ μὴ παραδηλοῦσθαι ἐν τῷ ἀντιγράφῳ βιβλίῳ. διὰ τοῦτο εἶσα καὶ ἐγὼ οὕτως ὥσπερ εὔρον. In fine: Ἐνταῦθα ἐτελειώθησαν οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ λόγοι τοῦ ἀγίου Μακαρίου τοῦ οὐρανόφρονος, εἴπέρ ἐστι καὶ ὁ προδηλωθεὶς καὶ γραφεὶς λόγος αὐτοῦ.

² (ff. 155-169^v) de Philemone anachoreta ut in cod. 703, ff. 226-234^v.

³ Symeonis theologi iunioris * ¹ (ff. 169^v-178) περὶ τῶν τριῶν τρόπων τῆς προσευχῆς ut in codd. 658 ff. 92-101 et 703 ff. 36-40^v; — ² (ff. 178-181) περὶ προσοχῆς; inc. Προσοχὴ ἐστὶ μετανοίας ἀκραιφνοῦς γνώρισμα, des. δι' ὧν

πάντα σου τὰ αἰτήματα κομῆ, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. (cf. I. Hausherr, *La méthode d'oraison hésychaste*, apud *Orientalia christiana* IX, 2, 1927, p. 33-38).

4 (ff. 181^v-210) s. Nili epistolae variae: III, 243. 295. 35. 40. 42. 46. 56. 71. 85 edita longe plenior. 251 [ι']. 134. 136. 154. 155. 161 edita longior. 254. 175. 186. 209 et 211 in unum redactae. 224 [κ']. 229 et 230 in unum. 232. 233 et 234 in unum. 296. 269. 297. 286 (Εὐδαίμωνι σχολαστικῷ). I, 235. II, 111 et 113 in unum. 166 [λ']. 193. 201. 204. 261. 317 et 318 in unum. III, 32. 26 et 27 in unum. II, 297. 118. III, 298 [μ']. 288. 295. 244. 246. 299. 41. 78. 300. 79 et 80 in unum. 81 [ν']. 82. 105. 159. II, 186. III, 301. 33 [νς'], cui subicitur nulla facta distinctione II, 117.

Fasciculi viginti septem quaterniones, si excipias primum ternionem et ultimum binionem; officinarum chartarum signa: unicorni caput (cf. Briquet 15782), circuli duo linea recta coniuncti (cf. Briquet 3194), trimontium (cf. Briquet 11720). Correctiones in ff. 57 et 83^v; notulae (ed.) <A. Mai> in ff. 18^v. 22^v. 59. 89^v. 112. In principio syllabus anno 1550 posterior: *Excerpta ex ep(isto)la quadam | Macharii ad monacos et alia. | 500.*

Codicem mutuo acceperunt F. Arcudius (ann. 1639; Archiv. Bibl., t. 26, f. 386) et L. Allatius (ann. 1643; t. 30, f. 367).

Integumentum ex corio rubro pallidiore saec. XVIII; in dorso, quod renovatum est, tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

711 (olim 876). Saec. XIV ex., chartac., mm. 140 × 110, ff. III (I et II add.). 321, linn. 20 circiter. Ordo foliorum restituendus: 1-157. 159-174. 158. 175-195. 197-205. 196. 252-260. 206-251. 261-321.

1 (ff. 1-21) Agapeti diaconi capita admonitoria ad Iustinianum (M. 86, 1164-1185); capita edita 35 et 36 in unum compacta sunt; desunt vv. τὸ ἐλεεῖν τοῖς δεομένοις — λογισμὸν ὡς μουσικὴν uno folio post 15^v deperdito; in fine: τέλος σὺν Θεῷ ἀγίῳ τῶν βασιλικῶν σχεδιαρίων.

2 Basilio imperatoris ¹ (ff. 21-68) capita paraenetica ξε' ad Leonem filium (M. 107, XXI-LVI); omittitur cap. de contemptu pecuniae (M. xxxiii BC; Kurt Emminger, *Studien zu den griechischen Fürstenspiegeln*, Monaci, 1913, p. 50-73); ² (ff. 68-72) altera exhortatio ad filium (M. 107, LVII-LX; A. Maius, *Scriptorum veterum nova collectio*, II, 1827, p. 678-680, ex hoc codice); in fine: τέλος τῶν βασιλικῶν σχεδιαρίων.

3 declamatiunculae scholasticae seu fabulae byzantinae: ¹ (ff. 72-78) *σχέδη μὴός* (ed. Boissonade, *Anecdota graeca* I, Parisiis 1829, p. 429-435; cf. S. G. Mercati, in *Studi Bizantini* II, 1927, p. 13-15); ² <Iohannis Peditasimi?> versus (ff. 78-79) in mulierem pravam, (ff. 79-80^v) in mulierem virtutibus ornatam (ed. E. Miller, *Catalogue des manuscrits grecs de*

l'Escorial, p. 76-79); ³ (ff. 80^v-82) alia narratio Ἐπειδήπερ ὁ μὲν τῆς νόσου χεμῶν (ed. S. G. Mercati, *op. cit.*, p. 17).

4 (ff. 82^v-84^v) Diogenis (?) ad Alexandrum imperatorem; inc. Οὐκ οἶσθα ὅτι διττὴ ἐστὶ παιδεία, des. περὶ τοὺς καλουμένους σοφιστάς.

5 (ff. 84^v-94^v) Cosmae Hierosolymitani canon in exaltationem s. Crucis (M. 98, 501-508 C 7), cui subsequitur κοντάκιον eiusdem canonis Οὐκέτι φλογίνη ῥομφαία φυλάττει usque ad vv. σταυρὸς ἀγγέλων ἢ δόξα, σταυρὸς |.

6 (f. 95^{r-v}) clangores seu animalium clamores; inc. mut. βρυχᾶται ἐπὶ λέοντος, χρεμετίζει ἐπὶ ἵππου, des. ἐπὶ δὲ ὀρνίθων θηλυκῶν κακάζει (cf. Fabricius-Harles I, p. 724).

7 (ff. 95^v-97^v) septem sapientum sententiae (α'. Σόλων ὁ Ἀθηναῖος· Θεὸν σέβου, γονεῖς αἰδοῦ — ψηθυρισμοὺς μίσει).

8 (ff. 97^v-98) de alphabeti origine; inc. Χρὴ εἰδέναι ὅτι πρότερον οἱ Ἕλληνες φοινικοῖς ἐχρῶντο γράμμασιν, des. ὅτε δὲ ἀναγινώσκονται λέγονται στοιχεῖα.

9 epitome historiae sacrae, nempe ¹ (ff. 98^v-100^v) *ιστορία περὶ τοῦ Δαυὶδ* (inc. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὁ πραότατος Δαυὶδ, des. ὅτι εἰς πλῆθος ἀποκτείνονται; — ² (f. 100^v) de peccato adulterii lineae undecim, ceteris perditis post f. 100^v; — ³ (ff. 101-102^v) de Debora; inc. mut. εὐφρανθήσομαι μετὰ τοῦ κυρίου μου, des. δι' ἀνδρῶν, ποτὲ δὲ διὰ γυναικῶν; — ³ (ff. 102^v-106^v) de vituli adoratione, de gloria Moysis, de tabernaculo, de invidia populi in Moysen et Aaron; inc. Καὶ ἦν Μωυσῆς ἐν τῷ ὄρει, des. abrupte οὐχὶ καὶ ἡμεῖς πάντες τοῦ Ἰακώβ ἐσμὲν σπέρμα. Alia eiusdem indolis in ff. 233^v-251^v.

10 (ff. 107-111^v) s. Ioh. Chrysostomi* in illud [Luc. 10, 30] *Homo quidam descendebat* (M. 61, 755-758); sequitur (ff. 111^v-112) sententia de senectute (Ἵσπερ γὰρ τὸ γῆρας οὐχ ἀπλῶς ἐπαίνου — ἐπαίνων ἀξίαν κρίνομεν).

11 (ff. 112-113) θαῦμα τοῦ μεγάλου Νικολάου; inc. Ὁ δὲ μέγας τῷ ὄντι πλοίου ἐπιβάς, des. ἀπέδωκε τοῖς πλοτηρσιν (vita metaphrastica; G. Anrich, *Hagios Nikolaos* I, p. 243, 8-244, 9).

12 (f. 114) versus iambici sex (Θεὸς τὸ διττὸν κ. τ. λ.; cf. cod. 573, f. 86).

13 (ff. 114^v-117^v) definitio philosophiae secundum Platonem cum interpretatione Eustratii presbyteri, revera commentarius in initium evangelii s. Iohannis; inc. Ἔστι γὰρ τῶν ὄντων οὐδὲν ὃ μὴ τοῦτο πέφυκεν, des. καὶ ὃ πέπονθε πεποίηκεν.

14 (ff. 117^v-118^v) ἀλφαβητάριον πάνν ὠφελιμόν, seu sententiae morales metricae secundum alphab. digestae; inc. Ἄνω ψυχῆς, ἄνθρωπε, τὰς κόρας ἔχε, des. ὦδε τρυγήσεις πεπραχῶς σωτηρίαν.

15 (ff. 118^v-119^v) quaestiones brevissimae de natura et persona, de Deo et angelis (inc. Ἐπι θεότητα μίαν φύσιν δεῖ ὁμολογεῖν, des. ὡσπερ ὄγγον εὐρών χρυσίου).

16 (f. 120^{r-v}) <de verborum quorundam proprietate>; inc. Ἀρχὴ σημαίνουσι τρία τὴν τάξιν, τὴν ἀξίαν καὶ τὸν χρόνον, des. abrupte ποιῶμαι λόγον.

17 tragicorum sententiae selectae, nempe (ff. 121-123) Euripidis, (ff. 123^v-125) Sophoclis, (ff. 125-126) Aeschylis.

18 (ff. 129-135^v) pseudo-phocylidea 3-90 glossulis aucta (Bergk, Poetae lyrii graeci, p. 456-465): in fine: τέλος σὺν Θεῷ ἀγίῳ τοῦ Φωκυλλίδου. ἐγραφε(η) δε παρ' ἐμοῦ Θεοδώρου τοῦ Ἀντυριανοῦ.

19 (f. 136^{r-v}) varia de declinatione verborum, initio et fine mutila.

20 (ff. 137-174^v) Libanii epistolae (ed. Foerster): 617 inde a vv. ἀφοσιωσάμενος ἀπηλλάγη. 499. 325. 327. 352. 1041. 711. 511. 515 [ι']. 331. 333. 65. 58. 819. 89. 19. 314. 1120. 847 [κ']. 553. 1154. 769. 1145. 1027. 1184. 136. 161. 1424. 558 [λ']. 332. 1238. 380. 639. 388. 436. 452. 369. 956. 372 [μ']. 307. 995. 501 usque ad vv. πέτεσθαι περιθέντα σοι; f. 158^{r-v} loco proprio elapsum fragmentum praebet ep. 19 (ζητεῖ δέ τινα καταφυγὴν — εἴτε ἡσθεῖς: Foerster X, p. 14, 19-16, 4).

21 (ff. 175-176^v) sententiae variae octo; in prima citatur Demosthenes, in sexta Diogenes, in ultima s. Nicolaus.

22 (ff. 177-195^v. 197-201^v) Isidori Pelusiotae epistolae XLVI (M. 78), hoc ordine: I, 2. 48. 220. 144. 325. 104. 37. 345. 152. 151. 441. 469. 470. 474. 463. 337. 240. 403. 94. 299. 105. 85; II, 17; I, 214. 349. 452. 23. 29. 33. 27. 34. 6. 57. 89; II, 14; I, 127. 140. 168. 221. 26. 15 usque ad vv. τοῦτό σε λέληθεν (f. 198^v; M. 189 B 1). 1 inde a vv. πρὸς νοθεσίαν ἡμῶν (M. 180 A 1). 64. 84. 126; ultima inc. <Π>ολλὴν ὡς ἔγνω πληθὺν ἀδελφῶν συναγωγῆς (!), des. μήτε Παύλῳ ἀκολουθοῦντες. Epistolae pleraeque numeris necnon lemmatis carent, quaedam glossulis interlinearibus auctae sunt.

23 (ff. 196^{r-v}. 252-256^v) Κοσμᾶ Ἰνδοκοπεύστου τοῦ βαστίτορος (!) πρόγραμμα εἰς τοὺς ψαλμοὺς, nempe de origine psalmodiarum, necnon de versionibus sacrae Scripturae (LXX, Aquila, Symmachus, Theodotion, quinta); plura cum expositione Cosmae concinunt (M. 88, 248; Ps.-Chrysostomus: M. 55, 531-554; Chronicon Paschale: M. 92, 244-245). Insequitur (ff. 256^v-259) ὑπόθεσις εἰς τοὺς ρν' ψαλμοὺς, seu de quintuplici divisione psalterii; inc. Αὕτη ἡ βίβλος διαιρεῖται εἰς πέντε, εἰς διήγησιν, des. εἰάν θέλεις κατ' ἰδίαν ὑμνεῖν τὸν Θεὸν λέγε τὸν ξδ'. Plura videntur ex Eusebio (M. 23, 66-72) et Athanasii ep. ad Marcellinum mutuata esse; in fine, psalmodiarum variorum initia.

24 ἱστορίαι τοῦ εἰς — Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, nempe commentarium <Nicetae Heracleensis> in varias historias quarum meminit s. Gregorius Nazianzenus ¹ (ff. 206-219^v) in orat. 39 § 4-5; cf. cod. 457, ff. 237^v-240^v. ² (ff. 219^v-233^v) in orat. 43 § 3 ss. loci selecti; cf. cod. 457, ff. 175-176. 178. 181^v. 189-190^v. 192^v-193^v. 196. 220^v-221.

25 epitome historiae sacrae (cf. supra ff. 98^v ss.), scilicet (ff. 233^v-235) census populi et pestilentia inde secuta (II Reg. 24); (ff. 235-241^v) de Balac et Balam propheta (Num. 22-24); (ff. 241^v-243) filii Israel Beelphegor initiuntur (Num. 25); (ff. 243-244) Moyses moritur (Deut. 32-33); (f. 244^{r-v}) Iericho capta (Ios. 6); (ff. 244^v-245^v) Iordanis transitus; (f. 245^v) περὶ τοῦ ἐμφασισθέντος ἀγγελ(ου) τῷ Ἰησοῦ. καὶ ὡς ἤρξαντο συνάπτειν πόλεμον Ἰεριχούντοις, des. abrupte καὶ μὴ δυνάμενοι συντρίψαι τοὺς; (ff. 246-250) Lot et Sodoma (Gen. 19); (ff. 250^v-251) serpens acneus (Num. 21); (f. 251^v) de arca; inc. <Τ>ὴν δὲ κιβωτὸν τὴν ἀγίαν τὴν ἔχουσαν ἔνδον τὰς πλάκας, abrumpitur in vv. τοῦ μὴ τολμᾶν προσφάειν τῶν. Narrationi Scripturae inseruntur nonnulla ex apocryphis desumpta.

26 (ff. 261^v-316^v) excerpta <ex enarratione Theophylacti Bulgariae arch.> in evangelium S. Matthaei; inc. [in 5, 6] Ἐπειδὴ μέλλει περὶ ἐλεημοσύνης εἰπεῖν (M. 123, 188 C 12); inde a f. 298^v [9, 32] excerpta rariora fiunt et sine ordine prolata; ultimum des. τῷ συνόντι ἡμῖν καὶ ἐνταῦθα καὶ μετὰ τῆς συντελείας, αὐτῷ κ. τ. λ. In fine, litteris inter se colligatis: † τέλος σὺν Θεῷ ἀγίῳ τῶν δύο εὐαγγελιστῶν. ὁ Θεόδωρος.

27 (f. 317) de lacrimis; inc. <Τ>ὸ δάκρυον γίνεται οὕτως. συμπτώσεως γὰρ, des. ἡ δὲ σταγὼν αὕτη δάκρυον γίνεται καὶ λέγεται.

28 (ff. 317^v-318^v) τοῦ Χρυσοστόμου <de arbore paradisi, de Adamo et Eva>; inc. Ὑπεσχόμεθα γὰρ ἡμεῖς ὑμῖν ἐρεῖν (cf. M. 53, 132 ζ'), des. ἀκριβῆ συνάφειαν δηλῶν καὶ ἔσονταί οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

29 (ff. 318^v-319) de iudice iniquitatis [Luc. 18, 1-8]; inc. Ἀλλὰ δεῦτε, ἀγαπητοί, πῶς τὸν εὐαγγελιστὴν δραμόντες, des. ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. ² (f. 319^{r-v}) in I Cor. 15, 41. ³ (ff. 319^v-321^v) in I Cor. 15, 47-16, 2, fere ut apud Theophylactum (M. 124, 777 B-785 C 2 αἰσχύνεται, ἀλλὰ πρῶτον παρὰ |).

Partes sex in unum inscite conflatae. I (ff. III-94) Fasciculi quaterniones duodecim notis ordinalibus, quae dicuntur, signati. II (ff. 95-113. 206-251. 261-321); ff. 261 ss. fuerunt olim initium huius partis ut ex notis α'-ζ', quas prae se ferunt, dinoscitur. III (ff. 114-136) Fasciculi tres; subscriptio in f. 135^v ut supra notavimus. IV (ff. 137-176) Fasciculi quinque litteris α'-ε' distincti; in fine (f. 176^v) nomen possessoris Νικάνδρου μονάχου τοῦτι τὸ βιβλίον. V (ff. 177-205) Fasciculi quattuor sine notis. VI (ff. 196. 252-260) ex quodam codice avulsa.

F. I manu saec. XV: *Epistola demonstrans qualiter | (imperator?) debet | Lucianus xama manu p(ro)p(ri)a*; inferius litteris inter se colligatis †. *ραολινος (?) πρώτιστος*; f. Iv (manu Ioh. Tortelli): *Admonit(i)o(n)es q(uae)da(m) ad Iustinianu(m)*, quae manu recentiore — Demetrii Lucensis, ni fallor — f. 1 imo repetita sunt. Brevissima notaverunt Zacagnius f. 137, <L. Allatius> f. 196^v; ff. I-II^v index latinus saec. XVIII; tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1550 recentior nuper repertus. Inter libros Nicolai V noster recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La Bibliothèque*, p. 333 «Item unum volumen eiusdem forme atamen quare (?) est grossum de papiro cum postibus sine coperturis, et intitulatur Admonitiones morales»). Folia 202-205 vacua.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

712 et 713 iam dudum separati inter se connectuntur. Partibus pluribus constant ex codicibus totidem saec. XIII avulsis; folia singula, mm. 230 × 150 circiter, laciniis chartaceis moduli maioris posterius inclusa necnon aliis translucidis nunc croceis connecta, enumeratione continua distinguuntur (712, ff. 1-200; 713, [1-8 add.] 201-364).

712 (olim 825), ff. II (add.). 200.

1 <S. Iohannis Chrysostomi> ¹ (ff. 1-5^v) excerpta ex epistolis ad Olympiadem ut monet L. Alex. Zacagnius in margine f. 1 (v. cod. 633, ff. 19^v-26), nempe ep. 7 inde a vv. τῶν πρώτων γέγονε usque ad illa στερρότερου ποιούσα (M. 52, 602, 6-610, l. 10 ab imo); ep. 11, ἐκ τῆς δεκάτης ms. (Ὅσῳ τὰ — διάγομεν); ep. 14, ἐκ τῆς ιγ' ms. (Τί γάρ σε λυπεῖ — παρουσία αὐτοῦ, nonnullis omissis); ep. 15, ἐκ τῆς ιδ' ms. (Εἰ γάρ οἱ κοινωνοὶ — τεταμειμένον); ep. 16, ἐκ τῆς ιε' ms. (Ἀμφοτέρα — γαλήνην); ep. 4, ἐκ τῆς ις' ms. (Μὴ δὴ μικρὰν — ὑπομένεις); ep. 17, ἐκ τῆς ις' ms., integra. ² (ff. 5^v-6) ep. 233, πρὸς Ἀντίοχον ms.; (f. 6^r-v) ep. 118, πρὸς τοὺς ἐν Χαλκηδόνι ἐγκεκλεισμένους ἐπισκόπους ms. et (ff. 6^v-7) ep. 174, πρὸς τοὺς αὐτοὺς ms.; cf. cod. 633, f. 16^r-v. ³ (ff. 7-12) excerpta ex libro Ad eos qui scandalizati sunt, ut signavit L. A. Zacagnius, inde a vv. Ὅταν οὖν ἴδῃς (M. 52, 500 l. 20-578) ut in cod. 633 ff. 5^v-11^v.

2 (ff. 12-13) ex epistolis s. Basilii, nempe syllogae Symeonis Metaphrastae sermo 1 usque ad vv. ὑμονῆς τὴν ἀντίδοσιν, ut in cod. 633, ff. 16^v-17^v.

3 s. Theodori Studitae ¹ (ff. 13-18) ep. I, 48 (M. 99, 1069-1084); ² (ff. 18-19^v) Γρηγορίῳ τέκνω; haec epistola ad schisma pertinens videtur inedita (inc. Ἀπάντα τὸν λόγον, ἀδελφὲ ἡγαπημένε, ὡς Χριστοῦ στρατιώτης, deficit in vv. οὐδὲ ἔλαττον αἰρέσεως ὡς τῷ Χρυσοστόμῳ εἴρηται).

4 (ff. 20-21) acoluthia s. Iohannicii iunioris, in qua canon Athanasii cuius acrostichis Ἀγῶνας ὑμῶν τοῦ Ἰωαννικίου; — (ff. 21-22) acoluthia S. Andronici iunioris, in qua canon cuius acrostichis Ἀνδρωνικὸν μάρτυρα.

5 (ff. 22^v-47) s. Iohannis Chrysostomi epistolae variae (M. 52), hoc ordine: 200. 201 anepigrapha. 202. 234. 119. 120. 121. 203. 204. 180. 115. 205. 116. 206-210. 211 mutila, epistolis octo una cum foliis ni fallor duobus post 24^v deperditis, 123 inde a vv. ὅσος ἐστὶν ὑμῶν (M. 677, 13). 219. 220 [λ']. 124. 117. 221-226. 223. 126. 227 [μ']-232. 175-178. 242. 179 [ν']. 18-34. 129. 35-45. 130 [π']. 46-65 [ρ']. 131. 66-78. 134. 135. 132. 136. 137. 138 [ρκ']. 139. 133. 140. 128. 141. 142. 127. 144-146 [ρλ']. 147; ad Innocentium papam ep. 1 et 2 [ρλγ' et ρλδ'] apud M. 529-536; 148. 149. 181-184 [ρμ']. 150-157. 159. 158. 160 [ρν']-170. 79. 171-173. 80-84. 236. 85-93. 186-192. 143. 193-197. 113. 114. 198. 94-96. 185. 97-109. 235. 110. 112. 237 (Κωνσταντίνου) — 241 [σκ']. In marginibus epistolarum numerus graecus continuus necnon alius arabicus ad editionem nescio quam pertinens, uterque longe posterius additi. — Sequuntur nulla facta distinctione (f. 47) Isidori Pelusiotae epistolae I, 149, 151, 87 (M. 78, 241, 284, 241-244); (ff. 47-48^v) Synesii ep. Cyrenensis epistolae 1-3. 5-12. 24 (Hercher, p. 638-639, 645-648, 651).

6 ss. Gregorii Nazianzeni et Basilii epistolae variae integrae aut epistolarum partes, omnes fere anepigraphae (M. 32 et 37), hoc ordine (ff. 49-53^v): Gregorii epistolae 4. 6. 5. 113. 114. 107. 109. 108. 118. 58. 230. 129. 165. 31. 29. 227; — (ff. 53^v-58) Basilii epistolae 9. 140. 30. 158. 334. 6. 304. 33. 272. 291. 301. 255. 185. 208. 344. 269. 134. 100. 174. 63. 94. 20. 152. 324. 19. 163 suppleta in margine. 74. 179. 45.

7 Succedunt epistolae aut litterulae LVIII, fere omnes inscriptione carentes, quas fetum esse Michaelis Pselli crederes, pluribus quippe in alio codice sub eius nomine inventis et editis ut infra loco proprio signabimus; singularum initia notata sint: ¹ (f. 58^r-v) Εἴ τις ἐρασιχρήματος καὶ πλούτου ἱμερόμενος, ² (f. 58^v) Τὰ ὕδατα μὴ κενούμενα, ³ (ib.) Ὁ σκορπίος πλήττει προσερπύσας, ⁴ (ib.) Ἄλλ' οὔτε με νύξ ἀπαγαγεῖν τῆς φροντίδος, ⁵ (ff. 58^v-59) Κἂν σκηπτὸς ἄνωθεν καταρραγεῖς, ⁶ (f. 59^r-v) Παρηγοροῦ < >αυτὸν, ἔχεις τούτου παραδείγματα, ⁷ (f. 59^v) Πρότερον ἐδόκουν τὰς ἐναντίας φύσεις, ⁸ (ib.) Εἰς ὄρος ἡμᾶς ἀναβιβάζει, ⁹ (ff. 59^v-60) Γεννᾶται τις λίθος ἐν Ὑδάσπῳ ποταμῷ, ¹⁰ (f. 60) Ὁ μὲν Ἰωσήφ ὡς τὰ θεόπνευστ' ἡμῶν, ¹¹ (ib.) Ἀριστοτέλης, ὡς οἶσθα, τὴν ἀπλανῆ σφαῖραν, ¹² (ib.) Ἐς Ἀμμωνος ἢ ἐς Ἀμφιάρου, ¹³ (ib.) Εἶδος ἐστὶ τὸ λεπτὸν μέτρον σταθμωμένου, ¹⁴ (ib.) Κλεάνθ(ης) καὶ Ζ(ή)νων, ¹⁵ (ib.) Τὸ συλλογίζεσθαι οὐ δόγμα ἐστί, ¹⁶ (f. 60^r-v) Μὴ οὖν ἀντίθετος γενοῦ σεαυτῷ, ¹⁷ (f. 60^v) Τί διαφέρει τὸ αἰδίδιον τοῦ ἀθανάτου, ¹⁸ (ff. 60^v-61) Ὁ Νεστόριος κατὰ λόγον ἀξιώσεως, ¹⁹ (f. 61) Τὸ δὲ καὶ τὸ μὴ δὲ οὐ φαμεν ἐναντίον, ²⁰ (f. 61) Οὐσία εὐχῆς ἢ συναγωγὸς τῶν ἡμετέρων, ²¹ (ff. 61-62) παραμυθητικὴ πρὸς τὸν Διογένην ὅτε ἐτύφλωσαν αὐτόν.

ἔοικε δὲ ἡ γραφή· τῆς παραμυθ(ίας) ἐκ προστ(άγματος) γεγον(έναι) τοῦ βα(σιλέως) κῦ(ρ) Μιχα(ήλ) τοῦ Δού(κα); inc. Ἐπιπέττει σου τὴν ἱεράν καὶ μεγάλην ψυχὴν, ²² (ff. 62^v) Ἐπιπέττει σου τὴν ἱεράν καὶ μεγάλην ψυχὴν, ²³ (ff. 62^v-63) Ἐπιπέττει σου τὴν ἱεράν καὶ μεγάλην ψυχὴν, ²⁴ (f. 63) Τίς ἄρα, τίς λόγος (Sathas, p. 350; ep. 106), ²⁵ (f. 63^v) Ἐπιπέττει σου τὴν ἱεράν καὶ μεγάλην ψυχὴν, ²⁶ (ff. 63^v-64) Ποθεῖς μὲν ἴσως δέχεσθαι, ²⁷ (ff. 64-65) Πρὸς τίνα ἄλλον κινήσω χεῖρα, ²⁸ (ff. 65-66) Νῦν ἡμέρα σωτήριος (Sathas, p. 222-224; ep. 2), ²⁹ (ff. 66-67) εἰς τὸν σελέντιον. Εἰρήνης ὁ σύλλογος σύμβολον, ³⁰ (f. 67^{r-v}) εἰς τὸν Διογένην. Πού ποτε ἀπαιρεῖς (Sathas, p. 227-228; ep. 4), ³¹ (f. 68^{r-v}) ad eundem, Θεόσεπτε δέσποτ(ά) μου καὶ βασιλεῦ, ³² (ff. 68^v-69) εἰς τὸν Ἰασίτην. Ἐγὼ μὲν, ὑπέριτιμε κουροπαλάτα, ³³ (ff. 69-70) εἰς τὸν μ(έ)γ(αν) δρουγγάριον κῦρ Κω(νσταντίνου). Ἀντίροπά μοι ταυτί, ³⁴ (ff. 70-71^v) ad eundem, Ἄρμεν τὸ ἀρτίτοκον (Sathas, p. 409-412; ep. 157), ³⁵ (f. 71^v) πρὸς τινα κριτὴν (?) τυγχάνοντα Μακεδόν(ων). Θάρσει τὸ ἐπ' ἐμοί (cf. Sathas, p. 281), ³⁶ (ff. 72-73) ad Xiphilinum, Δεύτερον τοῦτον (Sathas, p. 499-502; ep. 205), ³⁷ (ff. 73^{r-v}) εἰς τὸν σεβαστοφόρον Νικηφόρον. Εἰ μὲν ἀρκεῖ σοι πρὸς παραμυθίαν, ³⁸ (ff. 73^v-74) Ἀφίκετο ἡμῖν ὁ καλός, ³⁹ (f. 74^{r-v}) Φίλτατε ἀδελφέ, οὐκ ἐπίσταμαι γνωρίζειν, ⁴⁰ (f. 74^v) Ἐγὼ μὲν οὐδ' οἶμαι (Sathas, p. 367-368; ep. 119), ⁴¹ (ff. 74^v-75) Ἐμφυχά σοι (Sathas, p. 370-372; ep. 123), ⁴² (f. 75^{r-v}) Εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, πνευματικὲ ἀδελφέ, συνίστησιν ἡμᾶς, ⁴³ (ff. 75^v-76^v) τοῦ Ψελλοῦ τῷ μητροπο(λι)τ(η) Κυζίκου. Τῆς συνδεδεμένης ἀνδρὶ ἢ τοῦ ὁμοζύγου, ⁴⁴ (ff. 76^v-77) Ἡ τῆς σῆς ἀρετῆς, σεβασμιώτατε δέσποτα, φήμη, ⁴⁵ (ff. 77-78) Σιωπῆς οὐδὲν ἄμεινον, ⁴⁶ (f. 78^{r-v}) Εἰ φιλίαν οἱ ταύτην εἰδότες ψεύδονται, ⁴⁷ (ff. 78^v-79) τῷ αὐτῷ. Δὶς τὰ καλά, φησὶν ἢ παροικία, ⁴⁸ (f. 79^{r-v}) Ῥωμανῷ συμμαθητῇ. Οἶομαι μὴ παντάπασι ἐπιλαθέσθαι σε, ⁴⁹ (ff. 79^v-80^v) Εἰ καὶ τᾶλλα μοι περὶ φιλίας, ⁵⁰ (ff. 80^v-81) Ἐπειδὴ μοι τὰ πλεῖστα τῆς γραφῆς ἐπελάβου, ⁵¹ (f. 81^{r-v}) Ἐδει μὴ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐγευσάμην, ⁵² (ff. 81^v-82^v) Μ(ι)χα(ήλ) πατρικίω. Ἐγὼ μὲν ὡς ἐκέλευσας, ⁵³ (f. 82^v) τῷ αὐτῷ. Εἶπερ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ γηράσκειν φιλίαν, ⁵⁴ (ff. 82^v-83) τῷ αὐτῷ. Οὕτω δύο ἐβδομάδες διεμετρήθησαν, ⁵⁵ (f. 83^v) τῷ ἀγιοαναστασί(η). Εἰ καὶ μὴ κατὰ ροῦν, ⁵⁶ (ff. 83^v-84) Ἰσαΐα προξίμω. Τὴν σὴν ἱεράν κεφαλὴν προσαγορεύων, ⁵⁷ (f. 84^{r-v}) Γεωργ(ίω) συμμαθητῇ. Εἰ μὲν πρὸς ἕτερον ἡμῖν ὁ λόγος, ⁵⁸ (ff. 84^v-85) τῷ αὐτῷ. Ὅτε σου τὴν ἐπιστολὴν ἐδέξαμην.

8 de controversia circa azyma, necnon de fide et disciplina ecclesiarum dissidentium, nempe ¹ (ff. 85^v-92) Petri Antiochiae epistola ad episcopum Gradensem sub inscriptione ἐπιστολ(η) τοῦ ἀγιοτ. Πέτρον πατριάρχ(ου) τῆς μεγ. Ἀντιοχ(είας) ἀποτρεπ(τικῆ) τῶν ἀζύμων πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπ(ον) Βενετίας (M. 120, 756-781) omissis vv. Ἐκθήσομαι δὲ σοι — μεγαλοφώνως ἀνα-

φθεγγόμενος (M. 772 C 8-776 A 11). ² Leonis Bulgariae epistolae tres, scilicet (ff. 92-94^v) prima πρὸς τὸν Βενέτων καὶ Ῥώμης (M. 835-844; sub nomine Demetrii Chomateni apud Pitra, *Analecta sacra et classica* [vi], 1891, 745-752, ex hoc codice sicut et duae sequentes); (ff. 94^v-97^v) secunda (Ἐκκλησιαστ. Αληθ., II, III, 1886, p. 421-427; Pitra, 751-760); (ff. 97^v-104) tertia (Ἐκκλησιαστ. Αληθ., II, IV, 1886, p. 150-612; initium et finis apud Pitra, 759-762). ³ (ff. 104-121) ἑτέρα ἐπιστολή — τοῦ Σθηθίου add. manus posterior — περὶ τῶν αὐτῶν καὶ περὶ σαββάτων νηστείας, γάμου ἱερέων, καὶ τελείας ἀναφορᾶς ἐπὶ τῶν πανσέπτων καὶ ἱερῶν κανόνων, nempe Nicetae Pectorati dialogus (ed. A. Michel, *Humbert und Kerullarios*, 1930, p. 320-342; cf. Sweinburg, *Die Textgeschichte des Gesprächs mit den Franken von Niketas Stelthatos*, apud *Byz. Zeitschr.*, XXXIV, 1934, p. 313-347); ⁴ (ff. 121-126^v) <Nicetae Pectorati?> invectiva adversus Armenios; inc. Φέρε δὴ περὶ τῆς ὑφάλου πλάνης καὶ αἰρέσεως τῶν Ἀρμενίων, des. τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα (excerpta duo apud Pitra, op. cit., 781-784; cf. Vindobon. 283, ff. 119^v-124^v). ⁵ (ff. 126^v-130) ἔκθεσις κατ' ἐπιτομὴν τοῦ τῶν Ἰακωβιτῶν δόγματος, καὶ τῶν ἄλλων ὧν ποιοῦσι παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ὀρθόδοξον πίστιν καὶ παράδοσιν, ἐν ἧ καὶ περὶ τῶν Χατζιτζαρίων (cf. cod. Hierosol. s. Sepulcri 391, f. 270 [*Ἱεροσ. Βιβλ.* IV, p. 354]: ἔκθεσις — ὧν ποιοῦσι, παρὰ Δημητρίου μητροπολίτου Κυζίκου ἐκ προτροπῆς τοῦ φιλοχρίστου Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεννήτου, υἱοῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ἐν ἧ κ. τ. λ.); haereseos descriptioni (M. 127, 880-884 C 2) praemittitur prologus ad imperatorem (Ἐπειδὴ σου τὴν ὑπερφυῆ καὶ τῷ ὄντι βασιλικωτάτην φύσιν — ὥσπερ ἐκέλευσας), subnectitur conclusio (Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τὸ πρόχειρον — σου κελεύσαντος ἐκθησόμεθα).

9 (ff. 130-131^v) Flavianii arch. CP. epistola ad Leonem papam (M. lat. 54, 741-748) et (ff. 131^v-138) responsum Leonis sub inscriptione τοῦ μακαριωτ(ά)τ(ου) πάπ(α) Λ. τῆς πρεσβυτ(έ)ρ(ας) Ῥώμης ἐπιστολή δογματικὴ πεμφθεῖσα πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις Φλαβιανὸν — κατὰ Εὐτυχοῦς τοῦ ματαιόφρονος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ (ib. 756-780 B 9 κακοδοξία καταδικάζεται).

s. Cyrilli Alexandrini ¹ (ff. 138-140) epistola ad Nestorium (Καταφλαροῦσι: M. 77, 44-49 A 4 τοῖς ἱερεῦσι Θεοῦ), ² (ff. 140-143^v) ep. ad Iohannem Antiochenum (Εὐφραυνέσθωσαν: M. 173-181). Subnectuntur eiusdem excerpta tria.

(ff. 143^v-149) Sisinnii patriarchae CP. tomus 21 febr. 997 de matrimoniis prohibitis (V. Grumel, *Les Regestes des Actes du patriarcat de Constantinople*, n. 804; M. 119, 728-740 D: Οἱ δὲ μεθ' ἡμῶν συνδιασκεψόμενοι μητροπολίται καὶ ἀρχιεπίσκοποι τὸν ἀριθμὸν εἰσὶ τριάκοντα, εἴκοσι καὶ τρεῖς μητροπολίται, καὶ οἱ λοιποὶ ξ' ἀρχιεπίσκοποι).

10 (ff. 149–151) <de dissidiis quae post Chalcedonensem synodum acciderunt inter Romanam et Constantinopolitanam sedes>, praesertim de Anatolio et Acacio praesulibus; insertae sunt (ff. 149–150) epistola s. Leonis 114 (M. lat. 54, 1028–1032), (ff. 150v–151) epistolae Felicis ad Acacium initium et finis (inc. *Πολλῶν τῶν παραβάσεων*; cf. Jaffé 599).

11 s. Gregorii Nysseni excerpta: ¹ (ff. 151–154v) de deitate Filii et Spiritus sancti, inde a vv. *Μικρὸν ἐπισχῶν* (M. 46, 560 C 2–576, pluribus omis-
sis). ² (ff. 154v–156v) in s. Stephanum <orat. 1> inde a vv. *Καθάπερ ἐν τοῖς σωματικοῖς* (M. 46, 716 B 10–720). ³ (156v–157) eiusdem de deitate Filii et Spiritus sancti (*Καὶ νῦν εἰσι — ἐργάζεται*: M. 46, 557 A 11–C 2). ⁴ (ff. 157–160) de fide, ad Simplicium (M. 45, 136–145). ⁵ (f. 160) <de christianismo> (inc. *Χριστιανισμὸς ἐστὶ τῆς θείας φύσεως μίμησις*, des. *τὸν ἀρχέτυπον νομοσθῆναι γραφήν*; cf. M. 46, 244 C 8–245 A 14: de professione christiana). ⁶ (ff. 160–161v) ἐκ τοῦ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα λόγου, nempe in Christi resurrectionem oratio 1 inde a vv. *Ἀλλ' οὐπω τοῦ μεγίστου* usque ad illa πόλις τὴν περιγραφὴν ἔχει (M. 46, 613 D 7–617 C 6; lacuna 616 C 15 resarcitur in nostro, f. 161: *καὶ τὸ σῶμα] ἄπτεται, καὶ δι' ἀμφοτέρων φεύγει τὸ πάθος· ἀπῆλθε γάρ, φησὶν, ἀπ' αὐτοῦ παραχρῆμα [ἢ λέπρα]*).

12 (ff. 161v–162) s. Ioh. Chrysostomi <de parabolis> (excerptum ex expositione in ps. 46: M. 55, 225–226).

13 (ff. 162–165) testimonia adversus Iudaeos, *χρήσεις προφητῶν κατὰ τῶν θεομάχων Ἰουδαίων*; inc. *Τί φησι Μωϋσῆς στηλιτεύων τοὺς Ἰουδαίους ὡς ἄφρονες*, des. *περὶ οὗ φησιν Ἰακώβ· ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται ἡγούμενος*.

14 Alexii patriarchae CP. ¹ (ff. 165v–167v) <decretum de monasteriorum donationibus> nov. 1027 (M. 119, 837–844; omittit noster metropolitatum nomina; cf. Grumel, *op. cit.*, n. 833). ² (ff. 167v–172) de diversis causis ecclesiasticis, ian. 1028 (M. 119, 828–837; metropolitatum nomina desunt in codice; Grumel, n. 835).

15 documenta duo ad hoc spectantia ut aliquid deminuat ex potestate patriarchae CP. ¹ (ff. 172–182v) de metropolitati, *λόγος διαλαμβάνων ὡς οὐ δεῖ τὸν Κωνσταντινουπ(ό)λλ(εως) χειροτονεῖν εἰς τ(ὰς) ἑτέροις ὑποκειμένας ἐπισκοπ(ὰς) κἂν μητροπόλ(εις) τιμηθῶσιν. ἐστὶ γὰρ τοῦ(το) παρὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων διάταξιν* (inc. *Δίκαιον ἦν ἡμᾶς τοῖς θεοῖς ἐμμελετῶντας λογίοις*, des. *δέδωκας ἡμῖν εἰς ἀπεράντους αἰῶνας ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, ἧς μετὰσχειν κ. τ. λ.*). Supplicatio ni fallor ad Alexium Comnenum, quae in pluribus concinit cum epistola Nicolai Grammatici (M. 119, 864–884; Grumel, *op. cit.*, n. 938): citantur nempe (ff. 175–176) actio 14 conc. Chalcedon. de Nicomedia et Nicea (Acta conc. oec. II 1, p. 420–421; cf. M. 119, 872–873), (f. 176r-v)

actio 19 de Photio et Eustathio (Acta conc., p. 467; cf. M. 119, 876–877). ² (ff. 182v–192) de synodis provincialibus in annos singulos convocandis, *πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι οὐ δεῖ κατὰ τὰς τῶν μακαρίων πατέρων διατάξεις εἰς Κωνσταντινούπολιν γίνεσθαι κατ' ἔτος συνόδ(ους), ἀλλ' ἐν ταῖς ἔξω μόνον ἐπαρχίαις* (inc. *Ἐδεῖ μὲν ἡμᾶς, ὧ παραγιώτατε δέσποτα καὶ πατέρων κρηπίς*, des. *καὶ ἐνῶν τοὺς ἐνοῦντας Θεὸς εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν, ἀμήν*); citatur, f. 190, *Alexius ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης* († 1043)...; *τούτον δὲ καὶ τινὲς ἡμῶν εἶδον καὶ ὑπ' ἐκείνου τῷ κλήρῳ κατηριθμήθησαν*. Sequitur

16 (ff. 192–197) de nuptiis vitandis, *λόγος διαλαμβάνων περὶ γάμων, τοῦ βασιλέως προ(σ)τάξαντος γράψαι καὶ οὕτως κωλύσαι τ(οὺς) ἀθεμιτογάμ(ους)*; inc. *Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου... Καὶ γὰρ ὄντως μέγας ὁ Θεός*, des. *πασῶν ἐπιρριῶν καὶ κινδύνων ἀνώτερος, ἐν αὐτῷ Χριστῷ κ. τ. λ.* Est monitio ecclesiae ad imperatorem, ex qua apparent de hac disciplina dissentire; ad imperatoris mitigandam praepotentiam pertinet sequens libellus (ff. 197–200v) *λόγος πρὸς τὸν βασιλέα σπουδάζοντα διαλύσαι τὰς συνοδικῶς γενομένας ψήφους διὰ πιττακίου πεμφθέντος ἐν ᾧ καὶ ἐγγράπτο Ὁ οἰαδήποτε ἀντιγραφῆ βασιλικῆ ἐναντιούμενος ὡς ἱερόσυλος τιμωρεῖσθω* (inc. *Δέσποτα ἡμῶν, ἅγιε καὶ θεοφρούρητε βασιλεῦ*, des. *mut. τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, <τῷ> τὴν τιμὴν* [Rom. 13, 7]).

713 (olim 826), ff. VIII (add.), 201–364 (+ 235^a). Ordo foliorum restituendus: 288. 290. 289. 292. 291. 293. 294. 295. 298. 297. 296. 301. 300. 299. 302–359. 364. 360–363.

1 (ff. 201–280v) **Basilii Magni** epistolae (M. 32; cf. M. Bessières, *La tradition manuscrite de la correspondance de s. Basile*, Oxonii, 1923, p. 40–42): **Βασιλείου Γρηγορίου**, revera Gregorii Naz. ep. 114; **Basilii** ep. 2. 335; **Greg. Naz.** ep. 6; **Basilii** ep. 19. 195. 279. 13. 40 (des. *περὶ τὰ ἐπταισμένα*). 41 (des. *ἀνθρώπων φανήσεται*). 58. 295. 16. 259. 226 (*τοῖς ὑφ' ἐαυτὸν ἀσκηταῖς τοῖς ἐν Ὀροδιάνῃ καὶ Χαλάννῃ*). 62. 102. 302. 269. 51. 251 (*τοῖς Θουσιανοῖς*). 99. 203. 207. 5. 6. 247. 246. 238. 240. 229. 230. 121. 130. 140. 135. 160. 55 (*Γρηγορίου*). 253. 256. 29. 25. 300. 101. 301 (*παραμυθητικῆ ἀνδρὶ*). 227. 228. 26. 18. 106. 206 (*παραμυθητικῆ*). 139. 82. 80. 61. 69. 66. 67. 133. 266. 219. 156. 100. 136. 30. 162. 98. 241. 138. 27. 182. 183. 48. 128. 239. 127. 95. 141. 198. 237. 34. 268 usque ad vv. *δεομένοις αὐτοῦ* (M. 997 B 12). 145. 268 inde a vv. *Ἄ μὲν οὖν μέχρι* (997 A 21). 64. 31 (*Εὐσεβωνᾶ ἐπ.*) 146 (*τῷ αὐτῷ*). 28. 63. 210. 126. 204. 54. 291. 53 cum scholio: *Ἐν τισὶ γράφεται· πρὸς τοὺς — χρήματι* (M. 396 n. 44). *αὕτη ἐστὶν ἡ ἀληθεστέρη ἐπιγραφὴ*. 244. 250. 13 [f. 235] erasa, eius autem loco suffecta sunt vv. *Ἐγὼ δὲ οὐδὲ ἄλλο — τὰ θαύματα* (= liber

de Spiritu sancto, cap. 23: M. 32, 169 A 15-B 8). 4. 211. 12. 116. 17. 179; <f. 235^v Greg. Naz. ep. 113>; Basili ep. 223 (τῷ αὐτῷ Εὐσταθίῳ Σεβαστείας τοῦ μεγάλου Βασιλείου). 224. 212. 265. 131. 214. 175. 264. 267. 85. 123. 262. 45. 46. 323. 23. 22. 284. 205. 113. 114. 57. 154 fine mutila. 164 initio mutila. 165. 68 initio mutila. 252. 197 usque ad vv. *παμπληθὲς ἀποκρίματα*. 120. 129. 89. 159. 161. 176. 191. 150. 231. 202. 200 initio mutila. 201. 218. 232. 248. 190. 236. 233. 234. 235. 188. 199. 217. 260. 341. 335. 349-356. 336-340. 342. 343. 347. 348. 344-346. 38. 105. 189. 7 (Εὐαγγίῳ πρεσβυτέρῳ, ὅτι οὐχ ἱκανὸς ὁ λόγος πρὸς παράστασιν τῆς νοουμένης εὐσεβείας καὶ ἵνα συνηγορῇ τῇ ἀληθείᾳ). 71. 169. 171. 170. 271. 84. 276. 148. 149. 74. 112. 279. 73. 281. 86. 72. 225. 365. 24. 15. 274. 286. 142. 143. 144. 311. 109. 303. 306. 278. 134. 194. 208 (Εὐλαγικῷ φιλικῇ προσηγορία). 329. 20. 21. 151. 124. 261. 125. 90. 243 omissa salutatione. 263. 242. 91. 254. 92. 255. 132. 65. 97. 292. 193. 122. 282. 334. 333. 186. 187. 137. 294. 222. 221. 220 (τῷ ἄρχοντι τῆς ἐπαρχίας). 94. 17. 56. 328. 118. 116. 325. 324. 277. 293 (Ἰουλιανῷ ἠθικῇ πάνυ ὠραία). 299. 313. 312. 83. 304. 196. 147. 33. 75. 178. 152. 153. 111. 104. 110. 280. 272. 96. 180. 76. 192. 177. 32. 172. 321 (= Gregorii Nazianzeni ep. 57, f. 273^v). 52. 173. 174. 10. 283. 296. 297. 107. 108. 93. 103. 87. 78. 273. 275. 315. 318. 316. 70. 319. 320. 317. 322. 326. 327. 77. 209. 36. 285. 309. 314. 305. 308. 117. 298. 35. 310. 249. 11. 331. 155. 213. 88. 270. 287. 288. 307. 37. 289. 330. 332. 168. 157. 158. 290. 215. 257. 60. 59. 47 necnon 166 et 167 (hoc est Gregorii Nazianzeni ep. 42. 65. 66). Sequuntur ¹ (f. 280^{r-v}) epistolae tres (a Ἀπολιναρίῳ περὶ τῆς θείας πίστεως [cf. cod. Angelic. gr. 13, f. 53], b περὶ τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου, c πρὸς τοὺς μὴ δεχομένους τὸ ὁμοούσιον, quae lacuna laborat) ut in cod. Coisl. 237 (cf. *Le fonds Coisl. in*, p. 216); deinde ² (f. 280^v-281) Libanii ep. 1543. 1544. 1214 (Foerster); ³ (ff. 281-282) Basili ep. 115; ⁴ eiusdem (?) adversus calumniatores s. Trinitatis, περὶ τοῦ μὴ δεῖν τρεῖς θεοὺς καταγγέλλειν (M. 31, 1488-1496); ⁵ (f. 282^{r-v}) Gregorii Nysseni ep. 2 (M. 46, 1009-1016); ⁶ (f. 282^v) s. Athanasii ep. ad Iohannem et Antiochum (M. 26, 1165-1168).

² (ff. 282^v-346^v) s. Gregorii Nazianzeni epistolae CCXXXII (M. 37): 4, cui subicitur s. Basili ep. 14; 5. 2. 6. 46. 60. 1. 19. 8. 45. 47. 40. 58. 59. 48 (in margine nota de Sasimis). 49. 50. 41. 43. 163 (Θεοδώρῳ ἐπισκόπῳ Τιάων). 160. 177. 74. 207. 52. 51. 54. 53. 62. 184. 64. 238. 164. 201. 199. 198. 200. 141. 142. 105. 106. 104. 131. 154. 126. 146. 144. 168. 209. 210 (initium usque ad vv. *σῆς ἀπολαύειν φιλίας*). 179. 180. 176. 175. 174. 187. 232. 20. 7. 14. 23. 21. 29. 135. 37. 93. 39. 22. 76. 182. 197. 81. 72. 73. 11. 32. 92. 33. 34. 35. 36. 31. 80. 30. 87. 91. 186. 151. 185. 228. 229. 103. 170. 119. 110.

216. 217. 218. 221. 169. 188 (τῷ αὐτῷ, Strategio nempe). 189. 190. 191. 196. 195. 145. 100. 224. 173. 132. 136. 137. 94 (τῷ αὐτῷ i. e. Modario). 38. 24. 181. 211. 223. 222. 56. 98. 79. 107. 109. 108. 118 (τῷ αὐτῷ sc. Cleodonio). 111. 112. 113. 95. 240. (f. 317^v, τῷ αὐτῷ, revera Procopii sophistae ep. 82; Hercher, p. 564). 242. 193 (Βιταλίῳ). 194. 75. 138. 153. 89. 226. 203. 96. 164. 158. 116. 117. 225. 227. 231. 149. 128. 129. 130. 97. 55. 21. 234. 237. 61. 82-86. 125. 140. 143. 208. 90. 233. 239. 16. 17. 18. 147. 148. 155. 150. 156. 28. 171. 13. 63. 25. 26. 62. 27. 9. 15 (Ἰουλιανῷ ἐξισωτῆ). 67. 69. 68. 10. 134. 133. 71. 70. 235. 78. 165. 166. 192. 206. 204. 205. 177. 178. 3. 77 (Θεοδώρῳ Τυάνων). 159. 121. 123. 139. 157. 124. 161. 115. 230. 162. 122. 152. 183. 219. 220. 120. 167. 172. 127. 122. 215. 213. 99. 214. 44 (inc. *Τὶ τῶν σῶν ἐγκωμίων*). 209. 210. Insequitur (f. 346^v) alia manu, eadem fortasse quae priorem partem exaravit, carmen II 2, 2 (M. 38, 83) et epist. 236.

(ff. 347-359^v. 364^{r-v}. 360) Theophylacti Simocati epistolae variae (Hercher, *Epistolographi graeci*, p. 763 ss.): 1. 3. 2. 4-23. 25-83. 85; in fine: τέλος των Σιμοκάτ(ου) ἐπιστολῶν.

(ff. 360-363^v) Isidori Pelusiotae epistolarum lib. I, 2-29, quae ultima des. in vv. *ναοῦ μάστιξας* (M. 78, 180-200 D 4).

Codicum reliquiae sine arte conflatae. I (ff. 1-19^v), linn. 22 circiter. II, pars libri a duobus librariis sese excipientibus descripti (a ff. 20-22^r. 47^v-48^v; b ff. 22^v-47^r), cui proxime accedunt ff. 201. 202. 205-286^v moduli paullo minoris; scriptura minuta, compendiis scatens, linn. 35-40. III (ff. 49-200. 287-364) fasciculi nonnulli in prima et ultima singulorum pagina notati (e. g. f. 81 ε', f. 136^v ια', f. 358^v λθ'); scriptura longe plenior, linn. 30 circiter.

Foliis nonnullis ad pessum euntibus curas adhibuerunt Iohannes Honorius a Malia (e. g. ff. 22^v ss.) et Vivianus Brunoro, qui ff. 203. 204. 235. 235^a supplevit, epistolarum s. Basili indicem praevium digessit (cod. 713, ff. II-VII^v); eidem tribuendae sunt schedulae chartaceae quattuor (712, f. I; 713, ff. I et VIII; in hac ultima: *Num. 20 Arm^o. s^o. ord. 1.*).

Syllabi anno 1550 posteriores (cod. 712, f. I: *Epistolae diuersorum | S(anc)to(rum) Patrum*. | . 825; 713, f. I: *Epistolae ... 826*).

In principio cod. 712 scutum Gregorii XIII corio impressum, in fine scutum G. Sirleti card. bibliothecarii, utrumque glutine adhaerentia.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX.

714 (olim 885). Saec. XIV, chartae., mm. 147×108, ff. III (add.). 336, linn. 20 circiter.

Thomae magistri opera, τοῦ σοφωτ(ά)τ(ου) καὶ λογιωτ(ά)τ(ου) κῦρ Θεοδούλ(ου) τοῦ μαγίστρου (f. 1).

(ff. 1-28) in s. Iohannem Baptistam; inc. Ἄλλ' ἔμοι γε τοῖς σοῖς ἐπιβα-

λεῖν ἐγκωμίοις, des. καὶ ὄν τελευταῖον ὄρον ἅπαντες ἴσμεν τῆς περὶ Θεὸν εὐκληρίας, αὐτῶ κ. τ. λ. (idem encomium in cod. Vallicell. 45, ff. 1-20^v).

² (ff. 29^v-42^v) πρὸς Ἀθηναίους ὑπὲρ τῶν Ὀλυνθίων; inc. Οὐχ ὑπὲρ τῆς τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίας, des. δεινὸς δὲ εἴπερ τις ἀνθρώπων τάγε τοιαῦτα. Subsequitur

³ (ff. 43-56^v) εἰς τὸ ἐναντίον; inc. Οὐ μόνον οἷς ἐκάστοθ' ἡμᾶς, des. πλὴν ὅσα γε ὑπηρεταῖς χρωμένους).

⁴ (ff. 56^v-80^v) anaprus, πρὸς τὸν ἀγιώτατον καὶ ἰσάγγελόν μοι πατέρα κῦρ Ἰσαὰκ περὶ τοῦ ἐς Βυζάντιον ἐκ Θεσσαλονίκης ἀνάπλου καὶ αὐθις εἰς ταύτην κατάπλου; inc. Ἐσπέρας ἐμβάντες ἐλαφηβολιῶνος ἔνη καὶ νέα, des. αὐτὸς ἂν ἀπέχρης εἰς θαῦμα (= cod. Vallicell. 45, ff. 86^v-98^v); initium operis postea cancellatum in f. 202^v.

⁵ (ff. 80^v-93^v) prosphonicus ad Andronicum Palaeologum pro Chandreno (M. 145, 353-373); orationis finem, quem non praebent editio neque cod. Palatinus 374, ff. 130-137^v, exhibet noster f. 93^{r-v} (ἐτόλημησαν μάλιστα μὲν [373 A 2] οἰόμενοι ψευδέσι -- ταῦτα βοᾶται).

⁶ (ff. 94-125^v) de regis officiis (M. 448-496).

⁷ (ff. 125^v-161) de subditorum officiis (M. 496-548).

⁸ (ff. 161-173) ad quemdam iudicio circumventum, πρὸς τὸν ἐκ γειτόνων μὲν ὄντα τῷ φροντιστηρίῳ, λάθρα δ' ἐν οἷς ὠκοδόμει ὑπερβάντα τοὺς ὄρους, καὶ ἐπειδὴ φωραθεὶς δίκην ὑπέσχετο εὐθὺς τοῦ τολμήματος, τὴν τῆς οἰκοδομίας καθαίρεισιν οὐ μικρῶς δυσχεράναντα τῷ μὴ ψήφω δικαστῶν τουτὶ γεγονέναι; inc. Εἰτ' αὐτὸς ἂ μὴ ἔξεστι πεπανουργηκώς, des. ἂν ἄρα χαίρειν ἐν οἷς πάσχουσιν ἔχουσιν.

⁹ (ff. 175-180) ad Angelum stratopedarcham (M. 373-380).

¹⁰ (ff. 180-186^v) ad Metochitam magnum logothetam (M. 381-388).

¹¹ (ff. 186^v-192^v) ad Niphonem patriarcham (M. 389-396).

¹² (ff. 192^v-206^v) ad Iosephum de invasione Itolorum et Persarum (M. 432-445).

¹³ (ff. 207-219^v) ad Hierotheum qui in montem Atho secesserat; inc. Καὶ μὴν σαυτῷ παντάπασι μάχη, des. εὖ μάλα καὶ μετὰ πολλοῦ πεποθηκότος αὐτὸς γεγενῆσθαι. Cf. codd. Pal. 374, ff. 128-132; Vallicell. 45, ff. 37-42.

¹⁴ (ff. 219^v-242^v) ad Thessalonicensis, de concordia; inc. Οὐ μοι δοκεῖτε τῶν πάντων οὐδέν, des. τὴν τῆς πόλεως καλοκαγαθίαν; omittuntur vv. πατριδος ἀνάστασις καὶ ἀνδραποδισμὸς -- παντ' ἄνω καὶ κάτω κυκῶσαν καὶ [cf. Palat. 374, f. 99^{r-v}] uno folio post 221^v deperdito; initium postea cancellatum in ff. 28^v-29.

¹⁵ (ff. 242^v-254^v) Euphorion et ¹⁶ (ff. 254-265^v) Polemarchus; inc. Τὸ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον εἶναι τοῦτο μὲν Καλλιμάχου, des. τὸ μὴ δ' ὑποκεῖσθαι λόγοις τὰ σά. Eadem in Palat. 374, ff. 87-98.

¹⁷ (ff. 266-270) <ad magnum domesticum>; inc. Οὐχ ὅτι καλὸς σὺ κάγαθος, des. οὕτω πάντ' ἐλάττω μοι δοκεῖ.

¹⁸ (ff. 270-300^v) <de immunitate adversus Demosthenem>; inc. Πάντα μᾶλλον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼγ' ἂν ὤμην, des. καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῷ ταύτ' ἐψηφίσθαι. Argumentum praeivium ex Libanio videtur desumptum; — subsequitur ¹⁹ (ff. 300^v-336) εἰς τὸ ἐναντίον ὑπὲρ ἀτελείας, quod inc. Εἴπερ τι τῶν πάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὸ κοινῇ λυσιτελοῦν, des. πόσον τι χρὴ νομίζειν ἐκεῖνο. De utraque opella cf. F. Lenz apud *Rendiconti della R. Accademia nazionale dei Lincei*, Ser. VI, vol. X, 1934, p. 422-451. — In fine declamationum index ab A. Mai completus.

f. 336^v alia manu, **Manuelis Philae ἀναφορά** (ed. Miller, II, p. 311-312; ex hoc codice).

In ff. I et II ex codice moduli maioris avulsis, grammatica varia ad morphologiam spectantia.

In ff. 173^v-174 prius vacuis sententiae variae (prima *Διπλὴν ἀνήρησαι νίκην, τὴν μὲν ἐν λόγοις, τὴν δὲ ἐν ὅπλοις*) atque (f. 174^{r-v}) <Synesii> epistola 3 (Hercher, p. 638-639).

Partes quattuor coeavae in unum compactae, ut ex illis Thomae corpus quoddam efficiatur. I (ff. 1-56) Fasciculi septem; in principio *Γενου βοηθὸς χριστὲ τῷ ζεσθζείῳ* (= *Γεωργείῳ*); inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae; II (ff. 57-96) fasciculi quinque, olim β'-ς' codicis alius; III (ff. 97-174) fasciculi decem; IV (ff. 175-336) fasciculi viginti duabus manibus sese excipientibus (cf. f. 270) absoluti, ζ'-<κς'> olim signati. Partibus compactis, fasciculi singuli α'-μβ' notati sunt.

F. 336^v ἀπὸ τῶν πατριαρχικῶν, unde conieitur librum in bibliotheca patriarchae CP. asservatum fuisse. Tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Theoduli Magistri Encomiū(m) in precursore(m) D(omi)ni. et alia. | 885*. In sectura inferiore libri clausi *Θεοδούλου τοῦ Μαγίστρου ...*

In tabulis et in dorso corio flavo obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; fibularum vestigia. In dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 714.

715 (olim 837). Saec. XIV (ff. 1-210^v) et XIII (ff. 211 ss.), membran., mm. 240 × 180, ff. 277 (+ 190^a), linn. 28-34.

I. — <Symeonis monachi s. Mamantis sermones XXXII> ut in cod. Barociano 197, ff. 1-206. ¹ (ff. 1-9^v) *περὶ τοῦ δεῖν πάντοτε τῶν οικείων ἀμαρτημάτων ἐξομολόγησιν ποιεῖσθαι, καὶ διὰ παντὸς πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχειν τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον, ἐξομολόγησις περὶ παραβάσεως*. Inc. Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ, φησιν ὁ προφήτης, des. τῶν ἀπείρων αὐτῆς ὀλισθημάτων, ὅπως διὰ παντὸς δοξάζω κ. τ. λ.

² (ff. 10-14) *περὶ προσοχῆς*. Inc. *Πρώην μὲν, ὦ ψυχὴ, τὴν χαλεπὴν παράβασιν τῷ λόγῳ διαλαβόντες*, des. *ἐλευθέρωση καὶ τῷ Θεῷ εὐηρεστήσαι δυνήσῃ, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.*

³ (ff. 14-20^v) *περὶ γλώσσης*. Inc. *Ἐπίπερ ἐν τῷ πρώην λόγῳ παρὰ τῶν θείων γραφῶν*, des. *φιλάνθρωπον Κύριον ἰλεων εὐρης ταῖς πολλαῖς σου ἀμαρτίαις ἐν τῇ οὐρανῶν βασιλείᾳ, ἥς κ. τ. λ.*

⁴ (ff. 21-25^v) *περὶ φθόνου καὶ μισαδελφίας*. Inc. *Πολλῶν καὶ μεγάλων ἐγκλημάτων διὰ τῆς ἀκρατοῦς*, des. *ταῖς πολλαῖς σου ἀνομίαις καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν ἀξιοθήση βασιλείας, ἥς κ. τ. λ.*

⁵ (ff. 25^v-28) *περὶ ἀγάπης καὶ τοῦ μὴ ὀργίζεσθαι*. Inc. *Μέλλων ἤδη περὶ τῆς θείας καὶ μεγίστης*, des. *ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως, χάριτι κ. τ. λ.*

⁶ (ff. 28-33) *περὶ πορνείας*. Inc. *Οἴμοι τῷ ἐλεεινῷ, ὅτι οὐκ ἐπίσταμαι*, des. *δι' ἐγκρατείας καὶ ἀσκήσεως ἵνα καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν ἐπιτύχῃς κ. τ. λ.*

⁷ (ff. 33-39^v) *περὶ ἀγνείας καὶ σωφροσύνης*. Inc. *Δεῦρο δὴ πάλιν, ψυχὴ μου ἀθλία, διὰ τῆς τῶν γραφῶν ἱστορίας*, des. *συνεισελθεῖν εἰς τὸν θεῖον νυμφῶνα καὶ τῆς ἐπουρανίου κ. τ. λ.*

⁸ (ff. 39^v-52) *ἔτι περὶ ἀγνείας καὶ σωφροσύνης καὶ περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι πορνείας καὶ ἀσωτίας*. Inc. *Δεῦρο δὴ πάλιν, ἀθλία ψυχὴ, τῆς προτέρας ἀρξώμεθα διηγήσεως*, des. *ἀγαθὸν δεσπότην καὶ ποιητὴν τῶν ἀπάντων, ὅτι σοι κ. τ. λ.*

⁹ (ff. 52^v-57) *περὶ γαστριμαργίας*. Inc. *Πρώην μὲν, ὦ ψυχὴ μου ἀθλία, περὶ ἀγνείας καὶ σωφροσύνης διαλεχθέντες*, des. *τῶν τῆς σαρκὸς συμπτωμάτων ἐλευθερωθῆναι τῇ τοῦ Κυρίου χάριτι, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.*

¹⁰ (ff. 57^v-59^v) *περὶ νηστείας καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ μὴδ' ὄλως γογγύζειν*. Inc. *Ἐπίπερ, ὦ ψυχὴ, τὸ τῆς γαστριμαργίας ἔγνωσ πάθος*, des. *ἐκφυγεῖν τὰς πολυπλόκουσ παγίδας τοῦ διαβόλου καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν κ. τ. λ.*

¹¹ (ff. 59^v-62) *περὶ μέθης*. Inc. *Φέρε δὴ σήμερον, ψυχὴ, κατὰ τοῦ χαλεποῦ πάθους τῆς μέθης*, des. *δοξάζειν ἀξιοθήσῃ τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.*

¹² (ff. 62^v-71) *περὶ τοῦ μὴ θαρρεῖν ἐν πίστει μόνῃ ἀνευ ἀγαθῶν ἔργων*. Inc. *Πολλῆς ἡμῖν νήψεως χρεῖα καὶ σπουδῆς*, des. *ἵνα καὶ παρ' αὐτοῦ ἀξίως στεφανωθῆσῃ καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν κ. τ. λ.*

¹³ (ff. 71-75^v) *περὶ πλεονεξίας καὶ φιλαργυρίας*. Inc. *Πάντα μὲν, ὦ ψυχὴ ἀθλία, τὰ πονηρὰ πάθη χαλεπὰ καὶ ἀποτρόπαια*, des. *διὰ μετανοίας καὶ ἐλεημοσύνης εὐάρεστος ὀφθῆναι τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ κ. τ. λ.*

¹⁴ (ff. 75^v-80) *περὶ ἐλεημοσύνης καὶ εὐσπλαγχνίας*. Inc. *Ἐπίπερ παρὰ τῶν θείων γραφῶν δέδεικται σοι χαλεπόν*, des. *ὑμνήσω σε μετὰ πάντων τῶν εὐαρεστησάντων σοι, ὅτι σὲ ὑμνεῖ κ. τ. λ.*

¹⁵ (ff. 80^v-86^v) *ἔτι περὶ ἐλεημοσύνης*. Inc. *Δεῦρο δὴ πάλιν, ταπεινὴ μου ψυχὴ,*

δεῦρο ἀναγάγωμεν τὸν λογισμόν, des. *ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἥς γένοιτο κ. τ. λ.*

¹⁶ (ff. 86^v-94) *περὶ ἀκτημοσύνης*. Inc. *Ὁ κορυφαῖος καὶ πρῶτος τῶν ἀποστόλων Πέτρος*, des. *δικαίως στεφανωθῆς παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ τοῦ κυρίου κ. τ. λ.*

¹⁷ (ff. 94^v-103) *περὶ ἀσκήσεως καὶ ἀποταγῆς βίου*. Inc. *Ἐπίπερ ἔγνωσ ἀκριβῶς, ἀθλία ψυχὴ, ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν*, des. *καὶ ἐλέησόν με κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος, ὅτι συ εἶ μόνος φιλάνθρωπος κ. τ. λ.*

¹⁸ (ff. 103-111^v) *περὶ ὑπομονῆς*. Inc. *Ἰδοῦ, ψυχὴ, τῷ κόσμῳ ἀπετάξω καὶ τῷ Χριστῷ συνετάξω*, des. *ὅπου εὐφροσύνη ἀπέραντος, ἥς γένοιτο κ. τ. λ.*

¹⁹ (ff. 111^v-121) *περὶ ὑπομονῆς*. Inc. *Ἰδοῦ, ψυχὴ ἀθλία καὶ ταλαίπωρε, ἔγνωσ τῶν θείων γραφῶν*, des. *ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἥς γένοιτο κ. τ. λ.*

²⁰ (ff. 121^v-127) *περὶ ὑπομονῆς*. Inc. *Ὡσπερ οἱ μέγα πλέοντες πέλαγος*, des. *ἀλλὰ καὶ τῶν αἰώνιων παρ' αὐτοῦ ἀξιοθῶμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο κ. τ. λ.*

²¹ (ff. 127^v-131^v) *περὶ ὑπομονῆς*. Inc. *Ὡσπερ οἱ τὴν χρυσίτιν διορύσσοντες γῆν*, des. *καὶ τῆς σῆς ἀκηράτου καταξιώσεως βασιλείας, ἥς γένοιτο κ. τ. λ.*

²² (ff. 131^v-141) *ἔτι περὶ ὑπομονῆς καὶ προσευχῆς*. Inc. *Ἰδοῦ, ψυχὴ, ἀκήκοας τῆς παραβολῆς*, des. *τῶν αἰδίων ἀγαθῶν καταξιοθήσῃ ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ, ἥς γένοιτο κ. τ. λ.*

²³ (ff. 141^v-161) *ἔτι περὶ ὑπομονῆς καὶ περὶ τῶν ἀχράντων καὶ θείων παθῶν καὶ κατὰ Ἰουδαίων*. Inc. *Ὡσπερ οἱ λείαν καὶ ὄμαλὴν ὁδὸν βαδίζοντες*, des. *ὅτι σὺ εἶ ὁ λυτρωτὴς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν, καὶ σοὶ πρέπει κ. τ. λ.*

²⁴ (ff. 161-167) *περὶ τοῦ μὴ μνησικακεῖν, μὴ δὲ ἀποδιδόναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ*. Inc. *Ὅρα, ψυχὴ μου ἀθλία, ὅσα ἔπαθε καὶ ὑπέμεινεν ὁ ἀπαθὴς Θεός*, des. *καὶ δοξάζω τὸ πανάγιόν σου ὄνομα σὺν τῷ κ. τ. λ.*

²⁵ (ff. 167-177) *περὶ ὑπερηφανίας*. Inc. *Πολλὰ μὲν πρώην εἰρηκῶς περὶ τῶν ἐμῶν παθῶν*, des. *ὑψωθείσα τῆς τῶν οὐρανῶν ἐπιτύχῃς βασιλείας, ἥς γένοιτο κ. τ. λ.*

²⁶ (ff. 177-181^v) *περὶ τῆς θείας ταπεινώσεως*. Inc. *Ἰκανῶς, ὦ ψυχὴ, χθές σοι περὶ τῆς χαλεπῆς*, des. *ἵνα ἐν ἑαυτῇ ὑμῶ εὐλογῶ καὶ δοξάζω τὸ πανάγιον ὄνομά σου σὺν κ. τ. λ.*

²⁷ (ff. 182-184^v) *περὶ ἐξομολογήσεως καὶ καταγνώσεως τῶν οἰκείων ἀμαρτιῶν*. Inc. *Δεῦρο δὴ οὖν, ψυχὴ ταλαίπωρε, δεῦρο καὶ λάβε*, des. *τῶν ἐπηγγελμένων αἰδίων ἀγαθῶν καταξιοθῆς, ὧν γένοιτο κ. τ. λ.*

²⁸ (ff. 184^v-189) *περὶ μνήμης θανάτου καὶ τοῦ ματαίου καὶ βραχυτάτου βίου, καὶ περὶ κατανύξεως*. Inc. *Ὁ τῶν ὁμολογουμένων ἀγαθῶν καταφρονῶν*, des. *καὶ ζωῆς αἰδίου ἐπιτυχεῖν, ἥς γένοιτο κ. τ. λ.*

²⁹ (ff. 189–191) *περὶ κρίσεως καὶ παρουσίας τοῦ Κυρίου*. Inc. Ὅταν ἐνθου-
μηθῶ, ἀθλία ψυχὴ καὶ ταλαίπωρε, des. ἀλλ' οἰκτείρησόν με τῷ σῶ ἐλέει, σὺ γὰρ
κ. τ. λ.

³⁰ (ff. 191–197v) *περὶ μετανοίας*. Inc. Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χρι-
στὸς ὁ συναΐδιος καὶ συνάναρχος, des. τοῖς ὀλοφύχως μετανοοῦσι κληρονόμος
εὐρεθῆς χάριτι κ. τ. λ.

³¹ (ff. 197v–202) *περὶ δακρῶν καὶ φιλανθρωπίας τοῦ παναγάθου Θεοῦ*. Inc.
Ἥκουσας, ἀθλία ψυχὴ, καὶ παρὰ τῶν θείων γραφῶν, des. ὅπως κἀγὼ σὺν πᾶσι
δικαίοις κ. τ. λ.

³² (ff. 202–210v) *λόγος θεηγητικός*. Inc. Βούλομαι τῆς κατ' ἐμὲ ὀδνηρᾶς κα-
πικρᾶς, des. ἀλλ' οἱ ζῶντες εὐλογήσουσι τὸ ὄνομά σου, ὅτι κ. τ. λ.

II. – ¹ (ff. 211–257v) *Clementis Romani* * epitome de gestis s. Petri (M. 2,
469–604).

² (ff. 258–277v) *Amphilochii Iconiensis* * vita s. Basilii (ed. Combefis,
SS. Patrum Amphilochii... quae reperiri potuerunt, Parisiis 1644,
p. 155–224); omittuntur vv. πειράσωμεν οὖν ὃ σὺ κελεύεις — ὃ δὲ Εὐβουλος ἔφη
(p. 162 A 9–168 D 3), cap. 12 de Anastasio presbytero, cap. 25 de Petro
fratre.

Partes duae enumeratione propria distinctae, in unum compactae. Prior (ff. 1–210)
fasciculos comprehendit κζ' quaterniones, si excipias primum et ultimum nunc foliorum
sex, undecimum foliorum septem. Correctiones in ff. 165v et 197.

Altera (ff. 211–277) constat fasciculis octo.

Inter libros Nicolai V noster recensitus fuisse videtur (Müntz et Fabre, *La biblio-
thèque*..., p. 321: « Item unum volumen minoris medie forme de pergameno, copertum
de corio rubeo, quod intitulatur Sermones morales ecclesiastici XXXVI (sic) et Vita
beati Petri apostoli a beato Clemente scripta et Vita beati Basilii ab Amphilochio
scripta »).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum
novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

716 (olim 263). Ann. 1387 (f. 316), chartae., mm. 294 × 215, ff. 316 (+ 2^a vacuum),
coll. 2, linn. 25.

¹ (ff. 3–10v) <Nicolai> Cabasilae in ascensionem Domini, ut in cod. 632,
ff. 136v–143v.

² s. Iohannis Chrysostomi in s. Iohannem homiliae 51–88, Ἰωάννου τοῦ
Χρυσοστόμου εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον μέρος β' notavit L. A<llatius>
(M. 59, 283 ss.), nempe (ff. 11–16v) εἰς τὴν N, hom. 51, (ff. 16v–23)
hom. 52, (ff. 23–28) hom. 53, (ff. 28–35) hom. 54, (ff. 35v–40) hom. 55,

(ff. 40v–47) hom. 56, (ff. 47–52v) hom. 57, (ff. 52v–61) hom. 58, (ff. 61–69v)
hom. 59, (ff. 69v–81) hom. 60, (ff. 81–89) hom. 61, (ff. 89–96) τῷ σα(ββάτ)ῳ
τοῦ ἀγ. Λαζάρου, hom. 62, (ff. 96–102) hom. 63, (ff. 102–108v) hom. 64,
(ff. 108v–113v) hom. 65, (ff. 113v–118v) τῆ κυρ. τῶν βαΐων, hom. 66, (ff. 118v–122v)
hom. 67, (ff. 122v–126v) hom. 68, (ff. 127–131) hom. 69, (ff. 131–135)
hom. 70, (ff. 135v–140) hom. 71, (ff. 140–146v) hom. 72, (ff. 147–152)
hom. 73, (ff. 152v–156v) hom. 74, (ff. 156v–164v) hom. 75, (ff. 164v–169v)
hom. 76, (ff. 169v–177) hom. 77, (ff. 177–184v) hom. 78, (ff. 184v–192)
hom. 79, (ff. 192–197v) hom. 80, (ff. 197v–203) hom. 81, (ff. 203–209v)
hom. 82, (ff. 209v–219v) hom. 83, (ff. 219v–226) hom. 84, (ff. 226–237)
hom. 85, (ff. 237–244) hom. 86, (ff. 244–251) hom. 87, (ff. 251v–256v)
hom. 88.

³ (ff. 257–316) *μηνὶ σεπτε(μ)βρίῳ κς'*, Acta Iohannis auctore Prochoro
secundum recensionem B (exempla a Th. Zahn vulgata [Acta Iohannis,
1880] p. 167–172, 172–178, 178–180, 180–184 respondent ff. 265v–267v,
272–276, 276–277, 302v–305v codicis nostri); inscriptio *Περίοδοι ἤτοι θαύματα*
— *Στεφάνου τοῦ προτομάρτυρος* ut in cod. Coisl. 306 f. 78 (ed. Zahn, p. 3);
partes seu lectionis publicae divisiones novem; prima inc. Ἐγένετο μετὰ
τὸ ἀναληφθῆναι τὸν Κύριον, nona περὶ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἀγίου εὐαγγελίου καὶ
τῆς μεταστάσεως τοῦ — εὐαγγελιστοῦ (cf. Zahn, p. 150–165).

In principio (ff. 1–2v) index, scilicet homiliarum ἠθικὰ et Iohannis
actuum divisiones; dies quo legebantur notata est.

Fasciculi quadraginta quaterniones (si excipias μ' binionem, ι' foliorum septem,
ιβ' et ιγ' novem, λβ' quinque) in prima et ultima singulorum pagina notati. Ornatus,
inscriptiones, homiliarum ethica rubro colore distincta. Officinarum chartariorum
signa: siren (cf. Briquet 13867), littera R cum cruce desuper (cf. Briquet 8928), campana,
lagena. In fine: δόξα Χριστῷ τῷ Θε(ε)ῷ, ἀμήν. μηνὶ ἀνοούστῳ ἰνδ(ικτιῶνος) ι' τοῦ ςωϞε'
ἔτους.

In tabula anteriore aversa indices duo, prior manu saec. XV: *omelie* | *Causile*
sapientissimj doctoris | *sup(er) eua(n)gelium Io. op(us) secu(n)dum*, alter <Ioh. Tortelli>:
Causile primus sermo. | *Chrysostomj sup(er). Io. pars II^a*; libri positio antiqua N̄ 29 4
Plu secr.; syllabus anno 1550 posterior: *Nicolai Cabasile homilia in* | *assumptione(m)*
D(omi)ni et alia alioru(m). | . 623. Utrum respondeat noster codici quem Iohannes Fabri
anno 1522 commodo habuit (M. Bertòla, *I due primi registri della Biblioteca Vaticana*,
p. 88 n. 10) dubius haereo.

Integumentum ex corio rubro signato saec. XVI, fibulis atque catena olim muni-
tum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 716. Foliorum secturae
colore flavo tactae necnon ornamentis geometricis atramento decoratae.

717 (olim 624). Saec. XV in., chartac., mm. 217 × 145, ff. VII (add.). 273 (+ 28^a, 86^a, 190^{a-b}, 216^a, 231^a, 237^a, 249^a, 257^a, 267^a), linn. 22-30.

1 Nicolai Cabasilae opera varia, hoc ordine: ¹ (ff. 1-85^v) liturgiae expositio (M. 150, 368-492); cap. γ' *Περὶ τῶν αἰτήσεων καὶ διὰ τί πρῶτον αἰτούμεθα τὴν εἰρήνην* est pars secunda ed. 12 inde a vv. *Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν* (M. 392 D 12); capp. ιδ'-ιε' = ed. 13-14; cap. ις' = ed. 15 et 16, omissis vv. *ἐκεῖνο πρότερον εἰπόντας — τούτων οὕτως ἐχόντων* (M. 404 A 10-405 A 13); cap. ιθ' inc. *Θεωρῶμεν δὲ τοῦ ψαλμοῦ* (M. 408 D 3); capp. κ'-ν' = ed. 19-49; numerus necnon indiculus να' cancellati; νβ'-νε' = ed. 50-53. Sequitur (ff. 86-86^{av}) pericoparum N. T. summarium initio mutilum; prima Matth. 6, 24; ultima Luc. 3, 14. ² de vita in Christo (M. 150, 493 ss.) nempe (ff. 87-100^v) liber 1; — (ff. 100^v-124^v) liber 2; — (ff. 124^v-129^v) liber 3; — (ff. 130-152) liber 4; — (ff. 152-175^v) liber 6, ε^{os} cod. ³ significatio in Ezechielis visiones ut in cod. 632 ff. 143^v-159, scilicet (ff. 176-185^v) in 1, 5 ss. atque (ff. 185^v-190^{av}) in 37, 1 ss.

2 adversus latinos de processione Spiritus sancti. ¹ (ff. 191-197) testimoniorum collectio [sine titulo: citantur Basilius (f. 191), Damasus (f. 192), Epiphanius (ff. 193^v-194), Eustratius Nicaenus (ff. 196^v-197), Gregorius Nyssenus (ff. 192^v-193), Gregorius papa (f. 192), Iohannes Chrysostomus (f. 193^v), Leontius Bulgariae (f. 196^{r-v}), Meletius (f. 196), Nicetas Paphlago (ff. 195^v-196), Nicetas Pectoratus (ff. 194^v-195^v; cf. Michel, *Humbert und Kerullarios*, p. 325-334), Palamas (f. 191^{r-v}); Armeniorum haeresis impugnatur f. 194^{r-v}. ² (ff. 197^v-206^v) <Ὁ>τι εἰ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα λέγει τις τὸ ἅγιον ἐκπορεύεσθαι, οὐχ ἀπλήν τινα τοῦτο σῶζει τὴν ιδιότητα οὐδὲ ἄτρεπτον, ἀλλὰ διπλήν τε καὶ σύνθετον; inc. <Ὁ>τι εἰ μὲν τὴν αὐτὴν ἐξ ἀμφῶν Πατρός τε καὶ Υἱοῦ λέγεις, des. ἀρχὴν καὶ πηγὴν τὸν Πατέρα μόνον φησίν; citantur Athanasius (f. 202^v-203), Basilius (f. 201^{r-v}), Euthymius Zigabenus (f. 199^v), Germanus (f. 203), ἐκ τῶν πρακτικῶν κεφαλαίων (ff. 205^v-206). ³ (ff. 207-216) Palamae (τοῦ ἁγ. Παλαμά f. 214) loci nonnulli de eodem argumento, Patrum sententiis aucti; inc. mut. <Τ>οῦ Παλαμά. <π>νεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κύριον, des. οὔτε διὰ Υἱοῦ τὴν ὑπαρξίν εἰληφέναι. — Subsequuntur ex alio codice ⁴ (ff. 217-219) Photii contra veteris Romae asseclas libellus (M. 102, 392-393 A 4, 396 C-400 A 8, 393 A 5-396 B 10). ⁵ (ff. 219-220) Iohannis papae VIII (?) epistola ad Photium *Οὐκ ἀγνοεῖν* (M. lat., 126, 944-946; cf. Amann, in *Dict. Théol. Cath.*, VIII, I, 610). ⁶ (ff. 220^v-231) confessio fidei septima synodo posterior, ἐκθεσις περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς τε ἁγίας ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ Τριάδος — πρῶτον τὸ Πιστεύω εἶτα καὶ τοῦτο Πιστεύω ὡς ἐβαπτίσθην εἰς

τὸ ὄνομα τοῦ Πατρός κ. τ. λ. Partem operis priorem tantum praebet noster, nempe (ff. 222-231) p³.-Justini expositionem rectae fidei (M. 6, 1208-1240); caput α' *Ὅτι εἰς Θεὸς καὶ τῶν ἀπάντων αἴτιος*, cap. κβ' *Ὅτι πανταχοῦ κατ' οὐσίαν ὁ λόγος ἐστὶ, καὶ οὕτως ἐν τῷ οἰκείῳ ναῶ*. In fine (f. 231) excerptum ex Isidoro Pelusiota (ep. IV, 43; M. 78, 1093-1096).

3 varia canonica ad disciplinam paenitentiae spectantia. ¹ (ff. 232-236) Iohannis ieiunatoris canonicum (fere ut apud Rhalli-Potli, *Syntagma canonum*, IV, p. 432-445). ² (f. 236^{r-v}) Nicetae Heracleensis metropolitae responsa ad Constantinum episcopum (ed. A. Pavlov apud *Vizant. Vrem.*, II, 1895, p. 167-175 [typi formae minoris]; cf. M. 119, 936-937). ³ (ff. 236^v-237) alia manu, poena in virum ex socrus insanitum amore.

4 de reconciliatione ecclesiastica, nempe ¹ (ff. 238-239) de Arianis, Nestorianis, Eutychianistis et ceteris (M. 100, 1318-1321 B 2); ² (ff. 239-245) de receptione Manichaeorum, seu potius Paulicianorum (iuramentum abnegationis longe fusius quam apud M. 1321 B-1324 B; admissionis ordo fere ut in M. 1324 C-1325); ³ (ff. 245-249) Methodii patriarchae CP. de iis qui abnegarunt (M. 1300-1317, paucis circa finem mutatis).

5 orationes variae ^a (ff. 250-251^v) *εὐχὴ ἐπιβατήριος, ἣν εἶπεν ὅτε πρῶτον εἰσηλθεν εἰς τὴν Ἡράκλειαν* (inc. *Δέσποτα Κύριε... ὁ πάσης ὁρατῆς τε καὶ νοουμένης κτίσεως*); ^b (ff. 251^v-252^v) *εὐχὴ εἰς ἀνομβρίαν* (inc. *Δέσποτα Κύριε... ὁ τῷ ζῶντι καὶ ἐνυποστάτῳ σου Λόγω*); ^c (ff. 252^v-253^v) *εὐχὴ ἱκετήριος ἐν αὐχμῷ καὶ λιμῷ καὶ δυσκρασίαις καὶ ἐναντιότησιν ἀνέμων καὶ ἐφοδίοις βαρβαρικαῖς* (inc. *Δέσποτα Κύριε... ὁ το ἐνυποστάτῳ καὶ ἀνάρχῳ σου Λόγω*); ^d (ff. 253^v-254^v) *εὐχὴ ἐν ταῖς λιταῖς ταῖς ἐν θανατικῷ* (inc. *Εὐχαριστοῦμεν σοι, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀπ' αἰῶνος*); ^e (ff. 254^v-256) *εὐχὴ κατὰ πολεμίων* (inc. *Δέσποτα Κύριε... ὁ σοφίας ἀρρήτῳ λόγῳ*); ^f (ff. 256^v-257^v) *εὐχὴ ἱκετήριος λεγομένη ἐν λιμῷ ὑπὲρ τοῦ πεινῶντος λαοῦ* (inc. *Δέσποτα Κύριε... ὁ τῷ ρήματί σου*).

6 <officium aquae benedictae> nempe (ff. 258-262) minoris, (ff. 262-267) maioris, fere ut apud Goar (*Euchologium*, p. 358-372).

7 (ff. 272^{r-v}, 268-271^v) notitia episcopatum, ἡ γενομένη ἐκθεσις τῶν ὑποκειμένων τῇ βασιλίδι ΚΠ. μητροπόλεων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αὐοιδίμου βασιλέως κῆρ Ἀνδρονίκου τοῦ δευτέρου τῶν Παλαιολόγων cod., hoc ordine: (f. 272^{r-v}) metropoleon ordo, qui abrumpitur in ξδ' *Ἡ Ἀμαστρίς νβ' οὔσα εἰς ξδ' κατήχθη*, uno folio post 272^v deperdito; (ff. 268-271^v) thronorum ordo, qui inde ab eparchia Asiae (β') provincias νς' recenset: β'-ν' fere ut apud Gelzer, *Unge-druckte... Notitiae episcopatum* [cf. cod. 419, f. 313], p. 550-559; νε' metropolis Κελτζηνῆς σὺν τῇ Κορτζανῆ καὶ Ταρῶν (Gelzer, p. 581, col. dextra); in

finē, throni a Romana sede avulsi necnon ab Orientis dioecesi erepti (M. 107, 384 C-386 A 4 ὁ Συνήδων).

Partes novem in unum compactae. I (ff. 1-86^v) Fasciculi *ια'* in ultima cuiusque pagina signati; inscriptiones, litterae initiales maximae minio exaratae, linn. 22. II (ff. 87-190^v) Fasciculi tredecim signati *α^{ov}-ε^{ov}* atque *α'-γ'*, a duobus scribis sese excipientibus descripti (cf. f. 167); in calce f. 175^v † ἐτελειώθη ἐν Μοσχοβίῳ τῆς Ῥωσίας ἐν ἔτει ς Δ θ^{ov} ω^{ov} δ', μηνὶ μαίῳ † (ann. 1411; cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il cardinale Ruteno*, p. 70); linn. 24. III (ff. 191-206^v) Fasciculi duo, linn. 23. IV (ff. 207-216^a) Folia decem, linn. 22-24. V (ff. 217-237^a) Fasciculi tres, linn. 30. VI (ff. 238-249^a) Fasciculi duo signati *α^{ov}-β^{ov}*, linn. 29. VII (ff. 250-257^a) Fasciculus unus, linn. 25. VIII (ff. 258-267) Folia decem, eadem ni fallor manu qua ff. 191-206^v exarata, linn. 23; f. 267^v inscriptio cancellata a v. cl. Ioh. Mercati restituta (*op. cit.*, p. 70 n. 3). IX (ff. 267^a-273). Partibus unitis fasciculi singuli enumeratione continua insigniti sunt.

Liber fuit olim Photii metropolitae Kioviensis, deinde Isidori cardinalis Rutheni, postea Lactantii Tolomei [f. 272^v, Π^o. L. P^o] ut edocuit Ioh. Mercati (*op. cit.*, p. 65, 71-75, 142). F. III probationes calami (Ἰωσήφ ἐλέω Θεοῦ πατριαρχ. Ἱεροσολύμων, cf. f. 273^v); f. IV libri positio antiquior Ἰ 24 4 *Plu sec.*; f. IV^v syllabus anno 1550 posterior: *Nicola(us) cabasila de intentione | celebrationes divini officii et alia eiusd(em) | et alior(um).* | . 624. In sectura inferiore libri clausi: Καβάσιλας † ἡ θεία λειτουργία ἐξηγουμένη. Ff. I-II^v. III^v. V-VII. 190^b. 216^a. 231^a. 237^a. 249^a. 257^a. 267^a scriptura vacant.

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso stemmata Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii: in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 717.

718 (olim 863). Saec. XVI, chartac., mm. 329 × 229, ff. III. 248, linn. 29.

Theodori Heracleensis * in psalmos I-CXVIII, 138 ut in cod. 627.

Liber ex cod. 627, curas varias Matthaei Devarii iam experto, iterum <ab ipso Viviano Brunoro> perscriptus. Fasciculi 35 signati A-Ω (ff. 1-192), A^z-Hⁿ (ff. 193-248); signa chartae ut in codice laudato. Scriptura vacant ff. 247^v-248^v.

Integumentum ex corio rubro saec. XVI signato, titulis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 718.

719 (olim 466). Saec. XIV, chartac., mm. 215 × 140, ff. 298 (+ 86 a-d. 235^{a-b} vacua), linn. 20 circiter.

Adversus Mahometem et contra Iudaeos, indice praevio (f. 1^{r-v}).

1 (ff. 2-86) **Richardi** ordinis Praedicatorum contra Mahometem, interprete Demetrio Cydonio (M. 154, 1037-1152); praeter editionis fenestras exhibet noster alias plures apertas in ff. 7^v. 16^v. 19. 22. 28. 28^v. 30^v. 33. 36^v. 47^v. 51. 57^v. 59. 60. 66. 66^v. 77.

2 adversus Iudaeos, nempe ¹s. **Iohannis Chrysostomi** orationes sex sub

numeris *α'-ς'* (M. 48, 843 ss.): (ff. 87-105^v) oratio 1, ἐλέχθη δὲ πρὸς τοὺς ἰουδαίζοντας καὶ μετ' ἐκείνων ἠστυεύοντας add. cod., (ff. 105^v-119) oratio 4, (ff. 119^v-145) oratio 5, (ff. 145^v-160) oratio 6, (ff. 160-173^v) oratio 7, (ff. 173^v-193^v) oratio 8. ² (ff. 194-221) <**Euthymii Zigabeni**> panopliae dogmaticae tit. 8 (M. 130, 257-296 C 2 καθαρωτέραν καὶ ἀγνωτέραν εἰργάσατο). ³ (ff. 221-232) μαρτυρίαὶ περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος καὶ ὅτι τρισυπόστατός ἐστιν ἡ μία θεότης Πατὴρ καὶ Υἱὸς καὶ ἅγιον Πνεῦμα. Primum testimonium (Gen. 2, 18 *Faciamus illi*), ultimum (Ps. 110, 5-6 *Escam dedit timentibus se*); locis Scripturae adiecti sunt commentarioli. ⁴ (ff. 232-235^v) <**Michaelis Glycae** in difficultates s. Scripturae cap. 17>, πρὸς τινα τῶν πιστῶν σοφοῦ τινος τὰ θεία κατὰ Ἰουδαίων λόγος (ed. Eustratiades I, p. 178-183, 15 διίσχυριζον). ⁵ **Anastasio abbatis** contra Iudaeos (M. 89, 1204-1281, ex hoc codice), scilicet (ff. 236-253) prima interrogatio, (ff. 253-262^v) secunda interrogatio, (ff. 262^v-288^v) tertia interrogatio, (ff. 288^v-290) dialogus parvus, (ff. 290-295) alia interrogatio; additamenta in marginibus ff. 253^v. 254. 265.

Partes duae in unum conflatae. Priorem (ff. 2-86°) efficiunt fasciculi *ια'* quaterniones in ultima singulorum pagina notati; alteram (ff. 86° ss.) fasciculi viginti septem quaterniones in prima et ultima cuiusque pagina signati, quos absolverunt scribae duo sese excipientes (cf. f. 197^v. 198). Partibus compactis, fasciculi enumeratione continua necnon indice praevio (f. 1^{r-v}) aucti sunt. Signum chartae flos seu fructus quidam (cf. Briquet 7372. 7373). Nota Zacagni f. 242. In sectura inferiore libri clausi: ἐκ τοῦ Χρ^{ov} λογ...

Integumentum ex corio castaneo fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso scuta Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 719.

720 (olim 464). Saec. X ex., membran., mm. 29 × 0225, ff. I (add.). 284 (175^a), linn. 29-30.

I **Varia canonica**, initio mutila. ¹ (f. 1^{r-v}) **Timothei Alexandrini** fragmentum de communione cum haeticis (| οἰκίαν λαϊκοῦ ἢ ἱερωμένου — ἐφόδια αἰρεῖν: Pitra, *Iuris eccl. Graec.*, I, p. 645) atque, sub numeris *ις'-κ'*, eiusdem responsa canonica 19. 16-18 ab editione satis diversa (Pitra, p. 634). ² s. **Athanasii** responsa (cf. Coisl. 364, ff. 221-223), nempe ^a (f. 1^v) de baptismo recipiendo, ^b (ff. 1^v-2) de sacra eucharistia sumenda (Pitra, *op. cit.*, p. 575). ³ (f. 2) **Dionysii Alexandriae** ep. ad Basilidem canones 3. 2. 4 in epitome (Pitra, p. 544-545).

² (ff. 2^v-14) testimonia sacrae Scripturae de Christo, *α'* "Ὅτι πρὸ αἰώνων ὁ υἱὸς γεγέννηται (Psalm. 109, 3) — ργ' "Ὅτι τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐχ ἔξει πέρασ (Dan. 7, 14; ps. 44, 7; ps. 101, 28); eadem, paucis discrepantibus,

invenies sub nomine s. Epiphanii (Opusculum ... de divina inhumanatione, quod ex bibliotheca Albanorum deprompsit et in latinum vertit St. Ant. Morcellus, Mutinae, 1828).

3 (ff. 14-26^v) <s. Maximi mystagogiae> (M. 91) capita selecta, hoc ordine: 2. 1. 3-14. 17. 15. 18. 16. 19-21.

4 s. Gregorii Nysseni ¹ (ff. 26^v-33^v) quod non sint tres dii, *περὶ τοῦ μὴ οἰεσθαι λέγειν τρεῖς θεούς* cod. (M. 45, 116-136); omittuntur vv. *κατασβέννυσθαι τοὺς ἐρημικοὺς — ἀριθμοῦτο τὸ θεῖον* (M. 116 A 9-117 C 11). ² (ff. 33^v-36^v) <adversus Apollinarem> ad Theophilum ep. Alexandriae (M. 45, 1269-1277).

5 s. Cyrilli Alexandriae ¹ (ff. 36^v-38) expositio de Incarnatione Verbi (Schwartz, Acta conc. oec. I 1, 5, p. 3-4), cui subnectitur nulla facta distinctione ² (ff. 38-39) <interrogatio de eadem> (p. 4-6); ³ (ff. 39-43) ad Succensum epistola prior (ep. 45; M. 77, 228-237), ⁴ (ff. 43-46) altera (M. 237-425 C 10 *κακουργίας*).

6 (f. 46^r^v) s. Gregorii Thaumaturgi (?) expositio fidei, *ἀποκάλυψις καὶ μυσταγωγία περὶ Τριάδος* ms. (M. 10, 984-988).

7 (ff. 46^v-48^v) Anastasii Sinaitae, *τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου πατριάρχου Θεοπόλεως* ms., brevis expositio fidei (M. 89, 41-48 B 3), doxologia addita in fine.

8 ὄροι δογματικοὶ σύντομοι ἐκ διαφόρων συλλεγόμενοι πατέρων ὀρθοδόξων, quorum primus *περὶ τόπου Θεοῦ, καὶ ὅτι μόνον τὸ θεῖον ἀπερίγραπτον* (M. 94, 849). Locos omnes, qui afferuntur, invenies in s. Iohannis Damasceni « de fide orthodoxa », nempe (ff. 48^v-49^v) libri I capp. 13, 14; (ff. 49^v-51) libri II capp. 1, 3, 4, 7, 12, 21, 24; (ff. 51-61^v) libri III capp. 2, 3, 4, 6, 8, 9, 11-23; (ff. 61^v-62^v) libri IV capp. 1, 2, 3, 4, 7. Excerpta pleraque paucis constant lineis; ultimum *πρὸς τοὺς λέγοντας εἰ δύο φύσεις ἐγέννησεν ἡ ἁγία θεοτόκος, πάντως αἱ δύο φύσεις ἐπὶ σταυροῦ ἐκρεμάσθησαν* (cf. M. 1113 B). *εἰ αἱ δύο φύσεις ἔπαθον, δύο ἀπέθανον · εἰ δὲ μία ἐστὶν ἡ παθοῦσα, ἀπαθὴς δὲ ἡ θεότης πέφυκε μία καὶ ἀπάθης*.

9 (ff. 62^v-66) de septem conciliis oecumenicis; quae ad sex priora pertinent invenies apud Rhalli-Potli I, p. 370-374; prosequitur codex *Ἡ δὲ ζ' ἁγία οἰκουμένη συνόδος γέγονεν ἐν Νικαίᾳ τὸ δεύτερον — καρποὺς σκορπίζεν φιλονικούσι (!)*, adhortatione addita.

10 (ff. 66-69) definitio fidei ex actis sextae synodi, *παρεκβολὴ σύντομος περὶ ὀρθοδόξου πίστεως* ms. (inc. *Πιστεύομεν εἰς πατέρα*, des. *ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς*), quae inde a principio usque ad vv. *σωθῆναι παρασκευάζουσιν* (f. 67^v, l. 13) cum editione (Mansi XI, 700 E 1-704 B 5) concinit, deinde vero ab ea discrepat (cf. Mansi 664 C 10-D 5, 637 A 10-640 A 11, 705 E 9-708 A 5, 708 C 4-11, 640 A 11-C 4).

11 (ff. 69-70^v) s. Basilii (?) *ἀντιρητικὸν πρὸς Ἕλληνας* (inc. *Ἐπειδὴ ὁ τῆς ἀληθείας ἐραστὴς οὐ προσέχει λόγοις μεμωκημένοις*, des. *παραβαίνουσι τὰ προστάγματα καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ εἰς τὸ κακοποιεῖν κόλασιν αἰώνιον*).

12 (ff. 70^v-74) s. Epiphanii * de numerorum mysteriis, *περὶ πίστεως* cod. (M. 43, 508-517); subnectitur capitulum ad numerum « octo » pertinens.

13 s. Leonis ¹ (ff. 74^v-75) expositio fidei ad Theodosium imperatorem (M. lat. 54, 1258-1260), ad quam spectare videtur nota subsequens: *ἐνταῦθα σαφῶς ἀπέδειξε τὰ Νεστορίου τοῦ δυσ(σ)εβοῦς αὐτὸν πρεσβεύοντα*, ² (ff. 75-77) ad Iuvenalem Hierosolymitanum (ep. 139; M. 54, 1104-1109).

14 Anastasii Sinaitae narrationes duae: ¹ (f. 77^r^v) de s. Gregorio papa (fere ut apud Nau, *Le texte grec des récits utiles à l'âme*, apud *Oriens christianus* III, 1903, p. 84-85 [LVII]); ² (ff. 77^v-78^v) *περὶ τῆς θείας λάρνακος καὶ τοῦ μάρτυρος* (Ioh. Mercati, *Opere minori* II, p. 436-438; Nau, *op. cit.*, p. 79-81 [LIV]).

15 de haeresibus, scilicet ¹ (ff. 78-97) *τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου πόλεως Κωνσταντίας*, seu potius compendium a Iohanne Damasceno susceptum et auctum (M. 94, 677 ss.); omittuntur vv. *Ὦν διαλαβεῖν ἐν ἐπιτομῇ — ἂν διαφέροιν* (M. 744 B 5-753 D 2); pars operis ultima sic se habet: cap. *Ϟθ', ρ'* (= ed. 101), (ff. 97-98) *ἔτι περὶ τῆς εἰρημένης θρησκείας τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξήγησις πλατυτέρα* (inc. *Οὗτοι μὲν οὖν ἕως τῶν Ἡρακλείου χρόνων*, des. *βλάσφημοι ἀπηλλωτριωμένοι*), (f. 98^r^v) ed. 100, *Autoproscoptae*, (ff. 98^v-100) s. Nicephori CP. de Iconoclastis (M. 773-775, conclusione addita). ² (ff. 100-102) s. Sophronii Hierosolymitani excerptum ex ep. synodica, *καὶ προσθήκη ἀπ' ἐκείνου καὶ δεῦρο* (M. 87, 3189 C 5-3193 D 1; *Doctrina Patrum*, ed. Diekamp, p. 271-272). ³ (ff. 102-119) Timothei presbyteri CP. de receptione haeticorum (M. 86, 12-68); in fine nota de iconomachis *Χριστιανοκατήγοροι καὶ εἰσι καὶ λέγονται — ἐπωνυμίαν* (M. 94, 773, ρβ').

16 s. Iohannis Damasceni ¹ dialectica (M. 94, 521 ss.) hoc ordine: (ff. 119^v-120^v) prooemium; (ff. 120^v-131) *α'-ιε'*; cap. *α* est supplementum cap. 4 in editione (M. 537 C-540), item *β'* supplementum ed. 10, *γ'* constat capp. ed. 11 necnon 47 usque ad vv. *ἐπὶ τοῦ ἐκδικωτάτου τάττεται* (M. 620 C 3), *ε'* pars est ed. 12 (*Ἡ διαφορὰ τριχῶς — συμβεβηκός*: M. 573 C 10-576 A 9), *ζ'-ι'* sunt ed. 13-17, *ια'* et *ιβ'* sunt ed. 29 et 30, *ιγ'* est ed. 6 (des. *καὶ πρὸς ἐν*: M. 548 D 10), *ιδ'* est ed. 7, *ιε'* est ed. 8 (des. *γραμματικός ἐστι*: M. 556 B 4); (ff. 131-155) *ις-μη'* scilicet cap. ed. 31-64; *μθ'* complectitur ed. 67 et 68, sub eodem numero *μθ'* legitur 66; cap. *ν'* (ff. 155-158) tractat de diversis notionibus (inc. *Τὸ γένος διαιρεῖται εἰς εἶδη*, des. *καὶ τὸ ἀνυπόστατον ποτὲ μὲν τὸ ἀνύπαρκτον δηλοῖ, ποτὲ δὲ τὸ συμβεβηκός*).

² τοῦ αὐτοῦ παράδοσις ἀκριβής, nempe (ff. 158–175^v) de fide orthodoxa (M. 94, 789 ss.) liber primus, sub numeris ν'-ξγ'; omittitur suppl. de divinis nominibus (M. 845–849); (ff. 175^v–206^v) ξδ'-γε', liber secundus; omittuntur cap. 2 et supplementum de maribus (M. 905–908); (ff. 206^v–237) Γς'-ρκς', liber tertius; omittitur suppl. ad eos qui sciscitantur (M. 1016); (ff. 237–271) ρκξ'-<ρνε'>, liber quartus; post cap. 8 (ρλδ') inseruntur ρλε' (f. 241^{r-v}) Πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας εἰ ὑπο τὸ συνεχὲς πόσον ἀνάγονται ἢ (!) ὑπὸ τὸ διωρισμένον <αἱ δύο φύσεις suppl. man. recent.>, ρλς' (= ed. 20 inferius repetitum) atque ρλξ' (= ed. 21), omittitur ed. 16 (περὶ εἰκόνων); des. in vv. εὐφροσύνην καρπούμενοι (M. 1228 A 12). ³ (ff. 271–284^v) ρνς', de hymno Trisagio (M. 95, 21–61).

Fasciculi 36 hodie sine notis, quaterniones (si excipias 1 primo folio mutilum, 16 atque 20 foliorum septem). Inscriptiones caractere semi-unciali, quem dicunt, exaratae. Ipsi scribae summarium (f. 27), additamenta (ff. 29. 177. 181^v. 182^v. 202. 217. 220. 236); manus posterioris correctiones (e. g. ff. 161^v. 168. 219) atque supplementa nonnulla (e. g. ff. 161^v. 162. 168. 171. 182. 189^v. 200^v). Notulas adiecit L. Zacagnius marginibus ff. 14. 46^v. 78^v. 97. 100. 102. 109^v. 110^v. 114^v.

In membrana tabulae priori agglutinata positio codicis antiqua ** 4 5 *Plu.* In alia ad custodiam praemissa, manu saec. XV, *Logica Io. Damasceni*; in eadem aversa *Theologi Damasceni opinor. quibusdam in fine adiectis*, quae posterius cancellata sunt, atque inferius notae *ta 21 | 720*. Inter libros Sixti IV noster fortasse recensitus est (Müntz et Fabre, *La bibliothèque*, p. 238: «Iohannis Damasceni Theologia. Ex membr. in pavonazio»). De codice nonnulla invenies apud *Studi Bizantini* II, 1927, p. 165–168.

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 720.

721 (olim 625). Saec. XIV–XV, chartac., mm. 210 × 145, ff. 189 (+ 19^a, 66^a, 108^a, 146^a, 161^{a-d}), linn. 20–25.

Codex miscellaneus constans partibus variis in unum conflatis.

1 In festum ss. trium Hierarcharum (30 ian.), nempe ¹ (ff. 1–3. 5. 4. 6–16) Iohannis Euchaitorum oratio (de Lagarde, p. 106–119; B.H.G. 747); ² (f. 16^{r-v}) notitia de commemoratione hac; ³ (f. 17^{r-v}) synaxarium versibus iambicis 'Ομοῦ δίκαιον τρεῖς κ. τ. λ. (Menaea, ed. Rom. III, p. 438–439) Iohanni eidem tributum; ⁴ (ff. 17^v–19^v) encomium (inc. *Οὔτοι οἱ στερροὶ καὶ ἄρρηκτοι πύργοι*, des. *προσκύνησιν ἀναπέμποντες εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν*. In fine, litteris rubris: 'Ο μὲν πόνος — τοῦ παπᾶ Γαβριήλ.

² (ff. 20–54) tomus synodicus an. 1351, τόμος συνοδικὸς ὑπὲρ τοῦ Παλαμᾶ cod. (M. 151, 717–763; subscriptiones paullo diversae). In fine: τὸ παρὸν

ἴσον ἀντιβληθὲν καὶ κατὰ πάντα εὐρεθὲν ἐξισάζον τῷ πρωτοτύπῳ αὐτοῦ ὑπεγράφη καὶ παρ' ἡμῶν, deinde subscriptio recentior † ὁ ταπεινὸς μ(η)τροπολι(ί)της Σωζοπόλ(ε)ως ὑπέρτιμος καὶ τὸν τόπ(ον) ἐπέχων τοῦ 'Ρόδου Νεῖλος †.

3 s. Iohannis Damasceni (?) λόγος ψυχωφελῆς καὶ θαυμάσιος. Pars prior (ff. 55–58^v) respondet opusculo «de virtutibus et passionibus» inter opera s. Ephraem vulgato (Assemanus III [gr.-lat.], p. 425–428 C 6). Pars altera (ff. 58^v–62) de triplici divisione animae, commentariolis constat in Matth. 5, 13–29, quibus subditur (ff. 62–63) adhortatio ad paenitentiam.

4 (ff. 64^v–66) oratio ad Christum (ed. S. Salaville, *Prière inédite de Nicolas Cabasilas*, apud *Échos d'Orient*, 1936, p. 43–44).

5 Theophanis Nicaeni ¹ (ff. 67–79) epistola 2 (M. 150, 300–320); ² (ff. 80–82) oratio eucharistica (M. 352–356); ³ (ff. 83–101^v) epistola 3 (M. 320–349); ⁴ (ff. 102–108^v) epistola 1, Θεοφάνους — κοινωνίαν τῶν τὰ Ακινδύνου φρονούντων ὡς τὴν τῶν Ἰουδαίων, διὰ τὸ τὴν αἵρεσιν τούτων τῆς ἰουδαϊκῆς ἀθείας μηδὲν διαφέρειν, πεμφθεῖσα — πόλεως cod. (M. 289–300).

6 officium s. Athanasii Athonitae (5 iul.), scilicet (ff. 109–110^v) ἐν τῷ μικρῷ ἐσπερινῷ, (ff. 110^v–118) ἐν τῷ μεγάλῳ ἐσπερινῷ (cf. Menaea, ed. Rom. VI, 1901, p. 34–38), (ff. 118–128^v) ἐν τῷ ὄρθρῳ (cf. Menaea, p. 39–44); (ff. 128^v–137) synaxarium (cf. Menaea, p. 44–47); — sequuntur in eundem canones duo, prior (ff. 137^v–142) cuius acrostichis Ὡ τῶν καλῶν δοτῆρ χάριν μοι δὸς λόγου, alter (ff. 142–146) cuius acrostichis Ἀθανάσιος ἐγράφη σὺν ἀγίοις. F. 146^v notae compendiariae ad scientiarum elementa varia designanda.

7 canones duo in Christum: ¹ (ff. 147–150) Theoctisti (Paracletice, ed. Rom. 1885, p. 732–736), ² (ff. 150^v–154) Pauli Amoriensis (acrostichis Σωσὸν με, σῶτερ, ὡς θέλεις, κὰν μὴ θέλω); de Paulo cf. *Échos d'Orient*, VIII, 1905, p. 344–346; XXIV, 1925, p. 167–168).

8 canones varii ¹ (ff. 155^v–156^v) in s. Parasceven (acrostichis Ὑμνον ἄγγελος, Παρασκευή, σοι φέρω πόθῳ); ² (ff. 156^v–157^v) in s. Deiparam (inc. Δέσποινα πάρθενε, ἐκ φαύλης καρδίας).

9 (ff. 158–161) canon in ss. archangelos Michaellem et Gabrielem (acrostichis <'Α>γγελος ὑμνεῖ τοὺς νοῶν πρωτοστάτας).

10 (ff. 162–167^v) excerpta liturgica in varios sanctos: Patres Nicaenos (f. 162; cf. Pentecostarium, ed. Rom. 1883, p. 337, *Τὴν ἐτήσιον*), Constantinum imperatorem (f. 164^v. 167^{r-v}), Demetrium (ff. 163^v–164. 166^{r-v}), Georgium (ff. 165^v. 167^v), Nicolaum (ff. 164^v. 166^v–167), Theodorum martyrem (ff. 164^v–165).

11 canones varii tam ad clericos quam ad laicos pertinentes, hoc

ordine (ff. 168–169. 174^v–175^v) de laicis, (ff. 169^v–170) de clericis, (ff. 170–174^v) de monachis et monasteriis; citantur (f. 172^v) patriarchae Nicolaus et Nicephorus.

12 (ff. 176–189) Demetrii Gemisti protonotarii de liturgia patriarchali in ordinationibus; inc. *Οἱ μέλλοντες τὴν θείαν ἐπιτελέσαι μυσταγωγίαν*, abrumptur in vv. *Καὶ μετὰ τὸ ἀμὴν, αἶρει τὸ εὐαγγέλιον* [de electi introitu]; de auctore v. Fabricius-Harles XI, p. 606.

Partes tredecim ex totidem codicibus avulsae (Theophanis nam opus, quod enarratum est, ad libellos duos attinet: ^a ff. 67–101, ^b ff. 102–108^a). Fasciculorum notas originales servaverunt partes secunda (ff. 20–54), septima (ff. 109–146^a), tertia decima (ff. 176 ss.); omnibus in unum conflatis enumerationem novam apposuit manus slavica.

Scriptura vacant ff. 19^{ar}·v. 54^v. 63^v–64. 66^v–66^av. 79^v. 82^v. 108^{ar}·v. 146^{ar}·v. 154^v–155. 161^a·d.

In principio syllabus anno 1555 posterior: *Io. metropolitę eucharistar(um) or(ati)o | in Chry: Basil: et Gregor: et alia. | . 625.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentilitiae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

722 (olim 549). Saec. XVI, chartac., mm. 230 × 170, ff. 230, lin. 25 et 22.

1 (ff. 1–72^v) Iohannis Ephesini metropolitae adversus schismaticos. Prologus (f. 1^r·v) inc. *Ὁ λόγος οὗτος λαλεῖ μὲν ὡς ἐκ προσώπου πάσης τῆς ἐκκλησίας*, des. *ἐν σιωπῇ τελευτᾷ*. Liber ipse inc. *Οὐδὲν ἀγάπης ἐν βίῳ ἀνώτερον καὶ ἡδύτερον*, des. *οἴτινες ἕως αἵματος ἠγωνίσαντο καὶ σφαγῆς εὐαρεστῆσαι σοι κ. τ. λ.* Idem opus in cod. Laurent. VIII, 17, ff. 266^v ss. (cf. Bandini I, p. 358–359; *Studi Bizantini* II, 1927, p. 168–169); de auctore v. Le Quien, Oriens christianus I, 689–690; Ioh. Mercati, *Opere minori* IV, p. 117–118.

2 synodicon, seu lectiones pro festo Orthodoxiae, fere ut in editione P. Uspenskij (*Синодикъ*, Odessae, 1893), nempe (ff. 73–78^v) <epistola synodi Nicaenae II ad ecclesiam Alexandrinorum> (Mansi, XIII, 809–820 C 12; Usp., p. 1–14); (ff. 78^v–80^v) capitula undecim contra Iohannem Italum (Usp., p. 14–18) atque (f. 80^v) contra Nilum (Usp., p. 19); (ff. 80^v–81^v) contra Soterichum (Usp., p. 25–27, nn. 5–9); (ff. 81^v–82^v) contra Constantinum Bulgariae (Usp., p. 28–29); (f. 82^v) contra Iohannem Irenicum (Usp., p. 27–28); (ff. 82^v–83) contra Iconomachos (Usp., p. 39); (ff. 83–86^v) contra Barlaam et Acindynum (Usp., p. 30–38). Sequuntur acclamationes (ff. 86^v–87^v) imperatoribus (ultimi Iohannes Cantacuzenus postea monachus et eius uxor), (ff. 87^v–88) patriarchis (ultimus Philotheus); (f. 88^r·v) patriarchis Antiochenis, metropolitae, conclusione epistolae concilii addita (Mansi, 820 C 13–E).

3 (ff. 89–160^v) <Iohannis Vecci> epigraphae de processione Spiritus

Sancti (M. 141, 613 ss., nonnullis discrepantibus), scilicet (ff. 89–95) *ὑπόθεσις α'* "Ὅτι ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα (M. 613–624 B 2); — (ff. 95–98^v) *ὑπ. β'* "Ὅτι διὰ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον (M. 624 B 3–629 A); — (ff. 98^v–101) *ὑπ. γ'* (M. 629 A 12–633); — (ff. 101–102^v) *ὑπ. δ'* (M. 633 B 12–637 A, ep. 2); — (ff. 102^v–104^v) *ὑπ. ε'* (M. 637–640); — (ff. 104^v–107^v) *ὑπ. ς'* (M. 640–648); — (ff. 107^v–116) *ὑπ. ζ'* (M. 648–665); — (ff. 116^v–117^v) *ὑπ. η'* (M. 665–668); — (ff. 117^v–119^v) *ὑπ. θ'* (M. 668–672); — (ff. 119^v–128) *ὑπ. ι'* (M. 673–692); — (ff. 128–133) *ὑπ. ια'* (M. 692–700); — (ff. 133–136^v) *ὑπ. ιβ'* (M. 700–701; noster longe fusior); — (ff. 136^v–139) *ὑπ. ιγ'* (M. 701–708); — (ff. 139–140) *ὑπ. ιδ'* (M. 708–709); — (ff. 140–146, l. 17) *ὑπ. ιε'* (M. 709–724, epigraphe 13). Subnectuntur aliae auctoritates: Basilius (ff. 146–149^v), Cyrillus (ff. 149^v–150. 151–153), Maximus (ff. 150^v–151), concilium oec. quintum (f. 153^r·v), Ambrosius (f. 153^v), Augustinus (ff. 153^v–154. 156–157. 157^v–159^v), Gregorius papa (ff. 155–156), Hieronymus (f. 157^v), Hilarius (ff. 153^v. 154–155), Hormisdas papa (ff. 159^v–160), Leo papa (ff. 157^v. 160^r·v) cuius ultimum excerptum (= ep. 15 cap. 1: M. lat. 54, 680 C–681 A).

4 lectiones pro diebus festis mensis ianuarii: ¹ (ff. 161–180^v) *ιαν. κζ'*, commentarius de translatione reliquiarum s. Iohannis Chrysostomi (inc. *Ἦκεν ἡμῖν ἡ λαμπρὰ*) ut in cod. 453, ff. 327–336; quae desunt in cod. 453, foliis sex ut videtur post 327^v deperditis, praebet noster (f. 161, 19 *ἐξ ὀλοκληρίας*] *ζῶν* — 169, *ἡ ἀποδεχόμενος [αὐτοῦ τὴν μετάνοιαν]*). ² (ff. 181–184^v) *τῷ αὐτῷ μηνὶ λ'*, de institutione festi Trium Hierarcharum, hoc ordine ^a (f. 181) versus duo *Ὁμοῦ δίκαιον* (cf. cod. 567, f. 195^v sub nomine Demetrii Triclinii), ^b (ff. 181–182) narrationis prologus (apud *Eos* XVI, 1910, p. 133–134), ^c (ff. 182–184^v) ipsa narratio (M. 29, cccxcι A 15–cccxcιι); subnectuntur (ff. 185–186) *φωναὶ* seu excerpta brevia novem, quorum auctores nominantur Petrus apostolus, Dionysius, Athanasius, Basilius, Gregorius Nazianzenus, Ioh. Chrysostomus, Gregorius Nyssenus, Cyrillus, conc. oec. sextum.

5 s. Theodori Studitae epistolae selectae (M. 99): (ff. 186^v–189) I, 33; (ff. 189–194) I, 34; (ff. 194–196) II, 1; (ff. 196^v–198) II, 12; (ff. 198–199^v) II, 13; (ff. 199^v–201^v. 204^r·v) II, 14; (ff. 204^v. 202–203^v. 206^r·v) II, 15; (ff. 206^v–207^v) II, 33 usque ad vv. *τοῦ γραπτοῦ οἰχομένου* (M. 1208 A 11); (ff. 207^v. 205^r·v) II, 167; (ff. 205^v. 208) II, 168; (ff. 208^v–209^v) II, 170; (ff. 209^v–212^v) II, 194; (ff. 213–222) II, 199.

6 (ff. 223–226^v) Theophylacti Bulgariae in Ioh. 21, 9–18 (M. 124, 308 B 2–313 C 11).

7 (f. 227^{r-v}) excerptum ex gradu quarto Scalae Paradisi ("Ο ποτε μὲν ὑπακούων — καὶ μὴ οἴησει παλαίειν (M. 88, 708 C 11-709 C 2).

Partes duae ab eodem ni fallor scriba exaratae. Pars prior tres sectiones complectitur enumeratione propria distinctas (^a ff. 1-72, ^b ff. 73-88, ^c ff. 89-160; linn. 25). Pars altera tres item sectiones comprehendit eadem ratione qua praecedens signatas (^d ff. 161-184, ^e ff. 185-222, ^f ff. 223-230; linn. 22). Officinarum chartariarum signa: ancora circulo inscripta (cf. Briquet 478), scala circulo inscripta (cf. Briquet 5922), sagittae duae decussatae (cf. Briquet 6294). Ff. 222^v, 228-230 vacua; foliorum secturae caeruleo flavo colore facta.

Integumentum ex corio rubro signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum.

723 (olim 626). Saec. XIII-XIV, chartae, mm. 227 × 164, ff. V. 265 (I-V. 209-211. 241. 264. 265 saec. XVI add. et vacua), linearum numerus varius.

1 (ff. 1^v-99) Iohannis Ephesini adversus schismaticos ut in cod. 722, ff. 1-72^v.

2 (ff. 99^v-100) notitia brevis de conciliis septem oecumenicis (ed. *Studi Bizantini* II, 1927, p. 169-170).

3 varia canonica fere ut in cod. 430, ff. 1-104^v. ¹ (ff. 101-103^v) s. Basili poenae ξ' in monachos delinquentes; ² (ff. 103^v-105) poenae in canonicas; ³ (ff. 105-107) poenae aliae in canonicas; ⁴ (ff. 107-110) poenae ἐπὶ τῶν καταπιπτόντων ἐξ οικείας ραθυμίας. ⁵ (ff. 110-116) s. Theodori Studitae poenae monasteriales. ⁶ (ff. 117-208) s. Niconis canones et definitiones.

4 Nicephori Blemmydae de vitae termino: ¹ (ff. 212^v-223) ἀπόδειξις ὅτι οὐχ ὄρισται τοῦ καθ' ἕκαστον ἡ ζωῆ. Νικηφόρου μοναστοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ κατὰ τὰ Ἡμάθια ἡσυχαστηρίου κτήτορος, τοῦ Βλεμμίδου (inc. Ἐγὼ μὲν, ὦ φιλόλογοι, τὸ ἡσυχον ἀσπαζόμενος, des. μήτε θεόθεν τῷ καθενὶ τὸν θάνατον προορίζεσθαι); ² (ff. 223-234) eiusdem Διαλεγόμενος, ἢ περὶ τοῦ ὄρου (inc. Ἄ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν σοφίζεις, ἄνθρωπε λόγιε, des. τῶν λαλούντων ὀλίγα καὶ καίρια). In f. 212 propheticarum pericoparum pro lectione publica ultimae (dom. τῶν ἁγίων πάντων). — Sequuntur (ff. 234^v-235) loci tres ex Gregorii Nazianzeno desumpti, nempe ex orat. 39 § 11 et orat. 40 § 45 (M. 36, 345 B C, 424 C 5-14), ex orat. 16 § 9 (M. 35, 945 C 7-D 1); (ff. 235-236) Theodori Studitae ep. II, 161 (M. 99, 1500-1501).

5 chronologica varia, scilicet ¹ (f. 236^{r-v}) annorum mundi brevis computatio ab Adamo usque ad Constantinopolim conditam; ² (ff. 236^v-237^v) christianorum imperatorum series a Constantino usque ad Leonem Chazarium iconomachum (813-820), cui subnectuntur versibus

duodecasyllabis descriptae ³ (ff. 237^v-238) alia manu, imperatorum series altera a Constantino usque ad Michaellem Paleologum <IX> († 1320) et Andronicum adhuc puerum, atque (f. 238^{r-v}) series patriarcharum usque ad Athanasium iterum (1303-1311); cf. Cyri Theodori Prodromi epigrammata, Basileae 1536, p. 157-160.

6 de inferno, hoc ordine ^a (f. 239) fragmentum principio et fine mutilum (inc. καὶ τοῦ ζῆν κρίνας ἀνάξιον ἐμαυτόν); citantur Macarius ὁ πολιτικός necnon γέρων quidam; des. ἔλεγεν ὁ ἅγιος Φιλόρωμος· ἀφ' οὗ ἐγεννήθην καὶ ἐμυ |; ^b (ff. 239^v-240^v) Ἰωσήπου ἐκ τοῦ πρὸς Ἑλληνας λόγου τοῦ ἐπιγεγραμμένου Κατὰ Πλάτωνος περὶ τῆς τοῦ παντὸς αἰτίας, καὶ οὗτος μὲν ὁ περὶ δαιμόνων λόγος, περὶ δὲ ἄδου, des. ἃ ἐτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν (I Cor. 2, 9), αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.

7 (ff. 242-258) Iohannis Geometrae commentarius in orationem 19 s. Gregorii Nazianzeni; inc. Ζητεῖται καὶ περὶ τοῦ λόγου τούτου, des. abrupte in vv. ἐκβάλλει καὶ ταύτην τὴν ἀντίθεσιν ἢ πρόφασιν ὁ πατὴρ λέγων (in vv. μὴ ὅτι τῆς ἀξίας: § 9; M. 35, 1053 A 7; cf. I. Sajdak, Historia critica scholl. Greg. Naz., I, p. 89-91).

8 varia ascetica et canonica: ¹ (ff. 258^v-262) <de officio sacerdotis et abbatis>; inc. Ὁφείλει ὁ ἀρχιερεὺς προϊστασθαι τῶν ἀδικουμένων; des. τὴν ὄντως ζωὴν τῶν ἀμηχάνων ἐστίν; citantur (f. 259^v) abbas Romanus, (f. 260) conc. CP. I-II canon 6 et conc. Nicaen. II canon 4, (f. 261) Gregorius Nyssenus et Isidorus, (f. 261^v) Ioh. Chrysostomus et Cyrillus, Antonius, Nilus, (f. 262) abbas Agatho et s. Ephraem. ² (f. 262^{r-v}) de repudio; inc. Εἰσὶ δὲ αἰτίαι καθ' ἃς ὁ ἀνὴρ, des. abrupte ἀζημίως δὲ λύεται ὁ γάμος (Nomocanon tit. XIII cap. 4; Pitra, Iuris eccl. graec. II, p. 613, l. 9 ab imo — 615). ³ (f. 263) conc. CP. I-II canon primus (Pitra, p. 27-28).

Codex humore inquinatus non sine scripturae quodam detrimento. Diversis constat partibus: I (ff. 1-100) Fasciculi tredecim quaterniones, si excipias primum foliorum quinque et ultimum foliorum septem; linn. 28. II (ff. 101-208) Fasciculi quindecim una eademque manu perscripti, hoc ordine sese excipientes: (ff. 101-116) quaterniones duo sine notis, (ff. 117-208) quaterniones duodecim, praeter primum nunc foliorum septem et ultimum foliorum quinque, in prima singulorum pagina notati; lin. 29. III (ff. 212-240) Fasciculi quaterniones quattuor, excepto ultimo foliorum quinque, a tribus scribis coaevis exarati: ^a ff. 212-237^v, ^b ff. 237^v-238^v, ^c ff. 239-240^v; linn. 32. IV (ff. 242-263) Fasciculi tres, quorum partem maximam replet Ioh. Geometrae commentarius stylo minutiore perscriptus, linn. 37; absolvit reliqua calamus obtusior.

In tegumento averso reperiuntur, manu saec. XV-XVI, numerus 117 et index libri; inferius nota antiquior Ἰ 39 4 *Plu secr*; f. I syllabus anno 1550 posterior: *Io. metropo-*

litę Ephesi. or(ati)o co(n)tra schismaticos et alia diuersor(um). | 626. Librum commodo habuit Ioh. Fabri anno 1522 (M. Bertola, *I due primi registri*, p. 95).

Integumentum ex corio nigro impresso saec. XVI.

724 (olim 842). Saec. XVI, chartac., mm. 325 × 226, ff. V (add.). 286 (+ 115^{a-c}. 216^{a-d}. 274^{a-d}. 286^a vacua), linearum numerus varius.

1 (ff. 1-115) **Andronici Constantinopolitani** adversus Iudaeos; operis prologus, dialogi initium graece apud M. 133, 797-798; reliqua latine tantum ib. 797-924. Praecedit titulus versibus septem duodecasyllabis expressus (*Ἡ δογματικὴ τῶνδε τῶν λόγων χάρις κτλ.*); cf. A. Lukyn Williams, *Adversus Iudaeos*, Cantabrigiae, 1935, p. 181-187. Capita nullo signo distinguuntur.

2 (ff. 116-215^v) <Ps.-Petri Laodicensi> in Matthaeum (ed. Georg. Heinrici, Lipsiae, 1908); lacuna hiante ff. 136-137 omittit noster vv. ἐκβάλλεται τὸ γὰρ προφητεῦσαι — ὑπὲρ οἰκέτου αἴτησιν ποιῆσθαι. τοῦ[το δὲ (p. 78, 16-82, 21). In fine (f. 216) <prologus in s. Marcum> (*Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται — ἀπαγγέλωσι τοῖς μαθηταῖς*).

3 (ff. 217-272) <s. Iohannis Chrysostomi> in Act. Apost. homiliae 3-55 in epitomen redactae, ethicis omissis, ita ut commentario Theophylacti Bulgariae, qui tribuitur, nonnumquam respondeant. Homilia tertia inc. *Τότε, τότε, ὅτε ἤκουσαν* (M. 60, 33; M. 125, 520 B 2-528 A 10); homilia ultima inc. *Ἐβούλετο καὶ ἑαυτὸν ἀπαλάξαι* (M. 60, 379).

4 (ff. 272^v-273) <Photii> in Rom. 1, 4, 13, 17 (= ad Amphiloichium quaest. 183-185 apud M. 101, 1113-1117). Sequuntur interpretationes vocum quae in Scriptura frequentius recurrunt, nempe (f. 273^{r-v}) πνεῦμα, (f. 273^v) ἀνάστασις, (ff. 273^v-274) ὑπόστασις, (f. 274^{r-v}) φύσις.

5 (ff. 275-286) de catenis s. Petri, λόγος εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἀλύσεως τοῦ ἁγίου — Πέτρου cod. (B. H. G. 1486). Ex cod. 1083, ff. 123-126^v. 95-104^v videtur descriptus.

Tres partes saec. XVI iam proclivo descriptae et in unum compactae. Primam (ff. 1-115^b, linn. 29) exaravit <Emmanuel Provatarus>, secundam (ff. 115^c-216^a, linn. 37; ff. 217-274^a, linn. 42) <Franciscus Syropulus>; tertiam (ff. 275-286^a, linn. 34) alius eiusdem aetatis scriba. Officinarum chartariorum signa: homo nimbatu ante crucem genuflexus (cf. Briquet 7629), stella sex radiorum rhombo arcuato atque circulo inscripta (cf. Briquet 6097), ancora circulo inscripta cum stella desuper (cf. Briquet 481).

F. I index brevis; in tabula anteriore aversa syllabus: *Andronici Comnini dogmata contra errores | Iudeoru(m) et alia.* | . 842.

Integumentum ex corio rubro saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; tesserae gentiliciae Gregorii XIII in tabula anteriore, Gugl. Sirleti in posteriore. In dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 724.

725 (olim 848). Saec. XIII-XIV (ff. 2-8^v), ann. 1560 (ff. 9-96), saec. XVI ex. (f. 1); chartac., mm. 310 × 220, ff. 96 (+ 13^{a-b} vacua), linearum numerus varius.

1 (ff. 1^v-3^v) **Anastasio monachi** dialogus cum Iudaeis, *Διάλεξις τοῦ — ἀββὰ Ἀναστασίου ὅτε ἀμφιβολίαν ἐποίησαντο πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ τοῦ νόμου αὐτῶν καὶ περὶ τῆς πίστεως καὶ χάριτος τῶν χριστιανῶν ἐρωτιθεῖς ἐπὶ δημοχριστιανῶν, Ἀράβων τὲ καὶ Ἰουδαίων*. Interrogatio prima inc. *Εἶπέ μοι διὰ τί ἀκούης Ἰουδαῖος καὶ Ἐβραῖος καὶ Ἰσραηλῆτης* (cf. cod. Cromwell. 10, f. 453), des. *καὶ Χριστὸν κτησάμενοι τὸν θεὸν καὶ βασιλέα, ᾧ πρέπει κ. τ. λ.*

2 (ff. 3^v-4) de matrimoniis prohibitis ex gradu affinitatis; accedunt tabulae.

3 (ff. 4^v-5^v) **Anastasio**, τοῦ Σινᾶ ὄρους add. cod., patriarchae Antiocheni de tribus quadragesimis (M. 89, 1389-1397 B 15 τῆς κοιμήσεως τῆς θεοτόκου); cetera fere ut in cod. Coislin. 112, ff. 498-500.

6 **Michaelis Pselli** in septem synodos, re vera (f. 5^v) redactio brevior, (f. 6) redactio fusior (Cyri Theodori Prodromi epigrammata, Basileae 1536, p. 97-99).

7 varia canonica: ¹ (f. 5^v) litterae commendaticiae pro diaconis et sacerdotibus; ² ἐντάλματα prolata (ff. 6-7^v) metropolitae, archiepiscopis et episcopis (Rhalli-Potli, Syntagma V, p. 544-550), (ff. 7^v-8^v) exarchis (p. 579-581, 26), (f. 8^v) higuemenis (p. 570-571). In calce f. 8^v index brevissimus commentarii Cyrilli Alexandrini in duodecim prophetas.

8 (ff. 9-12) adversus Iudaeos ἐρωταποκρίσεις, praesertim de impuris; inc. *Τὸ κατεσκευασμένον ἐκ διαφόρων νημάτων*, des. *οὐδὲν ἄπορον ἀπαντήσεται*. Sequuntur (f. 12^{r-v}) ἀναγωγαὶ σύντομοι εἰς τοὺς πρὸ τοῦ νόμου λάμψαντας atque (ff. 12^v-13) ἀναγωγή τῶν κατὰ νομικὸν ἀρχιερέων.

9 **Gregorii Cypri** (ff. 14-19) autobiographia atque (ff. 20-96) epistolae ex cod. Mutinensi descriptae (W. Lameere, *La tradition manuscrite de la correspondance de Grégoire de Chypre*, 1937, p. 177-191, 115-118).

Codicis parti praecipuae (ff. 9-96, linn. 26), quam absolvit Andreas Darmarius die septima decima mensis ianuarii 1560 (f. 96), praemissa sunt ff. 2-8 ex codice antiquiore (saec. XIII-XIV, linn. 46) avulsa, initio iam manca (f. 1 nempe a <Viviano Brunoro> suppletum). Signum chartae ff. 9 ss. ancora circulo inscripta cui superstat stella.

Integumentum ex corio rubro saec. XVI; secturae flavo colore distinctae.

726 (olim 849). Saec. XVI, chartac., mm. 314 × 220, ff. IV. 181 (I-IV, 178 ss. vacua), linn. 29.

Anastasio Sinaitae necnon archiepiscopi Antiochiae in Hexaemeron, εἰς τὴν πνευματικὴν ἀναγωγὴν τῆς ἑξαήμερου κτίσεως cod. (latine apud M. 89, 852-1052), nempe (ff. 1-5) λόγος α'. Inc. *Φωνὴ Θεοῦ ἱερὰ ἀρρῦεσθαι ὑδρὸς ζῶν*

ἐκ σωτηρίων πηγῶν, des. ἵνα κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου. (ff. 5-19) λόγος β'. Inc. Ὅσαι μὲν καὶ οἶαι πρὸς τὰ προκείμενα, des. ὁ ἥλιος μίμημα τῆς μᾶς μονάδος, τοῦ Ἰησοῦ φημι, αὐτῶ κ. τ. λ.; fragmenta duo vulgavit F. Cumont, *Lydus et Anastase le Sinaïte* (*Byz. Zeitschr.*, 1930, p. 31-33). (ff. 19v-36) λόγος γ'. Inc. Τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἐγένετο τὸ τοῦ ἀνωτέρου οὐρανοῦ καταπέτασμα, des. κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάση τῇ κτίσει, αὐτῶ κ. τ. λ. (ff. 36v-57) λόγος δ'. Inc. Εὐλογον καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιον, des. σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς μεσουσῆς τῆς ἡμέρας, αὐτῶ κ. τ. λ.; fragmentum f. 48v edidit Cumont, p. 33. (ff. 57v-65) λόγος ε'. Inc. Μόλις ἡμᾶς ποτὲ μετὰ πολλὰς περιόδους λόγων, des. ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ἡμῶν ἐλευσώμεθα, αὐτῶ κ. τ. λ. (ff. 65-78v) λόγος ζ'. Inc. Οἱ ἐκ λιμένων παγγαλῆνων πρὸς τοὺς πελαγίους δρόμους, des. ἀλλ' ἐν Χριστῷ ἀφθαρσίαν ἐνδυσώμεθα, αὐτῶ κ. τ. λ. (ff. 79-89v) λόγος ζ'. Inc. Διὰ γὰρ τούτου ἐμφαίνει καὶ διδάσκει, des. ὁ προαιώνιος λόγος καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, αὐτῶ κ. τ. λ. (ff. 90-107v) πλήρωμα λόγ. ζ'. Inc. Ἀνοιγέτω τὰ ὦτα νουνεχῶς ἡ ἐκκλησία, des. ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ Πατρός μου, αὐτῶ κ. τ. λ. (ff. 107v-118) λόγος η'. Inc. Πολλῆς τινος ἡμῖν δεῖ τῆς ἄνωθεν ἐπιπνίας, des. καὶ φῶς τοῦ κόσμου καθὼς εἶπεν, αὐτῶ κ. τ. λ. (ff. 118-136) λόγος θ'. Inc. Σκοπήσαι δεῖ πρὸ πάσης ἐξετάσεως, des. τὰ θῆρια εἰσηλθόν τὰ ἔσχατα, ὅτι αὐτῶ κ. τ. λ. (ff. 136-152) λόγος ι'. Inc. Καὶ διὰ τί εὐθέως γυνή, des. καὶ πίστεως Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὦ κ. τ. λ. (ff. 152-177v) λόγος ια'. Inc. Ἦδη μὲν ὑμῖν πρὸ βραχείου ἀποδέδεικται, des. τὸν λόγον διαναπαύσαντες τῷ παμβασιλεῖ Χριστῷ δόξαν ἀναπέμφωμεν κ. τ. λ.

Fasciculi viginti tres quaterniones, si excipias θ' ternionem et ιζ' foliorum septem; signum chartae ancora circulo inscripta, cui imminet stella.

Tabulae corio castaneo signato saec. XVI obductae, catena atque fibulis olim munitae; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 726.

727 (olim 461). Saec. XVI, chartac., mm. 354 × 250, ff. I. 299 (+ 122^a), linn. 30.

1 (ff. 1-96v) <Anastasio Sinaitae Viae dux> (M. 89) ex exemplo mutilo necnon turbato. Inc. Σὺν Θεῷ προγυμνασία (M. 40 A 5); textus ff. 38 l. 5 ab imo — 42, l. 3 hoc ordine sese praebet: 145 D 10 Ἀμφιλόχιος κέχρηται, 149 B 3-152 B 13 (ἐνθα ὠνο[μάσθη), 145 D 10-149 B 2, 153 D 5-157 A 15 (ὁ πατήρ), 152 B 13 (ὠνο[μάσθη φύσις) — 153 D 5 (εἶ γε ἡ φύσις), 157 A 15 ss. (εἶπεν τὰς δύο φύσεις). In fine, post doxologiam (M. 309 C), excusatio Παρακαλοῦμεν — ἄπτεστος ὁ Θεός (M. 36 A). Fenestras apertae ff. 77. 77v. 81v. 91. 93.

2 (ff. 96v-117) s. Sophronii Hierosolymitani epistola synodica ad Sergium

(M. 87, 3148-3200); lemmata in ff. 109v et 110, lacunae in ff. 115 et 115v. Sequuntur definitiones variae de Trinitate, inter quas (f. 117r-v) τοῦ ἁγίου Γρηγορίου περὶ πίστεως (inc. Ὁμολογοῦμεν πιστεύειν εἰς Πατέρα καὶ Υἱόν, des. καὶ ἐν Πνεῦμα ἅγιον ἐν ᾧ τὰ πάντα), (ff. 119-122) sermo prosphonicus concilii sexti ad imperatorem (Mansi XI, 657-665 E 7 προϊούσας δοξάζομεν) ex exemplo lacunis hiante.

2 Manuelis Calecae adversus Graecos de processione Spiritus sancti, Σύγγραμμα παρὰ Μανουὴλ συντεθὲν τοῦ Κάλεκα τῇ τῶν Λατίνων δόξῃ συναγορεύον, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται cod. (latine apud M. 152, 13-258). *Idem opus habetur C. 1112* notavit <L. Allatius>, qui addidit inferius: *et Cod. 1092* [ff. 168 ss.] *qui videtur Autographus Auctoris*. (ff. 123-155v) <liber primus>, nempe capp. α'-ια'; inc.

Ἐπειδὴ τῆς μὲν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, des. διὰ τοῦ προσεχῶς ἐκ τοῦ πρώτου διείλεν; — (ff. 155v-203v) <liber secundus>, hoc est capp. ιβ'-λη'; inc. Ἔτι πνοὴ τοῦ Θεοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, des. τὰ μὲν περὶ τούτων τσαῦτα; — (ff. 203v-248) <liber tertius>, cuius initium nota λθ' signatur, ceteris omissis; inc. Ἴνα δὲ τὰ προειρημένα ἀναλαβόντες, des. διὰ τούτων δοκοῦντες τοὺς ἀπλουστεροὺς ἐξαπατῶσιν; — (ff. 248-298) <liber quartus>; inc. Οὕτω τοίνυν διὰ πάντων τοῦ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, des. μακαρίας Τριάδος τῆς μᾶς καὶ ἀληθοῦς θεότητος, ἀμήν. Ex codice 1112 (in quo libri singuli inc. ff. 1, 33, 78v, 119v) opus videtur descriptum.

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. I-122^a) fasciculos comprehendit ις' quaterniones, excepto ultimo binione; altera (ff. 123 ss.) fasciculos κγ' complectitur propria enumeratione distinctos. Charta laevigata. Ff. I et 299 vacua.

Tabulae corio nigro signato saec. XVI obductae, catena fibulisque olim munitae; foliorum secturae caeruleo colore tinctae; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 727.

728 (olim 854). Saec. XVI ex., chartac., mm. 325 × 231, ff. 311 (+ 121^a), linn. 29.

Partes variae inscite compactae.

1 Procopii christiani* ¹ in Proverbia, ex exemplo turbato (ed. A. Mai in *Class. auct.*, IX, p. 1-256 = M. 87, 1221-1544), quod sic restitues: ff. 1-113v lin. 4, ff. 115v l. 13-117v l. 3, ff. 176-199v l. penultima, ff. 113v l. 5-115v l. 12, ff. 117v l. 4-121v, ff. 199v l. ultima — 203v. ² (ff. 204-215) <in Canticum 6, 8-8, 14 (M. 87, 1756-1780).

2 (ff. 122-163) Menandri rhetoris (?) de genere demonstrativo (Walz, *Rhetores graeci* IX, p. 213-330) hoc ordine: capp. 1-4. 10. 15. 5. 11. 16. 12. 13. 14. 6. 7. 17; sequuntur (ff. 163-175) caput de laudibus regionum alio-

rumque locorum ('Επαινούμεν χώρας κ. τ. λ., op. cit., p. 158-212: διαίρεσις τῶν ἐπιδεικτικῶν II, 1), (f. 175^{r-v}) nulla facta distinctione ὁ Ἀλέξανδρος φησιν ὡς δύο ὄντων — καὶ ἐπιδεικτικὸν τὸ τοιοῦτον κέκληται (op. cit., p. 330-332). Eadem in cod. 306, ff. 7^v-40^v; cf. Codd. Vatt. gr. I, p. 450-451.

3 (ff. 216-258^v) s. Athanasii* quaestiones ad Antiochum ducem (M. 28, 597-700).

4 (ff. 259-270^v) Anastasii πατριάρχου θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας ὄροι κατ' ἐπιτομὴν περὶ πίστεως, fere ut in capp. 2-3 Hodegi (M. 89, 52-88 D ὁ προσθήκη προσώπου γνωρίζεται). Subsequitur (ff. 270^v-311) florilegium ordine alphabetico digestum codd. Coisl. 294 atque Vat. 491 ff. 105 ss. proximum; caput primum Περὶ τῆς νοερᾶς καὶ ἀσωμάτου φύσεως, seu de angelis; caput ult. Πῶς ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν.

Totum codicem exaravit <Emmanuel Probatarius>; partes singulas (Menandro excepto) perlustravit, annotavit, correxit, nominis sui compendio (M^o) saepius addito Matthaëus Devarius, qui in calce f. 311^v haec adiunxit: *Sub M. Antonio Amulio Cardinale, bibliothecae Apostolicae praefecto. Matth. Devarius eme(n)dabat. Anno M.D.LXVII* (cf. f. 215).

Tres partes ab ipso librario signatae necnon paginarum numero proprio auctae: * (ff. 1-121^a, fasciculi quaterniones α' et bifolium; ^b ff. 176-311, fasciculi quaterniones ε'; ^c ff. 122-175, fasciculi terniones novem primis subsequentis verbis directe scriptis distincti. Inter diversa chartae signa haec notavimus: equus circulo inscriptus superimposita stella sex radiorum, piscis circulo inscriptus (cf. Briquet 12419).

Notae <Spaletti> in f. 178^v imo, A. Mai in ff. 121^v. 176. 203^v.

Integumenti tabulae, corio nigro obductae, stemmata auro impressa exhibent Gregorii XIII et G. Sirleti card. bibliothecarii. In dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 728.

729 (olim 499). Saec. XIV, chartac., mm. 270 × 220, ff. 179, linn. 25.

Ascetica varia.

Marci monachi opuscula (M. 65), hoc ordine: ¹ (ff. 1-9^v) <praecepta salutaria> (= opusc. V; M. 1028-1049); subditur (ff. 9^v-10) dialogus seniorum de cogitationibus (Πῶς δεῖ εἶναι τὸν μοναχὸν ἐν τῷ κελλίῳ; v. Cromwell. 18, f. 28). ² (ff. 10-16^v) de lege spirituali, περὶ μετανοίας τῆς πᾶσι πάντοτε προσηκούσης, ἧς τὴν δύναμιν οἱ πιστοὶ καὶ πρὸς τῆς ἐργασίας διὰ τοῦ βαπτίσματος ἔλαβον (= opusc. I; M. 905-929). ³ (ff. 16^v-23) de paenitentia λόγος δεύτερος (= opusc. III; M. 965-984) supplemento inserto ff. 20^v-21 inter vv. ἐργάζονται et Τὰ δὲ ῥήματα (977 A 6). ⁴ (ff. 23-33) de his qui putant se ex operibus iustificari (= opusc. II; M. 929-965). ⁵ (ff. 33-35^v) con-

sultatio intellectus cum sua ipsius anima (= opusc. VIII; M. 1104-1109). ⁶ (ff. 35^v-52) de baptismo (= opusc. IV; M. 985-1028). ⁷ (ff. 52-54) de ieiunio, λόγος η' περὶ ἐγκρατείας καὶ ταπεινοφροσύνης cod. (= opusc. IX; M. 1109-1117).

² (ff. 54-59) de virtutibus et passionibus (inter opera s. Ephraem apud Assemanum III, p. 425-433 D 4 ἀξιοθεύμεν καὶ ἡμεῖς εὐαρεστήσαντες); cf. cod. 721, ff. 55 ss.

³ (ff. 59^v-77^v) apophthegmata Patrum secundum alphabetum; inc. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος ὅτι Ἐκ τοῦ πλησίον (M. 65, 77 B 7), des. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ὁρ τῷ ἀββᾶ Σισώη· νομίζω εἰ μὴ φυλάξῃ τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν — εὐρὼν ἐν αὐτῷ τόπον καταβάλλει αὐτόν.

⁴ seniorum maximam partem Aegyptiorum paraeneses, hoc ordine (ff. 77^v-83) πρόλογος περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν ἁγίων πατέρων (inc. Ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεὸν Θεὸς Λόγος, des. καὶ φωνὴν καθαρᾶς ἀγαλλιάσεως, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ut in cod. Coisl. 108, ff. 3-8); (ff. 83-120^v) ipsorum seniorum instructiones, narrationes et exempla; inc. Εἶπε γέρον· εἰς γέννηται ἀνὰ μέσον σου καὶ ἄλλον λόγος λύπης, des. (de Gregorio papa) τότε ἡ ψυχὴ αὐτοῦ τῶν δεσμῶν ἐλύθη.

⁵ (ff. 120^v-128) s. Basilii sermo de renuntiatione saeculi (M. 31, 625-648).

⁶ (ff. 128-138^v) Hesychiei presbyteri capita XXIV inscripta Ἐκ τῶν κεφαλαίων τοῦ ἁγίου Ἡσυχίου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς βάτ(ου), ἅπερ ἐγράφ(η) πρὸς Θεόδουλον; cf. cod. Vallicell. 67, ff. 260^v-269; capitum plura invenies apud M. 93, 1480-1544 (inc. Ἀληθινὸς ὄντως μοναχὸς οὗτός ἐστιν, des. καὶ ἐρωτικῆς ὑψώσεως μέχρις ἀγγελοι γένωνται, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.).

⁷ (ff. 138^v-139^v) interpretatio Ioh. 1, 1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος (inc. Τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα πολυσήμαντόν ἐστιν); in fine (f. 139) citatur s. Basilii; (f. 139^v) versus iambici Θεὸς τὸ διττὸν ut in cod. 459 f. 274^v.

⁸ apophthegmata Patrum; pars prima (ff. 139^v-141) περὶ τοῦ πῶς δεῖ καθίσαι ἐν τῷ κελλίῳ fere ut in cod. 1599, ff. 278^v-280^v; pars secunda (ff. 141-142) de timore Dei et virtutibus, inc. Εἰ ὅλος ἀπαιτεῖται ὁ μοναχὸς τῆς τοιαύτης εὐχῆς, πῶς δύναται καὶ ἐν μέσῳ λαοῦ ταῦτα φυλάξαι, des. καὶ ὁ Θεὸς ἐνισχύει αὐτόν, αὐτῷ κ. τ. λ.; pars tertia (ff. 142-146^v) narrationibus praecipue constat, inter quas nominatur (f. 142) patricius quidam, (ff. 143^v-144. 146^{r-v}) Arcadius archiep. Cypri, (ff. 144-145) Ptolemaeus (cf. Hist. laus. 27), (ff. 145-146) Chronius (cf. Hist. laus. 47), (f. 146^{r-v}) Philentolus.

⁹ s. Ephraem Syri ¹ (ff. 147-151^v) sermo paraeneticus de secundo

adventu Domini (Assemanus III, p. 152-159); ² (ff. 152-157^v) de patientia et consummatione huius saeculi (p. 93-102 C 6 *εὐσπλαγγχνε* doxologia addita; cf. cod. 569, f. 184^v); ³ (ff. 157^v-173) de virtutibus et vitiis (Ass. I, p. 1-18), supplemento insiticio in ff. 164^v, l. 3 ab imo — 170^v, l. 9 (*τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν — ἔρχεται γὰρ ἵνα εὐφράνη*) post *vv. μακρὰν ποιήσατε ἀφ' ὑμῶν* (p. 14 B 2) ex exemplo turbato; ⁴ (ff. 173-175^v) sermo compunctorius (Ass. I, p. 28-40) ex exemplo mutilo aut turbato, quod omittebat *vv. ἀβάστακτος καὶ τὰ δάκρυα — νύκτα καὶ ἡμέραν* (30 E 4-39 B 1); ⁵ (ff. 175^v-179^v) de paenitentia (Ass. I, p. 148-153); ⁶ (f. 179^v) de compunctione; abrumpitur in *vv. ἰδοὺ γὰρ περισπασμοὶ καὶ οἱ μετεωρισμοὶ* (Ass. I, p. 154 B 6).

Codex humore et blattis laesus, saeculo praeterito sine decore reffectus. Fasciculos complectitur duodeviginti quaterniones aut seniones alternis vicibus sese subsequentes; ultimus undecim tantum folia tenet. In fronte f. 1 <manu Ioh. Tortelli> *Collationes s(an)c(t)or(um) patru(m). non scribit(ur) auctor*; auctoris nomen supplevit <L. Allatius>. In ff. 147 ss. notae Latinae ad editionem Vossianam spectantes.

Syllabus anno 1550 posterior in principio cod. 779 perverse agglutinatus est (*Institutiones monasticae | et alia. | 499*).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

730 (olim 496). Saec. XIV, chartac., mm. 290 × 215, ff. 284, linn. 30.

Varia ascetica.

1 Marci eremitae ¹ (ff. 1-7) de paenitentia (opusc. III; M. 65, 965-984) pluribus additis post M. 977 A 8 *εργάζονται*. ² (ff. 7-12^v) de lege spirituali, sine numeris (opusc. I; M. 905-929). ³ (ff. 12^v-20^v) de his qui putant se ex operibus iustificari, sine numeris (opusc. II; M. 929-965). ⁴ (ff. 20^v-33^v) de baptismo (opusc. IV; M. 985-1028). ⁵ (ff. 33^v-43^v) disputatio cum causidico, *ἀντιβολή σχολαστικοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἀββᾶν Μάρκον* ms. (opusc. VII; M. 1072-1101). ⁶ (ff. 43^v-45^v) consultatio intellectus cum sua ipsius anima (opusc. VIII; M. 1104-1109). ⁷ (ff. 45^v-47) de ieiunio, *περὶ ἐγκρατείας καὶ ταπεινοφροσύνης* ms. (opusc. IX; M. 1109-1117). ⁸ (ff. 47-54) <praecepta salutaria> (opusc. V; M. 1028-1049). ⁹ (ff. 54-55) Nicolai epistola ad Marcum (M. 1052-1053). ¹⁰ (ff. 55-57^v) eiusdem Marci *περὶ παραδείσου καὶ νόμου πνευματικοῦ* ut in cod. 694, ff. 190-193^v.

2 Macarii Aegyptii ¹ capita *ἐκ τῶν αὐτοῦ λόγων παραφρασθέντα ὑπὸ τοῦ λογοθέτου τοῦ Μεταφραστοῦ*. Capita *α'-ιζ'* (ff. 58-61) respondent opusculo, cui titulus Liber de perfectione in spiritu (M. 34, 841-852), capita

ηγ'-λβ' (ff. 61-64^v) libro « de oratione » (M. 853-865), capita *λγ'-ξα'* (ff. 64^v-71) libro « de patientia et discretione » (M. 865-889), capita *ξβ'-πγ'* (ff. 71-76) libro « de elevatione mentis » (M. 889-908), capita *πδ'-ριδ'* (ff. 76-83^v) libro « de caritate » (M. 908-936), capita *ριε'-ρν'* (ff. 83^v-92^v) libro « de libertate mentis » (M. 936-968). ² (ff. 92^v-97^v) eiusdem capita alia XLV *ὠφελείας πάσης πεπληρωμένα*. Primum inc. *Πᾶσα ἡ εὐαρέστησις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διακονία τῆς ψυχῆς*, ultimum des. *τὴν καλὴν ἀπόλλυσιν ἐργασίαν καταπροδίδουσι ταύτην τῷ πονηρῷ*. Sequuntur (f. 97^v) quaestiones tres; in fine: *τέλος τῶν κεφαλαίων τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου*.

³ capita varia, quorum auctores hoc ordine sese subsequuntur: (f. 98^{r-v}) Isaac, (ff. 98^v-101) Bassianus, (ff. 101-102) Dorotheus [= doctrinae 19 et 20; M. 88, 1808-1812], (ff. 102^v-103) Theodorus Studita, (f. 103^{r-v}) Symeon iunior Theologus, (ff. 103^v-105) *ἔρωταποκρίσεις Ἰωάννου ἀσκητοῦ πρὸς τὸν ἅγιον Βαρσανούφιον* (inc. *Πῶς δεῖ ἡσυχάζειν ἐν τῷ κελλίῳ τὸν μοναχόν; Ἀπό(κρισις)*). *Τὸ μὴ ἔχειν μῆμην ἀνθρώπου το σῖνολον ἐν τῷ κελλίῳ καθεζόμενον*, des. *οὐ βούλεται αὐτοῦ ἀποστήναι οὐδὲ μικρόν*; sequitur (ff. 105-111) narratio de Philemone anachoreta ut in cod. 710 ff. 155-169^v.

⁴ (ff. 111^v-116) Symeonis metropolitae Euchaitorum epistola ad Iohannem monachum; inc. *Τρία μέρη λέγουσιν οἱ πατέρες ἔχειν τὴν λογικὴν ψυχὴν ἡμῶν*, des. *καὶ ἐνισχύσαι εἰς τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα, αὐτῷ κ. τ. λ.*

⁵ (ff. 116-117) Isaiæ abbatis capita varia (= edd. 11. 13-19 apud M. 40, 1208-1212, duobus post 11 et 14 insertis). Subnectuntur (f. 117) sententiae Nili, <Ioh.> Carpathii, Evagrii.

⁶ (ff. 117-118) Palladii *περὶ νήψεως, ἀπὸ τῆς κατὰ τῶν Βραχυμένων ἤτοι γυμνοσοφιστῶν λεγομένην ἱστορίας*, nempe Ps.-Callisthenis itinerarii (III, 7-14) epitome; cf. Coisl. 83, ff. 326-342.

⁷ κεφάλαια διάφορα τῶν ἁγίων πατέρων, seu potius apophtegmata, quorum auctores hoc ordine sese subsequuntur: (f. 118^{r-v}) Antonius [inc. *Εἶπεν ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ὅτι εἰσὶ τινες κατατρίψαντες*: M. 65, 77 B 4]; (f. 118^v) Arsenius, Longinus, Zenon; (ff. 118^v-119) Isaias; (f. 119) Sisoës; (f. 119^{r-v}) Rufus; (f. 119^v) Poemen; (ff. 119^v-120) senex; (f. 120) Abucara, Cronius, Matoës; (f. 120^{r-v}) Isaias; (f. 120^v) Agatho, Barlaam; (f. 121) Isidorus, Iacobus; (f. 121^{r-v}) Poemen [des. *ἐὰν ἐπερωτηθεῖς εἰπέ, εἰ δὲ μὴ σιώπα*: M. 333 A 4].

⁸ (ff. 121^v-143) Diadochi Photicensis de perfectione spirituali capita C (ed. Weis-Liebersdorf, Lipsiae 1912); om. *vv. πλέον ὁ τοῦ μίσους δαίμων — ἀγαθὸς καὶ τοσοῦτον φησιν* (p. 128, 7-130, 5).

9 (ff. 143-157) Iohannis Carpathii capita hortatoria C πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰνδίας προτρέψαντας μοναχοὺς (latine apud M. 85, 791-812); cf. cod. 653 ff. 194-206.

10 (ff. 157-159^v) s. Antonii τοῦ μεγάλου capitula alia λβ'; inc. Ανθρωποποιὸς ὀφείλει λέγεσθαι ὁ τοὺς ἀπαιδεύτους, des. ὑπὲρ πάσαν πολυτελεῖ θυσίαν ἀρέσκει τῷ Θεῷ, αὐτῷ κ. τ. λ.

11 (ff. 159^v-172) s. Ephraem de humilitate capita centum (Assemanus [gr. lat.] I, p. 299-334) ut in cod. 439, ff. 6-28.

12 (ff. 172-184^v) s. Maximi confessoris * κεφάλαια ἀσκητικὰ πράξεως εὐχῆς καὶ θεωρίας συμγ' ut in cod. 703, ff. 54-69 (= Eliae ecdici Anthologium atque [f. 177 ss.] gnosticae sententiae).

13 s. Nili ¹ (ff. 184^v-185) περὶ προσευχῆς (inc. Τέλος πασῶν ἐντολῶν προσευχῆς, des. διὸ καὶ ἀπρόσδεκτος); ² (f. 185^{r-v}) περὶ ἐργασίας νοὸς (inc. Τὴν ἀρχὴν τῆς κατὰ Θεὸν ὠφελείας ποιεῖσθαι, des. καὶ τῆς πάλαι δουλείας ἠλευθέρωσεν); ³ (ff. 185^v-186^v) institutio ad monachos (M. 79, 1236-1240). Subnectuntur ⁴ (ff. 186^v-189) eiusdem capitula brevia ex diversis operibus desumpta.

14 Philothei monachi Sinaitae ¹ (ff. 189-195) de temperantia et oratione capita τριάκοντα ὀκτώ, quorum λα' priora eadem sunt atque cod. 658 ff. 30-41^v; ² (ff. 195-198) de mandatis Domini ut in cod. 658 ff. 72^v-79^v. Subsequuntur capita seu excerpta ascetica varia ¹ (ff. 198-200) ex s. Ioh. Chrysostomo, ² (f. 200^{r-v}) ex s. Basilio.

15 (ff. 200^v-203^v) s. Iohannis Damasceni (?) de virtutibus et passionibus fere ut apud Ephraem opera (Ass. III, p. 425-431 C 4 μὴ καλῶς καὶ θεαρέστως τὸ γενόμενον); cf. codd. 721 f. 55 et 729 f. 54.

16 (ff. 204-206^v) sententiae, responsa de virtutibus; citantur Andreas abbas (f. 206^v), Athanasius abbas (ff. 205-206^v), Cassianus (f. 206), Gregorius Nyssenus (f. 205), Iohannes Climacus (f. 204), Isaac (f. 206), Matoes abbas (f. 206^v) Maximus confessor (f. 205), Miles abbas (f. 206^v).

17 (ff. 206^v-208^v) Nicephori monachi de cordis custodia (M. 147, 945-948 A 10 ἐπίβασις πρακτικῆ. Ἐχομεν δὲ πρὸς ταῦτα καὶ γραφικὰς ἀποδείξεις βεβαιούσας τρανώτατα, τοὺς βίους τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν πάντων, ὅτι ἔργον ἦν τοῦτοις ἄπανστον ἢ φυλακὴ τῆς καρδίας, εἴτε ἐν ἐρήμῳ ὄντες, εἴτε μετὰ πολλῶν δῦγον. Κατεμάθετε κ. τ. λ. 960 B 2-966).

18 (ff. 209-212) Symeonis theologi iunioris methodus orandi, praecedentibus versibus Ὅστις βούλεται — τὴν ἀγάπην ut in cod. 710 ff. 169^v-178. Subduntur quaedam ¹ (f. 212^{r-v}) s. Ioh. Damasceni de Trinitate (cf.

de orth. fide I, 8), ² (ff. 212^v-213) Theophylacti Bulgariae in Ioh. 6, 27 (M. 123, 1296 A 13-1297 B 3); ³ (f. 213) s. Ioh. Chrysostomi (in Matth. 6, 7: M. 57, 309 β').

19 (ff. 213-220) Iohannis Cassiani de sanctis patribus, τοῦ ἀββᾶ Κασσιανοῦ τοῦ Ῥωμαίου πρὸς Λεόντ(ιον) περὶ τῶν κατὰ τὴν Σκῆτιν ἁγίων πατέρων ms., ut in cod. 431 ff. 203-217. Sequuntur sententiae (f. 220) eiusdem <Cassiani>, Poemenis, senis; (f. 220^v) Barsanuphii, libri Paterici.

20 ἡ πραγματία (!) ὅλη καὶ ἡ ἄσκησις τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου, nempe ¹ (ff. 221-224) <Dorothei et Dosithei vita> (ed. Brun apud Orientalia christiana XXVI, 2, p. 102-122), cui subsequuntur doctrinae (M. 88, 1617 ss.) hoc ordine ² (ff. 224-230) doct. 1 ut in cod. 335 f. 122 inscripta, ³ (ff. 230-233) doct. 2, ⁴ (ff. 233-234^v) doct. 3, ⁵ (ff. 234^v-239) doct. 4, ⁶ (ff. 239-241^v) doct. 5, ⁷ (ff. 241^v-244^v) doct. 6, ⁸ (ff. 244^v-247^v) doct. 7, ⁹ (ff. 247^v-249^v) doct. 8, ¹⁰ (ff. 249^v-252) doct. 9, ¹¹ (ff. 252-254^v) doct. 10, ¹² (ff. 254^v-258^v) doct. 11, ¹³ (ff. 258^v-260^v. 272^{r-v}. 261) doct. 12, ¹⁴ (ff. 261-263^v) doct. 13, ¹⁵ (ff. 263^v-267^v) doct. 14, ¹⁶ (ff. 267^v-268^v. 271) doct. 15, ¹⁷ (ff. 271^{r-v}. 273^{r-v}) doct. 16, ¹⁸ (ff. 273^v-274^v) doct. 17, ¹⁹ (ff. 274^v-275^v) doct. 18, ²⁰ (ff. 275^v-276) doct. 19, ²¹ (f. 276^{r-v}) doct. 20, ²² (ff. 276^v-278) epistolae 1-5. 7. 6. 8; alia inserta (f. 277^{r-v}) inc. Μὴ θαυμάσης, τέκνον, ἐν ὁδῷ ὧν et des. γαλήνην ἐν τῇ ψυχῇ σου εὐχαῖς τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ἀμήν, ²³ (ff. 278-279^v) doct. 22. In fine: τέλος εἴληψε τοῦ ἁγίου Δωροθέου τὸ βιβλίον.

21 (ff. 279^v-280^v) δῆγησις περὶ τινος ταξιώτου πάνυ ψυχικῆ ὠφέλιμος, fere ut apud B. H. G. 1318. Subnectuntur (ff. 280^v. 269-270^v. 281^r. 281^v-282^v) narrationes aliae quinque animae utiles. In fine (ff. 283^v-284) manu paullo posteriore index libri, ἐκλογαὶ διαφόρων πατέρων πάνυ ὠφέλιμοι τοῖς ἐντυγχάνουσι γνησίως.

Fasciculi quiniones viginti octo atque binio unus in prima singulorum pagina ima notati; officinarum chartariorum signa: equi caput, campana circulo inscripta (Briquet 4167), crux graeca circulo inclusa (cf. Briquet 5468).

Codex fuit olim Ἡσυχίου ἱερομονάχου τοῦ Χρυσολωρᾶ (ff. 281^v. 284^v). F. 1 <manu Ioh. Tortelli> *Collationes Patrum*, inferius nota 31. In tabula anteriore aversa libri positio antiqua N 31 (quem numerum obtegebat schedula chartacea notam 36 exhibens a nobis deglutinata et paullo dextrorsum seposita) P^o Plu; inferius syllabus anno 1550 posterior: *Collationes diue(r)sor(um) pri(mum) et alia alior(um)* | . 496.

Integumentum ex corio obscuro saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in dorso sillybus chartac. saec. XVII cum nota rubra 730.

731 (olim 881). Saec. XIII-XIV, chartac., mm. 172 × 125, ff. 193 (+ 177^a), 2 coll. in ff. 40^{r-v}. 54^{r-v}. 65-71^r. 73-74^r. 89-90^r, linearum numerus varius.

1 Apophtegmata Patrum, orthographia vulgari digesta, *Δήγησις ψυχοφιλῆς καὶ ἀποφθέγματα τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν* cod. Narrationes necnon auctorum nomina hoc ordine comparent: (ff. 1-4) Zeno abbas; (ff. 4^{r-v}) Petrus abbas discipulus Isaiiae; (ff. 4^v-6) Isaias abbas; (ff. 6-7) Ioseph abbas (cf. M. 65, 229 η'); (ff. 7-11) Petrus disc. Isaiiae; (ff. 11^v-12) Arsenius abbas; (ff. 12-19) Pior abbas; (ff. 19^v-23) Nilus abbas; subsequuntur (ff. 23-34) de eodem interlocutiones Iohannis et Sophronii (partim editae a Pitra, Iuris ecl. gr. I, p. 220-221), atque (ff. 34-40) epistola IV, 1 (M. 79, 544-552); (ff. 40-43) Eliseus abbas; (f. 43^{r-v}) Sara mater (M. 65, 420 B-C 11); (ff. 43^v-45) senex; (ff. 45-47) Hilario abbas; — *ἐρωταποκρίσεις* (f. 47^{r-v}) de fornicatione, (ff. 47^v-49) de sacerdotio et sacerdotibus, (f. 49^{r-v}) de psalmodia et ieiunio, (f. 49^v) de quiete in cella; — prosequuntur (ff. 49^v-50) senex; (ff. 50-53) Paulus simplex; (ff. 53-56) senex; (ff. 56-57) Sindonius abbas; (ff. 57-59) Nilus abbas; (ff. 59-60) de imagine s. Theodori, fere ut in ephem. « Oriens Christianus » III, 1903, p. 64-65 [XLIV]; (ff. 59-61^v) Serapio abbas; (ff. 61^v-62) miraculum Deiparae in Choziba (discrepat ab Anal. Boll. 1888, p. 360-370); (f. 62^v) Isaias abbas, (ff. 62^v-64) Thalalaeus abbas et Nilus; (f. 64^{r-v}) Isaias abbas; (f. 64^v) Macarius abbas; (ff. 65-66) Isaias abbas; (ff. 66-67^v) senex; (ff. 67^v-68^v) de sacrificiis paganis et de sacrificio eucharistico, nominatur Zacharias patriarcha Hierosolymorum; de fornicatione et mollitie ^a (ff. 69-70^v; inc. *Οἱ λέγονται καὶ γυναιξὶν καὶ παιδίοις σὺν καθεύδην*), ^b (ff. 70^v-72^v) de Eutropio eunucho (inc. *Ἐπὶ δεῖ εἶδεν ὁ διάβολος ὅτι ὁ μοναχός, des. καὶ μέχρι τελευτῆς μου ἠγαριστήσω Χριστῷ κ. τ. λ.*); (ff. 72^v-73) senex; (ff. 73-75) Longinus abbas; (ff. 75^v-77^v) Eustathius abbas ὁ *τραπεζίτης*; (ff. 77^v-79) Isaias abbas; (ff. 79-81) Paulus simplex; (ff. 81-84^v) Paulus cappadox (cf. Everg. II, 243); (ff. 84^v-90^v) Isaias abbas; (ff. 90^v-93) Nilus abbas. — In calce f. 93: *ἐγράφη δὲ ἐν ἔτη ςψμγ' ἰνδ. η' (= 1234-5)*; subnectitur nota brevis *περὶ θεμελίου τοῦ φέγγου*, unde Vogel-Gardthausen commenti sunt librarium quemdam fuisse, cui nomen *Θεμέλιος ὁ Φέγγος* (*Die Schreiber*, p. 129). Subduntur preces nocturnae ex Officio desumptae: ¹ (ff. 93^v-94) oratio Ezechiae prophetae, ² (f. 94^{r-v}) oratio Manassae, ³ (ff. 94^v-95) oratio τοῦ μεσανυκτικοῦ (*Ἐκ τοῦ ὕπνου = Horologium*, ed. Romae 1876, p. 2), ⁴ (f. 95^{r-v}) *ἀλλή εὐχή* (*Σὲ εὐλογούμεν*; cf. op. cit., p. 15), ⁵ (f. 95^v) *ἀλλή εὐχή* (*Τριάς ἀναρχε*; cf. Dmitrieskij, *Εὐχολόγια*, 1901, p. 36), ⁶ (ff. 95^v-96^v) oratio s. Martiniani, quae

dicitur (cf. Goar, *Euchologium*, p. 703-704), ⁷ (f. 96^v) oratio *Καὶ νῦν ἐπὶ τὸ μέσον* (Dmitrieskij, p. 63).

² (ff. 97-166^v) testamentum XII Patriarcharum (ed. R. H. Charles, Oxonii, 1908).

³ (ff. 167-172) s. Athanasii Alexandrini* de Melchisedech (M. 28, 525-529); inc. *Μελχὶ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησεν δύο υἱοὺς* fere ut in cod. Colbertino.

⁴ officia varia liturgica, hoc ordine ¹ (ff. 173-177^{av}) 8 dec., in s. Annam et s. Patapium (cf. Menaea, ed. Romae II, 1889, p. 418-428); ² (ff. 177^{av}-182) canon in Magnam Parasceven (*Θέλω σου τὸ πλάσμα*; ed. *Roma e l'Oriente* V, p. 307-313, paucis additis); ³ (ff. 182^v-185^v) 5 aug. *στιχηρὰ προεόρτια* Transfigurationis (inc. *Δεῦτε θεοφρόνως ἅπαντες ὕμνον*); ⁴ (ff. 186-188) officium agentis animum (Goar, *Euchologium*, p. 585-587); ⁵ (ff. 188-191^v) canon paracleticus *Σὲ τὸν πανάγαθον λόγον ἐκδυσωπῶ* (*Ὁρολογιον* ed. Romae 1772, p. 207-213); ⁶ (ff. 191^v-193) canon mediae noctis *Ἀκατάληπτε θεὲ ὁ ὑποδείξας*, qui desinit abrupte in od. ζ'. *Πάντων θεὲ πάντων κύριε ὁ ἐγείρας με νυκτὸς ἐν μέσῳ*.

Partes quattuor in unum compactae. Prima constat ff. 1-96 hodie sine notis, linn. 25-39; f. 93 nota ann. 1234-5 superius memorata. Secunda (ff. 97-166) fasciculos complectitur θ' quaterniones, excepto tertio ternione; linn. 25. Tertia foliis 167-172 conficitur; linn. 18. Quarta denique ff. 173 ss. respondet, linn. 29. In spatiis vacuis ff. 165^v-167 epistola Ioh. Raithuensis ad Iohannem Climacum (M. 88, 624-625) manu posteriore perscripta; alia sine pretio in ff. 172^v-173.

F. 1 summo <manu Ioh. Tortelli> indiculus nunc fere consumptus: *Collati(ones s.) P(atrum)*; praecedit folium additiciū, cui agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Collationes Patrum(m). | et alia. | 881*. Folii nonnullis madore inquinatis necnon blattarum morsu laesis, solutae sunt compagine et instauratae, paginae charta translucida refectae vel etiam omnino contactae.

Integumentum ex corio rubro obscuro. In dorso stemma Pii IX.

732 (olim 495). Saec. XI, membran., mm. 257 × 200, ff. 179, linn. 29.

1 (ff. 1-139) Apophtegmata Patrum secundum auctorum ordinem alphabeticum, fere ut in M. 65, 76 A 6-440 A 13; perierunt ^a prologus, primo folio deperdito; ^b vv. *ἔρχεται μία ἑταιρὶς κολακεύειν — ἐκάθητο* [Ioh. Colobus] *ἐν τῇ ἐρήμῳ* (M. 168 C 10-204 C 5) fasciculis duobus effluxis post f. 39^v; ^c vv. *καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔλεγον — λέγει ὁ ἀδελφὸς τῷ γέροντι* (M. 244 B 9-249 A 2) foliis duobus avulsis post 58^v; ^d vv. *αὐτοῦ ἐστὶ σιωπᾶν — κατενεγκεῖν τὸ δένδρον* (M. 332 B 11-333 C 14), folio uno post 94^v desiderato. Ultimum dictum (f. 139) *Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ὁρ τῷ ἀββᾶ Σισίῃ· νομίζω ὅτι εἰ μὴ φυλάξῃ*

— ἕως τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ. Inscriptio § 14 de abbate Mose ut in cod. Colbertino (M. 288 n. 34); f. 111^v scholion in ἀφήφιστον (M. 373 B 1).

2 (ff. 139^v-179^v) ἀποφθέγματα τῶν ἁγίων γερόντων (ed. ex cod. Coisl. 126, ff. 158-201, F. Nau, *Histoire des solitaires égyptiens* apud *Revue de l'Orient chrétien* 1907, p. 48-68, 171-181, 393-404; 1905, p. 409-414; 1908, p. 47-52, 269-278); fasciculo uno post f. 172^v deperdito desunt vv. σήμερον ἕως οὐ χορτασθῆτε (R. Or. chr., 1908, p. 52 l. 6) — κατὰ διάνοιαν ἐξεπόρνευσαν (p. 269, l. 7 ab imo); abrumpitur in vv. ὅπου δ' ἂν ἀπέχεται πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ ἔρ[χεται] (1908, p. 278, l. 4).

Codex accurate descriptus, temporis iniuria laesus atque perturbatus, anno 1919 instauratus. Complectebatur fasciculos saltem κς' quaterniones in prima cuiusque pagina ima dextrorsum signatos; perierunt fasciculi primi folium primum, fasciculi ζ' et ζ' post f. 39^v, folia duo post f. 58^v, folium unum post f. 94^v, fasciculus κε' post f. 172^v, folium aut folia quae 179 sequebantur.

F. 1 summo manu post. πατ(ερικον?), f. 179^v imo: ἦσιν τα φύλα του πατερικοῦ ρϞγ. Folia singula typis recens signata.

In tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartac. saec. XVII cum nota rubra 432. Fibularum vestigia.

733 (olim 880). Saec. XIV, chartac., mm. 218 × 142, ff. 361 (+ 2^a-b. 169^a. 231^a vacuum), linn. 19-20. In duas partes dispersit (II = 171 ss.).

Varia ascetica.

1 Excerpta ex libro cui titulus « Evergetinus », hoc ordine: (ff. 1-35) ex libro I; folio primo necnon parte superiore folii secundi avulsis inc. mut. <ἐλ>εγον περί τ<ινος γέροντος ὄτε> ἔλεγον αὐτῷ (ed. Dem. Takos, Athenis 1900, p. 19, col. ext., l. 2 ab imo = cap. 2); — (ff. 35-62) ex libro II, συλλογὴ ἐκ τοῦ δευτέρου Εὐεργετινοῦ cod., cap. 1-40 (ed. cit., p. 187-312, col. int.); — (f. 62-110) <ex libro IV>.

2 (ff. 110-120^v) Ammonae abbatis λόγος ὠφέλιμος (ed. F. Nau, *Patr. Orient.*, XI, 1915, p. 458-471, 5 μὴ συγχώρει ἀκούειν κατὰ τινος |).

3 (ff. 121-136) sermo ad monachos de renuntiatione et iudicio; inc. mut. | σασθαι. ὁ γὰρ μὴ ἀποτασσόμενος πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ, des. ὁ Κύριος τῆς δόξης φυλάξῃ τὰς ψυχὰς ἡμῶν, ὁ Κύριος τῆς δόξης μεθ' ἡμῶν, ὁ βασιλευίων κ. τ. λ. In fine quaedam ex Actibus Petri Apostoli (canis loquens; cf. L. Vouaux, *Les Actes de Pierre*, Parisiis, 1922, p. 288 ss.).

4 (ff. 136-138^v) narratio perutilis de abbate Nilo, auctore Theodoro abbate Byzantino (inc. Δηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὁ Βυζαντεὺς ὅτι

ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἀββᾶν Νεῖλον, des. δαίμονες χαίρουσι, καὶ ἡμεῖς κενοδοξοῦντες κολαζόμεθα.

5 (ff. 138^v-143) praecepta evangelica et apostolica; inc. *Περὶ ἀκτημοσύνης εἶπεν ὁ Κύριος*, des. λαβὼν ἰάσατο. Subnectuntur ¹ (ff. 143-147) seniorum sententiae, quarum prima *Εἶπε γέρον· Ἐὰν γένηται ἀνὰ μέσον σου* (*Rev. de l'Orient chrétien*, 1909, p. 362 n° 232), ultima *Εἶπε γέρον ὅτι εἰ ἐνεδέχεται* (*op. cit.*, 1908, p. 48 n° 136); ² (ff. 147-154) sententiarum eclogae (inc. *Ἡ τῶν ἀληθινῶν χριστιανῶν πίστις χωρὶς τῶν ἔργων*, des. εἰσῆνεγκε τὸν θάνατον εἰς τὸν κόσμον); ³ (ff. 154-169) διάκρισις τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως (inc. *Τῶν πραγμάτων τὰ μὲν εἰσι κυρίως καλά*, des. πᾶς καιρὸς ἐπιτήδειος); auctores varii citantur; ⁴ (ff. 169-187^v) senioris narratio, *Γέρον τις ἐκαθέζετο εἰς τὸν κόλπον τοῦ μακαρίου Ἀντωνίου* (cf. *Rev. de l'Orient chrétien*, 1903, p. 99-100), aliis sententiis ff. 188-189^v additis.

6 (ff. 189^v-193) s. Basillii sermo de ascetica disciplina (M. 31, 648-652) et eiusdem (? f. 193^r-v) *νουθεσία πρὸς τοὺς νέους* (inc. *Μάθε σὺ ὁ μονάζων καὶ πιστὸς ἄνθρωπος*).

7 (ff. 193^v-199) Isaac Syri sermo θ' (ed. Athen. 1895, p. 32-36: sermo 7).

8 (ff. 199-212) Symeon iunior theologus sermo *περὶ ἀρχῆς βίου*. Inc. *Πᾶς ἄνθρωπος ὁ ἄρτι τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ*, des. πάντας τοὺς πλησιάζοντάς σοι καὶ ἐντυγχάνοντας καὶ δοξάζων Θεὸν κ. τ. λ. (cf. Cromwell. 6, f. 265).

9 (ff. 212^v-218) s. Ephraem quod non oporteat ridere (Assemanus, I, p. 254-257 F 5).

10 (ff. 218-231^v) s. Iohannis Chrysostomi * *εἰς τὸν μάταιον βίον τοῦτον πρὸς ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν*, fere ut apud M. 60, 735-738: de salute animae; cf. Ephraem, de paenitentia (Assemanus III, p. 308 ss).

11 (ff. 232-247) Philothei monachi, τοῦ ἁγίου Φιλοθέου ms., de mandatis Domini; usque ad f. 243^v, l. 7 cum cod. 658 ff. 72^v-79^v concinit, quae sequuntur (*Θεὸς τοιγαροῦν τὸν νοῦν σου — ἔθνη ἀμέτρητα καὶ πλῆθος γενεῶν προήχθη*) habet propria.

12 praecepta necnon excerpta varia ex diversis auctoribus collecta, quorum ordinem enarramus: ¹ (ff. 247-250^v) s. Ioh. Chrysostomi (?) ep. ad monachos (inc. *Ὁ θεὸς φησιν ἀπόστολος Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε*, cf. cod. 658 f. 101); (ff. 250^v-252) eiusdem <de vigilantia> (inc. *Εἰ βούλει μαθεῖν ἀγρυπνίαν*); (ff. 252-253^v) s. Basillii loci duo; — ² *περὶ τοῦ κατὰ διάνοιαν ἀμετεωρίστου*, nempe eiusdem Basillii loci plures (ff. 253^v-259; duo priores ex regg. fus. tract. 5 et 6 desumpti) et (f. 259^r-v) duo s. Gregorii Nazianzeni; — ³ (ff. 259^v-278) Nicephori monachi de cordis custodia (M. 147, 945-966); — ⁴ (ff. 278-283^v) s. Athanasii, ex syntagmate doctrinae

(Φυλακτέον μὴ διλογον εἶναι — τούτω γε μὴ συναστρέφον: M. 28, 837 A 10–845 A 15 nonnullis discrepantibus; cf. P. Batiffol, apud *Studia patristica* II, 1890, p. 116–160); — ⁵ (ff. 283^v–294) τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ μεγάλου* <de disciplina monastica>, revera praecepta (f. 287^v περὶ ὑπακοῆς, f. 288^v περὶ θελήματος, f. 288^v περὶ ἀπλότητος, f. 292 περὶ φρονήσεως, f. 292^v περὶ διακρίσεως); inc. Τὸ τελειότατον ἔργον τῆς ἀσκητικῆς πολιτείας, des. ὁ Θεὸς τοῦτο ἐν ἰδίῳ καιρῷ ἐχαρίζετο. Citantur Basilius et scala Paradisi.

13 (ff. 294–300^v) διήγησις τοῦ θαύματος τοῦ — Μακαρίου τοῦ Ἀλεξανδρέως περὶ μνείας κοιμηθέντων, nempe Macarii sermo de exitu animae, fere ut in M. 34, 385–392.

14 (ff. 300^v–305) de monachae matre in infernum detrusa (Everget., I, p. 38–39); sequuntur loci duo s. Basilii (ff. 305^v–310^v), s. Ephraem (ff. 310–311^v).

15 s. Ioh. Chrysostomi ¹ (ff. 312–335) sermo de pseudopropheta* (M. 59, 553–568; nonnulla omittit noster); ² (ff. 335–338) in s. Philogonium, ut in ed. Matthaei (B. H. G. 1532), nempe laudationis pars ultima paucis praemissis verbis (Ἐορτὴ μέλλει προσελαύνειν — Χριστοῦ γέννησις. Καὶ γὰρ ἐγὼ: M. 48, 753, l. 10 ab imo; des. ψυχὴν αὐτοῦ ζημωθῆ: 754, l. 3 ab imo). Sequuntur excerpta quinque, nempe ^a (f. 338) ex s. Basilio, ^b (ff. 338–346^v) ex libro ascetico quodam (ἐν βιβλιαδαρίῳ) de iudicio animarum, ^c (ff. 346^v–348) ex libro Gerontico (Everg. I, 37; ed. cit. I, p. 138), ^d (ff. 348–349) ex s. Dorothei doct. 1 (M. 88, 1636 B 3–1640 D), ^e (f. 349^r) interrogatio ad senem de humilitate. In fine: πλήρωμα πάντων.

16 (ff. 350–353) ex vita Isaiae inclusi περὶ λειτουργιῶν, ut in cod. Regin. 57 ff. 478–479 (Catal. codd. hagg. graec., p. 237); subnectuntur ^a (ff. 353–354^v) fragmentum ex historia monachorum Aegyptiorum depromptum (de magistro; ed. Nau, *Rev. de l'Or. chrét.*, 1907, p. 171–172); ^b (ff. 354^v–356) <Nicephori> Blemmydae περὶ τῆς τῶν ἀσκητῶν τροφῆς (inc. Ἄπαξ τῆς ἡμέρας τράπεζα, des. ἀποστολικὸς κανὼν οὐκ ἀνατραπήσεται); ^c (ff. 356–357) <Theodori Studitae?> didascalia (inc. Ὁ χριστιανός, μᾶλλον δὲ ὁ μοναχός, des. οὔτε κακοπάθεια, οὔτε ἄλλο τι); ^d (ff. 357–358) <praecepta quinque ad christianos pertinentia> (inc. Ὁφείλει δὲ τούτοις αἰεὶ τοῖς πέντε πᾶς χριστιανός, des. ἄλλως δὲ σωτηρία οὐκ ἔστιν), addita s. Petri sententia; ^e (ff. 358^v–361^v) scolastici cuiusdam dialogus de Deo, ad Symeonem theologum (inc. Τί ἦν ἐν τῷ κόσμῳ πρὸ τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι, des. μάταιοι ἡμῖν διαλογισμοί: latine apud M. 120, 709–712 B 8).

Codex attritu manuum necnon humore atque blattarum morsu laesus, laciniis nunc croceis sine arte reffectus. Constat fasciculis quadraginta septem in prima et ultima singulorum pagina signatis, quaternionibus (si excipias 30 et 46 terniones et 47 binionem),

quos descripserunt librarii tres ni fallor sese excipientes (cf. ff. 13^v–14. 15^v–16. 21^v–22. 33^v–34. 37^v–38. 349^v–350). Perierunt folium primum, duo post 120^v. Officinarum chartarum signa: aquila (cf. Briquet 76), bos (cf. 2748–2752), circuli duo linea recta in cruce desinente divisi et coniuncti (cf. 3195).

F. 361^v manu saec. XV: *petitiones fratru(m) p(ro)...* | *Lucianus xama manu p(ro)pr(ia) p(er) d. XI*. In f. 1 syllabus anno 1550 posterior: *Admonitiones S(anc)tor(um) Patrum. et alia.* | . 880.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

734 (olim 832). Ann. 1290–1291 (f. 282^v), membran., mm. 200×140, ff. II (add.) 288, linn. 24.

1 s. Iohannis Climaci ¹ scala Paradisi (M. 88) scholiis aucta: (ff. 11^v–22) gradus 1; — (ff. 22–26) gradus 2; — (ff. 26–31) gradus 3, addito (ff. 31^v–33) tractatu de insomniis quae fugam saeculi sequi solent (M. 669–672); — (ff. 33–71^v) gradus 4; — (ff. 71^v–85^v) gradus 5; — (ff. 85^v–89^v) gradus 6; — (ff. 89^v–102) gradus 7; — (ff. 102–108^v) gradus 8; — (ff. 108^v–111) gradus 9; — (ff. 111–114) gradus 10; — (ff. 114–115^v) gradus 11; — (ff. 115^v–117) gradus 12; — (ff. 117–119^v) gradus 13; — (ff. 119^v–126) gradus 14; — (ff. 126–145) gradus 15, cui praeponitur <prooemium sermonis de corporibus>; — (ff. 145–146) gradus 16; — (ff. 146–147^v) gradus 17; — (ff. 148–150^v) gradus 18; — (ff. 150^v–152) gradus 19; — (ff. 152–154^v) gradus 20, qui procedit usque ad vv. ἀπιστίας θυγάτηρ δειλία (M. 945 B 6); — (ff. 154^v–156) gradus 21, inc. Δειλία ἐστὶ νηπιῶδες (ib.); — (ff. 156–162^v) gradus 22; — (ff. 162^v–167) gradus 23, addito (ff. 167–170^v) tractatu de inexplicabilibus blasphemiae cogitationibus (M. 976–980 B 5 εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ); — (ff. 170^v–174) gradus 24; — (ff. 174–187) gradus 25; — (ff. 187–207) gradus 26; des. πῶσιν τοῦ σώματος καὶ εικότως (M. 1036 C 8); subsequuntur (ff. 207–222) tractatus de discreta discretione (M. 1056–1076 A 6 πρόβλημα καὶ δυσεύρητον), atque (ff. 222^v–228) graduum superiorum brevis enumeratio (M. 1084–1092); — (ff. 228–232^v) gradus 27, addito (ff. 232^v–242^v) tractatu de differentia et discrimine religiosae solitudinis; — (ff. 243–252) gradus 28; — (ff. 252–255^v) gradus 29; — (ff. 255^v–260) gradus 30, cui subduntur ^a (f. 260^r) brevis adhortatio (M. 1160 D–1161 A), ^b (f. 261) scala seu capitum tabula ordine retrogrado, ^c (ff. 261^v–262) ἠρωϊκὸν πόνημα προσγράψω τόδε οἰκτρὸς μοναχὸς ἱερεὺς Ἰασίτης, nemper versus triginta tres politici; inc. Ὑδατος ἀθανάτοιο ἀεῖρρον ἐνθαδὶ χεῦμα, des. γαῖαν ἀφεις ἰδ' ἅπαντα πολύστονα πῆματα γαῖης. ² (ff. 262–282^v) liber ad Pastorem (M. 1165–1208).

Praecedunt ^a (ff. 1–2) Iohannis Rhaitheni epistola ad Ioh.

Climacum (M. 624-625), ^b (ff. 2-4) s. Iohannis Climaci responsum (M. 625-628), ^c (f. 4) epigramma Ἐσκόπησεν (M. 628 CD), ^d (ff. 4-10) vita s. Iohannis auctore Daniele Raitheno (M. 596-608 A 1 λέγω τάδε), scholiis aucta, quorum primum in ἀνειδεον (M. 596 A 15), ^e (ff. 10-11) praefatiuncula et πίναξ (M. 629-630). Marginibus adscripta sunt ab ipso librario scholia nonnulla; primum in 632 C 7 σκυθρωπή (Τὴν ταπεινοφροσύνην λέγει, cf. M. 645 A), ultimum in 1204 C 4 ἀμανρωτέρω ("Ὁ καὶ ἀλλότριον εἶναι μοι δοκεῖ, ἀλλ' οὐ τῆς τοῦ μεγάλου διανοίας).

2 temporum computus; post tabulam (f. 283) sequuntur methodi ad inveniendum: (f. 283^v) lunae cyclum et radicem, (ff. 283^v-284) lunae aetatem; (f. 284) solis cyclum; (f. 284^{r-v}) indictionem; (f. 284^v) pascha legale; (f. 285^{r-v}) carnisprivium; (f. 285^v) ieiunium ss. Apostolorum; (ff. 285^v-286) lunae, solis, indictionis, mensium initia; (f. 286) hebdomadis dies; (f. 286^{r-v}) pascha christianorum. — De eodem argumento quaedam brevia addidit manus alia in ff. 286^v-287; in ff. 287^v-288 methodus ad investigandum quot horas luna singulis noctibus luceat (inc. Χρὴ ἀπονέμειν τῇ α' τοῦ φέγγους δ', des. πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ αὐξους).

Subscriptio (f. 282^v): Ἐτελειώθη σὺν Θεῷ ἀγίῳ ἡ παροῦσα βιβλος τῆς θείας καὶ ἱερᾶς κλίμακος διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς ἐν μοναχοῖς Βαρνάβα, ἐξ ἐπιτροπῆς καὶ κόπου καὶ ἐξόδου τοῦ τιμωτάτου ἐν ἱεροδιακόνοις μοναχοῦ κῆρ Νικοδήμου (litt. quattuor erasae) ἐν ἔτει τῷ ςψϞθ' ἰνδ. δ'. Οἱ ἀναγινώσκοντες κ. τ. λ. (cf. Batiffol, *L'abbaye de Rossano*, p. 92).

Fasciculi triginta sex accurate descripti, in ultima singulorum pagina ima notati, quaterniones si excipias κα' foliorum septem et ultimum foliorum novem. Ipsius scribae correctiones adhibito siglo γρ (ff. 4. 41. 43^v. 50^v. 57. 79^v. 114. 223^v. 266. 269), manus posterioris glossulae (ff. 22^v. 24. 46. 50. 50^v. 56. 57^v. 60. 115^v. 117^v).

F. II sententiae plures orthographia styloque rudibus inscriptae; f. 288^v versus lingua graecitatis infimae in transversum exarati.

F. II^v manu saec. XV: *Climax p(er)pulcher*; f. I manu alia saepius signata: *Epistola vita patru(m) doctrina*. | *Lucianus xama manu p(ro)pr(ia)* | *p(er) d. iii 3 v (?)*; f. I^v adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Io. Abbatis cognome(n)to* | *Raiti et Climaci opus et alia* | . 832. In sectura inferiore libri clausi ΚΛΙΜΑΣ.

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 734. Fibularum vestigia.

735 (olim 833). Saec. XIV (ff. 1-198 ann. 1331: f. 190), chartac., mm. 225 × 150, ff. I (add.). 331 (+ 190^a. 301^a. 318^a), linearum numerus varius.

1 s. Iohannis Climaci ¹ scala Paradisi (M. 88), hoc ordine: (ff. 7^v-14) gradus 1; — (ff. 14-16^v) gradus 2; — (ff. 16^v-20) gradus 3, addito (ff. 20-21) tractatu de insomniis quae fugam saeculi sequi

solent (M. 669-672); — (ff. 21-48) gradus 4; — (ff. 48-58) gradus 5; — (ff. 58-61) gradus 6; — (ff. 61-69) gradus 7; — (ff. 69-73^v) gradus 8; — (ff. 73^v-75) gradus 9; — (ff. 75-77) gradus 10; — (ff. 77-78) gradus 11; — (ff. 78-79) gradus 12; — (ff. 79-80^v) gradus 13; — (ff. 80^v-85) gradus 14, cui subnectitur (f. 85^{r-v}) prooemium sermonis de corporibus (M. 886); — (ff. 85^v-98) gradus 15; — (f. 98^{r-v}) gradus 16; — (ff. 99-100) gradus 17; — (ff. 100-102) gradus 18; — (ff. 102-103) gradus 19; — (ff. 103-104^v) gradus 20, qui des. λέγειν βεβίακεν (M. 941 C 10). Εἰ μὲν ἐν κοινοβίοις — ἀπιστίας θηγάτηρ δειλία (init. gr. 21: M. 945 B 1-6); — (ff. 104^v-105^v) gradus 21, inc. Δειλία ἐστὶ νηπιῶδες (M. 945 B 6); — (ff. 105^v-110) gradus 22; — (ff. 110-113^v) gradus 23, addito (ff. 113^v-115^v) de inexplicabilibus blasphemiae cogitationibus (M. 976-980); — (ff. 115^v-118^v) gradus 24; — (ff. 118^v-127) gradus 25; — (ff. 127-140^v) gradus 26 (des. τοῦ σώματος καὶ εἰκότως: M. 1036 C 8), cui subnectuntur (ff. 140^v-151) tractatus de discreta discretione (M. 1056-1076 A 6 τὸ πρόβλημα) atque (ff. 151-155) graduum superiorum brevis enumeratio (M. 1084-1092) sub inscriptione ὧδ' ἐστὶ πλήρωμα τοῦ κατὰ πλάτος λόγου, λοιπὸν καθ' ἐξῆς σύντομος πάντων φράσις. Ἰωάννου τοῦ Σιναίου ὄρους ἀνακεφαλαίωσις τῶν προειρημένων λόγων; — (ff. 155-158) gradus 27, addito (ff. 158-159^v. 191-196) de differentia et discrimine religiosae solitudinis (M. 1105-1117); — (ff. 196-198. 160-163^v) gradus 28; — (ff. 163^v-166) gradus 29; — (ff. 166-169) gradus 30, cui subduntur (f. 169^v) graduum scala ordine retrogrado atque (f. 170^v) adhortatio Ἀναβαίνετε ἀναβαίνετε (M. 1160-1161). In principio leguntur ^a (f. 1) prologus Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ (M. 628 CD); ^b (f. 1^{r-v}) libri πίναξ atque ^c (ff. 1^v-2) προοίμιον εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς βίβλου Ἐσκόπησεν (M. 629), ^d (ff. 2-5) vita s. Iohannis (auctore Daniele) (M. 596-608 A 1 λέγοντα τάδε), ^e (ff. 5-6) epistola Ioh. Rhaiteni ad Iohannem Climacum (M. 624-625) et ^f (ff. 6-7^v) Iohannis Climaci responsum (M. 625-628). ² (ff. 170^v-185) liber ad pastorem (M. 1165-1208). In fine versus quattuor: Τέλος εὐχρηστον τῆς βίβλου βλέπων μέρων τ' τέλος λάμβανε τῶν κακῶν καθ' ἐκάστην ἔργον γὰρ ἐστὶν φέριστον ἐν ἀνθρώποις κακῶν ἀποχὴ καὶ καλῶν εὐπραγία.

2 (ff. 185^v-188^v) ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἱστορίας ἦτοι αἰθιοπικῆς ὁμιλία ὠφέλιμος τοῖς προσέχουσιν, nempe opusculum breve de vita christiana et oratione; inc. Δέον ἐστὶ παντὶ τῷ πιστεύσαντι ὥσπερ προσῆλθε Θεῷ, des. ὄντως μακαριώτερον ἢ ὑψηλότερον.

3 (ff. 188^v-190) λόγος ἕτερος περὶ μοναχικῆς πολιτείας, qui inc. Ἔργον τοῦ μοναχοῦ ἀνάγνωσις καὶ μελέτη τῶν θείων γραφῶν, des. μετὰ δακρύων εὐχεσθαι καὶ ἀπαλλαγῆσθαι τοῦ πάθους.

4 s. Maximi capitum de caritate (M. 90, 961-1073): (ff. 199-205) centuria 1; sunt revera capita 99 in quorum fine adnotatur: *Χρῆ γινώσκειν ὅτι τοῖς ἑθ' κεφαλαίοις συναριθμούμενον καὶ τὸ προοίμιον πληροῖ τὴν ἑκατοντάδα*; — (ff. 205-214) centuria 2; — (ff. 214-222) centuria 3; — (ff. 222-229) centuria 4.

5 s. Nili * ¹ (ff. 229-237) de oratione capita *ρνγ'*, omisso prologo (M. 78, 1168 ss.), hoc ordine: cap. 1-79 (*α'-οθ'*). 80-111 (*ρ'-ρλ'*). 112-139 sine numeris. 141. 142. 146-152, additis aliis sex in f. 237^{r-v}; ² epistolarum variae, scilicet (f. 237^v) III, 295, 256, 304, 305, (ff. 237^v-238) 306, 307, 309-311; (f. 238^{r-v}) IV, 60; (f. 238^v) III, 281, 283, (ff. 238^v-239) III, 315, (f. 239) 259, 321, 164; (f. 239^{r-v}) <de malignis cogitationibus cap. 14> (M. 1216); (f. 239^v) ep. III, 175, (ff. 239^v-240) III, 189, (f. 240) III, 238; ³ (ff. 240-241^v) *κεφάλαια ὠραῖα νηπτικὰ <λε'>*; inc. *Πάντα μὲν ὀρᾶ ὁ Θεός*, des. *οὐδὲν ὠφελήσῃ προσευχόμενος*. Sequuntur (f. 241^v) versus duodecasyllabi 18 (*Πράξις νοερά τῶν ἁγίων πατέρων — τὰ δεξιὰ τε καὶ εὐόνυμα πάντα*).

6 Hesychii presbyteri de temperantia et virtute (M. 93, 1480 ss.), nempe (ff. 241^v-249^v) centuria 1, quae des. *καταδιώκειν καὶ βάλλειν* (M. 1509 D 2, *ἑη'*); — (ff. 250-259) centuria 2; inc. *Ὁ μέγας πρακτικώτατος Δαυὶδ* (M. 1509 D 4, *ἑθ'*).

7 (ff. 259-272^v) Diadochi Photicensis de perfectione spirituali (ed. Weis-Liebersdorf, Lipsiae 1912) capita selecta, nempe 1-61 (50-54. 56 suppl. in marg. ff. 265^v-266^v). 63. 64. 68. 69. 72. 73. 76. 77. 79. 83. 85-88. 90. 92. 94. 97. 99. 100.

8 (ff. 272^v-276) Nicephori monachi de custodia cordis (M. 147, 945-959 B 7 *Ἀδειαν εὖρεν ὁ διάβολος μετὰ τῶν αὐτοῦ. Ζήτ(ει) εἰς τ(ὴν) προσευχὴν*, nempe in ff. 317, l. 4-318^v). Sequuntur sententiae variae, quarum nominantur auctores: (f. 276^{r-v}) Symeon iunior theologus, (ff. 276^v-277) Iohannes Chrysostomus, (ff. 277-278) Theodorus Studita, (f. 278) Carpathius, (ff. 278-279^v) Isaac Syrus, (ff. 279^v-280) Evagrius, (ff. 280-282) Marcus, (f. 282^{r-v}) Symeon iunior theologus, (ff. 282^v-283) Isaias.

9 (ff. 283^v-286) Barsanuphii *ἑρωταποκρίσεις* (inc. *Ἐὰν μὴ ἡ ἔσωθεν ἐργασία μετὰ γε Θεοῦ*, des. *καὶ ἐπιτιμᾷ αὐτοῖς καὶ ἡσυχάζουσιν*). Subnectuntur sententiae quattuor, una (f. 286) s. Gregorii Theologi, tres (f. 286^{r-v}) Ioh. Carpathii (cap. 74, 63, 75: M. 85, 820, 824).

10 (ff. 286^v-288) *λόγος ἀσκητικός* (in marg. al. manu *οἶμαι τοῦ μεγάλου Μακαρίου τὸν λόγον τοῦτον*); inc. *Τί θέλει εἶναι ὁ μονάζων ὀφείλομεν γινῶναι*, des. *αὐτὸς συνεργήσει ἡμῖν ἐν πάσῃ ἐργασίᾳ πνευματικῇ ὅπως σωθῶμεν κ. τ. λ.*

11 (ff. 288-289^v) *ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ ἀββᾶ Φιλήμονος* ut in cod. 658, ff. 194^v-201.

12 (ff. 289^v-293) *ἀποφθέγματα νηπτικὰ τῶν ἁγίων πατέρων* (inc. *Ἀντώνιος. Δεῖ τὸν μοναχὸν ὥσπερ τὸν ἰχθύν* [M. 65, 77 B 14], des. *ἐκεῖθεν σου καὶ τὴν χρεῖαν ζήτει*). Subnectuntur sententiae (f. 293^{r-v}) s. Ephraem, (f. 293^v) Dionysii Areopagitae, (ff. 293^v-294) s. Gregorii Nysseni, (f. 294) s. Maximi confessoris, aliaeque sine auctoris nomine in ff. 294-295^v, alia (f. 295^v) sub nomine Cassiani, (ff. 295^v-296) Proverbia quaedam interpretata (*Ὅς ἐρείδεται ἐπὶ ψεύδεσιν, οὗτος ποιμαίνει ἀνέμους — συνάγει δὲ χερσὶν ἀκαρπίαν*).

13 (ff. 296-299) Philothei monachi Sinaïtae de praeceptis Domini ut in cod. 658, ff. 72^v-79^v. Sequuntur excerpta plura, quorum auctores nominantur: (ff. 299^{r-v}) Andreas Cretensis, (ff. 299^v-300) Ioh. Chrysostomus, (f. 300^{r-v}) <Theodorus> Abucara, (ff. 300^v-301) Nilus, (f. 301^{r-v}) seniorum verba.

14 (ff. 302-312^v) quaestiones-responsa ad vitam monasticam pertinentia, ex auctoribus variis desumpta; prima *περὶ διδασκάλων διαφορᾶς καὶ ὅτι φοβερὸν τὸ κρίμα τοῦ διδασκάλου*, ultima narratione Iohannis et Sophronii constat, fere ut in cod. 731 ff. 23-24.

15 (ff. 312^v-317) <Symeonis iunioris theologi* methodus orandi> ut in cod. 658, ff. 92-101; subnectitur (ff. 317, l. 4-318^v) pars ultima opusculi Nicephori monachi de custodia cordis, cf. supra f. 276; f. 318^v sententia Ioh. Chrysostomi.

16 excerpta ascetica, quorum auctores nominantur: (f. 319^{r-v}) Philemon, (ff. 319^v-320) Symeon iunior theologus, (ff. 320-321) Isaias abbas.

17 (ff. 321-327^v) Philothei monachi Sinaïtae <de temperantia> capita *λθ'* fere ut in cod. 730 ff. 189-195.

Ff. 328-329^v manu posteriore exarata praebent canonica plura, quae fere omnia Zonarae interpretatione sunt aucta: Apostolorum can. 10. 11. 45. 64. 72, Chalced. 15; (f. 328^v) Nicaen. II can. 13 et (f. 329) 22; (f. 329) Apost. 27, Gangr. 13 et 14; citatur (f. 329^v) Timothei Alexandriae can. 9.

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. 1-198) ex exemplo lacunoso descripta e. g. ff. 55. 156^v) fasciculos complectitur *κε'* quaterniones, excepto secundo septem foliorum; absoluta est mense martio 1331 (f. 190: *Τέλος εἴληφεν ἡ θεία βιβλος αὐτῆ μη(ν)ι μαρ-τ(ίω) καθ' ἔτ(ους) ,ςωλθ' ἰνδ. ιδ'*); linn. 28.

Pars altera (ff. 199-329) constat fasciculis *ιζ'* enumeratione propria signatis; linn. 31. Fasciculus penultimus caret hodie foliis secundo et tertio post 318 excisis; scriptura

fasciculi ultimi circa f. 327^v medium abrupte derelicta posterius continuata est in ff. 328-329 (vide supra); folium supremum ferro decisum. Signum chartae vas quoddam (cf. Briquet 12473).

Manibus diversis recentioribus ^a (f. 329^v) testamentum lingua graecitatis infimae, ^b (f. 330^{r-v}) expensarum notae remediorumque ni fallor rationes eadem lingua descriptae, ^c (f. 331) <s. Basilii ex ep. 93> (M. 32, 484 B 12-485 A 6), Euthymii magni sententia, obitus. Ff. 190^a. 301^a. 318^a sine scriptura.

In folio praevio ad custodiam addito syllabus anno 1550 posterior glutine adhaerens *Io: Abbatis cognome(n)to | Raviti et Climaci opus et alia | . 833; inferius 833. v. | 735. n.* Eodem folio averso <manu Ioh. Tortelli>: *Abreviato(r)es i(n) vita(m) Io. Climacj | ac alior(um) ope(r)um ei(us).*

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesseræ gentiliciæ Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii auro impressæ; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 735. Fibularum vestigia.

736 (olim 501). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 220 × 145, ff. VIII (add.). 450, linn. 24 et 23.

Callisti Meleniceotae <de quieta conversatione> (v. Ioh. Mercati, *Opere minori* III, p. 415-420), nempe (ff. 1-4) προθεωρία του πατρὸς ἡμῶν Καλλίστου. τὸ βιβλίον. Μελενικεώτου, quae inc. 'Ο πάσης ἐπέκεινα δυνάμεως καὶ σοφίας; conclusio Ἐντεῦθεν apud Mercati, p. 419, ubi nomen operis « ἡσυχαστικὴ παράκλησις » significatur; — (ff. 4^v-38) λόγος α'. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἐπικλήσεως καὶ μελέτης ἐξ ἐπομένου (inc. Δεῦτε πρὸς με... ὑμᾶς. Ο κατὰ πνεῦμα Ἰησοῦς καὶ τῷ ὄντι, des. καὶ οὐκ ἀπεικώτως, ὃ καὶ πρὶν εἴρηται); — (ff. 38-68^v) λόγος β'. 'Ο ἀνταποκρινόμενος πρὸς τὸν ἀντιλέγοντα καὶ ἐγκαλοῦντα — καὶ ταῦτα ἐκφανῶς προστίθησιν (inc. Ἐγὼ τὴν ἐμὴν ἄτε σοφίαν ἄτε γοῦν εὐήθειαν, des. ἡ δόξα καὶ ὁ ὕμνος σὺν εὐχαριστία μετὰ Πατρὸς εὐδοκῆσαντος κ. τ. λ.); — (ff. 68^v-84) λόγος γ'. Παράδεισος πνευματικὸς ἢ θεία ἐναυγάσματα πύλην ἔχοντα — τὸν διὰ τοῦ πνεύματος θεωρητικόν (inc. Οἱ ἐν φωτὶ πνευματικῷ ὑπὸ τῆς χάριτος εὐμοιρηκότες, des. μετὰ παντὸς τοῦ τῆς ψυχῆς ὠρμηκότος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ); — (ff. 84-100) λόγος δ'. Περὶ τῆς τὸν νοητὸν παράδεισον διὰ τοῦ Κυρίου εἰσαγωγῆς — εἰς ἡμετέραν πάντα τείνει δόξαν καὶ σωτηρίαν (inc. Ἄλλὰ περὶ μὲν τοῦ πνευματικοῦ παραδείσου, des. τῆς Τριάδος πρυτανείας καὶ διοικήσεως ἀνηκούσης); — (ff. 100^v-111) λόγος ε'. Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅπως τοῖς πιστοῖς ἐνεργεῖ (inc. Λέγομεν τοιγάρτοι ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡς ἐκ ριζῆς, des. ἀλλὰ καὶ ὁ Θεὸς ἢ Τριάς λέγοιτ' ἂν κατὰ τὰ γινόμενα ἡμῶν, ἐν Χριστῷ); — (ff. 111-116^v) λόγος ς'. Ἐπανακεφαλαίωσις ὕμνου κοινῆ τῆς ἐπ' ἀνθρώπους θείας χάριτος (inc. Τὰ πρὸς ἀνθρώπους ἰδὼν ὄμματι, des. κληρονόμοι τελοῦμεν καὶ συγκληρονόμοι Χριστοῦ κ. τ. λ.); — (ff. 116^v-130) λόγος ζ'. Περὶ θείου

παραδείσου καὶ τῆς κατ' αὐτὸν πύλης καὶ κλειδός — καὶ τὰ ἐξῆς (inc. Νοῦς καὶ αἴσθησις δημιουργηθέντες, des. τὸ μέσον ἐστὶν ἐσώτερον τῶν πέριξ, ἐν Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν); — (ff. 130-194^v) λόγος η'. Ἐπιθαλάμιος ὕμνος τῷ Κυρίῳ νυμφίῳ — ἐν ᾧ καὶ περὶ λήψεως τῆς χάριτος (inc. Βουλόμενος νυμφικὸν ἐπιθαλάμιον ὕμνον ἄσαι, des. ἐν μυστηρίῳ ἀποκεκρυμμένῳ πρὸ τῶν αἰώνων ἐν ἀγάπῃ κ. τ. λ.); — (ff. 194^v-196) λόγος θ'. Ἐντευξις πρὸς Ἰησοῦν (inc. Ὅσοις ἀρέσκειται ποιεῖν με, des. εἴπερ τις ἀμαρτωλὸς ὢν); — (ff. 196-197) λόγος ι'. Ἐτέρα ἔντευξις πρὸς Ἰησοῦν (inc. Πάντα μοι ὅσα πρὸς Θεὸν ἄγει, des. ἀπολαύσει τῆς δόξης σου); — (ff. 197-202) λόγος ια'. Ἐτέρα πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἔντευξις (inc. Σοφουργέ, δυναμουργέ, πλαστουργέ, πηγῆ ἀγαθότητος, des. καὶ ἔπαινος πρέπει αἰεί); — (ff. 202-204^v) λόγος ιβ'. Περὶ τῶν μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων διακειμένων (inc. Μυριοαγάπητον καὶ μυριοχαρίτων, des. ἡ παντοκρατορία τῆς βασιλείας σου Τριάς ἀγία κ. τ. λ.); — (ff. 204^v-210^v) λόγος ιγ'. Περὶ πνευματικῆς ἡδονῆς τε καὶ χαρᾶς καὶ τῶν κατ' αὐτὰς ἀφορμῶν (inc. Πολλ' ἄττα καὶ μάλιστα γε τὰ παρακαλοῦντα, des. πλοῦτον καὶ ἀναφαίρετον ὑπερκοσμίως ἐκτήσαντο ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.); — (ff. 210^v-212) λόγος ιδ'. Περὶ τῆς κατὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰ. Χ. ὁράσεως (inc. Οἶκον ἀληθῶς εἰ καὶ θαυμάσιον θεωρῶ, des. τοῦ ἐνδύματος καὶ τῆς δόξης καὶ αἰωνίου κληρονομίας αὐτῶν, ἀμήν); — (ff. 212^v-214^v) λόγος ιε'. Ὅπως χρηστὸν ἐστὶν ἐπιστημόνως τῇ περὶ Θεὸν θεωρίᾳ (inc. Πρόσεχε ὁ μετ' ἐπιπνοίας δυνάμεός τε, des. θεωτικῆς εἴπερ ἔφθην εἰπὼν ἀξίας εἶη ἐπιτυχῆς ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.); — (ff. 215-230) λόγος ις'. Περὶ νοῦ (!) τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἱερᾶς ἡσυχίας (inc. Ἐπεὶ δὲ τὸ περὶ τῶν τοιούτων εἰπεῖν, des. συντεῖσαι ἡμᾶς τὰ εἰκότα τῇ αὐτοῦ χάριτι); — (ff. 230-234) λόγος ιζ'. Περὶ τῶν τριῶν γενικῶν παθῶν (inc. Ἔστιν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς δόξα καὶ πλοῦτος καὶ ἡδονή, des. καὶ ταῖς ἀγλαίαις αὐτοῦ καταστραπτόμενος καὶ χαίρων ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.); — (ff. 234-243) λόγος ιη'. Θεωρία μετὰ συνεπτυγμένα τὰ αἰσθητὰ τῶν νοητῶν κτισμάτων περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀπείρου μεγαλειότητος καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἰούσης ἐπιγνώσεως (inc. Τίς ποτ' ἄρα τὰς τοῦ Κυρίου δυναστείας ἀξιοχρέως λαλήσαι, des. κατὰ ἀνεκφράστου ἀγαθότητος χάριν Πατρός, ἀμήν); — (ff. 243^v-250^v) λόγος ιθ'. Ἐτέρα ἐκ τῆς τῶν αἰσθητῶν καὶ νοητῶν ἀποβλέψεως θεωρία τῆς ἀπεριλήπτου σοφίας καὶ δυνάμεως τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν καθάπαξ περὶ Θεὸν ὀρωμένων ἀπερινοήτων ὄντων (inc. Ἡ τε κτίσις ἐξ ἄρ' ὧν προφαίνει νοητῶν, des. ἐν ἐνεργείᾳ ἐνυποστάτῳ φωτιστικῇ καὶ χάριτι ἀξιολόγῳ τοῦ παναγίου κ. τ. λ.); — (ff. 250^v-329) λόγος κ'. Περὶ τοῦ πρώτου οὐρανοῦ, χρείας τε αὐτοῦ καὶ εἶδους, καὶ εἰς τοὺς λόγους τῶν φαινομένων (inc. Εἰ δὲ καὶ κατὰ τὴν ἱερὰν τῆς προφητείας προσταγὴν, des. καὶ διανέμει αὐτοῖς κληρο(νο)μίαν ἄφθαρτον ἐν ζωῆς ὡς εἰκὸς καινότη(η)τ(ι) ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.); — (ff. 329-334) λόγος κα'. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ κεκρυμμένης ζωῆς (inc. Εἰ δὲ κατὰ τὴν ἐντολὴν προσέχειν ἑαυτοῖς χρῆ, des. οὐ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς

αὐτόν, αὐτῷ κ. τ. λ.); — (ff. 334–338) λόγος κβ'. Ἑσυχαστικὴ τριβὴ (inc. Οὐκ ἔστι μετανόησαι χωρὶς ἡσυχίας, des. ἕως ἂν εἰς τὸ τέλειον τῆς θείας ἀγάπης ἀνέλθοι Χριστοῦ χάριτι κ. τ. λ.); opusculi prima pars usque ad vv. Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν [f. 336^v] apud M. 147, 817–821 D 4; — (ff. 338^v–360) λόγος κγ'. Καλλίστου τοῦ Ἀγγελικουδῆ [v. Mercati, p. 416–417] ὑπόμνημα περὶ πνευματικῆς μετοχῆς, καὶ ὅπως πάντα θεομίμητα δῶρα δι' αὐτῆς ἡμῖν περιγίνεται ἐν Χριστῷ (inc. Ἐν τῇ καρδίᾳ, ἀφ' ἧς ἐξέρχεται εἰρήκει ὁ Κύριος, des. συμβασιλεύειν καὶ συνεῖναι καὶ συνδοξαῖσθαι Χριστῷ κ. τ. λ.); — (ff. 360–372) λόγος κδ' ἐν κεφαλαίοις ρ', περὶ πρακτικοῦ καὶ θεωρητικοῦ (inc. Πρακτικοῦ μὲν ἔργον ῥυθμῖσαι δεόντως ἄγεσθαι, des. φαντάζεται τρόπον θαυμαστὸν τὰ πολλὰ καὶ ἄπειρα ἐνικῶς); — (ff. 372–373^v) λόγος κε' ἐν κεφαλαίοις κβ'. Περὶ θεωρίας (inc. Θεώρει ὑπὸ τίνος καὶ ὑπὲρ τίνος ἐκτίσθης, des. οὐ δεηθήσει διδάξοντός σε βιβλίου); — (ff. 374–380^v) λόγος κς', ἐκ τοῦ ἄσματος τῶν ἀσμάτων (inc. Ἡ τοῦ ἄσματος τῶν ἀσμάτων θεσπέσιος βιβλος, des. μᾶλλον δὲ κληρονόμος γένοιτ' ἂν Θεοῦ κ. τ. λ.); — (ff. 380^v–398) λόγος κζ'. Περὶ τῆς τὸ (!) ψάλλειν καταστάσεως (inc. Ἡ φιλοσοφία, ἣ τε καθ' ἡμᾶς καὶ ἣ ἔξωθεν, des. τῆς Ἰησοῦ κληρονομίας τύχοιμεν ἀφράστῳ αὐτοῦ χάριτι); manu minutiore supplementa in f. 398^{r-v}; — (ff. 399–443^v) λόγος κη'. Ὅπως ἀμυγέπη μαρτύριον οὐσαν τῶν τοῦ Θεοῦ — κατ' εἰκόνα ὄντως καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ, nempe commentarius in Gen. 1, 1–28 (inc. Μέγα ἄνθρωπος καὶ πάνυ, ἐπειδὴ μόνος τῶν φαινομένων, des. καὶ ἄψεται τῆς ἰούσης γιγνομένως πρὸς τὸν Θεόν κ. τ. λ.); — (ff. 444–446^v) λόγος κθ'. Ὅτι καὶ ὁ εἰρημένος παράδεισος εἰκὼν τοῦ ἔσω ἀνθρώπου (inc. Ὅσπερ τὰ φαινόμενα τῶν μὴ φαινομένων, des. τοῖς τὴν πίστιν ἔχουσιν ὑγιᾶ χορηγεῖται, ἐν Χριστῷ); — (ff. 447–449^v) λόγος λ'. Πρὸς τινα θεοφιλῆ μοναχὸν περὶ τοῦ ἐξαίφνης θανάτου τοῦ Κομνηνούτζικου (inc. Ὅτε πρὸς ἡμᾶς παρεγένου, ἄγιε, οὐκ εἶχομεν καιρόν, des. εἴησάν μοι φυλακτήριον; cf. Mercati, p. 418).

Alia manu (ff. 449^v–450) anachoretarum duodecim colloquium de proprio asceseos experimento; inc. Καὶ ἔφη ὁ πρῶτος... Ἐγώ, ἀδελφοί, ἀφ' οὗ ἠρξάμην ἡσυχάζειν, des. καὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ ἀποστρεφόμενος ἀπ' αὐτῶν.

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. 1–398) fasciculos quinquaginta complectitur quaterniones, exceptis γ' et εζ' foliorum septem; linn. 24. Officinarum chartarum signa littera R (cf. Briquet 8968), tuba cornea (cf. Briquet 7665). Additamenta, emendationes in ff. 34^v. 60^v. 119. 168. 179. 202. 217. 252^v. 323^v. 347^v. 386. 390^v.

Pars altera (ff. 399–450) ex alio codice desumpta fasciculis sex, θ'-δ' olim signatis, atque binione uno constat; linn. 23. Officinarum chart. signa: circuli duo linea recta coniuncti (cf. Briquet 3150), arcus (cf. Briquet 790).

F. IV codicis positio antiqua N 53 (quem numerum obtegit frustrum chartae 157 prae se ferens) 3 Plu; inferius syllabus anno 1550 posterior: Calisti s(an)cti patris moralia et | alia eiu(s)dem. | 501; f. V^v <manu Ioh. Tortelli> Callisti xp(ist)ianj Moralia

(cf. index librorum Sixti IV, apud Müntz-Fabre *La bibliothèque*, p. 247: «Calisti eujusdam opus. Ex papiro in nigro».

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese auro impressae; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 736. Fibularum vestigia.

737 (olim 498). Saec. XIV, chartac., mm. 217 × 142, ff. 339, linn. 22–32.

Ascetica varia ex codicibus diversis collecta.

1 Macarii ¹ (ff. 1–7^v) Ὅτι εἰς πᾶσαν ἐντολὴν ὀφείλει ἕκαστος ἑαυτὸν βιάζεσθαι (= hom. 19, paucis mutatis: M. 34, 641–649); ² (ff. 7^v–8) <homiliae 40> initium usque ad vv. προσκτᾶσθαι δυνάμεθα (M. 761–764 B 7; de custodia cordis § 8: M. 825 D 4–828 A 14, pluribus discrepantibus), cui subnectitur nulla facta distinctione, ³ (ff. 8–12^v) excerptum, cum libro «de oratione» nonnulla communia habens (M. 853–857 C 6 τοὺς ὑπὲρ τὴν |).

2 s. Maximi confessoris ¹ (ff. 13–32) liber asceticus κατὰ διάλογον (M. 90, 912–956). ² (ff. 32–39^v) capitum de caritate centuria 1 praemisso prologo (M. 960–984, paucis mutatis).

3 (ff. 40–45^v) s. Nili sententiae σιε' abducentes a corruptibilibus (inc. Φόβον ἔχε Θεοῦ καὶ πόθον ut in cod. 653, f. 94^v; des. μέλλεις γὰρ μετὰ μικρὸν τοῦ βίου μετέρχεσθαι); nonnullae editis (M. 1240–1249) respondent. Sequitur (f. 46) διάγνωσις τοῦ τριμέρους τῆς ψυχῆς (inc. Πᾶσα ψυχὴ λογικὴ τρία μέρη κέκτηται, des. μακαριότητα τὴν ἀποκειμένην τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν).

4 (ff. 46–56^v) Hesychii presbyteri capita XXIV ut in cod. 729 ff. 128–138^v.

5 (ff. 56^v–57) ἐκ τῶν μοναχικῶν θρήνων τοῦ ἀββᾶ Ἡσαΐου (inc. Εἶπε γέρον Οὐαὶ ψυχ(ῆ) ἀραρτησάση, des. καὶ σὺ οὐ παρέμεινας; cf. M. 40, 1199–1206). Subnectuntur (f. 57^v) versus, quorum primus Ψυχὴ στέναξον φρίξον ἔκστηθι τρέμε, ultimus Ἐάνπερ ἄλλην προλάβοις ζῆν συμδ (σύνοδον?).

6 (ff. 58–63) senioris magni cuiusdam sermo ad discipulum; inc. Ἀνιστάμενος ἀπὸ τοῦ ὕπνου εὐθέως πρὸ τοῦ λαλήσαι, des. οἱ τῶν ἐντολῶν μου καταφρονήσαντες.

7 (ff. 63^{r-v}) ex lamentationibus Isaiae abbatis ut supra ff. 56^v–57.

8 s. Basillii ¹ (ff. 63^v–65) ex homilia in illud *Attende tibi ipsi*, inde a vv. Αἰ μὲν γὰρ διὰ τοῦ σώματος (M. 31, 200 C 5–206 B 7); ² (f. 65^{r-v}) sermo de ascetica disciplina (M. 648–652 C 10 καὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματι).

9 (ff. 66–89^v) sententiae, quaestiones et responsa, praecepta sub inscriptione ἐκλογαὶ διαφόρων βιβλίων, κεφάλαια ὠφέλιμα (inc. Πῶς δεῖ ἡσυχάζειν ἐν τῷ κελλίῳ καθήμενος, cf. cod. 730 f. 103^v); citantur (ff. 86–87) Petrus Damascenus, (f. 88) Macarius, (f. 88^v) Athanasius, (f. 89^{r-v}) Iohannes abbas.

10 <Symeonis> iunioris theologi orationes variae IX (latine apud M. 120, 321 ss.) hoc ordine ¹ (ff. 90-103) oratio 32; — ² (ff. 103-111) or. 33, illis omissis quae versioni latinae M. 499 A 3-503 B 4 (Hoc igitur est — et quemadmodum ab initio) respondent; — ³ (ff. 111-113v) or. 16; — ⁴ (ff. 114-121v) or. 28; — ⁵ (ff. 122-125v) or. 26; — ⁶ (ff. 125v-129v) or. 21, omissis quae vers. latinae M. 415 B 9-416 A 3 (singula enim et cohibent — in sensibilibus) respondent; ultima pars editis brevior; — ⁷ (ff. 130-136) or. 20; — ⁸ (ff. 136-145v) or. 22; — ⁹ (ff. 145v-147v) *περὶ ἡσυχίας* (inc. *Γενέσθω τοιγαροῦν ὁ ἡσυχάζων*); cf. cod. 703 ff. 50-53. Post narrationem de abbate Philemone (ff. 148-155v) ut in cod. 703 ff. 226-234v, legitur (f. 155v) excerptum <ex Symeone> de timore Dei.

11 s. Macarii Aegyptii ¹ (ff. 156-166) *περὶ τοῦ ὅποια εἶναι τὰ σημεῖα τῶν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου ἀκούοντων — καὶ εὐχὴν ἐν ἀληθείᾳ Πνεύματος ἁγίου ἐνεργεία εὐκεκτῆσθαι προσδοκῶντων* (inc. *Τῶν ἀκούοντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, des. καὶ πάσης ρυπαρίας καθαρισθέντες σὺν αὐτῷ κ. τ. λ.*); initium respondet cod. 694 f. 19 [cf. M. 34, 865], alia leguntur in opusc. «de custodia cordis» (M. 34, 825 D 4-828 A). ² (ff. 166-171v) *περὶ τοῦ ὅπως ὁ γεγυμνωμένος θεϊκοῦ περιβολαίου τὸν Κύριον παρακαλεῖν ὀφείλει — καὶ πῶς δὲ σωθῆναι καὶ τυχεῖν τῆς βασιλείας* (inc. *Εἴ τις γυμνός ἐστιν [cf. hom. 20 apud M. 649-652 B 14], des. κατὰ τὸ γεγραμμένον Πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἔσονται, σὺν αὐτῷ βασιλεύοντες εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας, ἀμήν*).

12 Marci monachi opuscula, τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀββᾶ Μάρκου μοναχοῦ ms. (M. 65): ¹ (ff. 172-182) de lege spirituali, omissis numeris (opusc. I; M. 905-929); — ² (ff. 182-189v) de his qui putant se ex operibus iustificari (opusc. II; M. 929-965; capita nonnulla inde a 83 omittuntur); — ³ (ff. 189v-193v) consultatio cum anima sua, *πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν* ms. (opusc. VIII; M. 1104-1109); — ⁴ (ff. 194-206v) praecepta salutaria, *ὑπομνηστικὸν παραινέσεως Μάρκου μοναχοῦ πρὸς Νικόλαον* ms. (opusc. V; M. 1028-1049, omissis vv. *ὅπως αὐτομάτῳ — καὶ διώκειν*: 1037 B 7-D 10); — ⁵ (ff. 206v-219) de paenitentia (opusc. III; M. 965-984; f. 214r-v [in M. 977 A 3-8] recensio fusior); — ⁶ (ff. 219v-243) de baptismo (opusc. IV; M. 984-1028); — ⁷ (ff. 243-259) disputatio cum causidico (opusc. VIII [inc. *Ἡρώτησέ τις τῶν ἐλλογίμων δικανικός*]; M. 1072-1101) doxologia addita; — ⁸ (ff. 259-261) de ieiunio (opusc. IX; M. 1109-1117). In fine: *τέλος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μάρκου*.

13 (ff. 261-263v) Zosimae abbatis alloquia, *λόγ(οι) θαυμασιώτ(α)τ(οι)* ms. (M. 78, 1680-1689 B 1 *ἀναλίσκει διακενήs*, pluribus diversis).

14 (ff. 264-267v) Basilii Maleini informatio ascetica, ut in cod. 703 ff. 249v-252v.

15 (ff. 268-284) Iohannis Cassiani ad Leontium de discretione et de sanctis patribus in Sceti (ed. Dyobuniotes in *Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος* XI, 1913, p. 57-65, 161-168, 224-227, 18 *ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου. αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν*); desunt vv. *ὁ Γέρμανος εἶπεν — ἀποστόλων ὁμολογῆ* (p. 164, l. 2 ab imo — 168, 5).

16 (ff. 284-290v) Symeonis ep. Euchaitensis epistola ad Iohannem inclusum, inc. *Ἐδεξάμην, πάτερ πνευματικέ, τὴν θεοφιλή σου γραφήν, des. καὶ ἐνισχύσαι εἰς τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα, ἀμήν*. Cf. Fabricius-Harles XI, p. 712.

17 Isaac Syri sermones IX, τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου τοῦ ἀσκητοῦ λόγοι — *Σάββα* cod. (ed. Atheniensis 1895, cf. cod. 605), nempe ¹ (ff. 291-296) sermo 1; — ² (ff. 296-301v) sermo 30; — ³ (ff. 301v-302v) sermo 82 et <4> (ff. 302v-306) sermo 83 in unum compacti; — ⁵ (ff. 306-309v) sermo 44; — ⁶ (ff. 309v-311) sermo 45; — ⁷ (ff. 311-320v) sermo 23; — ⁸ (ff. 320v-329v) sermo 5; — ⁹ (ff. 330r-v) sermo 56 usque ad vv. *τοῖς δὲ ὀκηροῖς καὶ φιληδό[νοις]* (p. 223, l. 9).

Ff. 331-338 ex alio codice moduli multo minoris avulsa (mm. 176 × 115, linn. 22) fragmenta praebent, quae ad instructiones duas de exercitatione monastica pertinent, et certum ni fallor hesychasmum redolent. Primum inc. mut. | *στηθι δὲ γενναίως ἐπισυνάγων σου τοὺς λογισμούς, des. τοὺς πλησιάζοντας καὶ ἐντυγχάνοντάς σοι καὶ δοξάζων κ. τ. λ.* Alterum (ff. 332 ss.) inscribitur τοῦ αὐτοῦ. *περὶ ἀποταγῆς καὶ ἐκκοπῆς θελήματος — καὶ περὶ πίστεως τῆς εἰς τοὺς πνευματικούς πατέρας καὶ θεωρίας φωτὸς ὑφ' οὗ πᾶσα φωτιζομένη ψυχὴ προκόπτει εἰς ἀγάπην Θεοῦ*. Inc. *Εὰν ἦs ἐν κοινοβίῳ, ἀδελφέ, καθεζόμενος μὴ θελήσης, abrumpitur in vv. οὐδὲ γὰρ ἐν κηρῷ γράψαι δυνατὸν μὴ πρότερον ἀπολαιάναντα (!) τοὺς ἐναποκειμένους χαρακτῆρας*. In f. 339 alia ascetica quae accuratius recensere supersedi.

Codicis partem potissimam efficiunt fasciculi quadraginta (ff. 13-330) ex diversis libris ni fallor avulsi, vel saltem a pluribus scribis coaevis exarati (cf. ff. 20v-21. 57v-58. 65v-66. 89v-90. 155v-156. 171v-172), una eademque manu α'-μ' signati. Officinarum chartariorum signa: angelus crucem ante se gerens (cf. Briquet 598), circuli duo linea recta in crucem desinente partiti et coniuncti (cf. Briquet 3188), forfices (cf. Briquet 3758), pondus (Briquet 12403). Correctiones brevissimae in ff. 17v. 18. 241. 291v. 300. 307v; f. 202v vacuum.

Adsuta sunt posterius extra fasciculorum supputationem folia 12 in principio manu satis rudi perscripta, alia octo in fine (331-338), unum denique (339). In sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigium.

Integumentum ex corio castaneo; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese cardinalis bibliothecarii auro impressae; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 737. Fibularum vestigia.

738. Saec. XII, membran. (exceptis 1-5. 267-268 de quibus infra), mm. 225 × 170, ff. 268, linn. 25 circiter.

1 Antiochi monachi Pandectes, *Βίβλος ἡ λεγομένη Πανδέκτης καὶ λειμωνάριον* ms. (M. 89, 1421 ss.), nempe (ff. 11-14^v) epistola ad Eustathium, (ff. 14^v-16) <protheoria>, (ff. 16-18^v) capitulorum ρλ' summaria, τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Εὐστάθειον κεφάλαια διάφορα ρλ'. α' περὶ πίστεως — ρλ' περὶ βασιλείας οὐρανῶν, (ff. 18^v-203) capita ipsa seu homiliae; ed. 39 est οθ in nostro. Desiderantur ^a vν. ἡτοιμασμένος εἰς οἰκοδομὴν (M. 1432 A 14, hom. 1) — αὔξει τὰς ἡδονάς. ὥσπερ γὰρ (M. 1444 B 4, hom. 4) post f. 18^v; ^b vν. καὶ τὸν ἀγγελικὸν βίον (M. 1472 B 4, hom. 14) — τῷ ἐργοχειρῶ παραμένειν (M. 1517 B 5, hom. 26) post f. 34^v; ^c vν. ἐστὶν ἀλλὰ καὶ ἀνθρωποκτόνος — τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ (M. 1605 B 14-1608 A 1, hom. 57) post f. 73^v; ^d vν. ἀγαπήσει αὐτὸν (M. 1837 B 12, hom. 128) — ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν (M. 1840 A 9, hom. 129) post 197^v; ^e vν. ἐν δυνάμει πίστεως — καὶ ζῆ τῷ Θεῷ (M. 1841 C 1-1844 A 5, hom. 130) post 199^v. Desinit in vν. Μεσσαλιανοὶ οἱ καὶ Εὐχίται (M. 1848 A 13).

2 (ff. 203^v-266^v) Iohannis Moschi pratum spirituale inscriptum *Λόγοι καὶ βίοι διαφόρων γερόντων καὶ ἀγίων Πα(τέ)ρων: — Λειμῶν* (M. 87, 2852 ss.); capitulum materia et numerus editis longe minores; quibus vulgatis respondent nostra hic enarrare libet: α' = ed. 1, β' = 3, γ' = 4, δ' = 6, ε' = 8, ζ' = 11, ζ'-θ' = 13-15, ι' = 16, ια' = 18 (abrumpitur f. 209^v in vν. εἰ ἐφυλάσσομεν τὰς ἐν | M. 2865 A 14), <λβ'> = 45 (inc. mut. ὁ δὲ γέρον λέγει, M. 2900 C 5), λγ'-λς' = 46-49, λζ' et λη' = 50, λθ' = 52, μ' et μα' = 53, μβ' = 54, μγ' et μδ' = 55, με'-μζ' = 56-58, μη' = 60, μθ' = 62 et 63, ν' = 64, να' = 66, νβ'-νε' = 70-73, νς' = 77, νζ' = 78 et 80, νη' = 85, νθ' = 108, ξ' = 112, ξα' = 114, ξβ' = 116, ξγ' = 118, ξδ' = 125, ξε' = 127, ξς' = 128, ξζ' et ξη' = 129, ξθ' = 133, ο' = 134, οα' = 136, οβ' = 143, ογ' = 150, οδ' = 155, οε' = 158, ος' = 163, οζ'-οθ' = 165-167, π'-πβ' = 173-175, πγ' = 181, πδ' = 182 (des. abrupte f. 240^v οὕτως διηγῆσατο ἡμῖν, M. 3053 C 1), <πε'> = 183 inde a vν. κάει. ὁμως δὲ (M. 3056 B 10), πς'-πη' = 184, πθ'-πδ' = 185-190, πε'-ρβ' = 192-199, ργ' = 210, ρδ'-ργ' = 200-209, ριδ' = 211, ριε = 137, ρις' = 139, ριζ'-ριθ' = 147-149, ρκ' = 151 (abrumpitur in vν. ὁς οὖν πλησίον μου ἐγέ | M. 3016 D 13). Praecedat interpretatio latina recens epistolae ad Eustathium usque ad vν. « insani parum absunt effecti » (ἐμμανεῖς γενόμενοι, M. 1424 C 4), stylo accurato in ff. 6-8, manu autem citata in ff. 9-10^v exarata.

Folia plura ex tribus codicibus avulsa et ad custodiam adhibita haec praebent: ¹ (ff. 1-3^v, saec. XIV, chartac., linn. 18-19) fragmentum ad quae-

stionem Arsenio-Iosephitam ut opinor pertinens (inc. mut. καθαιρεθεῖς ὁ Κοσμᾶς, des. Νεστορίον ἀναθεματίσαντες ἐδέχθησαν ἀνευθύνως), nonnulla communia habens cum libello Methodii de schismate vitando (M. 140, 800 ss.). ² (ff. 4-5, membran. saec. XIV, ex codice formae amplioris recisa) homiliarum ad monachos fragmenta quattuor: secunda, σαββ. τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου, inc. Εἰ ὁ σπείρων χαίρει (cf. Theod. Stud. apud Nov. Patr. Bibl. X, p. 88); quarta, τῆ γ' τοῦ ἀσώτου, inc. Χ<ρῆ> μὴ ἐξαπορεῖν. ³ <Sexti Empirici Hypotyposeon II> fragmenta duo ex libro moduli maioris (saec. X, linn. 32) desumpta: ^a (f. 267^{r-v}) vν. Ἐπικούρειοι φασὶν μὴ εἶναι — ἵνα μὲν γὰρ ἡ κρι[σις] (§ 11 ed. Mutschmann, p. 91, l. 12-93, l. 7), ^b (f. 268^{r-v}) vν. παρολκῆν. οἶον κατὰ διάρτησιν — συμπλοκῆ τὸ συμπέρασμα καὶ (§ 13, p. 100, l. 3 ab imo — 102, l. 3 ab imo).

Codex a tribus, ut opinor, librariis sese excipientibus, orthographia vulgari itidem utentibus, absolutus. Fasciculos complectebatur fortasse triginta septem hoc ordine dispositos: ^a (ff. 11-73) fasc. duodecim in ultima singulorum pagina ima signatos, ex quibus deciderunt β' post 18^v, ε'-ζ' post 34^v, folium ultimum post 73^v; ^b (ff. 74-163) fasc. decem sine notis: ^c (ff. 164-266) fasc. saltem sedecim, quorum superest nota β' in f. 179^v imo; perierunt folium unum post 197^v, aliud post 199^v, plura post 209^v, unum post 240^v; ultimum quattuor constat foliis (263-266). Notulae latinae complures (e. g. ff. 12^v. 15^v. 34^v. 203^v. 226). In sectura inferiore libri clausi: ANTIOXOY.

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii auro impressae; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 738. Fibularum vestigia.

739 (olim 497). Saec. XI, membran., mm. 265 × 207, ff. I (add.). 232, linn. 23.

Dicta moralia ex Bibliis, sacris profanisque auctoribus collecta. Capitulum ordo et inscriptiones ut in libro qui dicitur « s. Maximi loci communes » (M. 91, 721-1017), cum quo noster saepissime concinit; auctorum ultimus videtur esse Photius patriarcha (ff. 83^v. 101. 133^v-134. 164^v). In fine (f. 232^v) alia manu versus duodecasyllabi tredecim, quorum primus Σὲ νῦν βοηθὸν προσκαλούμενος, Λόγε.

Liber marginibus amplioribus insignis, manu accurata perscriptus. Constat fasciculis κθ' in prima pagina ima notatis. Correctiones brevissimae (γρ) in ff. 61. 100^v. 103^v. 107. 123. 133^v; loci nonnulli stylo plumbeo <ab A. Maio> signati. F. I glutine adhaeret syllabus saec. XVI medio posterior: *Collectanea de virtutib(us) et vitiis*. | . 497. (*Melissa* add. al. m.).

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 739. Fibularum vestigia.

740 (olim 882). Saec. XIV, membran. (ff. I. 1-8 chartac. add.), mm. 175 × 145, ff. IV. 148 (+ 46^a), linn. 26.

Ascetico-moralia, praemisso indice (ff. II-IV).

1 (ff. 9-24. 26-35. 25. 36-61) *Βιβλίον Μέλισσα*, seu capita moralia; collectio eiusdem fere speciei in cod. 578 ff. 121-144^v. Capita singula α'-λζ' signata respondent « Locis communibus » 1-7. 10-28. 30. 31. 34-38. 42. 54; ex defectu foliorum post 26^v, cap. 7 deficit in vv. *ἀκουσθησόμεθα ὑπ' αὐτοῦ* (M. 91, 769 C 3), cap. 10 inc. abrupte *〈οὐ〉δενὸς ἄξιον εἶναι ὅταν δὲ μηδεὶς ἀλλὰ ψέγωσι* (cf. M. 785 B 2) foliis pluribus post 26^v deperditis.

2 (ff. 61-70^v) λζ'; *τοῦ ἁγίου Νείλου γνῶμαι καὶ ὀφελεῖς* (*ψυχωφελεῖς* corr.) ut in cod. 737 ff. 40-45^v.

3 (ff. 70^v-74^v) λη'; *στίχοι νομικοὶ Φωκυλίδου*, nempe pseudo-Phocylidea (Anthologia lyrica graeca, ed. Diehl, I², II, p. 96-114).

4 λθ'-μ' s. **Maximi** ¹ (ff. 74^v-76) de duabus Christi naturis capita X (M. 91, 145-149); ² (ff. 76^v-77) *τοῦ αὐτοῦ, πῶς δεῖ πιστεύειν τὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγον* (inc. *Δεῖ πιστεύειν περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως, des. ἐνεργεῖ τὸ ἀμφοτέρων*).

5 (ff. 77-78) μα'; synopsis fidei de sancta Trinitate; inc. *Ὁφείλομεν πιστεύειν ὡς ἐβαπτίσθημεν, des. προσκυνουμένην ταῖς ὑποστάσεσιν* (cf. Anastasius, apud Pitra Iur. eccl. gr., II, p. 271-273).

6 μβ'-μζ', ethica varia nempe (f. 78^r^v) de divisione virtutum; (ff. 78^v-79) *διαίρεσις τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων*; (ff. 79-80^v) divisio animae et distinctio cogitationum quibus peccatum perficitur (cf. Ioh. Damasceni, de octo spiritibus nequitiae, apud M. 95, 92 B-93 D); (f. 81) *περὶ τῆς αὐτεξουσιότητος ἡμῶν*, (f. 81^r^v) *περὶ παραχρήσεως*.

7 μη'-μθ' (ff. 84^v-116^v) *ὑποθήκαι ἄς εἰς ὑπόθεσιν ἑαυτοῖς γεγράφασι σπουδαῖοι καὶ ὠνόμασαν ἐγχειρίδιον*, nempe excerpta ex Epicteti *ἐγχειριδίῳ* signata α'-ξθ', cum his quae sub Nili nomine vulgata sunt (M. 79, 1285 ss.) saepe convenientia; duodecim priora commentario fusiore aucta sunt; praemittitur (ff. 81^v-84^v) *προέκθεσις τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἐγχειριδίου* (inc. *Ἐπανόρθωσις ἐστὶ πασῶν τῶν τεχνῶν ἢ χριστιανῶν... φιλοσοφία*); subnectitur (ff. 116^v-117) oratio ad Christum.

8 ν', canones varii, scilicet ¹ (ff. 117-118^v) ss. Apostolorum 6. 9. 29. 30. 42-44. 48. 52. 60. 67. 72. 73. 83. 85; ² (ff. 118^v-119) Nicaeni I canones 17 et 20; ³ s. **Basilii** (f. 119^r^v) canones 2. 4, (ff. 119^v-120^v) ep. 188 excerptum (*Καλῶς ὑπέμνησας — δηλητήρια*: M. 32, 676 A 12-677 A 15 = can. 8), (f. 120^v) canones 72 et 83, (ff. 120^v-121^v) ep. 53 (M. 396-400 = can. 90), (ff. 121^v-124) να', ad Amphilochium de s. Spiritu (Pitra II, p. 609-612 = can. 91); ⁴ (ff. 124-125) Constantinopolitani I canon 7; ⁵ (ff. 125-126)

Chalcedonensis canones 2. 3. 4 [ult. sent.]. 7. 16. 18. 27; ⁶ (ff. 126-132) Trullani canones 1. 9. 22-24. 42. 43. 50. 51. 60-62. 65. 67. 79. 91. 92. 96. 100.

9 (ff. 132^v-135) νβ', de septem synodis *ποῦ τε συνηθροίσθη ἐκάστη αὐτῶν, καὶ τίνος βασιλεύοντος καὶ κατὰ ποιῶν αἰρέσεων* (inc. *Τοῦτο δὲ εἶδέναι ἀναγκαῖον*); non procedit ultra quintam synodum, cuius absoluta notitia, libellus subnectitur de Origene et eius sectatoribus (ff. 135-136^v); in fine, brevia de septima synodo.

10 (ff. 136^v-144) νγ', s. **Basilii** ep. 38 (M. 32, 325-340).

11 (ff. 144-147) νδ', s. **Athanasii** epistola ad Amunem *πρὸς τοὺς διαβάλλοντας τὴν καθ' ὕπνου συμβαίνουσαν ρεῦσιν* (M. 26, 1169-1176).

Indici praevio addidit ipse scriba (f. III^v) s. **Basilii** didascaliam ad iuvenes (*Ὁ μέγας Βασίλειος συναθροίσας τοὺς νέους — ἀγαθῶν ἀντίδοσιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τ. κ. ἡμῶν*).

Ff. 1-8 ex codice chartaceo avulsa, linn. 19, continent preces, sententias sine magno pretio, quas accuratius recensere supersedi.

Fasciculi duodeviginti in prima singulorum pagina ima notati, quaterniones (si excipias tertium nunc foliorum trium [25-27], quintum foliorum septem, ultimum binionem). Ornamenta, lemmata, litterae initiales maximae rubro colore distincta.

F. 148 manu citata recentiore <descensus Deiparae ad inferos> (inc. *Ἀνελθὼν ἐν τῷ ὄρει*), qui vix inchoatus post lineas minus viginti abruptitur; in ff. 147^v-158 scriptura satis rudis posterius diluta. F. IV manu saec. XV: *Liber Melisa sive recolecta per me*.

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI, catena fibulisque olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 740. In tabula anteriore nota 25.

741 (olim 1007). Saec. XI, membran., mm. 215 × 165, ff. II. 176, linn. 22.

Ἐκλογαὶ χρήσιμοι πονηθεῖσαι ὑπὸ διαφόρων ποιητῶν τῶν τε τῆς ἐκκλησίας καὶ παλαιῶν φιλοσόφων καὶ Ἑλλήνων, nempe capita σα' quae respondent, paucis mutatis, « Locis communibus » s. **Maximi** (M. 91, 721-1017). Praemittitur (ff. I-II^v) *πίναξ ἄριστος τῆς παρουσίας πυκτίδος* (f. I summo inscriptio longe recentior *Μέλλισσα*); capitum ordo: 1-68. 70. 69. 71.

Liber accurate descriptus, quem efficiunt fasciculi viginti tres in prima uniuscuiusque pagina summa notati, quaterniones (si excipias primum ternionem et ultimum bifolium). Index praevius, capitum inscriptiones, lemmata rubro liquore exarata; f. 176 eodem colore appicta est crux, cuius intercapedines occupat inscriptio: *〈ι〉σχὴν δίδου γράφεντι, Χριστέ, τὴν βίβλον καὶ ῥώσιν ὡσαύτως δὲ καὶ κεκτημένω*. Additamenta posteriora in ff. 124 et 142; conscribillationes sine momento in f. 176^r^v. Manu recentiore f. 175^v imo: *τοῦτ(ον) τῷ βιβλ(ιον) ἔχω ση...*

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

742 (olim 884). Saec. XIII, chartac., mm. 170 × 125, ff. V (add.). 216, linn. 15–19 (21–25 in ff. 197 ss.).

1 (ff. 2–23^v) Gnomologium christianum sine ulla inscriptione; inc. Πιστὸς ἄνθρωπος ἐκλεκτὸς ἐστὶν ἄνθρωπος, des. σπουδὴ πλειόνων ἐπιμεμφῆς γίνηται.

2 (ff. 24–26^v) παραίνεσις γνωμικὴ δι' ἀλφάβητον; inc. Ἀγαθὰ προθύμως καὶ λάλει καὶ μάνθανε, des. ὦ γῆρας ἀνθρώποισιν εὐκταῖον κακόν.

3 (ff. 27–49) Photii παραίνεσις διὰ γνωμολογ(ίου); inc. Θεῖος φόβος καὶ θεραπεία, des. (de Hierone rege) ἀλλὰ καὶ ἀκούσαντας ἃ μὴ βουλόμεθα ed. Leo Sternbach, Photii opusculum paraeneticum, Cracoviae 1893, p. 2–27, ex nostro).

4 (ff. 49–61) ἐκλογὴ γνωμῶν καὶ ἀποφθεγμάτων ἀπὸ διαφόρων; inc. Πρῶτον ἀπάντων καλῶν, οἷόν τις κρηπίς ... πρὸς Θεὸν εὐσέβεια καὶ πίστις ὀρθή, des. Ὅσοι τοὺς ἀδικοῦντας κολάζουσιν, οὗτοι τοὺς ἄλλους ἀδικεῖσθαι κωλύουσιν.

5 (ff. 61^v–63) septem sapientum apophthegmata; inc. Πάντων μέτρον ἄριστον, des. πρεσβύτερος εὐλογος (cf. Mullach, Fragm. philos. graec. I, Parisiis 1873, p. 212–218). Sequuntur (ff. 63–70) exempla ex priscis secundum alphabeti ordinem recensitis desumpta (inc. Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν παράγγελμα ἔλαβε), quorum nonnulla in gnomologio cod. 743 ff. 6–46^v reperta sunt.

6 (ff. 70–71^v) Secundi philosophi sententiae πρὸς Ἀδριανὸν (Demophili ... et Secundi vet. philos. sententiae morales ed. a Luca Holstenio, Romae 1638, p. 81–92, 2 πολυδιοίκητον χάρισμα).

7 (ff. 71^v–149^v) Sirachides cum prologo.

8 s. Isidori Pelusiotae epistolae CXXXI (M. 78) hoc ordine: (ff. 150–187) lib. I 1. 2. 4–6. 8. 9. 11. 13. 14. 19. 25. 27. 31. 44. 46. 47. 62. 69–79. 84. 86. 87. 95. 98. 117. 125. 127–131. 133. 136. 140. 141. 148. 155. 167. 180. 181. 188. 196–199. 208. 209. 210. 213. 220. 221. 222. 229. 231. 234. 244. 252. 259. 270. 277. 278. 279. 287. 288. 290. 294. 295. 296. 299. 301. 309. 310. 318. 319. 320. 322. 325. 326. 329. 334. 335. 338. 340. 342. 344. 346. 349. 350. 352. 361. 375. 381. 383. 385. 386. 402. 403. 412. 420. 446. 462. 463. 465. 466. 467. 471. 481; — (ff. 187–196) lib. II 14. 27 (Ὁρίωνι διακόνῳ). 29. 30. 37. 43. 44. 46. 54. 55. 57. 67. 69. 76. In fine (f. 196) ep. Theoni episcopo (inc. Εἰ μὲν ἐμοὶ πείθιο).

9 (ff. 197–214^v) Basilii imperatoris capita paraenetica ad Leonem filium (M. 107, XXI–LVI; cf. cod. 711, ff. 21–61); caput de contemptu pecuniae (f. 203^v) ab alio <περὶ κολακείας> suppletum est. In fine (ff. 214^v–215) professio fidei de Trinitate.

Fasciculi 27 quaterniones ex charta laevigata, duabus manibus coevis (secunda = ff. 197 ss.) exarati. F. 1^r iteratur exercitationis causa initium libri. F. 1^v possessoris nota: † τὸ βιβλίον τοῦτο κτῆμα ἐστὶν Ἰωάννου πατριαρχικοῦ νοταρίου τοῦ Χορτασμένου † (cf. cod. 163, f. 301^v; Cat., p. 187), qui post codicis summarium addidit: † ὠνησάμην τὸ βιβλίον μὴνι Σεπτεβρίῳ πέμπτῃ τοῦ ,ς Δ' ἰα^{ου} ἔτους ἰνδ. ἰα^{ου} (1402), ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων αὐτοκρατόρων ἡμῶν κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, ἀρχιερατεύοντος τοῦ ἀγ(ιωτά)του κυροῦ Ματθαίου †, et f. 2 summo nomen suum litteris inter se ligatis apposuit. F. IV brevior farrago sine momento sub inscriptione Παύλου τοῦ μεγάλου ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς.

Tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Apothegmata sarien'tum tam gentiliūm qua(m) | Christianor(um)*. | . 884. In f. 59 nota A. Mai; ff. 196^v. 215^v–216^v sine scriptura.

Integumentum ex corio rubro, fibulis munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese cardinalis bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 742.

743 (olim 1009). Saec. XVI, chartac., mm. 200 × 135, ff. II (add.). 108 (+ 6^a. 95^a), linn. 20.

Varia philosophica et poetica ex codice lacunis hiante descripta.

1 (ff. 1–3^v) Demophili similitudines (Mullach, Fragm. philos. graec. I, Parisiis 1883, p. 485–487) atque nulla facta distinctione (ff. 3^v–6) eiusdem sententiae pythagoricae (op. cit., p. 497–499).

2 (ff. 6–46^v) sententiarum collectio ex auctoribus profanis (ed. L. Sternbach, De Gnomologio Vaticano inedito, apud *Wiener Studien* IX, 1887, p. 175–206; X, 1888, p. 1–49, 211–260; XI, 1889, p. 43–64, 192–242).

3 (ff. 46^v–52^v) Plutarchi sententiae; prima Οὔτε ἐξ ἱεροῦ τὴν εὐσέβειαν, οὔτε ἐκ φιλοσοφίας ἀρτέον τὴν ἀλήθειαν, ultima Τοῖς ἀφροσιν ὥσπερ τοῖς παιδίοις μικρὰ πρόφασις εἰς τὸ κλαίειν ἱκανή.

4 (ff. 52^v–56^v) <sapientum graecorum sententiae>, φιλοσόφων cod. (inc. Κλεόβουλος Λίνδιος εἶπεν· Θεὸν σέβασθαι, γονέας αἰδεῖσθαι, des. δαπανώμενος γὰρ ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, ὀλέγος ἐστὶν ἐφ' ἃ δεῖ); cf. Fragm. phil. graec. I, p. 212–218.

5 oracula sibyllina, nempe (ff. 57–61^v) λόγος θ' scilicet VI, VII 1, VIII 218–428; — (ff. 61^v–66) λόγος ι' scilicet IV; — (ff. 66–90^v) λόγοι ια'–ιδ'; — (f. 90^v) λόγος ιε', hoc est VIII 1–8 (vide ed. Geffcken, p. XXI, ubi noster siglo V notatus a saec. XIV perperam repetitur).

6 versus christiani; primam seriem (ff. 91–97^v) efficiunt quaterni LXV ex diversis rhythmis (inc. Ἀνθεμόεις παράδεισος ὁ τῶν ἁγίων χορός ἐστὶ); — secunda (ff. 98–102) respondet, paucis exceptis, collectioni a Cra-mero editae (Anecdota graeca e codd. Bibl. Reg. Paris. IV, 1841, p. 287,

15–291, 27; 292, 1–18; 293, 1–2; 295, 23–28); — tertia (ff. 102–106^v) praebet inter alia versus *eis áστρονόμον*, (f. 105) *eis πίθηκον λαβόντα μεγάλην γυναίκα* et in s. Iacobum, (f. 106) in s. Barbaram et (f. 106^{r-v}) in chorum τῶν ψαλτῶν καὶ εἰς τὸν χειρονόμον.

Liber a duobus scribis sese excipientibus (e. g. ff. 57. 57^v. 61. 63^v. 64) descriptus, quem efficiunt fasciculi quindecim ex charta laevigata. Inscriptiones, ornamenta, litterae initiales maximae minio distincta.

F. I index saec. XVIII; f. II syllabus anno 1550 posterior: *Demophili pitagorici | sententiae*. | . 1009; notulae A. Mai in ff. 57. 57^v. 66; sigillum Bibl. Nat. Paris. in ff. 1 et 106^v; ff. 107. 108 vacua.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et loh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

744 (olim 632). Saec. X, membran., mm. 287 × 195, ff. I (chart. add.). 162, linn. 40 circa.

Psalmi et cantica cum prologis et catena (Karo-Lietzmann, Catenarum graecarum catalogus, p. 49: typus XVII), hoc ordine:

¹ prologi, scilicet ^a (f. 1) <Origenis>; inc. mut. οὖν πρὸς τοῦτο ὅτι des. Ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ (M. 12, 1057 C 3–10); ^b (ib.) <eiusdem> Πολλάκις ζητήσας τὴν αἰτίαν — καὶ σὺ ἐπιστήσεις (M. 1057 C 12–1060 C 5); ^c (f. 1^{r-v}) in psalmore inscriptiones (Ἐκατὸν πενήκοντα τυγχάνουσιν οἱ ψαλμοί, sub nomine Eusebii apud M. 23, 66 A–C 1); ^d (f. 1^v) <de psalmore argumentis> (Ἰστέον ὡς ἡ καθόλου, apud Pitra, *Analecta sacra* II, 1884, p. 438–439 [IX]); ^e (ff. 1^v–2) <de modo prophetandi> (Ἰστέον δὲ καὶ ὡς προφητικόν, op. cit., p. 439–440 [X]), ^f (f. 2) s. Iustini philosophi ἐκ τοῦ β' λόγου περὶ τοῦ εἰ παθητὸς ὁ Χριστός (ed. Ioh. Mercati, apud ephem. «Biblica», 1941, p. 356–357); ^g (f. 2) Origenis in ps. 2, 4 (ed. Mercati, *loc. cit.*, p. 351); ^h (ib.) τὸ διάψαλμά ἐστιν ἢ προσώπου ἐναλλαγὴ ἢ διανοίας μεταβολὴ ἢ μέλους ὑπαλλαγὴ; ⁱ (f. 2^{r-v}) Ioseppi libelli memorialis cap. ρη' (M. 106, 121 D–124 = cap. 120), ^k (ff. 2^v–3) Eusebii in psalmos (Ὁ μὲν ψαλμὸς ἔοικεν = M. 23, 72–73 D 10); ^l (f. 3) quomodo arca in Hierusalem translata compositum est psalterium (Ἀνάγκη ἐχομεν, apud Pitra, op. cit., p. 418–419, 8; 420, 8–20 ὃ σημαίνεται τὸν ὄντα ἦτοι τὸν Κύριον).

² (ff. 4–143^v) catena in psalmos. Auctores citantur: Arethas, Asterius, Athanasius, Basilius, Cyrillus, Didymus, Diodorus, Eusebius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nysseus, Hesychius, Iohannes Chrysostomus, Isidorus Pelusiota, Origenes, Severus, Theodoretus, Theodorus Hera-

cleensis, Theodulus chorepiscopus. Auctorum nomina non numquam desiderata, inde a f. 113^v (ps. 116) fere omissa.

³ (f. 144) psalmus 151.

⁴ cantica utriusque Testamenti scholiis aucta: (ff. 144–145^v) cant. Moysis in Exodo; (ff. 145^v–149) cant. Moysis in Deuteronomio; (ff. 149–150) oratio Annae; (ff. 150–152) oratio Habacuc; (ff. 152–153^v) oratio Isaiaae; (ff. 153^v–154) oratio Ionae; (f. 154^{r-v}) oratio Ezechiae; (ff. 155–156) oratio Azariae, τῶν γ' παιδῶν ms.; (ff. 156^v–157) oratio trium puerorum, nempe Dan. 3, 57–62, 86–88; (f. 157^{r-v}) canticum B. M. V.; (ff. 157^v–158) canticum Zachariae; (f. 158^{r-v}) canticum Symeonis. Auctores nominantur: Cyrillus, Eudoxius, Eusebius, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Hippolytus, Ioh. Chrysostomus, Polychronius, Severus, Theodoretus.

⁵ (f. 159) interpretationes variae: in ps. 109, 3^b (citatur Hesychius); in ps. 103, 17^b; 44, 4–5; 50, 6.

⁶ introductiones in psalterium: ^a (ff. 159^v–161^v) s. Athanasii epistola ad Marcellinum (M. 27, 12–45); desiderantur fere omnia quae praebet editio inde a vv. τοῦτο γὰρ ἴσον ἐστὶ τῷ εἰπεῖν (16 B 6) usque ad illa συντιθεῖσα μίαν τὴν συμφωνίαν ἀποτελεῖ οὕτως (40 A 8). ^b (f. 161^v) Ioseppi libri memorialis cap. ρ' (Πᾶσαν αὐτοῦ συγγραφὴν ἐφ' ἐκάστῳ — κατέλεξε γὰρ καὶ τοὺτους τῷ Σαλομῶν (M. 106, 85 D 10–88 B 13 = cap. 73). ^c (ff. 161^v–162) s. Gregorii Nysseni eis τὸ διάψαλμα. Χρὴ δὲ μηδὲ τὸ διάψαλμα — ὀνομάσθη διάψαλμα (= in Psalmorum inscriptiones lib. II, 10: M. 44, 533 D–536 D 1). ^d (f. 162) Hippolyti Romani argumentum enarrationis in Psalmos (M. 10, 608 B).

Notae hexaplares nonnullae per totum codicem.

Codicem efficiunt fasciculi viginti quaterniones (si excipias undevicesimum septem foliorum) ex exemplo circa finem mutilo (cf. ff. 154^v–158^v) descripti, in prima singulorum pagina signati (ff. 4–162), quibus praefixa sunt folia tria. Scriptura characteri semiunciali, quo textus sacer ipse distinguitur, propior; atramentum rufum. Correctiones nonnullae siglo γρ adhibito; f. 125 glossula latina saec. XIV.

In insula Creta fuisse olim nostrum ex calami saec. XIV probationibus f. 3^v impositis satis constat, ubi mutuorum initia ex aliis documentis ut videtur repetita sunt: nominantur David iudaeus et pluries Christophorus Grimani, Candida (cf. R. Morozzo della Rocca, *Curiosita' paleografiche nei protocolli notarili di Candia*, in ephemeride *Archivi*, series II, VII, 1940, p. 57–60). Eodem folio summo invocationes ad B. M. V. orthographia vulgari exaratae.

F. I manu saec. XV in. † Τῷ ... πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, πάσης Παλαιστίνης τε καὶ Συρίας καὶ Ἀραβί(ας) καὶ Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἁγίας Σὺν κῆρ Θεοφίλω (Theoph. II?)

Le Quien, Oriens christianus III, 513) *δοθήτω* †; inferius <manu Ioh. Tortelli>: *Glossa sup(er) psalterium*; ib. syllabus anno 1550 posterior (*Compendium dictionum | ueteris et noui Testamenti*. | . 632); *Catena in Psalmos. Psalmi omnes cu(m) expositione* correxit manus recentior.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

745 (olim 487). Saec. X (ff. 1-81). XI (ff. 82-242) et XIII (ff. 243-245), membran., mm. 275 × 202.

1 (ff. 1-81^v, linn. 35) <Olympiodori diaconi Alexandrini?> commentarius in Iob. Inc. mut. *τὰ ἐβραϊκὰ αὐτό τε τοῦτο τὸ βιβλίον* (Olympiodori proemium, in *Catena Graec. Patrum in Iob... Patricii Iunii, Londini 1637*); abruptitur in 40, 26: *ἀλιεῖς οἱ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι, πλοῖα δὲ τὰς ἐκκλησίας* (op. cit., p. 582). De opere vide A. Vaccari, *Un commento a Giobbe di Giuliano di Eclana*, Roma 1915, p. 128-130; R. D., *Châînes exégétiques grecques*, col. 1141. — In marginibus, scholia nonnulla manibus diversis saec. XIII apposita et ferro posterius non semel decurtata, atque notae hexaplares.

2 (ff. 82-242, 2 coll., linn. 26) s: **Basillii** <sermone XXIV secundum Symeonis Metaphrastae collectionem> (M. 32, 1116-1381) praemisso indice f. 82^v. (ff. 83-93^v) sermo 1, (ff. 93^v-101) sermo 2, (ff. 101^v-105^v) sermo 3, (ff. 105^v-113^v) sermo 4, (ff. 113^v-122) sermo 5, (ff. 122-130^v) sermo 6, (ff. 131-143) sermo 7, (ff. 143^v-156) sermo 8, (ff. 156-160^v) sermo 9, (ff. 161-168) sermo 10, (ff. 168-181^v) sermo 11, (ff. 181^v-187^v) sermo 12, (ff. 187^v-193) sermo 13, (ff. 193-198) sermo 14, (ff. 198-204) sermo 15, (ff. 204-211^v) sermo 16, (ff. 211^v-216) sermo 17, (ff. 216-221^v) sermo 18, (ff. 221^v-226) sermo 19, (ff. 227-230) sermo 20, (ff. 230-233^v) sermo 21, (ff. 234-238) sermo 22, (ff. 238-240) sermo 23, (ff. 240-242^v) sermo 24. Opera ex quibus collectio facta est litteris rubris non semel notantur.

Ff. 243-245^v, linn. 26, lota ad novam scripturam suscipiendam, fragmenta Typici continent: ^a (f. 243^{r-v}) mensis martii 22-25, ^b (f. 244^{r-v}) aprilis 1-25, ^c (f. 245^{r-v}) ianuarii 22-27.

Partes duae in unum compactae atque folia tria in calce addita. Pars prior, quae fasciculos saltem undecim comprehendebat, primi fasciculi folium primum atque ultimi folia sex suprema (post 81^v) perdidit. Scriptura accurata; diorthotae ni fallor obtusus calamus in foliis compluribus (e. g. ff. 11^v. 14^v. 22^v. 26^v. 29. 42); ipsius scribae scholion (f. 8^v); manu saec. XIII, quae glossas marginibus compluribus adiecit, correctiones et additamenta (cf. ff. 33^v. 34. 35. 36. 53^v. 55. 57^v. 62). — Pars altera constat fasciculis viginti quaternionibus, praeter quintum decimum ternionem et undevicesimum quinio-

nem, cruce notisque propriis in prima singulorum pagina signatis. Rubro colore distincta sunt *πίναξ* folii 82^v praevii, *πύλη* f. 83 et aliae sermonum inscriptiones, excerptorum fontes plerique.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

746 (olim 478). Saec. XII (ff. 1-13. 337 suppl. saec. XIV), membran., mm. 395 × 300, ff. 508, linn. 45 circiter. In duas partes dispersitus (II = ff. 252 ss.).

Octateuchus cum catena (Karo-Lietzmann, typus III; vide cod. 383). Praecedunt ^a (ff. 1-12) Aristeae epistola, inde a vv. *ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων* (ed. Thackeray, p. 521, 24-574), ^b (f. 13) Theodoretī praefatio ad Hypatium (M. 80, 76), ^c (f. 13^v) <Gregorii Nysseni> locus: <Ἐπειδήπερ εἰσαγωγικὸν πρὸς θεογνωσίαν — ἀντικρὺς ἐστὶ φωνή (in Hexaemeron liber; M. 44, 69 D 5-72 C 13). De collectione et auctoribus, qui citantur, fusius disserui (*Anciens commentateurs de l'Octateuque*, apud *Revue Biblique* 1935-1936).

¹ (ff. 14-150^v) in Genesim. Auctores citantur: Acacius, Apollinaris, Basilius, Cyrillus, Didymus, Diodorus, Ephraem, Eusebius Emesenus, Eustathius, Gennadius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hippolytus, Iohannes Chrysostomus, Iosephus, Irenaeus, Isidorus, Melito, Origenes, Philo episcopus, hebraeus, Serapio Thmueos, Severianus, Severus, Successus Diocaesariensis, Theodoretus, Theodorus Mopsuestenus, Theophilus Alexandrinus. In fine: *Γένεσις: στίχοι, δτη*. Desideratur 1, 18-25 (vide infra).

² (ff. 151-260^v) in Exodum. Citantur: Acacius, Basilius, Cyrillus, Didymus, Diodorus, Eusebius Emesenus, Gennadius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Iohannes Chrysostomus, Iosephus, Isidorus, Origenes, Philo, Severianus, Severus, Theodoretus, Theodorus. In fine: † *τέλος τῆς ἐξόδου* † *στιχχ, γυ* †.

³ (ff. 260^v-310^v) in Leviticum. Citantur: Apollinaris, Cyrillus, Diodorus, Eusebius, Isidorus, Iustinus, Origenes, Severianus, Severus, Theodoretus. Desiderantur 11, 44-13, 1 et 13, 27-39 (vide infra). In fine: *Λευιτικὸν στιχχ, βψ*.

⁴ (ff. 310^v-374) in Numeros. Citantur: Acacius, Apollinaris, Basilius, Cyrillus, Diodorus, Ephraem, Eusebius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Iohannes Chrysostomus, Irenaeus, Origenes, Philo, Severus, Theodoretus.

⁵ (ff. 374^v-438^v) in Deuteronomium. Citantur: Apollinaris, Basilius, Cyrillus, Diodorus, Dionysius Alex., Eusebius Caesariensis, Eusebius Emesenus, Gregorius Nysenus, Iohannes Chrysostomus, Irenaeus, Isidorus, Nilus monachus, Origenes, Severianus, Severus, Theodoretus.

⁶ (ff. 438^v-468) in Iosue. Citantur: Cyrillus, Diodorus, Eusebius, Ioh. Chrysostomus, Origenes, Severus, Theodoretus, Theodorus Mopsuestenus.

⁷ (ff. 468-502^v) in Iudices. Citantur: Cyrillus, Diodorus, Eusebius Emesenus, Iohannes Chrysostomus, Iosephus, Irenaeus, Isidorus, Origenes, Severus, Theodoretus, Theodorus Mopsuestenus, Theodulus, Victor.

⁸ (ff. 503-508^v) in Ruth usque ad 4, 5 διαθρέψαι τὴν πολιάν σου, ὅτι. Citantur: Iohannes Chrysostomus, Origenes, Theodoretus; catena abrumpitur in vv. ὁ Ἰούδας λέγω, οὐ Βοδὺ τὸ [νόμιμον τηρῶν (Nicephorus, II 275 Ἀδῆλον).

Picturae plus quam trecentae quinquaginta ornant librum; de quarum genere et familia vide A. Munoz, *Alcune osservazioni intorno al Rotulo di Giosuè e agli Oltateuchi illustrati*, apud *Byzantion* I, 1924, p. 475-483. Sectiones indicantur: Gen. ρμ', Exodus πδ', Levit. ξβ', Num. ξα', Deuteron. ξδ'. Notae hexaplares.

Codex complectebatur fasciculos saltem sexaginta sex in prima et ultima singulorum pagina signatos. Fasciculi duo priores necnon folium unum fasciculi μγ' iam perdita saec. XIV suppleta sunt (ff. 1-13. 337); exciderunt nullis substituta ^a folia duo post 24^v (om. Gen. 1, 18 καὶ τῆς νυκτὸς — 25), ^b folium unum post 278^v (om. Lev. 11, 44 καὶ ἄγιοι ἔσσεσθε — 13, 1 καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς |; cf. Nicephorus I, 1029-1031; Theodoretus, quaest. 14: M. 80, 320 A 4), ^c unum post 280^v (om. Lev. 13, 27 τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ — 13, 39 καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς; cf. Niceph. 1037-1039), ^d folia quae 508^v subsequebantur nempe fasc. ξζ'.

Textus sacer mediam foliorum partem occupat margini interiori adjacentem, scholia autem litteris aliquanto minutioribus margines circum. Inscriptiones, lemmata, litterae initiales maiores minio distincta. Fenestrae apertae in ff. 436. 436^v. 471. 503^v; margines inferiores ff. 285. 286 atque superior f. 328 ferro resecti. F. 508^v manu rudi † *εχτε ταντο το βιβιον φιλα πετακοσια εξ*. Lacunae ἐν ἐτέρῳ rubro colore signantur (ff. 302^v. 372) quae respondent cod. 747 ff. 151^v. 186; f. 394 manu saec. XIV *ave graci*.

De codice egit A. Rahlfs, *Verzeichnis der griechischen Handschriften des A. T.*, p. 254-255.

Integumenti tabulis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-B. Pitra card. bibliothecarii.

747 (olim 479). Saec. XI, membran., mm. 360 × 285, ff. 260, linn. 48-73.

Octateuchus cum catena marginibus exterioribus adscripta (Karo-Lietzmann, *Caten. graec. catalogus*, p. 13-14: typus III b²). Praemittitur (ff. 1-11^v) Aristeae epistola, ex qua deciderunt vv. ἀπόκλιμα τὴν διατύπωσιν — καὶ καλῆς καὶ τινῶν (ed. Thackeray, p. 530, 8-538, 11) duobus foliis post 3^v deperditis.

¹ (ff. 12-71^v) Genesis. ² (ff. 72-122^v) Exodus; desideratur 37, 6 κατεχρύσωσαν χρυσίῳ — 38, 20 κεφαλίδας τὰς χαλκᾶς τῇ [θύρᾳ (cf. cod. 746, ff. 257-258) uno folio post 120^v effluxo. ³ (ff. 123-146^v) Leviticus; perierunt ^a 4, 34 ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα — 6, 2 παρίδη τὰς ἐντολὰς Κυρίου καὶ (cod. 746, ff. 267^v-269^v) ex casu folii unius post 126^v, ^b finis libri inde a τὰς ψυχὰς [ὑμῶν καὶ προσάξετε (23, 27) foliis pluribus post 146^v ereptis (cf. cod. 746, ff. 302^v-314^v; Nicephori catena I, 1127-1173). ⁴ (ff. 152-186^v) Numeri 3, 13 ἐν ἡ ἡμέρᾳ ἐπάταξα — 34, 29 (cf. cod. 746, f. 372; Nicephori catena I, 1406). ⁵ Deuteronomium revera (ff. 187-191^v. 148-151^v) 1, 3-9, 2 καὶ πολὺν καὶ εὐμήκη, (ff. 192-215) 12, 3 κατακαύσετε πυρὶ κ. τ. λ.; desunt 9, 2 υἱὸς Ἐνάκ — 12, 3 καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν (cf. cod. 746, ff. 389-393^v; Nicephori catena I, 1465-1481). ⁶ (ff. 215^v-236^v) Iosue. ⁷ (ff. 237-255^v) Iudices inde a 1, 24 ἐξεπορεύετο ἐκ] τῆς πόλεως (cf. cod. 746 f. 470; Nicephori catena II, 127). ⁸ (ff. 256-259) Ruth.

Stichometria, sectiones, auctorum nomina et loci ut in cod. 746. Notae hexaplares. Picturae trecentae sexaginta quinque, nisi fallor. Sequuntur ^a (ff. 259-260) de septem editionibus Scripturae sacrae (M. 84, 28-32 A 3), ^b (f. 260^r^v) de depopulationibus Israelitarum et ^c (f. 260^v) de nominibus divinis, ut in cod. 331 f. 41^r^v.

Codex accurate descriptus; stichometria, inscriptiones, sectiones, lemmata ceteraque notabilia rubro liquore distincta.

Fasciculis triginta septem, ut videtur, constabat; notarum vix unam reliquit glutinatoris ferrum (ζ' f. 21). Perierunt fasciculi duo ex prioribus, folia duo post 3^v, unum post 120^v, unum post 126^v, fasciculus (22?) post 146^v, folia tria post 151^v, duo post 186^v, duo post 236^v, ultimum (?) post 260^v.

Lacunas plures indicavit lector recens (ff. 147. 186^v. 191^v. 236^v) codicem alium (cod. 746) simul adnotans ope cuius explendas, fenestram f. 126^v alius signavit, notulas plumbo adiecit (ff. 147^v. 151. 152) alius denique. F. 260^v lineae quinque posterius additae et erasae. F. 147 sine textus scriptura. De codice egit A. Rahlfs, *Verzeichnis...*, p. 254.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

748 (olim ?). Saec. XIII (ff. I-VI. 4-8. 41^a. 294. 295 saec. XVI), chartac., mm. 352 × 265, ff. VII. 295, linn. 33-36.

Octateuchus cum catena, ut in codicibus 746 et 747, paucis exceptis. ¹ (ff. 1-78^v) Genesis; ² (ff. 78^v-144^v) Exodus; ³ (ff. 144^v-170) Leviticus; ⁴ (ff. 170^v-209) Numeri; ⁵ (ff. 209^v-252^v) Deuteronomium; ⁶ (ff. 252^v-270) Iosue; ⁷ (ff. 270-290) Iudices; ⁸ (ff. 290-294) Ruth. In fine ^a (f. 294^{r-v}) de septem editionibus Scripturae, ^b (f. 294^v) de depopulationibus Israelitarum, ^c (f. 295) de nominibus divinis ut in codd. 331 et 747.

Liber charta communi, calamo citato, forma *μακροστίχῳ* seu lineis plenis descriptus; textus sacer virgulis duplicibus signatus, auctorum autem nomina vix distincta.

Fasciculi λζ' in prima singulorum pagina ima sinistrorsum notati; folia extrema, quae perierant, supplevit saec. XVI declinante <Vivianus Brunoro> ex codice 747 exemplari (ff. II-VI. 4-8. 294. 295); idem codicum instaurator folium 41^a inseruit lacunasque nonnullas explevit.

Ff. 79^v-83 lemmata marginibus adiecta necnon scholia; f. I codicis *πίναξ* a Iohanne a s. Maura (?) digestus. Codicem lustravit A. Mai; notitia brevis apud A. Rahlfs, *Verzeichnis ...*, p. 255.

Integumentum corio castaneo obductum, fibulis atque catena olim munitum, tesseras gentilicias praebet Gregorii XIII in tabula anteriore, G. Sirleti in tabula posteriore; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 748.

749 (olim 480). Saec. VIII-IX, membran., mm. 380 × 275, ff. II (add.). 250, coll. 2, linn. 40 circa. Ordo foliorum restituendus: 1-172. 174-194. 173. 195 ss. In duas partes dispersit (II = ff. 109-250).

Iob cum catena (Karo-Lietzmann, op. cit., p. 322; typus I), praemis-
sis prologis ¹ (f. 1^{r-v}) <Olympiodori> inde a vv. *νενοηκότας τὰ ἐβραϊκὰ*
usque ad illa *ἐτέροις παραμυθήσασθαι λόγοις συνεχωρήθησαν* (cf. codd. 338,
ff. 1^v-2; 745, f. 1^{r-v}); ² (f. 2^{r-v}) Polychronii <de Scripturarum obscuritate>;
inc. *Ἡ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἀσάφεια, δεσ. καὶ γραφή παραδέδωκεν,*
³ (ff. 3^v-5) eiusdem argumentum in Iob (*Εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἰὼβ διαφόρως* —
μεγίστην ὑπομείνη ζημίαν: Catena Graecorum Petrum in beatum Iob ... opera
et studio Patricii Iunii, Londini, 1637, p. A 1^v-A 3^v); ⁴ (f. 5) dialogorum
elenchus, idem f. 250^v.

Auctores nominantur: Apollinaris, Basilius, Clemens, Cyrillus, Didymus, Dionysius Areopagita, Eusebius, Evagrius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Iohannes Chrysostomus, Iulianus, Methodius, Olympiodorus, Origenes, Polychronius, Severus, Theodorus Mopsuestenus,

Theophilus Alexandriae (vide quae nuper scripsi in *Chaitnes exégétiques*, 1140-1145).

Desiderantur ^a 2, 11^{a-f} *ὁμοθυμαδὸν* post f. 28^v, ^b 14, 19^b (*καὶ κατέκλυ-
σεν*) — 22 post 99^v, ^c 15, 35^{bc} post 108^v, ^d 17, 14-16 post 115^v, ^e 30,
8-23^a post 172^v, ^f 31, 5^b-24 post 175^v, ^g 34, 35-37 post 173^v.

Picturae quinquaginta septem, quarum notitiam edidit I.-B. Pitra (*Analecta Sacra* II, 1884, p. 393-394). Notae hexaplares.

Liber caractere unciali, qui dicitur, accurate descriptus; textus sacer litteris grandioribus dextrorsum proclinatis exaratus foliorum interiorem partem occupat, scholia vero litteris erectis moduli paullo minoris impressa marginibus exterioribus adiecta sunt. Lemmata, numeri aut notae quibus scholia signantur minio distincta, exceptis ff. 113-184. 185^v-192. 214^v ss. aliisque pluribus a rubricatore omissis.

Fasciculi fuerunt olim ΛΔ in prima cuiusque pagina summa notati. Deciderunt ex primo folia quinque, ex δ' folium unum (post 28^v), ex ιγ' folia duo [post 99^v, ubi monitio antiqua: *ζητ(εῖ) ετερο(ν) εἰς τὸ ἀπο τουτ(ου) καταβατ(ου)*], ex ιδ' folium ultimum (post 108^v), ex ιε' folium ultimum (post 115^v), ex κγ' folia duo (post 172^v) et tria (post 175^v), ex κς' folium unum (post 173^v), folia tria ultima. F. 250^v manu saec. XIII-XIV *Ἰὼβ ἐξηγούμενος*.

Inter libros Sixti IV noster recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 245: «Job cum expositione et pictura. Ex membr. in rubeo»). F. I libri positio antiqua *Ἰ 3 3 Plu*; inferius syllabus anno 1550 posterior: *Catena in Iob | 480*; f. I^v manu saec. XVI: *Iob c(um) expo(sitio)ne diversor(um)*; f. II^v scheda <A. Mai>. De codice egit A. Rahlfs, *Verzeichnis ...*, p. 255.

Integumentum membranaceum; tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

750 (olim 481). Saec. X-XI, membran., mm. 285 × 215, ff. 299, linn. 30.

Iob cum catena (Karo-Lietzmann, op. cit., p. 322 = typus I) ut in codice 749, ff. 6-250^v; omittuntur prologi. Desiderantur 26, 12 *τὴν θάλασσαν* — 14 (cf. cod. 749, ff. 156^v-157) post f. 201^v; 38, 31^b-40, 15 (cf. 749, ff. 219^v-231^v) post f. 283^v.

Auctorum nomina et loci ut in cod. 749. Notae hexaplares.

Liber accurate perscriptus, marginibus amplis praeditus. Caractere semi-unciali exarata sunt lemmata et textus sacer, qui inter paginas medias, spatio vacuo utrimque relicto necnon additis spiculis, eminet.

Fasciculi fuerunt μα' in prima pagina dextrorsum notati, quaterniones praeter 11. 19. 15. 31 foliorum septem. Perierunt folium unum fasc. κς' (post 201^v), fasc. λζ'-λθ' (post 283^v). Inter ff. 1^v et 2 glutinator recens chartas tres <A. Mai> inseruit. Margines exteriores ff. 271 et 272 ferro excisi.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo scutum Pii IX.

751 (olim 482). Saec. XIII-XIV, membran., mm. 342 × 238, ff. I. 168 (I et 168 chariac. add.), linn. 50. Ordo foliorum restituendus: 1-28. 31. 32. 29. 30. 33-67. 70. 71. 68. 69. 72 ss.

Iob cum catena, eadem paucis exceptis quam edidit Patricius Iunius, Londini 1637 (Karo-Lietzmann, p. 329; typus II). Auctores citantur: Apollinaris, Athanasius, Basilius, Clemens, Cyrillus, Didymus, Dionysius Alexandrinus, Ephraem, Eusebius, Evagrius, Gregorius Nazianzenus, Iohannes Chrysostomus, Isidorus, Iulianus, Methodius, Nilus, Olympiodorus, Origenes, Polychronius, Severus. Liber abrumpitur iuxta terminum in vv. ταύτην αἰὲ καταφεύγομεν κἄν τὰ πάντων (Iunius, p. 616 lin. 7 a libri fine).

Codicem efficiebant fasciculi κβ', quaterniones praeter ζ' foliorum septem; perierunt fasciculus primus necnon ultimi folia duo suprema. F. 1 et 2 in principio reposita experimentum praebent ab ipso librario mox reiectum, quod suffecerunt ff. 18 et 11. Imagines complures auro variisque coloribus pictae, inde autem a f. 108 maximam partem minio simplici adumbratae. Spatia nonnulla ad picturas, inscriptiones variasque rubricatoris curas excipiendas vacua relicta sunt (e. g. ff. 10^v. 34^v. 35^v. 38^v), desunt lemmata complura.

F. 1 et 167^v monogramma possessoris, ut videtur, atque foliorum summa; f. 168^v lineae tres sine momento dialogi inter lectorem et scribam. In sectura inferiore libri clausi Ἰὼβ ἐξηγήμενος, in sectura media litteris capitalibus † ὁ ἅγιος Ἰὼβ ἐξηγήγημενος.

In tabulis et in dorso corio castaneo obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii. In dorso schedula saec. XVIII cum nota rubra 751. Fibularum vestigia.

752 (olim 484). Saec. XI ex., membran., mm. 335 × 260, ff. 491 (+ 19^a. 283^a. 389^{a-b} [335-339 bis numeratis], - 110-119. 274 omissis), linn. 39. In duas partes dispertitus (II = ff. 251 ss.).

I Psalmi cum catena (Karo-Lietzmann, p. 58-59; typus XXII). Praemittuntur ¹ (ff. 1-2^v) tabulae paschales ann. 1059-1090; ² (ff. 3-5) <Cosmae Indicopleustae> programma in David prophetam (ed. Windstedt, p. 176-177, 26; 178, 5-14; M. 55, 531-534); ³ Ioseppi et Theodreti methodus ἐκ τῶν ὑπομνηστικῶν αὐτοῦ καὶ χρονικῶν συνταγμάτων, nempe ^a (ff. 5-8^v) de compositione et dispositione psalterii (Πᾶσα μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς — ἐν τοῖς προφήταις: M. 84, 20-25 A 13), ^b (ff. 8^v-9^v) de interpretibus VI (Πρώτη ἐστὶν ἡ τῶν ἑβδομήκοντα — Νικοπόλει τῇ πρὸς Ἀρκτίους (!): M. 28 B 12-29 B 3), ^c (ff. 9^v-10) de diapsalmate (Ἔοικε μουσικοῦ τινος — πνευματικῶς ἐνηχοῦντι. M. 28 A 5-B 12), ^d (ff. 10-11) de his quae sint ultimo Davidis tempore

gesta (Πᾶσαν αὐτοῦ συγγραφὴν — παραδοὺς τὴν βασιλείαν: M. 25 A 14-28 A 4), ^e (f. 11^{r-v}) de libris memoratis sed non repertis (Νάθαν καὶ Ἀδδῶ — ἐπιγινώσκομεν εὐρίσκεσθαι: M. 32 A 4-B 8); ⁴ (ff. 11^v-16^v) s. Athanasii ep. ad Marcellinum edita longe brevior (M. 27, 12-45 C 9 δυνήση καὶ σὺ ζηλωσαὶ βίον); ⁵ (f. 17^{r-v}) versus duodecasyllabi litteris auratis exarati, de libro, de librario, de possessore; primus, qui legitur, praecedentibus ni fallor deperditis: ὁ πάντα κόσμον ἐν λόγῳ κτίσας πάλαι, ultimus πρὸς τὴν ἐν ἔργοις ψυχικὴν σωτηρίαν.

Desiderantur 94, 10^b αἰὲ πλα]νῶνται τῇ καρδίᾳ κ. τ. λ. post f. 299^v; 95, 13^b κ. τ. λ. post 301^v; 99, 7^b ἐφύλασσον] τὰ μαρτύρια — 100, 2^a ἐν ὁδῇ ἀμόμφ post 306^v; 136, 7^b ἐκκενοῦτε, ἐκκε]νοῦτε — 137, 2 post f. 415^v.

Catena fundamentum efficiunt excerpta anonyma ex Theodreti et Hesychii commentariis sumpta (vide *Châines exégétiques*, 1116); posterius addita sunt fragmenta varia auctoribus diversis tributa, quorum sequuntur nomina: Apollinaris, Arethas, Asterius, Athanasius, Basilius, Cyrillus, Didymus, Diodorus, Ephraem, Eusebius, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Iobius, Iohannes Chrysostomus, Olympiodorus, Origenes, Severus, Theodoretus. Notae hexaplares praesertim in ff. 247-251, 253-264 (ps. 77, 37-82, 15), καθίσματα et stichometria (e. g. ff. 53^v. 447^v). Ff. 448-449 psalmus 151, in fine cuius: Βίβλος ψαλμῶν ρν' καὶ ὁ ιδιόγραφος.

2 Cantica cutena instructi, hoc ordine ^a (ff. 450-453^v) Exod. 15, 1-19; ^β (ff. 453^v-462^v) Deut. 32, 1-43, ^γ (ff. 462^v-465) I Reg. 2, 1-10, ^δ (ff. 465-469) Habac. 3, 2-19, ^ε (ff. 469-472) Is. 5, 1-19, ^ς (ff. 472-473^v) Ion. 2, 3-10, ^ζ (ff. 473^v-479^v) Dan. 3, 26-51, ^η (ff. 479^v-484^v) Dan. 3, 52-88 addita doxologia ἀπόστολοι — ἅγιον πνεῦμα τὸν κύριον ὑμνοῦμεν, ^θ (ff. 485-486) Luc. 1, 46-55, Magnificat, ^κ (ff. 486-487^v) Luc. 1, 68-79 Benedictus, ^λ (f. 488) Luc. 2, 29-32 Nunc dimittis, ^μ (ff. 488^v-491) Is. 38, 10-20, ^ν (f. 491^{r-v}) oratio Manasse sine commentariis, quae desinit abrupte in vv. ἡμάρτον ὑπὲρ ἀριθμὸν ψάμμου θαλάσσης (v. 9). Auctores nominantur: Cyrillus Alexandrinus, Eudoxius, Eusebius, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Ioh. Chrysostomus, Nicolaus presbyter, Severus, Theodoretus (cf. Corderius, Expositio Patrum graecorum in Psalmos, III, 1646, p. 853-932, 941-962, 933-939).

Codex splendidus, maxima cura descriptus, marginibus amplis praeditus, imaginibus affabre pictis ornatus. Constabat, ut videtur, fasciculis sexaginta tribus in prima cuiusque pagina summa signati notis, quarum vestigium vix unum superest (f. 235 Λ). Perierunt folium praeivium saltem unum in custodiam additum, fasc. γ' folia omnia praeter duo (17. 18), fasc. λγ' folia duo (post 299^v et 301^v), fasc. λθ' bifolium medium

(post 306^v), fasc. $\nu\gamma'$ folium ultimum (post 415^v), fasc. ultimi folium supremum (post 491^v).

Foliorum partem interiorem occupat textus sacer litteris grandioribus exaratus, exteriorem vero scholia caractere minutiore necnon compendiis pluries scatente (e. g. ff. 355^v. 365^v. 377. 380. 458) descripta. Inscriptiones, argumenta, litterae initiales maxime, lemmata usque ad f. 96^v auro distincta, postea autem minio solo; auctorum nomina de more omisa signantur in ff. 309-318 (ps. 101-103, 9).

Imagines ducentae viginti affabre pictae, auro variisque coloribus residentes (cf. Pitra, *Analecta sacra* II, p. 408-410; E. T. De Wald, *The illustrations in the Manuscripts of the Septuagint*, Vol. III. Psalms and Odes. Part 2. Vaticanus graecus 752, Princeton 1942).

Ferro deciderunt pars exterior f. 19, margines inferiores ff. 268 et 273. F. 217 notula arabica; foliorum summae (f. 1, $\nu\pi\epsilon'$; f. 491^v, $\nu\pi\eta'$). F. 2 nomen possessoris: † *Βιβλίω τῆς Παντανάσσου* (Mistralae?).

Integumentorum tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinata sunt dorsa nova, in quibus tesseræ gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

753 (olim 485). Saec. XI, membran., mm. 260 × 185, ff. 321, linn. 30 circa.

Commentarius in psalmos 77-150 ex Theodoro et Ps.-Petro Laodiceo (cf. cod. 412) maximam partem concinnatus, excerptis aliis auctus (Karo-Lietzmann, *Catalogus*, p. 60; typus XXIII). Inc. mut. *Νόμος ἦν ἀρχαῖος τὰς τοῦ Θεοῦ μὴ κρύπτειν εὐεργεσίας* (Corderius, *Expositio PP. graecorum in psalmos* II, p. 607). Praeter Theodoretum et Iohannem Chrysostomum citantur Basilius, Gregorius Nyssenus, Isidorus, Origenes. Expositiones variae in marginibus exterioribus contractae, longe vero fusiores quam ut ipsius Scripturae *κειμένω* pares respondeant, non semel ad reponendam exinde concinnatam foliis plenis dilatatae sunt (e. g. ff. 34-36^v. 82-99^v. 143-152^v. 190-202^v. 242-265^v. 304 ss.). Desiderantur ps. 100, 6-8 post f. 101^v; 138, 14^b-23^b *ἔτασον καὶ γνῶ[θι]* post f. 276^v; 147, 7 *αὐτοῦ καὶ τήξει αὐτὰ* — 148, 5^a *αἰνεσάτω[σαν] τὸ ὄνομα Κυρίου* post f. 299^v. Notae hexaplares.

Praemittuntur ¹ (ff. 1-2^v) <Eusebii?> argumenta in Psalmos inde a οζ' (M. 23, 69-72). ² (f. 2^v) canticorum hymnorumque matutini vespertinae index. ³ versus duodecasyllabi, ex quibus nonnulli atramento pallidioris descripti fere evanuerunt (vide G. Sola, *Giambografi sconosciuti del secolo XI*, apud *Roma e l'Oriente* XI, 1916, p. 18-27, 149-153): ^a (f. 3) Theophili grammatici in ludibrium s. Theodori Grapti (*Πάντων ποθοῦντων προστρέχειν*: M. 121, 997 D-1000 A; cf. B. H. G. 1746), ^b (f. 3^{r-v}) in Christum *ἀντιφωνητήν* (inc. *Τὴν εὐπρέπειαν ὡς ποθοῦσα σοῦ δόμου*, ed. Sola p. 24), ^c (f. 3^v) in B. M. V. (inc. *Χρυσός σε βασίλισσαν*, Sola p. 26), ^d (ib.) distichon (inc. *Τριάς τριάς μου τῶν φίλων*). ^e (ib.) <in reliquiis?> (inc. *Ὡς φόρτος ἡδὺς*, Sola

p. 149), ^f (f. 4) in <ecclesiam> B. M. V. (inc. *Ὁν νῦν θεωρεῖς*, Sola p. 149), ^g (ff. 4-5) <in Constantinopolim> (inc. *Ὁπου λόγος πρόεδρος*, Sola p. 20), ^h (f. 5) in <B. M. V.> *τὴν Γοργοπήκοον* (inc. *Ὡς οἶκον εἰδότες*, Sola p. 150), ⁱ (f. 5^{r-v}) epigrammata varia septem (Sola, p. 151), ^k (f. 5^v) <in Mariam sebasten> (inc. *Τάφος τὸ σῶμα*, Sola p. 152). Nominantur Zoe imperatrix et Romanus [1028-1034], Patricius vestiarius et praepositus, Michael ὁ νέος [Michael IV: 1034-1041] et Zoe.

In fine ¹ (f. 320) *ἐκ τῶν μέτρων τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου* excerptum ab editis longe diversum et brevius (inc. *Σάτον μόδ(ιος) κουμού(λατος)*; cf. Hultsch, *Metrologicorum Scriptt. reliquiae* I, p. 274); ² (ff. 320-321) Libanii characteres epistolares 1-11, 19, 22 tribus spuriiis additis (cf. ed. Weichert, Lipsiae 1910, p. XLV).

Subscriptio (f. 321^v), litteris inter se colligatis iterata: † *Ὅσοι τὴν παροῦσαν ἀναγινώσκετε βιβλίον διὰ τὸν Θεὸν μακαρίζετε Ἀντώνιον (μον)αχ(όν) ἐν τῷ μεγάλῳ καὶ ἀγγελικῷ σχήματι τελειωθέντα. εὐχεσθε δὲ καὶ ἐμοὶ τῷ τούτου ἀναξίῳ υἱῷ καὶ ἀμαρτωλῷ Χριστωδούλῳ τῷ πανευτελεῖ.*

Libri Psalmorum pars altera, exarata ab uno eodemque scriba, qui membrana factus parciore lacinias utcumque filis assutas pluries adhibuit (e. g. ff. 57. 95. 130. 145. 164. 183. 185. 250. 269).

Folia praevia quinque ex parte priore ni fallor avulsa. Fasciculi qui sequuntur sunt quadraginta quaterniones (si excipias 28 et 39 seniones, 13. 15. 16. quiniones, 21. 24. 31 terniones, 35 binionem, 22 et 25 foliorum septem) in prima cuiusque pagina summa dextrorsum signati (f. 50 ζ', f. 135 ιζ', f. 220 κη'), posterius vero notis novis quae iustum numerum duobus excedunt aucti. Perierunt primi fasciculi pars prior (ante f. 6), folium unum post 101^v et 276^v, duo post 299^v et totidem in fine.

F. 1 foliorum summa (φιλ. τκζ'); ff. 2^v et 3 monocondylium. In secturis libri clausi litteris capitalibus hodie dissolutis: *ψαλτήριον Δα(ν)ιδ τὸ ξζ' | ἐρμηνευθεῖς (!) | παρὰ τοῦ* (ex τῶν?) *μακαρίου Ἰω(άν)νου Χρ(υσοστόμου)*. F. 319 ante 318 repones.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesseræ gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

754 (olim 241). Saec. X in., membran., mm. 350 × 255, ff. 395 (— 1 et 2 omissis), linn. 35. Foliorum 3-36 turbatum ordinem restituimus.

Psalmi et cantica cum catena (Karo-Lietzmann, *Catalogus*, p. 39-41; typus XIII). Praemittuntur ¹ (ff. 3-8) inscriptiones et initia CLI psalmorum (excerpta apud Pitra, *Analecta sacra* II, p. 411, ubi codex numero 5 insignitus est). ² (f. 8^{r-v}) inscriptiones et initia canticorum necnon hymni matutini (cf. Pitra, p. 412-413). ³ (ff. 8^v-9) inscriptiones quae neque apud Hebraeos neque apud ceteros interpretes inveniuntur (Pitra, p. 412).

⁴ (f. 9) ex Ioseppi hypomnestico cap. ρη', de libris qui memorantur nec tamen reperiuntur (M. 84, 32 AB; cod. 752, f. 11r-v). ⁵ (ff. 9-12v) *Εὐσεβίου εἰς τοὺς ψαλμοὺς*, nempe ^a 'Ὁ μὲν ψαλμὸς ἔοικεν — διήρηται εἰς δύο (M. 23, 72-73 B 12), ^b de psalterii quintuplici divisione: *Πᾶσαν δὲ τῶν ψαλμῶν βίβλον εἰς πέντε — ἕως τῶν ἐσχάτων* (fere ut apud Origenem; M. 12, 1056 A 5-12), ^c <de compositione psalterii>: *Παρατηρητέον δὲ ὅτι μὴ κατὰ ἀκολουθίαν — ἐν τοῖς προφηταῖς* (M. 23, 73 B 12-D 10; Ioh. Mercati, *Osservazioni a proemi del Salterio* [= *Studi e Testi* 142] 1948, p. 113-115; brevius apud M. 84, 25 A), ^d de inscriptione *περὶ τέλους: Διὰ τοὺς ἐπιγεγραμμένους εἰς τὸ τέλος — ὁ σύμπας κόσμος* (Pitra, p. 437-438; M. 12, 1053-1056 A 2), ^e <rursus de divisione psalmodum>: *Τοὺς δὲ ψαλμοὺς καθολικώτερον — ὁμοῦ πάντες οἱ ψαλμοὶ ῥνα'* (Pitra, p. 413-418), ^f *γνώσις τοῦ διαψάλματος. Πολλάκις ζητήσας — καὶ σὺ ἐπιστήσεις* (M. 12, 1057 C 12-1060 C 5), ^g <de inscriptionibus>: *Ἐγὼ μὲν ᾄμην — Ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ* (M. 12, 1056 B 1-1057 C 10) καὶ τὰ ἐξῆς. ⁶ (ff. 12v-15v) quomodo arca in Hierusalem translata est et compositum psalterium (Pitra, p. 418-427). ⁷ (ff. 15v-25v) s. Athanasii epistola ad Marcellinum (M. 27, 12-45). ⁸ (f. 25v) Eusebii divisio psalterii (M. 23, 66 C-68 A; Mercati, *op. cit.*, p. 117) et (ff. 25v-28) argumenta (M. 23, 68-72) sub inscriptione *Κανόνες ψαλμῶν προγεγραμμένοι, ἐκάστου αὐτῶν δηλοῦντες τὴν ἐνέργειαν διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος προφητευομένην περὶ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ αὐτοῦ Εὐσεβίου ὑπόθεσις εἰς τοὺς ψαλμοὺς*. ⁹ (f. 28r-v) de septem editionibus Scripturae (M. 84, 28-32 A 3). ¹⁰ (ff. 28v-34) s. Gregorii Nysseni *ὅτι ἀνακολούθῳ (!) τῇ ζωῇ τοῦ Δαυὶδ ἢ τῶν ψαλμῶν ἀκολουθία*, hoc est In psalmodum inscriptiones II, 11 (M. 44, 541-548 B 13 *τρόπον νικᾶς* pluribus omissis); I, 2 sub inscriptione *συλλογαὶ ἀπὸ βιβλίου διεφθορότος ὑποβρυχίου γεγονότος τοῦ ἐν ἁγίοις κ. τ. λ. (Χρῆ τοῖνυν — γλυκαινόμενον: M. 436 B 9-437 C 9); I, 2-4 (M. 437 C 10-448 B 15 *μετουσίας κατορθουμένην*). ¹¹ (ff. 34-36) *ὑπόμνημα Ὀριγένους εἰς τοὺς ψαλμοὺς* (M. 12, 1060-1076); desiderantur vv. *ἐπὶ τὴν εὐσέβειαν τοῦ τῶν ὄλων Θεοῦ — ἀλλ' ἐπεὶ κατὰ τὸν Ἀκύ[λαν]* (M. 1064 A 2-1072 C 1) duobus foliis post 34v perditis. ¹² (f. 36r-v) Ioseppi *ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ κεφάλαιον* ρ', quae sint a Davide in fine gesta (M. 84, 25 B-28 A 4). ¹³ (f. 36v) s. Gregorii Nysseni *εἰς τὸ διάψαλμα* nempe *op. cit.* II, 10 usque ad illa *πρὸς τὸν ἦχον τῇ διανοιᾷ* (M. 533 D-536 A 11).*

1 (ff. 37-356v) Psalmi scholiis atque notis hexaplaribus circumsepti lateribus ex quattuor. Auctores nominatur: Adrianus (ed. Pitra, *Analecta sacra* II, p. 130-132), Anastasius Antiochenus, Apollinaris, Arse(nius), Athanasius, Basilus, Cyrillus, Didymus, Eusebius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Grego-

rius Siculus, Hesychius, Hieronymus, Iohannes Chrysostomus, Isidorus, Maximus, Nilus, Origenes, Theodoretus, Theodorus Antiochenus (Mopsuestenus; cf. *Le commentaire de Théodore de Mopsueste sur les Psaumes*, p. xvii). F. 356v psalmus 151.

In edendis commentariis Cyrilli Alexandrini, Didymi, Eusebii nostro [cod. D] usus est A. Maius.

2 Cantica utriusque Testamenti foliis plenis commentario aucta. ^a (ff. 357-360v) Exod. 15, 1-19; comment. inc. mut. *εἰδώλοις προστετηκότες* (Corderius III, p. 853 *Βασιλείου*, lin. 12); ^b (ff. 360v-370) Deut. 32, 1-43; ^c (ff. 370-372) I Reg. II, 1-10; ^d (ff. 372-376) Habac. 3, 2-19; ^e (ff. 376-383) Is. 26, 9-20; ^f (ff. 383-385v) Ion. 2, 3-10; ^g (ff. 385v-388) Dan. 3, 26-45, 52-56; ^h (ff. 388-389v) Dan. 3, 57-88; ⁱ (ff. 389v-391) Luc. 1, 46-55 *Magnificat*; ^j (ff. 391-392) Luc. 1, 68-79 *Benedictus*, ^k (ff. 392r-v) Luc. 2, 29-32 *Nunc dimittis*; ^l (ff. 392v-395) Is. 38, 10-20. In fine (f. 395r-v) litteris semi-uncialibus Manasse oratio, (f. 395v) hymnus matutinus Trisagio auctus. Auctores citantur: Basilus, Cyrillus, Didymus, Eudoxius, Eusebius, Gennadius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Hippolytus, Hypatius, Iohannes Chrysostomus, Maximus, Nicolaus presbyter, Origenes, Severus, Theod(oretus), Theodorus Heracleensis, Victor.

Codex accurate perscriptus. Comprehendebat fasciculos quinquaginta in prima singularum pagina notatos (cf. ff. 117 ις', 277 λς', 293 λη', 301 λθ'). Perierunt folium foliave in capite libri addita, folia duo post 34v et totidem post 36v scilicet partes extremae fasc. quinti, folium unum post 356v.

Textus sacer litteris erectis paullo grandioribus distinctus, lectiones hexaplares caractere semi-unciali. Scholiorum in psalmos series duplex, una nempe in centurias distributa, alia priori admixta indiciis geometricis compluribus signata.

F. 28 inverso lineae octo latino-italicae saec. XIII-XIV. De codice egit Bahlfs, *Verzeichnis...*, p. 256. In sectura superiore libri clausi littera N.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX.

755 (olim 486). Saec. XI, membran., mm. 363 × 233, ff. III (add.). 226, linn. 50 circiter.

Isaias cum catena (Karo-Lietzmann, p. 334-337: typus I; M. Faulhaber, *Die Propheten-Catenen nach römischen Handschriften*, 1899, p. 41-43, 46-78; Die Johannes-Catene; R. D. *Chaines exégétiques grecques*, col. 1147). Praemittuntur ¹ (ff. 2-7) capita Isaiiae prophetae πη' (M. 93, 1369-1385 C 3

eis θεωρίαν προκείσεται). ² (f. 7^{r-v}) <Iohannis Drungarii prologus> (M. 24, 81-82; Faulhaber, p. 192-196). ³ (ff. 7^v-8) s. Basilii argumentum, ὑπόθεσις τῆς βίβλου ἢ φανερὰ καὶ αὐτόθεν ληπτή. Ἐπειδὴ κατὰ χρόνους — συγκαταπεπλεγμένων (M. 30, 129 B 8-D 5). Ὁρώσι δὲ οἱ προφήται — ἀλλὰ πρὸς τὸν καιρὸν (124 D 1-125 A 14). Πῶς προεφήτεον — ἀμαρτίας σπύλων οὐκέτι (121 C 8-15). ⁴ (ff. 8-9^v) s. Cyrilli Alexandrini prooemium (M. 70, 9-13). ⁵ (f. 9^v) Theodoretii argumentum (ed. Möhle, apud *Mitteilungen des LXX — Unternehmens* vol. 5, 1932, p. 2; M. 81, 216-217).

Auctores nominantur: Apollinaris, Apollo abbas, Athanasius, Basilius, Cyrillus Alexandriae, Eusebius Caesariensis (vide quae scripsi apud *Revue Biblique*, 1933, p. 540-555), Eusebius Emesenus, Gregorius Nyssenus, Hippolytus, Iohannes Chrysostomus, Iosephus, Irenaeus, Origenes, Severianus, Severus Antiochenus, Theodoretus, Theodorus Heraclensis.

Liber ex exemplari mutilo descriptus (cf. ff. 135^v-144^v in Is. 34, 14-38, 13; eadem lacunae in cod. Ottob. gr. 452 ff. 107-110^v; in Chis. gr. 45 ff. 179^v-186^v, ubi prius apertae ab ipso scriba sed atramento diverso expletae sunt).

Scriptura accurata; textus sacer in pagina media, scholia in marginibus exterioribus per centenas distributa. Fasciculi quaterniones κη' in prima singulorum pagina ima sinistrorsum notati. In ff. 1 et 107 insitiis et in f. 225 picturae (de quibus vide A. Muñoz, *I codici greci miniati delle minori biblioteche di Roma*, 1905, tab. 24. 29. 33); ff. 2 et 10 taeniolae affabre decoratae; correctiones nonnullae (e. g. 50^v. 110^v. 195^v). F. 226^v manu recentiore *Pater noster* litteris graecis bis transcriptus; f. 37^v inter cetera parvi momenti nomen Μάρκος.

F. II ex codice moduli minoris avulsum, ad scripturam novam recipiendam lotum; inter ff. II^v et III laciniae ex alio recisae; f. III nota emptionis: *In mothono (?) a d(omi)no Lascarj p(ro) duc (?) L(aurentio ?)*; ib. index libri manu rudi saec. XV-XVI digestus. F. 19 <a Ioh. Hon. a Mallia> instauratum; f. 7 nota A. M(ai). De codice quaedam apud A. Rahlfs, *Verzeichnis...*, p. 256.

Integumentum ex corio castaneo signato.

756 (olim?). Saec. XI (ff. 1 et 13 saec. XVI), membran., mm. 285 × 215, ff. 301, linn. 40-48.

Evangelia quattuor, commentario <ps.-Petri Laodiceni> aucta, fere ut in cod. 358 (cf. Ios. Reuss, *Matthäus-, Markus- und Johannes-Katenen nach den handschriftlichen Quellen untersucht*, Monasterii in W. 1941). Praemittuntur pericoparum indices pro solemnitatibus anni, nempe ¹ (f. 2) evangelia matutina undecim (Gregory, *Textkritik des N. T.*, p. 364); ² (f. 2^{r-v})

<evangelia pro diversis sanctorum festis> (Gregory, p. 385-386); ³ synaxarium, hoc ordine: (ff. 2^v-3^v) Iohannes (Gregory, p. 344-347), (ff. 3^v-4) Matthaei lectiones sabbato-dominicae, (ff. 4-5) Lucae lectiones sabbato-dominicae, (f. 5^{r-v}) Marci lectiones sabbato-dominicae (cf. cod. 357), (ff. 5^v-6) evangelia passionum, magnae parasceves et sabbati sancti (Gregory, p. 363); ⁴ (ff. 6-9^v) menologium, quod des. abrupte in iun. 27: s. Samsonis (Luc. 12, 32-40; cf. Gregory, p. 365-381). In ff. additiis 1 et 13 cycli lunares et cyclus paschalis decemvennalis. ⁵ (f. 10^{r-v}) s. Athanasii* sermo in passionem, crucem et resurrectionem Domini, inde a vv. Ταῦτα γάρ, φησιν, ἐγένοντο usque ad πλήρωται καὶ πέπρακται (M. 28, 197 D 7-201 D 2).

¹ (ff. 14-96^v) in Matthaeum (ed. G. Heinrici, Lipsiae 1908; cf. Reuss, p. 62-63). ² (ff. 100-151^v) in Marcum (inc. Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην: ed. C. F. Matthaei sub nomine Victoris Antiocheni, Mosquae 1775); supplementa plura in nostro, e. g. ff. 113^v. 115^v. 116^v. 120^v-121^v. 145. 146^{r-v}. 148. Praecedunt ^a (ff. 97-98) capitula, ^b (f. 98^v) Cosmae Indicopleustae notitia (M. 88, 289 AB), ^c (ib.) argumentum Κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐπιτέγραπται ἐπειδὴ (Soden, *Die Schriften des N. T. I*, p. 314-315), ^d (ff. 98^v-99) argumentum aliud, cum expositionis initio concinens (Πολλῶν ὡς εἰκός — ἐφώτισεν: Matthaei, p. 2-4), ^e (f. 99) epigramma in Marcum (Πέτρον μνηθεῖς: Soden, p. 379). ³ (ff. 156-234^v) in Lucam (cf. M. Rauer, *Der dem Petrus von Laodicea zugeschriebene Lukaskommentar*, Monasterii 1920, p. 19, 43-46). Praemittuntur (ff. 152-154) capitula; prologi varii, nempe ^a (f. 154^v) de commentari indole (inc. Χρῆ τὸν ἐντυγχάνοντα τῆδε τῆ βίβλω, des. τοῖς ἐντυγχάνουσι τὰ νοήματα: Corderius, Cat. in Ioh. [vide infra] p. ** 2), ^b (ib.) Titi Bostrensis (Ἰστέον ὅτι τοὺς μὲν ἄλλους: ed. I. Sickenberger, *Titus von Bostra* [= *Texte und Untersuchungen XXI*, 1, 1901] p. 143), ^c (ff. 154^v-155) Cosmae Indicopleustae (M. 88, 289), ^d (f. 155) argumentum Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιτέγραπται (cf. Soden, p. 315), ^e (ib.) Io(hannis?) argumentum Λουκᾶς ὁ μακάριος (Soden, p. 306 [102]), ^f (f. 155^v) epigramma (Τρίτος δὲ Λουκᾶς: Soden, p. 379). Supplementa rariora (f. 221, Origenes = *Orig. Werke IX*, 1930, p. 227, 27-228, 30). ⁴ (ff. 238-299^v) in Iohannem (cf. Reuss, p. 177-178). Praecedunt (f. 235) capitula; prologi, scilicet ^a (f. 235^v) Τὴν ἅπασαν ἱστορίαν τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας (Corderius, *Catena Patrum graecorum in s. Iohannem*, Antverpiae 1630, p. ** 3^v-** 4^v), s. Iohannis Chrysostomi ^b (ff. 235^v-236) Τίνος ἕνεκε τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν — τὰς ἀπάντων ψυχὰς (Cramer, *Catena in evangelia s. Lucae et s. Ioannis*, Oxonii 1841, p. 178,

22-179, 7) atque ^c (f. 236) Πολλῆς ἡμῖν δεῖ σπουδῆς — λεγομένων τὸ ὕψος (Corderius, p. ** 2v), ^d (f. 236r-v) Theodori Mopsuesteni (cf. *Essai sur Théodore de Mopsueste*, 1948, p. 305-306), ^e (f. 236v) Cyrilli Alexandrini* Μετὰ τὸν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν σταυρὸν — ἔδραμε συγγραφὴν (cf. M. 73, 21 C 15-24 C), ^f (f. 237) argumentum Κατὰ Ἰωάννην τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται (Soden, p. 315-316), ^g (ib.) epigramma (Βροντῆς τὸν υἱόν: Soden, p. 379); sequitur alia manu scholion in 19, 25. Pericopa de muliere adultera obelis signata necnon commentario carens; supplementa in ff. 260, 271v, 274 (Cyrillus in 11, 52), 276v, 296 (Gregorius Nyssenus), 300 (Eulogius Alex. in 21, 15 ss.).

Liber accurate descriptus; partem foliorum mediam interiorem occupat textus sacer, margines vero exteriores commentarius. Fasciculis λη', quos complectitur, inserta sunt ipsa aetate qua exaratus est ff. 10-12, posterius autem ff. 1 et 13. Appicti sunt in campo aureo f. 11v evangelistae, f. 12 Iesus Christus; πύλαι, inscriptiones, litterae initiales maximae (ff. 14, 100, 156, 233) auro variisque coloribus ornatae.

F. 300v: Κύρ Φραγκίσκος Ἀκκίδας | ἐγγενὴς Κολασσαεὺς πολίτης | Μεσσήνης ἐν τῇ βασιλευσῶσῃ | τῶν πόλεων Ῥώμῃ ἠγάγε | τὸ παρὸν βιβλίον, ἔτει ἀπὸ | Ἀδάμ, ζ΄α' μηνὶ ἰουλίῳ ἰνδικτιῶνος α' (iul. 1583); de Fr. Accida vide Ioh. Mercati, apud *Studi e Testi* 68, p. 226-227.

Integumentum ex corio rubro, fibulis olim munitum, stemmate Gregorii XIII signatum; litteris aureis, in tabula anteriore ΕΙΣ ΤΑ Δ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΑΛΥΣΙΣ. | ΤΩ ΜΑΚΑΡΙΩ-ΤΑΤΩ. | ΓΡΗΓΟΡΙΩ. ΙΓ., in tabula postica Μ. Δ. LXXXIII. | ΚΥΡΟΥ. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ. | ΑΚΚΙΔΑ. ΔΩΡΟΝ. Foliorum secturae auratae.

Membranae latinae duae ad librum compingendum adhibitae praebent ^a (f. 1v) instrumentum donationis monasterio S. Salvatoris de Lingua dioc. Messanensis anno 1294 factae, ^b (f. 301 recens deglutinatum) instrumentum aliud anni 1335 coram vicario generali Iohannae reginae pro Calabria factum.

757 (olim 246). Saec. XI (ff. I. 1-13, 380 saec. XIII), membran., mm. 300 × 220, ff. I. 380 (+ 315*), linn. 37.

Ps.-Petri Laodicensi in quattuor evangelia (vide cod. 756). ¹ in Matthaeum, hac ratione: (ff. 14-109v) commentarius usui liturgico aptatus, nota ἀνεπίγραφος signatus [manu recentiore f. I: ὁ ἀνεπίγραφος οὗτος ἔστιν ὁ Πέτρος ὁ τῆς Λαοδικείας, ὅστις προηγείται τῶν ἄλλων ἐξηγητῶν ἐνταῦθα], inde a vv. τοιαύτας φαντασίας ποιοῦντα (Heinrici, *op. cit.*, p. 30, 13), scholiis auctus quorum auctores nominantur: Apollinarius, Basilius, Cyrillus Alexandrinus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Thaumaturgus, Iohannes Chrysostomus, Irenaeus, Origenes, Severus, Theodorus Heracleota, Theodorus Mopsuestenus, Titus (cf. Karo-Lietzmann, *Catalogus*, p. 562-563: typus II); (ff. 3-13v) commentarius saec. XIII novis membranis suppletus inde ab

initio usque ad illa (in 4, 8-9) ἀπαιτηθῆναι τοιαῦτα ὀπηνίκα τὰς (Heinrici, p. 30, 13); eadem manu (f. 1r-v) ὑπόμνημα εἰς τοὺς δώδεκα ἀποστόλους (cf. *Prophetarum vitae fabulosae*; ed. Th. Schermann, p. 107-114), (f. 2) versus in s. Matthaeum: Ματθαίου τόδε ἔργον (Soden, p. 378 [5]), (f. 2r-v) Matth. capitula ξη', (f. 2v) argumentum Κατὰ Ματθαίον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται (Soden, p. 314), (f. 3) prologus (Εὐαγγέλιόν ἐστὶ λόγος περιέχων — ἐπὶ ταύτην ὄρμησε τὴν συγγραφὴν), (f. 109v) stichometria et editionis nota. ² (ff. 110v-154) in Marcum. ³ (ff. 155-267) in Lucam. ⁴ (ff. 268-380) in Iohannem. Inseruntur (ff. 268v-270v) fragmenta <Theodori Mopsuesteni> (*Essai sur Théodore de Mopsueste*, p. 307-312).

Liber comprehendebat fasciculos μθ' gracili calamo exaratos. Deciderunt initium et finis, nempe fasciculi duo priores et tertii folium primum, fasc. μθ' folium foliave post primum, quae omnia saec. XIII suppleta sunt (ff. 1-13, 380).

F. Iv foliorum summa, πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα καὶ τρίτην κατοικία. F. I summo manu saec. XVI: *Quattuor Evangelistae Expositi*, inferius manu antiquiore: *Liber ... apostoli ... transumpt...* | *Lucianus xama manu p(ro)p(ria) d. VI*. Notulae <A. Mai> in ff. 20v, 27, 32, 33v. De codice egerunt Heinrici (*op. cit.*, p. xiv-xxvi passim), Rauer (*op. cit.*, p. 49-50), Ios. Reuss (*op. cit.*, p. 80-81, 122, 184).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentilitiae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii. Foliorum secturae caeruleo liquore tactae.

758 (olim 494). Saec. XII in., membran., mm. 375 × 275, ff. III (add., I et II chärtac.) 233, linn. 40 circiter.

1 (ff. 2-84v) in Lucam ἐρμηνεῖαι διαφόρων ἐρμηνευτῶν, nempe Ps.-Petri Laodicensi expositio (f. Iv manu saec. XVI: *in Lucam expositio Petri Laodicensi*) scholiis aucta, quorum auctores nominantur: Athanasius (f. 83), Cyrillus Alexandrinus (fragmenta notis signavit et edidit A. Maius [cod. D]; apud M. 72), Gregorius Nyssenus (f. 26), Iohannes Chrysostomus (ff. 22v, 33, 34v, 35, 46, 47v, 48, 67, 70v, 71, 71v, 79v, 80v, 81v, 82v, 83), Maximus (ff. 43, 54v), Origenes (ff. 33, 79v), Photius (ff. 28, 54, 75, 78v). Cf. Karo-Lietzmann, *Cat. graec. cat.*, p. 575 (= typus II); M. Rauer *op. cit.*, p. 24, 37, 51).

2 (ff. 87-233) in Iohannem eatena, ἐρμηνεῖαι διαφόρων ἐρμηνευτῶν (Karo-Lietzmann, *Catalogus*, p. 586-587 [= typus III]; Ios. Reuss, *op. cit.*, p. 190-196). Auctores nominantur: Apollinaris, Athanasius, Basilius, Cyrillus Alexandrinus, Didymus, Eusebius, Iohannes Chrysostomus, Maximus, Origenes, Photius, (Theodorus)

Hera(cleensis), Theodorus Mopsuestenus (cf. *Essai sur Théodore de Mopsueste*, p. 292); duobus foliis post 225^v deperditis effluxit 19, 30 κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα — 20, 6 τὰ ὀθόνια κείμενα [comm. abrumpitur in vv. ἐστὶ δὲ ἀμφίβολον (= Cyrillus Alex. apud M. 74, 668 A 2), resumitur in illa ἀνέστη τοῦ τάφου καὶ τοῦτο (= Isid. Pelus. Epist. I, 114; M. 78, 260 A 12]. Praemittuntur sub lemmate Κυ(ρίλλου) ^a (f. 85^{r-v}) Theodori Mopsuesteni prologus (*op. cit.*, p. 305–307), ^b (f. 85^v) praefatio altera (Τινὲς φασὶν ὡς μετὰ τὴν τοῦ σωτήρος ἡμῶν — ἔδραμε συγγραφὴν).

Codicis pars altera, quam efficiunt fasciculi 30 hoc ordine sese excipientes: ^a fasciculi undecim κ'-λ' notati, quaterniones excepto ultimo binione (ff. 2–85); ^b fasciculi undeviginti α'-ιθ' signati, item quaterniones praeter ultimum ternionem, ex quibus deciderunt folia duo post 225^v atque folium supremum. Insiticia sunt ff. 1 et 86, quae praebent imagines auro et coloribus diversis pictae, hodie satis attritae (f. 1^v s. Lucas, f. 86^v s. Iohannes).

Textus sacer litteris grandioribus distinctus paginam mediam ad oram interiorem occupat, exegeses autem circum exaratae sunt. Supplementa (e. g. ff. 19^v. 34. 38^v. 45. 46^v), correctiones nonnullae (e. g. ff. 14^v. 19^v. 29. 31^v). Aetate recentiore fasciculi iterum notati sunt, foliaque singula α'-σλε', lacuna post 225^v non deprehensa, computata.

F. 233 manu citata † Ἐτελήθη τῷ παρὸν ἔβαγγέλιῳ ἐτοῦς 'ςχπα' (ἰνδι)κτιωνῶς δ' ἐν μηνὶ ἰανουαρίῳ βασιλεβοντ(ος) κυρ Κομνηνοῦ Δοῦκα Ἀγγελου Παλεολογου (cf. f. III^v), quae a nostro, si scripturam inspexeris aliena sunt, rationi praeterea temporum repugnant.

Integumenti tabulae et dorsus insignia praefereunt Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVIII cum nota rubra 758. Fibularum vestigia.

759 (olim 493). Saec. XIV ex., chartac., mm. 220 × 145, ff. IV (add.). 264, linn. 24.

Catena in Lucam 12, 32 ss., <ἐκλογὴ ἀπὸ τὰς ἐξηγήσεις τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἀγίου εὐαγγελίου διαφόρων ἐξηγητῶν cod. In f. 1 summo add. man. recent. ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Νικήτ(α) Σερ(ρ)ῶν. De collectione vide quae scripsit Ios. Sickenberger, *Die Lukaskatene des Niketas von Heracleia*, 1902 (= *Texte und Untersuchungen*, N. F. VII, 4), de nostro p. 63–64, 109–112; cf. Karo-Lietzmann, *Catalogus*, p. 581 (= typus IV in Lucam).

Auctorum nomina accurate digessit A. Maius in ff. III^v–IV, longe plenius recensuit Sickenberger: Ambrosius, Amphilochius, Anastasius Sinaita, Apollinaris, Asterius, Athanasius, Basilius, Cassianus, Clemens, Cyrillus Alexandrinus, Ephraem, Epiphanius, Eusebius, Eutychius, Evagrius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hypatius (ed. F. Diekamp, *Analecta Patristica = Orientalia christiana Analecta* 117, 1938, p. 151–153),

Iohannes Chrysostomus, Iohannes Climacus, Iohannes Damascenus, Iohannes Geometra, Irenaeus, Isidorus, Leo Romanus, Macarius, Maximus, Nicetas Paphlago, Nilus, Origenes, Philo hebraeus, Phostorius, Photius, Psellus, Severus, Silvester, Theodoretus, Titus, Victor.

Fasciculi λγ' quaterniones. Officinarum signa: arcus (cf. Briquet 790), claves (cf. Briquet 3837), campana (cf. Briquet 3972). F. II inter alia saec. XV: *Marinus Tromba faciebat*; f. III schedula glutine adhaerens, in qua legitur <manu Ioh. Tortelli>: *Glossę diuersoru(m) doctoru(m) sup(er) euangeliu(m) Lucę* (cf. Muntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 247). Ff. 262–264 scriptura vacant. Secturae foliorum flavo liquore tinctae; in sectura inferiore inscriptio hodie vacillans.

Integumentum membranaceum; in dorso scutum Pii IX.

760 (olim 487). Saec. XI (ff. 1. 249–257 saec. XIV), membran., mm. 255 × 205, ff. 257, linn. 24.

1 (ff. 2^v–178) in Actus Apostolorum, Ἀναμνήσκει τὸν Θεόφιλον τοῦ εὐαγγελίου (sub nomine Theophylacti Bulgariae apud M. 125, 500–848 A 10 *ιάσεται αὐτοῦς*, paucis mutatis); desiderantur vv. *Βασιλείαν αὐτὸς ὁ Κύριος ἐκάλεσε — ἀποκαλύπτων μυστήρια* (M. 505 C 15–508 A 11) uno folio post 6^v deperdito; expositio nostra ex homiliis s. Iohannis Chrysostomi maximam partem depromitur. Praemittitur (ff. 1–2^v) notitia de gestis Apostolorum (initium *Ἐὶ καὶ πράξεις* apud M. 118, 29 A); sequitur (ff. 178^v–180) notitia de s. Pauli captivitate romana (Ἐπὶ τῆς Ῥωμαίων ὁ Παῦλος διετίαν ὄλην κ. τ. λ., sub nomine Euthalii apud M. 85, 709 B 3–712 B 15 *μέχρι τῆς τελειώσεως τριάκοντα καὶ πέντε*).

2 (ff. 181–246^v) *ἐρμηνεῖαι εἰς τινὰ ῥητὰ τῶν πράξεων*, nempe ut videtur excerpta ex praecedenti insertis locis nonnullis quorum auctores nominantur: Ammonius, Athanasius, Basilius, Cyrillus, Didymus, Epiphanius, Eusebius, Evagrius, Iohannes Chrysostomus, Iosephus, Irenaeus, Isidorus, Maximus, Origenes, Severianus, Severus, Theodoretus, Theodorus Heracleensis. Sequuntur ¹ (ff. 246^v–248) de captivitate romana s. Pauli ^a *Ὁ καθάπερ ὁ Σινωπεὺς — κατέμενον ἐν τῇ Ῥώμῃ* (M. 125, 848 B 12–C 10), ^b *Διετίαν ὄλην κ. τ. λ.* fere ut supra ff. 178^v–180; ² (ff. 248^v–249^v) peregrinationes s. Pauli (M. 85, 649–652).

3 (ff. 250–257, binis coll.) <Aristotelis *περὶ ἐρμηνείας*> cum interpretatione capp. 1–9 auctore Boethio, quae abrumpitur (f. 251^v) in vv. *non magis sic* (ed. Meiser, Lipsiae 1877, p. 10 l. 3).

Fasciculi 31 in prima singulorum pagina summa notati, accurate perscripti, ex quibus folia duo extrema olim deperdita saec. XIV suppleta sunt (ff. 1 et 249). Ff. 44, 148, 175 margines resecti.

Manu minuta exarata sunt ff. 250 ss., in quibus Aristotelis textus laterculum interiore occupat, Boethii autem interpretatio exteriorem ff. 250-251v.

Integumentum ex corio suboscuro saec. XVI, corrigiis atque catena olim munitum; tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1500 posterior: *Interpretatio in actus Apostolorum.* | 477 (sic). In dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 760. Foliorum secturae flavo liquore tinctae.

761 (olim 477). Saec. XI (ff. 11-5. 265. 266 saec. XIV), membran., mm. 345 × 257, ff. II. 266, linn. 40 circa.

<Ps.-Oecumenii> in epistolas s. Pauli (M. 118. 119; cf. K. Staab, *Die Pauluskatenen*, Romae 1926, p. 106); praecedit (ff. 1-6) <Euthalii> prologus *Τὸ φιλομαθὲς καὶ σπουδαῖον* (M. 85, 693-701 A 13 *διέγραψε πολιτείαν*, 708 B 1 *Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην* — 712 B 15 *τριακόνη καὶ πέντε*).

(ff. 6-56) in ep. ad Romanos inde a vv. *Τὸ ἀποῦσι γράφειν αἴτιον* (cf. M. 118, 324 B 10); — (ff. 56v-101) in ep. I ad Corinthios; — (ff. 101v-131v) in ep. II ad Corinthios; — (ff. 132-146v) in ep. ad Galatas; — (ff. 147-162v) in ep. ad Ephesios; — (ff. 163-174) in ep. ad Philippenses; — (ff. 174-185v) in ep. ad Colossenses; — (ff. 186-196) in ep. I ad Thessalonicenses; — (ff. 196v-203) in ep. II ad Thessalonicenses; — (ff. 203v-216) in ep. I ad Timotheum; — (ff. 216v-224) in ep. II ad Timotheum; — (ff. 224v-230) in ep. ad Titum; — (ff. 230v-232v) in ep. ad Philemonem; — (ff. 233-266v) in ep. ad Hebraeos. Epistolas singulas praecedunt argumentum et capitulorum index (cf. M. 85, 748-789), sequitur saepissime stichometria.

In custodiam addita sunt ¹ (f. I^rv ex codice latino saec. XIV avulsam, coll. 2, linn. 32) hymni ad B. M. V., inter quos *Mane prima sabbati* (Ul. Chevalier, *Repertorium hymnologicum* 11064), *Laetabundus exultet* (ib. 10012), *Imperatrix gloriosa* (ib. 8487). ² (ff. II^rv) Hebr. 13, 11-23 *τὸ αἶμα περὶ ἁμαρτίας — γινώσκετε τὸν ἀδελφόν*.

Fasciculi triginta quinque quaterniones (si excipias 8 et 31 paria foliorum, 18 bintonem, 35 foliorum septem, 29 foliorum novem, 27 quinionem), quorum notae originales perierunt. Folia plura olim perdita tam in principio quam in calce saec. XIV suppleta sunt (1-5. 265. 266) ab eo ut opinor qui fasciculos notis insignivit α'-λδ' inde a f. 9. Textus sacer paginam mediam occupat, commentarius margines exteriores. Epistolarum frontes necnon litterae initiales maximae auro variisque coloribus distinguuntur, capitula autem rubro caractere rubro semi-unciali; taeniola f. 9 ferro excisa.

Folia nonnulla humore inquinata; decurtati sunt margines inferiores ff. 165. 172.

175. 182. 191. 197. 229. 235, exteriores ff. 132. 204. 225; f. 9 summo notavit <L. Zaccagnius>: *Oecumenius in Ep(isto)las Pauli quibusdam in locis brevior editis*.

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 761. Fibularum vestigia.

762 (olim 491). Saec. X (ff. 113-119 suppl. saec. XV), membran., mm. 310 × 227, ff. 419 (412 ss. additicia), linn. 36.

Catena in s. Pauli epistolas (ff. 1-217) ad Romanos. (ff. 218-339v) ad Corinthios I, (ff. 340-411v) ad Corinthios II; abrumpitur in exegesis versus ultimi (*καὶ τῆς οὐσίας τὴν ἐνότητα* [= Ioh. Chrysost. apud M. 61, 608]. *Θεοδώρου* |). De collectione vide Karo-Lietzmann, *Catalogus*, p. 598-600 (= typus I); K. Staab, *Die Pauluskatenen*, p. 7-11: *Der Typus Vaticanus*; R. D. *Châines exégétiques*, 1209-1224.

Auctores nominantur: Acacius, Alexander Nicaenus, Apollinaris, Basilius, Clemens, Cyrillus, Didymus, Diodorus, Dionysius Areopagita, Eusebius (Caesariensis), Eusebius Emesenus, Gennadius, Gregorius Nyssenus, Iohannes Chrysostomus, Isidorus, Methodius, Oecumenius, Origenes, Photius, Severianus, Severus, Theodoretus, Theodorus Mopsuestenus, Theodulus chorepiscopus. Excerpta variorum auctorum edidit K. Staab, *Paulus-Kommentare aus der griechischen Kirche*, 1933 (Didymus, Eusebius Emesenus, Acacius Caes., Apollinarius, Diodorus, Theodorus Mopsuestenus, Severianus, Gennadius, Oecumenius, Photius).

Ff. 412 ss. ex aliis duobus codicibus aetatis necnon formae longe diversae haec praebent: ¹ (ff. 412 et 413, saec. XIV, mm. 210 × 145, linn. 28) <Ciceronis de divinatione>, nempe (f. 412^rv) I, 10 *quae nomen ex inuentore repperit — 12 uoces tristificas castis promebat Etrusis* (sic); (f. 413^rv) I, 17 *incuruum et leuiter a summo — 18, 35 cum terrae saepe fremit(us)*. ² (ff. 414 ss., saec. XIV, mm. 250 × 160, linn. 25) <Ps.-Epiphani in sepulturam Domini> hac ratione: (f. 414^rv) inde a vv. *διελύθησαν · προσέκοψαν* usque ad illa *τὸ μὲν καταπαυόμενον* (M. 43, 440 B 13-441 B 7), (ff. 415-418v) vv. *καὶ προσήγαγεν ὡς πρωτότοκος — ἀκατάληπτον θέ[αμα* (M. 444 B 2-449 D 8), (f. 419^rv) *ἔ]θνη πάντα ἐκ κατακλυσμοῦ — ὁ Θεὸς Λόγος ἐπεσκέψατο · ψυχαῖς* (M. 452 D 5-453 D 2).

Codex magni momenti ex exemplo lacunis hiante (e. g. ff. 218. 224v. 226v. 227v. 312v) accurate descriptus. Textus sacri pericopae caractere semi-unciali grandiore distinctae medias paginas occupant; spatio vacuo saeptae.

Fasciculi fuerunt olim quinquaginta duo, quaterniones praeter 28 foliorum septem et 43 ternionem; fasc. 15, qui perierat, septem foliis saec. XV (113-119) suppletus est; desideratur totius libri folium supremum post 411^v. Notarum originalium etiam vestigia evanuerunt; notae Latinae recentius in prima fasciculorum pagina ima dextrorsum additae.

Usui liturgico noster saec. XIII, ut videtur, aptatus est. F. 413 transverso nota antiquior *N* 15 2 *Plu.* Syllabus anno 1550 posterior nuper repertus tabulae priori aversae agglutinatus est. Notae A. Mai in ff. 1 et 411^v.

In tegumenti dorso tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

Codd. 763 (olim 488) et 764 (olim 492) inter libros typis impressos ab A. Maio repositi sunt, quippe qui praebeant « EXPOSITIONES ANTIQUAE AC VALDE UTILES breviter una cum perspicuitate habentes mirabilem, ex diversis sanctorum patrum commentariis ab Oecumenio et Aretha collectae in hosce novi testamenti tractatus. Oecumenii quidem in Acta Apostolorum, in septem epistolas quae Catholicae dicuntur, in Pauli omnes. Arethae vero in Ioannis Apocalypsin. Veronae MDXXXII ». Libri duo membranarum impressi; in fine (p. 1014): Veronae, apud Stephanum et fratres Sabios, MDXXXII. Mense Febr. Hodie: Membranac. I, 4-5.

765 (olim 489). Saec. XII, membran., mm. 360 × 285, ff. II. 178, linn. 55 circa.

Ps.-Oecumenii in epistolas s. Pauli (M. 118. 119; cf. K. Staab, *Die Pauluskatzen*, p. 132-136). (ff. 1-36^v) ad Romanos; commentarius inc. *Τὸ ἀποδοσι γράφειν αἴτιον τοῦ κείσθαι αὐτοῦ τὸ ὄνομα. Διὰ τοῦτο* (M. 118, 324 B 10); — (ff. 36^v-68^v) ad Corinthios I; — (ff. 68^v-91^v) ad Corinthios II; — (ff. 91^v-101) ad Galatas; — (ff. 101-111^v) ad Ephesios; — (ff. 111^v-120) ad Philippenses; — (ff. 120-126^v) ad Colossenses; — (ff. 126^v-133) ad Thessalonicenses I; — (ff. 133^v-137) ad Thessalonicenses II; — (ff. 137^v-145) ad Timotheum I; — (ff. 145-150) ad Timotheum II; — (ff. 150^v-153) ad Titum; — (ff. 153-154) ad Philemonem; — (ff. 154^v-177^v) ad Hebraeos. Epistolarum commentarios praecedunt argumentum *Ταύτην ἐπιστέλλει* necnon illud Theodreti, subsequuntur nota editionis et stichometria. Inter exegeses citantur Anastasius Sinaita, Basilus, Cyrillus, Gennadius, Ioh. Chrysostomus, Isidorus, Oecumenius, Severianus, Theodoretus.

Fasciculi κβ' quaterniones in prima singulorum pagina ima sinistrorsum notati, quibus praefixa sunt folia duo (II et 1; I et 178 a bibliopecto add.). Scriptura accurata compendiis scatens; inscriptiones rubro liquore distinctae.

F. II^v manu librarii coeua: † Θεοτόκε βοήθει τοῖς σοῖς δούλοις | Ῥωμανῶ (πρωτο-)σπαθ(αρίω) (καὶ κριτ(ῆ) ἐπὶ τοῦ | Ἱπποδρό(μου) τοῦ βήλου (καὶ) στρατιω(ικῶ) λογοθ(έ)τ(η) | τῶ γενεσίω καὶ εὐπρεπία τῆ αὐτοῦ συζύγ(ω) †; quae inscriptio litteris capitalibus superius iterata est manu posteriore, pluribus omissis, unde typis impressa a K. Staab (*op. cit.*, p. 132); hac dignitate functi sunt nonnulli (cf. Schlumberger, *Sigillographie de l'empire*

byzantin, p. 520-525). Ib. manu XIII ut opinor, index bibliothecae Michaelis Capradocis, cuius fuit liber; †... ἕτερ(ον) βαμβύκινον εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν ἐξηγημένον παρὰ τοῦ Κυ(ριλλου). ἕτερ(ον) βιβλίον βέμβρανον τοῦ Χρυ(υσοστόμου) εἰς τοὺς ἀνδριάντας. ἕτερ(ον) βέμβρανον τοῦ Δαμασκηνοῦ Ἰω(άννου). βιβλίον βαμβύκινον τοῦ ἀγ(ίου) Ἀθανασίου ἔχων ἐρωτοἀποκρίσεις καὶ λόγους δογμα(ικούς) καὶ ἄλλα τινά. ἕτερ(ον) βαμβύκινον τοῦ Ἀραβίτου καὶ ἐρωτήματα γραμματικά †.

F. II † *san pabolo*; f. I^v libri positio antiqua: *N* 26 [inferius 25] *P* *P/u*; f. 178 manu saec. XV-XVI (Demetrii Lucensis?): *ep(isto)le Pauli cum gl(ossa)*. Tabulae priori aversae agglutinavi syllabum anno 1550 posteriorem nuper repertum: *Catena in epistolas | Pauli | . 489*.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 765. Fibularum vestigia.

766 (olim 490). Saec. XI in., membran., mm. 383 × 285, ff. II. 249 (1-2 add., + 11^a. 149^a), linn. 40 circa.

Ps.-Oecumenii in epistolas s. Pauli (cf. K. Staab, *op. cit.*, p. 102-103). (ff. 3-44) ad Romanos; — (ff. 44^v-87) ad Corinthios I; — (ff. 87^v-121) ad Corinthios II; — (ff. 121^v-136^v) ad Galatas; — (ff. 136^v-151^v) ad Ephesios; — (ff. 151^v-163^v) ad Philippenses; — (ff. 164-173) ad Colossenses; — (ff. 173^v-183^v) ad Thessalonicenses I; — (ff. 183^v-189) ad Thessalonicenses II; — (ff. 189^v-201^v) ad Timotheum I; — (ff. 202-210^v) ad Timotheum II; — (ff. 210^v-214^v) ad Titum; — (ff. 215-217) ad Philemonem; — (ff. 217-249^v) ad Hebraeos. Epistolas singulas praecedunt argumenta *Ταύτην ἐπιστέλλει* necnon illa Theodreti; interpretationibus admixta sunt scholia quae prae se nomina ferunt (Acacius, Basilus, Cyrillus, Dionysius, Eusebius, Gennadius, Gregorius Nyssenus, Methodius, Oecumenius, Severianus, Theodoretus) fere ut in codice praecedenti.

Fasciculi 31 in prima cuiusque pagina summa dextrorsum notati, quaterniones praeter ultimum foliorum novem, quibus praefixa sunt folia duo saec. XIV, in quibus (ff. 1^v-2) argumentum in ep. ad Romanos, (f. 2^v) pictura arte non mediocri confecta auro diversisque coloribus renidens (s. Paulus inspirans s. Iohannem Chrysostomum).

F. 1 manu saec. XV-XVI: *ep(isto)le Pauli cum com(men)to. d(emetrius Lucensis?)* (cf. index librorum Sixti IV, apud Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...* p. 245: « Epistolae Beati Pauli cum Commento. Ex membr. in nigro »); f. II aversum in custodiam additum indicem praebet saec. XVI medii: *Catena hoc opus videtur. Theodoritum, Eusebium, Oecumenium, Seuerianum aliosque citat. partim consentit cum opere Veronae excusso* [supra codd. olim 763. 764] *partim dissentit, maxim(a) ex parte diversum opus est*; in membrana tabulae anteriori agglutinata libri positio: *N* 17 3 *Plu.*

F. I ex instrumento latino ann. 1564 avulsum et decurtatum.

Integumentum ex corio rubro; in dorso tesserae gentiliciae Innocentii XI et Laurentii Brancati de Laurea card. bibliothecarii. Foliorum secturae flavo liquore tinctae.

767 (olim 1108). Saec. XIV (ff. 2. 9. 10. 12. 19-21. 34-37. 121-125. 127-131. 137. 138. 140. 141. 143-165. 167-168) saec. XVI suppl.), mm. 320 × 220, ff. 169 (— 1), linn. 35-37.

Interpretationes in varios psalmos ex Nicetae catena desumptae (Karo-Lietzmann, Cat. graec. cat., p. 34: typus VIII), maximam partem sine auctorum nominibus refertae, lacunis compluribus hiantes, quae saec. XVI hic expletae sunt, illic autem chartis vacuis signatae. Codicem evolventes, res ut se habent perscribuntur:

(ff. 3-8^v) praefatio [prima verba quae expiscata sunt: *ἐκ τῆς μελωδίας* = Basilius apud M. 29, 212 B 5], comment. in ps. 1-2, 12 (Pal. gr. 247, ff. 5^v-14^v); f. 9-10 vacua; — (f. 11^{r-v}) in ps. 3, 6 ss. (Pal. 247, ff. 18^v-20); f. 12 vacuum; — (ff. 13-18^v) in ps. 4, 2-6 (Pal. 247, ff. 22-31^v); ff. 19-21 vacua; — (ff. 22-23) in ps. 6, 7 ss. (Pal. 247, ff. 37-39); — (ff. 23-28) in ps. 37 (Pal. 247, ff. 203^v-214); — (ff. 28-30^v) in ps. 87; — in ps. 62 interpretatio prior (f. 31^{r-v}) *Καὶ τοῦτον ὁ Δαυὶδ ἄδει τὸν ψαλμὸν* (Athanasius?) atque (ff. 31^v-32) interpretatio altera (Pal. 247, ff. 320^v-322^v); — (ff. 33^{r-v}) in ps. 102, 1-5; ff. 34. 35. 36 vacua; — (f. 37^{r-v} manu saec. XVI) in ps. 142, 1-3 additis nominibus Theodoretī et Iohannis Chrysostomi, (ff. 38-40) in eiusdem psalmi vv. 3-12; — (ff. 40-44^v) in ps. 140; — (ff. 44^v-46^v) in ps. 141; — (ff. 46^v-48) in ps. 129; — (ff. 48-51) in ps. 89; — (ff. 51-53^v) in ps. 100; — (ff. 53^v-56^v) in ps. 16 (Pal. 247, ff. 91^v-97); — (ff. 56^v-60) in ps. 24 (Pal. 247, ff. 135-141); — (ff. 60-64) in ps. 50 (Pal. 247, ff. 287-292^v); — (ff. 64-65) in ps. 53 (cf. Pal. 247 f. 297^v, ubi argumenti principium servatur); — (ff. 65-69) in ps. 54 (desideratur in Pal.); — (ff. 69-72^v) in ps. 90; — (ff. 72^v-76) in ps. 144; — (ff. 76-78) in ps. 145; — (ff. 78-84^v) in ps. 83-85; — (f. 85^{r-v}) in ps. 12 (Pal. 247, ff. 80^v-82); — (ff. 85^v-88^v) in ps. 30 (Pal. 247, ff. 166-171^v); — (ff. 88^v-96) in ps. 33 (desideratur in Pal.); — (ff. 96-107) in ps. 103; scholiorum auctores nominantur Athanasius, Basilius, Cyrillus, Dionysius, Eusebius, Gregorii Naz. et Nyss., Ioh. Chrysostomus, Isidorus, Theodoretus; — (ff. 107-112^v) in ps. 148; — (ff. 112^v-113) in ps. 149; — (ff. 113^v-114^v) in ps. 122; — (ff. 114^v-119) in ps. 135 et 136; — (ff. 119-120^v) in ps. 108, 1-6; — in ps. 117 ^a (ff. 121-125 manu saec. XVI, ex exemplo lacunoso) vv. 1-26^a cum interpretationibus Ioh. Chrysostomi, Origenis, Theodoretī, ^b (f. 126^{r-v}) in vv. 26^b-29; — (f. 126^v) in ps. 131, 1-5; ff. 127-131 vacua; — (ff. 132-133) in ps. 131, 8 ss.; — (ff. 133-136) in ps. 91-92; — (ff. 136^{r-v}. 139^{r-v}) in ps. 94; ff. 137 et 138 vacua; — (f. 139^v) in ps. 26, 10; — (f. 139^v) in ps. 31, 1-3; ff. 140. 141 vacua; — (f. 142^{r-v}) in ps. 44, 5-7; ff. 143-146

vacua; — in ps. 118 (ff. 147-165^v saec. XVI) vv. 1-135 cum scholiis Ioh. Chrysostomi, Origenis, Theodoretī, (f. 166^{r-v}) in vv. 136-146; ff. 167-169 vacua.

Liber humore inquinatus non citra textus detrimentum, morsu blattarum multifariam perterebratus, sine arte olim relectus. Charta spissa, stylus rudis. F. 13 manu saec. XVI: *In Psalmos expositio a. 4 usq(ue) ad 108. multa habet ex Chrysostomo; et uideatur epitome non unius tantum.*

Integumentum ex corio rubro, catena olim munitum; in tabulis scutum Marci Antonini Colonna card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 767.

768 (olim 804). Saec. XI, membran., mm. 308 × 225, ff. 229, coll. 2. linn. 22.

¹ Pro festis mobilibus lectiones Veteris Testamenti notatione epho-
netica instructae, hoc est (ff. 3-9^v) in vigilia Nativitatis Domini (cf. Menaea, ed. Romae, II 1889, p. 652-657); — (ff. 9^v-22^v) in vigilia Theophaniorum (Menaea, III 1896, p. 125-135); — (ff. 22^v-25) *τῆ δ' τῆς Τυροφάγου* (Triodium, ed. Romae 1879, p. 62-63, 64); — (ff. 25-27) *τῆ παρασκ. τῆς Τυροφάγου* (p. 80-81, 84); — (ff. 27-30^v) *τῆ β' τῆς α' ἐβδομάδος* (p. 123-125, 131-132), (ff. 30^v-34) *τῆ γ'* (p. 151-152, 153-155), (ff. 34-37^v) *τῆ δ'* (p. 167-168, 169-171), (ff. 37^v-41) *τῆ ε'* (p. 184, 185-187), (ff. 41-46) *τῆ παρασκ.* (p. 200-201, 203-206); — (ff. 46-49^v) *τῆ β' τῆς β' ἐβδομάδος* (p. 253, 254-256), (ff. 49^v-52) *τῆ γ'* (p. 261-262, 263-264), (ff. 52^v-55) *τῆ δ'* (p. 269-270, 271-272), (ff. 55-59^v) *τῆ ε'* (p. 276-277, 278-280), (ff. 59^v-63) *τῆ παρασκ.* (p. 285-286, 287-289); — (ff. 63-67^v) *τῆ β' τῆς γ' ἐβδομάδος* (p. 307-308, 309-311), (ff. 67^v-70^v) *τῆ γ'* (p. 316-317, 318-319), (ff. 70^v-73) *τῆ δ'* (p. 324, 326-327), (ff. 73-76^v) *τῆ ε'* (p. 331-332, 333-335), (ff. 76^v-80) *τῆ παρασκ.* (p. 340-341, 341-343); — (ff. 80-83) *τῆ β' τῆς μέσης ἐβδομάδος* (p. 371, 372-374), (ff. 83-86^v) *τῆ γ'* (p. 379-380, 381-383), (ff. 86^v-89^v) *τῆ δ'* (p. 373-394, 396-399), (ff. 89^v-92^v) *τῆ ε'* (p. 401-402, 403-404), (ff. 92^v-95) *τῆ παρασκ.* (p. 414-415, 415-416); — (ff. 95^v-98) *τῆ β' τῆς ε' ἐβδομάδος* (p. 439-440, 441-442), (ff. 98-101) *τῆ γ'* (p. 446-447, 448-450), (ff. 101-104) *τῆ δ'* (p. 455-456, 461-462), (ff. 104-108) *τῆ ε'* (p. 492-493, 494-496), (ff. 108-111^v) *τῆ παρασκ.* (p. 501-502, 504-505); — (ff. 112-117) *τῆ β' τῆς ζ' ἐβδομάδος* (p. 540-541, 542-545), (ff. 117-120) *τῆ γ'* (p. 550, 551-553), (ff. 120-124^v) *τῆ δ'* (p. 558-559, 561-563), (ff. 124^v-127^v) *τῆ ε'* (p. 568, 570-571), (ff. 127^v-133) *τῆ παρασκ.* (p. 576-577, 579-582), (ff. 133-135) in vigilia Palmarum (p. 602-604); — (ff. 135-139^v) *τῆ ἀγία καὶ μεγάλη β'* (p. 624-625, 625-627), (ff. 139^v-142^v) *τῆ γ'* (p. 634-635, 636-637), (ff. 142^v-146^v)

τῆ δ' (p. 644-646, 646-648), (ff. 146^v-151) τῆ ε' (p. 658-659, 660-663), (ff. 151-155^v) τῆ παρασκ. (p. 684, 704-706), (ff. 156-183) in sabbato sancto (p. 734-735, 738-760); — (ff. 183-184^v) in vigilia Ascensionis (Pentecostarium ed. Romae 1883, p. 308-309); — (ff. 184^v-186^v) in vigilia ss. Patrum (p. 334-336); — (ff. 186^v-189) in vigilia Pentecostes (p. 391-393); — (ff. 189-191) in vigilia sanctorum omnium (p. 443-445). Lectionibus singulis adiunctae sunt troparia, *προκειμένα*.

² pro festis immobilibus et diversis solemnitatibus lectiones utriusque Testamenti eadem notatione auctae, scilicet (ff. 191-195) sept. 1. 8. 14. 26; (ff. 195-197^v) octobr. 26 *eis τὸν σεισμόν*; (ff. 197^v-205^v) nov. 8. 13. 21; (ff. 206-209) ianuar. 1. 25; (ff. 209-211^v) febr. 1; (ff. 211^v-213) mart. 25; (ff. 213-214^v) maii 11 *eis τ(ῆν) γεν(ε)θ(λιον) τῆς πόλεως*; (ff. 214^v-220) iun. 24. 29. 20; (ff. 220-224^v) august. 6. 15. 29; — (ff. 224^v-226) *eis ἐγκαίνια ναοῦ*; — (f. 226) iul. 6 *τῆ παραμονῆ τῆς μνήμης τῶν χλ'... ἐν Χαλκηδόνι*; — (ff. 226-227^v) august. 16 *ἡ πα(ρα)μονῆ τῆς μνήμης τῆς γινομένης διὰ τὴν ἐπέλευσιν τῶν βαρβάρων*, des. abrupte. De ratione lectionum, vide A. Rahlfs, *Die alttestam. Lektionen d. griech. Kirche*, 1915 (= *Mitteilungen des Sept.-Unternehmens*, Heft 5), p. 126-146.

Folia quattuor ex codice eiusdem aetatis (coll. 2, linn. 33) avulsa et in custodiam addita, totidem fragmenta praebent vitae s. Spiridonis, hoc ordine legenda: (f. 228^{r-v}) *εὐλογίαν αὐτοῦ διὰ τῶν ἕτεῶν — ἐνόμιζεν τὸν ἅγιον παραμυθείας* (= cod. 803, f. 97 col. int. lin. 11 ab imo — f. 97^v col. ext. lin. 7 ab imo), (f. 229^{r-v}) *προσ]ήνεγκα. ταῦτα εἰπόντος — συνέτρεχον πάντες* (803, f. 99^v col. int. lin. 14 — f. 100 col. ext. lin. 16), (f. 1^{r-v}) *θαύματος. ταῦτα γὰρ καθ' ἑαυτὸν — οὐκ ἔδωκας τὴν τιμὴν αὐ[τοῦ* (803, f. 106 col. int. lin. 9 ab imo — f. 106^v col. int. lin. 3), (f. 2^{r-v}) *ἀπελθὼν εἰς τὸν ἴδιον οἶκον — πατὴρ ἡμῶν ἐ[παυεῖ* (803, f. 108^v col. int. lin. 6 ab imo — 109 col. ext. lin. 3 ab imo).

Liber magna cura descriptus, quem efficiunt hodie fasciculi viginti novem in prima et ultima singulorum pagina notis instructi, quaterniones (si excipias *θ'* foliorum novem, *κδ'* et *κς'* terniones, *κθ'* nunc foliorum quattuor ceteris perditis) atque folia additicia quattuor.

Inscriptiones, notatio, litterae initiales rubro colore appictae; initiales maximae multicolores, ornamentum frontis (f. 3) humore inquinatum, margo exterior f. 99 ferro decurtatus.

Tabulae anteriori aversae glutine adhaeret syllabus anno 1550 posterior (*Horologium* | 6 [cancell.]. 804), subter iteratus.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

769 (olim 510). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 290 × 220, ff. 351 (+ 185^a), coll. 2, linn. 30-41.

Officium pro festis mobilibus (cf. N. Krasnosel'cev, *Svedénija o někotoryh liturgičeskikh rukopisjah Vatikanskoj Biblioteki*, Kazan' 1885, p. 53). ¹ (ff. 1-235^v) Triodiam, fere ut in ed. Romana 1879, p. 1-760; initium (ff. 1-3) notis musicis auctus est; post *οἶκον* non semel inseritur narratio aut sermo sub inscriptione *συναξάριον* praemissis versibus duodecasyllabis (cf. ff. 5-7^v [*Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου συναξάρια εἰς τὰς ἐπισίμους τοῦ Τριωδίου ἐορτάς*]. 10^v-11^v. 15^v-17^v. 23-24. 35-36. 38-39^v. 60^v-61^v. 63^v-65^v. 99^{r-v}. 139-140. 155-156^v. 182^v-183^v. 188^v-189. 191^v-192^v. 195^v-196. 198^v-200^v. 204-206. 213-215^v. 222^v-223^v). ² (ff. 235^v-346) Pentecostarium; synaxarium inseritur ff. 236^v-237^v. 248^{r-v}. 259^v-260^v. 273^v-274. 281^{r-v}. 290^v-291^v. 302^v-303^v. 312^v-313. 318-319^v. 329^{r-v}. 332-333^v. 342-343^v. In fine (ff. 346-351) officium s. Georgii (cf. Menaea ed. Rom. IV, p. 363-380) atque (f. 351^v) s. Ioh. Chrysostomi* sermo catecheticus in s. Pascha (M. 59, 721-724).

Fasciculi quadraginta quattuor hoc ordine sese subsequentes: ^a (ff. 1-120) fasciculi quindecim in ultima singulorum pagina notati; linn. 32-41, chartae signum securis (cf. Briquet 7505), ^b (ff. 121-185^a) fasciculi octo quaterniones, excepto ultimo quinione; linn. 30, chartae signa avis (anser cf. Briquet 12103) atque littera *R* cum cruce (Briquet 8933); ^c (ff. 186-351) fasciculi viginti unus, item quaterniones, praeter ultimum nunc foliorum sex, in prima pagina notati; linn. 31; chartae signa avis, ut in foliis praecedentibus, atque forfices (cf. Briquet 3677). In fine doxologia et librarii excusatio.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, catena atque corrigiis olim munitum; in tabula anteriore aversa libri positio antiqua: *Ν Ιβ* [quem obtegebat frustum chartae notam 252 exhibens a nobis deglutinatum et inferius sepositum] *5 Plu*; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 769.

770 (olim 806). Ann. 1279-1280 (cf. f. 106), membran., mm. 265 × 190, ff. 106, linn. 22-24. Rescriptus.

I (scriptura recentior)

Lectiones Veteris Testamenti pro tempore Triodii, liturgico contextu auctae; prima (f. 3) *τῆ δ' τῆς τυρινῆς* (cf. Triodiam ed. Romae 1879, p. 62); fasciculo uno post f. 58^v deperdito desiderantur Is. 45, 14 *διαβήσονται πρὸς σὲ — 58, 5 οὐδ' ἂν [κάμψεις* (Triodiam p. 502, l. 8-559). — In custodiam praemissum est bifolium (ff. 1-2^v) notis musicis instructum ex alio codice avulsum, quod continet stichera idiomela Pentecostes (cf. Pentecostarium ed. Romae 1883, p. 404-405, 393-394, 408, 418-419).

II (scriptura antiquior)

Saec. IX, litt. unc., coll. 2, linn. 28.

<Timothei et Aquilae dialogus>; capitum numeri minio exarati hic illic eminent (f. 21 *ιη'*; f. 21^v *ιθ'*, f. 64^v *κα'*, f. 24^v *κδ'*, f. 17 *κη'*, f. 103^v *μζ'*). Scriptura nonnullis in foliis deleta est, alibi autem satis apparet liquore superinfuso ab A. Mai, ut puto, qui in schedulis tabulae anteriori aversae agglutinatis lineas plures explicavit: f. 18 *ὡς καὶ ἡμεῖς ἐν ἀληθείᾳ ἐλάλησαμεν ἐκ τῆς παλαιᾶς* (ed. F. C. Conybeare, *The dialogues of Athanasius and Zachaeus and of Timothy and Aquila*, apud «Anecdota Oxoniensia», Classical Series, part VIII, 1898, p. 76, l. 14-15), f. 24 *πάντα κατὰ τὸν ἅγιον Σαραπίωνα λέγει πρὸς αὐτοὺς* (cf. Conybeare, p. 104, l. 22), f. 43 *περὶ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἐλέχθη. περὶ δὲ τῶν μάγων τῶν προσκνησάντων αὐτῷ* (Conybeare, p. 70, l. 29-30), f. 50^v *οὐκ ἔσφαξεν ἀλλὰ ἔθλασεν ἐν τῇ χειρὶ ἀκουσίως* (Conybeare, p. 70, l. 15).

Subscriptio (f. 106; cf. Batiffol, *L'abbaye de Rossano*, p. 159): † Ἐγράφει καὶ αὐτὴ ἡ προφητικὴ δέλτος χειρὶ ἀμελοῦς καὶ χθαμαλοῦ καὶ ἀναξίου μοναχοῦ Μακαρίου (sic) τοῦ ἀπ(ὸ) τῆς μεγ(άλ)ης μον(ῆ)ς Σ(ωτῆ)ρ(ο)ς ἀκροτ(η)ρ(ι)ου Μεσ(σ)αν(η)ς, σπουδῆ καὶ οἰκονομ(ι)ᾶ τὸ (sic) πανεντίμ(ω) καὶ εὖ διακριτικῶ) Βλασίω ἐκκλησιάρχ(ω) τῆς εὐαγοῦς μον(ῆ)ς ὑπ(ε)ρ(α)γίας θεοτόκου Κρυπ(ο)φερ(ρη)ς. Πάντες ἀδελφοὶ καὶ οἱ ταύτην ἀναπήσσοντες εὐξασθ(ε) τῶν δύο, ὅπως καταξιώ(σ)η αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἐν τ(ῷ) χωρῷ τῶν δικαίων. ἀμήν ἀμήν γένοιτ(ο) ἀμήν. Ἔτος ςψπη'. Blasii nomen litteris arcanis atque communibus iteratum f. 105^v.

Fasciculi quaterniones olim *ιδ'*, hodie vero tredecim *η'* post f. 58^v deperdito. Ff. 105^v et 106 notulae latinae, inter quas *Ego frater Atomosi (?) monachos tis criptopher*.

Integumentum ex corio castaneo fibulis olim munitum. In tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso sillibus saec. XVII cum nota rubra 770.

771 (olim 807). Saec. XI, membran., mm. 247 × 173, ff. 298, linn. 45 circiter.

Triodium, sub inscriptione *Τριώδιον σὺν Θεῷ τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ σαββάτου τῆς ἀποκρέου μέχρι τῆς τῶν ἁγίων πάντων κυριακῆς* (Krasnoseljcev, *Svedenija*, p. 51-53). (ff. 11-32) sabbatum τῆς ἀποκρέου — dominica τῆς τυρινῆς (cf. ed. Romae 1879, p. 21-101); — (ff. 32^v-51^v) β' τῆς α' ἐβδομάδος — κυρ. α' τῶν νηστείων τῆς ὀρθοδ(ο)ξίας); — (ff. 51^v-68) τῆ β' τῆς β' ἐβδ. — κυρ. β' τῶν νηστείων; — (ff. 68-84^v) τῆ β' τῆς γ' ἐβδ. — κυρ. γ' τῶν νηστείων; — (ff. 85-103) τῆ β' τῆς μέσης ἐβδ. — κυρ. δ' τῶν νηστείων; — (ff. 104-118^v) τῆ β' τῆς ε' ἐβδ. — κυρ. ε'; — (ff. 119-145^v) τῆ β' τῆς ς' ἐβδ. — τῆ κυρ. τῶν βαίων — (ff. 146-169) τῆ ἀγία καὶ μεγάλη β' — τῆ ε'; — (ff. 169^v-177^v) τῆ ἀγία καὶ μεγάλη παρασκευῆ; — (ff. 178-185) τάξις καὶ ἀκολουθία τῶν ὡρῶν; —

(ff. 185^v-192) τῷ ἀγ. καὶ μεγ. σαββάτῳ; — (ff. 192^v-199) τῆ ἀγ. καὶ μεγ. καὶ λαμποφόρῳ νυκτὶ τοῦ Πάσχα; — (ff. 199-201) τῆ ἀγ. καὶ μεγ. κυρ. τοῦ Πάσχα; — (ff. 201-225) τῆ β' τῆς διακινισίμου — σαββάτῳ; — (ff. 225-233) τῆ νέα κυριακῆ; — (ff. 234-239) *Τριώδδ. μετ(ὰ) τὸ ἀντ(ί)πασχα. τῆ β' τῆς β' ἐβδ.* — τῷ σαββάτῳ; — (ff. 239^v-243^v) κυρ. β' μετὰ τὸ πάσχα; — (ff. 243^v-249^v) τῆ β' τῆς γ' — τῷ σαββάτῳ; — (ff. 249^v-252) κυρ. γ' ἀπὸ τοῦ πάσχα; — (ff. 252^v-262^v) τῆ β' τῆς δ' ἐβδ. — τῷ σαββάτῳ; — (ff. 262^v-265^v) κυρ. μετὰ τὴν μεσοπεντεκοστήν, δ' μετὰ τὸ Πάσχα; — (ff. 265^v-271^v) τῆ β' τῆς ε' ἐβδ. — τῷ σαββάτῳ; — (ff. 271^v-273^v) κυρ. πρὸ τῆς ἀναλήψεως, ε' μετὰ τὸ πάσχα; — (ff. 274-277^v) τῆ β' τῆς ς' ἐβδ. — τῆ δ' τῆς ς'; — (ff. 278-283) τῆ ε' τῆς ς' ἐβδομάδος, ἡ σωτήριος ἀνάληψις; — (ff. 283-296) τῆ ς' μετὰ τὴν ἀνάληψιν — τῆ ς' πρὸ τῆς πεντεκοστῆς; — (ff. 296-298^v) τῷ σαββάτῳ τῆς ν', μνήμη τῶν ἁγίων ἐβδομήκοντα ἀποστόλων, des. abrupte in ὠδῆς θ' stropham *Φθέγγος ἀστραπῆς*.

Praemittuntur (ff. 1-8) <idiomela>, quae inc. mut. καὶ τύπος ὁ αὐτὸς γενόμενος (Triodium ed. Romae, p. 361: dominica adorationis s. Crucis); ultima, in magna parasceve (Triodium, p. 703-704); — (ff. 8^v-10) in dominica τῆς ἀποκρέου τοῦ ἀσώτου canon, ποιήμ(α) Ἰωσήφ (op. cit., p. 12-16).

Poematum auctores citantur: Andreas Cretensis, Clemens, Cosmas, Georgius, Iohannes monachus, Iosephus, Leo imperator, Sergius, Tarasius, Theodorus Studita.

Liber accurate perscriptus. Inscriptiones, ornatus, litterae initiales coloribus fervidis rubro, caeruleo et flavo distincta ea ratione qua delectabantur Italo-Graeci.

Perierunt initium et finis. Supersunt fasciculi triginta septem, quaterniones (si excipias 2 foliorum decem, 18 foliorum septem, 35 foliorum novem) quorum notae suffixae sunt codice iam mutilo. In charta praevia a glutinatore addita schedula A. Mai et I. Cozza-Luzi.

Integumentum membranaceum; in dorso scutum Pii IX.

772 (olim 805). Ann. 1220-1221 (f. 115^v), chartae. (ff. 1. 120. 121 membran. add.), mm. 248 × 165, ff. 121, linn. 25.

Paracletice, ab editione Romana ann. 1885 discrepans. (ff. 2-7^v. 98^v. 8-13) tonus primus; inc. mut. *Ποίαν σοι ἐπάξιον ὠδὴν ἡ ἡμετέρα προσοίσει ἀσθένεια* (= canon B. M. V. in dominica; op. cit., p. 12); — (ff. 13-25^v) tonus secundus; — (ff. 25^v-38^v) tonus tertius; — (ff. 38^v-52^v) tonus quartus; — (ff. 52^v-68) tonus primus obliquus; — (ff. 68^v-81^v) tonus secundus obliquus; — (ff. 81^v-93^v) tonus gravis; — (ff. 94-97^v. 99-110^v) tonus quartus obliquus; — (ff. 110^v-115^v) exapostilaria et anastasima matutina (Par., p. 706-712). Sequuntur * (ff. 115^v-116^v) ἕτερα ἕξα(προστειλάρια) καθημε-

ρινὰ τῆς ὄλης ἐβδ(ομάδος), τῆ β' τῶν ἀσωμάτων — τῷ σαββάτῳ, ^b (ff. 116^v-118^v) canon paracliticus B. M. V. (inc. *Τῷ ὁδηγήσαντι πάλαι τὸν Ἰσραήλ*), ^c (f. 119) manu alia στιχηρῶν index brevis, ^d (f. 119^v) canon in defunctos ηχ. πλ. δ' (Paracletice, p. 696-697, 21 τῷ Χριστῷ μακάριοι συμβασιλεύουσι).

Folia tria in custodiam addita sunt. Duo (legenda in ordine: 121. 1^r^v) ex codice liturgico saec. XI-XII, linn. 22, avulsa, fragmentum praebent officii dormitionis B. M. V. (cf. Menaea VI, p. 397. 409-411, 12 *δυσωπούμεν σε, Πανύμνητε. χριστιανῶν |*); tertium, (f. 120^r^v) ex codice litteris semi-uncialibus saec. IX moduli amplioris desumptum et rescriptum, fragmentum continet passionis, ni fallor, sanctarum Agapes, Irenes et Chioniae (...[θερ?] μὴν πρὸς τὸν ἀγῶνα διαθερμαίνουσα — τεράστιον ὑπολαβόντες εἶναι πρόσφυγεῖν ἐχώρου).

Subscriptio (f. 115^v): † Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν ἡ' ἡγῶν διὰ χειρὸς Μαυριτίου του ἱερέως ἀμαρτωλοῦ καὶ καλλιγράφου ἐπὶ ἔτει, ςψκθ' ἰνδ. θ' ἡμέρα δ' ὄρα δ'. οἱ ἀναγινώσκοντες εὐχεσθ(ε) ὑπ(ὲρ) αὐτ(ὸν) διὰ τὸν κύριον. ἐν τῷ α' ἔτει (τῆς βασιερας.) ὅτε ἐστεφάνωσεν ὁ μέγ(ας) ἐν βασιλεύσειν Φρενδερίκου βασιλέως (22 nov. 1220)...

Codex in Italia meridionali charta vulgari necnon calamo rudiore descriptus. Comprehendebat, ut opinor, fasciculos duodecim quiniones in prima singulorum pagina notatos (cf. ff. 18. 28. 78); fuit olim Andreae sacerdotis (f. 118^v). Ff. 58 et insequentia fere omnia charta translucida nunc crocea contacta. In charta praevia a glutinatore addita positio codicis antiqua: *N° 39 3 Plu*; ib. syllabus anno 1550 posterior (*Horologium. 806.*), qui ad cod. 770 fortasse pertinebat.

Integumentum membranaceum. In dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

773 (olim 809). Saec. XV, chartae., mm. 213 × 130, ff. II (add.). 150, linn. 21-29.

1 (ff. 1-5^v) psalmi 1-8.

2 Octoëchus ex variis partibus concinnatus hac ratione: ¹ (ff. 6-18) stichera *κατανυκτικά*; primum Ὅτι τὸ πέλαγος πολὺν (Paracletice ed. Romae 1885, p. 24), ultimum *Μάρτυρες Κυρίου πάντα τόπον ἀγιάζετε* (p. 694); — ² officia sabbati ἐν τῷ μεγάλῳ ἐσπερίῳ et dominicae eis τὸν ὄρθρον: (ff. 20-32) tonus primus, (ff. 32^v-43^v) secundus, (ff. 43^v-54^v) tertius, (ff. 54^v-67^v) quartus, (ff. 67^v-79) obl. primus, (ff. 79-90) obl. secundus, (ff. 90-101) gravis, (ff. 101^v-113) obl. quartus, (ff. 113-119^v) exapostilaria anastasima undecim (Par., p. 706-712); — ³ (ff. 120-129) *ἑωθινὰ ἰα'*, poëma Leonis imperatoris notis musicis instructum (Par., p. 706-712); — ⁴ canones Metrophanis metropolitae Smyrn. *τριαδικοί*, nempe (ff. 130-132^v) tonus primus, (ff. 132^v-134^v) secundus, (ff. 135-137) tertius, (ff. 137-139^v)

quartus, (ff. 139^v-141^v) obl. primus, (ff. 141^v-144) obl. secundus, (ff. 144-146^v) gravis, (ff. 146^v-149^v) obl. quartus; omnes fere ut in ed. Romana (*κυρ. εἰς τὸ μεσονυκτικόν*).

F. 19 Libanii epistolae (ed. Foerster) 460. 133. ad Basilium 7.

Partes septem in unum conflatae: ^a (ff. 1-5) linn. 24-25; ^b (ff. 6-18) linn. 26-29, signum chartae trimontium cum cruce desuper (cf. Briquet 11859); ^c (ff. 19-26) linn. 21; ^d (ff. 27-32) linn. 23; ^e (ff. 33-119) folia tria suprema fasc. β', γ'-ιβ', quattuor priora fasc. γ' codicis accurate descripti, linn. 24, signum chartae scalā (?); ^f (ff. 120-129) signum chartae sagittae duae decussatae; ^g (ff. 130-150) fasciculi quaterniones duo α' et β' notati atque folia quinque, linn. 28.

F. 150^v possessoris nomen † αὐτῆ ἡγῶν (!) πέλει παπ(ὰ) κῆρ Γεωργ(ιω) τῷ Βερτούλ( ). F. IV nota ad trullum s. Sophiae pertinens: † εἰς τὰς ἰθ' τοῦ μαΐου μηνὸς ἐχάλασεν ὁ περιβόητος τροῦλλος τῆς ἁγίας Σοφίας. φεῦ τῆς ζημίας. ἔτους ςωνδ' (ἰνδικτιῶ) νός ἰδ' (= 1346).

Tabulae anteriori aversae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior (*Horologium. et alia. 809.*).

Integumentum ex corio viridi tesseras gentilicias Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii exhibens; in dorso, quod renovatum est, scuta Pii IX et A. Mai.

774 (olim 810). Saec. XII-XIII, membran., mm. 200 × 150, ff. II (add.). 160 (+ 104^a), linn. 27.

¹ (ff. 1-16^v) Lectiones N. T. pro diversis sanctorum festis et solemnitatibus, *ἀναγνώσμα(α)τ(α) καὶ εὐαγγέλι(α) εἰς διαφόρ(ους) μνήμ(α)ς καὶ λειτουργ(ίας) ms.*; prima lectio (Hebr. 9, 1-7) in festivitates B. M. V., ultima (Tit. 2, 11-14; 3, 4-7) in ss. Lumina; signantur inter alias commemorationes ss. Anna, apostoli, prophetae, Demetrius, Stephanus iunior, hierarchae, Hilario, mulieres martyres; recitantur pericopae pro variis commemorationibus (cf. Gregory, *Textkritik*, p. 384-386). ² evangelia usui liturgico, adhibitis rubricis, aptata: (ff. 18-70) *Matthaeus*; — (ff. 71-104^v) *Marcus* praemissis (f. 70) capitibus; — (ff. 105-160^v) *Lucas* usque ad 24, 27 *εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; καὶ ἀρξάμενος*.

Fasciculi praevii duo hodie sine notis (ff. 1-16) atque ^c alii in prima et ultima singulorum pagina signati (ff. 18-160) librum efficiunt. Ornatus simpliciores necnon litterae initiales (cf. ff. 1. 71. 105) coloribus paullo tenacibus picta; f. 18 Christus nimbifer in campo rubro. Ff. 17. 70^v. 104^a nunc vacua. Notulae latinae saec. XIV per totum codicem (pericoparum initium).

Ff. I et II in initio praemissa scriptiunculas parvi momenti exhibent a saec. XV repetendas: f. IV *tetraeuangelium .i. quat(u)or euangelia*, f. II^v inter alia *Eugenius episcopus romanorum* (Eugenius IV, 1431-1447?) et Aen. IV, 511. F. IV schedula chartacea cum nota 41, f. II nota 56. Tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Horologium et alia. | . 810.*

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso sillybus saec. XVII cum nota rubra 774. Exstant integumentis fibulae.

775 (olim 815). Saec. XV, membran., mm. 167 × 119, ff. II (add.). 171, linn. 16-17.

Horologium, περιέχων ἅσπασ ἀκολουθίας τοῦ νυχθημέρου ἀνελλιπῶς ms. (cf. N. Krasnoseljev, *Svedēnija*, p. 25-27). (ff. 1-21^v) ἀρχὴ τοῦ μεσονυκτικῶ (cf. Horologium ed. Rom. 1876, p. 3-17); — (ff. 22-38^v) ἕτερον μεσονυκτικὸν τοῦ σαββάτου (Hor., p. 18-26); — (ff. 39-44^v) κατὰ δὲ τὴν κυριακὴν, εἰ οὐ ποιοῦμεν ἀγρυπνίαν ψάλλομεν μεσονυκτικὸν τοιοῦτον (cf. Hor., p. 118-119 [τροπάρια]); oratio ad B. M. V. inter opera s. Ephraem Syri, ed. graec. lat. Assemani, III, p. 548-550). εἶτα καθίζομεν καὶ ποιοῦμεν ἀνάγνωσιν καὶ μετὰ ταῦτα ἀρχόμεθα τοῦ ὄρθρου; — (ff. 45-79) ἀρχὴ τοῦ ὄρθρου (Hor., p. 29-60); — (ff. 79-109) horae (Hor., p. 60-80, 91-94); — (ff. 109^v-113^v) μεσώριον τῆς ἐνάτης ὥρας (Hor., p. 95-97); — (ff. 113^v-122^v) ἀρχὴ τῶν τυπικῶν (Hor., p. 80-86); — (ff. 122^v-130) ἀρχὴ τοῦ ἑσπερινοῦ (Hor., p. 97-104); — (ff. 130^v-160) ἀρχὴ τῶν μεγάλων ἀποδείπνων (Hor., p. 105-125), inserta (f. 158^r-^v) s. Ephraem oratione (op. cit., p. 523); — (ff. 160-162^v) ἀπολυτίκια, rubrica praemissa εἰ δὲ οὐκ ἔστι τεσσαρακοστὴ ἀντὶ τοῦ «Κύριε τῶν δυνάμεων» [ff. 154^v-156^v; Hor., p. 121-122] λέγομεν τὰ ἀπολυτίκια τῶν ἡμερῶν (cf. Hor., p. 239-240, 126).

Alia manu (ff. 163-171^v) ἀπόδειπνον μικρὸν (cf. Hor., p. 126), cui subditur oratio ad angelum custodem. Πανάγιε ἄγγελε τοῦ Κυρίου ὁ ταχθεὶς φυλάσσειν — ἵνα φυλάξῃ με τῷ φόβῳ αὐτοῦ καὶ | .

Fasciculi κα' quaterniones, si excipias ultimum bifolium (ff. 1-162), atque folia novem ex alio codice, ut opinor, avulsa.

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI fibulis atque catena olim munitum: in tabula anteriore aversa index brevissimus: officiu(m) com(m)u(n)e q(u)otidianu(m), inferius positio libri antiqua: Ἰ 43 (quam notam ex 44 correctam obtegebat schedula chartacea numerum 285 prae se ferens a nobis deglutinata) ὁ Plu. In dorso sillybus saec. XVII cum nota rubra 775. In sectura libri clausi: μεσανηκτικ(ει?).

776 (olim 812). Saec. XV, chartac., mm. 145 × 110, ff. 210 (+ 116^a.^b. 147^a. 186^a. 204^a-^f. 208^a), linn. 20-21.

Codicis partem praecipuam (ff. 1-186^v) efficit Octoëchus ex sectionibus variis concinnatus.

1 Officia sabbati et dominicae, fere ut in cod. 773, ff. 20 ss. (ff. 1-8^v)

tonus primus, (ff. 9-16^v) tonus secundus, (ff. 16^v-23^v) tonus tertius, (ff. 24-32) tonus quartus, (ff. 32^v-40) obliquus primus, (ff. 40^v-48) obl. secundus, (ff. 48-55^v) gravis, (ff. 55^v-63) obl. quartus.

2 κανόνες καθημερ(ινοὶ) ψαλλόμενοι, tonus primus, nempe (ff. 65-69) canon in B. M. V. Ὑπέκει φόβῳ (ed. Sophr. Eustratiades, Θεοτοκάριον, 1931, p. 23-26); — (ff. 69-72) canon in s. Trinitatem Μίαν σε μέλπω (Paracletice, ed. Romae 1885, p. 5-8); — (f. 72^r-^v) stichera τῶν ἀσωμάτων (Par., p. 23), (ff. 72^v-76) canon in B. M. V. Ἀρρήτως συνέλαβες (Eustratiades, p. 117-120); — (f. 76^r-^v) stichera τοῦ Προδρόμου (Par., p. 36), (ff. 76^v-79^v) canon in B. M. V. Ἀγίασμα ἄχραντον (Eustratiades, p. 26-29); — (ff. 79^v-80) stichera <σταυρώσιμα> (Par., p. 40), (ff. 80-83) canon in B. M. V. Ὁ ταῖς στρατιαῖς τῶν οὐρανῶν (Eustratiades, p. 29-32); — (f. 83) stichera <τῶν Ἀποστόλων> (Par., p. 61), (ff. 83^v-86) canon in B. M. V. Ἡ βάτος ἐτύπου σε (Eustratiades, p. 107-110); — (f. 86^r-^v) stichera Παλάμας ἀχράντους (Par., p. 48), Ἐνύγης τῆ λόγῃ, Νηστείας λαμπρότητα, Τὸ πῦρ ἐν τοῖς σπλά<γ>χνους σου, (ff. 86^v-89^v) canon in B. M. V. Ἐν ἀπογνώσει συνέχομαι (Eustratiades, p. 32-35); — (ff. 89^v-90) stichera Σοῦ Σῶτερ, Οὐδεὶς ἀναμάρτητος, Ὑπὲρ τὰ ὀρώμενα, Χριστὸν ἐνδυσώπησον, (ff. 90-93) canon in B. M. V. Σωτήριος πέφυκας (Eustratiades, p. 36-39). In fine: ὁ πρῶτος ἦχος εἴληφε ἐνθάδε τέρμα.

3 stichera officii vespertini, scilicet (ff. 93-96) tonus secundus, (ff. 96-98^v) tonus tertius, (ff. 98^v-102) tonus quartus, (ff. 102-106) obliquus primus, (ff. 106^v-110) obliquus secundus, (ff. 110-112) gravis, (ff. 112-116) obliquus quartus.

4 canones τριαδικοὶ ut in cod. 773, ff. 130 ss., hoc est (ff. 117-123^v) tonus primus, (ff. 123^v-127^v) secundus, (ff. 127^v-131^v) tertius, (ff. 131^v-136) quartus, (ff. 136-138^v) obl. primus, (ff. 138^v-141^v) obl. secundus, (ff. 141^v-144) gravis, (ff. 144-147^v) obl. quartus.

5 stichera κατανυκτικὰ καὶ εἰς τοὺς αἶνους, prima Ὅτε τὸ πέλαγος (Paracletice, p. 24) et Μὴ ἀποδοκμάσης με (p. 34): (ff. 148-151) tonus primus, (ff. 151-154^v) secundus, (ff. 154^v-156^v) tertius, (ff. 156^v-158^v) quartus, (ff. 158^v-161) obl. primus, (ff. 161-113^v) obl. secundus, (ff. 163^v-165^v) gravis, (ff. 166-170) obl. quartus.

6 καθίσματα κατανυκτικὰ [eis τὸν ὄρθρον], primum Ἐν ἀνομίαις συλληφθεὶς (Par., p. 24): (ff. 170^v-171^v) tonus primus, (ff. 172-173) secundus, (ff. 173^v-175) tertius, (ff. 175-176^v) quartus, (ff. 176^v-178) obl. primus, (ff. 178-179) obl. secundus, (ff. 179-181) gravis, (ff. 181-182^v) obl. quartus, cui subnectuntur ¹ (f. 182^v) stichera tria μετὰ τὸ ἐωθινὸν εὐαγγ(έλιον)

τῆ μεγ(ά)λ(η) μ', ² (ff. 183-186^v) τὰ ια' ἐξαποστειλάρια μετὰ τῶν ἐωθινῶν (cf. Paracletice, p. 706-712).

7 <Isidori card. Rutheni> ¹ (ff. 187-196^v) stichera in s. Demetrium, ² (ff. 197-203^v) acoluthia in s. Michaellem et angelos (cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il cardinale Ruteno*, 1926, p. 30-31).

Tres partes in unum compactae. Primam (ff. 1-64) fasciculis octo constantem descripsit *Μανουήλ Ἄγγελος* (f. 64). Secundam (ff. 65-186^a) efficiunt fasciculi sexdecim in prima et ultima singulorum pagina notati, quorum portionem alteram, revera inde a f. 153^v exaravit Isidorus Ruthenus, ut edocuit vir acutissimus Ioh. Mercati (*op. cit.*, p. 30-31). Tertiam partem (ff. 187 ss.) confecit idem Isidorus, cui tribuendae sunt notae plures: (f. 204) declaratio apud concilium Basileense (*op. cit.*, p. 32, tab. III, 2), (ff. 205-208^v) index brevis *στιχηρῶν* hebdomadis, (f. 208^{av}) nomen proprium litteris inter se colligatis: ὁ Ῥωσίας Ἰσιδώρος (*op. cit.*, tab. II, 3), (f. 209^v) res diversae Leopoli die 7 dec. 1436 depositae (*op. cit.*, p. 33 et Addenda, p. 6; tab. III, 1); (ib.) lineae quinque latinae; in ff. 205 et 209^v imis notae chemicae ni fallor signis arcanis descriptae. Scriptura vacant ff. 64^v, 116^v-116^{bv}, 147^a, 186^a, 204^v-204^{iv}, 208^a, 209^r, 210.

Integumentum ex corio nigro saec. XVI fibulis olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 776. In sectura inferiore libri clausi *Οκταηχος*.

777 (olim 813). Saec. XIV, chartac. mm. 149 × 110, ff. 106, linn. 17-18.

1 (ff. 1-14^v) <officium s. Iohannis evangelistae>; inc. mut. τὸ Ἐν ἀρχῇ μὲν ἔφησε τοῦ Λόγου (Menaea ed. Romae 1888, I [sept. 26], p. 258, l. 16-275).

2 (ff. 15-106^v) Aesopi fabulae CCXLIV (ed. Chambry, Parisiis 1925 = cod. Mb); prima fabula *Ἀετὸς καὶ ἀλώπηξ φιλίαν πρὸς ἀλλήλους* (Chambry, p. 34-36); foliis pluribus deperditis desiderantur: ^a post f. 30^v conclusio fab. 113 et insequentes usque ad epimyth. (f. 31) οὐδὲ τὰ κοινὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐπιτελεῖν δυνάμενοι, ^b post f. 37^v quae sequebantur fab. 155 usque ad illa fab. 167 *τῆς ὑποσχέσεως ἐπελάθετο* (Chambry, p. 288, 2), ^c post f. 41^v fabulae 200 vv. *ἐφορήσας αὐτῇ — παθεῖν παρὰ τοῦ λέοντος* (p. 332, 21-333, 44), ^d post f. 51^v fabulae 246 vv. 3 et insequentes usque ad fab. 235 (f. 52). Fabulae numeris recentioribus 1-242 insignitae sunt.

Partes duae charta mediocri exaratae. Priorem efficiunt folia quattuordecim (1-14), alteram vero (ff. 15-106) fasciculi duodecim notati α'-β'. Deciderunt ex fasc. <γ'> folium primum (ante 31), ex fasc. <δ'> folia duo (ante 38 et 42), ex fasc. <ε'> folium primum (ante 52). Humore liber fere totus inquinatus.

Integumentum ex corio rubro; in dorso tesserae gentiliciae Pii VI et F.-X. de Zelada card. bibliothecarii.

778 (olim 635). Saec. XIV ex. (cf. ff. 155^v-156), chartac., mm. 223 × 146, ff. I. 594, linn. 25.

Corpus liturgicum (cf. Krasnoseljcev, *Svédénija ...*, p. 28-39).

1 (ff. 1-6) *Ἀκολουθία νήψεως καὶ νύψεως, νοὸς δηλαδὴ καὶ ἀμαρτημάτων συνεχῶς, ἐπιφέρουσα τὸ φρικτὸν μὲν τοῖς δαίμοσιν ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ... ποιημα μοναχοῦ Θεοκτίστου τοῦ Στουδίτου*, hoc ordine: (ff. 1-2) stichera προσόμοια (cf. *Horologium* ed. Romae 1876, p. 327-328), (ff. 2-5^v) canon Ἰησοῦ *γλυκύτατε Χριστέ* (p. 324-327; cf. cod. 721, ff. 147-150), (ff. 5^v-6) stichera alia.

2 (f. 6) *εὐλογητάρια ψαλλόμενα κατὰ πᾶσαν κυριακὴν μετὰ τὸν Ἄμωμον* (*Horol.*, p. 236-237).

3 (f. 7^{r-v}) *τροπάρια λέγομενα κατὰ κυριακὴν ἐν παρ' ἐν τῇ ἀγία καὶ μεγάλη μ', nempe Τὰ πλήθη, Τῆς μετανοίας, Ὑπερευλογημένη, Σήμερον* (*Triodium* ed. Romae 1879, p. 2, 33; *Paracletice*, p. 21), *Ἀναστὰς ἐκ τοῦ μνήματος*.

4 <Psalterium continuatum>, nempe psalmi et cantica. Psalmi in *καθίσματα* viginti distribuuntur, quibus singulis subnectitur oratio propria; praemittuntur (f. 8) versus duo: *Ἐνθάδε Δαυὶδ τοῦ θεοπτικωτάτου, Τὸ θυμοθελγὲς καὶ θεόπνευστον μέλος* et methodus psalterii devote sumendi, (f. 9) inscriptio *Ἀκολουθία ψαλλομένη ἐν τοῖς κελλίοις ἐν ἐκάστη ἡμέρᾳ* et rubrica. ^α (ff. 9-12^v) psalmi 1-8 atque (ff. 12^v-13^v) oratio s. Iohannis Chrysostomi, *Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς μου εὐχαριστῶ σοι ἐπὶ πᾶσιν*, ^β (ff. 13^v-18) ps. 9-16 atque (f. 18^{r-v}) oratio ad Christum, *Κύριε ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεός, πολλὰ ἐλέη ἐποίησας*, ^γ (ff. 18^v-24) ps. 17-23 atque (f. 24^{r-v}) oratio Macarii Aegyptii ut in cod. 607 ff. 77^v-78, ^δ (ff. 24^v-29^v) ps. 24-31 atque (ff. 29^v-30^v) oratio s. Arsenii, *Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰς προθυμίας τῶν σε ποθούντων ἀποδεχόμενος*, ^ε (ff. 30^v-35^v) ps. 32-36 atque (ff. 35^v-36^v) oratio s. Niconis, *Ὁ Θεὸς ὁ δίκαιος καὶ αἰνετός, ὁ Θεὸς μέγας*, ^ς (ff. 36^v-42^v) ps. 37-45 atque (f. 43^{r-v}) oratio s. Ephraem (Assemanus III, p. 483-484, ex nostro), ^ζ (ff. 44-49) ps. 46-54 atque (ff. 49^v-51) oratio s. Basilii, *Φρίττω καὶ τρέμω καὶ δέδοικα, κύριέ μου*, ^η (ff. 51^v-56) ps. 55-63 atque (f. 56^{r-v}) oratio s. Gregorii Nazianzeni, *Κύριε παντοκράτορ καὶ υἱὲ συνάναρχε, Λόγε τοῦ Πατρός*, ^θ (ff. 56^v-61^v) ps. 64-69 atque (ff. 61^v-62) oratio s. Eustratii (*Horologium*, p. 25-26), ^ι (ff. 62^v-68) ps. 70-76 atque (in marg. 67^v-68) oratio ad Christum, *Κύριε ὁ Θεὸς μου, ἐνοπιόν σου εἰμι*, ^κ (ff. 68-76) ps. 77-84 atque (ff. 75^v-76) oratio s. Ioh. Chrysostomi, *Δέσποτα Κύριε, Θεὲ τῶν ἀπάντων, ὁ τὰ πάντα πρὶν γενέσεως ἐπιστάμενος*, ^λ (ff. 76-81) ps. 85-90 atque (ff. 81-82^v) oratio s. Ioh. Damasceni, *Κύριε ὁ Θεὸς μου ὁ ἐν ἐλέει πλούσιος*, ^μ (ff. 82^v-87)

ps. 91-100 atque (ff. 87^v-88^v) oratio s. Basilii de confessione, Ὁ Θεὸς ἰλάσθητι μοι τῷ ἁμαρτωλῷ, ¹⁵ (ff. 88^v-93^v) ps. 101-104 atque (ff. 93^v-94) oratio ad Christum, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ πάντας ἀνθρώπους θέλων σωθῆναι, ¹⁶ (ff. 94-99^v) ps. 105-108 atque (ff. 99^v-100^v) oratio s. Ioh. Chrysostomi, Δέσποτα Κύριε παντοκράτορ, ποιητὰ τοῦ παντός, ¹⁷ (ff. 100^v-104^v) ps. 109-117 atque (ff. 104^v-105^v) oratio s. Ephraem (Assemanus III, p. 486), ¹⁸ (ff. 105^v-111^v) ps. 118 atque (ff. 111^v-112) oratio s. Basilii (Horologium, p. 15), ¹⁹ (ff. 112-116) ps. 119-133 atque (f. 116^r^v) oratio ad Christum, Δέσποτα Χριστέ ὁ Θεός, ὁ τοῖς πάθεσί σου (Horologium, p. 328), ²⁰ (ff. 116^v-121^v) ps. 134 atque (ff. 121^v-122^v) oratio ad Christum, Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, μνήσθητι ἡμῶν, ²¹ (ff. 122^v-126^v) ps. 143-150 atque (ff. 126^v-127^v) oratio s. Basilii, Δέσποτα, πολυέλεε Ἰησοῦ Χριστέ. Sequuntur (f. 127^v) ps. 151, (ff. 128-138) cantica utriusque Testamenti, quibus immixta est (f. 137^r^v) oratio paenitentis, Κύριε ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. In fine: τέλος τῶν εὐχῶν τοῦ ψαλτηρίου.

5 orationes variae ¹ (ff. 138^v-139) s. Iohannis Chrysostomi, Βασιλεῦ ἐπουράνιε, παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ² (f. 139) s. Mariae Aegyptiacae ad B. M. V., Πάρθενε δέσποινα θεοτόκε, ³ (ff. 139-141^v) Marci monachi ad B. M. V., Πολλῶν καὶ μεγάλων ἀπολαύσας δωρεῶν, ⁴ (ff. 141^v-142) Antiochi Pandectae, Παντοκράτωρ Λόγε τοῦ Πατρός, ὁ αὐτοτελής Θεός, ⁵ (f. 142) ad angelum custodem (Horologium, p. 335), ⁶ (f. 142) s. Niphonis, Εὐσπλαγχε, μακρόθυμε, ἀνεξίκακε, ἀναμάρτητε, ἀμνησικάκε Κύριε, ⁷ (f. 143^v) oratio Ἐκ τοῦ ὕπνου ἐξανιστάμενος (Horol., p. 2), quam praecedat dictum abbatis Silvani ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ desumptum, ⁸ (ff. 144-151) Thecarae monachi hymnus in honorem s. Trinitatis (ed. Venet. 1643, p. ζ'-κ'), cui subnectitur ⁹ (f. 151^r^v) oratio alia τοῖς αἰρουμένοις, Ἀλλὰ ἄφεςιν μὲν ζητῶν τῶν προτέρων μου ἁμαρτημάτων, ¹⁰ (f. 152^r^v) oratio s. Paĩsii Magni, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀγαθὴν ἡμέραν, ¹¹ (ff. 152^v-154) oratio ἐξομολογητικὴ ad B. M. V., poema Symeonis Metaphrastae, Δέχου τοίνυν, εὐμενεστάτη δέσποινα ἀγαθή, τὴν οἰκτρὰν μου δέησιν, ¹² (f. 154^r^v) oratio s. Antiochi Pandectae, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός μου, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου, ¹³ (f. 155) oratio vespertina Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε δέσποτα, Θεὲ παντοκράτορ (Horol., p. 104-105). — Sequuntur (ff. 155^v-156) tabulae paschales ann. 1390-1401 atque (f. 156) lineae plures de fragilitate vitae humanae.

6 ἀρχὴ σὺν Θεῷ, στιχηροκαθίσταρην, nempe Octoëchus (cf. Paracletice, ed. Romae 1885, p. 2 ss.): (ff. 157-193) tonus primus, (ff. 193-225) tonus secundus, (ff. 225^v-258) tonus tertius, (ff. 258-291) tonus quar-

tus, (ff. 291-325) tonus obliquus primus, (ff. 325-355) tonus obl. secundus, (ff. 355-385^v) tonus gravis, (ff. 385^v-419) tonus obl. quartus. Sequuntur (ff. 419-420^v) hymni τριαδικοί (Par., p. 713-715).

7 (ff. 422-433^v) εὐαγγέλια ἐωθινὰ τὰ ια' καὶ ἐξαποστειλάρια ἐωθινὰ τὰ ια' μετὰ τῶν θεοτοκίων αὐτῶν καὶ τῶν ἐωθινῶν ἰδιομέλων (cf. Gregory, *Textkritik*, p. 364; Paracletice, p. 706-712); praemittitur (f. 421^r^v) tabula dominicarum quibus ἐωθινὰ singula assignantur; subditur (f. 433^v) tabula tonorum et versuum ad evangelia dominicalia pertinentium (προκείμενα ἀλληλουάρια).

8 (ff. 433^v-442) Apostoli et evangelii lectiones pro dominica et feriis singulis τῆς ἐβδομάδος.

9 (ff. 442-444) canon ἱκετήριος in B. M. V., Ἀμελεία τὸν βίον (cf. Eustratiades, *Theotocarion*, 1931, p. 272-274).

10 (ff. 445-482) menologium (cf. Horologium, p. 127-218) atque (ff. 482^v-492^v) troparia Triodii et Pentecostarii (Hor., p. 219-233).

11 (ff. 492^v-498^v) Iohannis Eucharistorum canon in B. M. V., εἰς πόλεμον παθῶν ἀκαθάρτων κατανυκτικὸς ὅταν πολεμῆσαι τίς ὑπ' αὐτῶν, ποίημα τοῦ μακαριωτ(ά)τ(ου) Ἰωάννου μητροπολίτου Εὐχαΐτων, τοῦ Μαυροπόδος cod. Inc. Κόπασσον τὸν σάλον, ἀγνή, τῆς ψυχῆς μου, des. σὺ γὰρ ἡ σωτηρία τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν.

12 orationes duae ¹ (f. 499^r^v) s. Symeonis in monte Mirabili ad Christum, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Λόγε τοῦ Θεοῦ, Λόγε ἀθάνατε, ² (ff. 499^v-500) ad Virginem Mariam, Πανάγια θεοτόκε, ἀποδίωξον τοὺς πονηροὺς καὶ ἀκαθάρτους λογισμοὺς.

13 canones κατανυκτικοὶ ¹ (ff. 500-502^v) in Christum, Κύριε σωτήρ μου, ὁδοὺς μετανοίας καὶ κατανύξεως πύλας μοι ἄνοιξον, ² (ff. 503^v-506) Ἀθανασίου in marg. sup., canon martyrum Θεοδώρων, inc. Θρόνῳ τῷ θεῷ ἀειπτητοὶ ἀθληταί.

14 officia (ff. 506-526) s. Antonii (17 ian.; cf. Menaea III, p. 260-274); — (ff. 526-542^v) ss. Basilii Magni, Gregorii Theologi, Ioh. Chrysostomi (30 ian.; cf. p. 418-421).

15 (ff. 546^v-559) officium sanctae communionis, nempe preces variae, fere ut in Horologio (p. 312-323). Praecedunt ^a (ff. 542^v-543) admonitio de sacris mysteriis, praesertim de ἀντιτύποις; ^b (f. 543^r^v) s. Basilii ep. 93 (M. 32, 484-485); ^c (ff. 543^v-544^v) excerptum ex vita s. Lucae iunioris (cf. M. 111, 453 D-457 A); ^d (ff. 544^v-546) absolutio ante sacra mysteria sumenda (Ioh. Morinus, *Commentarius hist. de discipl. paenitentiae*, 1685, Appendix, p. 81 C-E). Insequuntur ¹ (ff. 559-562) preces ad mensam pertinentes (cf. Horologium, p. 105); ² (ff. 562-564) ἀκολουθ(ια) ἐπὶ νυκτερινῆς

φαντασίας καὶ ὄνειρώξεως (cf. officium in sacerdotem turpi somnio pollutum, apud Goar, Euchologium, p. 701-704); ³ (f. 564) oratio s. Ioh. Chrysostomi ὅταν ἄρξηται τις τοῦ ἀναγινώσκειν (Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, διάνοιξον τὰ ὦτα); ⁴ (f. 564^v) orationes brevissimae s. Isaac Syri; ⁵ (f. 564^v) oratio s. Ioh. Chrysostomi (Δέσποτα Κύριε ὁ Θεός μου, εὐχαριστῶ σοι, des. abrupte τὸ βαρύτατον ἄχθος τῆς |; cf. supra f. 12^v) posterius cancellata.

16 (ff. 565-566) τοῦ Ψελλοῦ περὶ τῆς συντελείας, nempe de diversis isopsephiis (crux, angelus, Moyses, Christus); citatur Andreas Salus. Inc. Εὐρον ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς Ἀποκαλύψεως, des. ζῶ καὶ διαμένω εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

17 de Constantino et Constantinopoli, scilicet ¹ (ff. 567-575^v) donatio Constantini, quae dicitur, ut in cod. 614 ff. 76-79; ² (ff. 575^v-586^v) κτίσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, hoc est Πάτρια ΚΠ. III, 215 et IV, 1-35: narratio de structura s. Sophiae (Th. Preger, Script. orig. Const., II, 1907, p. 283-289); ³ (ff. 586^v-588^v) de electione patriarchae (Codinus, de officiis CPolitanis, 20; M. 157, 116-120).

Manus diversae sese excipientes (e. g. ff. 332, 356, 391, 493). Libri praecipuam partem (ff. 8-564) efficiunt fasciculi ο' in prima cuiusque pagina signati, quaterniones (praeter ζ'. ιθ'. ξβ' foliorum septem, θ'. ιζ'. ξζ' foliorum novem, νβ' foliorum quinque), quibus praefixa sunt folia septem atque subiuncti fasciculi ιζ'-ιθ' ex alio codice detracti (ff. 565-588). Chartae signa: arcuballista, gladii duo decussati. Ff. 589-594 vacua.

F. I notitiae breves quattuor: ¹ ἔτους ,ζωμ' ἰνδ. θ' μηνὶ ἰουνίῳ ιδ' [quae inter se non cohaerent] Andronici Palaeologi obitus; ² ἔτους ,ζωνε' ἰνδ. ιε' μηνὶ (ι) φεβ. β', ἡμέρα σαββάτω (= 2 febr. 1347) εἰσῆχθη ὁ βασιλεὺς κυρ Ἰω(άννης) ὁ Καντακουζηνὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἐβασίλευσεν δὲ ἔτη η'; ³ Iohannis Calecae obitus, 29 dec. 1347 (Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro...*, p. 202 n. 1 et 228 n. 1); ⁴ eventus ann. 1354 et 1376 (*op. cit.*, p. 131 n. 3). In eodem folio superiore indiculus brevis saec. XVI *Aliquid officij com(m)unis* (cf. inventarium librorum Sixti IV, apud Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 244: « Aliquid Officii communis. Ex papiro in pavonazio »; f. IV schedula chartacea cum numero 302. Nostrum mutuo accepit L. Allatius 16 mart. 1642 (Archiv. Bibl., t. 26, f. 422).

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, corrigiis atque catena olim munitum; in tabula anteriore aversa nota rubra ex V *Pluteo*, in dorso sillybus chartaceus saec. XVII cum nota rubra 778. In sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigia.

779 (olim 808). Ann. 1408 (f. 270^v), chartac., mm. 215 × 140, ff. I (add.). 369 (+ 130^a), linn. 25.

Varia liturgica ex Menaeis excerpta (cf. Krasnoseljcev, *Svėdenija...*, p. 39-48).

1 Idiomela totius anni, nempe (ff. 1-19) septembris (Menaea ed.

Romae 1888, p. 7 ss.); — (ff. 19-29) octobris; — (ff. 29-43) novembris, — (ff. 43-62) decembris; — (ff. 62-80) ianuarii; — (ff. 80-84) februarii; — (ff. 84-88) martii; — (ff. 88^v-91^v) aprilis; — (ff. 91^v-93) maii; — (ff. 93-101^v) iunii; — (ff. 101^v-110^v) iulii; — (ff. 110^v-122) augusti. Insequuntur (f. 122) evangelium [Matth. 5, 14-19] pro festo hierarcharum, (ff. 122^v-123^v) lunae cycli, (ff. 123^v-127) officium dominicae τῶν προπατόρων (cf. Menaea II, p. 521 ss.), (ff. 127^v-128^v) in diebus 2 et 3 ianuarii, προεόρτια τῶν Φώτων (cf. III, p. 27-29, 42-45).

2 officia selecta: (ff. 129-146^v) septembris 1. 6. 8. 13. 14. 26; in f. 146^v [sept. 26] poema <Nicephori> (μον)αχ(οῦ) τοῦ Βλεμίδου (inc. Δεῦτε, πνευματικοῖς ἄσμασιν ἀννυμήσωμεν τὸν θεολόγον); — (ff. 146^v-152^v) octobris 26, officium s. Demetrii; — (ff. 153-176) novembris 8. 12. 13. 21; — (ff. 176-206) decembris 5. 6. 20. 21. 22. 23. 24. 25; — (ff. 206-262^v) ianuarii 1. 2. 3. 6. 11. 17. 20. 25. 27. 28. 30; — (ff. 263-271^v) februarii 2. 24; — (ff. 272-285) martii 9. 24. 25. 26; — (ff. 285-289) aprilis 23. 25; — (ff. 289-302^v) maii 2. 5. 6. 8. 21. 25. 29; — (ff. 302^v-315^v) iunii 8. 12. 24. 29; — (ff. 315^v-330) iulii 1. 2. 8. 11. 15. 17. 20. 22. 25. 27; — (ff. 330-361) augusti 1. 2. 5. 6. 14. 15. 29. 31. Insequuntur addenda, nempe (ff. 361^v-362) maio 8; (ff. 362-363) iunio 30, (ff. 363^v-365) 29; (ff. 365-369) offic. dominicae ante Christi nativitatem (cf. Menaea II, p. 519-536), (f. 369^v) Matth. 1, 18-25. F. IV fragmentum officii (6 ian.; 21 ian., s. Eugenius et socii).

Subscriptio (f. 270^v; cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il cardinale Ruteno*, p. 66 n. 1): † ἐγράφησαν οἱ βίβλοι αὐται ὁ τε τὸ μηναιὸν, σὺν τὰ ἰδιόμελα τοῦ χρόνου ὅλου τριῶδιον δὲ, καὶ ὀκτώηχος. μετὰ δὲ καὶ ἐκλεκτοὺς κανόνας τῶν ἀγ(ίων), διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ ἀναξίου, τάχα δὲ καὶ ἐπισκόπου Θεοδούλου, τοῦ ποτὲ Τραπεζοῦντος, ἐν τῇ Μοσχόβιον πόλει μετὰ ἀσθενείας καὶ μακρνοσίας καὶ κόπου πο(λλ)λοῦ... ἐτελειώθη τῷ ,ζω' ιδ' μηνὶ αὐγούστ(ω), (ἡμέρᾳ) β' εἰς τ(ὴν) γ' ἰνδ. α' † κ. τ. λ.

Fasciculi quadraginta octo litteris graecis necnon slavice in prima et ultima singulorum pagina notati, quaterniones (si excipias α' foliorum septem, μζ' et μζ' biniones, μη' foliorum trium), quibus praemisum est f. I. Chartae signum forfices.

F. I libri positio antiqua: Ν 36 [quem numerum obtegebat frustum chartae, notam 278 exhibens posterius cancellatam, a nobis inferius repositum] 5 *Plu*; ib. syllabus anno 1550 posterior, qui revera ad cod. 729 pertinet (*Institutiones monasticae | et alia. | 499*). In sectura inferiore libri clausi: ΜΗΝΑΙΟΝ...

Integumentum ex corio rubro, fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentilitiae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 779.

780 (olim 816). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 147 × 105, ff. 184 (+ 11* vacuum), linn. 15-17.

Octoëchus, nempe (ff. 12-34) tonus primus (Paracletice ed. Romae 1885, p. 2-21); — (ff. 34^v-54^v) secundus (p. 100-115); — (ff. 54^v-71^v) tertius (p. 186-201); — (ff. 71^v-90) quartus (p. 272-288); — (ff. 91^v-109) obliquus primus (p. 262-379); — (ff. 109-127^v) obl. secundus (p. 450-467); — (ff. 128-147^v) gravis (p. 534-550); — (ff. 148-168) obl. quartus (p. 616-633); — (ff. 168^v-181) *ἐξαποστειλάρια* matutina undecim (p. 706-712). In fine (ff. 181-182) *εὐλογητήρια ἀναστάσιμα* (Horologium ed. Romae 1876, p. 236-237) atque preces duae (ff. 182^v-183) ad sacram communionem pertinentes (*Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ, Σγησάτω πάσα σὰρξ*).

Praemittuntur (ff. 1-11^v) uniuscuiusque toni *μακαρισμοί* fere ut in Paracletice (p. 22 ss.).

Codicem efficiunt folia duodecim (1-11*) atque fasciculi κβ' in prima singulorum pagina notati. F. 184^v lingua graecitatis infimae lineae tres (*τόπος ὅπου χρῆσι(ω) το σι(ο)ν λεγεται(αι) χιμάρα μακρά ἀπο τους κ(ε)φλους (Cefalù?) μ(ι)λ(ια) λε πρὸς τ(ὸν) μᾶστορην εἰσιν αρβα-νιτε ?*).

In charta praevia aversa syllabus anno 1550 posterior: *Officium cum hymnis | nominatum secundum | graecos Octaicum | . 54*; quem numerum cancellatum supplerunt 816 dextrorsum appictus atque 780 frusto chartae sinistrorsum agglutinatus.

Integumentum ex corio rubro; in tabulis tesseræ gentiliciae Pii VI et F.-X. de Zelada card. bibliothecarii; in dorso, quod renovatum est, scuta Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

781 (olim 504). Saec. XI, membran., mm. 250 × 190, ff. 152 (+ 46*. 121*), coll. 2, linn. 27.

Evangelicae lectiones pro festis mobilibus et immobilibus necnon pro diversis solemnitatibus (cf. Gregory, *Textkritik* ..., p. 344-385).

1 Pro festis mobilibus, nempe (ff. 1-35) Iohannes; in fine: † *ἐγράφη τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἑλληνιστὶ εἰς Ἔφεσον μετὰ ἔτη λ' τῆς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, ἐπὶ Δομετιανοῦ βασιλέως. ἔχη δὲ ῥήματα ,δδλη', στιχχ. βκδ', κε(φάλαια) σλβ'. (ff. 35^v-52^v) Matthaeus a sabbato post Pentecosten [5, 42-48]: lectiones sabbato-dominicae tantum; in fine: † *τὸ κατὰ Ματθαίου εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐβραϊστὶ εἰς Παλαιστίνην μετὰ ἔτη η' τῆς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου. ἔχει δὲ ῥήματα ,βφκβ', στιχχ. ,βφξ'. (ff. 53-74^v) Lucas inde a primo sabbato totius anni [4, 31-36]: lectiones sabbato-dominicae. (ff. 75-80) Marcus inde a sabbato ieiuniorum primo [2, 23-3, 5]: lectiones sabbato-dominicae, additis (ff. 80-84) pericopis pro sabbato Lazari [Ioh. 11,**

[1-45] et dominica Palmarum. Sequuntur lectiones (ff. 84-92^v) magnae hebdomadis, (ff. 93-105^v) *τῶν παθῶν*, (ff. 105^v-114) *τῶν ὠρῶν*, (ff. 114-115) sabbati sancti, (ff. 115-119) evangelia matutina undecim.

2 (ff. 119^v-149^v) pro festis immobilibus. Evangelia integra raro describuntur, sed de more tantum indicantur; dies nonnulli omittuntur. Inter varias commemorationes notandae sunt: (sept. 11) Elias Spelaeotes in Calabria, (oct. 30) Marcianus patriarcha Syracusanus, (nov. 24) Gregorius Agrigentinus, (dec. 23) martyres in Creta, (febr. 20) Leo Catanensis, (mart. 21) Benedictus, (iul. 24) Phantinus, (aug. 17) Elias iunior.

3 (ff. 149^v-150) evangelia pro diversis solemnitatibus (*εἰς ἐγκαίνια ναοῦ, σχῆμα μοναχοῦ, μετανοούντας, ἀσθενοῦντας, κοιμηθέντας, ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, πλέοντας*); cf. Gregory, *Textkritik des N. T.*, p. 384-385.

F. 150^{r-v} manu latina coeva Apocalypsis 7, 2-12 atque Matth. 5, 1-12, nempe lectiones pro festo sanctorum omnium. Subnectuntur (ff. 150^v-152) manu graeca, eadem ambae pericopae.

Liber in Italia meridionali scriptus, ut *πύλαι*, litterae initiales maximae, ornatus vividissimis coloribus rubro viridi et flavo distincta, apprime demonstrant. Constat fasciculis ιθ' quaternionibus in prima singulorum pagina summa notatis, duobus foliis (151-152) in fine additis. In ff. 26. 36. 75. 119^v scutum (draco? caeruleus in campo aureo) foliis duobus et fructibus totidem sustentatum.

F. 152 manu rudi lineae tres fere erasae, medicamento chimico superinfuso conspurcatae, ex quibus haec detraxi: *ἐγὼ (P)... Ἀναστασιον τοῦ ἁγίου Ἐράστου δόσις ἐς τὸν κύρ | Βλάσιον ἐκκλ(ησι)ἀρχη(ν) τῆς Κρυπτοφύρου (cf. cod. 770 f. 106).*

Chartae plures a glutinatore additae sunt in principio et in fine; primae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *euangelia | missale | . 504*.

Integumentum ex corio subfusco saec. XVI, corrigiis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 781.

782 (olim 503). Saec. XII, chartac., mm. 162 × 120, ff. I 221 (I. 1. 221 add.), linn. 24.

1 Typicum s. Sabae, fere ut in ed. Veneta an. 1577: (ff. 2-8) officia vespertina, parvum et magnum; — (f. 8^{r-v}) vigiliae totius anni; — (ff. 8^v-18) de distributione psalterii, canonum, evangeliorum, aliarumque lectionum; — (ff. 18^v-97) festa immobilia; — <Triodium>, nempe (ff. 97^v-123^v) quadragesima, (ff. 123^v-129^v) officium *τῶν ἁγίων παθῶν* atque sabbati sancti, cui subnectitur (ff. 129^v-131) sermo s. Ioh. Chrysostomi* in s. Pascha (M. 59, 721-724; 99, 709-712 C 3); — (ff. 131-149^v) <Pentecostarium>. Sequuntur, secundum tonorum ordinem, (ff. 149^v-150) *τὰ ἀναστά(σιμα) προκ(είμενα) τοῦ Ἀποστόλου τῶν η' ἡχων, ἦτοι τὰ ἄμνημα*, (f. 150^{r-v}) *τὰ ἀνα-*

στά(σιμα) ἀλλη(λουϊάρια) τῶν ἡ' ἡχων, τὰ λεγόμενα ἄμνημα, (ff. 150^v-151) per hebmodaden ψαλλόμενα ἀλλη(λουϊάρια) προκ(είμενα) καὶ κοιν(ωνικ)ά, (f. 151) προκ(είμενα) ἀναστά(σιμα) τῶν ἡ' ἡχων, ἃ λέγονται ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῦ ὁρθρου, (f. 151^v) τὰ φωταγωγικὰ τῶν ἡ' ἡχων (cf. Paracletice ed. Romae 1885, p. 715-716), (ff. 151^v-152) διάταξις τῶν ὁρῶν τῆς ἀγίας καὶ μ(ε)γ(ά)λ(ης) παρα(σκευῆς).

2 (ff. 153-215) Marci hieromonachi quaestiones Γε' in Typicum (ed. cit., p. ρα'-ρκζ').

Manu posteriore ¹ (ff. 215-219) διάταξις τῆς θείας λειτουργίας, nempe excerpta varia ex liturgia s. Iohannis Chrysostomi in epitomen redacta (inc. Κύριε ἐξαπόστειλον τὴν χάριν; cf. Goar, Euchologion, p. 58, l. 7 ab imo — 85); ² (f. 219^{r-v}) oratio colyborum (Goar, p. 658); ³ (ff. 219^v-220) oratio in defunctos (Goar, p. 526); ⁴ (f. 220^{r-v}) lucernarii preces (cf. Goar, p. 38-41); ⁵ (f. 220^v) διάταξις τοῦ ὁρθρου (cf. Goar, p. 48).

In marginibus addimenta nonnulla tum scribae ipsius tum lectoris longe posterioris.

Codex humore atque blattis laesus, recens instauratus, quem efficiunt fasciculi viginti septem quaterniones (praeter 19 foliorum septem) in prima et ultima singulorum signati (ff. 2-216), fasciculus supremus binio sine notis (ff. 217-220) atque folia tria (I. 1. 221) posterius addita. Ornatus (e. g. ff. 2. 18^v. 156) et inscriptiones rubro colore distincta; scriptura accurata.

Manu rudi (f. 1^v) oratio ad Christum, (f. 221^v) adumbratio: Christus sedens (?).

F. I manu latina saec. XV, quam pluries iam offendimus: *Liber sc̄i... Lucianus κατὰ manu p(ρο)ρ...*, cetera evanuerunt; inferius libri positio antiqua: Ν 57 [quem numerum obtegebat ut opinor schedula chartae notam 231 exhibens in ima pagina seposita]. 4 *Plu.*; ib. syllabus anno 1550 posterior: *Officium divinum secundu(m) consuetudine(m) Eccl. Hier. 503*. F. 1^v manu <Ioh. Tortelli>: *liber officij ecclesiasticj*.

Integumentum ex corio rubro obscuro. In dorso tesserae gentilitiae Pii IX et Ant. Tosti card. bibliothecarii.

783 (olim 474). Saec. XIV, chartae., mm. 225 × 175, ff. III (add.). 254, linn. 35.

Orationes variae ex paraphrasibus psalterii desumptae.

1 (ff. 2^v-96) Εὐχαὶ διάφοροι πρὸς τὸν Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὑμολογητικαί, ἐξομολογητικαί τε καὶ εὐχαριστήριαι, πρὸς δὲ καὶ διηγηματικαὶ καὶ παρακλητικαὶ διασκευασθεῖσαι κατὰ παράφρασιν ἐν ὁμοίότητι τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαυὶδ ἀπὸ τῶν ἐξηγησαμένων εἰς τὸ ψαλτήριον αὐτοῦ θειο[τα]τάτων πατέρων ἡμῶν καὶ ἀγίων καὶ σοφῶν διδασκάλων, συννετέθησαν (!) δὲ ἀπὸ τοῦ βιβλίου τοῦ Ἡρακλείας. Prima, ἔντευξις κατ' ἐχθρῶν, inc. Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς τῶν ἀπάντων, τοὺς καταλαβόντας με διὰ παγίδων (cf. ps. 56, 7; Heracleotae com-

ment. apud Corderium, Expositio PP. graecorum in psalmos II, p. 108-109); tricesima nona, προσευχὴ σὺν εὐχαριστίᾳ καὶ ὕμνῳ, inc. Δέσποτα παντοκράτορ, παρακαλῶ σε καταλῆξαι τῆς ἐπ' ἐμοὶ ὀργῆς, des. καὶ ἡ ζωοποιὸς τοῦ Πνεύματος ἐνέργειά τε καὶ δύναμις † δό(ξα). τέλος τῆς πρώτης συνθήκης τῶν ψαλμῶν: — ἡσ(ι?) δὲ τέτραδα ιβ'. Praemittuntur orationes duae ^a (f. 1) Ὁ Θεὸς ὁ μέγας, ὁ βαστάζων πάντα μὲν τὰ ἀμαρτήματα, ^b (ff. 1-2) s. Ioh. Chrysostomi* ἐκ τοῦ εἰς τὸν τελώνην λόγου, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ καὶ θεὸ τῶν ὄλων, ἔρμος πάσης ἀγαθοεργίας τυγχάνω.

2 (ff. 97-253) Ἐτέρα συνθήκη ψαλμῶν ἀπὸ τῆς ἐρμηνείας τοῦ Ζιγαβηνοῦ εἰς τοὺς ψαλμοὺς ὄλους κατὰ παράφρασιν, εὐκτικῶς, δοξολογικῶς, εὐχαριστίως καὶ διηγηματικῶς, καθὼς γέγονε καὶ προγεγράφται, καὶ ἀπὸ τῆς συλλογῆς τοῦ Ἡρακλείας εἰς τὸ ὄλον ψαλτήριον. Prima, ἔντευξις κατ' ἐχθρῶν, inc. Κύριε ὁ Θεός, πολλοὶ τῶν κατεξανισταμένων μου (cf. M. 128, 88 D 12; ps. 3, 3); ultima (ρμζ'; ff. 252-253) inc. Οἴμοι, ὁ ταλαίπωρος ἐγώ, οἴμοι ὁ ἀνάξιος, des. ἀλλὰ μὴ ἐγκαταλίπης με τὸν πεπλανημένον, τῆ σῆ ἀγαθότητι ὡς ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος. Preces tribuuntur s. Theodosio (νε', ff. 191^v-192^v), s. Iohanni Calybitae (νζ'; f. 193); ος'-πζ'; ρκ'-ρκβ' decurtantur aut omnino desiderantur, foliis tribus post 203^v et totidem post 225^v avulsis. — In fine (f. 253^{r-v}) interpretatio Iob 38, 36 (inc. Ἐπεὶ σοφία παρὰ Κυρίου δίδοται μὲν, des. τοῦ νεωτέρου λαοῦ καὶ οὐ τοῦ παλαιοῦ).

Codex accurate descriptus, manu citata correctus (e. g. ff. 2^v. 5. 9. 13. 176^v), humore necnon blattis laesus, sine arte reffectus. Complectitur fasciculos λβ' in prima et ultima pagina signatos, quaterniones (praeter λβ' senionem), ex quibus deciderunt folia plura post 203^v et 225^v. In summo f. 1 alia manu: † τοῦ κῦρ Γερασίου τοῦ πνευματικοῦ.

F. I manu saec. XVI: *Gerasimj et alior(um) op(er)α*; in locum huius vocis cancellatae, alius [Nicolaus Maioranus?] notavit: *Diuersae or(at)io(n)es*; inferius stylo coevo: *hymnologia varieg(ue) ad deu(m) precat(i)o(n)es*. Scripturae vacant ff. 1^v-III. 62^v. 254.

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI, corrigiis atque catena olim munitum, in cuius tabula anteriore aversa notatur libri positio antiqua: Ν 12 5 *Plu*; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 783. Foliorum secturae liquore flavo tactae.

784 (olim 678). Saec. XIV, chartae., mm. 160 × 122, ff. I (add.). 161, linn. 22-24.

Typicum s. Sabae (cf. cod. 782), Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διατάξεως τῆς μονῆς τῶν ἐν Ἱεροσολύμων ἀγίων μονῶν τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα.

(ff. 1-7^v) <officia vespertina, parvum et magnum>; — (f. 8) <vigiliae totius anni>; — (ff. 8-16) <de distributione psalterii aliarumque lectionum>; — (ff. 16^v-87^v) festa immobilia; — <Triodidium>, nempe (ff. 87^v-109^v) quadragesima, (ff. 109^v-115^v) <officium τῶν ἀγίων παθῶν atque sabbati sancti>; —

(ff. 115^v-134) <Pentecostarium>, inserto (ff. 117-118) sermone s. Ioh. Chrysostomi* in s. Pascha.

Sequuntur ¹ secundum tonorum ordinem ^a (f. 134^{r.v}) ἄμνημα προκειμένα καὶ ἀλληλουϊάρια, ^b (f. 134^v) κοινωνικά, ^c (f. 135) φωταγωγικά fere ut in cod. 782, ff. 149^v-151^v; ² (ff. 135-136) officium horarum sabbati sancti; ³ (ff. 136-139) officium παρακλήσεως Deiparae; ⁴ (ff. 139-144) canon paracliticus in B. M. V. (inc. Ἡ Θεὸν ὑπερφυῶς σαρκὶ τεκοῦσα); ⁵ (ff. 144-146) Nicolai arch. CP. nomocanon et typicon λεπτόν; inc. Ὁφίλεται, ὦ θεοσεβέστατοι πάντες ἡμεῖς, des. ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ φρουρήσει ὑμᾶς ὑπερέτους εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν; ⁶ (ff. 146. 155. 149-154. 147^{r.v}) <eiusdem typicum versibus descriptum> (ed. Venet., p. ρλβ'-ρλδ'; Maius, Scriptorum vet. nov. coll. IX, 1837, p. 611-618; Pitra, Spicilegium Solesmense IV, p. 489-490); alia manu ⁷ (ff. 148^{r.v}. 156-160) officium aquae benedictae minoris (Goar, Euchologion, p. 442 [inde a tropariis] - 448).

F. 160^v mundi computatio brevissima inde ab Adam usque ad annum ζωκε' (1316-1317), cui subnectitur notula (a fundatione Constantinopoleos μέχρι τοῦ νῦν, αρκ' = 1450); f. I lingua arabica, annorum mundi series inde ab Adam usque ad Constantinum.

Codex humore inquinatus, blattarum morsu perterebratus, saeculo praeterito sine arte reffectus. Constat fasciculis viginti in prima singulorum pagina ima notatis (= ff. 1-146. 155. 149-154. 147) quaternionibus, si excipias α' ternionem, ε' et ιζ' foliorum septem, ι' nunc foliorum sex (duo perdita post 72^v: 5-23 apr.).

Folia ultima suppleverunt librarii duo coevi, ff. 148. 156-160^r prior nempe, ff. 160^v-161 alter haec exserens: χεῖρ ἀμαρτωλοῦ γραφαί(ως) Νεῖλ(ο)υ τάχα ἱερομονάχου γραφήσα ἐν τῇ πόλει λεγομένη Τηφέρει, ἐξ αἰπιτροπῆς καὶ μόχθου Θωμᾶ τοῦ Συριάνου (cf. Vogel-Gardthausen, *Die Schreiber*, p. 329), καὶ ἀναγινώσκοντες κ. τ. λ.; inferius: ἐγράφη ἐν τῇ χώρᾳ Ῥωσίας πολ(ει) δὲ λεγομ(έν)η Τηφέρει ἐν τῇ μονῇ τ(ῶν) ἁγίων μεγαλομαρτύρων Θεοδώρου τοῦ τῦρωνος καὶ Θεοδώρου του στρατηλάτου (cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il card. Rutheno*, p. 66 n. 2). Eodem fere tempore, foliis ultimis iam turbatis, fasciculi notis slavicis insigniti sunt. De codice egit Krasnoseljev, *Svěděníja ...*, p. 18-20.

Integumentum membranaceum; in dorso tesseræ gentiliciæ Pii IX.

785 (olim 502). Saec. XIV-XV, membran., mm. 190 × 135, ff. 143, linn. 22.

Typicum s. Sabae, fere ut in codd. 782 et 784 (cf. Dmitriesskij, *Typica* II, 1917, p. 205-206): (ff. 4-10) officia vespertina parvum et magnum; — (f. 10^{r.v}) vigiliae totius anni; — (ff. 10^v-20) de distributione psalterii aliarumque lectionum; — (ff. 20-96^v) festa immobilia; — <Triodium>, nempe (ff. 96^v-120) quadragesima, (ff. 120-122^v) officium τῶν ἁγίων παθῶν, (ff. 122^v-123^v) officium sabbati sancti; — (ff. 123^v-140) <Pentecostarium>.

Sequuntur ¹ (ff. 140-141) περὶ τοῦ πῶς δεῖ θυμᾶν (= Marci hieromonachi cap. 96; ed. Venet., p. ρκζ'); ² secundum tonorum ordinem (f. 141) τὰ ἀναστάσιμα προκ(είμενα) τοῦ Ἀποστόλου ... ἦτοι τὰ ἄμνημα atque ἀναστάσιμα ἀλληλουϊάρια, (f. 141^v) ἀλληλουϊάρια per hebdomaden, (f. 142) προκειμένα ἀναστάσιμα... τοῦ ὄρθρου, (f. 142^{r.v}) φωταγωγικά, ut in cod. 782, ff. 149^v-151^v; ³ (ff. 142^v-143) de psalmodiis variis.

Ff. 2 et 3 ex codice membr. saec. XIV avulsa praebent s. Basilii poenae in canonicas hoc ordine: 1-3. 5-9. 11. 10. 12. 13. 16. 14. 15. 17-19 (M. 31, 1313-1316).

Subscriptio (f. 143): † πόνος Μανουήλ ἀλιτροῦ Κεραμέου | † δούλου ταπεινοῦ τῆς ψυχῆς εὐγενίας (cf. Vogel-Gardthausen, *Die Schreiber ...*, p. 277).

Fasciculi ιζ' in ultima pagina signati, quaterniones praeter duos supremos quiniones, quibus praefixa sunt folia tria. F. 1 ex membrana moduli longe maioris palimpsesta excisum haec praebet ^a inscriptionem saec. XVI medii: β. sabē regula et officium(m) co(m)mu(ne) quotidianum, ^b libri positionem antiquam: N̄ 46 (ex 47, quem numerum obtegebat frustum chartae cum nota 288 inferius sepositum) 5 Plu, ^c syllabum anno 1550 posteriorem: Beati Sabē regula et officium. | 502. — Folia nonnulla notis arabicis, quae dicuntur, variis olim aucta sunt; ne autem turbatio in enarrando libro inde exortetur typis signari quaeque curavimus.

Integumentum membranaceum; in dorso tesseræ gentiliciæ Leonis XIII et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

786 (olim 503). Ann. 1378-1379 (f. 313), chartae., mm. 295 × 220, ff. 314, linn. 30.

1 Triodium, ab editione Romana anni 1879 haud parum discrepans, inscriptum Τριώδ(ιον) σὺν Θεῶ, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς κυριακῆς τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου καὶ καταλήγον τῇ παρασκευῇ τοῦ Λαζάρου. ποιήμα Ἰωσήφ καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδ(ί)τ(ου) τῶν αὐταδέλφων. Sectiones singulae, ut apparent, indicavi: (ff. 1-8) sabbatum necnon dominica pharisaei et publicani; — (ff. 8-22) τοῦ ἀσώτου sabbatum, dominica, feria sexta, sabbatum; — (ff. 22-59^v) τῆς ἀπόκρεω dominica, revera sabbatum vespere, ipsa dominica atque sabbatum mane; — (ff. 59^v-110^v) τῆς τυροφάγ(ου) dominica, revera sabbatum vespere, dominica necnon hebdomadis dies singuli usque ad sabbatum mane; — quadragesimae (ff. 110^v-125^v) hebdom. primae sabbatum vespere atque dominica, (ff. 125^v-151^v) hebdom. secundae feriae 2-6, sabbatum atque dominica mane, (ff. 152-174) eadem dominica vespere, hebdomas tertia, (ff. 174^v-215) dominica τῆς προσκυνήσεως et hebdomas quarta seu μέση. (ff. 215-268^v) dominica quarta [ψάλλεται ἡ ἀκολουθία — Ἰωάννου τῆς Κλίμακος] et hebdomas quinta, (ff. 268^v-298) dominica quinta inde a sabbato vespere [ψάλλεται ἡ ἀκολουθία — Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας] et hebdomas

sexta, quae abrumpitur in idiomelon *Τὴν ψυχωφελὴ πληρώσαντες* (Triodium, ed. Romae p. 576).

2 canones varii, nempe *τριαδικοί* quattuor ^a (ff. 299-301) *Μίαν τρισυπόστατον ἀρχὴν* (Octoëchus, ed. Romae 1886, p. 5-9), ^b (ff. 301-303v) *Τὴν τριττὴν καὶ μίαν ἀρχικὴν φύσιν* (p. 23-27), ^c (ff. 303v-305v) *Ἀκατάληπτε μόνῃ* (p. 39-42), ^d (ff. 305v-307v) *Τριάδα θεαρχικὴν* (p. 56-59); (ff. 307v-310) canon in defunctos *Τῷ θανάτῳ σου* (Paracletice ed. Romae 1885, p. 176-182). Insequuntur (ff. 310-313) *εἰς τὴν λιτὴν* idiomela secundum tonorum ordinem pro dominicis *ὀρθοδοξίας* necnon ieiuniorum β'-ε', pro festis ss. Georgii et Demetrii; (f. 314) *μακαρισμοὶ* in domin. *τῆς ἀπόκρου* (Octoëchus, ed. cit., p. 52).

Subscriptio (f. 313): *Τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις· ἐγράφη ἐν ἔτει ,ζωπζ'.*

Fasciculi quadraginta quaterniones (si excipias α' ternionem, μ' foliorum quinque, κς' foliorum septem uno post 203v deperdito). Additamenta breviora in ff. 313v et 314v. Chartarum signa: bovis caput (cf. Briquet 14132), campana (cf. Briquet 3938), farcimen (cf. Briquet 13604).

Integumenti tabulis saec. XVIII corio rubro obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

787 (olim 506). Saec. XIV, membran., mm. 315 × 225, ff. 229, coll. 2, linn. 43-45.

Menaeorum volumen tertium (cf. ed. Romae 1899, t. V et VI). (ff. 1-60v) maius; — (ff. 61-120v) iunius; — (ff. 122-167v) iulius; — (ff. 168-229v) augustus. Festivitates notandae: maii 7 Acacii martyris, 30 Eutychis martyris; iunii 9, Oresti, Diomedis et Rodionis martyrum, 20 Zosimi martyris; iulii 3 Marci et Mocii martyrum, 4 Theodori ep. Cyrin. martyris, 5 Stephani et sociorum, 6 Astii ep. Dyrrach. martyris, 7 Sisoë, 10 Bianoris et Silvani martyrum, 16 Petri Cretensis iunioris, 21 Ezechielis prophetae; augusti 21 Alexandri ep. Iconii martyris, 30 Felicis martyris.

Membrana in tantum subacta, liquore ni fallor superinfuso, ut atramentum non raro absorbuerit aut corruerit. Partes duae a librariis coaevis descriptae; prior (ff. 1-121) fasciculos complectitur ις' quaterniones (exceptis ι' foliorum septem, ιε' ternionem, ις' nunc foliorum quattuor) in prima singulorum pagina ima sinistrorsum signatos; altera (ff. 122-229) comprehendit fasciculos ιδ' quaterniones, excepto supremo binione, in prima et ultima pagina notatos. Ornatus frontium distinctiores minio picti, primus (f. 1) ferro resectus; supplementum f. 121, *στιχηρὰ εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου* (Menaea VI, p. 405).

Partem alteram perlustravit necnon additamentis auxit saec. XVI Manuel Chrysoberga, qui codicem emit et monasterio ss. Apostolorum Petri et Pauli dedicavit (f. 229v:

† τὸ παρὸν τετραμνηαῖον ἠγροάσθη παρ' ἐμοῦ Μανουὴλ ἱερέως τοῦ Χρυσοβέργη, καὶ ἀφιερῶθη εἰς τὸν θεῖον καὶ πάνσεπτον ναὸν τῶν ἁγίων μου ἐνδόξων πανευφήμων ἀποστόλων κορυφαίων Πέτρου καὶ Παύλου τὸν ἐπονομαζόμενον Ὀρφανοτροφεῖον. ὅστις οὖν θελήσει κ. τ. λ.).

Integumenti tabulis saec. XVIII corio rubro obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

788 (olim 508). Ann. 1170 (f. 135), membran., (ff. I. 8. 9 chartae. add.). mm. 220 × 145, ff. I. 139, linn. 26. Rescriptus totus.

Pentecostarium (cf. ed. Romae, 1883, p. 17 ss.). (ff. 10-15v) dies Paschae; — (ff. 16-27v) dominica τοῦ Ἀντίπασχα et hebdomas secunda; — (ff. 27v-43v) dominica τῶν μυροφόρων; — (ff. 44-65v) dominica τοῦ παραλύτου et hebdomas quarta, — (ff. 65v-76) dominica τῆς Σαμαρείτιδος et hebdomas quinta; uno folio post 68v avulso exciderunt ex poemate Iosephi Thessalonicensis *ψῆδῃ ζ'* et *ζ'* usque ad vv. *μίαν οὐσίαν, συμφυῆ, ἀναρχον* (Pentecost., p. 220-224, l. 5 ab imo); — (ff. 76-96v) dominica τοῦ τυφλοῦ et hebdomas sexta, in qua (ff. 84v-94v) Ascensio; — (ff. 97-113) dominica PP. in Nicaea et hebdomas, *τῇ β'-τῷ σαββάτῳ τῆς ν'* cod.; — (ff. 113-128) dominica et hebdomas *Πεντεκοστῆς*; — (ff. 128v-135) dominica sanctorum omnium. Insequuntur (ff. 135v-137) canon Cosmae monachi *Σάββατον μέλπω μέγα* (Triodium, ed. Romae 1879, p. 729-733), (ff. 137v-138v) *οἴκοι* in Ascensionem Domini, (f. 139) troparia duo ex officio sabbati sancti, *Σὺν ταῖς ἄλλαις ὀλοφυρομέναις, Σηγησάτω πᾶσα σὰρξ* (Triodium, p. 760).

Praefixa sunt ex codice alio rescripto saec. XIV-XV Paracletices fragmenta (tonus obl. quartus): (ff. 1-5) <dominica mane> inc. *ἐζήτουν ἐν νεκροῖς* (cf. ed. Rom., p. 623, 27-633), (f. 5r.v) stichera *κατανυκτικά* (p. 635; cf. Triodium, p. 818), (f. 5v) stichera *σταυρώσιμα* duo *Ἐψώθης* et *Ἐπάγης* (p. 680), (f. 6) *θεοτόκια* initio mutila (cf. p. 703), (ib.) *ἠμῆι τριαδικοί* (p. 715), (ff. 6-7v) alia eiusdem toni stichera; (f. 7v) *ἐξασποστειλάρια ἀναστάσιμα*, quae des. abrupte in vv. *εἰς οὐρανοὺς ἀποκατάστα[σιν]* (p. 706, l. 11 ab imo). — Chartae duae insiticiae (ff. 8-9v) praebent Triodii fragmentum (sabbatum sanct. vespere; ed. Romae, p. 736-737, *Θεοτόκιον Τὴν παγκόσμιον* |).

Ex scriptura antiquiore nihil fateor elicuisse.

Subscriptio litteris rubris (f. 135): † Ἐπληρώθη(η) σὺν Θεῷ μη(ν)ῖ μαρτ(ίω) β' ἰνδ. γ' ἔ(τους) ,ςχοη' † Νεῖλ(ου) ἀμα(ρτωλοῦ); (f. 139v) <H?>δὴ σὺν Θεῷ πεπλήρωκα τὴν τοῦ Τριωδίου πᾶσαν ἀκολουθίαν ἐκτὸς τὰς προφητείας μέχρι τῶν ἁγίων πάντων... sequuntur lineae decem fere penitus erasae, in quarum fine *Νεῖλος... ἀμαρτωλός* †, (ib.) nota emptionis: *In Chio emptu(m) a fr(atr)e Fra(n)cisco | a Perra ord(in)is p(rae)di(cato)r(um). 14* [una nota erasa]

41 Jan. 4 (quae duo folia phototypice expresserunt K. S. Lake, Monumenta Palaeographica Vetera, Dated greek minuscule manuscripts, fasc. VIII, tab. 587 et 590).

Libri partem praecipuam efficiunt fasciculi ζ' in prima et ultima pagina signati (ff. 10-135), quaterniones praeter ultimum foliorum septem, quibus addita sunt folia quattuor (136-139). Praefixa sunt folia decem, I scilicet a glutinatore, 1-7 ex alio codice decerpta, 8-9 chartacea.

F. I manu saec. XVI: *Officium Com(m)une*; f. IV libri positio antiqua N 40. 5 *Plu*; f. 8 <manu Ioh. Tortelli> *hym(n)i et laudes eccl(es)iasticae*.

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI fibula atque catena olim munitum; in eodem tegumento laciniae exstant codicis latini membran. saec. XIV-XV binis columellis exarati; in tabula anteriore et in dorso eadem manu qua f. I *Officiu(m) Commune*; tabulae anteriori aversae agglutinata est schedula chartacea notam 283 exhibens; in dorso sillybus saec. XVII cum nota rubra 788.

789 (olim 509). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 220 × 145, ff. V. 194 (I-1 add., + 113^{a-b}, 184^a), linn. 22-27.

Codex miscellaneus, ex partibus diversis constans.

I in s. Iohannem Damascenum ¹ (ff. 2-7) officium; inc. *Χαίροις ἐκκλησίας ὄργανον, δεσ. καὶ ἐκλογῆς δείξον σκεῦος*, ² (ff. 7^v-65) Constantini Acropolitae encomium (M. 140, 812-885; ex hoc codice).

2 synodicon, seu lectiones pro festo Orthodoxiae, ut in cod. 722, ff. 73-88^v, hoc est (ff. 66-74^v) <epistola synodi Nicaenae II ad ecclesiam Alexandrinorum>; (ff. 74^v-77) capitula contra Iohannem Italum et Nilum; (ff. 77-78^v) contra Soterichum; (ff. 78^v-79^v) contra Constantinum Bulgariae; (ff. 79^v-80) contra Iohannem Irenicum; (f. 80^{r-v}) contra Iconomachos; (ff. 80^v-85^v) contra Barlaam et Aeyndinum; (ff. 85^v-89) acclamationes.

3 (ff. 89-90) s. Iohannis Chrysostomi* sermo catecheticus in s. Pascha (M. 59, 721-724).

4 (ff. 90-113^v) martyrium s. Artemii (M. 115, 1160-1212).

5 <Iohannis Vecci> epigraphae de processione Spiritus sancti ut in cod. 722 ff. 89-160^v, hoc est (ff. 114-120^v) ὑπόθεσις α'; — (ff. 120^v-124^v) ὑπ. β'; — (ff. 124^v-127) ὑπ. γ'; — (ff. 127-128^v) ὑπ. δ'; — (ff. 128^v-130) ὑπ. ε'; — (ff. 130-133^v) ὑπ. ζ'; — (ff. 133^v-142) ὑπ. ζ'; — (ff. 142-143) ὑπ. η'; — (ff. 143-145) ὑπ. θ'; — (ff. 145-152) ὑπ. ι'; — (ff. 152-158) ὑπ. ια'; — (ff. 158-161) ὑπ. ιβ'; — (ff. 161-163^v) ὑπ. ιγ'; — (ff. 163^v-165) ὑπ. ιδ'; — (ff. 165-171) ὑπ. ιε'; subnexis aliis auctoritatibus: Basilius (ff. 171-173); Cyrillus (ff. 173-174^v, 175^v-177^v), Maximus (ff. 174^v-175), concil. oecum. quintum (f. 177^v), Ambrosius (f. 177^v), Augustinus (ff. 177^v-178, 178-179).

180-181. 181^v-183^v), Gregorius papa (ff. 179-180), Hieronymus (f. 181), Hilarius (ff. 177^v, 178), Hormisdas papa (ff. 183^v-184), Leo papa (ff. 181^{r-v}, 184).

6 (ff. 185-192) Constantini donatio ut in cod. 614, ff. 76-79.

Partes quattuor in unum compactae. I (ff. 2-65) Fasciculi η' in prima et ultima singulorum pagina notati, linn. 23; signa chartae: arcus, circuli duo linea recta coniuncti.

II (ff. 66-113^b). Fasciculi septem a duobus librariis sese excipientibus exarati (^a ff. 66-102^v, linn. 22; ^b ff. 103-113, linn. 31-34); in f. 113^v imo, litteris inter se colligatis † 'Ο Μακί.ησα (?) †; signum chartae galea (cf. Briquet 2898).

III (ff. 114-184^a). Fasciculi novem signati, a duobus librariis coaevis descripti (^a ff. 114-121^v, linn. 25; ^b ff. 122 ss., linn. 22-26); signa chartae: circuli duo linea recta in cruce desinente coniuncti et partiti, tuba cornea.

IV (ff. 185-194) quinio; signa chartae arcus, circuli duo.

Scriptura vacant ff. I-II^v. III^v-1^r, 113^{a-b}, 184^a, 193, 194; notulae latinae in ff. 98 et 101^v. F. III manu saec. XVI: 160. *Liber hic est pro Latinis et orthodoxa ipsorum fide valde utilis et doctus*: f. 1^v eadem manu index contentorum.

De codice, quem L. Allatius olim mutuo acceperat (Arch. Bibl., t. 26, f. 422), egerunt hagiographi Bollandiani (Cat. codd. hag. Bibl. Vat., p. 26).

Integumentum ex corio rubro, fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 789. In sectura inferiore libri clausi inscriptio.

790 (olim 877). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 146 × 107, ff. 353 (1-8 saec. XVI manu latina add.), linn. 22. In duas partes dispertitus (II = ff. 278-353).

Codex miscellaneus, opuscula LXVI maximam partem liturgica et theologica continens, quorum primum iam diu desideratur. Praemissus est (ff. 1-8) index latinus opusc. β'-ξδ'; hoc est partis prioris.

β' (ff. 9-27^v) Sacrae communionis officium, editione Romana (Horologium, 1876, p. 307-323) fusius descriptum; haec notanda deprehendi (f. 9) versus duodecasyllabi septem, quorum primus Ζητεῖς μετασχεῖν ἀναμάκτων θυσίας; (ff. 9^v-16) canon Ποῖον καρπὸν δείξασα τῆς μετανοίας ψυχῆ; (ff. 16-17) oratio s. Basilii (Δέσποτα ἄγιε, ἄχραντε ὁ μὴ ἀπαξίωσας — καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμὴν), (ff. 17-19) alia eiusdem ('Ὡς ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ σου ἀπροσωπολήπτου — σὺ γὰρ εἶ ὁ Θεὸς τῶν μετανοούντων, καὶ σοὶ τὴν δόξαν κ. τ. λ.), (ff. 20^v-21) orationes s. Ephraem (Assemanus III, 489, 490, ex nostro codice), (ff. 21-22^v) oratio metrica s. Iohannis Damasceni, ἐκ τῶν θείων ἐρώτων τοῦ — Δαμασκηνοῦ cod. (Horologium, p. 316-318).

γ' de sancta communionis sententiae variae; prima inc. Τὸν μὲν φόβον διδάσκει ἡμᾶς ὁ ἀπόστολος. Citantur auctores: (f. 28) Basilius [sententiae

duae; altera ex ep. 93: M. 32, 484 B], (ff. 28^{r-v}. 29) Ioh. Chrysostomus, (ff. 28^v-29) Ioh. Damascenus, (f. 29^{r-v}) Isaias anachoreta, (f. 29^v) Hesychius, (ff. 29^v-30) Symeon iunior theologus, (f. 30) Ioh. Climacus.

δ' (ff. 30-41) *εξήγησις τῆς θείας λειτουργίας*, nempe s. Germani CP. historia ecclesia quae dicitur, ab Anastasio Bibliothecario in latinum versa (ed. in ephemeride *Roma e l'Oriente* II, 1911, p. 153-156, 219-228, 286-296, 347-354; desiderantur in nostro quae in typis minutioribus expressa sunt).

ε (ff. 41-44) *ὑπόθεσις τῆς ἀγίας μεταλήψεως καὶ τῶν θεῶν ἀχράντων μυστηρίων*. Sunt revera (f. 41^{r-v}) narratiunculae duae (de Daniele Iudaeo et Iohanne Bostreno; cf. Nau, *Le texte des récits utiles à l'âme*, apud *Oriens christianus* III, 1903, p. 70 [L] et 78-79 [LIII]), (f. 42) s. Nili ep. II, 294 (M. 79, 345-348 A 2 *καὶ συνειπισχύουσι*), (f. 42^v) s. Isidori ep. III, 340 (M. 78, 1000 B-D 2 *παρητησάμην*), (ff. 42^v-44) s. Ioh. Chrysostomi excerpta duo.

ς' (ff. 44 ss.) *ἐρμηνεῖαι διάφοροι ἀπὸ τε τῶν τοῦ εὐαγγελίου καὶ ἐτέρων ῥητῶν θεῶν τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου*. Interpretationes breves a sancto doctore, ut videtur, alienae, quae explicant (f. 44) Matth. 5, 29 et Ioh. 17, 5; (f. 44^v) Luc. 10, 30; (ff. 44^v-45) Matth. 17, 27; (f. 45) Luc. 1, 17 et I Cor. 16, 22; (f. 45^{r-v}) Luc. 16, 9; (ff. 45^v-46) Luc. 18, 2; (f. 46) Matth. 12, 31; (f. 46^{r-v}) Luc. 13, 6; (ff. 46^v-47) Matth. 12, 49; (f. 47) Is. 11, 7; (f. 47^{r-v}) Luc. 12, 20; (ff. 47^v-48) Matth. 3, 12; (f. 48) Agg. 2, 8; (f. 48^{r-v}) I Cor. 5, 8; (ff. 48^v-49) Const. Apost. VI, 18, 6-7; (f. 49) I Cor. 3, 15; (f. 49^{r-v}) I Tim. 2, 12; (f. 49^v) ps. 140, 2; (ff. 49^v-50) ps. 94, 11; (f. 50) Hebr. 4, 13 et Iac. 1, 2; (f. 50^{r-v}) Act. 6, 15; (f. 50^v) Rom. 7, 8; Act. 10, 10; (ff. 50^v-53^v) varia de disciplina et vita christiana, de paenitentia, de eucharistia; (f. 53^v-57^v) de futuro iudicio (loci plures leguntur in Ecloga 25: M. 63, 743-754); (ff. 57^v-58^v) de insomniis, *ἐκ πόσων τρόπων οἱ ἐνυπνιασμοὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ γίνονται. τοῦ αὐτοῦ* ms. (inc. *Καθὼς οἱ πατέρες φασὶν ἐκ τεσσάρων*, des. *ἀμαρτάνων καὶ ἐν ἀμερμνία διακείμενος*); (ff. 58^v-60^v) *πόθεν αἱ νυκτεριναὶ φαντασίαι ἀπρεπεῖς γίνονται* (inc. *Γίνονται μὲν ἐκ τῶν μεθ' ἡμέραν ἀλλοκότων τῆς ψυχῆς κινήματων*, des. *ἂ ἐπραξεν εἴτε ἀγαθὰ εἴτε φαῦλα*); — (ff. 60^v-61) notitia de caractere s. Ioh. Chrysostomi (*Ὁ πατὴρ ἡμῶν ... ἦν τῇ θεωρίᾳ διὰ ζήλου σωφροσύνης — τοιοῦτος ἦν ὁ ἅγιος τὸ ἦθος*).

ζ' (ff. 61-64) excerpta ex diversis operibus s. Basilii; primum (*Τὸ τοῦ πυρὸς βάπτισμα — ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται* = liber de Spiritu sancto, 15: M. 32, 132 C 9-15); ultimum (*Ὁ μὲν πλεονέκτης — πλεονεκτικώτερος* = hom. 7 in Hexaemeron: M. 29, 153 A 1-3).

η' (ff. 64-66) <de ultimo iudicio excerpta η'> ex operibus s. Gregorii Nazianzeni; primum in Matth. 24, 36 (*πρὸς Κληδόνιον?*), cui subsequitur sententia Nestorii (*Κατ' ὀλίγον ἐπὶ τὸ τέλειον αὖξισιν — ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ ἡμέρᾳ*) et alia s. Basilii. Sub numeris θ'-ις' recitantur (ff. 66-68^v) excerpta alia ex Gregorii <papae dialog. IV, 25-33> desumpta (M. lat. 77, 355-374); sub numero ιζ' (ff. 68^v-69) narratio Pauli simplicis (inc. *Διηγίστατο ... ὅτι Ἔσχον μαθητὴν, des. σφόδρα γὰρ ὠφελεῖ τὸν κοιμηθέντα ἐλεημοσύνη καὶ προσφορά*).

θ' (ff. 69^v-71) Andreae ep. Caesariensis *ἐκ τῆς θεραπευτικῆς βίβλου* (F. Diekamp, *Analecta Patristica*, 1938, p. 165-168).

ι' (ff. 71-76) s. Macarii Aegyptii (?) fragmenta varia; primum narrationem complectitur (*Διὰ τὸ θεραπευθῆναι τὴν πλάνην τοῦ δοξάζοντος ἀσκητοῦ μὴ εἶναι ἀνάστασιν — καὶ τῆς τῶν ἀπίστων ἀσεβείας ἀντεχόμενοι*); cetera ex variis hominibus (e. g. 2 § 5, 7 § 6, 15 § 39, 16 § 5 et 22, 26 § 18, 40 § 4) deprompta sunt; s. Ioh. Chrysostomus citatur f. 73^v. — Sequuntur alia excerpta sub nomine (ff. 76-77^v) s. Marci (primum inc. *Ἀγρυπνία καὶ προσευχὴ καὶ τῶν ἐπερχομένων ὑπομονή*), (f. 78^{r-v}) Isaiae, (ff. 78^v-79) Antonii Melissae; (f. 79) Ecclesiasticus 15, 12-13, 16. 12-13.

ια' (ff. 79^v-81^v) excerpta ex scala Paradisi s. Iohannis Climaci: graduum sup. brevis enumeratio (M. 88, 1089 A 9-12); gradus 4 (M. 708 D-709 C); gradus 6 (M. 793-797 C).

ιβ' excerpta ex operibus s. Ephraem; primum (ff. 81^v-82) inc. *Ὡσπερ ὁ ἰχθὺς ἐν τοῖς ὕδασιν ὑπάρχων, des. καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων*; secundum (ff. 82-83) apud Assemanum III, p. 490-491, ex nostro; tertium (ff. 83-84) et quartum (f. 84^{r-v}), op. cit., p. 360 et 361; quintum (ff. 84^v-86), sub inscriptione *τοῦ αὐτοῦ ἐκδημοῦντος*, ex Testamento desumptum est (inc. *Ἐμφόβως ὑμᾶς ἐνορκῶ, ἄνδρες ὅσοι κάτοικοι πόλεως Ἐδέσης, μὴ με ἐάσηται*: Assemanus II, p. 233 A-239 A 5, nonnullis omissis).

ιγ' sententiae variae sub nominibus (f. 86) Epiphani* (citatur Dionysius ὁ μέγας), (f. 86^{r-v}) Cassiani, (ff. 86^v-87) Iohannis Carpathii, *Ἰω. τοῦ Κάρπου* cod. (= capita hortatoria 22. 42. 44 apud M. 85, 815, 817-818), (f. 87) Iustini philosophi, (f. 87^{r-v}) Nili.

ιδ' (ff. 87^v-88^v) s. Maximi *περὶ τῆς κατὰ Θεὸν λύπης* (ex ep. 4: M. 91, 416 A, *Ταύτην τὴν λύπην ἢ κατὰ συνείδησιν — 417 A 8 καὶ κλήσεως*); sequitur (ff. 88^v-89) sententia de iudicio Dei.

ιε' (f. 89) *Diadochi ἐκ τῶν περὶ πνευματικῆς τελειότητος* (inc. *Ἐὰν μὴ πρεπόντως μετανοήσωμεν, des. τὸ πῦρ δοκιμάσει*).

ις' (ff. 89-90) s. Theodori Studitae *ἐκ τῶν κατηχήσεων*, nempe catechesis

parva 22 inde a vv. *Πρὸς δὲ τούτοις* usque ad illa τὸ γνωρίζειν ἀλλήλους (ed. Cozza-Luzi apud Nov. PP. Biblioth., IX, 1888, p. 53-54).

ιζ' (ff. 90-98) ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ capita varia. Citantur (ff. 90^v-91) Isaïas; (ff. 91. 96) Sisoës; <histor. monach. Aegyptiorum> (f. 91^v) cap. 196 (*Revue de l'Orient chrétien*, 1908, p. 277), (ff. 92^v-93^v) cap. 367 et 368 (1913, p. 139-140); Ammonae (ff. 94^v-95) <adhortatio 5> (cf. *Patr. Orient.*, XV, 1915, p. 462-463, *Τήρει σεαντὸν ἀκριβῶς — εἰς τὴν καρδίαν σου*), (f. 95^r) <alia de tremendo iudicio> (inc. *Λάμβανε εἰς τὴν σὴν ἔννοιαν*), (ff. 97^v-98) ex epistola 2 (*Κτήσασθε οὖν ἑαυτοῖς — ὡς γέγραπται*: *Patr. Or.*, XV, p. 436, 9-437, 8); (f. 95^v) Arsenius; (f. 96^r) Abramius (*Récits du moine Anastase*, apud *Oriens christianus*, 1902, p. 71); (f. 96^v) Stephanus (ib., p. 71-72); (ff. 96^v-97) Isaac; (f. 97^r) Moyses.

ιη' (f. 98^r) Isidori <Pelusiotae> ep. IV, 47 edita plenior (M. 78, 1097).

ιθ' (ff. 98^v-99) ἐκ τοῦ χρονογράφου Γερασίμου μοναχοῦ, nempe de igne aeterno et de Platone; inc. *Ἐπὶ Τίτου βασιλέως Ῥωμαίων*, des. καὶ ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελειῶται.

κ' (ff. 99^v-100) ἐκ τῶν νουθεσιῶν τῶν ιβ' πατέρων (inc. *Εἶπέ τις τῶν πατέρων* *Ἐγὼ τὰς ἀμαρτίας μου καθορῶ*, des. *ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτός*).

κα' (f. 100) Barsanuphii responsum ad fratrem τῆ αὐτοῦ πρὸς Θεὸν δεήσει τάχιον ἀπολυθῆναι παραθέντα τῷ δεσπότῃ (inc. *Κυρίῳ τῷ καταξιώσαντι*, des. *εὐχόμενος ὑπὲρ ἐμοῦ*). Submittuntur (f. 100^r) locus τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου (inc. *Ἐγὼ δὲ ταῦτα γράφων*, des. *ἢ μη ἐγεννήθην ὄλωσ*), (f. 100^v) excerptum <ex hist. monach. Aegyptiorum> (cap. 202, apud *Rev. de l'Or. chr.*, 1908, p. 278-279), (ff. 100^v-101) aliud excerptum (*Ἀδελφὸς παρελάβε τι τῶν πατέρων καὶ εἶπε αὐτῷ Πῶς ἔχεις, ἀββᾶ — εἰς ἀπόλειαν ὑπάγωμεν*).

κβ' (ff. 101-102^v) s. Athanasii * de corpore et anima (M. 28, 1432-1433); (f. 102^v) eiusdem ἐν ποίῳ τρόπῳ χωρίζεται ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος (= quaestio 18 ad Antiochum ducem: M. 28, 608 CD); (f. 102^v) περὶ τοῦ ἐξερχομένου πυρὸς ἀπὸ τῆς γῆς, lineae tres eadem fere quibus incipit narratio Gerasimi supra f. 98^v; (ff. 103-105) περὶ τῶν αὐτοφνῶν θερμῶν, nempe excerptum ex martyrio s. Patricii Prusae (inc. *Ὁ δὲ γε θεῖος Πατρίκιος καὶ τῆς Προύσης ἐπίσκοπος καὶ μάρτυς*, des. *ἐνέπλησας τὰ τε ἔμφυχα καὶ ἄφυχα*; cf. *Acta SS. Aprilis III*, p. 576-577).

κγ' (ff. 105-106) ἐρωταπόκρισις de Iuda traditore corpus Domini accipiente; responsum inc. *Ἴνα δείξῃ ὁ Θεὸς τὴν μεγάλην αὐτοῦ φιλανθρωπίαν*, des. *ἀλλ' ἀμαρτωλοῖς εἰς μετάνοιαν*.

κδ' (ff. 106-111) Iohannis metropolitae Russiae epistola ad Clementem III antipapam; inc. *Ἀπεδεξάμην τὴν ἐν Κυρίῳ ἀγάπην σου*, des. *μετὰ σοῦ καὶ*

πάντων τῶν σῶν, ἀμήν (cf. L. Petit in *Dict. de Théol. Cath.*, VIII, 1 [1924], col. 802; initium epistolae vulgavit L. Allatius, *De perpetua consensione*, 872).

κε' (ff. 111-114^v) de eucharistia, τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Ἰακώβου — καὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων ἐκ τῶν διὰ Κλήμεντος βιβλίων περὶ τῆς ζύμης καὶ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ἄλατος καὶ περὶ τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς λόγχης (inc. *Χάρις καὶ εἰρήνη — Ἰησοῦ Χριστῷ. Πρὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ ἡμεῖς οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, des. καὶ οὐκ ἀθετοῦσιν, εἰς ἀγιασμὸν ἔσονται καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον*).

κς' (ff. 114^v-117) Michaelis syncelli Hierosolymorum libellus de orthodoxa fide (ed. Montfaucon, *Bibl. Coisliniana*, p. 90-93).

κζ' (ff. 117-121^v) de septem conciliis oecumenicis, fere ut in cod. 720 ff. 62^v-66.

κη' de haeresi Pauli Samosatani (f. 121^v); (ff. 121^v-122) de conciliis non oecumenicis (cf. *Le cinquième concile et l'oecuménicité byzantine*, apud *Miscell. Giovanni Mercati III*, p. 14-15, nn. 51 et 52); (f. 122) notitia brevis de Ario, Sabellio, Nestorio, Eutychete (inc. *Ἄρειος τρεῖς ὑποστάσεις ὁμολογεῖ*, des. *τὸ ἀσύγχυτον πρεσβεῖει*).

κθ' (ff. 122-129) s. Athanasii quaestio <137 ad Antiochum ducem> * (M. 28, 684-700 A 15 στόματος αὐτοῦ), quam insequuntur nulla facta distinctione ¹ (ff. 129-130) <fragmentum ex epistola festali 39> (M. 26, 1176-1180 τοὺς ἀκεραιότερους); ² (ff. 130-134^v) <s. Ephraem (?) de virtutibus et passionibus> (Assemanus III, p. 425-431 A 5),

λ' (ff. 134^v-151) s. Epiphani * testimonia de Christo, μαρτυρίαι τῶν θεοπνεύστων γραφῶν καὶ ἀγίων περὶ τῆς ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Μονογενοῦς Θεοῦ Λόγου παρουσίας καὶ τῶν δι' αὐτοῦ γενομένων θαυμάτων καὶ τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ καὶ μελλούσης ἐπιφανείας cod. Sunt sectiones ρβ', quarum prima *Ὅτι πρὸ αἰώνων ὁ Υἱὸς γεγέννηται* (inc. *Δαυὶδ ὁ μέγας πρῶτος λέγει ἐν τῷ ρθ' ψαλμῷ Ἐκ γαστρὸς*), ultima *Ὅτι τῆς βασιλείας οὐκ ἔξει πέρασ* (inc. *Δαυὶδ λέγει Ἡ βασιλεία αὐτοῦ*, des. *καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν*). Sequuntur expositiones brevissimae (ff. 150^v-151) de Trinitate (inc. *Τριάς ἐστὶν ἀπλή, ἀσύνθετος*), (f. 151) de fide (inc. *Πίστις ἐστὶ Τριάς ἀχώριστος*, des. *πάντων ἀγίων δικαίωσις*).

λα' (ff. 151-156) τοῦ ἀγίου Κυρίλλου ἐρμηνία εἰς τὰ ἐμφερόμενα ἐν τῇ θεία γραφῇ περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων. *Est epitome libri S. Epiphaniij de Mensuris et Ponderibus* notavit *Laur. Zacag<n>* (M. 43, 272 B 6-293).

λβ' (ff. 156-162^v) florilegium de naturis Christi, χρήσεις τῶν ἀγίων πατέρων ἀποδεικνύουσαι ὡς εἰς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ἐκ δύο φύσεων καὶ ἐν δυοῖ φύσεσι καὶ μετὰ τὴν σωτηριώδη καὶ ὑπεράγαθον αὐτοῦ σάρκωσιν. Sunt loci λς', quorum

auctores hoc ordine sese excipiunt: Irenaeus (α'), Iustinus (β'-γ'), Athanasius (δ'-ε'), Methodius hieromartyr (ς'), Basilius (ζ'-ι'), Gregorius Nazianzenus (ια'-ιη'), Ambrosius (ιθ'-κα'), Amphilo-chius (κβ'-κγ'), Gregorius Nyssenus (κδ'-κε'), Cyrillus Alexan-drinus (κς'-λδ'), Iohannes Chrysostomus (λε'-λς').

λγ' (ff. 162^v-163) s. Gregorii Nazianzeni epistolae 80 et 88 (M. 37, 153, 161-164), quibus subnectitur (f. 163^{r-v}) commentariolus *περί παραχρήσεως* (inc. *Οὐδὲν τῶν παρὰ Θεοῦ δοθέντων ἡμῖν εἰς χρῆσιν κακόν, des. καὶ τῆς ἀρετῆς ἐντὸς εὐρεθῶμεν*) et (f. 164) definitio vocis *ἄγροικος*.

λδ' (ff. 164-165^v) Isaac monachi *αἰνῆμα εἰς τὴν ψυχὴν* (inc. *Τῶν θήλειων μὲν εἰμί, σῆμα δ' οὐ φέρω μέλους, des. ἐξ ὄλων τῶν τοῦ κύβου*), cui subnectun-tur ascetica varia, praesertim de *ἀκηδία* et *θεωρία*.

λε' (ff. 165^v-168) s. Cyrilli Alexandriae (?) dialogus cum Nestorio (M. 76, 249-256, ex hoc codice); insequitur (f. 168^{r-v}) excerptum ex Photii quaest. 38 ad Amphilo-chium (in margine *ed. Combefis*; M. 101, 268 B 9 'Ο διδοῦς — C 11 *ἐξελέγχοιτ' ἂν* pluribus omissis).

Theodori Abucarae, λς' (ff. 168^v-169^v) de Dei nominibus (op. 27; M. 97, 1565-1568); λζ' (ff. 169^v-171) de generatione divina (op. 26; M. 1561-1565); λη' (ff. 171-172) disputatio cum Nestoriano (op. 29; M. 1576-1580); λθ' (f. 172^{r-v}) disputatio cum Iacobita (op. 30; M. 1580-1581); μ' (ff. 172^v-173^v) de eucharistia (inc. *Σαρακηνὸς ἠρώτησε τὸν ἀγιώτατον ἐπί-σκοπον Θεόδωρον τὸν ἐπίκλην Ἀβουκαρᾶν λέγων εἰπέ μοι, ὦ ἐπίσκοπε, διὰ τί κ. τ. λ. = op. 22: M. 1552-1553); μα' (ff. 173^v-174^v) δόγμα δηλωτικὸν τοῦ τὴν ὑπόστασιν τοῦ Χριστοῦ μὴ λελύσθαι ἐν τῷ πάσχειν (inc. *Ἐν ἐτέρῳ συλλόγῳ τις τῶν κομφολόγων Σαρακηνῶν, des. ἀπηνεώθη τεθηπῶς; op. 32, latine apud M. 1583-1584), cui subnectitur (μβ', ff. 174^v-175) ἐρώτησις Πύρρου τοῦ αἰρε-τικοῦ πρὸς τὸν ἅγιον Μάξιμον εἰργμένον (cf. Acta s. Maximi in Bizya: M. 90, 137 B 1-C 9); μγ' (f. 175^{r-v}) quaestio Origenistarum (op. 31; M. 1581); μδ' (f. 176) quaestio ab infideli proposita (op. 16: M. 1540-1541 A 10 τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ); με' (ff. 176-177) de tempore (op. 34; M. 1585); μς' (ff. 177^{r-v}) *περὶ τῆς ἰδιαίτατα διαφορᾶς* (inc. *Ἡ ἰδιαίτατα διαφορὰ διχῶς λέγε-ται, des. οὐδὲ τὰ ἀχώριστα συμβεβηκότα εἰσὶν ὑποστατικά); μζ' (ff. 177^v-178^v) de divinis nominibus (op. 42; M. 1600-1601).***

μη' (ff. 178^v-181^v) interpretatio in illud *Θεὸς τὸ διττὸν* (sub nomine Manuelis Philae ed. Miller II, 97: p. 313). Commentarius inc. *Πνεύματα παρὰ τῆ θεία γραφῆ εἰσὶν ἕξ, des. τοῦτο γὰρ τὸ παρὸν σύγγραμμά σε διδάσκει.*

μθ' (ff. 181^v-200) *ἀποφθέγματα κατὰ ἀλφάβητον*. Primum *Ἄριστον ἀνθρώπῳ δῶρον ὁ θάνατος, ultimum Ὡς σὲ ἐθέλει τὸ φέρον σε φέρειν — καὶ τὸ φέρον*

σε φέρει (cf. M. 117, 1057 ss.). In fine sententia Themistii (?): *Ἄντιγος αἰθερίησιν ὑπερήμενος — κάτω γὰρ ὢν ἀνέβησ.*

ν' (ff. 200^v-208) s. Gregorii Nazianzeni carmen I 2, 33 tetrastichae sen-tentiae (M. 37, 928-945) commentario auctae, quod inc. *Ἀμφῶ μὲν εἰσὶν ἦτε θεωρία καὶ πράξις. Desiderantur vv. 201-224.*

να' (ff. 208-237) florilegium rhetorico-morale in *Γη'* capitula distribu-tum, quorum *πίναξ* praemittitur (*α' προοίμια καὶ ἐγκωμιαστικαὶ ἔννοιαι, β' ἔπαινοι σοφίας καὶ σοφοῦ, Γζ' περὶ φήμης, Γη' περὶ παιδίας καὶ πεπαιδευμένου*). Excerptum primum inc. *Πάλαι μὲν προθυμούμενον τὴν σὴν ἀρετὴν, ultimum des. καὶ τὸν γεγεννηκότα καὶ τὸν πεπαιδευκότα.*

νβ' (f. 237^{r-v}) *ὄσαχῶς τὸ τῆς ἀναστάσεως ὄνομα παρὰ τῆ θεία γραφῆ* (inc. *α' Ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ἀντὶ τοῦ ἀνηγορεύθη, κατέστη, des. ια' Ἀνάστασις ἡ ὀρμητικὴ τῆς λογικῆς φύσεως κίνησις*).

νγ' (f. 237^v) definitiones variae (custodia, legio, generationes).

νδ' (ff. 237^v-238^v) s. Gregorii Nazianzeni carmen II 1, 88 ad animam suam vv. 1-75 (M. 37, 1435-1438).

νε' (ff. 238^v-243^v) excerpta canonica sub inscriptione *ἐκλογὴ ἐκ διαφορῶν γραφῶν συναθροισθεῖσα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκ τοῦ Νομοκανόνου, ἣτις ἐστὶν ὠφέλιμος*. Inc. *Οὐ χειραπτοῦσιν οἱ ὑπηρέται (= Alexius Aristenus in can. 22 concilii Laodicensi: M. 137, 1369 B); des. Οὐ χρὴ τοὺς κεκωλυμένους ἀπὸ τῆς ἁγίας δωρεᾶς ἐσθίειν ὑψουμένην προσφορὰν ἣτοι προσκεκομισμένην (Nicolaus CP. apud Rhalli-Potli Syntagma IV, p. 425).*

νς' (ff. 243^v-246) *epitimia in monachos, κανόνες σὺν Θεῷ τῶν μοναχῶν διατυπώσεων ἐκτεθέντες παρὰ τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ τῶν ἁγίων πατέρων cod. (inc. Ὁ μνηστικός κατὰ μὲν τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων κανόνας, des. Ἐὰν μὴ προ-βάλη ἐν καιρῷ τὸ ἔλαιον — μετανοίας λ')*.

νζ' *ἐκ τῶν ἐρωτήσεων καὶ ἀποκρίσεων τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, nempe a (ff. 246-247^v) s. Theodori Studitae excerptum ex ep. II, 215 (M. 99, 1645 C 15-1652 B 15; sub nomine Nicephori apud Rhalli-Potli IV, p. 431 γ'-431 η'), b (ff. 247^v-249) de communione cum haeticis (cf. Rhalli-Potli IV, p. 431 α').*

νη' (ff. 249-253) *ἐκ τοῦ κανοναρίου τινὰ ῥήματα ἐκτεθέντα παρὰ τοῦ ἁγίου Ἰω(άννου) τοῦ Νηστευτοῦ (inc. εἰσὶν οὖν σαρκικὰ ἀμαρτήματα, des. ὁ δὲ κοσμι-κὸς κρέας) fere ut in canonario Iohannis monachi et diaconi (ed. Morinus, Commentarius historicus de disciplina... poenitentiae, Bruxellis 1685, Appendix, p. 105 B 12-107 C 5, 108 C 8-112 C 12), additis explicationi-bus a (ff. 253-254) περὶ βρώσεως καὶ πόσεως (cf. op. cit., p. 88 D 3-90; Pitra, Spicilegium Solesmense IV, p. 439-440), b (f. 254^{r-v}) de quinque ἐπιτιμίων modis (cf. Rhalli-Potli IV, p. 405).*

νθ' (ff. 254^v-257) s. Sophronii Hierosolymitani* de peccatorum confessione (M. 87, 3365-3372; cf. V. Beneševic, apud *Studi Bizantini* II, 1927, p. 175-176); sequuntur orationes duae ^a (f. 257^r-^v) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ τῷ Πέτρῳ (cf. Morinus, p. 121), ^b (f. 257^v) Ὁ Θεὸς ὁ συγχωρήσας (ib.).

ξ' magnorum nomina (f. 257^v-258) fluviorum (inc. Φεισῶν Γεῶν Τίγρις), (ff. 257^v-258) montium (inc. Λίβανος Καύκασος Ταύρος).

ξα' (f. 258) de inventoribus, τίνες ἐφεύρον ἀρχαίων τὰς τέχνας (inc. Εὐκλείδης φιλοσοφίαν, ἀριθμητικὴν, μουσικὴν, des. Ἀσχημίδης (!) ναυπηγίαν καὶ μηχανικὴν).

ξβ' quaestiones duae; prior (f. 258) in Gen. 6, 2, communia plura habet cum Ps.-Athanasii quaest. in Vet. Test. (M. 28, 740); altera (f. 258^v) in Gen. 6, 9-10 (de generationibus Noe), Πῶς ἐξ ἐκάστου υἱοῦ τοῦ Νῶε εὐρέθησαν ἐν τῇ πυργοποιῷ καὶ εἰς ποῖα ἔθνη διεμερήθησαν; Ἀπόκρισις. Τοῦ Σῆμ κε', τοῦ Κάμ λβ' — ἐμερίσαντο δὲ οἱ τρεῖς τὴν γῆν (cf. Ioseppi lib. mem. apud M. 106, 32 AB).

ξγ' (ff. 259-266) Isoeratis oratio ad Demonicum.

ξδ' (ff. 267-277^v) Theophili paenitentia (BHG. 1320).

Codicis pars altera olim aberrans, — cod. 1111, ff. 113-188 nempe efficiebat, — Ioh. Mercati curis loco suo nuper reposita est; folia autem quaeque, ut praecedentibus cohaereant, nova supputatione (ff. 278-353) in imo margine dextrorsum typis expressimus. Haec continent:

Gregorii archiepiscopi Thessalonicensis (Palamae) tractatus duo de processione Spiritus sancti: ξε' (ff. 278-310) λόγος ἀποδεικτικὸς πρῶτος (inc. Πάλιν ὁ δεινὸς καὶ ἀρχέκακος ὄφεις, des. ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ αὐτὸ ἐκπορευόμενον πρὸ αἰῶνων καὶ εἰς αἰῶνας καὶ ἔτι καὶ συνοδοξαζόμενον); ξς' (ff. 310^v-352^v) τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος (inc. Ὡν μὲν οὖν ἔδει καὶ αὐτῷ τῶ τῶν εὐσεβούντων καταλόγω, des. τῆς τρισηλίου καὶ μοναρχικωτάτης φαιδρότητος. καὶ δοξάζωμεν κ. τ. λ.

Manu alia (f. 353^r-^v) Nicephori Callisti Xanthopuli imperatorum catalogus ut in cod. 573 ff. 21^v-23; (f. 353^v) patriarcharum CP. successio (deficit in illa [v. 10] Γέρων ὁ Ἀρσάκιος, Ἀττικὸς πάλιν).

Fasciculi 35 hodie sine notis, quinquiniones (si excipias 18 foliorum octo, duobus post 182^v perditis, atque 35 foliorum septem), quos caractere minutiore librarii duo coaevi sese excipientes (^a ff. 9-266, ^b ff. 267-352^v) perscripserunt. Signum chartae trimontium ex quo eminet crux.

Integumenta membranacea; in dorso partis I tesseræ gentiliciae Leonis XIII et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii; in dorso partis II (olim Vat. 1111 p. II auro signatae) scuta Pii IX.

791 (olim 811). Saec. XV, chartae, mm. 215 × 195, ff. IV (add.). 284, linn. 18 circa.

Officia liturgica varia cum notis musicis (cf. L. Tardo, *I codici melurgici della Vaticana*, apud *Archivio storico per la Calabria e la Lucania* I, 1931, p. 244-248). ¹ (ff. 1-7^v) musicae byzantinae elementa, ἐρμηνία τῶν σιμαδίων παντων, nempe (ff. 1-3) φωνῶν ἀνιουσῶν et κατιουσῶν, ἠχημάτων, (ff. 3-5) ἀρχ(ῆ) τῶν ψαλτῶν σιμαδίων ποιηθέντα καὶ συνταχθέντα παρὰ τοῦ μακαριωτάτου κύρ Ἰωαννικίου καὶ μαῖστωρος. Sequuntur (f. 5^v) αἱ παραλλαγὰι τῶν ὀκτῶ ἤχων, (ff. 6^v-7^v) μετροφωνία καὶ παραλλαγή ὁμοῦ. Plura huius introductionis respondent illis quae vulgavit M. Paranikas in *Ἑλλην. Φιλολογ. συλλ.* XXI, 1891, p. 165-176. ² (ff. 8-43^v) officium vespertinum magnum; ³ (ff. 44-105) officium τοῦ ὄρθρου; ⁴ (ff. 106-151) divina liturgia; ⁵ (ff. 151^v-214) poemata pro festis tam immobilibus quam mobilibus, inde a nativitate Deiparae usque ad decollationem s. Iohannis Baptistae; ⁶ (ff. 214-275) hirmologium. Recurrit in primis nomen Ioh. Cucuzeli seu μαῖστωρος (e. g. ff. 27. 42. 63^v. 132^v. 151^v), aliis frequenter plus minus signatis nempe Agathonis τοῦ Κορώνη, Andreae, Athanasii monachi, Χαληβούρη, Κουκουμά, Dociani, Georgii τοῦ Κομποπετρῆ, Ioh(annis?) τοῦ Γλυκέως, Γρηγορίτζη, Iohannicii, Lampadarii, Latrini (τοῦ λεγομένου), Longini, Manuelis τοῦ Πλαγίτου, Michaelis τοῦ Μυστάκος, Nicephori τοῦ ἠθικοῦ, Nicolai, τῆς Φηρίτζας, Phocae, Theodori τοῦ Γλαβᾶ, Τζακνοπούλου).

In ff. 275^v-283^v menologium mensis septembris fusius, mensium octobris, novembris, decembris longe brevius; deficit in dec. 29.

Fasciculi triginta (ff. 8-243) signati α'-λ', quaterniones (praeter η' et λ', duobus foliis perditis post 69^v et post 243^v), quibus praefixa sunt ab ipso librario folia septem (1-7) atque subnexi fasciculi alii quaterniones quinque (ff. 244-283) sine notis.

Inscriptiones rubro caractere distinctae, ornatus necnon litterae initiales maxime rubro et flavo coloribus pictae (cf. ff. 8. 24. 44. 45^v. 70. 106. 244). Signum chartae mitra episcopalis.

In folio ultimo scriptiunculae musicae, interiecta (f. 284^v) nummorum putatione quadam, addita (f. 284) codicis empti ni fallor nota: ὑπερπυρα ἡμισι.

F. I index latinus saec. XVIII; ff. II-IV vacua.

In tabulis et in dorso obductis corio rubro tesseræ gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; fibularum vestigia. Tabulae anteriori aversae glutine adhaeret syllabus anno 1550 posterior nuper repertus (*Regulae canendi Psalmos in Eccl. Greco(um)*). | 811) blattarum morsu perterebratus. In dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 791.

792 (olim 693). Ann. 1360-1368 (ff. 1-24. 354-360 saec. XV in.), chartac., mm. 295 × 200, ff. 361 (+ 295^a vacuum), linn. 27 (ff. extr. linn. 37).

1 Theodori Meliteniotae *αστρονομική τριβιβλος* (de qua vide Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro... e Teodoro Meliteniota*, 1931 [*Studi e Testi* 56], p. 172 ss.) ab ipso auctore nondum archidiacono *αυτόχειρι* ut videtur perscripta. ¹ (ff. 25-84^v) liber primus; inc. mut. *Τῆς τοίνυν σεμνοτάτης φιλοσοφίας* (Heeg, *Catalogus codd. astrolog. gr.*, V, III, 1910, p. 134, 19; M. 149, 989 B 4); huius libri praefationem et caput primum invenies apud Heeg, p. 133-142 et M. 149, 988-1001; (ff. 85-244) liber secundus; praefatio necnon capitum index apud Mercati, *op. cit.*, p. 189-191; excerpta plura ff. 169^v. 178^v. 241^v-2. 243^v-244 (*ib.*, p. 176, 172, 179-180); (ff. 244^v-353^v. 361) liber tertius; prologus, capitum index et caput primum apud Heeg (*op. cit.*, p. 142-147), excerpta ff. 306^v. 327^v. 339^v. 349^v. 351^v apud Mercati (p. 172, 176, 181).

Manus saec. XV ineuntis spatia vacua tabularum ff. 252^v ss. complet, initium operis deperditum f. 24^v suffecit, finem (= f. 361) loco ut videtur amotum f. 354 inscripsit. Eiusdem manus sunt quae sequuntur: ¹ (f. 2) Nicephorii Gregorae *πασχάλιον* castigatum (M. 19, 1313-1316; cf. R. Guiland, *Essai sur Nicéphore Grégoras*, 1926, p. 284). ² (ff. 6-8^v) Isaaci Argyri *πραγματεία νέων κανονίων συστάντων κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ζωσ' ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως ἔτους*, ut in codd. 208 ff. 7^v-9^v, 1059 ff. 78-79^v. ³ (ff. 9-15) Iohannis grammatici Alexandrini de usu astrolabii (ed. Hase in *Rheinisches Museum* VI, 1839, p. 129-156), paucis additis in f. 15^r^v, atque (f. 16) tabula τῶν λ' λαμπρῶν ἀστέρων cum longitudine pro anno 1328-9. ⁴ (ff. 17-20^v) Nicephorii Gregorae de usu astrolabii ut in cod. 318, ff. 144^v ss. et in Coisl. 338, ff. 240^v-245^v. Exstant praeterea eadem manu descriptae reliquiae operis cuiusdam ad astronomiam et ad geographiam pertinentis, diagrammatis necnon tabulis aucti, ex exemplo satis turbato ni fallor descripti. Haec pro facultate mea notavi: ^a (f. 1^r^v) Persarum calendarium et huius utendi methodus; ^b (ff. 2^v-3^v) *κανόνιον* mensium Romanorum Alexandrinorumque cum interpretatione; ^c (f. 4) *κανόνιον ἰσημερινῶν ὠρῶν καὶ παραλλή(λου) εἰς τὰς ἐκλεί(ψεις)*; ^d (f. 4^v) *ὀριζόντων καταγραφὴ*; ^e (f. 5) *ὀριζόντος καταγραφὴ τοῦ διὰ Βυζαντίου παραλλήλου* (cf. cod. 183, f. 21^v); ^f (ff. 5^v-6) *cyclus solaris*; ^g (f. 21) de motu astrorum — *περὶ τοῦ πόσον κινεῖται ἕκαστος τῶν ἀστέρων τὸ νυχθήμερον* — praefatiuncula, quam excipiunt (f. 21^v) *τεχνολογία* seu methodus utendi *κανονίοις τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἐξηκοστῶν* in ff. 22-23^v descriptis; Chrysococcus (Georgius) huius dispositionis nominatur auctor; ^h (f. 24) *κανόνιον ὠρῶν... ἐπὶ τοῦ διὰ Βυζαντίου παραλλήλου*; ¹ (f. 354^r^v)

μέθοδος δι' ἧς προχείρως εὐρίσκομεν τοὺς π(αρακειμένους) (ἀριθμοὺς) τοῖς ἀπλοῖς ἔτεσι τῶν ἀστέρων διὰ τῶν ἔμπροσθεν γεγραμμένων κανονίων (inc. Ὅταν προαιρώμεθα καὶ ἐκ τῶν παρόντων κανονίων λαμβάνειν τὰ ἅπλα ἔτη); sequuntur ff. 354^v-359 tabulae; ^κ (ff. 359^v-360^v) urbium celebrium longitudo et latitudo; prima *Θούλη νῆσος*, des. abrupte in *Σάρδεῖς* (cf. Vat. 210, ff. 35-37^v).

Fasciculi *μα'* quaterniones plerique efficiunt codicis partem praecipuam (ff. 25-353. 361), quae continet Theodori Meliteniotae *τετράβιβλον* propria manu exaratam. Nonnulla rubro colore distincta, alia cancellata (e. g. ff. 160^v. 165. 334^v), alia suppleta aut omissa (v. Ioh. Mercati, *op. cit.*); chartae signum flos seu fructus quidam.

Saec. XV ineunte ut videtur ff. 1-24. 354-360 addita sunt eadem manu accurata quae exaravit ff. 260 priora cod. 1058 atque ff. 51-214 cod. 573 (*Studi e Testi*, 46, p. 51, n. 3); officinarum chartariarum signa: arcus (cf. Briquet 7795), bilanx (cf. 2416), forficis (cf. 3656).

Manus rudis f. 361^r^v inscripsit canticum Nunc dimittis, Trisagion, orationem dominicam, symbolum Nicaeo-Constantinopolitanum.

In secturis inf. med. sup. libri clausi: † Ἀστρονομική τριβιβλος | τοῦ μεγάλου σακελλαρίου καὶ διδασκάλου | (al. m.) τῶν διδασκάλων † καὶ ἀρχidiaκόνου † (cf. Mercati, p. 177).

Inter libros Sixti IV noster recensitus videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 235: «Theodori cuiusdam Tripartitum. Ex papiro in nigro»). Syllabus anno 1550 posterior nuper repertus (*Ratio pasche inveniendae | et alia diuorsor(um) | . 693.*) tabulae anteriori aversae agglutinatus est.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 792. Fibularum vestigia.

793 (olim 511). Saec. XII (ff. 195 ss.) et XIII (ff. 2-194), membran. (ff. I-III. 1. 5-7. 155. 156. 157. 254^a. 257. 258. 259. 262. 271. 276-283 chartac.), mm. 405 × 310, ff. III (add.). 283 (+ 27^a. 146^a. 195^a. 224^a. 236^a. 254^a), coll. 2, linn. 39. Partes duae in unum compactae.

I. — Vitae, passionis, laudationis sanctorum pro mensibus anni quinque prioribus (de collectione vide A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*, III, 1939, p. 109-111: *Der vermischte Metaphrast*).

September. — <1> (ff. 2-27^a) vita s. Symeonis Stylitae (M. 114, 336-392); om. vv. τὸν βί]αιον θάνατον — οἱ πεπειρωμένοι (M. 341 C 7-345 C 13) duobus foliis post 4^v perditis. <14> (ff. 27^{av}-31) <Iosephi archiepiscopi Thessalonicensis> in adorationem venerandae Crucis sub inscriptione Σταυρὸς ὑψοῦται τὸν ὑψοῦντα τὸ γένος, Ἀνθρώπων πάντων τῶν βροτῶν σωτηρίαν. Inc. Σταυροῦ πρόκειται σήμερον ἑορτή (Iacobi Gretseri opera omnia de s. Cruce, Ingolstadii 1616, p. 1200-1207; cf. BHG. 440). ⁸ (ff. 31-35^v) Protevangelium Iacobi, secundum recensionem brevioris ab editis discrepantem, Διήγησις δηλοῦσα τὴν γέννησιν τῆς ἀχράντου καὶ ὑπερενδόξου δεσποίνης

ἡμῶν θεοτόκου Μαρίας ms. Inc. Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν, des. ἡνίκα τῷ φοβερῷ τοῦ υἱοῦ σου παραστησόμεθα βήματι κ. τ. λ. (cf. BHG. 1046; Ehrhard, *op. cit.*, p. 388 n. 1). 24 (ff. 36-47^v) martyrium s. Theclae, ἀθλήσεις τῆς — Θέκλας τῆς ἐν Ἰκονίῳ ms. (M. 115, 821-845). 26 (ff. 48-58^v) comment. in s. Iohannem apostolum (M. 116, 684-705).

October. — <23> (ff. 58^v-66) comment. in s. Iacobum apostolum (M. 115, 200-217). 26 (ff. 66-73^v) passio s. Demetrii (M. 116, 1185-1201).

November. — <1> (ff. 73^v-76) ss. Cosmae et Damiani vita; inc. Τῆ θυμαστῇ δυνάδι τῶν σοφῶν ἀναργύρων, des. πολεμίων καθαίρεσιν καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τὴν ἀπόλαυσιν, ὅτι Χριστῷ κ. τ. λ. (cf. Ehrhard, *op. cit.*, p. 389-391). <21> (ff. 76-78) in praesentationem Mariae; inc. Ἴδοὺ καὶ πάλιν ἐτέρα τῆς πανάγου, des. μακαριότητος καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῆς μεθέξσεως, ὅτι κ. τ. λ. (cf. Ehrhard, *op. cit.*, p. 339, 392); ex oratione 2 s. Germani CP. nostra videtur concinnata (M. 98, 309 ss.). <30> (ff. 78-84) in s. Andream apostolum sub inscriptione Ὑπόμνημα ἐν ἐπιτομῆς (!) εἰς τὸν ἅγιον — Ανδρέαν τὸν πρωτόκλητον. Inc. Ἄρτι τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, des. ταῖς λιταῖς σου, παμμάρκα. Χριστῷ γὰρ πρέπει κ. τ. λ. (cf. Ehrhard, *op. cit.*, p. 389, 391-392).

December. — 4 (ff. 84-90) martyrium s. Barbarae; inc. Μαξιμιανὸς ὁ βασιλεὺς πολλὴν περὶ τὴν τῶν εἰδώλων πλάνην, des. φιλοθέων ἀνδρῶν ἐντρίψημα πολυέραστον εἰς δόξαν(ν) Χριστοῦ κ. τ. λ. (cf. Ehrhard, *op. cit.*, p. 388 n. 1, 401). 6 (ff. 90^v-109) s. Nicolai vita (M. 116, 317-356; G. Anrich, *Hagios Nicolaos*, I, 1913, p. 235-267).

Ianuarius. — 15 (ff. 109-120^v) vita s. Iohannis Calybitae, Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ διὰ Χριστὸν πτωχοῦ ms. Inc. Τυραννικόν τι χρῆμα τεκόντων στοργή, des. ἴν' ἔχοι τι καὶ τὸ δένδρον ἀκόλουθον τῷ καρπῷ εἰς δόξαν κ. τ. λ. (latine in Act. SS. Ian., t. I, p. 1031-1035). <1> (ff. 120^v-161^v) s. Gregorii Nazianzeni oratio 43, in s. Basilium (M. 36, 493-605); desiderabantur vv. ὑπαλλαττομένων μικρὸν τῶν λέγει — ἐν τοῖς ἱερεῦσιν (M. 588 B-593 B 9) atque vv. ἐπαί]νει κάκεινου τὴν ἐν πυρὶ ζώην — οἶον ὠχρότητα λέγω καὶ γε[νειαάδα (M. 596 C 7-600 A 2), foliis duobus post 154^v atque uno post 158^v deperditis, quae posterius suppleta sunt in ff. 157^r-v et 159. 6 (ff. 162-186^v) eiusdem oratio 40, in sanctum baptisma (M. 36, 360-425). <24 dec. ?> (ff. 187-194^v) λόγος ζ', eiusdem oratio 19, ad Iulianum tributorum exaequatorem (M. 35, 1044-1064).

II. — Sermones, commentarii pro festis immobilibus mensium septembris, novembris, decembris, ianuarii, februarii, martii (Ehrhard, *op. cit.*, II, p. 37: *Die Jahrespanegyriken*).

<September, 8> (ff. 195-202^v) Protevangelium Iacobi (Tischendorf, *Evangelia apocrypha*, Lipsiae 1876, p. 1-50).

<November, 21> (ff. 202^v-206^v) s. Germani archiepiscopi CP. in praesentationem Deiparae or. 2 (M. 98, 309-320).

<December, 25> (ff. 206^v-214) s. Gregorii Nazianzeni oratio 38, in Theophania (M. 36, 312-333).

<Ianuarius, 6> (ff. 214-222^v) s. Gregorii Nazianzeni oratio 39, in sancta Lumina (M. 36, 336-360).

<Februarius, 2> (ff. 222^v-227) Amphilochii Iconiensis in occursum Domini (M. 39, 44-57); (ff. 227^v-245) vita s. Mariae Aegyptiacae (M. 87, 3697-3725).

<Martius, 25> ¹ (ff. 245-248^v) Iohannis Chrysostomi * in annuntiationem Deiparae (M. 50, 791-796; cf. M. 10, 1172-1177). ² (ff. 248^v-254^v. 263-268) Andreae Cretensis in eundem festum (M. 97, 881-913). Insequitur ³ (ff. 268-270^v. 255^r-v. 272-275^v. 256^r-v. 260^r-v) eiusdem Andreae oratio in Lazarum quatruiduanum (M. 97, 960-985); effluxerunt ^a vv. μετὰ ταῦ]τα λέγει — τῆς θεϊκῆς ἐξουσίας τῷ προσ[λαβόντι (M. 964 C 8-965 C 6), ^b vv. γὰρ καὶ τὰ τῆς φύσεως — ἀναλάβητε λόγον. Ἄρατε τὸν (M. 976 B 6-977 B 12) uno folio post 270^v et 275^v deperdito, ^c vv. ἐν μνήμασι, Λάζαρε — ἐνώτια δὲ καὶ ἐμπλόκια (M. 980 B 10-984 B 6) duobus post 256^v item avulsis, ^d vv. ἀμαρτίας. Ὑπάγειν δὲ κ. τ. λ. (M. 985 B 9) uno saltem post 260^r erepto.

Quae deerant suppleverunt manus duae: prior saec. XV indicem praevium digessit (f. 1^v), lacunas post ff. 4^v. 154^v. 158^v. 256^v apertas resarcit (= ff. 7. 157. 159. 257); altera saec. XVI folia scripturamque ex ultima oratione recisa suffecit (ff. 271. 276. 277. 278).

Pars prior (ff. 2-194) fasciculos comprehendebat saltem viginti quinque in prima singulorum pagina ima signatos (cf. ff. 123. 185). Membrana rudis, calamus crassior, ornatus simplex. — Pars altera (ff. 195 ss.) fasciculos undecim minimum complectebatur in prima pagina summa notatos (f. 202, β'), a duobus scribis sese excipientibus perscriptos (cf. f. 233). Inscriptiones, litterae initiales maiores, πύλαι rubro colore distinctae. Utraque pars humore inquinata, non sine textus detrimento.

Duabus vicibus, ut dictum est, liber instauratus est. Saec. XV, ni fallor, folia quae deciderant suffecta sunt (ff. 1. 7. 157. 159. 257; signum chartae, trimontium), scriptura hic et illic evanida renovata est; saeculo sequenti textus orationis ultimae restitutus est et volumen chartis albis auctus (ff. I-III. 5. 6. 155. 156. 254^a. 258. 259. 262. 279-283) ab illo fortasse qui fasciculos notis α'-λε' instruxit.

Tabula anteriori aversae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Metaphrastes Mensis Septe(m)bris et alia* | . 511. | . De codice egerunt hagg. Bollandiani (Catalogus cod. hag. Bibliothecae Vaticanae, 1899, p. 26-28).

Integumentum ex corio rubro saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in dorso sillybus saec. XVIII cum nota 793.

794 (olim 512). Saec. XI-XII, membran., mm. 335 × 260, ff. 281 (281 add.), coll. 2, linn. 33.

Metaphrastes mensis Septembris (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 318-319, 338); praecedit (ff. 1-2) *πίναξ*.

1 (ff. 3-31^v) vita s. Symeonis Stylitae (M. 114, 336-392). 2 (ff. 31^v-41) martyrium s. Mamantis (ed. Th. Ioannou, *Μνημεῖα ἀγιολογικά*, Venetiis 1884, p. 338-351). 3 (ff. 41-47^v) martyrium s. Anthimi episcopi Nicomediensis (M. 115, 172-184). 4 (ff. 48-54^v) martyrium s. Babylae episcopi Antiochensis (M. 114, 968-981). 6 (ff. 55-61) s. Michaelis miraculum in Chonis (ed. M. Bonnet, apud *Analecta Bollandiana* VIII, 1889, p. 308-316); eadem die (ff. 61-67^v) martyrium ss. Eudoxii, Romuli, Zenonis, Macarii (M. 115, 617-633). 7 (ff. 68-70^v) martyrium s. Sozontis (M. 115, 633-640). 8 (ff. 71-81) protevangelium Iacobi (ed. Tischendorf, *Evangelia apocrypha*, p. 1-50). 9 (ff. 81-87^v) martyrium s. Severiani (M. 115, 640-652). 10 (ff. 88-94^v) martyrium ss. Menodoraе, Nymphodoraе, Metrodoraе (M. 115, 653-665). 11 (ff. 94^v-106^v) vita s. Theodoraе Alexandrinaе (M. 115, 665-689); uno folio post 105^v deperdito, quae deerant suppletae sunt manu posteriore in marginibus exterioribus ff. 105^v-106. 12 (ff. 106^v-110) martyrium s. Autonomi (M. 115, 692-697). 13 (ff. 110-119^v) vita s. Corneli centurionis (M. 114, 1293-1312). 14 (ff. 119^v-125^v) *Andreae Cretensis* in exaltationem sanctae crucis oratio 1 (M. 97, 1017-1036), cui subditur nulla facta distinctione (ff. 125^v-130) oratio 2 (M. 1036-1045). 15 (ff. 130-133^v) martyrium s. Nicetae (M. 115, 704-712). 16 (ff. 134-144) martyrium s. Euphemiae (M. 115, 713-732). 17 (ff. 144^v-153) martyrium ss. Sophiae et eius filiarum Fidei, Spei, Caritatis (M. 115, 497-513). 19 (ff. 153-162) martyrium ss. Trophimi, Sabbatii, Dorymedontis (M. 115, 733-749). 20 (ff. 162-183) martyrium s. Eustathii et sociorum, *μαρτύριον τοῦ ἀγίου μεγάλου μάρτυρος Εὐσταθίου καὶ Θεοπίστης καὶ τῶν δύο τέκνων αὐτῶν Ἀγαπίου καὶ Θεοπίστου* ms. (*Anal. Boll.* III, 1884, p. 66-112; BHG. 642); lacuna editionis (p. 104-105) expletur in nostro. 22 (ff. 183^v-187^v) *Asterii Amaseni* in s. Phocam; inc. *Ἰερὸς μὲν καὶ θεοπέσιος* (M. 40, 304 A 11-313). 24 (ff. 187^v-200) martyrium s. Theclae (M. 115, 821-845). 25 (ff. 200-209) vita s. Euphrosynes Alexandrinae (M. 114, 305-321), 26 (ff. 209-220^v) commentarius in s. Iohannem apostolum (M. 116, 684-705; inde a 701 C noster ab editione discrepat). 27 (ff. 220^v-229^v) martyrium s. Callistrati (M. 115, 881-900). 28 (ff. 229^v-239^v) vita s. Charitonis (M. 115, 900-917). 29 (ff. 240-251) vita s. Cyriaci anachoretae (M. 115, 920-944). 30 (ff. 251-280) vita s. Gregorii illuminatoris (M. 115, 944-996).

F. 281^{r-v} ex codice liturgico saec. XIII-XIV avulsum troparia varia continet ad officium dedicationis templi pertinentia; primum *Ὡς τοῦ ἄνω στερεώματος* (Goar, *Euchologium*, p. 662).

Codicem efficiunt fasciculi quaterniones 35 (exceptis *ιγ'* et *λε'* nunc foliorum septem) foliaque duo praevia. Scriptura accurata; *πύλη* f. 3, indicis et opellarum ornatus necnon litterae initiales maximae coloribus rubro, violaceo, viridique pallescentibus distincta. Foliorum triplex enumeratio: graeca nempe (ad angulum superiorem dextrum) ferro saepissime resecta, cui adest alia numeris arabicis facta; alia textui graeco adiacens, quam secutus sunt.

Margines interiores foliorum 42 priorum humore conspurcati non sine textus damno, laciniis membranaceis ex codice saec. IX (unc., 2 coll.) recisis instaurati sunt.

F. 280^v sanctus quidem (Gregorius illuminator?) atramento delineatus; ib. litteris inter se colligatis lineae tres quarum vim non assequor. F. 281^v conscribillationes variae graecae et latinae; inferius: † *μν(ι) ὀκτωβρίω ιζ' ἡμέρα γ'*: *ινδ. ζ'*: *τοῦ ,σωλζ'* (1328-9) *ἔτους ἀπέθανεν ἡ Κασσιανὴ ἀχ' (μοναχὴ?) καὶ Εἰρη(νη) ἡ Μοδίκοῦ*; indictio et annus non concinunt.

De codice egerunt hagiographi Bollandiani (*Cat. codd. hagg. Bibl. Vat.*, p. 28-29).

Integumentitabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

795 (olim 513). Saec. XI-XII, membran., mm. 338 × 255, ff. I (add.), 243, coll. 2, linn. 30.

Metaphrastes mensis Septembris, fere ut in cod. 794 (om. protev. Iacobi, Andreas Cret. in exalt. Crucis); praecedit index nunc mutilus.

1 (ff. 2-29) vita s. Symeonis Stylitae. 2 (ff. 29-38) martyrium s. Mamantis. 3 (ff. 38-44^v) martyrium s. Anthimi episcopi Nicomediensis. 4 (ff. 44^v-51^v) martyrium s. Babylae episcopi Antiochensis. 6 (ff. 51^v-58) miraculum s. Michaelis in Chonis. 7 (ff. 58-64) martyrium ss. Eudoxii, Romuli, Zenonis, Macarii. 8 (ff. 64^v-67) martyrium s. Sozontis. 9 (ff. 67-73^v) martyrium s. Severiani. 10 (ff. 73^v-79^v) martyrium ss. Menodoraе, Metrodoraе et Nymphodoraе. 11 (ff. 79^v-89^v) vita s. Theodoraе Alexandrinaе; desunt vv. *ἐκείνη τοῦ φάρυγγος — πονηροῦ πράγματος, ἀνεχομένη* (M. 676 D 15-680 D 5) duobus foliis post 84^v deperditis. 12 (ff. 89^v-93^v) martyrium s. Autonomi. 13 (ff. 93^v-102) vita s. Corneli centurionis. 15 (ff. 102-106) martyrium s. Nicetae. 16 (ff. 106-116) martyrium s. Euphemiae. 17 (ff. 116-124^v) martyrium ss. Sophiae, Fidei, Spei, Caritatis. 19 (ff. 125-133) martyrium ss. Trophimi, Sabbatii, Dorymedontis. 20 (ff. 133^v-154) martyrium s. Eustathii et sociorum, sine lacuna. 22 (ff. 154^v-158^v) *Asterii Amaseni* in s. Phocam, *μαρτύριον τοῦ ἀγίου καὶ ἐνδόξου ἱερομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Φωκᾶ* ms.

24 (ff. 158^v-170^v) martyrium s. Theclae. 25 (ff. 171-179) vita s. Euphrosynes Alexandriae. 26 (ff. 179-189^v) commentarius in s. Iohannem (M. 116, 684-705). 27 (ff. 189^v-198) martyrium s. Callistrati. 28 (ff. 198-207^v) vita s. Charitonis. 29 (ff. 207^v-216) vita s. Cyriaci anachoretæ; desiderantur vv. ἐν] τ' αὐτῷ ἥλιος — ἀνεκίνει καὶ τὰς εὐ[σεβεῖς ψυχάς (M. 115, 928 B 10-932 C 4) duobus foliis post 210^v deperditis. 30 (ff. 216-243) vita s. Gregorii illuminatoris.

F. I ex codice latino maioris moduli (saec. XIV, 2 coll., linn. 80 circa) avulsum, commentarium praebet in Digest. XXX, 58 (?) - 68.

Fasciculi triginta unus quaterniones (si excipias β' et λα' terniones, κζ' nunc foliorum sex). Πύλη f. 2 auro variisque coloribus picta. Margines ff. 72, 95, 127, 146, 159, 160, 173, 175 ferro decurtati et chartis indecore reffecti. F. I manu saec. XVII (?) *ta* 32 | 795.

De codice egerunt hagiographi Bollandiani (Cat. codd. hagg. Bibl. Vat., p. 29-31).

Integumenti tabulae corio rubro obductae, fibulis olim munitae tesseræ gentilicias praebent Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Met: Men: Septembris: | 513*; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 795.

796 (olim 514). Saec. XI-XII (ff. 1-8. 9. 16 saec. XIV), membran., mm. 340 × 248, ff. II (add., II chart.). 421, coll. 2, linn. 25.

Metaphrastes mensis Septembris, fere ut codd. 794. 795.

1 (ff. 1-37^v) vita s. Symeonis Stylitæ. 2 (ff. 38-50) martyrium s. Mamantis. 3 (ff. 50-59) martyrium s. Anthimi episcopi Nicomediensis. 4 (ff. 59^v-69) martyrium s. Babylæ ep. Antiochensis. 6 (ff. 69^v-78) miraculum s. Michaelis in Chonis; eadem die (ff. 78-87) martyrium ss. Eudoxii, Romuli, Zenonis, Macarii. 7 (ff. 87^v-91^v) martyrium s. Sozontis. 9 (ff. 91^v-100^v) martyrium s. Severiani. 10 (ff. 100^v-109^v) martyrium ss. Menodoraæ, Metrodoraæ, Nymphodoraæ. 11 (ff. 109^v-127^v) vita s. Theodoraæ Alexandrinae. 12 (ff. 127^v-133) martyrium s. Autonomi. 13 (ff. 133-145^v) vita s. Corneli centurionis. 15 (ff. 145^v-151) martyrium s. Nicetae. 16 (ff. 151-166) martyrium s. Euphemiae. 17 (ff. 166-179) martyrium s. Sophiae et eius filiarum Fidei, Spei, Caritatis. 19 (ff. 179-191^v) martyrium ss. Trophimi, Sabbatii, Dorymedontis. 20 (ff. 192-224) martyrium s. Eustathii et sociorum ut in cod. 794 inscriptum, sine lacuna. 22 (ff. 224-230^v) Asterii Amaseni in s. Phocam. 24 (ff. 230^v-250) martyrium s. Theclae; eadem die (ff. 250-304) Basillii Seleuciensis de vita s. Theclae liber primus (M. 85, 477-560). 25 (ff. 304-317) vita s. Euphrosynes

Alexandrinae. 26 (ff. 317^v-334) commentarius in s. Iohannem apostolum (M. 116, 684-705). 27 (ff. 334^v-347^v) martyrium s. Callistrati. 28 (ff. 347^v-363) vita s. Charitonis. 29 (ff. 363-379^v) vita s. Cyriaci anachoretæ. 30 (ff. 379^v-421^v) vita s. Gregorii illuminatoris.

Liber accurate perscriptus. Complectitur fasciculos 54 quaterniones (si excipias 9, 16, 26, 39 terniones, 54 foliorum quinque) hodie sine notis; fasciculus primus, qui perierat, suffectus est saec. XIV membranæ inscite paratis (ff. 1-8), quas atramentum paullo tenax et manuum attritus ita conspurcaverunt ut textus hic illic funditus evanuerit; eodem fere tempore suffecta sunt alia manu fasciculi secundi folia extrema (nunc 9 et 16). Inscriptiones litteræque initiales auro distinctae; opellarum ornatus praevious necnon littera initialis maxima auro variisque coloribus picta.

Enumeratio foliorum arabica duplex: antiquior, in summis paginis, quae f. 113 omittit, ff. 128 et 129 eodem numero signat; recentior, iuxta textum appositæ, quam secutus sum.

F. I averso, litteris inter se colligatis, index libri et invocatio ad Christum; f. II monocondylium *Μακίριος ιεροδιάκονος* bis exaratum; inferius manu saec. XV: *Leg(en)de sa(nc)tor(um)* et eadem fortasse manu (f. II^v): *Metaphrastis Septe(m)br.* | *Qui e(st) p(r)imus me(n)sis Anni s(e)c(un)d(um) Graecos* addidit <Ioh. Tortelli>; f. II: *Liber vita patru(m) ... (?) | Lucianus xama manu p(ro)p(ri)a p(er) d(enarios) V.*

In tabula anteriore aversa libri positio antiqua N̄ 48 (quem numerum obtegerunt schedulae duae chartaceae notas 105 illa, 108 haec exhibentes, a nobis deglutinatae et paullo inferius sepositae) 2 *Plu.*

De codice egerunt hagiographi Bollandiani (Cat. codd. hagg. Bibl. Vat., p. 31-32).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI ornamentis signatum, fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore et in dorso indiculus brevis *Metaphraste mensis septembris*; in dorso syllabus saec. XVII cum nota rubra 796. In sectura superiore libri clausi littera L.

797 (olim 515). Saec. X ex., membran., mm. 360 × 260, ff. 380, coll. 2, linn. 25-28.

Vitæ sanctorum pro mensibus septembri, octobri, novembri (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand ...*, I, p. 383-385: *Die Menologien für drei Monate*).

September. - <1> (ff. 1-15) vita s. Symeonis Stylitæ <auctore Antonio> (ed. Lietzmann, *Das Leben des hl. Symeon Stylites*, p. 21-78); omituntur § 22-27. 2 (ff. 15^v-27^v) martyrium s. Mamantis; inc. *Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἦν τις ἀνὴρ ἐν τῇ Παφλαγόνων χώρᾳ* (cf. BHG. 1019). 8 (ff. 28-41) protevangelium Iacobi (ed. Tischendorf, *Evangelia apocrypha*, p. 1-49). 11 (ff. 41^v-54^v) vita s. Theodoraæ <Alexandrinae>; inc. *Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις Ζήνωνος τοῦ βασιλέως καὶ Γρηγορίου, des. τὸν τῆς μακαρίας Θεοδώρας υἱὸν πνευματικὸν ἀρχιμανδριτην, καὶ ὁ Θεὸς κ. τ. λ.* (BHG. 1727).

16 (ff. 54^v-65^v) martyrion s. Euphemiae; inc. Ἐν τῇ Καλλιχιδονέων πόλει ἦν ἀθροισμὸς τῶν χριστιανῶν. Πρίσκος ὁ ἀνθύπατος εἶχεν, des. μὴνὶ σεμπτεμβρίῳ ἰα' εἰς μνήμην ἔνδοξον τῶν τὴν ἀγίαν ἀνάμνησιν τῆς μακαρίας Εὐφημίας ποιουμένων. Πάντες οὖν κ. τ. λ. (cf. cod. 544, ff. 62 ss.). <19> (ff. 66-75^v) vita s. Susannae; inc. Κατὰ τῶν καιρῶν τῆς βασιλείας Μαξίμου, des. τελεία ταφῇ παραδόντες, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. (cf. BHG. 1673). 20 (ff. 75^v-94) vita et martyrion s. Eustathii; inc. Πρόκειται μὲν τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐκ φύσεως (BHG. 641, pluribus mutatis). 24 (ff. 94^v-105) acta Pauli et Theclae, μαρτύριον τῆς ἀγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης ms. (BHG. 1710). 25 (ff. 105^v-115^v) vita s. Euphrosynes ab editione (Anal. Boll., II, 1883, p. 196-205) paullo discrepans.

October. - <2> (ff. 116^v-139^v) Cypriani et Iustinae confessio, πράξις τοῦ ἀγίου Κυπριανοῦ καὶ τῆς ἀγίας Ἰουστίνης ms. (Acta SS. Sept., VII, p. 222-241); inter vv. τὴν ἄγνοιαν ἐπεγνοῦς (238 F 5) codex supplementum praebet (τὴν ἀθεότητα, τῆς φύσεως τὴν ἀσθένειαν — πολλοὺς διὰ σοῦ ἀπώλεσεν: ff. 133^v-134^v). 6 (ff. 140-170) Acta Thomae (ed. Bonnet, Lipsiae 1903, p. 99-176, 1 καὶ τῇ διακονίᾳ αὐτοῦ τῇ ἀγίᾳ, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.). 10 (ff. 170^v-181^v) martyrion ss. Eulampii et Eulampiae (Acta SS. Oct., V, p. 69-78; ex hoc codice). <12> (ff. 181^v-196) martyrion ss. Probi, Tarachi et Andronichi editione (op. cit., p. 566-584; BHG. 1574) hic illic brevius. 13 (ff. 196-214) martyrion ss. Papyli, Carpi, Agathodori μαρτυρησάντων ἐν Θυατήροις τῆς Ἀσίας. Inc. Ἐπὶ τῆς βασιλείας Δεκίου τοῦ βασιλέως, βασιλεύοντος τῆς Ῥώμης des. ἄραντες δὲ τὰ ἅγια λείψανα ἔθηκαν αὐτὰ ἐν σεβασμίῳ τόπῳ δοξάζοντες κ. τ. λ. (cf. BHG. 294). 16 (ff. 214^v-225^v) martyrion s. Longini centurionis; inc. Οἱ τῆς ἀθλήσεως νικηταὶ οὐράνιοι δὲ πολῖται, des. ἐν ταῖς ἡμέραις Παφνουτίου ἐπισκόπου, καὶ κατέθεντο αὐτῇ πλησίον τοῦ ἀγίου Λογγίνου ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. 17 (ff. 225^v-240) martyrion ss. Chrysanthi et Dariae (Acta SS. Oct., XI, p. 469-484). 19 (ff. 240-257^v) s. Ephraem in vitam s. Abramii (ed. Assemanus [gr. lat.] II, p. 2-20); inde a vv. ἀδάμαντον λογισμὸν μετεωρισθῆναι εἰς τὰ ὀπίσω (p. 19 A 5) noster editione longe brevior evadit. <24> (ff. 258-283^v) martyrion s. Arethae et sociorum, καὶ ἡ ἱστορία τῶν κατὰ τὴν χώραν πραχθέντων add. cod. (Acta SS. Oct., X, p. 721-759). <22> (ff. 284-291^v) martyrion s. Phocae (Acta SS. Iul., III, p. 639-645; ex hoc codice). 26 (ff. 292-309) miracula s. Demetrii (auctore Ioh. Thessalonicensi) (M. 116, 1284 C-1321 A 13, cap. 13-15 § ρυδ); subiungitur nulla facta distinctione (f. 309^v) miraculum περὶ τῆς κυριακῆς εὐταξίας (cap. 10; cf. M. 1268-1269). November. - <2> (ff. 310-325) martyrion ss. Acyndini, Pegasii et Anemphodisti (Acta SS. Nov., I, p. 461-490; BHG. 22). <3> (ff. 325-346

passio ss. martyrion Acepsimae, Iosephi, Aeithalae (ed. H. Delehaye, *Actes des martyrs persans*, apud Patr. Or., II, 1907, p. 482-517 [BHG. 17]; cod. G noster proxime accedit). <11> (ff. 346^v-357) Timothei arch. Alexandriae * miracula s. Menae (ed. Pomjalovskij — a qua codex satis discrepat — miracula 1. 3. 4. 5. 7. 8. 10. 11. 13; BHG. 1256-1259; cf. H. Delehaye, *L'invention des reliques des s. Ménas à Constantinople*, in Anal. Boll. XXIX, 1910, p. 127-136). <14> (ff. 357-364) martyrion s. Philippi (Bonnet, Acta Philippi et Acta Thomae, Lipsiae 1903, p. 41-90, ubi codex littera Y signatur); des. ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. <15> (ff. 364^v-373^v) θαῦμα γερόμενον ὑπὸ τῶν ἀγίων ὁμολογητῶν Γουρία, Σαμονὰ καὶ Ἀβίβον ἐν Αἰδέσση τῇ πόλει. Inc. Νῦν καιρὸς εὐκαιρὸς μετὰ τοῦ πνευματοφόρου προφήτου, des. διὰ δὲ τὴν τοῦ ἀρχιερέως παράκλησιν ἀπέσχοντο τοῦ καὶ πυρὶ κατακάσαι τὸ σῶμα. κοινῇ δὲ δοξολογία πρὸς τὸν Θεὸν κ. τ. λ. <27> (ff. 374-380^v) martyrion s. Iacobi Persae; inc. Τῆς τῶν Ῥωμαίων γῆς καταγασθείσης ὑπὸ τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, des. abrupte ἐκύκλωσαν με ὥσει μέλλισσαι κηρίον καὶ ἐξεκαύθησαν ὡς πῦρ ἐν ἀκάνθαις.

Liber accurate perscriptus, initio et fine mutilus. Complectitur hodie fasciculos 51 quaterniones (praeter 2. 5. 19. 46 foliorum septem, 18. 23. 26. 31. 35. 45 terniones, 41 et 51 bifolia) α'-ν' recentius signatos, notis antiquioribus perditis. Resecti sunt margines ff. 16. 42-46. 97. 98. 155. 177. 186. 250. 266. 267. 306. 307. 379.

Sept. 1661 Laurentio Porzio commodatus est liber (Archiv. Bibl., t. 30, f. 383^v); de illo egerunt hagg. Bollandiani (Cat. codd. hagg. Bibl. Vat., p. 33-35).

Integumentum tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii; in secturis inferioribus libri clausi inscriptio: † † Βιβλίον τοῦ ἀγίου Ἐ...

798 (olim 516), Saec. XIV, membran. (ff. 240 ss. chart.), mm. 220 × 160, ff. 299 (+ 295^{a-b}), linn. 26.

Metaphrastes mensis octobris (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*, II, p. 358-359, 376).

1 (ff. 1-5) martyrion s. Ananiae (M. 114, 1001-1009). 2 (ff. 5-23) vita et martyrion ss. Cypriani et Iustinae (M. 115, 848-881). 3 (ff. 23-33^v) martyrion s. Dionysii Areopagitae (M. 115, 1032-1049). 5 (ff. 34-37^v) martyrion s. Charitinae (M. 115, 997-1005). 6 (ff. 37^v-45) commentarius in s. Thomam (inc. Πάλαι μὲν τὰς κατὰ γῆν διατριβὰς ἀνύοντες, des. τοῦ νοητοῦ ἡλίου καθαρῶς αὐτοῖς ἐπιλάμψαντος, eis δόξαν κ. τ. λ.; latine apud Lipomanum, t. VI, Romae 1558, p. 314^v-316^v). 7 (ff. 45-59^v) martyrion ss. Sergii et Bacchi (M. 115, 1005-1032). 8 (ff. 59^v-66) vita s. Pelagiae

(M. 116, 908-920). <10> (ff. 66-73) martyrium ss. Eulampii et Eulampiae (M. 115, 1053-1065). <12> (ff. 73v-81) martyrium ss. Probi, Tarachi et Andronici (M. 115, 1068-1080). 13 (ff. 81-94v) martyrium ss. Carpi et Papyli (M. 115, 105-125). <14> (ff. 94v-101) vita et certamen ss. martyrum Nazarii, Gervasii, Protasii et Celsi (M. 116, 896-908). 15 (ff. 101-111) vita et martyrium s. Luciani (M. 114, 397-416). 16 (ff. 111-118) martyrium s. Longini centurionis (M. 115, 32-44). 18 (ff. 118-124) commentarius in s. Lucam (M. 115, 1129-1149). 19 (ff. 124-135) martyrium s. Vari et sociorum (M. 115, 1141-1160); (ff. 135-144) martyrium s. Andreae in Crisi (M. 115, 1109-1128). 20 (ff. 144-175) martyrium s. Artemii (M. 115, 1160-1212). 21 (ff. 175-201v) vita s. Hilarionis; inc. *Ἐν Παλαιστίνῃ πόλις ἐστὶν οὐκ ἑλαττον ἢ πέντε, des. ἄλλων τόπων ἐφ' οἷς περιῶν (!) ἔτι διέτριψε διαφερόντως ἡγάπησεν, eis δόξαν κ. τ. λ.* (latine apud Lipomanum, op. cit., p. 360-368). 22 (ff. 202-223v) vita s. Abercii (M. 115, 1212-1248). 23 (ff. 223v-232v) commentarius in s. Iacobum (M. 115, 200-217). 24 (ff. 233-255v) martyrium s. Arethae et sociorum (M. 115, 1249-1289). 25 (ff. 255v-257v) martyrium ss. Martyrii et Marciani notariorum (M. 115, 1289-1293). <26> (ff. 257v-266) passio s. Demetrii (M. 116, 1185-1201; BHG. 498). <28> (ff. 266-274) vita et martyrium s. Anastasiae Romanae (M. 115, 1293-1308). <29> (ff. 274-293v) vita ss. Abramii <et Mariae> (M. 115, 44-77). <30> (ff. 293v-297) martyrium ss. Zenobii et Zenobiae (M. 115, 1309-1317). <31> (ff. 297-299v) martyrium s. Epimachi; abrum-pitur in vv. *διαξάινει σιδηροῖς αὐτὸν ὄνυξιν. ὁ δὲ το |* (M. 115, 1320-1324 D 5).

Codicem perscripsit unus idemque librarius, qui membrana scilicet factus parciore chartis usus est inde a f. 240. Fasciculi triginta octo quaterniones (si excipias *ae'* foliorum septem et *λη'* nunc foliorum sex); periisse videntur folium saltem unum in principio et quae sequebantur 299; ff. 288 ss. humore maculata.

In marginibus pluribus notae recentiores sermone graecitatis infimae necnon hic illic litteris arcanis expressae: ff. 6 et 7v (expensae), 92v. 128v (cryptographica, cf. ff. 173v. 174. 200v); alia sine pretio, ut opinor, in ff. 66v. 96v. 104v. 105. 191v. 192. 259v. 275v. Scriptura vacant ff. 81v et 82. Ff. 295^a et 295^b erant olim ff. 23 et 24 cod. 1892, ut edocet nota v. cl. Ioh. Mercati chartae liminari appicta.

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 35-37).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

799 (olim 517). Saec. XI, membran., mm. 340 × 255, ff. II (II chart. add.). 262 (add.), coll. 2, linn. 30.

Metaphrastes mensis octobris, ut in codice praecedenti.

1 (ff. 1-4) martyrium s. Ananiae. 2 (ff. 4-19v) vita et martyrium ss. Cypriani et Iustinae. 3 (ff. 19v-28) martyrium s. Dionysii Areopagiae. 5 (ff. 28-31) martyrium s. Charitinae. 6 (ff. 31-37v) commentarius in s. Thomam. 4 (ff. 37v-50v) martyrium ss. Sergii et Bacchi. 8 (ff. 50v-56v) vita s. Pelagiae. 10 (ff. 56v-63) martyrium ss. Eulampii et Eulampiae. 12 (ff. 63-69v) martyrium ss. Probi, Tarachi et Andronici. 13 (ff. 69v-80) martyrium ss. Carpi et Papyli. 14 (ff. 80-86) vita et certamen ss. martyrium Nazarii, Gervasii, Protasii et Celsi. 15 (ff. 86-95) vita et martyrium s. Luciani. 16 (ff. 95-101) martyrium s. Longini centurionis; in summo f. 101 manu recentiore: *ζήτ(ει) τὸ μαρτύρι(ον) τοῦ ἀγί(ου) Ἀνδρέου eis τὴν ιθ'* (= ff. 115 ss.). 18 (ff. 101-106v) commentarius in s. Lucam. 19 (ff. 106v-115) martyrium s. Vari et sociorum; (ff. 115-122v) martyrium s. Andreae in Crisi. 20 (ff. 123-149) martyrium s. Artemii. 21 (ff. 149-172) vita s. Hilarionis. 22 (ff. 172-191) vita s. Abercii. 23 (ff. 191v-199) commentarius in s. Iacobum. 24 (ff. 199-220) martyrium s. Arethae et sociorum. 25 (ff. 220-221v) martyrium ss. Marciani et Martyrii notariorum. 26 (ff. 221v-229v) passio s. Demetrii. 28 (ff. 229v-236v) vita et martyrium s. Anastasiae Romanae. 29 (ff. 236v-253) vita ss. Abramii <et Mariae>. 30 (ff. 253v-258) martyrium ss. Zenobii et Zenobiae. 31 (ff. 258-261) martyrium s. Epimachi (M. 115, 1320-1325).

F. I et 262 ex libro latino maioris formae (saec. XIV-XV, coll. 2, linn. 66) decerpta, fragmenta praebent iuridica « de appellationibus ».

Partes duae ab uno eodemque librario descriptae. Prior (ff. 1-122) fasciculos complectitur 15 quaterniones — excerpto ultimo quinione — in prima uniuscuiusque pagina sinistrorsum notatos, altera (ff. 123-261) fasciculos 18 item quaterniones — praeter ultimum trifolium — in prima pagina dextrorsum *α'-ιη'* signatos.

Πύλη f. 1 auro variisque coloribus, arte quidem rudi, picta; opellarum ornatus, inscriptiones litteraeque initiales maximae inaurata.

Ff. II. IIv. 261v invocatio ad martyrem (s. Stephanum?); f. II invocatio ad Christum; f. IIv nomen *Νικολάου του Καβάσιλα*; ff. 24v. 261v litteris inter se colligatis: *Νικάνδρου ἱερομοναχοῦ*. — F. II manu minutissima saec. XV pluries iam reperta: *Liber vite san(ctorum) | Lucianus xama manu p(ro)pr(ia) | p(er) d(enarios) V*; inferius nota *ta 31*; f. IIv alia manu: *Vita et conuersatio seu ciuilitas | maximor(um) sanctor(um) martiru(m) | pulc(rum) op(us) et utilimu(m) p(er) maxime*, ib. manu <Ioh. Tortelli>: *Metaphrastae Mensis octobris*. In sectura inf. libri clausi † *ΟΚΤΟΒΡΙΟΣ*, in sup. litterae *ΠΤΚΤ* (?).

De codice egerunt hagg. Boll. (op. cit., p. 37-38).

Tabulae et dorsum corio rubro obducta tesseris gentilicis praebent Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; tabulae anteriori aversae glutine adhaerescit syllabus anno 1550 posterior nuper inventus; fibularum vestigia; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 799.

800 (olim 518). Saec. XIV, chartac., mm. 285 × 210, ff. 274 (+ 128^a. 212^a. 77-79 bis numeratis), coll. 2, linn. 30 circa.

Vitae sanctorum, homiliae pro diversis festis. Praemittitur index (ff. 1-2).

⟨α⟩ (ff. 3-8^v) 26 oct., passio s. Demetrii (M. 116, 1185-1201).

⟨β⟩ (ff. 9-25^v) vita s. Nicolai Myrensis (M. 116, 317-356).

⟨γ⟩ (ff. 25^v-40) s. Hippolyti Romani * de consummatione saeculi (M. 10, 904-952).

ε' (ff. 40-47^v) s. Basilii homilia hortatoria ad sanctum baptisma (M. 31, 424-444).

ς' (ff. 47^v-53^v) s. Iohannis Chrysostomi * in ss. lumina; inc. 'Επειδὴ ὁ δῆμος ἐξεχείτο περὶ τὰ Ἰορδάνια ρεῖθρα, des. Παῦλος λέγει· Τῷ δὲ δυναμένῳ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν (Eph. 3, 20).

ζ' (ff. 53^v-59) s. Ephraem Syri de consummatione mundi et de Antichristo ab editione (Assemanus II [gr. lat.], p. 222-230) satis discrepans.

η' (ff. 59^v-61) s. Ioh. Chrysostomi in publicanum et pharisaeum, nempe homilia 5 de Incomprehensibili Dei natura inde a vv. Καθάπερ νεφῶν συνδρομῇ παρὰ μὲν τὴν ἀρχὴν (M. 48, 744, 35-748).

θ' (ff. 61^v-66^v) vita s. Anastasiae Romanae, βίος — κυρ. Συμμεων του μετὰ φραστοῦ cod. (M. 115, 1293-1308).

ι' (ff. 66^v-70) vita s. Pelagiae, βίος — Πελαγίας τῆς ἀπὸ ἐταιρίδων τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας (M. 116, 908-920).

ια' (ff. 70-79) s. Anastasii Sinaïtae in psalmum 6, eis τὴν εἴσβασιν τῶν νηστειῶν καὶ eis τὸν ζ' ψαλμόν ms. (M. 89, 1077-1116).

ιβ' (ff. 79-78^{bis v}) s. Ioh. Chrysostomi * in parabolam seminantis, τοῦ — Χρυσοστόμου — ἐρμηνία ἐκ τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου [Marc. 4, 3] eis τὸ 'Ἐξῆλθεν κ. τ. λ. (M. 61, 771-776).

ιγ' (ff. 78^{bis v}-82) s. Ioh. Chrysostomi * in illud [Matth. 14, 25] Venit ad eos ambulans super mare, καὶ eis τὸν πρωτόπλαστον Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐαν. Inc. Ἄγαν αἰδέσιμον τράπεζαν παρέθηκεν, des. ἀλλ' ὅτι ἡ παρθένος Μαρία τὸν Κύριον ἐκκοφόρησεν, αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.

ιδ' (ff. 82-86) s. Ioh. Chrysostomi * hom. de eleemosyna, περὶ πτωχῶν καὶ πλουσίων ms. (M. 60, 707-712).

ιε' (ff. 86^v-87^v) s. Gregorii Nazianzeni oratio 1, in s. Pascha I (M. 35, 396-401).

ις' (ff. 87^v-90) s. Ioh. Chrysostomi * in annuntiationem Deiparae (M. 50, 791-796).

ιζ' (ff. 90^v-104) 29 maii, Constantini Aepropolitae in s. martyrem Theodosiam (M. 140, 893-936, ex hoc codice).

ιη' (ff. 104^v-111^v) s. Ioh. Chrysostomi in Kalendas (M. 48, 953-962).

ιθ' (ff. 111^v-119) eiusdem de Lazaro <concio 2> (M. 48, 981-992).

κ' (ff. 119-123^v) s. Ioh. Chrysostomi * de remissione peccatorum (M. 60, 759-764).

κα' (ff. 123^v-125^v) s. Ioh. Chrysostomi * in filium prodigum (M. 61, 781-784).

κβ' (ff. 126-128^a) s. Ioh. Chrysostomi in illud [Isaiae 6, 1] *Vidi Dominum, λόγος εἰς τὰ Σεραφίμ καὶ εἰς τὴν σὺναξιν τῶν ἀσωμάτων, εἰς ἔπαινον τῶν ἀπαντησάντων — ἐπηρμένον* cod. (M. 56, 97-101, 11 καὶ ἐπηρμένον).

κγ' (ff. 128^{av}-132^v) Gregorii Antiocheni in sepulturam Domini (M. 88, 1848-1865).

κδ' (ff. 133-139) s. Ioh. Chrysostomi * de consummatione <mundi>; inc. Ὅταν ἄρξομαι περὶ τῆς συντελείας λαλεῖν, des. ὁ Θεὸς τῶν μετανοούντων, αὐτὸς ποιμαίνει ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας κ. τ. λ. (cf. Lambecius-Koll., Commentariorum lib. IV, 217).

κε' (ff. 139-140^v) eiusdem * in illud [Matth. 6, 24] *Nemo potest duobus dominis servire, καὶ κατὰ αἰρέσεων τῶν Εὐνομιανῶν καὶ περὶ τινῶν ὀρνέων καὶ ἐρπετῶν ἐπίγνωσις*; inc. Φασί τινες ἐκ μύρμηκος καὶ λέοντος, des. καὶ ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχειν τῷ φρονήματι, δόξα κ. τ. λ. (cf. Lambec.-Koll., IV, 148).

κς' (ff. 141-146) eiusdem (?) in Hyrapanten ut in cod. 654, ff. 259-266.

κζ' (ff. 146-157^v) vita s. Martiniani; inc. Ὅν τρόπον αἱ τῶν προλαβόντων νόσοι σωματικάι, des. Χριστῷ καθιερούσας ἀγνώως τῷ πάντων δεσπότη, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ. (cf. BHG. 1178-9).

κη' (ff. 158-161) s. Ioh. Chrysostomi * in decollationem s. Ioh. Baptistae (M. 59, 485-490).

κθ' (ff. 161^v-174) τῆ κυρ. τῆς τυρινῆς, s. Ioh. Chrysostomi * in Genesim sermo 3 (M. 56, 525-538).

λ' (ff. 174-189^v) s. Ioh. ieiunatoris sermo de paenitentia, τοῦ — Χρυσοστόμου λόγος περὶ μετανοίας πάνν ὀφέλιμος cod. (M. 88, 1937-1977).

λα' (ff. 190-203) τοῦ μεγ(ἀ)λλ(ου) καννῶνος, s. Sophronii patriarchae Hierosolymitani vita s. Mariae Aegyptiacae (M. 87, 3, 3697-3725).

λβ' (ff. 203-207^v) s. Iohannis Chrysostomi in prodicionem Iudae hom. 1,

του — Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν ἁγίων καὶ φρικτῶν μυστηρίων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἀναξίως μετέχειν, καὶ περὶ μνησικακίας ms., ab editione satis discrepans (M. 49, 373–382).

λγ' (ff. 208–212) s. Ioh. Chrysostomi* (ἔστι Γεωργίου Νικομηδείας correxit manus saec. XVII) in s. Mariam assistentem cruci (M. 100, 1457–1489; noster editione longe brevior).

λδ' (ff. 212^a–213) s. Ioh. Chrysostomi* in Lazarum quatruiduanum; inc. Οὐκ ἔστιν ἀσθένεια, ἀλλ' ἀσφάλεια· ὡ ἀσθένεια τῶν ἀσθενούντων, des. σαλπίζει γὰρ καὶ οἱ νεκροὶ ἀναστήσονται ἄφθαρτοι, χάριτι κ. τ. λ.

λε' (ff. 213–214^v) s. Ioh. Chrysostomi* in ramos palmarum; abrumpitur in vv. δεκνύων τῆς ἐγέρσεως (M. 61, 715–717, l. 16 ab imo).

λς' (f. 215) <s. Ioh. Chrysostomi* sermo in latronem>; inc. mut. εἰ μὴ ἦν οὗτος ζωῆς καὶ θανάτου δεσπότης (M. 59, 722, 11).

λζ' (ff. 216–217) s. Ioh. Chrysostomi* λόγος τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης τρίτης, in illud [Ioh. 11, 47] *Collegerunt ergo concilium*; inc. Οἱ μὲν ἀθληταὶ καθ' ἐκάστην ἡμέραν γυμναζόμενοι [cf. M. 64, 15] τῆς μελέτης τῆς εὐστροφίας, des. τὸν λόγον ποθήσωμεν. τὸν Θεὸν ὑψώσωμεν, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.

λη' (ff. 218–220^v) iun. 29, s. Ioh. Chrysostomi* in principes apostolorum Petrum et Paulum (M. 59, 491–496).

λθ' (ff. 220^v–223^v) aug. 15, s. Germani arch. CP. in dormitionem B. M. V. oratio 1 (M. 98, 340–348), cui subnectitur inscriptione ommissa (ff. 223^v–226^v) oratio 2 (M. 348–357).

μ' (ff. 226^v–230) nov. 8, Pantoleonis diaconi magnae Ecclesiae in s. Michaellem; inc. Ὁ τῶν αὐλῶν πνευμάτων κύριος, des. στάσει τῶν δικαίων συναριθμεῖ ἐν τῶν οὐρανῶν βασιλεία, χάριτι κ. τ. λ. (latine apud M. 98, 1259–1265).

μα' (ff. 230–249) febr. 16, vita s. Mariae iunioris (Acta SS. Nov., IV, p. 692–705).

μβ' (ff. 249^v–250^v) διήγησις ὠφέλιμος περὶ γεωργοῦ τινὸς δικαίου οὕτω μετρίου λεγομένου. Inc. Ἐν τῷ θέματι τῆς Παφλαγονίας γεωργός τις ἦν, des. καὶ ἅπαν τὸ γένος αὐτοῦ μυρίων ἐμπλήσας ἀγαθῶν. Citantur in fine Leo imperator, Constantinus patricius et accubitor.

μγ' (ff. 250^v–258) s. Ioh. Chrysostomi* de patientia, περὶ ὑπομονῆς καὶ εὐχαριστίας παραινετικός, καὶ ὅτι οὐ δεῖ οὕτως θρηνεῖν τοὺς τελευτῶντας, καὶ μάλιστα ὅποταν νήπιοι τινὲς καὶ ἄφθοροι τοῦ βίου χωρίζονται ms. (M. 60, 723–730).

μδ' (ff. 258^v–261^v) nov. 21, s. Germani CP. in praesentationem B. M. V. oratio 2 (M. 98, 309–320).

με' (ff. 261^v–267^v) dec. 25, s. Gregorii Nazianzeni oratio 38, in Theophania (M. 36, 312–333).

μζ' (ff. 268–269) s. Ioh. Chrysostomi* in assumptionem Domini; inc. mut. ὡς ἐν θαλάμῳ βασιλικῷ ἐνδύεται τὴν εἰκόνα (M. 28, 1096 B 4–1100).

μη' (ff. 269^v–272^v) Andreae Cretensis in exaltationem s. Crucis oratio 1 (M. 97, 1017–1036).

μθ' (ff. 273–274) Pantoleonis presbyteri in exaltationem s. Crucis (M. 98, 1265–1274). Πίναξ praevius omittit numerum δ', numero μς' nihil subiunxit.

Liber in charta mediocri exaratus, humore attrituque manuum conspurcatus. Constat, ni fallor, fasciculis triginta sex; perierunt fasciculi duo priores, 17. 28. 36, quos suppleverunt manus paullo posteriores (ff. 1–16. 126–132. 212^a–217. 268–274); item perierunt notae.

Officinarum chartarum signa: aquila (cf. Briquet 74), campana (cf. Briquet 3918), forcipes (cf. Briquet 14075), fructus quidam (cf. Briquet 7345), galerus (cf. Briquet 3356).

F. 49^v imo monocondylion; f. 161^v nomen possessoris, τοῦ Στεφάνου ὑπάρχει ἡ βιβλος τουτή.

Inter libros Sixti IV noster videtur recensitus (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...* p. 329: «... Sanctorum doctorum sermones varii»); eadem inscriptio in f. 1 summo, in tabula anteriore et in dorso.

De codice egerunt hagg. Boll. (op. cit., p. 39–40).

Integumentum ex corio castaneo impresso, fibulis atque catena olim munitum; in tabula ant. aversa libri positio antiqua N° 49. 2 *Plu*; in dorso sillybus chartaceus saec. XVII cum nota rubra 800. In sectura superiore libri clausi littera T.

801 (olim 519). Saec. XII, membran., mm. 295 × 235, ff. II (add. saec. XVI). 202, coll. 2, linn. 32.

Metaphrastes mensis octobris ut in codd. 798 et 799. Praecedit index saec. XVI digestus.

1 (ff. 1–3) martyrrium s. Ananiae. 2 (ff. 3^v–15) martyrrium ss. Cypriani et Iustinae. 3 (ff. 15–20) martyrrium s. Dionysii Areopagitae; desiderantur vv. καὶ τῷ ἀληθινῷ καὶ πρώτῳ φωτὶ — γέγονεν ἂν εἰ μὴ τῇ (M. 115, 1044 B 1–1048 C 12) duobus foliis post 19^v deperditis. 5 (ff. 20–22^v) martyrrium s. Charitinae. 6 (ff. 22^v–27^v) commentarius in s. Thomam. 7 (ff. 28–39^v) martyrrium ss. Sergii et Bacchi. 8 (ff. 39^v–44) vita s. Pelagiae. 10 (ff. 44–49) martyrrium ss. Eulampii et Eulampiae. 12 (ff. 49–54^v) martyrrium ss. Tarachi, Probi et Andronici. 13 (ff. 54^v–63) martyrrium ss. Carpi et Papyli. 14 (ff. 63–68) vita et certamen ss. martyrum Nazarii, Gervasii, Protasii et Celsi. 15 (ff. 68–75) vita et martyrrium s. Luciani. 16 (ff. 75–80) martyrrium s. Longini centurionis. 18 (ff. 80–84^v) commentarius in s. Lucam. 19 (ff. 85–92^v) martyrrium s. Vari et sociorum; (ff. 92^v–99^v) martyrrium s. Andreae in Crisi. 20 (ff. 99^v–119^v) martyrrium s. Artemii.

21 (ff. 119^v-136^v) vita s. Hilarionis. 22 (ff. 136^v-150) vita s. Abercii. 23 (ff. 150-155^v) commentarius in s. Iacobum. 24 (ff. 156-171^v) martyrium s. Arethae et sociorum. 25 (ff. 171^v-172^v) martyrium ss. Marciani et Martyrii notariorum. 26 (ff. 173-178^v) martyrium s. Demetrii. 29 (ff. 178^v-182) vita et martyrium s. Anastasiae Romanae; desiderantur vv. *κοι]νωνήσασα ἀλλὰ τὸ καλὸν ἄνθος — τάχα μηδὲν ἦ σοι τῆς μεταμελείας* (M. 115, 1296 A 5-1300 C 6) duobus foliis post 178^v ereptis; (ff. 182^v-196) vita ss. Abramii <et Mariae>. <30> (ff. 196-199^v) martyrium ss. Zenobii et Zenobiae. <31> (ff. 200-202^v) martyrium s. Epimachi.

Codex humore laesus non sine textus detrimento. Constat fasciculis viginti sex quaternionibus (si excipias γ' et κγ' nunc foliorum sex duobus post 19^v et 178^v perditis, ζ' foliorum novem, κς' foliorum quinque). Opellarum ornatus et litterae initiales maximae rubro viridique coloribus distincta, inscriptiones et litterae initiales rubro. Saec. XIV, ni fallor, commemorationum dies additae sunt et foliorum summa in calce libri signata (f. 202^v, *εἰσὶ τοῦ παρόντος βιβλίου τὰ φύλλα διακόσια ε'...*).

Saec. XVI medio codicem ad pessum euntem restauravit <Iohannes Honorius a Mallia>, qui indicem praevium adiecit, scripturam deletam non semel restituit, arabicam enumerationem foliis assignavit.

Eodem tempore asseres corio obscuro impresso contacti sunt necnon fibulis atque catena muniti; in tabula anteriore aversa libri positio antiquior N 17; in dorso sillybus saec. XVII cum nota rubra 801.

802 (olim 520). Saec. XI-XII (ff. 232-241 saec. X; ff. 243-298 saec. XIII-XIV; ff. I. 196. 197. 242. 299 saec. XVI). membran., mm. 300 × 225, ff. II (add.). 299 (+ 11^a. 182^a), coll. 2.

Vitae sanctorum (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*, II, p. 376-377). Praecedit index saec. XVI.

I. - Metaphrastes mensis octobris ut in codd. 798. 799. 801. 1 (ff. 1-3^v) martyrium s. Ananiae. <2> (ff. 3^v-16) vita et martyrium ss. Cypriani et Iustinae. <3> (ff. 16. 19. 17. 18. 21. 22. 20. 23-24^v) martyrium s. Dionysii Areopagitae. 4 (ff. 24^v-27) martyrium s. Charitinae. 6 (ff. 27-32^v) commentarius in s. Thomam. 7 (ff. 32^v-44) martyrium ss. Sergii et Bacchi. 8 (ff. 44-49) vita s. Pelagiae. 10 (ff. 49-54^v) martyrium ss. Eulampii et Eulampiae. 12 (ff. 54^v-60^v) martyrium ss. Probi, Tarachi et Andronici. 13 (ff. 60^v-70) martyrium ss. Carpi, Papyli et sociorum. 14 (ff. 70-75) vita et certamen ss. martyrum Nazarii, Gervasii et Celsi. 15 (ff. 75^v-82^v) vita et martyrium s. Luciani. 16 (ff. 82^v-88) martyrium s. Longini centurionis. 18 (ff. 88-93) commentarius in s. Lucam. 19 (ff. 93-101) martyrium s. Vari et sociorum; (ff. 101-108^v) martyrium s. Andreae in

Crisi. 21 (ff. 109-129^v) vita s. Hilarionis. 22 (ff. 129^v-147^v) vita s. Abercii. 23 (ff. 147^v-155) commentarius in s. Iacobum. 24 (ff. 155-174^v) martyrium s. Arethae et sociorum. 25 (ff. 174^v-176^v) martyrium ss. Marciani et Martyrii notariorum. 26 (ff. 176^v-183) martyrium s. Demetrii. 28 (ff. 183-190) vita et martyrium s. Anastasiae Romanae. <30> (ff. 190-194^v) martyrium ss. Zenobii et Zenobiae. <31> (ff. 194^v-197) martyrium s. Epimachi.

II. - (ff. 198-199^v. 204-205^v. 200-203^v. 206-231) passio s. Artemii <auctore Iohanne> (M. 96, 1252 ss.); foliis deperditis desiderantur ^a vv. *ἀλλ ὁμως ὑπὲρ πάντας — πρῶτον καὶ τριακοστὸν ἔτος προελθὼν* (M. 1256 B 12-1257 B 7) post f. 199^v, ^b vv. *τὰ μέρη στησάμενος — αὐτοῖς ὀνομάζειν φίλον* (M. 1261 A 10-1264 A 2) post 205^v, ^c vv. *πρὸς αὐτὸν δηλοῦντα — μηδὲν ἐπιφερόμενοι* (M. 1268 D 17-1276 D 5) post 203^v, ^d vv. *ἐνωτισθεῖς ὁ Μακάριος — αἶμα καὶ εἰς τὸν ἀέρα ῥάνας πρὸς* (M. 1316 A 4-1317 C 9) post 230^v; finis opellae ab editione discrepat (cf. Cat. codd. hagg. Bibl. Vaticanae, p. 43).

III. - (ff. 232-242^v) martyrium s. Aecaterinae (ed. J. Viteau, *Passions des saints Écatérine et Pierre d'Alexandrie ...*, Parisiis, 1897, p. 43-65).

IV. - Metaphrastes mensis decembris: 6 (ff. 243-270) vita s. Nicolai (M. 116, 317-356; G. Anrich, *Hagios Nikolaos I*, 1913, p. 235-267). 13 (ff. 271-299) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis (M. 116, 468-505).

Partes quattuor in unum compactae. Prima et longe amplior (ff. 1-197, linn. 34) fasciculos complectitur viginti quinque in prima et in ultima singulorum pagina signatos. Ornatus necnon litterae initiales maximae arte simplici coloribusque pallescentibus distincta.

Pars secunda (ff. 198-231, linn. 25-26) constat fasciculis quinque α'-<ε'> notatis, hodie mutilis.

Pars tertia folia undecim comprehendit; ff. 232-241 fuerunt olim folium ultimum fasc. λε', fasc. λς' et folium primum fasc. λς' codicis saeculi decimi (linn. 32).

Ultimam partem (ff. 243 ss., linn. 26) efficiunt fasciculi octo ex codice rescripto avulsi; scriptura antiquior (unc. saec. IX) fragmenta evangeliorum praebet (f. 270^v loh. 8, 12-15; cf. ff. 260^v. 262).

Saec. XVI medio codicem instauravit Iohannes Honorius a Mallia, qui folia quattuor suffecit (196. 197. 242. 299), scripturam deletam hic illic restituit, margines ad pessum euntes renovavit, indicem praevium f. I digessit.

In tabula anteriore aversa positio codicis antiquior N 47 (quem numerum obtegebant schedulae duae superimpositae notas 104 illa, 107 haec prae se ferentes, a nobis deglutinatae et paullo deorsum sepositae).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI ferris impresso; in dorso sillybus chartaceus saec. XVII cum nota rubra 802.

803 (olim 521). Saec. XI-XII membran., mm. 365 × 270, ff. I (chartac. add.). 193, coll. 2, linn. 37.

Menologium novembris et decembris (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* I, p. 410-412: *Die Menologien für zwei Monate*). Praecedit index longe posterior (f. Iv).

November. - <1> (ff. 1-2^v) vita ss. Cosmae et Damiani (ed. L. Deubner, p. 87-96; BHG. 372), cui subiciuntur (ff. 2^v-11) miracula 1-9. 11. 14 (Deubner, p. 97-117, 122-128, 134-137), miraculum 15 usque ad vv. ἐν τῷ θαυμαστῷ αὐτῶν (Deubner, p. 137, 6) atque miraculum 18 inde a vv. εἰωθὸς αὐτοῖς (Deubner, p. 149, l. 151) tribus, ni fallor, foliis post 10^v perditis.

2 (ff. 11-18^v) passio ss. Acindyni, Pegasii, Anempodisti, Aphtonii et Elpidiphori (Acta SS. Nov., I, p. 461-490; BHG. 22).

5 (ff. 18^v-22^v) vita et martyrion ss. Galactionis et Epistemes (Acta SS. Nov., III, p. 35-41).

8 (ff. 22^v-26^v) miraculum s. Michaelis in Chonis, auctore Archippo (ed. F. Nau, Patr. Or., IV, 1908, p. 547-562).

11 (ff. 27-30) martyrion s. Menae (BHG. 1254); (ff. 30-36) miracula s. Menae, auctore Timotheo Alexandrino*, nempe miracula 1-5. 7 (BHG. 1256-1261.1263; cf. cod. 797, ff. 346^v-357).

14 (ff. 36-42^v) Acta s. Philippi, ἐκ τῶν περιόδων τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ πράξεως ἕως ἡμεῶν εἶναι τὸ μαρτύριον ms. (ed. Bonnet, Lipsiae 1903, p. 41-90).

15 (ff. 42^v-48^v) ss. Guriae, Samonae et Abibi miraculum eis Εὐφημίαν τὴν κορήν. Inc. Νῦν καιρὸς εὐκαιρὸς (cf. cod. 797, ff. 364^v-373^v).

21 (ff. 48^v-51) s. Germani arch. CP. in praesentationem Deiparae oratio 2 (M. 98, 309-320).

22 (ff. 51^v-54) vita s. Amphiloerii; inc. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μεγάλου Θεοδοσίου, des. ἡ δὲ πόλις πᾶσα ἐθρήνησεν διὰ τὸν διδάσκαλον τῆς ἀληθείας. τὴν δὲ διδασκαλίαν αὐτοῦ ἔχοντες ἡμεῖς δοξάζομεν κ. τ. λ. (latine apud Lipomanum, V, p. 175-177).

27 (ff. 54-58^v) martyrion s. Iacobi Persae; inc. Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ τοῦ κατὰ τῶν χριστιανῶν, des. καὶ μετὰ πάσης σπουδῆς ὡς ἦν ἄξιον ἀπέθεντο ἐν τόπῳ σεμνῷ εἰς δόξαν κ. τ. λ.

9 (ff. 58^v-61) martyrion s. Porphyrii Caesariensis mimi (Anal. Boll., XXIX, 1910, p. 270-275).

25 (ff. 61-65) miraculum s. Clementis, auctore Ephraem ep. Cherson. (M. 2, 633-645).

December. - 1 (ff. 66-79^v) vita ss. mulierum Xanthippēs, Polyxenes

et Rebeccae, auctore Onesimo apostolo et discipulo s. Pauli (BHG. 1877), in duo καθ(ίσματα) distributa.

4 (ff. 80-81^v) martyrion s. Barbarae (BHG. 213).

6 (ff. 82-90) vita s. Nicolai auctore Michaelē, Μιχαὴλ μοναχοῦ καὶ ἀρχιμανδρίτου βίος ἦτοι ἐγκῶμον εἰς τὸν ἐν ἀγίοις πατέρα ἡμῶν καὶ ἀρχιεπίσκοπον Μύρων τῆς Λυκίας Νικόλαον τὸν θαυματουργόν (ed. Anrich, *Hagios Nikolaos*, 1913, p. 113-139; omittitur praxis de navibus (op. cit., p. 132-133); (ff. 90^v-93^v) praxis de stratelatis (recensio I usque ad vv. μετὰ καὶ γραμμάτων (op. cit., p. 67-77, 3), cui subditur (f. 94^{r-v}) recensio III eiusdem libelli inde a vv. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς (op. cit., p. 90, 1-91).

12 (ff. 95-117) vita s. Spyridonis episcopi Trimithuntis, auctore Theodoro ep. Paphi; inc. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος... Τοῦτον οὖν τὸν ἐν ἀρχῇ ὄντα Θεὸν τὸν σαρκωθέντα (BHG. 1647; cf. P. van den Ven, *Fragments de la recension grecque de Rufin*, in *Muséon*, 1915, p. 92-105 [in codice ff. 100^v-102]; P. Heseler, *Hagiographica*, apud *Byzant.-neugriech. Jahrbücher* IX, 1932, p. 113-128).

13 (ff. 117^v-132^v) martyrion ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis (M. 116, 468-505); (ff. 133-147^v) vita s. Aseneth filiae Pentephiri et mulieris pulcherrimi Ioseph (BHG. 178).

17 Daniel secundum Theodotionem, nempe ^a (f. 148^{r-v}) ὄρασις πρώτη [= cap. 1], ^b (ff. 148^v-150) Susanna, ^c (ff. 150-152) ὄρασις τρίτη περὶ τῆς εἰκόνας [= cap. 2, pluribus in ff. 150^v, l. 7 ab imo — 151, 25 additis], (ff. 152-153^v) ὄρασις δ' [= cap. 3, 1-33, 88-97], (ff. 153^v-162^v) ὄρασις ε'-ια' seu capita 4-12; (ff. 162^v-163^v) ὄρασις ιβ', nempe Bel et draco; inc. Ὁ δὲ βασιλεὺς Δαρείος προσετέθη, des. καὶ κατεβρώθησαν ἐναντίον αὐτοῦ. καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ ἀνηλώθησαν, καὶ ἦν Δανιὴλ ἕκτοτε συμβιωτῆς τοῦ βασιλέως καὶ ἐνδοξος ὑπὲρ πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ. Sequuntur (ff. 163^v-164^v) Danielis genealogia (cf. Schermann, *Prophetarum vitae fabulosae*, Lipsiae 1907, p. 76-80: recensio anonyma); (ff. 164^v-167) Danielis et puerorum ἀνδραγαθήματα καὶ ἀθλησις. Inc. Βούλομαι τοῖνυν, ἀγαπητοί, ὑφήγησιν ἀγαθὴν καὶ ἐνάρετον, des. ἀνέστησαν ἐν τῇ ἀγίᾳ ἀναστάσει τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπεκατεστάθησαν εἰς τὸν ἴδιον τόπον, χάριτι κ. τ. λ.

19 (ff. 167-170) s. Bonifatii passio (BHG. 279. 280); apographum in Barb. lat. 650, ff. 267-273.

25 (ff. 171-173) s. Iohannis Chrysostomi* in nativitate Domini, eis τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ — Χριστοῦ ms.; sunt excerpta varia hoc modo sese excipientia: ^a Μυστήριον ξένον ὀρῶ καὶ παράδοξον — ἦλθον προσκυνῆσαι (M. 56, 385-387, 6 paucis additis), ^b Πάντων οὖν σκιρτώντων — τοῦ ἐνεργούντος

πιστεύειν (M. 387, 31-388, 7), ^c Ἰδοὺ ἡ παρθένος — δεσπότην μηνύων (M. 389, 36-391, 36), ^d Τι εἶπω — διαρρήσσει δέσμα (M. 392, 22-32, paucis omissis) et doxologia (de homilia cf. quae scripsit Ch. Martin, *Deux homélies attribuées à saint Grégoire le Thaumaturge*, apud *Revue d'histoire ecclésiastique* XXIV, 1928, p. 364-373). (ff. 173-178) s. Basilii* homilia in sanctam Christi generationem (M. 31, 1457-1476). (ff. 178^v-182) s. Iohannis Chrysostomi* in Natale Domini (M. 61, 763-768; cf. cod. 679 ff. 221-224^v).

26 (ff. 182^v-185^v) Procli arch. CP. laudatio s. Stephani (M. 65, 809-817).

Ianuarius. — 6 (ff. 186-193) s. Basilii homilia exhortatoria in s. baptismata (M. 31, 424-444).

Codex marginibus amplioribus olim praeditus, atramento paullo tenaci descriptus, humore inquinatus et temporum iniuria laesus non sine scripturae damno. Forma originalis aegre conici potest, notis omnibus perditis. Πύλα litteraeque initiales maximae uno aut duobus tantum tactae coloribus viridi nempe et caeruleo.

F. 3 imo arcana quaedam, f. 54^v slavica; ff. 170^v et 182 manibus rudibus lineae plures ad linguam et orthographiam graecitatis infimae pertinentes; f. 65^v, eadem manu quae indicem f. IV digessit, David propheta delineatus. Excisi sunt margines ff. 44. 62. 64. 67. 87. 88. 99. 104. 106. 107. 109-116. 124. 129. 137. 158. 161-163. 170. 175. 182. 184. 189.

Tabulae anteriori aversae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior (*Met: Men: Nouembris* | . 521); f. 1 nota *ta* 42.

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 44-46).

In tabulis et in dorso corio rubro abductis, fibulis olim munitis, tesserae gentilitiae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 803.

804 (olim 522). Saec. XIII, membran. (ff. 1. 2. 139-144. 175-183. 206-214. 243. 244 chartac. saec. XIV), ff. 244, mm. 328 × 255, coll. 2, linn. 28.

Metaphrastes mensis novembris (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 392-394, 408).

1 (ff. 3-7^v) vita ss. Cosmae et Damiani (Anal. Boll. I, 1882, p. 586-596). 2 (ff. 7^v-21^v) martyrionum ss. Acindyni, Pegasii, Anempodisti, Aphtonii et Elpidiphori (M. 116, 9-36). 3 (ff. 22-36^v) martyrionum ss. Acepsimae, Ioseph, Aeithalae (M. 116, 832-860). 4 (ff. 36^v-64^v) vita s. Iohannicii (M. 116, 36-92). 5 (ff. 64^v-72^v) vita et martyrionum ss. Galactionis et Epistemes (M. 116, 93-108). 6 (ff. 72^v-78^v) vita s. Pauli <arch. CP.> confessoris (M. 116, 884-896). 7 (ff. 78^v-84) martyrionum s. Hieronis et sociorum (M. 116, 109-120). 9 (ff. 84-100^v) vita s. Matronae (M. 116, 920-953). 10 (ff. 101-110) vita s. Theoctistae Lesbiae (Acta SS. Nov., IV, p. 224-233, in paginis imis; inc. Εἰκόνας καὶ στηλαί). 11 (ff. 110-114^v) martyrionum

s. Menae, μαρτύριον — Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου τοῦ ἐν τῷ Κοτναίῳ μαρτυρήσαντος ms. (Anal. Boll., III, 1884, p. 258-270). 12 (ff. 115-147) vita s. Iohannis eleemosynarii (M. 114, 896-965). 13 (ff. 147-221) vita s. Iohannis Chrysostomi (M. 114, 1045-1209). 14 (ff. 221-225) commentarius in s. Philippum (M. 115, 188-197); in vv. Ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν αὐτῶν (M. 192 C 3) manus posterior notavit: ἐνταῦθα ἄρξον τὴν ἀνάγνωσιν. 15 (ff. 225-240) martyrionum ss. Guriae, Samonae et Abibi, καὶ μερικὴ διήγησις τοῦ γεγονότος θαύματος εἰς Εὐφημίαν τὴν κόρην add. ms. (M. 116, 128-161). 16 (ff. 240-242^v) commentarius in s. Matthaem (M. 115, 813-820).

Folia addita in custodiam fragmenta praebent vitae s. Iohannis Chrysostomi supra recensitae, nempe ^a (ff. 1^r-v. 243^r-v) vv. ἦσαν οἱ γε ἱερεῖς — εἶτα κατὰ τῶν ἀπεσταλμένων (M. 114, 1164 D 8-1169 A 8); ^b (ff. 244^r-v. 2^r-v) vv. πρὶν ἂν μείζονι — μήτ' ἀπολογίαν ἦντινα[οὖν] (M. 1173 B 11-1177 D 2).

Fasciculi triginta quaterniones (si excipias 18. 19. 26. 29. 31 terniones, 23. 27 foliorum novem) atque folia custodiae quattuor. Notae perierunt.

Saec. XIV exeunte fasciculi 18. 23. 27, qui effluerant, totidem ut videtur chartis suppleti sunt (ff. 139-144. 175-183. 206-214; signum officinae chart. littera R cum cruce desuper [cf. Briquet 8928]; eadem manu ff. 1-2. 243-244). Excisi sunt margines ff. 98. 112. 156. 171.

In tabula anteriore aversa libri positio antiquior N° 18 (quem numerum obtegebant schedulae duae superimpositae, numerum 74 illa, 75 haec prae se ferentes, nunc deglutinatae et paullo inferius sepositae) 2° Plu. F. 2^v manu <Ioh. Tortelli>: *Metaphrastae Nouembr. a p(rimo) die usq(ue) ad XVI*; eadem fere f. 3 summo.

De libro egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 46-47).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI signato, fibulis atque catena olim munitum; in dorso sillibus chartae. saec. XVII cum nota rubra 804. Foliorum sectura colore obscuro distincta.

805 (olim 523). Saec. XI-XII (ff. 154-160 saec. XIV), membran., mm. 330 × 245, ff. II (add.). 254, coll. 2, linn. 30.

Metaphrastes mensis Novembris (pars altera; cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 431-432. Praemittitur index (f. 1^r-v).

17 (ff. 2-38^v) vita s. Gregorii Thaumaturgi, auctore Gregorio Nysseno (M. 46, 893-957). 18 (ff. 38^v-46) martyrionum s. Platonis; inc. Οὐ ξένα Γαλατῶν τὰ παρόντα, des. ὕμνους τε καὶ ψαλμοὺς ἄσαντες ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ κατέθεντο, εἰς δόξαν κ. τ. λ. (cf. BHG. 1551. 1552). 19 (ff. 46-54) vita s. Amphilochei Iconiensis (M. 116, 956-969). 23 (ff. 54-93) vita s. Gregorii Agrigentini (M. 116, 189-269). 24 (ff. 93-105^v) passio s. Aecaterinae (M. 116, 276-301). 25 (ff. 105^v-162^v) vita s. Clementis episcopi Romae,

discipuli s. Petri apostoli (M. 2, 469-604); (ff. 163-171^v) martyrion s. Petri Alexandrini (Combesis, Illustrium Christi martyrum lecti triumphi, Parisiis 1660, p. 189-221). 26 (ff. 171^v-181) martyrion s. Mercurii (Delehaye, *Les légendes grecques des saints militaires*, p. 243-258); (ff. 181-193^v) vita s. Alypii stylitae (= vita altera; ed. H. Delehaye, *Les saints stylites*, 1923, p. 170-187; cf. p. LXXIX-LXXX). 27 (ff. 194-202) martyrion s. Iacobi Persae: inc. Ἀρκαδίου τὰ Ῥωμαίων διέποντος σκῆπτρα, des. οἶων παρ' αὐτοῦ τῶν βραβείων ἀξιώθησεται, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ. 28 (ff. 202-243^v) vita s. Stephani iunioris; inc. Θεῖον τι χρῆμα ἢ ἀρετὴ καὶ πολλῶν ἀξία τῶν ἐγκωμίων, des. καὶ τοῖς ἀθλητικοῖς σταζόμενος αἵμασιν, ἡ καὶ ἡμεῖς παρασταίημεν εὐχαῖς αὐτοῦ καὶ πρεσβείαις κ. τ. λ. (BHG. 1667; cf. J. Gill, *A note on the life of St. Stephen the Younger, by Symeon Metaphrastes*, in *Byz. Zeitschr.*, 1939, p. 382-386, et cod. 807 ff. 285^v-312^v). 30 (ff. 243^v-254^v) commentarius in s. Andream; inc. Ἄρτι τοῦ παιδὸς Ζαχαρίου, des. καὶ τὴν μετὰ Χριστοῦ διαπρεσβεύονται βασιλείαν, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.

F. II ex libro maioris moduli (coll. 2, linn. 60) avulsum praebet fragmentum officii s. Procopii martyris; inc. mut. ὡς τῆς πίστεως πρόμαχον. Σῶμά σου ξεόμενον, des. mut. βυθίζεις φάλαγγας τῆ (cf. Menaea ed. Romae, VI, 1901, p. 69, l. 15 ab imo et 68, l. 11 ab imo; 70-71 [στιχηρὰ ἰδιόμελα notis musicis instructa]; 64-68, l. 4 ab imo [eis τὸν ὄρθρον]).

Codicem perscripserunt manus diversae sese excipientes (e. g. ff. 34. 58. 61^v. 63^v. 78. 141^v. 167. 184. 216^v. 217. 242), quarum prima eadem est quae cod. 795 exaravit (cf. Ehrhard, *op. cit.*, p. 431 n. 6). Fasciculi λβ' in prima et ultima singulorum pagina notati; ff. 154-160 saec. XIV suppleta; in marginibus additamenta nonnulla aetatis recentioris.

F. IV nota possessoris: † τὸ παρὸν β' βιβλίον νοε(μβ)ρ(ίου) μηνὸς μετάφρασις ἀφιερῶθη τῆ κατὰ Νικαίαν σεβασμ(ία) μονῆ τοῦ Σ(ωτῆ)ρ(ο)ς Χ(ριστο)ῦ τῆ ἐπιλεγομένη τοῦ Κωφοῦ, Πέτ(ρου) καθηγουμένου ἱερομνάχου γερ( ) τ( ) τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ (ὑπὲρ) μνημ(ῆς) αὐτοῦ, μνητὴ μαῖω ἰνδ. ια' ἔτους ςψις' (= 1208); ib. et in folio praecedenti quaedam sine pretio partim effluxa; f. 1^v versus octo duodecasyllabi in parabolam fermenti (Matth. 13, 33 ss.): Γυνὴ ζύμη, βέλτιστε, καὶ σάτα τρία — ὄλην συνεζύμωσε τὴν βροτῶν φύσιν (cf. cod. 672, f. 160^v). Margines ff. 179 et 180 ferro resecti.

In f. II summo et in schedula chartacea folio custodiae agglutinata syllabus saec. XV: *Vitae plurim(m) sanctoru(m) scriptae a sanctis diversis*; iisdem verbis noster inter libros Nicolai V recensetur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 326: «Item unum volumen eiusdem forme de pergamenno sine postibus, quod intitulatur Vite — diversis»); eadem inscriptio in dorso repetita.

De codice egerunt hagg. Bollandiani (*op. cit.*, p. 47-49).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI impressum, fibulis atque catena olim munitum. In dorso sillibus chartaceus saec. XVII cum nota rubra 805; in sectura superiore libri clausi littera G.

806 (olim 524). Saec. XI, membran., mm. 330 × 250, ff. 239 (1 et 239 add.), coll. 2, linn. 29.

Metaphrastes mensis novembris: pars altera, fere ut in codd. 804, ff. 221 ss. [dies 14. 15. 16] et 805 [dies 17-30].

14 (ff. 2-6) commentarius in s. Philippum. 15 martyrion ss. Guriae, Samonae et Abibi, nempe (ff. 6-13) ipsum martyrion (M. 116, 128-145 B 13), cui subest (ff. 13-19^v) θαῦμα τῶν ἀγίων ὁμολογητῶν Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίβου (M. 116, 145 B 14-161). 16 (ff. 19^v-22) commentarius in s. Matthaem. 17 (ff. 22-47^v) vita s. Gregorii Thaumaturgi, auctore Gregorio Nysseno. 18 (ff. 47^v-53^v) martyrion s. Platonis. 23 [κ scriba ipse, γ add. manus post.] (ff. 53^v-59^v) vita s. Amphilochei Iconiensis. 24 [κγ corr.] (ff. 59^v-93) vita s. Gregorii Agrigentini. 25 (ff. 93-143) vita s. Clementis episcopi Romae, discipuli s. Petri apostoli, Κλήμεντος τῶν Πέτρου ἐπιδημῶν κηρυγμάτων ἐπιτομή add. cod.; in margine f. 134 iuxta vv. Αὕτη μὲν οὖν (M. 2, 580 C) manus saec. XIV notavit: † Μαρτύριον τοῦ ἀγίου ἱερομρ. Κλήμεντος. 24 [δ corr. ex ε] (ff. 143-154) martyrion s. Aecaterinae. 25, μνητὴ τῷ αὐτῷ κε' (ff. 154-162) martyrion s. Petri Alexandrini; (ff. 162-171) martyrion s. Mercurii. 26 (ff. 171-182) vita s. Alypii stylitae. 27 (ff. 182-189^v) martyrion s. Iacobi Persae. 28 (ff. 189^v-227) vita s. Stephani iunioris; desiderantur vv. μό]νον ἀλλὰ καὶ τρόπῳ καὶ δόγματι — ἐμοὶ τὸ ζῆν (cf. Vat. 805, f. 224^v, l. 7 ab imo — 226, l. 1) uno folio post 210^v avulso. 30 (ff. 227-238^v) commentarius in s. Andream. Praecedat index posterioris aetatis (f. 1^v).

Fasciculi triginta in prima uniuscuiusque pagina signati, diligenter exarati; correctio ipsius scribae in f. 31^v, additamenta posteriora in ff. 29. 67^v. 198; litterae nonnullae, quae deciderant, atramento nigriore saec. XV-XVI renovatae sunt; margines inferiores nonnulli ferro excisi, sine arte resecti.

In foliis duobus ultimis conscribillationes nullius fere momenti, inter quas (f. 238^v) ὁ πίπας Ἱεροθαῖος, sermonum foliorumque summa ad alium codicem pertinens (λογοὶ κη φάλλα υ); (f. 239) nota de classe Genuensium, concurrentibus Latinis Venetis et Catalanis, die 11 iul. 1353 devicta, Iohanne Cantacuzeno imperatore (cf. de Muralt, *Essai de chronographie byzantine*, II, 1871, p. 641); inferius alia nota de Constantinopoli a Latinis recepta: Θεοῦ εὐδοκοῦντος ἐν τῷ ςψνθ (!) ἐπαρελαβε (voces quattuor aut quinque erasae) Μηχαὴλ τὴν Κων(σ)τ(α)ν(τινου)πολ(ιν) ἀπὸ τοῖς λατινοῖς; ib. Βαρλαάμ μοναχὸς ἱερεδιάκωνος.

F. 2 <manu Ioh. Tortelli>: *Metaphrastae Novembris a XIII° usq(ue) ad fine(m)*; in tabula anteriore aversa syllabus anno 1550 posterior (*Met: Men: Nouembris. | 524*); f. 1 nota *ta 41*.

De codice egerunt hagg. Bollandiani (*op. cit.*, p. 49-50).

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, fibulisque olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghèse card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 806.

807 (olim 525). Saec. IX-X, membran., mm. 405 × 270, ff. 315, coll. 2, linn. 44.

Menologium mensis novembris (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* I, p. 477-480: *Das einbändige Menologium*). Praecedit (f. 1^rv) πίναξ ἄριστος τῆς παρουσίας πυκτίδος.

1 (ff. 2-18^v) vita et miracula ss. Cosmae et Damiani (L. Deubner, *Kosmas und Damian*, 1907, p. 87 ss.); miraculum 2 procedit usque ad vv. καὶ ἐπὶ τῷ λεχθησομένῳ θαύματι (Deubner, p. 104, 9) et miraculum 3 inc. Περιφανῆς γὰρ (ib.); miraculum 4 pergit ad vv. ταύτη σκηνὴ προσεδρία (p. 108, 4); miraculum 5 inc. Ἐν ἧ παραγεγόμενος (ib.), des. καὶ τὸν ἴδιον οἶκον καταλαμβάντος (p. 110, 3); miraculum 6 inc. Ἐτερός τις ἀνὴρ (ib.), des. καθ' ἐκάστην γινομένων (p. 111, l. 6 ab imo); miraculum 7 inc. Γυνὴ τις καταλαμβάνει τὸν πάνσεπτον (ib.), des. τῆς σκηνῆς τῶν ἁγίων (p. 112, l. ultima); miraculum 8 inc. Ἐτέρα γυνὴ (ib.), des. θεραπείαν προσεδρίαν (p. 113, l. ultima); miraculum 9 inc. Ἐτερός τις ἀσθενῶν (ib.); omittuntur miracula 12 et 13; des. in vv. ἁγίοις Κοσμᾷ καὶ Δαμιανῶ (p. 149, l. 163: conclusio mir. 18).

2 (ff. 18^v-26) passio ss. Acyndini, Pegasii, Anempodisti, Aphtonii et Elpidiphori (Acta SS. Nov., I, p. 461-490 in typis minutioribus).

3 (ff. 26-36) martyrium ss. Aceptimae, Ioseph, Aeithalae (H. Delehaye, *Les versions grecques des martyrs persans sous Sapor II*, in *Patr. Or.*, II, 1907, p. 517-534 = cod. D).

4 (ff. 36-57^v) vita s. Iohannicii, auctore Saba monacho; abrumpitur in vv. αὐτῆς πρεσβείας. ἀγγέλων τε (Acta SS. Nov., II, II, p. 332-377 B 10); hic desiderantur, teste indice, vitae s. Galactionis necnon s. Pauli confessoris (die 5 huius mensis).

7 (ff. 58-72^v) vita s. Matronae; inc. mut. ὡς δὲ οὐδένα εὗρεν ἰδεῖν (Acta SS. Nov., III, p. 798 B 8-813).

8 (ff. 73-77) miraculum s. Michaelis in Chonis, auctore Archippo (Anal. Boll. VIII, 1889, p. 289-307); (ff. 77-81) s. Iohannis Chrysostomi in Seraphim (= hom. 6 in *Isaiam Vidi Dominum*: M. 56, 135-142); (ff. 81-94) Michaelis Syncelli in ss. archangelos (Combefis, *Novum Auctarium* I, 1648, 1525-1580).

9 (ff. 94-96^v) vita ss. Eustoliae et Sopatrae; inc. Ὡσπερ ἡ ἀρτυγενῆς, abrumpitur in vv. κεκληρονόμηκεν ὄνομα, ἀποφέρουσα | (Acta SS. Nov., IV, p. 217-219). Desiderantur, teste indice praevio: μηνὶ νοεμβρίῳ ι'; martyrium ss. Timothei et Maurae; μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'; martyrium s. Menae, ss. Victoris et Coronae; eadem die <11> (ff. 97-100) <martyrium s. Vincentii; inc. mut. πικρίας, δοκίμαζε τὴν ἰσχὺν (M. 114, 745 A 2-756, paucis circa finem mutatis).

12 (ff. 100-117^v) vita s. Iohannis eleemosynarii auctore Leontio ep.

Neap. (ed. H. Gelzer, *Leontios' von Neapolis Leben des hl. Joh. d. Barmherzigen*; BHG. 886) in cap. κς' distributa; omittuntur editionis capita 20. 23-27. 29-41. 42 (κγ' et κδ' cod.) inde a vv. μὴ οὖν ποιήσης αὐτὸν (Gelzer, p. 84, 13). 43. 44 b; cap. 46 inc. Ἐν αὐτῇ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ (Gelzer, p. 99, l. 22).

13 (ff. 117^v-123^v) Cosmae vestitoris in translationem reliquiarum s. Ioh. Chrysostomi, ἐγκώμιον εἰς τὴν ἐπάνοδον — Κωσταντινουπόλεως; inc. Ἦκουσται πάντως ὑμῖν (cf. cod. 562, ff. 20-28).

14 (ff. 123^v-130) martyrium s. Philippi (ed. Bonnet, *Acta Philippi et acta Thomae*, Lipsiae 1903, p. 41-90 in summis paginis).

15 (ff. 130^v-134^v) martyrium ss. Samonae, Guriae et Abibi (ed. v. Gebhardt, *Die Akten der edessenischen Bekenner*, in *Texte und Unterch.*, XXXVII, 2, 1911, p. 2-62: 6), cui subest (ff. 135-141) miraculum (op. cit., p. 148-198: Θ).

16 (ff. 142-144) martyrium s. Barlaami (ed. H. Delehaye, *Anal. Boll.*, XXII, 1903, p. 139-145).

17 (ff. 144-163) vita s. Gregorii Thaumaturgi auct. Gregorio Nysseno (M. 46, 893-957); miracula octo declarantur in margine: α' inc. Οὔσης δὲ αὐτῷ τῆς διαγωγῆς (901 D 1); η' θαῦμα περὶ τοῦ λουτροῦ inc. Τοῦ δὲ καθάπερ (949 D 8).

18 (ff. 163^v-170) martyrium s. Platonis (M. 115, 404-425); (ff. 170-173^v) martyrium s. Romani (ed. H. Delehaye, *Anal. Boll.*, L, 1932, p. 249-260).

19 (ff. 173^v-179^v) martyrium s. Azae, μηνὶ τῷ αὐτῷ ιθ' μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδοξοῦ μάρτυρος καὶ ἀσκητοῦ καὶ θαυματουργοῦ Ἀζῆ προ ἰα' καλανδῶν δεκεμβρίῳ ms. Inc. Τῆς εἰδορικῆς μανίας κατακρατούσης, des. ἐτελειώθη δὲ ὁ ἅγιος μάρτυς καὶ θαυματουργός Ἀζῆς μηνὶ νοεμβρίῳ εἰς τας ιθ', εἰς δόξαν κ. τ. λ.

20 (ff. 179^v-193) vita s. Gregorii Decapolitae (auctore Ignatio diacono) (ed. F. Dvornik, *La vie de saint Grégoire le Décapolite et les Slaves macédoniens au IXe siècle*, Parisiis 1926, p. 45-75).

21 (ff. 193^v-199) Georgii Nicomediensis in s. Deiparae praesentationem oratio 1 (M. 100, 1401-1420) et (ff. 199-205) oratio 2 (M. 1420-1440).

22 (ff. 205-217) martyrium s. Caeciliae; inc. Ἀνθρώπων ἐπαίνους καὶ θνητῶν ἀποθέσεις, des. ἀγαθουργήματα ἐπιτελοῦνται εἰς τε μνήμην καὶ δόξαν τῆς μακαρίας Κικιλίας μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. (latine apud B. Mombrinium, *Sanctuarium* I, Parisiis 1910, p. 332-341).

24, κγ' in indice (ff. 217-256) vita Gregorii Agrigentini, auctore Leontio (M. 98, 549-712 A 11 καὶ ἐνδιδόναί αὐτοῖς ἀπὸ πάσης ἀδικίας, τῷ δὲ Θεῷ κ. τ. λ.; sectiones rubro notatae sunt (e. g. f. 236 περὶ τοῦ μοναχοῦ τοῦ τὴν λέπραν ἔχοντος [M. 629. A 7]; f. 244^v περὶ τῆς γυναικὸς ἧς τὸ θυγάτριον ἰάσατο

[M. 644 B 9]); (ff. 256-261^v) passio s. Aecaterinae (ed. Viteau, *Passion des ss. Écaterine et Pierre d'Alexandrie*, Parisiis 1897, p. 5-23; BHG. 30); om. vv. καὶ πιστεύουσιν τῷ ὀνόματι — ἐν Χριστῷ σφραγίδα (p. 11, 26-13, l. 2 ab imo) uno folio post 258^v deperdito; (ff. 261^v-266) martyrrium s. Petri Alexandrini (op. cit., p. 69-85).

26 (ff. 266-269^v) martyrrium s. Mercurii (ed. Delehaye, *Les légendes grecques des saints militaires*, p. 234-242); (ff. 269^v-278^v) vita s. Alypii stylitae, βίος — Ἀλυπίου τοῦ ἐν τοῖς χρόνοις Μαυρικίου τοῦ βασιλέως ἀσκήσαντος (vita I: ed. Delehaye, *Les saints stylites*, 1923, p. 148-169).

27 (ff. 278^v-283^v) martyrrium s. Iacobi Persae; inc. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦν ὁ μακάριος Ἰάκωβος, des. καὶ κοσμήσαντες ἀπέθηντο ἐν τόπῳ σεμνῷ εἰς δόξαν κ. τ. λ. (BHG. 772).

<28> (ff. 283^v-285^v) martyrrium s. Irenarchi et sociorum; inc. Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους Μαξιμιανῶ ἡγεμονεύοντος ἐν πόλει Σεβαστεία, des. ἐπληρώθη δὲ ἡ μαρτυρία τοῦ ἀγίου Εἰρηναρχοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀγίων μηνι νοεμβριῶ κη' ἐν Χριστῷ; folium unum periit post 283^v.

<29> (ff. 285^v-312^v) vita s. Stephani iunioris (auctore Stephano diacono) (M. 100, 1069-1185); desiderantur vv. ἐκλι]παροῦντες αὐτὸν γενέσθαι σύμβουλον — πάντες ἡμεῖς τῆς τῶν οἰκείων ψυχῶν (M. 1113 C 9-1141 A 10) uno fasciculo post 298^v deperdito. De opere v. quae nuper scripsit J. Gill apud *Orientalia christiana periodica* VI, 1940, p. 114-139.

30 (ff. 312^v-315^v) martyrrium s. Andreae (Lipsius-Bonnet, *Acta Apostolorum apocrypha* I, 2, Lipsiae 1891, p. 46-57).

Partes duae, quas unus atque idem librarius tempore tamen interiecto exarasse videtur. Fasciculi fuerunt saltem quadraginta septem hoc modo signati: ^a notis α'-κγ atque crucibus in prima singulorum pagina summa (ff. 1-141), ^b notis κδ'-μζ' ibidem atque α'-κδ' in ima (ff. 142 ss.). Perierunt fasciculi 8-10 post f. 57^v, folium ultimum fasc. 15 atque fasc. 16 et 17 post f. 96^v, folium unum post 258^v et 283^v, fasc. 43 post f. 298^v et quae sequebantur folium primum fasc. 47 (f. 315).

Scriptura accurata; inscriptiones caractere semi-unciali, quem dicunt, et colore rubro distinctae.

F. 134^v manu currenti longe posteriore nuncupatio libri: ἐδώθη(η) τὸ παρ(όν) βιβλί(ων) πανηγυρικῶν ... τῆ μονῆ (ἢ μονῆν ms.) τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας τῆ ἐν τῷ ὄρει τῆς Φανομάτ(?) ; sequitur maledictum furibus comminatum; f. 200 imo litteris inter se colligatis; † Κ(ύρι)ε βοήθ(ει) τῷ σῶ δούλῳ Θεοφυλάκτῳ τῷ ἀδελφῷ τῷ . Margines ff. 141. 150. 190. 197. 314. 315 ferre resecti.

De codice egerunt hagg. Bolland. (op. cit., p. 50-53), Ioh. Mercati (*Studi e Testi* 46, p. 88, 127, 157).

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 807.

808 (anc. 526). Saec. XI, membran. (f. 210 chartac.), mm. 295 × 225, ff. 512, coll. 2, linn. 31.

Menologium mensis novembris (Ehrhard, op. cit., p. 480-483: *Das einbändige Menologium*).

<1> (ff. 1-5) vita et miracula ss. Cosmae et Damiani; inc. mut. ἐλογίζετο δὲ πῶς ἂν τὴν (L. Deubner, op. cit., p. 101, 4: mir. 1, 64); miracula 2 et 3 ut in cod. 807; miracula 4-6. 8 omittuntur; miraculum 9 inc. Ἐτερός τις ἀσθενῶν (p. 113, l. ultima), des. in vv. εἰ τοῖνυν πιστεύων ἐπιγινώσκει (p. 115, 46); (ff. 6-13^v) Nicetae philosophi <Paphlagonis> in ss. Cosmam et Damianum (BHG. 380).

2 (ff. 13^v-31) martyrrium ss. Acyndini, Pegasii, Anempodisti, Aphtonii et Elpidiphori (Acta SS. Nov., I, p. 461-490, in paginis superioribus; § 1-5 ut in paginis inferioribus).

3 (ff. 31-47^v) martyrrium ss. Acepsimae, Ioseph, Aeithalae ut in cod. 807, ff. 26-36.

4 (ff. 47^v-54) μετάφρασις σὺν ἐγκωμῷ in ss. martyres Nicandrum et Hermeum; inc. Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ· καλὸν γὰρ ἡμῖν ἐκ τοῦ προφήτου Δαυὶδ, des. τὴν ταχείαν παράκλησιν ἀρρωστημάτων ψυχῆς τε καὶ σώματος ἴασιν, ἵνα δι' ὑμῶν τὰ εἰκότα καρπούμενοι κ. τ. λ.

5 (ff. 54-62) vita et martyrrium ss. Galactionis et Epistemes (Acta SS. Nov., III, p. 35-41).

6 (ff. 62-76) s. Pauli CP. vita, βίος καὶ πολιτεία, ἥτοι ἄθλησις καὶ ἀγῶνες τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου(ου) γενομένου ΚΠ. Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ. Inc. Οἱ μὲν οὖν βουλόμενοι τινὰ τῶν ἔξω τῶν ἐν τῷ παρόντι βίῳ, des. ἐφ' οἷς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως διωγμοὺς πολλοὺς καὶ ἐξορίας καὶ θάνατον, ὧν καὶ ἡμεῖς κ. τ. λ.

8 (ff. 76^v-81^v) Pantoleonis diaconi in s. Michaellem, ut in cod. 800, ff. 226^v-230; (ff. 81^v-100^v) eiusdem narratio miraculorum s. Michaelis (latine apud M. 140, 573-592); inc. Μεγάλοι καὶ πολλοί, ut in cod. 654, f. 149^v; des. ὡς ἂν καταξιοθέντες διὰ τῆς σῆς προμηθείας καὶ ἀντιλήψεως πολιτεύεσθαι ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, τύχωμεν κ. τ. λ.

9 (ff. 100^v-104^v) martyrrium s. Porphyrii, ut in cod. 803, ff. 58^v-61.

11 (ff. 104^v-111) martyrrium s. Menae, ut in cod. 803, ff. 27-30 (BHG. 1254); sequuntur (ff. 111-121) eiusdem miracula auctore Timotheo Alexandrino* (= mir. 1-5: BHG. 1256-1261).

12 (ff. 121-144) Iohannis eleemosynarii vita auctore Leontio ep. Neap., ab editione Gelzer (BHG. 886; cf. cod. 807, ff. 100-117^v) discrepans, quibusdam omissis (e. g. § 7-11. 13. 15. 17-21. 25-35. 37-43), pluribus mu-

tatis aut brevius recitatis; des. *δόξαν ανέπεμψαν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν κ. τ. λ.* (Gelzer, p. 102, 3).

<13> (ff. 144–183) Leonis imperatoris in s. Iohannem Chrysostomum (M. 107, 228–292) in duo *καθίσματα* et *θαύματα* β' distributa; lacunae coll. 248 et 280 expleantur ff. 154^v–155^v. 175; in fine: † *τέλος σὺν Θεῷ τοῦ ἐν ἐπιτομῇ ἐγκωμιαστικοῦ βίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου συγγραφεὶς παρὰ Λέοντος τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἰδ'*, et inferius † *Χριστέ, σῶσον τῷ πόθῳ κτησαμένῳ Λέοντι πριμκηρίῳ καὶ μεγάλῳ παπία*; (ff. 183–184) s. Ioh. Chrysostomi vita in epitome (M. 47, LXXXVII–LXXXVIII).

<14> (ff. 184–204^v) martyrion s. Philippi editione (M. Bonnet, Acta Philippi et Acta Thomae, p. 41–90 in summis paginis; BHG. 1525) longe plenius, seu potius textus vulgati paraphrasis.

15 (ff. 204^v–215^v) martyrion ss. Guriae et Samonae <et Abibi> (inc. *Ἐτους ἑξακοσιοστοῦ Ἀλεξάνδρον*: ed. Gebhardt, *Akten der edessenischen Bekenner*, in *Texte und Untersuch.* XXXVII, 2, p. 102–132 = 6³); f. 210 ex Metaphrastica recensione postea suppletum est (*op. cit.*, p. 117, 14–121, 16); (ff. 215^v–229) eorumdem miraculum (*op. cit.*, p. 148–198: Θ).

16 (ff. 229^v–243^v) passio s. Matthaei, *πράξις καὶ μαρτύριον τοῦ — Ματθαίου* cod. (Lipsius, Acta Petri..., p. 217–262, in paginarum parte inferiore; BHG. 1225).

17 (ff. 243^v–279) s. Gregorii Thaumaturgi vita, auctore Gregorio Nyseno (M. 46, 893–957); desiderantur vv. *γὰρ τὴν ἀπὸ τῆς ἐσχατίας — εἰπὼν παρὰ τὰ εἰρημένα προσθήκη* (M. 913 D 13–917 C 10) duobus foliis post 255^v avulsis; *θαύματα* β' signantur, quorum primum *περὶ τῆς κατηγορησάσης γυναικὸς τὸν ἅγιον ἐν τῷ παιδευτηρίῳ* inc. *Οὔσης δὲ αὐτῷ τῆς διαγωγῆς* (M. 901 D 1).

<18> (ff. 279–292^v) martyrion s. Platonis (M. 115, 404–425); eadem die (ff. 292^v–299^v) s. Iohannis Chrysostomi in s. Romanum laudatio 1 (M. 50, 605–612).

21 (ff. 300–304^v) in praesentationem Deiparae s. Germani CP. oratio 2 (M. 98, 309–320) et (ff. 305–314^v) Georgii Nicomediensis oratio 2 (M. 100, 1420–1440).

22 (ff. 314^v–334^v) vita et martyrion s. Caeciliae et sociorum (inc. *Ἡ τοῦ Σωτήρος ἡμῶν καὶ Θεοῦ ἐξ οὐρανῶν κάθοδος*; ed. Laderchius, Sanctae Caeciliae virg. et mart. acta, I, Romae 1722, p. 229–260: BHG. 283).

23 (ff. 335–341) vita s. Amphilochei Iconiensis fere ut in cod. 803 ff. 51^v–54, sed conclusione pleniore aucta.

25 (ff. 342–409) epitome de gestis s. Petri, *βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου*

ἱερομάρτυρος Κλήμεντος ἐπισκόπου Ῥώμης μαθητοῦ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου cod. (M. 2, 469 ss.); ab editione noster non semel discrepat (e. g. ff. 361^v–362^v plurima inserta sunt post vv. *ὁ μῦθος δογματισθῆ* [508 D 8], atque ff. 377^v–379^v alia longe pleniora editione col. 540 AC); inde a f. 396^v (cf. § 143: M. 577 B 6) traditio textus prorsus diversa; desiderantur vv. *πῶς οὖν μοι — ἐσπέρας κατα[λαβούσης* (M. 557 A 1–560 A 5) uno folio post 387^v deperdito; in fine: † *τέλος σὺν Θεῷ τῶν Κλημεντίων*; (ff. 409–415) miraculi narratio auctore Ephraem ep. Cherson, *διήγησις τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἐφραὶμ — Κλήμεντος* cod. (M. 2, 633–645).

26 (ff. 415^v–421^v) passio s. Mercurii (BHG. 1274); eadem die (ff. 421^v–439) vita s. Alypii stylitae (vita prior, ut in cod. 807 ff. 269^v–278^v).

27 (ff. 439–448^v) martyrion s. Iacobi Persae, ut in cod. 807 ff. 278^v–283.

<28> (ff. 448^v–506^v) vita s. Stephani iunioris <auctore Stephano> (M. 100, 1069 ss.); desiderantur vv. *πα]ρά τινων μισοχρίστων — ἐχθρὸν Στεφανὸν τὸν* (M. 1169 C 4–1172 C 1) uno folio post 500^v deperdito; abrumpitur in vv. *καὶ μετὰ θάνατον* (1184 B 9).

<30> (ff. 507–512^v) <ex Actis s. Andreae> (ed. M. Bonnet, Lipsiae 1898, p. 38–45, ex hoc codice).

Codex initio et fine mutilus, cuius amplitudo originalis aegre dignoscitur, notis omnibus glutinatoris ferro desectis.

Constat hodie fasciculis 65 quaternionibus (si excipias 27. 33. 49. 64 et 65 uno vel pluribus foliis orbatos, post ff. 210^v. 255^v. 387^v. 500^v. 506^v. 512^v).

Non una vice absolutus est; scriba enim, ut notavimus supra, finem operis et possessoris nomen signavit f. 183.

Scriptiones sine momento in f. 341^v; sigillum (?) f. 453^v; f. 5^v vacuum.

F. 1 summo manu saec. XVI: *Vitae Martyrum et Confessor(um)*.

De codice egerunt hagg. Bolland. (*op. cit.*, p. 53–56).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

809 (olim 527). Saec. XIV, chartac., mm. 275 × 200, ff. 234 (+ 99^a), linn. 22–25 (28 in ff. 211–233).

1 (ff. 1–99) nov. 13, vita s. Iohannis Chrysostomi (M. 114, 1045–1209) in quinque *δόσεις* distributa; doxologia fusior.

2 Philothei patriarchae CP. ¹ (ff. 100–138^v) in tres Hierarchas (M. 154, 768–820); ² (ff. 139^v–187) in omnes sanctos, *ἐν ᾧ καὶ τῆς περὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας ἐπιτομή*. Inc. *Καὶ τὸ λόγος μὲν ἄλλως τὰ τῶν ἁγίων ἐκάστου διεξιέναι*, des. *τάχα σοὶ καὶ μυστικώτερον ἐν ἡμῖν αὐτοῖς θύσομέν ποτε τὸ εὐχαριστήριον, ἐν πνεύματι κ. τ. λ.*; ³ (ff. 187^v–210^v) in s. Demetrium et

in illud evangelii [Ioh. 15, 17] *Hoc est praeceptum meum ut diligatis invicem*; Inc. Δημήτριος ἡμῖν, τοῦ τε συλλόγου καὶ τῶν λόγων ἀφορμὴ πρόκειται, des. αἱ μέγιστα καὶ ὑπερφυεῖς ἀρχαὶ καὶ τὰ ξένα προοίμια, ἧς γένοιτο κ. τ. λ. In principio manus saec. XVII-XVIII notavit: *Post encomia S. Demetrii agit de process(ion)e sp(iritu)s s(a)n(c)ti a sole patre et invehitur con(tra) Latinos et Papam*. De Philotheo vide *Dict. de Théol. Cathol.*, XII, 2, 1498-1509.

3 Gregorii arch. Thessalonicensis in praesentationem Deiparae (ff. 211-229^v) oratio 1 (ed. Athen., p. 131-180; BHG. 1095); (ff. 229^v-233^v) oratio 2 (op. cit., p. 120-130).

Duae partes in unum conflatae. Priorem efficiunt fasciculi viginti septem, nempe ^a fasciculi 1-13 (ff. 1-99^v) quaterniones, praeter ultimum binionem, notati α^{ov}-γ^{ov}; ^b fasciculi 14-27 (ff. 100-210) quaterniones, excepto ultimo nunc foliorum septem, litteris <δ'>-κζ distincti. Officinarum chartariorum signa: basiliscus, tuba cornea; securis.

Pars altera uno tantum fasciculo constat (ff. 211-234); signum chartae cervus exsiliens (cf. Briquet 3289).

F. 233^v nota possessoris: † ἡ βιβλος αὐτῆ πέφυκε τῆς μονῆς τῶν Μαγγάνων, Γεωργ(ίου) μάρτυρος, οὗ μέγα κλέος. Ff. 139^v et 234^{r-v} vacua.

De codice egerunt hagg. Bolland. (op. cit., p. 57).

Integumenti tabulae corio rubro signato obductae, corrigiis atque catena olim munitae; in antica scutum Pauli III (lilia Farnesiana), in eadem aversa frustum chartae cum nota 86 et inferius syllabus saeculo XVI medio posterior: *Met: Men: Nouembris*. | . 527; in dorso schedula chartacea saec. XVIII cum nota rubra 809.

810 (olim 523). Saec. XI-XII membran., mm. 350 × 255, ff. 223, coll. 2, linn. 30.

Metaphrastes mensis novembris ut in cod. 804; f. 1 manu post. *Μετὰφρασις* (cett. erasa sunt).

1 (ff. 1-5) vita ss. Cosmae et Damiani; om. vv. ἐναντίων ἐκάθηραν ἔδαφος — οὐδὲ γὰρ τοῦτο (Anal. Boll., 1882, p. 588, 10-590, 7) uno folio post 1^v avulso. 2 (ff. 5-14^v) martyrion ss. Acindyni, Pegasii, Anempodisti, Aptonii et Elpidiphori; desunt ^a vv. ἡμῶν ἄκουε — ἀσύνετος οὔτε τῶ (M. 116, 12 B 3-13 B 3) uno folio post 5^v deperdito, ^b vv. γέγονεν Ἀφθονίῳ — τούτων οὕτως μεθ' ὑπονοίας (M. 24 A 12-25 A 10) uno folio post 10^v resecto, ^c vv. οὐκ ἐκείνους — τὴν ψυχὴν ἡμῶν (M. 32 B 5-33 B 7) uno folio post 13^v avulso. 3 (ff. 15-29) martyrion ss. Acepsimae, Ioseph, Aeithalae. 4 (ff. 29-56) vita s. Iohannicii. 5 (ff. 56^v-63^v) vita et martyrion ss. Galactionis et Epistemes. 6 (ff. 63^v-69) vita s. Pauli <arch. CP.> confessoris. 7 (ff. 69-74) martyrion s. Hieronis et sociorum. 9 (ff. 74-89) vita s. Matronae. 10 (ff. 89-97^v) vita s. Theoctistae. 11 (ff. 97^v-102^v) mar-

tyrium s. Menae. 12 (ff. 102^v-130^v) vita s. Iohannis eleemosynarii; desunt ^a vv. καὶ ἔξ νομομάτων ἐπιβλήματι — σταυρὸν μὲν ἐπὶ κεφαλῆς (M. 114, 925 B 10-929 C 7) foliis duobus post 115^v resectis, ^b vv. τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίας — μέσον αὐτὸ παραδέχονται (M. 114, 957 D 8-961 A 10) ex defectu folii unius post 128^v. 13 (ff. 130^v-201) vita s. Iohannis Chrysostomi; desiderantur ^a vv. Φλα]βιανῶ τῶ μεγάλῳ — αἱ δὲ περὶ (M. 114, 1072 D 15-1076 A 2) uno folio post 142^v deperdito, ^b vv. τῆς τροφῆς πρύτανις — καὶ ἡλικία νεάζου[σαι] (M. 1096 C 6-1097 C 12) uno folio post 151^v exciso. 14 (ff. 201-205) commentarius in s. Philippum. 15 (ff. 205-219^v) martyrion ss. Guriae, Samonae et Abibi; desiderantur vv. πάντως ὅπερ αὐτῆ δέδρακεν — ὄρᾳ καὶ οἶσθα πὸν ἄρτι (M. 116, 153 C 3-156 C 8) ex defectu folii unius post 216^v. 16 (ff. 219^v-222) commentarius in s. Matthaëum.

Codex accurate perscriptus. Fasciculos complectitur κθ' quaterniones in ultima uniuscuiusque pagina signatos, ex quibus avulsa sunt folia plura (post 1^v. 5^v. 10^v. 13^v. 115^v. 128^v. 142^v. 151^v. 216^v). Forfice resecti margines ff. 15. 24. 34. 36. 37. 40. 55. 56. 70. 90. 93. 127. 144. 202-204.

In f. 223 additicio nota <Demetrii Lucensis> *Metaphrastes m(en)sis decemb(ris). d.* Integumenti tabulae priori aversae libri positio antiquior N° 26 (quem numerum obtegebant frusta duo chartacea superimposita 82 prius, 83 alterum exhibentia a nobis deglutinata et inferius seposita) 2° *Plu*; inferius syllabus anno 1550 posterior (*Met: Men: Nouembris*. | . 528).

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 58-59).

Integumentum ex corio signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in dorso sillabus chartae. saec. XVII cum nota rubra 810.

811 (olim 529). Saec. XI (ff. 209-216 saec. XIV), membran., mm. 355 × 270, ff. I. 296, coll. 2, linn. 27.

Metaphrastes mensis novembris ut in codd. 804 et 810.

1 (ff. 1-6) vita ss. Cosmae et Damiani. 2 (ff. 6-19) martyrion ss. Acindyni, Pegasii, Anempodisti, Aptonii et Elpidiphori; desiderantur vv. λε]βητας καὶ πάλιν — ὅτι καὶ ὑμῖν (M. 116, 20 C 2-24 A 11) foliis duobus post 11^v ayulsis. 3 (ff. 19^v-36^v) martyrion ss. Acepsimae, Ioseph, Aeithalae. 4 (ff. 37-69^v) vita s. Iohannicii. 5 (ff. 70-78^v) vita et martyrion ss. Galactionis et Epistemes. 6 (ff. 79-86) vita s. Pauli arch. CP. confessoris. 7 (ff. 86-92) martyrion s. Hieronis et sociorum. 8 (ff. 92^v-112^v) vita s. Matronae. 10 (ff. 112^v-123^v) vita s. Theoctistae Lesbiae <Nicēta auctore>; inc. Ἐπαιεῖ μὲν τὰ χρηστὰ (Acta SS. Nov., IV, p. 224-233). 11 (ff. 124-130) martyrion s. Menae. 12 (ff. 130-168^v) vita s. Iohannis eleemosynarii. 13 (ff. 169-270) vita s. Iohannis Chry-

sostomi ab editione non semel discrepans. 14 (ff. 270^v-275^v) commentarius in s. Philippum. 15 (ff. 275^v-295) martyrium ss. Samonae, Guriae et Abibi.

Ex duobus codicibus latinis longe recentioribus avulsa sunt folia duo moduli maioris in custodiam addita, quae continent (f. 1^{r-v}, saec. XV) officium s. Andreae apostoli notis musicis instructum; (f. 296^{r-v}) comment. in Digest. XXXI, 9-22 ex eodem atque cod. 791 f. I detractum.

Codex accurate descriptus, marginibus amplis praeditus; πύλη f. 1, opellarum ornatus, litterae initiales maximae variis coloribus in campo aureo picta; initiales aliae et inscriptiones auro liquareque rubro distinctae.

Fasciculi 37 hoc ordine sese excipientes: viginti unus priores in prima et ultima uniuscuiusque pagina signati, 22 ss. sine notis. Perierunt folia duo post 11^v atque fasciculus 27, quem supplevit manus saec. XIV (ff. 209-216).

F. 19 litteris inter se colligatis *Μανουήλ ὁ Φιλάρετος*. F. 295 conscribitiones variae: † δηλωθὸν τοῦτο τὸ βιβλίον Ἰω(άν)νης νοτ(ά)ρ(ι)ος α'; al. μαῖ. Θεοφυλακτος ὁ θεοχαριστός, † ὁ εὐτελής ἱερεὺς καὶ κληρικὸς τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας Μανουήλ (ὁ Φιλάρετος?).

Tabulae anteriori aversae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior (*Met: Men: Nouembris*. | . 529); f. 295^v nota *ta 40 | 811*.

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 59-60).

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesseræ gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; fibularum vestigia. In dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 811; in sectura inferiore libri clausi † *NOEMBPIOΣ* †.

812 (olim 530). Saec. XI ex., membran., mm. 330 × 245, ff. 195, coll. 2, linn. 32.

Metaphrastes mensis decembris (pars prior; cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 471-472, 479), fine mutilus.

4 (ff. 1-6^v) martyrium s. Barbarae (M. 116, 301-316). 5 (ff. 6^v-68) vita s. Sabae; inc. *Οὐδὲν οὕτω κινήσαι ψυχὴν* (BHG. 1609). 6 (ff. 68-86) vita s. Nicolai (M. 116, 317-356; G. Anrich, *Hagios Nikolaos* I, p. 235-267). 7 (ff. 86^v-95^v) vita s. Ambrosii Mediolanensis (inc. *Οὐαλεντιανὸς μετὰ τελευτὴν Ἰοβιανοῦ*: M. 116, 861 A 15-881). 8 (ff. 95^v-100) vita s. Patapii (M. 116, 357-368). 10 (ff. 100^v-123) martyrium ss. Menae, Hermogenis et Eugraphi (M. 116, 368-416). 11 (ff. 123-154) vita s. Danielis Stylitae (= vita tertia ed. H. Delehaye, *Les saints stylites*, 1923, p. 104-147). 12 (ff. 154^v-177) vita s. Spyridonis, *βίος — καὶ θαυματουργοῦ π. Σπ. ἐπ. Τριμηθοῦντος* ms. (M. 116, 417-468). 13 (ff. 177-193^v. 195. 194^{r-v}) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis (M. 116, 468 ss.), abrumpitur in vv. *καὶ τῇ σῇ δυνάμει ἀνάγαγέ με* (M. 505 C 1); in marginibus f. 188^v imo et 189 summo lectiones Platonicae (M. 492. BC) ab editione discrepantes, praemissa duplici monitione: *ἐν ἄλλω κείται οὕτως τὸ πλατωνικόν*.

Fasciculi κε' quaterniones, excepto ultimo nunc trium foliorum, accurate perscripti. Ornatus litteraeque initiales maximae coloribus rubro caeruleoque pallescentibus distincta; πύλη f. 1 auro variisque pigmentis decorata; margines exteriores ff. 118. 119 ferro excisi.

De codice egerunt hagg. Boll. (op. cit., p. 60).

Integumentum ex corio rubro saec. XVI; in dorso nota 812 auro impressa.

813 (olim 531). Ann. 1369 (f. 321), chartac., mm. 295 × 215, ff. 321, coll. 2, linn. 26.

Metaphrastes mensis decembris (cf. cod. 812), praemisso indice. Pars altera in cod. 816.

4 (ff. 2-6. 9-11) martyrium s. Barbarae. 5 (ff. 11^v-87) vita s. Sabae. 6 (ff. 87-106^v) vita s. Nicolai. 7 (ff. 106^v-117) vita s. Ambrosii Mediolanensis. 8 (ff. 117^v-122^v) vita s. Patapii. 10 (ff. 123-139. 142-150^v) martyrium ss. Menae, Hermogenis et Eugraphi. 11 (ff. 150^v-186) vita s. Danielis Stylitae. 12 (ff. 186^v-212) vita s. Spyridonis, *βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τοῦ ἐν ἀγίοις — Τριμηθοῦντος* cod. 13 (ff. 212-232^v) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis. 14 (ff. 232^v-237^v. 140-141^v. 238-239^v. 8^{r-v}. 7^{r-v}. 240-256^v) martyrium ss. Thyrsi, Lucii, Calinici, Philemonis, Apollonii et aliorum (M. 116, 508-560). 15 (ff. 257-265) martyrium s. Eleutherii (M. 115, 128-141). 17 (ff. 265-281^v) commentarius de Daniele propheta et tribus pueris (M. 115, 372-401). 18 (ff. 281^v-295) martyrium s. Sebastiani et sociorum (M. 116, 793-816); ab editione noster pluries discrepat. 19 (ff. 296-304) martyrium s. Bonifatii (M. 115, 241-257); apographum in cod. Barb. lat. 650 ff. 258-273. 20 (ff. 304^v-312^v) martyrium s. Ignatii (M. 114, 1269-1285); eadem die (ff. 313-321) s. Iohannis Chrysostomi in beatum Philogonium (M. 48, 747-756).

Subscriptio (f. 321): *Ἐβληθε τέλος ἡ βιβλος αὐτῆ ἐν μηνὶ νοεμβρίῳ κατὰ τοῦ ἔτους ᾧ ζωῆ τῆς νῦν τρεχούσης ἰνδίκτου ἀγδόης †*, inferius litteris rubris maioris moduli: *Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Παντοκράτορος* (poss.?): deinde: *Μέμνησθε, πατέρες μου, τοῦ Ἰγνατίου*.

Fasciculi quadraginta quaterniones (si excipias λζ' foliorum septem, λθ' foliorum novem) in prima et ultima singulorum pagina signati et folium unum (321). Ornatus simpliciores atramento et rubro colore picti; inscriptiones rubrae. Officinarum chartariorum signa: galerus, ni fallor, et siren (cf. Briquet 13864).

F. 321 † *Μακάριος ἱεροδιάκονος †*; f. 321^v *10 santuarium decembris 10*. In tabula anteriore aversa positio libri antiqua *Ἰ 36* (quem numerum obtegebat schedula chartacea notam 96 praebens a nobis seposita) 2° *Plu*; inferius syllabus anno 1550 posterior (*Met: Men: Decembris* | . 531.); f. 1^v <manu Ioh. Tortelli> *Metaphrastes me(n)sis decembris* α. III° usq(ue) ad XX. F. 295^v scriptura vacat.

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 61-62).

Integumentum ex corio castaneo impresso saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 813.

814 (olim 532). Saec. XI, membran., mm. 330 × 245, ff. II (add.). 221, coll. 2, linn. 29.

Metaphrastes mensis decembris (pars prior) ut in codd. 812 et 813.

4 (ff. 1-7) martyrium s. Barbarae. 5 (ff. 7^v-78^v) vita s. Sabae. 6 (ff. 78^v-100) vita s. Nicolai. 7 (ff. 100-110^v) vita s. Ambrosii Mediolanensis. 8 (ff. 111-116) vita s. Patapii. 10 (ff. 116^v-142) martyrium ss. Menae, Hermogenis et Eugraphi. 11 (ff. 142-178) vita s. Danielis stylitae. 12 (ff. 178-202^v) vita s. Spyridonis. 13 (ff. 202^v-221^v) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis.

Liber accurate descriptus, fasciculis constans καὶ quaternionibus (si excipias quintum ternionem et ultimum foliorum septem) in prima et suprema cuiusque pagina ima notatis. Πύλη f. 1 flosculis multicoloribus in campo aureo distincta; inscriptiones litteraeque maximae rubrae. Foliorum secturae caeruleo colore tinctae.

F. IV positio libri antiqua: Ν 44 2 Plu.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 62.

Integumentum ex corio rubro signato saec. XVI, catena atque fibulis olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 814.

815 (olim 533). Saec. XI-XII, membran., mm. 335 × 255, ff. 194, coll. 2, linn. 27.

Metaphrastes mensis decembris; pars altera (cf. Ehrhard, op. cit., p. 493-494).

15 (ff. 2-11^v) martyrium s. Eleutherii (M. 115, 128-141; noster in prima praesertim parte haud parum ab editione discrepat). 17 (ff. 11^v-30^v) <commentarius> de Daniele et pueris (M. 115, 372-404). 19 (ff. 31-40^v) martyrium s. Bonifatii (M. 115, 241-257). 20 (ff. 41-51^v) martyrium s. Ignatii (M. 114, 1269-1285). 21 (ff. 51^v-60) martyrium sanctae Iulianae (M. 114, 1437-1452). 22 (ff. 60-83^v) martyrium s. Anastasiae <et sociarum> (M. 116, 573-609). 23 (ff. 83^v-88^v) martyrium ss. X in Creta (M. 116, 565-573). 24 (ff. 88^v-115^v) martyrium sanctae Eugeniae (M. 116, 609-652); eadem die (ff. 115^v-125) s. Gregorii Nazianzeni oratio 19, ad Iulianum tributorum exaequatore (M. 35, 1044-1064). 25 (ff. 125-136) eiusdem oratio 38, in Theophania (M. 36, 312-353). 27 (ff. 136-148^v) s. Gregorii Nysseni in s. Stephanum (oratio I; M. 46, 701-721). 28 (ff. 148^v-164) vita s. Theodori Grapti (M. 116, 653-684). 29 (ff. 164-194^v) martyrium ss. Indi et Domnae, μαρτύριον τῶν ἁγίων δισμυρίων καὶ τοῦ ἁγίου Ἰνδου καὶ Δόμνης, Γλυκερίου καὶ Θεοφίλου, Δωροθέου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς ms. (M. 116, 1037-1081).

Præcedunt (f. 1^r) πᾶσι, (f. 1^v) inscriptio metrica de operis origine:

† Ἐκπαλ' ἤθροισε παλαιοῦ ῥήτορος γλώττης ἀκροθίνια μαρτύρων ἀποστόλων πάντων προφητῶν δικαίων καὶ ὁσίων ἀριστεύματα κατὰ τοῦ ἀντιπάλου Κωνσταντίνου νέου (ann. 913-959) ποθήσας τούτων τὰς ἀριστείας ἀπανθίσσας ἄνθεσιν βιβλίους τεύξε παγκάλλους εὐμεγέθεις ἤνθισεν ἐπίκοιλεν (= ἐποίκιλεν) ἤδη κατέχει. Ἄλλ' ὃ ἀναξ πάντων καὶ στεφοδότα, δώρησαι τούτω τῆς στάσεως ἐκείνων (cf. Ehrhard, p. 493 n. 5).

Librum efficiunt fasciculi viginti quattuor quaterniones hodie sine notis atque duo folia (1 et 194). Inscriptiones rubro liquore descriptae. Margines exteriores ff. 132. 133. 181. 182 excisi.

F. 1 summo nota antiqua 94, cui indiculum (*Metaphraste mensis decembris*) praemisit Romulus Mammacinus, ni fallor, eundem iterans in dorso.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore summa inscriptio coaeva *Metaphr. mensis dece(m)br.*; in sectura inf. libri clausi littera C; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 815.

816 (olim 534). Ann. 1370 (f. 251^v), chartac., mm. 292 × 215 ff. 251, (-1), coll. 2, linn. 26.

Metaphrastae decembris pars altera (prior in cod. 813) atque ianuarii pars prior (Ehrhard, op. cit., p. 494). Praemittitur index (f. 2^r): ὁμοῦ εἰσι λόγοι η'.

I. Decembris 21 (ff. 3-9^v) martyrium s. Iulianae (M. 114, 1437-1452). 22 (ff. 10-28) martyrium s. Anastasiae <et sociarum> (M. 116, 573-609). 23 (ff. 28^v-32) martyrium ss. X in Creta (M. 116, 565-573). 24 (ff. 32-53^v) martyrium sanctae Eugeniae (M. 116, 609-652). 25 (ff. 54-60^v) s. Basillii Magni* in sanctam Christi generationem (M. 31, 1457-1476). 27 (ff. 61-70^v) s. Gregorii Nysseni in s. Stephanum (oratio 1; M. 46, 701-721); (ff. 70^v-82^v) vita s. Theodori Grapti, μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν Θεοδόρου καὶ Θεοφάνους τῶν Γραπτῶν ms. (M. 116, 653-684). 28 (ff. 82^v-104) martyrium ss. Indi et Domnae, καὶ τοῦ πλήθους τῶν δισμυρίων τῶν ἐν Νικομηδείᾳ μαρτυρησάντων add. cod. (M. 116, 1037-1081). 29 (ff. 104^v-108^v) Basillii Seleuciensis de infantibus in Bethleem ab Herode sublatis (M. 85, 388-400); (ff. 109-129) vita s. Marcelli archimandritae (M. 116, 705-745). Scribae nota (f. 129): Πρόσχευς ὁ ἀναγνώσκων ὅτι εἰς τ(ὴν) λ' τοῦ αὐτ(οῦ) ἔστιν ἡ μνήμη(η) τῆς ἀγ(ίας) Ἀνυσίας καὶ εἰς τ(ὴν) λα' ἡ μνήμη(η) τῆς ὁσ(ίας) Μελάνης. ἐγράφησαν δὲ οἱ λόγοι ἀντικατάλλαγα (!). σὺ δὲ ἀνάγνωσον αὐτοὺς εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν. 31 (ff. 129^v-149) vita s. Melaniae Romanae (M. 116, 753-793). 30 (ff. 149-154^v) martyrium s. Anysiae Thessalonicensis (inc. Κατὰ τοὺς καιροὺς τοῦ τυράννου Μαξιμιανοῦ = BHG. 145, ex hoc codice).

II. Ianuarii 1 (ff. 154^v-160^v) <Amphilochii> in circumcissionem Domini et in s. Basilium (inc. Σκιὰν μὲν τῶν μελλόντων, BHG. 261; latine apud Lipomanum V, 351^v-353^v). 2 (ff. 161-185) vita s. Silvestri papae; inc. Οἱ μὲν σεπτοὶ καὶ θεόπται ἀπόστολοι (BHG. 1633-4). 9 (ff. 185^v-192) martyrium s. Polyeucti (M. 114, 417-429). 10 (ff. 192-205^v) vita s. Marciani presbyteri CP. (M. 114, 429-456). 11 (ff. 205^v-245) vita s. Theodosii coenobiarchae (M. 114, 469-553). 13 (ff. 245-251) martyrium ss. Hermyli et Stratonici (M. 114, 553-565).

Subscriptio (f. 251^v): ἐτελειώθει ἡ παροῦσα βίβλος ἐν ἔτει ,ζωοθ' μη(ν)ἰ ἰνδ. θ' δεκεβρίω γ' (= 13 dec. 1370); deinde, ut in cod. 813, possessoris ni fallor significatio — Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ τοῦ Παντοκράτωρος — et Ignatii librarii nomen.

Fasciculi 31 quaterniones, — si excipias ζ' binionem foliis septem auctum (ff. 50-53 + 54-60), η' quinionem (ff. 61-70), λα' foliorum quinque, — in prima et ultima singulorum notati. Signum chartae siren ut in cod. 813.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 63-65.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii. Foliorum secturae colore caeruleo tinctae.

817 (olim 535). Saec. XII, membran., mm. 320 × 260, ff. 204, coll. 2, linn. 25.

Metaphrastes mensis ianuarii; pars prior (Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*, II, p. 531-532, 538). Praecedunt (f. 1^v) πίναξ auro rubroque colore distinctus, (f. 2^v) Pauli Thebani imago.

5 (ff. 3-14^v) vita s. Pauli Thebani (inc. Καὶ ζωγράφους τῶν ἀρχετύπων, BHG. 1468). 9 (ff. 15-22) martyrium s. Polyeucti (M. 114, 417-429). 10 (ff. 22-36^v) vita s. Marciani presbyteri CP. (M. 114, 429-456). 11 (ff. 36^v-80) vita s. Theodosii coenobiarchi (M. 114, 469-553). 13 (ff. 80^v-88^v) martyrium ss. Hermyli et Stratonici (M. 114, 553-565). 14 (ff. 89-122^v) Nili monachi de caede monachorum montis Sinai et Raithu (M. 79, 589-693); (ff. 122^v-134^v) vita s. Iohannis Calybitae; inc. Τυραννικόν τι χρῆμα τεκόντων στοργή (latine apud Acta SS. Ian., I, p. 1031-1035). 16 (ff. 135-154) sermo in venerationem catenarum s. Petri (inc. Ὅσοι τῶ τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων: ed. E. Batareikh apud Χρυστομκα, part. III, 1908, p. 978-1005). 17 (ff. 154^v-204^v) vita s. Antonii, auctore Athanasio Alexandriae (M. 26, 837-976).

Liber accurate descriptus, quem efficiunt fasciculi 26 quaterniones (si excipias quartum ternionem et ultimum binionem) hodie sine notis atque bifolium praemissum. Πύλη f. 3, uniuscuiusque sermonis ornatus et litterae initiales maximae auro variisque coloribus pictae, inscriptiones auro et minio.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 65.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

818 (olim 536). Saec. XI, membran., mm. 350 × 255, ff. III (add.). 323, coll. 2, linn. 31.

Metaphrastes mensis ianuarii (Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 573). Praemittitur (f. 1) πίναξ ἄριστος τῆς παρούσης πυκτίδος.

9 (ff. 2-7^v) martyrium s. Polyeucti (M. 114, 417-429). 10 (ff. 8-20^v) vita s. Marciani (M. 114, 429-456). 11 (ff. 20^v-58) vita s. Theodosii coenobiarchae (M. 114, 469-553). 13 (ff. 58-64) martyrium ss. Hermuli et Stratonici (M. 114, 553-565). 14 (ff. 64-92) Nili monachi de caede monachorum Sinai et Raithu (M. 79, 589-693). 15 (ff. 92^v-102) vita s. Iohannis Calybitae, ut in cod. 817 ff. 122^v-134^v; (ff. 102^v-112) vita s. Pauli Thebani ut in cod. 817 ff. 3-14^v. 17 (ff. 112-152^v) vita s. Antonii auctore Athanasio (M. 26, 837-976). 18 (ff. 153-178^v) vita s. Athanasii (M. 25, 837-976). 20 (ff. 178^v-235) vita s. Euthymii magni (M. 114, 596-733); desiderantur vv. τῆς σαρκὸς λογισμοῖς — ἰν' αὐ[τοῖ] γέννησθε βελτίους (M. 648 D 2-649 D 6) uno folio post 199^v reciso. 22 (ff. 235-240) commemoratio s. Timothei (M. 114, 761-773); (ff. 240^v-258^v) vita et martyrium s. Anastasii Persae (M. 114, 773-812). 23 (ff. 258^v-292^v) martyrium s. Clementis Ancyranii (M. 114, 816-893). 24 (ff. 293-301^v) vita s. Eusebiae (M. 114, 981-1000). 26 (ff. 301^v-304^v) vita s. Xenophontis et filiorum eius Iohannis et Arcadii (M. 114, 1013 ss.), quae abrumpitur in vv. ὁμοίως ἔχουσα οὐκ ἐκ πυρός (M. 1021 B 4), foliis pluribus post 304^v perditis. 27 (ff. 305-306^v) <commentarius de translatione reliquiarum s. Ioh. Chrysostomi>; inc. mut. Ἀθρόον μὲν γὰρ ἐπιπίπτει καταγῆς (BHG. 877). 28 (ff. 306^v-313^v) vita s. Ephraem Syri (M. 114, 1253-1268). 31 (ff. 313^v-322) vita et martyrium ss. Cyri et Iohannis (M. 114, 1232-1249).

Codex accurate perscriptus, marginibus amplis praeditus. Complectebatur fasciculus saltem quadraginta duo in prima singulorum pagina ima dextrorsum signatos (cf. ff. 170. 178. 186, κβ'-κδ'), folium praevium (1), atque bifolium (321. 322) quo absolutus est. Perierunt notae fere omnes, folium unum post 199^v, fasciculos duo ni fallor post 304^v. Ornatus f. 2 auro variisque coloribus pictus, ibidem inscriptio aurata; ornamenta cetera et inscriptiones rubro pigmento tantum distincta.

F. 322^v manu posteriore nomen possessoris: εὐτελής Φίλιππος (!) ἱερομόναχος καὶ καθιγούμενος τῶν ἁγίων ἀποστόλων... In f. 323 additicio foliorum summa: φύλλ(α) τριακό(σια) τριακοντ(α) ἑπτὰ † καὶ κομποθέλκ( ) ἑπτὰ †. F. I^v Ex p^o pluteo Bibliothecae graecae publicae, inferius positio libri antiqua N° 38 (quem numerum obtegebat frustrum chartae cum nota 239) P^o Plu.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 66-67.

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI signato, fibulis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVIII notam 818 prae se ferens.

819 (olim 537). Saec. XI, membran., mm. 340 × 250, ff. I (add.). 230 (omissis 134-139), coll. 2, linn. 31.

Metaphrastes miscellaneus mensium maii, iunii, iulii, augusti (Ehrhard, *op. cit.*, III, p. 167-168).

Maii. - **12** in s. Epiphanium, scilicet (ff. 1-24^v) vita ἀπὸ φωνῆς Ἰωάννου τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ ἐνὸς ὑπάρξοντος τῶν Ἀγαρίων (M. 41, 24-73; BHG. 596); miraculis singulis ζ' praemittitur summarium; — (ff. 24^v-43^v) vita auctore Polybio (M. 73-112; BHG. 597); miraculorum summaria η'-λγ' notantur; — (ff. 43^v-44) epistola Polybii ad Sabinum (M. 112-113); — (ff. 44-46) epistola Sabini ad Polybium (Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, BHG. 599). **13** (ff. 46^v-58^v) vita s. Iohannis episcopi et hesychastae <auctore Cyrillo Scythopolitano> (ed. E. Schwartz, *Kyryllos von Skythopolis*, 1939, p. 201-222; cf. p. 329). **8** (ff. 58^v-80) vita s. Arsenii (inc. Ἀλλὰ τῶν σπουδαίων = BHG. 168; cf. Anal. Bolland., 1935, p. 367 et 1937, p. 184-185). **14** (ff. 80-140) vita s. Pachomii (ed. Halkin, *Sancti Pachomii vitae graecae*, 1932, p. 166-271 = vita altera).

Iunii. - **12** (ff. 140-153) vita s. Onuphrii auctore Paphnutio (inc. Ἐν ἡμῶν τῶν ἡμερῶν σπουδῆν ἐποιήσαμην = B.H.G. 1379).

Iulii. - **17** (ff. 153^v-156^v) martyrimum s. Athenogenis (ed. Papadopoulos-Kerameus, *Αναλ. Ιεροσ. Σταχ.* IV, 1897, p. 252-257). **21** (ff. 157-189^v) vita s. Symeonis Sali, auctore Leontio Neapoleos Cypriorum episcopo (M. 93, 1669-1748, ex nostro codice).

Augusti. - **1** (ff. 189^v-208) <Flavii> Iosephi διήγησις in martyrimum Macabaeorum (ed. Naber VI, p. 291-326). **5** (ff. 208-213^v) s. Eusignii ὑπομνήματα καὶ μαρτύριον (inc. Ἰουλιανὸς ὁ βασιλεὺς ἀρνισάμενος τὸν Χριστὸν = BHG. 640); (ff. 213^v-219^v) vita sanctae Apollinariae (BHG. 148), lectionis die posterius suppleto (cf. Ehrhard, p. 168 n. 2). **2** (ff. 220-230^v) Nicetae Paphlagonis de translatione reliquiarum s. Stephani ut in cod. 679 ff. 179^v-187^v.

Codex accurate descriptus, quem efficiunt fasciculi viginti novem quaterniones (si excipias 19 ternionem et 29 bifolium) in paginis prima et ultima singulorum posterius ut opinor signati. Ornatus litteraeque initiales maximae simpliciores coloribus rubro et caeruleo distinguuntur, inscriptiones rubro. Additamenta (e. g. ff. 59. 181. 191^v. 192), correctiones (e. g. ff. 188^v. 194^v), supplementa (ff. 203-206^v) aetatis diversae. F. 1 siglum *BO* et inferius, manu saec. XIV: *anagnostica*.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 67-68.

Integumentum ex corio rubro, fibulis munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 819.

820 (olim 538). Saec. XIV, chartac., mm. 410 × 290, ff. 309 (+ 224^a. 264^a, — 1), coll. 2, linn. 36.

Metaphrastes mensium iunii, iulii, augusti (Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*, III, p. 67-71: *Der erweiterte Metaphrast*). Praemittitur index τοῦ παρόντος τριμηναίου βιβλίου (ff. 3-4).

Iunii. - **8** (ff. 5^v-13^v) martyrimum s. Theodori (H. Delehay, *Les légendes grecques des saints militaires*, p. 168-182); inseritur narratio de dracone. **12** (ff. 13^v-21^v) vita s. Onuphrii auctore Paphnutio, fere ut in cod. 819 ff. 140-153. **17** (ff. 21^v-28^v) passio ss. martyrum Manuelis, Sabelis et Ismaelis (ed. Latyšev apud *Mémoires de l'Académie impériale des sciences de Pétrograd*, XII, VIIIe série, 1916, p. 28-39). **24** in natiuitatem s. Iohannis Baptistae ¹ (ff. 29-33) oratio s. Theodori Studitae (M. 99, 748-757); ² (ff. 33-36^v) oratio Antipatri Bostrensis (M. 85, 1764-1776); ³ (ff. 37-39) oratio s. Ioh. Chrysostomi*; inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Ἰδοὺ γὰρ ἐπὶ τῶν ἔργων ἐδείχθη, des. ἔχομεν γάρ, φησὶν ὁ Παῦλος, ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς Ἰησοῦν κ. τ. λ.; ⁴ (ff. 39^v-44) eiusdem* in eundem festum (M. 61, 757-762); ⁵ (ff. 44-49^v) encomium Theodori Daphnopatae (M. 84, 33-48); ⁶ (ff. 49^v-54^v) oratio Leonis imperatoris; inc. Ἀρχὴ τῷ κόσμῳ χαρᾶς τὰ πρὸς τὸν Ζαχαρίαν, des. καὶ ὡς σῖτος ὄριμος εἰς τὰς οὐρανίους ἀποθήκας ταμειθεῖμεν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. **27** (ff. 54^v-65) vita s. Sampsonis xenodochi (M. 115, 277-308). **29** in ss. apostolos Petrum et Paulum ¹ (ff. 65-75) commentarius, ὑπόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τοὺς ἀγῶνας καὶ ἄθλα καὶ ἀποδημίας καὶ τελειώσεις τῶν ἁγίων καὶ κορ. Π. καὶ Παύλου ms. (Acta SS. Iunii V, p. 411-424); ² (ff. 75-77^v) s. Iohannis Chrysostomi* encomium (M. 59, 491-496; conclusio brevior in nostro); ³ (ff. 77^v-79^v) encomium, quod inc. Πέτρον καὶ Παῦλον τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, des. ὑπὸ πάσης λατρευομένη καὶ προσκυνουμένη τῆς κτίσεως, νῦν κ. τ. λ.; ⁴ (ff. 79^v-86) s. Ioh. Chrysostomi de laudibus s. Pauli (M. 50, 487-496); ⁵ (ff. 86-97) Theodori Daphnopatae in s. Paulum, nempe ex s. Ioh. Chrysostomi operibus ecloga **30** (M. 63, 787-802) praemissis inscriptione et prologo (Ἄπας μὲν ἐγκωμίων νόμος — καὶ αὐτοῖς ῥήμασι τοῦτο ἐγκαλλωπίσαντες, ἔχει δὲ οὕτως. Τῆς μὲν ἐπιγραφῆς κ. τ. λ.). **30** (ff. 97-99) s. Ioh. Chrysostomi* in xii apostolos (M. 59, 495-498).

Iulii. — 2 (ff. 99–109) Theodori presbyteri ecclesiae magnae de depositione vestis B. M. V., λόγος διαλαμβάνων τὸν χρόνον καθ' ὃν ἡ τῆς θεομήτορος ἑσθῆς τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων ἐπεδήμησεν (BHG. 1058; cf. An. Bolland. 1933, p. 365–369). 8 (ff. 109^v–127^v) martyrium s. Procopii (Acta SS. Iulii II, p. 556–576). 11 (ff. 127^v–134^v) Constantini ep. Tii in inventionem sanctae Euphemiae (Acta SS. Sept. V, p. 274–283). 15 (ff. 135–139^v) martyrium ss. Cyrici et Iulittae (inc. Ὡσπερ οὐκ ἔστι συνεχόμενον τῷ Κυρίῳ = BHG. 318). 17 (ff. 140–146^v) martyrium s. Marinae (inc. Οὐδὲν οὕτως ἠδύνει = BHG. 1168). 20 (ff. 147–154^v) commentarius in Eliam prophetam (inc. Ἄρτι μὲν αἱ δώδεκα τοῦ Ἰσραὴλ φυλαί = BHG. 573). 27 (ff. 154^v–166) martyrium s. Panteleemonis (M. 115, 448–477). 29 (ff. 166^v–170) martyrium s. Callinici (M. 115, 477–488). 30 (ff. 170^v–177) vita s. Eudocimi (inc. Εὐδοκίμου τοῦ κατὰ Θεὸν φερωνύμως = BHG. 607; latine apud M. 115, 487–498).

Augusti. — 1 (ff. 177–181^v) s. Iohannis Chrysostomi in ss. Maccabaeos (oratio 1; M. 50, 617–624). 2 (ff. 181^v–190) <Michaelis> Pselli in translationem reliquiarum s. Stephani, τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ λόγος) eis τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ τιμίου λειψάνου τοῦ — Στεφάνου ἐκδοθεὶς αὐτοσχέδιος (inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς = cod. 819, ff. 220–230^v). 6 in Transfigurationem Domini ¹ (ff. 190–195) oratio s. Ephraem (ed. Assemanus II [gr.-lat.], p. 41–49); ² (ff. 195–205) sermo Andreae Cretensis (M. 97, 932–957); ³ (ff. 205–207^v) oratio Cyrilli Alexandrini (? M. 77, 1009–1016); ⁴ (ff. 207^v–210^v) oratio Basilii Seleuciensis (M. 85, 452–461). 15 in dormitionem B. M. V. ¹ (ff. 211–233^v) λόγος διαλαμβάνων — χριστιανοῖς τεθησαύρισται ms. (BHG. 1047, 1048; cf. Ehrhard II, p. 615 n. 2; inc. Ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον, des. εὐχαριστία δὲ μόνῃ τὸ πρᾶγμα δοτέον, αὐτῇ τε τῇ θεοτόκῳ κ. τ. λ.); ² Andreae Cretensis (ff. 234–240^v) oratio 2 (M. 97, 1072–1089) atque ³ (ff. 240^v–248) oratio 3 (M. 1089–1109); ⁴ (ff. 248–260) s. Iohannis Damasceni oratio 2 (M. 96, 721–753) ex exemplo turbato, unde leges ^a ff. 248–249, l. 3 (= 721–724 B 6 τὸ φίλον); ^b ff. 250^v, l. 18–251, l. 20 (ἤδη τοίνυν — ἀμαρτήσεται, 725 B 8), ^c ff. 249, l. 3–250^v, l. 18 (εἰ μή που — ἐληνοβάτησεν, 729 B 7), ^d ff. 251, l. 21 ss. 16 (ff. 260–270^v) Constantini <Porphyrogeniti> narratio de imagine Edessena (M. 113, 424–453). 29 in decollationem s. Iohannis Baptistae ¹ (ff. 271–284^v) commentarius anonymus (inc. Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος, des. αἰωνίως ἀγαλλόμενοι. ὅτι κ. τ. λ. = BHG. 835–837; cf. Anal. Bolland. 1935, p. 367); ² (ff. 284^v–295^v) Andreae Cretensis oratio (M. 97, 1109–1141); ³ (ff. 296–299^v) Ioh. Chrysostomi * oratio (M. 59, 485–490). 31 in zonam Deiparae ¹ (ff. 299^v–304^v) Euthy-

mii monachi encomium (ed. Jugie apud Patr. Orient. XVI, 1922, p. 505–514); ² (ff. 305–307^v) Germani arch. CP. oratio (M. 98, 372 ss.); abrumpitur in vv. ὄλα τὰ σά, θεοτόκε, παράδοξα (M. 381 A 9).

Subscriptio litteris rubris (f. 308): Καὶ τῆσδε γραφεὺς Μανουὴλ πέλει τάλας. | Ἐχει δ' εἰς κτῆμα τήνδε τὴν θείαν βίβλον | ἡ λαμπρὰ μονὴ τῶν θείων ἀναργύρων, | ἦτιμι κλῆσις ἀρχῆθεν Κοσμιδίου (μᾶλλον δὲ τὰ Παυλιν add. atramento) | ἐκ συνδρομῆς τε καὶ θεαρέστου πόθου | θύτου Γερμανοῦ καὶ ἡγουμένου τῆσδε (cf. Vogel-Garthausen, *Die Schreiber* ..., p. 284); f. 309^v nomen Michaelis.

Pars altera codicis longe amplioris, ex quo avulsi sunt fasciculi triginta quattuor priores. Sunt hodie fasciculi triginta novem signati <λε'>-ογ', quaterniones (si excipias ultimum foliorum quinque) atque folia duo (2. 309) in custodiam addita. Signa chartae circuli duo linea recta in crucem desinente partiti et coniuncti (Briquet 3182).

Ff. 2 et 5 manu saec. XV Iunii Iulii et Augusti Panegirici 124; f. 2 manu recentiore N° 183 4. Plu; L. A<Ilatii> notae in ff. 135 et 181^v. De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 68–73.

Integumentum membranaceum; in dorso tesseræ gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii. In sectura superiore libri clausi littera O.

821 (olim 539). Saec. XI. XIV, membran., mm. 185 × 140, ff. 291, linn. 21–34.

Vitae sanctorum.

I in s. Michaelem ¹ (ff. 1–3^v) <s. Michaelis miraculum auctore Archippo>; inc. mut. θαυμαστῶς ἐν ἰηρηλοῖς (Patr. Or. IV, p. 557, 14–562); ² (ff. 5–53^v) διήγησις τῶν θαυμάτων τῶν ἀγίων ἀρχαγγέλων Μιχαήλ, Ρ(αφαήλ), Γαβριήλ, quae inc. Μεγάλοι καὶ πολλοὶ καὶ ποικίλοι (BHG. 1285–1288), in aliis codd. sub nomine Pantaleonis; versione latina (M. 140, 573–592) noster satis fusior necnon discrepans evadit: (ff. 5–46) de Michaelē, (ff. 46–47) de Gabriele, (ff. 47–53^v) de Raphaelē et conclusio; ³ (ff. 54–57^v) apocalypsis et miraculum s. Michaelis ταξίαρχου) in monte Gargano (inc. Ἡ μνήμη τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ πᾶσι, des. διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν ὁδὸν σωτηρίας, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.; versio latina in Mon. Germ. Hist., Scriptores rerum Langob. et Ital. saec. VI–IX, 1878, p. 541–543).

2 in s. Demetrium, nempe ¹ (ff. 57^v–61) passio (M. 116, 1173–1184; ex hoc codice); ² miracula, hoc ordine ^a (ff. 61–68) miraculum 1 (M. 1204–1220), ^b (ff. 68–70) mir. 6 (M. 1241–1248), ^c (ff. 70–73) mir. 15 (M. 1316–1324), ^d (ff. 73–74^v) mir. 7 (M. 1248–1252), ^e (ff. 74^v–78) mir. 10 (M. 1261–1269), ^f (ff. 78–82^v) mir. 12 (M. 1273–1284), ^g (ff. 82^v–84^v) mir. 2 (M. 1220–1225).

3 in s. Barnabam ¹ (ff. 84^v–99) Alexandri monachi encomium

(Acta SS. Iunii, II, p. 436-452; ex hoc codice); ² (ff. 99^v-103) *περιοδοι και μαρτύριον* (p. 431-435).

4 in s. Theodorum martyrem ¹ (ff. 103-108^v) passio s. Theodori stratelatae <auctore Augaro> (BHG. 1750, nonnullis plus minusve discrepantibus); ² (ff. 108^v-116^v) Nectarii archiepiscopi CP. * <de colybis> (M. 39, 1821-1840); ³ (ff. 116^v-120^v) miraculorum recensio brevior (Acta SS. Nov., IV, p. 60-71, in paginis imis = miracula 1-3. 5. 6. 7. 9. 12. 10. 11 ex laudatione Chryssippi decerpta).

5 (ff. 120^v-126^v) martyrium s. Leontii (inc. *Βασιλείοντος Ούεσπασιανού τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐπεκράτηκεν ἡ τῶν ἠδῶλων θυσία*, des. *τοῖς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγωνιζομένοις, ὑπὲρ δὴ τούτων ἀπάντων κ. τ. λ.*; videtur ex BHG. 986 abbreviatum esse).

6 (ff. 126^v-133) martyrium ss. Menae, Hermogenis et Eugraphi; inc. *Τῆς τοῦ Χριστοῦ χάριτος ἀύξανομένης* (BHG. 1270; cf. Anal. Bolland., XVIII, 1899, p. 406).

7 (ff. 133-140^v) passio ss. Lauri et Flori *μαρτυρησάντων ἐν Οὐλπίανα τῆ πόλει ἐν χώρα Δαρδανία* (inc. *Ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἐμπνευσθεῖς*, BHG. 661).

8 (ff. 140^v-153^v) acta ss. Petri et Pauli, *ἱστορία ἐκκλησιαστικῆ τῶν πράξεων τῶν ἀγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου* ms. (BHG. 1490).

9 in s. Iohannem Apostolum ¹ (ff. 153^v-154^v) Procli archiepiscopi CP. laudatio (M. 65, 800-805; in s. Pascha 3); ² acta Iohannis auctore Prochoro (ed. Zahn, 1880), hac ratione ^a (ff. 154^v-168^v) <ante exilium> (Zahn, p. 1-46, 2), ^b (ff. 168^v-173) *πρᾶξις ἐν Ἐφέσω πραχθήσα ὑπὸ Ἰωάννου*, nempe invocatio, atque *τὰ περὶ τῆς ἐξωρίας τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου* (Zahn, p. 46, 3-57, 8), ^c (ff. 173-178^v) *τὰ πραχθέντα ἐν Πάτμω τῆ νήσω* (Zahn, p. 57, 9-74, 4), ^d (ff. 178^v-179^v) *τὰ περὶ Βασιλείου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ* (Zahn, p. 74, 5-78, 9), ^e (ff. 179^v-183) *τὰ περὶ τοῦ Χρυσοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ* (Zahn, p. 78, 10-89, 16), ^f (ff. 183-191^v) *περὶ Κυνώπου τοῦ μάγου τὰς νεκρομαντίας ποιούντος κατὰ πρόσωπον Ἰωάννου* (Zahn, p. 90-117, 6 κύκλω τῆς πόλεως διὰρέων), ^g (ff. 191^v-195) *περὶ τοῦ λύκου τοῦ φαινομένου τοῖς κατοικοῦσιν τὴν πόλιν, ὃς ἦν ἀκάθαρτος δαίμων* (Zahn, p. 117, 7-128, 18), ^h (ff. 195-197^v) *τὰ περὶ Νοητιανοῦ τοῦ μάγου* (Zahn, p. 129-135, 7); ⁱ (ff. 197^v-202^v) *περὶ Σωσιπάτρου καὶ Πρόκληανῆς τῆς τούτου μητρός* (Zahn, p. 135, 8-150, 12), ^k (ff. 202^v-204^v) *περὶ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἀγίου εὐαγγελίου* (Zahn, p. 150, 13-160, 5), ^l (ff. 204^v-206^v) *τὰ περὶ τῆς ἀποκαλύψεως* (Zahn, p. 184-185; C atque p. 160, 6-165).

10 (ff. 207-214^v) commentarius in s. Matthaem (M. 115, 813-820); lacunae editionis 813 D-816 A explentur f. 208^v.

11 in s. Nicolaum ¹ (ff. 215-248^v) vita Nicolai archimandritae <Sionitae> (G. Anrich, *Hagios Nicolaos* I, 1913, p. 3-55); ² (ff. 249-256) praxis de stratelatis (recensio I; Anrich, p. 67-77); ³ (ff. 256-260^v) praxis de tributo (recensio I; Anrich, p. 98-102); ⁴ (ff. 260^v-264) miraculum de imagine in Africa (Anrich, p. 339-342); ⁵ (ff. 264^v-276^v) miracula <ex Methodii encomio> (Anrich, p. 169-181) atque tria alia de Demetrio, de Nicolao, de Basilio (cf. Anrich II, p. 89); ⁶ (ff. 276^v-283) laudatio <auctore Andrea Cretensi> (M. 97, 1192-1205).

12 (ff. 283^v-290^v) martyrium s. Blasii (M. 116, 817-829).

Codex ab Italia meridionali, ut scriptura necnon ornamenta litteraeque initiales maximae plane demonstrant, deductus. Partem principalem efficiunt ff. 51-206, fasciculi nempe viginti quaterniones (si excipias ultimum binionem) signati ι'-κθ' in prima singulorum pagina ima; linn. 34 circiter. F. 206^v manu ut opinor posteriore † *μηὶ ἰαννουαρίω ἔτ(ous) , ςφπε' ἰνδ. ιε'* (= ann. 1077); sequuntur lineae sex deletae.

Supplementum, quod praebuit Theodorus quidam (f. 290^v; cf. Vogel-Gardthausen, *Die Schreiber*, p. 142), initio postea mutilum, constat nunc ff. 1-50. 215-291, membrana rudi, atramento paullo tenaci exaratis; linn. 24-25.

Ff. 207-214 insiticia, rescripta saec. XIV; linn. 17.

Dies in quo legebantur opellae singulae manu agresti recentiora notati. Ff. 4 et 291 vacua. F. 5 manu saec. XVI: *nar(r)atio miraculor(um) michaelis et gabrielis*.

In folio praevio syllabus anno 1550 posterior (*Vitae diuersorum*: | 539). De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 73-75).

Integumenti tabutis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

822 (olim 540). Saec. XII, membran., mm. 320 × 235, ff. 247, coll. 2, linn. 26.

Metaphrastes mensium maii, iunii, iulii, augusti (Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 614-615, 627); cf. cod. 820.

Maii. - **21** (ff. 1-24) vita Constantini imperatoris; inc. *Ὁ ἐν ἀγίοις εικότως ἀριθμηθεὶς βασιλεὺς Κωνσταντῖνος*, des. *καὶ ὑφ' ἐνδὸς ἰθινόμενόν τε καὶ κυβερνώμενον, ὦ κ. τ. λ.*

Iunii. - **17** (ff. 24-36) martyrium ss. Manuelis, Sabelis et Ismaelis ut in cod. 820 ff. 21^v-28^v. **27** (ff. 36^v-53^v) vita s. Sampsonis xenodochii ut in cod. 820 ff. 54^v-65. **29** (ff. 54-72) in ss. apostolos Petrum et Paulum ut in cod. 820 ff. 65-75.

Iulii. - **8** (ff. 72^v-103^v) martyrium s. Procopii (Acta SS. Iulii, II, p. 556-576). **27** (ff. 103^v-124^v) martyrium s. Panteleemonis (M. 115, 448-477). **29** (ff. 124^v-131^v) martyrium s. Callinici (M. 115, 477-488). **31** (ff. 131^v-143) vita s. Eudocimi (BHG. 617; latine apud M. 115, 487-498).

Augusti. - 15 (ff. 143-180^v) in dormitionem Deiparae (inc. Ἐχρῆν ἀληθῶς, ut in cod. 820 ff. 211-233^v); ff. 180^v-207^v) de templo Deiparae τῆς Πηγῆς et miraculis (Acta SS. Nov., III, p. 878-889; ex hoc codice). 16 (ff. 208-225) Constantini Porphyrogeniti narratio de imagine Edessena (M. 113, 424-453). 29 (ff. 225^v-247^v) in decollationem s. Iohannis Baptistae (BHG. 836. 837; cf. cod. 820 ff. 271-284^v).

Fasciculi λβ' quaterniones (si excipias ε' et δ' terniones, λβ' foliorum trium) in prima singulorum pagina ima signati. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubro pigmento exaratae. De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 75-76.

Integumentum ex corio rubro saec. XVI exeuntis; in dorso nota 822 auro impressa. Foliorum secturae liquore flavo tinctae.

823 (olim 541). Saec. XI, membran., mm. 322 × 260, ff. 212, coll. 2, linn. 30.

Metaphrastes mensium maii, iunii, iulii et augusti ut codex praecedens (Ehrhard, op. cit., p. 628).

Maii. - 8 (ff. 1-25) vita s. Arsenii ut in cod. 819 ff. 58^v-80.

Iunii. - 17 (ff. 25-35) martyrium ss. Manuelis, Sabelis, Ismaelis ut in cod. 822 ff. 24-36. 29 (ff. 35-49) commentarius in ss. apostolos Petrum et Paulum ut in cod. 822 ff. 54-72.

Iulii. - 8 (ff. 49-73^v) martyrium s. Procopii (BHG. 1578). 27 (ff. 73^v-87^v) vita s. Sampsonis ut in cod. 822 ff. 36^v-53^v. 29 (ff. 88-96) vita s. Eudocimi ut in cod. 822 ff. 131^v-143. 27 (ff. 96-109) martyrium s. Panteleemonis (M. 115, 448-477); duobus foliis post 107^v deperditis desiderantur vv. τῆ γῆ, πολλοῖς οὕτω — πρὸς τὸ πεισθῆναι, φημί (M. 469 D 9-473 C 15). 29 (ff. 109^v-114^v) martyrium s. Callinici ut in cod. 822 ff. 124^v-131^v.

Augusti. - 1 in Maccabaeos ¹ (ff. 114^v-134^v) Iosephi διήγησις, ut in cod. 819 ff. 189^v-208; ² (ff. 134^v-140^v) s. Iohannis Chrysostomi <oratio 1> (M. 50, 617-624; inc. Ὡς φαιδρὰ καὶ περιφανῆς ἡμῖν ἡ πόλις). 6 in Transfigurationem Domini ¹ (ff. 140^v-144) Basilii Seleuciensis oratio (M. 85, 452-461); ² (ff. 144^v-156) Andreae Cretensis oratio (M. 97, 932 ss.); des. τῶν κρειττόνων καὶ οὐρανίων, καὶ τὴν (M. 956 D 2) τῷ ποθουμένῳ συνακραθεῖμεν χάριτι κ. τ. λ. (957 D 3). 15 in dormitionem Deiparae (ff. 156-185^v) commentarius de vita, obitu, et veste ut in cod. 820 ff. 211-233^v. 29 in decollationem s. Iohannis Baptistae ¹ (ff. 186-203^v) commentarius Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος ut in cod. 820 ff. 271-284^v; ² (ff. 204-212^v) <Theodori Daphnopatae> de translatione manus ex Antiochia (BHG. 849).

Margines exteriores ff. 2^v-10 occupat manu iuniore descriptum Trio-dium dominicae τοῦ τελώνου, dominicae τοῦ ἀσώτου, sabbati τῆς ἀπόκρεω (cf. ed. Romae, 1879, p. 1-27, 3).

Liber accurate perscriptus, marginibus amplioribus praeditus. Constat fasciculis 27 quaternionibus (si excipias quartum decimum nunc foliorum sex, septimum decimum ternionem) in prima singulorum pagina summa dextrorsum signatis; prima tamen nota apparet f. 65, ε' nempe in principio fasciculi noni. Πύλη necnon littera initialis maxima f. 1 auro variisque coloribus pictae; ceterae rubro pigmento distinctae. F. 212 suppletum saec. XIV; f. 212^v alia manu specimen epistolae ad patriarcham destinatae; in calce f. 212 manu Demetrii Lucensis (?): Vitae (con)fessor(um) et martyr(um) d. (cf. index librorum Sixti IV, apud Müntz et Fabre, La bibliothèque..., p. 240 « Vitae confessorum et martyrum honorum auctorum. Ex membr. in rubeo »). Membranae in custodiam additae glutine adhaeret schedula positionem antiquiorem libri prae se ferens N. 24 (quem numerum obtegebat frustum chartae cum nota 23) P. Plu; ib. ad angulum ext. littera M. Margines exteriores ff. 102. 103. 125, inferiores ff. 105. 118. 129. 139. 156. 164. 192 ferro excisi. De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., pp. 77-78.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum. In dorso syllabus saec. XVII cum nota rubra 823.

824 (olim 791). Saec. XI, membran., mm. 377 × 258, ff. 389 (+ 1^a), coll. 2, linn. 30.

Vitae sanctorum.

1 in s. Clementem, hoc est ¹ (ff. 1-60^v) epitome de gestis s. Petri ab editione (M. 2, 469-604) satis discrepans, fere ut cod. 808 ff. 342-409; lectionis publicae signa (καθ. in foliis 15^v. 30. 44, τέλος f. 54). ² (ff. 60^v-66) miraculum, auctore Ephraem ep. Chersonis (M. 2, 633-645; § 1 fusius in nostro legitur).

2 (ff. 66^v-105^v) acta s. Philippi (ed. Max. Bonnet, p. 1-90).

3 (ff. 105^v-128) Epiphani monachi vita s. Andreae (M. 120, 216-260).

4 (ff. 128^v-150^v) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis (M. 116, 468-505).

5 in s. Nicolaum ¹ (ff. 151-165^v) vita <auctore Michaele> (Anrich, Hagios Nikolaos I, p. 113-139) omissa praxi de navibus frumentariis in portu (p. 132, 16-133, 16); ² (ff. 165^v-169) praxis de stratelatis (Anrich, p. 77-83, recensio II); ³ (ff. 169^v-176^v) miracula tria (Anrich, p. 185-197); ⁴ (ff. 176^v-184) <ex> Methodii <encomio> thaumata tria (Anrich, p. 169-182).

6 (ff. 184^v-213^v) Amphilochei Iconiensis* vita s. Basilii Caesariensis (BHG. 247-259); omittuntur vv. πειράσωμεν οὖν — Εὐβουλος ἔφη (Combefis, p. 162 A 9-168 D 3).

7 (ff. 214-259) s. Athanasii vita s. Antonii (M. 26, 837-976).

8 (ff. 259-273) vita s. Macarii Romani τοῦ εὐρεθέντος ἀπὸ εἴκοσι μιλίων τοῦ παραδείσου (ed. Vassiliev, Anecdota graeco-byzantina, Mosquae 1893, p. 135-165; BHG. 1005).

9 (ff. 273-278^v) martyrion s. Neophyti; inc. *Νεόφυτός τις Θεοῦ δούλος τοῦ Κυρίου ἡμῶν*, des. *πιστεύσαντες τῇ ἐκείνου προτροπῇ, ὅτι ἐδοξάσθη κ. τ. λ.*

10 (ff. 278^v-308^v) ss. Clementis ep. Ancyranī et Agathangeli martyrion (BHG. 352). In f. 308^v initium Act. Philippi apostoli ut in f. 66^v; *προεγράφη ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ βιβλίου* notavit manus multo recentior.

11 (ff. 309-328) s. Sophronii Hierosolymitani vita s. Mariae Aegyptiacae (M. 87, 3697-3725).

12 in beatum Iob. <s. Iohannis Chrysostomi ad populum Antiochenum> ¹ (ff. 328^v-349^v) homilia 4 (M. 49, 59-68); — ² (ff. 349^v-365^v) hom. 5 (M. 67-82). Subsequuntur eiusdem* sermones in beatum Iob (M. 56, 563 ss.), scilicet ³ (ff. 366-372) sermo 1; ⁴ (ff. 372-376^v) sermo 2; ⁵ (ff. 376^v-386) sermo 3; ⁶ (ff. 386-389^v) sermo 4; des. *abrupte in vv. ἐκτείνει τὴν χεῖρα οὐκ ἰσχύων* (M. 578, l. 8 ab imo).

Codex formae grandioris in principio et in fine multum laesus non sine scripturae damno. Constabat fasciculis saltem quadraginta novem in prima cuiusque pagina ima signatis (καδ' f. 183).

Inscriptiones rubrae; f. 66^v manu posteriore invocatio Nicolai monachi; f. 54 litteris inter se coniunctis NT^z (νοταριος?); ferro excisi sunt margines exteriores ff. 94. 98. 124. 137. 158. 159. 173. 186. 229. 238. 240. 246, inferior f. 230.

F. 1 <manu Ioh. Tortelli>: *Vitae aliq(u)or(um) ap(osto)lor(um) et alior(um) non(n)ul(um) s(an)c(t)or(um)*, quae inventario librorum Sixti IV videntur respondere (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 247: « Vitae Apostolorum et aliorum quorundam Sanctorum. Ex membr. in tabulis »). De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 78-80.

Integumentum ex corio rubro saec. XVII; in dorso tesseræ gentiliciæ Innocenti XI et Laurentii Brancati de Laurea card. bibliothecarii.

825 (olim 802). Saec. XII-XIII, membran., mm. 202 × 157, ff. 143, linn. 25.

Vitae sanctorum, quibus praemittitur (ff. 1^v-2^v) *πίναξ ἀκριβής*.

α' Ianuarii 5 (ff. 3-40) vita sanctae Syncreticæ (M. 28, 1488-1557 A 17 τὴν οὐρανῶν βασιλείαν).

β' iunii 14 (ff. 40^v-48^v) vita s. Methodii archiepiscopi CP. (M. 100, 1244-1261); lacuna editionis 1257 D 1 expletur vv. *Δεῖ γὰρ ἐκ παντὸς πρὸς τὴν εἰρήνην αὐτὸν στασιάζειν ὡς ἔοικεν* (f. 46^v).

γ' iulii 19 (ff. 48^v-69) s. Gregorii Nysseni de vita sancta Macrinae, λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὴν ὀσίαν Μακρίναν τὴν αὐτοῦ ἀδελφὴν ms. (M. 46, 960-1000).

δ' ianuarii 19 (ff. 69^v-73) in Macarium Aegyptium encomium ἐκ

μέρους — συγγραφὴν παρὰ τοῦ ἀγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰω(άννου) τοῦ Ἀγιοηλίτου (inc. *Μικροῦ με Μακάριος διέφυγεν ὁ Αἰγύπτιος*, des. *καὶ πιανόμενον θείαις καὶ ἀφθάρτοις πόαις, αὐτῶ κ. τ. λ.*).

ε' aprilis 4 (ff. 73^v-92) s. Iosephi hymnographi vita, auctore Iohanne diacono (M. 105, 940-976).

ς' (ff. 92-129) **Amphilochii Iconiensis** (?) de paenitentia et iudicio, λόγος εἰς τὰ ἄκαρπα δένδρα, καὶ ὅπως εἰκόνα φέρουσι κατὰ πάντα τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ τε βίου τούτου καὶ τοῦ μέλλοντος — *διήγησίς τε μυστικὴ περὶ τῆς θείας λειτουργίας, καὶ τῶν μετεχόντων ἀναξίως ἢ κατάκρισις* (inc. *Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ... Καὶ τίς μακαρισμὸς κατ' ἀξίαν*, des. *τῇ μετανοία προσδράμετε, ἵνα καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ εὐδοκιμήσητε καὶ ἐν τῷ μέλλοντι κ. τ. λ.*; eadem in cod. Mosq. S. Synod. 198 ff. 172-219 (Vladimir, p. 232).

ζ' (ff. 129-136^v) vita s. Marci Atheniensis, fere ut in Acta SS. Martii III, p. 40*-43* (BHG. 1039).

η' (ff. 136^v-143) Malchi captivi narratio (BHG. 1015).

Fasciculi 19 quaterniones (si excipias η' et ις' terniones, θ' uno folio [143] constantem) atque folia duo praevia. Inscriptiones atque litterae initiales maximae rubro colore exaratae. F. 40^v monitio litteris minutioribus: *ζήτ(ει) (καὶ) λόγ(ον) μ(ε)γ(άλου) Γρηγ(ορίου) ἀρχιεπισκόπ(ου) Σικελίας εἰς τ(ὸν) ἄγ(ιον) Μεθόδ(ιον)*.

F. 2^v <manu Ioh. Tortelli>: *Vita beatae Sy(n)creticæ*. Inter libros Nicolai V recensetur noster (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 326: « Item unum volumen eiusdem forme de pergamento, copertum duobus renis, uno albo, alio rubeo, quod intitulatur Vita beate Syncretice et beati Gregorii Nysseni aliquod »); in charta praevia syllabus anno 1550 posterior: *Vita et conversatio S^{ae} | Syncreticæ et alia. | . 802*.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 80-81.

Integumentum ex corio castaneo corrigiis atque catena olim munitum; in tabula anteriore tesseræ gentiliciæ Gregorii XIII, in dorso G. Sirleti card. bibliothecarii; ib. schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 802 (25 corr.).

826 (olim 839). Saec. X ex., membran., mm. 215 × 165, ff. I (add.). 201, linn. 31.

S. Dorothei doctrinae et vitae sanctorum.

1 S. Dorothei doctrinae (M. 88, 1617 ss.) sub inscriptione (f. 12) *Τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Δωροθέου — Βαρσανουφίου* ut in cod. 663 f. 6^v: (ff. 12-21^v) doctrina 1; (ff. 21^v-26^v) doctrina 2; (ff. 26^v-28^v) doctrina 3; (ff. 28^v-35^v) doctrina 4; (ff. 35^v-39) doctrina 5; (ff. 39-43^v) doctrina 6; (ff. 44-48) doctrina 7; (ff. 48-51) doctrina 8; (ff. 51-54^v) doctrina 9; (ff. 54^v-58^v) doctrina 10; (ff. 59-64) doctrina 11; (ff. 64-69) doctrina 12; (ff. 69-73) doctrina 13; (ff. 73-78) doctrina 14; (ff. 78-79^v) doctrina 19, plenior in nostro; (ff. 79^v-81^v) doctrina 15; (ff. 81^v-82) doctrina 20; (ff. 82-84)

doctrina 16; (ff. 84-85^v) doctrina 17. In fine: 'Ετεληθθησαν (sic) σὺν Θεῷ τοῦ ἁγίου Δωροθέου αἱ ψυχοφελῆς διδασκαλῖαι. Ἐν σοὶ τὸ πλήρες Χριστέ μου τῷ μεσίτῃ, σὺ γὰρ κατάρχης τῆς ἡμῶν σωτηρίας.

Praemittuntur ¹ (ff. 4-6) epistola ad fratrem qui petebat sibi mitti doctrinas: pars prima Ἐπαίνω σου τὴν προαίρεσιν — σοφώτερος ἔσται graece legitur M. 1613-1617 A 2; secunda Οἷς μὲν ὁ μακάριος τὴν πρόθεσιν — ἐμῆς νοθρότητος latine tantum M. 1617; conclusio Καὶ πρότερον δὲ — ἐξανύοντος apud M. 1617 A 5-7; ² (ff. 6-11) vita Dorothei et Dosithei (ed. Brun, Orientalia christiana XXVI, 2, 1932, p. 102-122); ³ (ff. 11-12) <notitia de duobus Dorotheis et de duobus Barsanuphiis> (M. 1612-1613, quibusdam additis).

² (ff. 86-115) s. Athanasii vita s. Antonii (M. 26, 837-976).

³ (ff. 115-136) vita s. Sabae iunioris <auctore Oresto> (BHG. 1611).

⁴ (ff. 136^v-171^v) <Cyrilli Scythopolitani> vita s. Euthymii, omisso prologo (ed. E. Schwartz, apud *Texte und Untersuchungen* XLIX, 2, 1939, p. 6-85).

⁵ (ff. 172-187) vita s. Athanasii (M. 25, CCXXIII-CCXLVI).

⁶ (ff. 188-201^v) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis (M. 116, 468 ss.); abrumpitur in vv. Καὶ νῦν, δέσποτα, σκεπασάτω με ἡ χεὶρ σου (M. 505 B 6).

Ff. 1-3^v manu coaeva Ὁ κανὼν τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας. Inc. Τμηθεὶς ἡτματα (!) πόντος ἐρυθρὸς (cf. Cosmae Hierosolymitani acrostichis pro magna quinta feria [M. 98, 476], cum qua noster pluries concinit: φῶδαι γ'-θ'); manu recentiore (f. 3^v) index libri.

Codicem efficiunt fasciculi viginti quattuor quaterniones atque folia sex (4-195. 196-201), quibus praemissa sunt ^a f. I ex libro moduli longe maioris decerptum atque lotum ad novam scripturam recipiendam, ^b ff. 1-3 canonem s. Mariae Aegyptiacae praebentia; in ff. I^v. 187^v imagunculae rudes atramento delineatae.

F. 4 <manu Ioh. Tortelli>: *Stanc(t)i dorothej (omi canc.) sermones varij*; inter libros Nicolai V recensetur noster (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 328: «Item [unum] volumen parvum de pergamento, copertum [corio] albo antiquo, quod intitulatur Beati Dorothei Sermones varii». F. 6 nota latina saec. XVI ad editionem Bibl. Patrum pertinens. In membrana praevia syllabus anno 1550 posterior: *Regula sive canon B^{tae} | Mariae Aegyptiace. et alia. | 839 (n. 826 add. manus posterior).*

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 81.

Integumentum ex corio rubro, fibulis olim munitum. In tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVIII cum nota rubra 826.

827 (olim 544). Saec. XIII ex. (ff. 41. 56. 76. 77. 114. 115 saec. XVI), membran. (ff. 146-151. 154-159. 162-167. 170-175. 178-183. 186-191. 194-199. 222-227. 230-235. 237. 238 chartac.), mm. 340 × 205, ff. 245, linn. 35 circiter.

Iuris canonici collectio, seu potius congeries ex codicum plurium reliquiis confecta (cf. VI. Benešević, Monumenta Vaticana ad ius canonicum pertinentia, apud *Studi Bizantini* II, 1927, p. 176-186). Index praevius ff. 1-2 opellis extremis tantum (α', ff. 3-4; λα'-λγ', ff. 239 ss.) plane convenit.

I. - Varia quaedam, hoc est: ¹ (ff. 2^v-3) συναγωγή κανόνων ἐκκλησιαστικῶν, nempe praefatio Jo. Antiocheni ut notavit <L. Zacagnius> Οἱ τοῦ μεγάλου Θεοῦ usque ad vv. Βασίλειος ὁ μέγας περὶ πολλῶν ἐκανόνισεν et τάξις συνόδων (VI. Benešević, Iohannis Scholastici synagoga L titularum, apud *Abhand. d. Bayer. Akad. d. Wiss.*, Philos.-hist. Abt., N. F. Heft 14, 1937, p. 4, ll. 1-23 et 6-7; Pitra, Iuris eccl. Graec. monumenta, II, p. 375-376, 4, 377-378). ² (ff. 3-4) epitome Constitutionum Apostolorum VIII, 46 (ed. Funk, Didascalia et constitutiones Apost., II, 1906, p. 92-95, 9 ὑποδιάκονοι καὶ ἀναγνώσται). ³ (f. 4^v) Athanasii papae Alexandriae de sacra communione (ed. Pitra I, p. 575; cf. cod. 720, f. 1^v). ⁴ (f. 4^v) περὶ ἐγκληματικῶν κανόνων παρασημείωσις ἐμφαίνουσα τόντε τίτλον καὶ τοὺς χρόνους τοῦ ἀμαρτήματος, quae videtur commentarium esse in Const. Apost. VIII, 32, 9-11 (inc. Λουδεμιστῆς ἐρμηνεύεται ὁ διακορητῆς, des. abrupte βλάξ· ὁ τρυφιλὸς καὶ διακεχυμένος). ⁵ (ff. 5-14^v) Nomocanonis XIV titularum capitula, canonum indicibus additis (cf. Pitra II, p. 458-636).

II. - Conciliorum necnon ss. Patrum canones: ¹ (ff. 15-16^v) <concilii Ancyranum> canones 5 (inde a vv. τῆς ἀνακλήσεως δακρύνοντες) et sequentes (Pitra I, p. 443, 7-448); ² (ff. 16^v-17) canones concilii Neocaesariensis (Pitra, p. 451-454); ³ (ff. 17^v-19^v) canones concilii Gangrensis praemissa epistola Ἐπειδὴ συνελθούσα, addita conclusione Ταῦτα δὲ γράφομεν (Pitra, p. 487-492); ⁴ (ff. 19^v-20^v) ια', canones concilii Antiocheni, praemissa epistola Ἡ χάρις καὶ ἀλήθεια; des. abrupte in illis can. 9 κατὰ τὸν ἀρχαῖον κρᾶ | (Pitra, p. 455-459, l. 7); foliis duobus post 20^v deperditis, quaternione ibidem ex alio codice perperam interiecto [ff. 21-28], canonum pars ultima (24 inde a vv. δημεύεσθαι ἢ καὶ εἰς πράγματα et 25) legitur f. 29. In ff. 21-28 inveniuntur ⁵ (f. 21) <Gregorii (Thaumaturgi?) de Trinitate et tribus personis> inde a vv. τίκτει γὰρ ὁ Πατὴρ (cf. Benešević, Monumenta, p. 178-179; Vat. gr. 424, ff. 296^v-297), ⁶ (ff. 21-26) canones ss. Apostolorum (Pitra I, p. 13-36, 11 τὴν προσήκουσαν τίνυντες), ⁷ (ff. 26-28^v) canones concilii Nicaeni I (Pitra, p. 427-435, 10 [can. 19] περὶ τῶν διακονισσῶν. καὶ ὄλως |); ⁸ (ff. 29-32) ιβ', canones concilii Laodiceni (Pitra, p. 495-504);

canon 50 *ἐρμηνεία* auctus est in f. 31 imo; ⁹ (ff. 32-34) *ιγ'*, canones concilii Constantinopolitani I, praefixa epistola *Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν* (Pitra, p. 507-512); ¹⁰ (f. 34^{r-v}) *ιδ'*, canones concilii Ephesini sex, praemissa epistola *Συναχθέντων* (Pitra, p. 515-517), subnexo *διαλαλίας* titulo; foliis duobus post 34^v deperditis canones concilii Chalcedonensis ¹¹ (ff. 35-38^v) incipiunt a quarto (Pitra, p. 524-534, canon λ'); ¹² (ff. 38^v-43) canones concilii Sardicensis (Pitra, p. 468-483); ¹³ (ff. 43-52^v, 76-77, 53-60^v) canones concilii Carthaginensis anni 419 (Mansi III, 700 ss.); noster omittit nonnulla quae ex praecedenti concilio recitata sunt (nempe Mansi 701 D 7-708 E 2; 788 D 9-793 D 7); desiderantur post f. 58^v canones 93-114 *ἐὰν δὲ ὁμολογήσωμεν* (793 D 9-813 E 2); abruptitur in vv. *παρέλκειν ὀδνομένων* (can. 127: M. 825 A 9). ¹⁴ (ff. 61-65^v) s. Petri Alexandrini canones; inc. mut. *καταπενθοῦντες προσεπιτιμηθῆναι* (Pitra I 551, 7-561, addito excerpto *εἰς τὸ Πάσχα*). ¹⁵ (ff. 65^v-66^v) s. Gregorii Thaumaturgi epistola (Pitra I, p. 562-565). ¹⁶ (ff. 67-71) s. Basilii epistola ad Amphiloichium prima (Pitra, p. 576-585; = ep. 188), ¹⁷ (ff. 71-75) secunda (Pitra, p. 586-594; = ep. 199), ¹⁸ (ff. 75^{r-v}, 78-79^v) tertia (Pitra, p. 595-601; = ep. 217), ¹⁹ (f. 79^v) ex ep. quarta (Pitra, p. 601; = ep. 236 § 4). ²⁰ (ff. 79^v-81) s. Dionysii Alexandrini epistola ad Basilidem (Pitra, p. 541-545). ²¹ (ff. 81^v-82^v) s. Basilii ep. 240 (M. 32, 893-897). ²² (ff. 82^v-91) canones concilii Carthaginensis anni 256 in recensione paullo fusiore quam Rhalli-Potli III, p. 2-19 atque M. 137, 1097-1121; in marginibus ff. 82^v, 83^v-84. 91 <Zonarae> interpretatio. ²³ (f. 91^{r-v}) *ἐκ τῶν κανόνων τῶν ρν' ἁγίων πατέρων περὶ ψευδοκατηγόρων* (ed. Pitra I, p. 514). ²⁴ (ff. 91^v-111) canones concilii Trullani, praemissa oratione ad Iustinianum *Τῆς ἀρρήτου* (Pitra II, p. 14-72). ²⁵ (ff. 111-116^v) canones concilii Nicaeni II (Pitra II, p. 103-121). ²⁶ (ff. 117-120) Tarasii CP. epistola ad Adrianum papam (Pitra, p. 304-309; M. 98, 1441-1452); sequitur ²⁷ (ff. 120-121^v) concilii Nicaeni II definitio, quae des. abrupte *παραδόσεις ἄς παρελήφαμεν* (Mansi XIII, 373-380 A 5). ²⁸ (f. 122) <s. Basilii epistola 53> inde a vv. *τοιούτοις λήμμασιν* (Pitra I, p. 609; M. 32, 397 C 2-400), ²⁹ (ff. 122-123^v) ex capite 27 de Spiritu sancto (Pitra, p. 609-612), ³⁰ (f. 123^v) ex capite 29 (Pitra, p. 612). ³¹ (ff. 123^v-128^v) s. Gregorii Nysseni ep. ad Letoium (Pitra, p. 619-629). ³² (ff. 128^v-129^v) s. Cyrilli Alexandrini ep. ad Domnum (Pitra, p. 650-652), ³³ (ff. 129^v-130) ad episcopos Libyae et Pentapoleos (Pitra, p. 652-653). ³⁴ (ff. 130-131^v) Gennadii patriarchae CP. epistola encyclica (Pitra II, p. 183-187). ³⁵ (ff. 131^v-132^v) Timothei Alexandrini responsa canonica 15 priora (Pitra I, p. 630-634); ultimum manu post. commentario in f. 132^v auctum est; eadem manu (f. 133 imo) quaestio et responsum *ις'*. ³⁶ (ff. 132^v-134^v) Theophili Alexan-

drini canones (Pitra II, p. 646-649). ³⁷ (ff. 134^v-136) s. Basilii ep. ad Diodorum (ep. 160; Pitra II, p. 602-605; M. 32, 621-628), ³⁸ (f. 136^{r-v}) ad Gregorium presbyterum (ep. 55; Pitra, p. 605-606; M. 32, 401-404). ³⁹ (ff. 136^v-138) s. Athanasii epistola ad Amunem monachum (Pitra, p. 567-570), ⁴⁰ (ff. 138^v-139^v) ex festali epist. 39 (p. 570-572). ⁴¹ (f. 139^v) s. Gregorii Nazianzeni carminis I 1, 12 de veris Scripturae libris vv. 9-39 (M. 37, 472-474). ⁴² (ff. 139^v-140^v) canones synodi CP. I^{ae}-II^{ae} quattuor priores usque ad vv. *καὶ σκανδάλων τῆς ἐκκλησίας ἀπηλλαγμένης* (Pitra II, p. 127-130, 8), quibus ceteri ex alio codice deprompti subnectuntur (ff. 141-144^v; Pitra p. 130-141), additis denique ⁴³ (f. 144^v) canonibus concilii anni 879-880 (Pitra, p. 142-143).

III. - Iohannis Zonarae in canones ss. Apostolorum et aliorum, *ἐξήγησις τῶν ἱερῶν κανόνων, τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν τοπικῶν ἢτοι μερικῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων πατέρων πονηθεῖσα τῷ μοναχῷ Ἰω(άννη) τῷ Ζωναρὰ τῷ γεγονότι μεγάλῳ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλας καὶ πρωτόασηκρήτης* cod. Praemissa praefatione *Ἡ δῆλωσις τῶν λόγων σου* (M. 137, 27) sequuntur expositiones (ff. 145-156^v) in canones ss. Apostolorum (M. 137, 37-216); — (ff. 156^v-161^v) in canones concilii Nicaeni I (M. 220-309); — (ff. 161^v-165) in canones concilii Constant. I (M. 309-348); — (ff. 165-168^v) in canones concilii Ephesini (M. 348-380; — (ff. 168^v-177) in canones concilii Chalcedonensis (M. 381-497); — (ff. 177-196^v) de quinta sextaque synodis et in canones concilii Trullani (M. 497-873); — (ff. 196^v-200) in canones <1-16> concilii Nicaeni II (M. 876-972 B 12 *Εἶτα καὶ τὸν*). Eiusdem operis reliquiae in ff. 221-238.

IV. - Alia canonica ex diversis auctoribus deprompta.

I <Theodori Balsamonis> in canones varios; inc. mut. (f. 201) *οἰκονόμον ἵνα τὰ τῆς ἐκκλησίας* (= Timothei Alexandrini canon 9: M. 138, 909 D 10), (f. 201) eiusdem *Ἀφυγγίῳ περὶ τῶν λεγομένων Καθαρῶν* (M. 912 BC), (f. 201) *Ἀγάθῳ<ν> ἐπισκόπῳ* atque (f. 101^{r-v}) Menae episcopo (M. 913); — (ff. 201^v-202) in ep. s. Cyrilli Alexandriae ad Domnum (M. 917-921), (f. 202^v) ad episcopos Libyae (M. 921-924); — (f. 202^v) ep. encycl. Gennadii titulus et subscriptiones metropolitaram quattuor; — (ff. 202^v-203) in ep. s. Basilii ad Nicopolitanos (cf. ep. 240; M. 933-936).

2 (ff. 203-204) s. Theodori Studitae epist. I, 50 (M. 99, 1089-1096), cui succedit (ff. 204-205) *διάταξις συνοδική περὶ δευτερογαμίας* (inc. *Τίμον εἶναι τὸν γάμον καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον*; ed. A. Pavlov, apud *Viz. Vremenn.* II, 1895, p. 152-159; cf. V. Grumel, *Les Regestes des Actes du patriarcat de Constantinople*, n. 807).

3 (ff. 205–206) Nicephori chartophylacis, τοῦ ἀπὸ χαρτοφύλακος ms., epistola ad Theodosium monachum et inclusum (M. 100, 1061–1064).

4 (f. 206) τοῦ μ(ε)γ(ά)λ(ου) Βασιλείου ὑπ(ἐρ) τῶν ἀθετούντων τὸ ἅγιον σχῆμα, fere ut canon 6 Nicephori CP. (M. 100, 861 CD).

5 (f. 206) s. Theodori Studitae περὶ τῆς τυροφάγου, nempe de Armeniorum ieiunio (cf. M. 99, 1700; cod. Barocc. 131, f. 340^v).

6 <Ioh. Zonarae> in canones s. Basilii (M. 138, 573 ss.) hoc est (ff. 206–211) in canones 1–16 (ad Amphiloichium I^a), (ff. 211–216) in canones 17–50 (ad Amph. II^a), (ff. 216–219^v) in canones 51–85 (ad Amph. III^a), (f. 219^v) in canonem 86 (ex ep. ad Amph. IV^a) Οἱ ἐγκρατῖται ὡς τάχα — ἐκ βίας οὐκ ἠνόμησεν (sub nomine Balsamonis apud M. 809 A B). Manu longe posteriore (f. 219^v) initium comment. Balsamonis in ep. ad Diodorum (M. 809 B–C 7 ἐπιγραφὴν ἔχοντα Διοδώρου). Alia manu (f. 220) <Zonarae> in can. 9 concilii Neocaesariensis (M. 137, 1221 A–B 15 καταλιμπάνεσθαι ἀνεκδίκητα).

V. — Pars alia eiusdem codicis cui pertinent ff. 145–200.

<Ioh. Zonarae> (ff. 221–222^v, 224, 223, 226, 225, 227–236^v) in canones conc. Carthaginensis an. 419 (M. 138, 9–265 A 10 περὶ τούτου τοῦ πράγματος γε[νομένη = canon 71); — (f. 237) in conc. Nicaeni II canonem 22, inde a vv. καὶ τοῦτο δὲ ἀποστολικὸν (M. 137, 1000 C 5–1001) atque (f. 237^{r-v}) argumentum in ep. Tarasii; — (ff. 237^v–238) in canones synodi I^{ae} II^{ae} (M. 1004 ss.); abrumpitur in vv. διό, φασίν, ὄρισεν ἡ ἁγία σύνοδος (M. 1024 D 14). F. 238^v manu citata διάταξις τῶν ἐν ἐξομολογήσει θελόντων (inc. Δεῖ τὸν ἐξομολογούμενον κρυφῆ ἀμαρτήματα, des. οὕτως λέγων εὐχὴν ταύτην, Ὁ Θεὸς ὁ συγχώρησας: cf. Morinus, Comment. hist. de disciplina... paenitentiae, Appendix, p. 80 B).

VI. — Pars ultima, cui concinunt ff. 1–4, 141–144.

1 (ff. 239–241) tomus unionis anni 920 (Rhalli-Potli, Syntagma V, p. 4–10); f. 240 repetitur f. 245.

2 (f. 241^{r-v}) ἐκ τοῦ τόμου τοῦ ἐν τῷ σκευαφυλακίῳ ἀποκειμένου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας παρεκβληθέντος παρὰ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτ(ου) Θεσσαλονικῆς τοῦ Χούμνου, περὶ νηστείας (inc. Ὅτι ἐκ τούτων κατάδηλόν ἐστι ἡ τῶν τετραδο-παρασκευῶν νηστεία, des. τοῦτο καὶ περὶ τοῦ ἰβ' ἡμέρου [!] ὀριζομεν). Auctoritates adnectuntur, nempe (f. 241^v) Const. Apost. V, 17, 1–2 τὴν ψῆφον ἣν νομίζουσιν ἐπιτελεῖν, (ff. 242–244^v) Niconis, ex sermone decimo de ieiunio ss. Deiparae, teste praevio indice; inc. mut. οὐδὲ πάλιν τῆς ἁγίας Μαρίας λέγεται καθὼς αἰρετικῶν παῖδες φρονούσι (cf. M. 127, 521 D 2), des. καὶ ἀπὸ παντοίας ἀληθοῦς γνώσεως τὴν ἀπόφασιν ἔχωμεν τῆς ἀληθείας, ἥς ταῖς πρεσβείαις

κ. τ. λ. In margine ff. 242^v–243 excerptum ex hom. 6 s. Ioh. Chrysostomi in illud *Vidi Dominum* (Πρότερον μὲν γὰρ ἐν τοῖς οὐρανοῖς — καὶ τιμωρίας προσθήκη: M. 56, 133–139 γ').

Partes praecipuae duae. Prior complectitur ff. 15–20, 29–140, nempe fasciculos sexdecim (inter quos mutili exstant plures: lacunae post ff. 14^v, 20^v, 34^v, 58^v, 60^v; folia sex suppleta saec. XVI), quibus interiecta sunt ff. 21–23 ex codice eiusdem aetatis avulsa. Opellae ff. 122–139^v descriptae numeris κθ'-με' signatae. Pars altera ff. 145–200, 221–238 retinet, fasciculos nempe novem et bifolium; fasciculi quaterniones ita compositi ut bifolium extremum unumquodque membranaceum inveniatur, folia autem interna chartis exscribantur, bibulis quidem et atramenti acore non semel corrosis, plagulis translucidis nunc croceis, ne pessum irent, saeculo praeterito contactis. Partes reliquae hoc modo per se stetit videntur: ff. 1–4, 141–144, 239–244; ff. 5–14; ff. 201–220; fasciculi ultimi inde a f. 201 notis η'-β' (f. 229) olim distincti.

Supplementa recentiora in ff. 4^v, 52^v, 54^v, 55, 58^{r-v}, 219^v, 236^v.

F. 245^v manu saec. XV: *Liber s(anc)ti Clement(is) | Lucianus xama manu p(ro)p(ri)a p(er) d(enarios) iij*; f. 1 manu <Ioh. Tortelli>: *Canones ap(osto)lor(um) et concilior(um)*; ib. nota 144.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Leonis XIII et Ioh. Bapt. Pitra auro impressae.

828 (olim 544). Saec. XIII–XIV, chartae., mm. 280 × 218, ff. II. 364, coll. 2, linn. 32–38.

1 Iohannis Zonarae in canones (M. 137–138), ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων — πονηθεῖσα Ἰω(άννη) μοναχῶ τῷ ἀπὸ τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς ἁγίας Γλυκερίας τῷ Ζωναρᾷ — πρωτοασηκρήτις ms. Praemittitur praefatio Ἡ δῆλωσις τῶν λόγων σου (M. 137, 28). ¹ (ff. 1–19^v) in canones ss. Apostolorum; — ² (ff. 20–29) in canones conc. Nicaeni I; — ³ (ff. 29^v–34^v) in canones conc. CP. I; — ⁴ (ff. 35–41) in canones conc. Ephesini et in epistolam ad Pamphyliae synodum; — ⁵ (ff. 41–54^v) in canones conc. Chalcedonensis; — ⁶ (f. 54^v) nota de quinto concilio atque (f. 55) de sexto; — ⁷ (ff. 55–94^v, 104^{r-v}) in canones concilii Trullani; — ⁸ (ff. 104^v–110^v, 95–99^v) in canones conc. Nicaeni II; subnectitur (ff. 100–102^v) epistola Tarasii ἐρμηνεία brevi aucta; — ⁹ (ff. 102^v–103^v, 111–119) in canones synodi CP. I^{ae} II^{ae}; — ¹⁰ (ff. 119–120^v) in canones synodi CP. anni 879; — ¹¹ (ff. 120^v–125^v) in canones conc. Carthaginensis anni 256; — ¹² (ff. 125^v–132) in canones conc. Ancyrani; — ¹³ (ff. 132–135^v) in canones conc. Neocaesariensis; — ¹⁴ (ff. 135^v–139) in canones conc. Gangrensis; — ¹⁵ (ff. 139–146) in canones conc. Antiochensis; — ¹⁶ (ff. 146–154) in canones conc. Laodicensis; — ¹⁷ (ff. 154^v–163^v) in canones conc. Sardicensis; — ¹⁸ (ff. 163^v–214) in canones conc. Carthaginensis anni

419; — ¹⁹ (ff. 214–215) in causam Agapii et Bagadii de sede Bostrensi; — ²⁰ (ff. 215–217^v) in epistolam s. Dionysii Alexandrini ad Basilidem; — ²¹ (ff. 217^v–224^v) in ep. s. Petri Alexandrini, inserta sine distinctione ulla digressionem contra Muzalonem; — ²² (ff. 224^v–227^v) in ep. s. Gregorii Thaumaturgi; — in epp. s. Athanasii ²³ (ff. 227^v–230^v) ad Amunem, ²⁴ (ff. 230^v–231^v) festal. 39, ²⁵ (ff. 232–233) ad Rufinianum; — in epp. s. Basilii, nempe ²⁶ (ff. 233–241^v) canonicam primam, ²⁷ (ff. 241^v–249^v) canonicam secundam, ²⁸ (ff. 249^v–254) canonicam tertiam, ²⁹ (f. 254) in ep. ad Amphiloichium (236 § 4), nempe can. πε' [= 86] cum interpretatione *Oi ἐγκρατῖται — οὐκ ἠνόμησεν* (sub nomine Balsamonis apud M. 138, 809 AB), ³⁰ (ff. 254^v–256^v) in ep. ad Diodorum, ³¹ (ff. 256^v–257^v) in ep. ad Gregorium presbyterum; comment. des. in illa καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης (sub nomine Balsamonis apud M. 138, 824–825 C 4), ³² (ff. 257^v–258) in ep. ad chorepiscopos primam (can. Γ') atque ³³ (ff. 258–259) secundam (can. Γα'); ³⁴ (ff. 259–261) in cap. 27 de Spiritu sancto (can. Γβ') commentarii Zonarae et Balsamonis, cui pertinent ut videntur interpretationes reliquae. De praecedentibus haec notanda sunt: canones et commentaria notis brevioribus (ζητ.), quibus lector ad varios canones remittitur, saepissime in ff. 1–100 aucta sunt; canones quidam hic longiores, illic paullo fusiores quam editis descripti sunt; interpretationem codicis Amerbachiani noster haud semel addit (in Chalced. c. 17 [f. 49^{r-v}: M. 137, 448–449], in Trull. c. 98 [ff. 92^v–93: M. 853], in Sardic. 10 [ff. 159^v–160: M. 1461–2], in Carthag. c. 106 [f. 202: M. 138, 353], in Basilii cc. 1. 10. 19 [ff. 234^v. 239^v. 243: M. 573, 625, 655]. Opus ex exemplo lacunis hiante descriptum; κείμενον ab ἐρμηνεία non semper aperte distinctum; interpretationes pauciores sub nomine Balsamonis in editis vulgatae sunt.

2 <Theodori Balsamonis>, nulla facta distinctione cum praecedentibus, ³⁵ (f. 261^{r-v}) in can. Γγ' s. Basilii (cap. 29 de Spiritu sancto: M. 138, 849–852); — ³⁶ (ff. 261^v–270) in ep. s. Gregorii Nysseni ad Letoium; — ³⁷ (ff. 270. 271. 275^{r-v}) in canones Timothei Alexandrini; — ³⁸ (f. 275^v) Theophili Alexandrini edictum, ³⁹ (ff. 275^v. 273–274) in canones eiusdem Theophili (M. 904–913); uno folio post 275^v deperdito, desiderantur vv. τοῦ ἐπισκόπου καὶ κοινωνήσαντες — προσφωνούντος τοῦ ἐπισκόπου εἰ (M. 904 A 9–908 A 13); — in epp. Cyrilli Alexandrini ⁴⁰ (f. 274^v) ad Domnum, des. abrupte in vv. προῖστασθαι θυσιαστηρίου (M. 917 B 10) uno folio post 274^v avulso, ⁴¹ (f. 272) ad episcopos Libyae, inde a vv. ἐπειδὴ τοίνυν πρὸς οἰκοδομήν (M. 921 C 8); — ⁴² (f. 272) s. Gregorii Nazianzeni carmen I 1, 12 inde a versu 6; — ⁴³ (ff. 272^{r-v}. 276) s. Amphiloichii Iconiensis ex iambis ad Seleucum; — ⁴⁴ (ff. 276–277) Gennadii patriarchae CP. epistola encyclica; —

⁴⁵ (f. 277) ἐκ τῆς πρὸς Νικοπολίτας ἐπ. τοῦ μεγ. Βασιλείου, nempe excerptum ex ep. 240 (M. 32, 896 C 13–897 B 6); — ⁴⁶ (f. 277^{r-v}) interrogationes canonicae sub inscriptione ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις τῶν ἐρωτήσεων γεγонуῶν παρὰ μοναχῶν ἔξω τῆς πόλεως ἀσκουμένων καὶ τῶν ἀποκρίσεων ἀπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐρεθείσης τηλικαῦτα συνόδου, ἧς προϊστάτο ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης κὺρ Νικόλαος ἐπὶ τοῦ (βασιλέως) κυρ. Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, nempe Nicolai III Grammatici responsa ad monachos Hagioritas (rec. brevior, sine commentario; cf. V. Grumel, *Les Regestes des Actes du patriarcat de Constantinople*, n. 982; M. 138, 937–949 cum Th. Bals. interpretatione).

3 Photii patriarchae ¹ (ff. 277^v–280) interrogationes canonicae (M. 104, 1220–1232) in hoc ordine: 1–5. 10. 6–9; sequitur ² (f. 280) <eiusdem?> decretum de celebratione mysteriorum (cf. Grumel, *op. cit.*, n. 588; cod. 640, f. 195^{r-v} sub nomine Nicolai). ³ epistolae variae, nempe α' et β' (ff. 280–281) I, 19 pluribus additis inter ἀπευθυνομένου γνώμοι et *Oi μὲν οὖν εἰς ἐξέτασιν* (M. 102, 784 A 2), inter πρὸς εἰδότα λέγειν et *Περὶ δὲ τῶν κεφαλαίων* (M. 784 D 11); — γ' (f. 281^{r-v}) I, 20 et 21 in unum compactae; — δ' (ff. 281^v–282) I, 22; — ε' (f. 282^{r-v}) I, 23. Subnectuntur (f. 282^v) notitia de Marciano asceta, (ib.) alia de gradibus paenitentiae publicae (Rhallipotli, Syntagma IV, p. 405). ⁴ (ff. 282^v–286) <eiusdem?> notitia conciliorum XVI tam oecumenicorum septem quam localium plurium (Antiochense, Ancyrantum, Neocaesariense, Nicaenum I, Antiochense, Gangrense, Sardicense, Laodicense, Constantinopolitanum I, Ephesinum atque latrocinium, Chalcedonense addita nota de Theodosianis et Iacobitis, Constantinopolitanum an. 536, Constantinopol. II [an. 553], Constantinopol. III [an. 680], Nicaenum II); in fine definitio oecumenicorum, *διὰ τί οἰκουμενικαί* (cf. R. D. *Le cinquième concile et l'oecuménicité byzantine*, apud *Miscellanea G. Mercati* III, p. 14–15). Eadem fere in cod. 640 ff. 360–368.

4 <Theodori Bestae> leges quibus fulcitur nomocanon XIV titulorum (cf. Pitra II, p. 458 ss.), nempe (ff. 286–299) tit. I capp. 1–20, 24–36; — (ff. 299–303^v) tit. II; — (ff. 303^v–304^v) tit. III capp. 1, 2, 14, 15, 22; — (ff. 304^v–305) tit. IV capp. 4, 7, 10, 13, 14; — (ff. 305^v–306^v) tit. V cap. 2 cum Iustini chrysobullo (Pitra, p. 515); — (ff. 306^v–307) tit. VI capp. 1, 3; — (ff. 307–308) tit. VII capp. 1 et 4; — (ff. 308–311) tit. VIII capp. 1, 2, 4, 7, 13, 14; — (ff. 311–323) tit. IX capp. 1, 2, 9, 14, 16, 17, 25, 26, 27, 29–33, 36, 37, 39; — (ff. 323–325) tit. X, α' ms., capp. 1, 2, 4, 5, 8; — (ff. 325–326^v) tit. XI, β' ms., capp. 1 et 3; — (ff. 327–328^v) tit. XII, γ' ms., capp. 1, 3, 9, 13; — (ff. 328^v–339^v) tit. XIII capp. 1–5, 9, 10, 14, 18, 19, 21, 23, 29, 30. In fine; *τέλος σὺν Θεῷ τοῦ νομοκακόνος*. Summaria canonum, titulorum capi-

tulorumque inscriptiones rubro colore exarata; ab ipso scriba inserta sunt scholia Ἀντιοχ. scilicet Theodori Balsamonis (ff. 287^v. 288. 291^v. 298. 298^v. 315^v-316; cf. Voelli-Iustelli, *Bibl. iur. can. vet.*, II, Lutetiae Parisiorum 1661, p. 817-818, 820-821, 830-831, 853, 854, 978-980).

5 (ff. 339^v-340) <de unitate in Trinitate> loci quinque s. Ioh. Damasceni (cf. de fide orthodoxa I, 8: M. 94, 833), Dionysii Areopagitae (de divinis nominibus II, 7 et X, 1: M. 3, 645 B, 936 D-937 A), s. Maximi (capitum quinq. cent. I, 4: M. 90, 1180 A), s. Gregorii Nyseni ἐκ τῆς θεογνωσίας (M. 130, 313 D 7-15), s. Cyrilli Alexandrini (in Ioh. 10, 30).

6 Iohannis ieiunatoris sermones diversi <de administratione sacramenti paenitentiae>, scilicet (ff. 341-342) περὶ ἐξαγορεύσεως (inc. Λαμβάνειν δεῖ τὸν ἐξομολογούμενον, des. ἀναξίως κοινωνεῖν fere ut in cod. 504 f. 77^r^v, (ff. 342-343^v) de cibo et potu (inc. Οὔτοι οὖν ἅπαντες, οὕτως μὲν ἀπὸ τῶν τριῶν τούτων διαφορῶν, des. ἐαυτῶν ψυχὰς τῆς αἰωνίου κατακρίσεως ἀποσώσασθαι; cf. Morinus, op. cit., Appendix p. 88 D 4-90 D 3).

7 (ff. 343^v-345) Nicephori patriarchae CP. constitutiones ecclesiasticae, ab editis (M. 100, 860-864; Pitra, *Spicilegium Solesmense* IV, p. 389 ss.) maximam partem discrepantes.

8 epitimia varia, nempe ¹ (f. 345^r^v) ss. Apostolorum poenae pro lapsis (Pitra *Iuris eccl. Gr.* I, p. 105-107), ² (f. 345^v) s. Basilii de molitiae epit. duo, ³ (f. 345^v) synodi Ancyranae (? inc. Καθεξῆς τοῦ λέγειν ἡμᾶς ἀδύνατον τὰ τοιαῦτα ἁμαρτήματα, des. ἀχώριστοι τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ), ⁴ (ff. 345^v-347) s. Basilii canones 2. 3 in redactione brevior, cui succedunt — secundum Aristeni synopsis — ep. can. I canones 7-10. 15-18, ep. II canones 1. 3-6. 8. 10-29. 32. 33, ep. III canones 1. 2. 5-18 (M. 133, 105 D-113).

9 (f. 347^r^v) <Anastasio Sinaitae> quaestiones 144 et 145 (M. 89, 797-800).

10 varia de disciplina matrimonii, nempe ¹ (f. 347^v) de sponsalibus (cf. Prochiron auctum I, 36); ² (ff. 347^v. 349-351^v. 353) de matrimoniis prohibitis et concessis, de affinitatis gradibus (cf. Prochiron auctum VII, 58-59; VIII, 1-111); f. 353^r^v quo nescio casu insertae sunt ^a τάξις τῶν θρόνων τῶν ἀυτοκεφαλαίων ἀρχιεπισκόπων septem: ε' ὁ Ῥώμης, ς' ὁ Κύπρου, ζ' ὁ Βουλγαρίας, ^b τάξις τῶν θρόνων τῶν μητροπόλεων τῆς Κπόλεως: α' ὁ Καισαρείας, ββ' ὁ Μηλίτου, ^c τάξις τῶν θρόνων τῶν ἀρχιεπισκόπων τοῦ Κπόλεως: α' ὁ Βιζύης, λς' ὁ Ἀγγιλίου, ^d τάξις τῶν θρόνων τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς ἡτοιπάσης Βουλγαρίας: α' ὁ Καστορίας, κγ' ὁ Βρεανόγης ἡτοι Βλάχων (cf. H. Gelzer, apud *Byz. Zeitschr.*, I, 1892, p. 257); ³ (ff. 353^v. 352^r^v) Sisinnii ἔκθεσις κανο-

νική febr. 997 (cf. cod. 430, ff. 248-251; V. Grumel, *Les Regestes* n. 805); diei notitiae subnectitur admonitio, Διὰ τοῦτο παρεγγνώμεθα πᾶσιν ἀπὸ γε τοῦ νῦν — τῆς διαστάσεως τοῦ γένους τιθέμεθα.

11 epitome libri VIII constitutionum Apostolorum (Funk, II, p. 73-96), scilicet ¹ (ff. 352^v. 348^r^v. 354^r^v) περὶ χαρισμάτων; — ² (ff. 354^v-356^v) περὶ χειροτονιῶν διὰ Ἰππολύτου; — ³ (ff. 356^v-357^v) περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν; — ⁴ (ff. 357^v-358) Petri et Pauli διατάξεις; — (ff. 358-359^v) περὶ εὐταξίας.

12 s. Iohannis Chrysostomi ^a (f. 359^v) de sacerdotio II, 4 (Οὐ γὰρ ἀπλῶς — γίνεται ἡ σπουδή: M. 48, 635; Matth. Blastares apud Rhalli-Potli VI, p. 367-368), ^b (ff. 359^v-360) ex hom. 82 § 6 in Matthaem (Οὐ μικρὰ κόλασις — περὶ τῶν γνωρίμων λέγω: M. 58, 744 l. 6 ab imo — 745, 14 pluribus omissis).

13 (ff. 360-361) excerpta ex quinta synodo περὶ οὐσίας καὶ φύσεως, ὡς ταυτὸν ὑπάρχει, καὶ ὑπόστασις καὶ πρόσωπον ταυτὸν (inc. Τὴν περὶ οὐσίας καὶ φύσεως, ὑποστάσεώς τε καὶ προσώπου ἀκρίβειαν, des. καὶ οἱ ἐν τῇ οἰκουμένῃ συνόδῳ τῇ ἐν Χαλκηδόνι ἅγιοι χλ' πατέρες).

14 (f. 361) s. Maximi de duabus Christi naturis (M. 91, 145 A-B 6 *πρεσβεύει*).

15 (ff. 361-362) Ephraem Russiae († 1103?) adversus Latinos, sub inscriptione (litt. rubris): Θρίαμβος τῆς λατινικῆς αἵρέσεως ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἁγίου Μαξίμου. ἐντεῦθεν γὰρ, ὡς οἶμαι, καὶ ἐκ τοιαύτης ὑποθέσεως πρὸς ἔθνη ἐξεκλήσθησαν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀλλότρια. Deinde atramento: Τὸ δοθὲν ἔγγραφον Ἐφραίμ τοῦ θεοφιλεστάτου μητροπολίτου Ῥωσίας εἰς θρίαμβον τοῖς Λατίνοις τελουμένων παρὰ τὸ κρατοῦν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀγία τοῦ Θεοῦ καθολικῆ καὶ ἀποστολικῆ ἐκκλησίᾳ ἐξ εὐαγγελικῶν καὶ πατρικῶν παραδόσεων. Opusculum eadem fere praebet quae sub nomine Photii vulgavit I. Hergenroether (*Monumenta graeca ad Photium eiusque historiam pertinentia*, p. 63-71). Sequitur inscriptio Πέτρον Ἀντιοχείας περὶ τῶν ἀζύμων et initium Ταῦτα τῆς γραφῆς ὑπαγορευούσης, ceteris omissis; in marg. σφάλμα καὶ διὰ τοῦτο οὐ γέγραπται.

16 (ff. 362^v-363^v) περὶ τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἱερέων, καὶ τῆς θείας λειτουργίας, nempe commentarius in domum ecclesiae, sacerdotum vestimenta, ipsam liturgiam usque ad communionem (inc. Κατὰ πρῶτον λόγον ἐκκλησία οἰκοδομεῖσθαι παρεδόθη, des. καὶ ἀλλήλων μέλη γενόμεθα); cf. Sophronii commentarius liturgicus apud M. 87, 3981-4001; Germani CP. rerum ecclesiast. contemplatio apud M. 98, 384 ss.; cod. 790 ff. 30-41.

In fine (f. 364^r^v) index libri principio et fine mutilus; inc. ab epistola Cyrilli ad Domnum [f. 274^v]; des. in eiusdem excerptum ex evangelio in s. Iohannem [f. 340].

Codex blattarum morsu multum laesus non sine scripturae damno, utcuquem instauratus et recens numeris novis typice signatus (ad quos remittitur lector), chartis translucidis nunc croceis atque laciniis reffectus. Fasciculos complectitur μς' quaterniones in ultima singulorum pagina ima notatos, hodieque integros excepto λε' sex foliorum (unum desideratur post 275^v, alterum post 274^v), latina connumeratione posterius auctos.

F. 363^v manu saec. XVI: *Canones c(on)cilior(um)*.

Integumentum membranaceum; tesseræ gentiliciæ Pii IX,

829 (olim 545). Saec. XIII-XIV, chartac., mm. 315 × 245, ff. 192, linn. 30.

1 Nicephori patriarchæ CP. chronographia brevis, hoc ordine ¹ (f. 1^{r-v}) episcopi Romani (M. 100, 1040-1041; de Boor, Nicephori opuscula historica, Lipsiae 1880, p. 121-123); ² (f. 1^v) episcopi Hierosolymitani (M. 1036-1040; de Boor, p. 123-126); ³ (f. 1^{v-2}) episcopi Alexandrini (M. 1049-1053; de Boor, p. 126-129); ⁴ (f. 2^{r-v}) episcopi Antiocheni (M. 1053-1056; de Boor, p. 129-132); ⁵ (ff. 2^{v-3}) annorum mundi brevis computatio (inc. 'Αβραὰμ γενόμενος ἐτῶν ρ' γενῶ τὸν 'Ισαάκ, abrumpitur in vv. Νερούας ἐβασίλευσεν ἔτος ἐν μῆ[νας δ': de Boor, p. 85, l. 8-93, l. 15).

² (f. 4^{r-v}) <de translationibus episcoporum>; inc. mut. Ὅπτιμος ἀπὸ Γδαμά(βης); fere ut in M. 119, 905 A 11-909.

³ (f. 5) <de dilatione in iudiciis> fragmentum (inc. mut. ἐπαρχία καθ' ἣν ἡ δίκη λέγεται = Synopsis Basilicorum Π xxviii, 1; ed. Zachariae a Lingenthal, Athenis 1931, p. 475).

⁴ (ff. 5-8^v) notitia episcopatum, hoc ordine: ^a patriarchæ quinque; ^b metropolitæ sedi CP. subiecti: ^{a'} Ἐπαρχία Καππαδοκίας — λγ' ὁ 'Ιεραπόλεως; ^c eparchiæ a diocesi Romana avulsæ: Ἐπαρχία 'Ιλλυρικοῦ ^{a'} — ἐπαρχία Ἑλλάδος, ὁ Λαρίσσης (cf. M. 107, 340 D); ^d archiepiscopi autocephali: Ἐπαρχία Εὐρώπης, ὁ Ἄπρων — ἐπαρχία Βιθυνίας, ὁ Κεῖου; ^e ordo metropolitārum: ^{a'} ἡ Καισαρεία — οα' ὁ Ἀτταλείας; ^f ordo sedium archiepiscopaliū: ^{a'} ἡ Βιζύη — τὰ Φάρσαλα, τὰ Μάτραχα; ^g provinciarum singularum sedes episcopales, ultima: να' Τοῖς Εὐχαῖτοις Ἐλενονπόντου, α' ὁ Γαζάλων, β' ὁ Κοζιάγρων, γ' ὁ Σιμίκτου, δ' ὁ Βαριανῆς (cf. H. Gelzer, *Unge-druckte ... Texte der Notitiæ episcopatum*, in *Abh. d. philos.-philol. Cl. d. Kön. Ak. d. Wiss.*, XXI Bd., III Abth., Monachii, 1901, p. 550-559). Inscriptiones rubro pallidior exaratae haud semel evanuerunt.

⁵ (ff. 8^{v-9}) series episcoporum, qui in Byzantio docuerunt; praesulum ordo et recensio usque ad Stephanum fere ut in Nicephori epitome (de Boor, p. 112-120 [laterculus sinister; ed. brevior]; M. 100, 1041-1049);

series abrumpitur in notitiam Iohannis Xiphilini, Ἰω(άννης) (μον)αχ(ός) ὁ ἀπὸ μαγίστρων ὁ κατὰ τ(οὺς) Ξ(ι)φίλλ | (1064-1075).

6 Nomocanonis XIV titularum fragmenta duo: ¹ (ff. 10-15^v) tit. X cap. 6 inde a vv. συνόδου Καρθαγένης κανὼν κβ', πα' usque ad tit. XII cap. 3 καὶ Ἀπολιναρίου καίεσθωσαν' εἰ δὲ (Pitra, Iuris eccl. Graec. II, p. 583, l. 2 ab imo — 604, l. 11); ² (ff. 16-20^v) tit. XII cap. 14, ἐπιστολὴ γρα]φείσα ἀπὸ ΚΠ. Μαρτυρίῳ usque ad tit. XIII cap. 29 μόνον δὲ παίζειν (Pitra: p. 609-630, l. 7 ab imo).

7 canones Apostolorum et conciliorum. ¹ (ff. 21-24^v) canones ss. Apostolorum inde a 21 (Pitra I, p. 17-36) scholiis pluribus aucti; ² (ff. 25-27) canones Nicaeni (Pitra I, p. 427-435) praemissis notitiis duabus de ipso concilio, de Nicaeae origine et illustratione; ³ (ff. 27^{v-28}) canones Ancyranī 1-18 τούτους ἀφορίζεσθαι. ἐὰν μέντοι | (Pitra, p. 441-447, 4), praemissa notitia Περὶ τῆς συνόδου ταύτης ἰστέον ὅτι διωγμοῦ ὄντος — τοὺς ἐπιστρέφοντας δέχεσθαι; ⁴ (f. 29) canones Neocaesarienses 11 (inde a vv. πάνυ ἡ ὁ ἄνθρωπος ἄξιος) — 15 (Pitra, p. 453-454); ⁵ (ff. 30^{r-v}) canones Gangrenses 21, quos praecedunt [ff. 29-30] notitia (Ἡ ἐν Γάγγρα τῇ μητροπόλει τῆς Παφλαγονίας συστάσα ἱερά καὶ θεία σύνοδος, καὶ αὐτῇ κανόνας ἐξέθεντο ὑπὲρ ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας. δευτερεῖ δὲ τῷ χρόνῳ τῆς μετ' αὐτὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου) et epistola Ἐπειδὴ συνελθοῦσα (Pitra, p. 487-492); ⁶ (ff. 31-34) canones Antiocheni, praemissis notitiis (Αὕτη ἡ σύνοδος — ἐξεφώνησεν) et epistola Ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια (Pitra, p. 455-466); ⁷ (ff. 34-36) canones Laodicensi, praefixa notitia Ἡ ἀγία σύνοδος — ὡς ὑποτέτακται (Pitra, p. 494-504); ⁸ (ff. 37-38) canones Constantinopolitani I, quos praecedunt notitia (Ἐν Κωνσταντινουπόλει αὕτη γέγονεν — δεομένων θεραπειάς) et prosphonicus ad Theodosium (Pitra, p. 507-512), sequitur (f. 38^v) responsum de baptizandis et confirmandis; ⁹ (ff. 39-40) canones Ephesini (Pitra, p. 515-519) praemissis notitiis (Αὕτη ἡ ἐν Ἐφέσω τὸ πρότερον — Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς), epistola Συναχθέντων (Pitra, p. 515) et notitia altera (Ἐν Ἐφέσω αὕτη γέγονεν — τῷ Ἀλεξανδρείας θείῳ Κυρίλλῳ); sequitur (f. 40^{r-v}) epistola ad sacram Pamphyliae synodum de Eustathio (Pitra, p. 520) scholio aucta; ¹⁰ (ff. 41^{v-44}) canones Chalcedonenses 30 (Pitra, p. 522-534) praemissis notitiis duabus (Αὕτη ἡ ἀγία — ὡς εἴρηται, Ἐν Χαλκηδόνι γέγονεν αὕτη — λόγῳ τῆς διαίρέσεως); ¹¹ (ff. 45-49) canones Sardicensis (Pitra, p. 468-483) praemissis notitiis duabus (Ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος ἰα' ἔτει — κεκρμένα, Κωνσταντίου τοῦ βασιλέως — κανόνας ἐκκλησιαστικούς); ¹² (ff. 49-81) canones Carthaginenses an. 419 (Mansi III, 700-844); ¹³ (ff. 81-82) ex gestis in synodo CP. de Agapio et Bagadio (Rhalli-Potli, Syntagma III, p. 625-627);

inserta est litteris rubris (ff. 81^v-82) notitia de quinto concilio adversus Origenem, Evagrium, Didymum, Tria Capitula; ¹⁴ (ff. 83^v-104) canones Trullani praefixis notitia (Ἐν Κωνσταντινουπόλει γέγονεν αὕτη — ὧν περ εἰσὶν ἰδιώματα) et prosphnetico ad Iustinianum, additis subscriptionibus (Pitra II, p. 14-75); ¹⁵ (ff. 104^v-109^v) canones Nicaeni II (Pitra II, p. 103-121) praemisso summano; subnectitur (ff. 109^v-112^v) Tarasii epistola ad Adrianum (Pitra, p. 304-309); ¹⁶ (ff. 112^v-116^v) canones synodi CP. Iae IIae (Pitra, p. 127-141); ¹⁷ (ff. 116^v-117) canones synodi CP. annorum 879-880 (Pitra, p. 142-143).

8 epistolae canonicae (Pitra I, p. 541 ss.). s. Dionysii Alexandrini ⁴ (ff. 117-118^v) ad Basilidem, ² (ff. 118^v-119) ad Cononem (canon 2; Pitra, p. 546-547) sub inscriptione καὶ τοῦτο τὸ κεφάλαιον τοῦ ἐν ἁγίοις Διονυσίου πρὸ τῆς πρώτης συνόδου ὄντος; ³ (ff. 119-123) s. Petri Alexandrini ex sermonibus de paenitentia et in Pascha canones 15; ⁴ (ff. 123-124^v) s. Gregorii Thaumaturgi de idolothytis; s. Athanasii ⁵ (ff. 124^v-125^v) ad Amunem, ⁶ (f. 126^{r-v}) ex festali 39; s. Basili ⁷ (ff. 126^v-131) canonica prima (= ep. 188), ⁸ (ff. 131-134^v) secunda (= ep. 199), ⁹ (ff. 134^v-137) tertia (= ep. 217), ¹⁰ (f. 137^{r-v}) quarta (= ep. 236 § 4), ¹¹ (ff. 137^v-139) quinta (= ep. 160), ¹² (f. 139^{r-v}) sexta (= ep. 55), ¹³ (ff. 139^v-140) septima (= ep. 54), ¹⁴ (f. 140^{r-v}) octava (= ep. 53), ¹⁵ (ff. 140^v-142) ex capp. 27 et 29 « de Spiritu sancto »; ¹⁶ (ff. 142-146^v) s. Gregorii Nysseni ad Letoium; (ff. 146^v-147^v); ¹⁷ Timothei Alexandrini responsa canonica 15 priora (Pitra, p. 630-634); ¹⁸ (ff. 147^v-149) Theophili Alexandrini canones; s. Cyrilli Alexandrini epistolae ¹⁹ (ff. 149-150) ad Domnum, scholio longiore addito, ²⁰ (ff. 150^v-151) ad episcopos Libyae et Pentapoleos (Pitra, p. 652-153); ²¹ (ff. 151-153) Gennadii archiepiscopi CP. encyclica (Pitra II, p. 183-187) subscriptionibus additis; ²² (f. 153^{r-v}) epistola ad Martyrium Antiochenum episcopum (Pitra II, p. 187-188); ²³ (ff. 153^v-154) s. Athanasii ad Rufinianum (Pitra I, p. 572-574).

⁹ (ff. 154-157^v) Photii interrogationes (M. 104, 1220-1232 A 3 ὁ ἐν ἁγίοις Ἰγνάτιος ἐδέξατο); subnectitur (ff. 157^v-159^v) libellus πρὸς τοὺς λέγοντας ὡς ἡ Ῥώμη θρόνος πρῶτος (ed. M. Gordillo apud Orientalia christiana periodica VI, 1940, p. 11-17; cf. F. D. in *Byz. Zeitschrift* 1940, p. 522-525).

¹⁰ epitome libri VIII Constitutionum Apostolorum (cf. cod. 828 ff. 352^v ss.), hoc est (ff. 159^v-161^v) περὶ χαρισμάτων, (ff. 162-164) περὶ χειροτονιῶν διὰ Ἰππολύτου, (ff. 164-165^v) περὶ εὐταξίας.

¹¹ (ff. 166-173) canones concilii Carthaginiensis anni 256 (Rhalli-

Potli III, p. 2-19) sub inscriptione ἐκ τῆς γενομένης συνόδου ἐπὶ Κυπριανοῦ — προγεγεστέρα μὲν ἐστὶ τῆς ἐν Νικαία, δευτερεύει δὲ διὰ τὴν τῆς οἰκουμένης συνόδου ἀθεντίαν. Praeit notitia (Ἀπόφασις ἐπισκόπων τὸν ἀριθμὸν πδ' — ἔτι καὶ τοῦ μεγάλου Κυπριανοῦ ἀποστεῖλαι σοὶ ἐσπούδασα); ab editione noster haud semel discrepat.

Quae sequuntur eadem fere sunt ac in cod. 430 ff. 185-226.

¹² varia de matrimonii disciplina, praefixa (f. 173) tabula διαίρεσιν τῆς συγγενείας ostendente (cf. Prochiron auctum, ed. Athenis 1931, p. 75). ¹ (ff. 173^v-175^v) περὶ τῆς τῶν βαθμῶν συγγενείας ἐκ τοῦ τρίτου βιβλίου τῶν Ἰνστιτούτων, nempe eclogae ad Prochiron mutatae tit. 29 (Jus Graecoromanum VI, Athenis 1931, p. 286-287) commentario auctus; inter ff. 173^v et 174 lacunam suspicamur. ² (ff. 175^v-181) quaestio de nuptiis septimi gradus, commentario (ff. 176-181) <Demetrii Cyziceni> instructa (M. 119, 1097-1117). ³ (f. 181) sententia synodalis de discrimine inter septimum et octavum gradum. ⁴ (f. 181^v) sententia a Iohanne chartophylace exposita (M. 119, 901). ⁵ (ff. 181^v-182^v) <Alexii Studitae patriarchae CP.> de quodam, qui suo filio per nuptias coniunxit filiam sine patris consensu (M. 119, 744-748; V. Grumel, *Les Regestes* n. 845). ⁶ (ff. 182^v-183) epitimia adversus eos qui nuptias illicitas benedicunt. ⁷ <Photii> epistolae (ff. 183-184^v) I, 19; (ff. 184^v-185) I, 20; (f. 185) I, 21; (f. 185^{r-v}) I, 22; (ff. 185^v-186^v) I, 23. ⁸ (ff. 186^v-189) synodi CP. anni 920 tomus unionis et acclamationes. ⁹ (f. 189) excerptum ex Chalcedonensi concilio. ¹⁰ (f. 189^v) Iohannis Xiphilini de sponsalibus sententia.

¹³ canonica varia. ¹ (ff. 189^v-190) <Iustiniani> novella 77. ² (f. 190^{r-v}) <Photii> decretum de celebratione missae (cf. cod. 828 f. 280). ³ (ff. 190^v-191) Nicolai patriarchae, quod litterae patriarchales gratis concedantur. ⁴ (f. 191) s. Gregorii Nazianzeni carmen I 1, 12 inde a versu 6. ⁵ (f. 191^{r-v}) s. Amphiloehii Iconiensis ex versibus ad Seleucum. ⁶ (f. 192) s. Dionysii Alexandrini ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων (ep. ad Cononem canones 1 et 2). ⁷ (f. 192^v) s. Basili ep. 93.

Codex humore multum laesus, saeculo praeterito instauratus, compagibus solutis et foliis singulis chartis moduli maioris inclusis. Fasciculorum notae originales fere omnes perierunt, quibus aliae recentius suffectae sunt (e. g. ff. 61 θ', 85 β'); folia 14 et 15 ex una tantum parte exarata. Inscriptiones scholiaque nonnulla, textui inserta aut marginibus addita, rubro colore distincta. Folia tria deesse (post 15^v. 20^v. 28^v) supra notavimus.

F. 135^v manu longe posteriore gradus paenitentiae publicae; frustum chartae f. 15 agglutinatum monocondylium praebet: † ὁ παπᾶς Ἰάκωβος †. F. 1 syllabus anno 1550 posterior: *Episcopi qui fuerunt Rome a | Christo et Apostolis et alia diversa | 545*. Page-

nae nonnullae in principio libri charta translucida nunc crocea contactae. Notula A. Mai f. 154^v.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentilitiae Pii IX et Ioh. Pitra card. bibliothecarii.

830 (olim 546). Ann. 1446 (f. 105). 1447 (f. 474^v), chartae., mm. 290 × 205, ff. I (add.) 474, linn. 32-35. 48.

1 <Gelasii Cyziceni> historia ecclesiastica, *σύνταγμα τῶν κατὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ ἁγίαν σύνοδον πραχθέντων* cod., *Γελασίου τοῦ Κυζικηνοῦ* addidit in margine <L. Allatius> (M. 85, 1192 ss.; ed. Heinemann, Lipsiae 1918 = *Die Griech. Schriftst. d. ersten drei Jahrhund.* 28). (ff. 1-11^v) liber 1; — (ff. 11^v-58^v) liber 2; — (ff. 58^v-65) liber 3, 19 et supplementum (Heinemann, p. 183-200).

2 s. Athanasii ¹ (ff. 65-76^v) de sententia Dionysii (M. 25, 480-521); ² (ff. 76^v-89) epistola ad episcopos Aegypti et Libyae (M. 537-593), *περὶ τῆς πανουργίας — ἀγνοούντας αὐτοὺς* cod., atque in marg. *λόγος γ' τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου*.

3 (ff. 90-92^v) Theodori Raitheni de incarnatione *προπαρασκευή* (ed. Diekamp, *Analecta Patristica*, 1938, p. 185-200).

4 Anastasii Antiocheni libelli quinque (ed. Pitra, *Anastasiona*, 1866, p. 60-99; cf. cod. 659, ff. 102-175^v), nempe (ff. 92^v-97^v) de nostris rectis dogmatibus veritatis; (ff. 97^v-98^v) de incircumscripto; (ff. 98^v-102) de incarnatione; (ff. 102-103^v) de passione et impassibilitate Christi; (ff. 103^v-105) de resurrectione Christi.

5 (ff. 106-474^v) acta concilii Ephesini (E. Schwartz, *Acta conc. oec.*, tomus primus, volumen primum, partes 1-6 = coll. Vaticana).

Partes quattuor in unum compactae. I (ff. 1-89) Fasciculi undecim in prima et ultima singulorum pagina notati atque folium unum, linn. 32. II (ff. 90-105) Manu <Isidori card. Rutheni> fasciculi duo sine notis; f. 105 subscriptio: † *μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆς οἰκουμενικῆς πρώτης συνόδου ἀπὸ βιβλίου παλαιῶ μεμβράνου τοῦ μοναστηρίου τῆς Χώρας: † μαίου α' τοῦ ς' ἀνδ' ἔτους ἰνδ. θ'* (= 1446). III (ff. 106-297) Fasciculi καδ' propria enumeratione signati, linn. 34. IV (ff. 298-474) Fasciculi κα' quaterniones, si excipias ultimum foliorum septem, linn. 35; subscriptio (f. 474^v): † *μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆς οἰκουμενικῆς τρίτης συνόδου ἀπὸ βιβλίου παλαιωτάτου βαμβικίνου τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἁγίας Σοφίας, κατὰ τὸ ς' ἀνδ' ἔτος ὀκτώβρ. ιε' ἰνδ. ι'*.

Officinarum chartariarum signa forfices (cf. Briquet 367°), trimontium (cf. Briquet 11663).

F. IV † *πρακτικὰ τῆς α' καὶ γ' συνόδου*; inferius: *Acta primi et tertii concilii*, ut in indice librorum Sixti IV ann. 1475 (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 241: « Actus Concilii primi et tertii. Ex papiro in pavonatio »); f. 456^v nota <L. Zacagnì>. In principio libri additae sunt chartae duae saec. XVIII « Concilii Ephesini acta graeca sed mu-

tila collata cum editis a Labbeo, et cum Cod. Vat. Graeco 83° a pag. 106 ». De libro egit Ioh. Mercati (*Studi e Testi* 46, p. 72-73).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentilitiae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

831 (olim 550). Ann. 1446 (f. 262^v), chartae., mm. 292 × 205, ff. IV (add.) 263 (+ 133^{a-d}), linn. 35 (ff. 1-133) et 30 (ff. 134 ss.).

Acta concilii Chalcedonensis, nempe (ff. 1-17) epistolarum collectio M (ed. Schwartz, *Acta conc. oec.*, tomus alter, vol. primum, 1933, p. 3-32); — (ff. 17-92^v) actio prima; — (ff. 92^v-113^v) actio secunda; — (ff. 113^v-124^v) actio tertia, in fine cuius: *τέλος τῶν πρακτικῶν τοῦ πρώτου βιβλίου*; subnecitur (ff. 124^v-133^a) epistolarum collectio B (Schwartz, p. 241-244, 5); eadem tertia actio repetitur, alia manu exarata, in ff. 134-145^v; — (ff. 145^v-165^v) actio quarta; — (ff. 166-170) actio quinta; — (ff. 170-180^v) actio sexta; — (ff. 180^v-183^v) actio septima seu canones; — (ff. 183^v-185) actio octava; — (ff. 185-187) actio nona; — (ff. 187-204^v) actiones decima et undecima (de Iba Edesseno); — (ff. 204^v-210^v) actio duodecima; — (ff. 210^v-212) actio tertiadecima; — (ff. 212^v-215^v) actio quartadecima; — (ff. 215^v-228) actio quintadecima; — (ff. 228-229^v) actio sextadecima; — (ff. 230-237) actio septimadecima; — (ff. 237-238^v) actio <duodevicesima> de Caroso et Dorotheo; — (ff. 238^v-243^v) actio <undevicesima> de Photio et Eustathio; — (ff. 243^v-247^v) allocutio ad Marcianum; — (ff. 247^v-249^v) epistola ad Leonem; — (ff. 249^v-262^v) constitutiones necnon epistolae Marciani et Pulcheriae (Schwartz, p. 478-495).

Subscriptio Isidori card. Rutheni (f. 262^v): † *μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆς δ' συνόδου ἀπὸ βιβλίου παλαιῶ μεμβράνου τῆς μονῆς τῶν Στουδίου κατὰ τὸ ς' ἀνδ' ἔτος μαίου α' ἰνδ. θ'* (cf. cod. 830, f. 474^v; Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 73).

Partes duae enumeratione propria distinctae (a ff. 1-133^a = α'-ιζ', linn. 35; b ff. 134-262 = α'-ιζ', linn. 30), a duobus librariis sese excipientibus exaratae (a ff. 1-133^a. 256^v-262, b ff. 134-256^v) cum exemplum — nunc codex Venetus 555 — adhuc in monasterio Studii esset. Scholia in ff. 46. 47. 62. 62^v (Schwartz, p. 114, 7; 115, 141, 143). Officinarum chartariarum insignia: forfices et trimontium ut in codice praecedenti, turris (Briquet 15865); ff. 133^b-133^d. 263 sine scriptura.

F. IV^v: *πρακτικὰ τῆς δ' συνόδου*, inferius: *Acta quarti c(on)cilij*, ut in indice librorum Sixti IV ann. 1475 (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 238: « Actus Quarti Concilii. Ex papiro in pavonazio »). In sectura media libri clausi, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

Integumentum ex corio signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in dorso: schedula chartacea saec. XVIII cum nota rubra 831.

832 (olim 551). Saec. XVI med., chartac., mm. 330 × 225, ff. I. 150, linn. 30.

1 *Πρακτικὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας πεμπτης συνόδου* (ed. E. Schwartz, *Collectio sabbaitica contra Acephalos et Origeniastas destinata = Acta conc. oec. III, 1940*), nempe (ff. 1-17^v) expositiones fidei et epistolae ad Petrum Fullonem (coll. Sabb. 1-4; p. 3-25); — (ff. 18-129) concilium anni 536 contra monophysitas (coll. Sabb. 5; p. 25-189). (ff. 129-146) contra Origenem (coll. Sabb. 6; p. 189-214).

2 (ff. 146-149^v) *Alexii patriarchae CP.* epistola ann. 1028 de diversis causis ecclesiasticis (M. 119, 828-837; V. Grumel, *Les Regestes*, n. 835).

Codex eadem manu qua cod. 301 exaratus. Fasciculos comprehendit viginti quaterniones (praeter 3 et 17 terniones, 9 binionem, 2 foliorum septem), qui notantur in fine verbis fasc. subsequentis initialibus directe scriptis. Officinarum chartariorum signa: arcuballista circulo inscripta (cf. Briquet 749), corona cum stella desuper (cf. Briquet 4835), homo nimbatu ante crucem genu flexus (cf. Briquet 7629). F. I N. 10. Ff. I et 150 vacua.

F. I stemma Pauli IV ornatu variisque coloribus distinctum; f. 146 nota <Laur.> Zac (cagni).

Integumentum ex corio castaneo fibulis atque catena olim munitum; in tabulis stemmata Pauli IV; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 832. Foliorum secturae auratae.

833 (olim 552). Saec. XVI, chartac., mm. 310 × 215, ff. I. 310 (+ 244*), linn. 30.

1 Concilium Constantinopolitanum an. 680 ex exemplo mutilo et turbato. (ff. 1-4) <actio ultima> inde a vv. *Ἡ ἀγία καὶ οἰκουμένη συνόδος* (Mansi XI, 684 B) praemissa inscriptione *Ἰουλιανός. πράξις πρώτη*; desunt vv. *ἀγιότητος Θεοδώρου καὶ Γεωργίου — Τιβέριος ἐλέω Θεοῦ ἐπίσκ. [τῆς Λαοδικέων* (Mansi 685 C 3-692 B 7); abrumpitur in vv. *ἥτις ἀγία συνόδος* (700 D 2); textus integer in ff. 209 ss.; — (f. 4^rv) epistola Constantini imperatoris Georgio archiepiscopo, inde a vv. *καὶ Δόνον τὸν ἀγιώτατον πάπαν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου* (Mansi, 201 E 3-204); — (ff. 4^v-8) actio prima; — (f. 8) actio secunda usque ad vv. *Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου* (Mansi, 217 B 9); — (ff. 8-9^v) actio tertia inde a vv. *Ἰδοὺ γινέσθω(σ)αν (?) καὶ λαβὼν Πέτρος* (Mansi 225 D 11-229); — (ff. 9^v-48^v) *τόμος δεύτερος. πράξις δευτέρα*, revera actio quarta hoc ordine: ^a initium usque ad illa *ἡμῶν γαληνότητος* (236 A 13), ^b *προηγησαμένων ἀποστολικῶν — τὴν τῆς διαιρέσεως προτρέπεται* (237 B 1-240 B 1), ^c *καὶ εἰ μὴ — καθὼς ὠρίσθη ἀπὸ τῶν* (M. 236 A 13- 237 B 1), ^d *διὰ τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας κ. τ. λ.* (M. 241 B 5-316); — (ff. 48^v-51) *τόμος γ'*: *πράξις ε'*, nempe actio quinta; — (ff. 51-53^v) actio sexta; — (ff. 53^v-56)

actio septima, *τόμος γ'*; — (ff. 56-76^v) actio octava; — (ff. 76^v-80^v) actio nona; — (ff. 80^v-110^v) actio decima, *τόμος δ'*; — (ff. 110^v-138) *τόμος ε'*; actio undecima; — (ff. 138-153) *τόμος ζ'*; actio duodecima; — (ff. 153-167^v) actio tertiadecima; — (ff. 167^v-176) *τόμος ζ'*; actio quartadecima; — (ff. 176-180^v) actio quintadecima; — (ff. 180^v-185) actio sextadecima; — (ff. 185-231^v) *τόμος η'*, actio septimadecima (Mansi, 624-736: actio xviii); ff. 228^v-229^v inter illa *καὶ Ἰάκωβον* et *καὶ Θεόδωρον* (Mansi 732 D 13) inserta est narratio initio et fine mutila de origine monothelismi (*καὶ διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ καταπιστευθείσης — τούτων οὕτως προεληλυθότων Σωφρόνιος*). Scriptura f. 119^rv cancellata quia iterata.

2 opuscula tria ad sextum synodum spectantia (ed. Combefis, *Historia haeresis Monothelitarum*, Parisiis 1648, 200 ss.), hoc est ¹ (ff. 231^v-234^v) *Agathonis diaconi peroratio*; ² (ff. 234^v-240^v) *Iohannis arch. Constantinopolitani apologia* (Grumel *op. cit.*, n. 322); ³ (ff. 240^v-241^v) *Andreae Cretensis iambi ad Agathonem diaconum* (Combefis, 236-240; M. 97, 1437-1444).

3 s. *Gregorii Nazianzeni carmina* quinque sub inscriptione *Πίναξ πέφυκεν ἐπὼν τοῦ θεολόγου. Προοίμιον ἐν σχήματι — πεπεύραται* (M. 37, 970). ¹ (ff. 242-260) II 1, 1 de rebus suis (M. 37, 969-1017); — ² (ff. 260-280^v) I 2, 1 in laudem virginitatis, *περὶ παρθενίας ἔπαινος καὶ ἐγκώμια τῶν φυλασσόντων ταύτην ἐν καταστάματι ψυχῆς. λόγος β'* ms. (M. 521-578); — ³ (ff. 280^v-301) I 2, 2 praecepta ad virgines (M. 578-632); — ⁴ (f. 301^rv) I 2, 5 ad monachos in monasterio degentes (M. 642-643); — ⁵ (ff. 301^v-310) II 1, 45 de animae suae calamitatibus (M. 1353-1378), omissis versibus 110-176. Gregorii versus paginae cuiusque laterculum sinistrum occupant, interpretatio brevissima laterculum oppositum.

Partes duae a librariis coaevis duobus exaratae et in unum compactae. Prior (ff. I-241) complectitur fasciculos 31 quaterniones (si excipias 2 ternionem et 31 binionem) in prima singulorum pagina ima numeris, in ultima primis fasciculi sequentis verbis directe scriptis notatos; signum chartae ancora circulo inclusa cui eminet stella. Pars altera (ff. 242-310) constat fasciculis novem quaternionibus (praeter ultimum ternionem) enumeratione propria distinctis; signa chartae: ancora circulo inscripta ut in priore parte, angelus circulo inclusus cum stella desuper (cf. Briquet 640).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; dorsum novum. Tabulae anteriori aversae agglutinavimus syllabum anno 1550 posteriorem nuper repertum: *Acta sextae synodi Constantinop. et alia. | 552*. Foliorum sexturae flavo liquore tinctae.

834 (olim 553). Saec. XVI, chartac., mm. 310 × 220, ff. 482, linn. 29.

1 Concilium Constantinopolitanum anni 680 et opuscula ad illud pertinentia, fere ut in cod. 833 ff. 1-241v. ¹ Acta concilii ex exemplo mutilo et turbato: (f. 2v) epistola Constantini Georgio ut in cod. 833; f. 4r-v; — (ff. 3-6) actio prima; — (ff. 6-7v) actio secunda usque ad illa *Γεωργίου πρεσβυτέρου* (Mansi 220 B 8); — actio tertia, revera ^a (f. 10r-v) vν. *γενέσθω ανάγνωσις — αἰτηθὲν καθ' ἑτέραν γενήσεται* (Mansi, 225 D 11-229 A 5), ^b (ff. 11-12) initium usque ad *βασιλικὸς σκεπετάριος εἶπε* (221-224 E 11); — actio quarta, nempe ^a (ff. 12-13) vν. *μένηται ἡ θεόσοφος — ὑμῶν γαληνότητος* (M. 232 D 3-236 A 13), ^b (ff. 13-14) *προηγησάμενων ἀποστολικῶν προέδρων — τὴν τῆς διαίρεσεως προτρέπεσθαι* (237 B 1-240 B 1), ^c (ff. 14-15) *καὶ εἰ μὴ — καθὼς ὠρίσθη ἀπὸ τῶν* (236 A 13-237 B 1), ^d (ff. 17-49) *διὰ τῆς ἀληθοῦς κ. τ. λ.* (241 B 5); cf. cod. 833 ff. 9v-48v; — (ff. 49-51) actio quinta; — (ff. 51-54) actio sexta; — (ff. 54-56) actio septima, *τόμος πρῶτος*; — (ff. 56-75v) actio octava, *τόμος δεύτερος*; — (ff. 75v-79v) actio nona, *τόμος τρίτος*; — (ff. 80-109v) actio decima, *τόμος τέταρτος*; — (ff. 109v-139v) *τόμος πέμπτος, πρᾶξις ἐνδεκάτη*; — (ff. 139v-154v) *τόμος ἕκτος*, actio duodecima; — (ff. 154v-168v) actio triadecima; — (ff. 169-178) *τόμος ἑβδομος*, actio quartadecima; — (ff. 178-182v) actio quintadecima; — (ff. 182v-187v) actio sextadecima; — (ff. 187v-238v) *τόμος ὄγδοος*, actio septimadecima (Mansi, 624-736). ² (ff. 238v-241v) Agathonis diaconi peroratio; ³ (ff. 241v-248) Iohannis patriarchae apologia; ⁴ (ff. 248v-249v) Andreae Cretensis iambi ad Agathonem. In principio (f. 1) notitia de annorum spatium inter sex quaeque priora concilia effluxo.

² (ff. 250-252v) quomodo intelligendum sit Dei nomen esse incommunicabile (excerptum ex actis Nicaeni II apud Mansi XIII, 479-486); idem opusculum ff. 473-475v.

3 acta concilii Nicaeni II (Mansi XII, 986-XIII): (f. 259r-v) Tarasii apologeticus atque (ff. 259v-260v) conscriptio brevis indicans quae facta sunt ante synodum; — (ff. 260v-278v) actio prima; — (ff. 278v-296) actio secunda; omittuntur ea quae editio inter vν. *ἐκκλησίαν τὴν ἀκατάληπτον ἐναγκαλίσησθε* (1071 B 12) et *Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος* (1075 D 5) praebet; — (ff. 296-310) actio tertia; — (ff. 310v-362v) actio quarta (Mansi XIII); — (ff. 362v-378v) actio quinta; — (ff. 378v-431v) actio sexta; — (ff. 434v-453) actio septima, quam praecedunt (ff. 431v-433v) definitio (Mansi XIII, 373-380 B 13; iteratur ff. 438v-440v) atque (ff. 433v-434v) acclamationes (397 C 7-400 D 5; repet. f. 447r-v); — actio octava, nempe (ff. 453v-462v) prooemium et canones (Mansi 413-439), (ff. 463-473) Tarasii epistolae

ad Adrianum et ad Iohannem hegumenum (458-479), (ff. 473-475v) quomodo intelligendum sit Dei nomen esse incommunicabile (Mansi 479-486; supra ff. 250-252v).

Partes duae a duobus librariis eiusdem aetatis exaratae. Prior (ff. 1-258) fasciculos 32 complectitur quaterniones, si excipias penultimum quinionem, in prima singulorum pagina ima notatos (cf. ff. 201, 209, 217). Pars altera (ff. 259-482) fasciculis quaternionibus 28 constat, quorum notae omnes perierunt. Chartae signa: ancora circulo inclusa cum stella desuper (cf. Briquet 494), galerus praelaticius (cf. Briquet 3412). Scriptura vacant ff. 7v fere totum, 8-9v, 15 plus dimidium usque ad 16v, 134v fere totum usque ad 136v, 253-258v, 476-482.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 834. Foliorum secturae colore caeruleo finctae.

835 (olim 554). Saec. XVI, chartac., mm. 315 × 215, pp. 255, linn. 36.

Acta concilii Nicaeni II ex cod. 836 descripta. (pp. 1-3) Tarasii apologeticus; (pp. 3-4) conscriptio brevis indicans quae facta sunt ante synodum; — (pp. 5-30) actio prima; — (pp. 30-48) actio secunda; — (pp. 48-65) actio tertia; — (pp. 65-126) actio quarta; — (pp. 127-144) actio quinta; — (pp. 145-214) actio sexta; — (pp. 215-225) actio septima; — (pp. 225-245) actio octava. Sequuntur ¹ (pp. 245-247) Tarasii epistola *Οἱ τοῖς θεοῖς σοφῶς*; ² (p. 247) notitia *Ἡ τῶν εἰκόνων γραφή*; ³ (pp. 247-253) Nicephori apologeticus minor pro imaginibus, subnexa ⁴ (pp. 253-254) demonstratione altera; ⁵ (pp. 254-255) Methodii patriarchae epistola ad Hierosolymorum patriarcham.

Codicem Iohannes Honorius a Mallia, qua solebat elegantia, descripsit, paginas enumeravit, fasciculorum notas praetermisit. Signum chartae ancora circulo inclusa cum stella desuper (cf. Briquet 485). P. 1 *πύλη* affabre picta; inferius Pauli III stemma a duobus genis sustentatum et inscriptio auro exarata: *Liberalitate Pauli III. Pont. Max.* Chartae in custodiam additae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Acta Concilii Septimi. | 554.* Liber commodatus fuit Leoni Allatio die 29 oct. 1641 (Arch. Bibl., t. 26, f. 471).

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentilitiae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii. Foliorum secturae auratae.

836 (olim 906). Saec. XIII, membran., mm. 245 × 185, ff. 138, linn. 31.

Acta concilii Nicaeni II. (f. 1r-v) Tarasii apologeticus (Mansi XII, 986-990); (ff. 1v-2v) conscriptio brevis indicans quae facta sunt ante synodum (990-991). *Ὑπομνήματα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον*, scilicet

(ff. 2^v-16^v) actio prima; — (ff. 16^v-26) actio secunda, ommissa nota de Anastasio bibliothecario (1071-1076); subscriptiones [ff. 24^v-26] longe breviores quam editae apud Mansi 1087 B 8-1111; — (ff. 26-34^v) actio tertia; — (ff. 34^v-66^v) actio quarta, patrum testimoniis [ff. 36-41] ab editione (XIII, 8 C-24 C) satis discrepantibus, subscriptionibus fere omnibus omissis; — (ff. 66^v-75^v) actio quinta, pluribus omissis; — (ff. 75^v-114) actio sexta; — (ff. 114^v-120) actio septima; episcoporum nominibus (Mansi 365 A-373 B) suffecta est nota: καὶ τοῦ δεινὸς καὶ δεινὸς καθὼς αἱ ἄλλαι πράξεις ἔχουσι; series subscriptionum alia (380 C-397 C 5) omittitur; post acclamationes (400 D 5) monitio: Ἴσθι δὲ καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἐκτεθεμένων τὸν τοιοῦτον ὄρον ἔχειν οὕτως· Πέτρος — καθολικῆς ἐκκλησίας (380 C 1-13) ὀρίσαντες ὑπεγράψαμεν. Αὐταὶ δὲ αἱ ὑπογραφαὶ οὐκ ἀναγινώσκονται ἐπὶ ἄμβωνος; — (ff. 120-130) actio octava (Mansi 413-479) omisso Eriphanii diaconi sermone. Sequuntur ¹ (ff. 130-131^v) Tarasii epistola Οἱ τοῖς θεοῖς σοφῶς (Pitra, Iuris eccl. Graec. II, p. 309-313; Grumel, *Les Regestes*, n. 365); ² (f. 131^v) notitia brevis de imaginum descriptione (inc. Ἡ τῶν εἰκόνων γραφὴ πραγμάτων ἐστὶν ἀναγραφή); ³ (ff. 131^v-134^v) Nicephori patriarchae CP. apologeticus minor pro sacris imaginibus (M. 100, 833-849), subnexa ⁴ (f. 134^v) demonstratione altera de sanctis imaginibus (ib.); ⁵ (ff. 134^v-135) Methodii patriarchae CP. epistola ad Hierosolymorum patriarcham (Pitra II, p. 355-357; Grumel, n. 435).

Ff. 136-138 ex codice membranaceo saec. X (linn. 27) avulsa continent ¹ (ff. 136-137^v) s. Athanasii ex epistola λθ' festali (Pitra I, p. 570-572); ² (ff. 137^v-138) s. Gregorii Nazianzeni ἐκ τὰ ἔπη (!), nempe carmen I 1, 12 de veris Scripturae libris vv. 6 ss. (M. 37, 472-474).

Fasciculi ιζ' quaterniones, praeter ultimum (ff. 129-135) foliorum septem, membrana rudi et atramento pallido exarati, in prima singulorum pagina signati. F. 135^v litteris inter se colligatis nota, ut videtur, possessoris: † Ὁ μέγας πρωτοπαπᾶς καὶ μέγα σκευοφύλαξ τῆς ἀγιωτ(ά)τ(ης) μ(ητ)ροπόλεως Νικαίας Στέφανος ὁ Πιντῖλης τὰ θεσπίσματα τῶν ἀγίων π(ατ)ερῶν (!) τῶν ἐπτὰ συνόδων πιστεύω καὶ ὁμολογῶ ἐν ὅλη τῇ ψυχῇ καὶ ἐν ὅλη τῇ διανοίᾳ μέχρι τῆς ὅλης μου βίου (sic) † Ὁ μέγας πρωτοπαπᾶς καὶ μέγας σκευοφύλαξ τῆς ἀγιωτ(ά)τ(ης) μ(ητ)ροπόλεως Νικαίας.

Supplementa marginibus inseruit manus antiquior (e. g. ff. 17. 19^v), alia addidit manus posterior (e. g. ff. 6^v. 8^v); eadem, ut conicio, omissiones nonnullas sp'culis signavit.

Librum mutuatus est anno 1536 Iacobus Bonfadius (cf. M. Bertolà, *I due primi registri di prestito*, 1942, p. 38).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

837 (olim 557). Saec. XV, chartac., mm. 222 × 145, ff. I (add.). 221 (93^a-93^c, 176^a-176^c, 178^{a-b}, 214^{a-c} vacua), linn. 23 (35 circiter in ff. 179 ss.).

I Concilium Florentinum anni 1438-9 (Mansi XXXI): (ff. 1-6^v) ὀκτωβρ. ἡ' ἡμέρα δ' ἰνδ. β' [8 oct.] πράξις α', inc. abrupte <Ε>πειδὴ συνήλθομεν τῇ χάριτι (508 E 3-520, sessio tertia); — (ff. 6^v-10^v) 13 oct., sessio secunda; des. καλῶς δὲ λίαν καὶ τὴν ἡμετέραν παρ' ἐμοῦ δὲ τοῦ ὑπομνηματογράφου ἐγράφοντο; — (ff. 11-21^v) 16 oct., sessio tertia, quae abrumpitur in vv. πρότερον εἰρημένων τε καὶ ἀναγνωσθέντων (= V apud Mansi 528-549 B 13); — (ff. 22-29) sessio quarta; inc. mut. καὶ ἄλλως οὐ δίκαιον (553 B 10; sessio VI); post vv. περὶ τοῦ ἐν τῇ τετάρτῃ συνόδῳ (565 A 12) auctoritates diversas inserit noster (ff. 27^v-28^v) αἷς ἐχρήσατο ὁ Κολοσένσης ἐν τῇ ὁμιλίᾳ αὐτοῦ et prosequitur: καὶ συνῆψεν ὁ Κολοσένσης τὴν ἀπολογίαν ἦντινα τῇ προλαβούσῃ συνελεύσει τελειῶσαι οὐκ ἠδυνήθη. ἤρξατο δὲ οὕτως; — (ff. 29-47) 25 oct., sessio quinta (Mansi VII); — (ff. 47-58^v) 1 nov., sessio sexta; — (ff. 59-61^v) 4 nov., sessio septima; — (ff. 61^v-71) 8 nov., sessio octava; — (ff. 71-77) 11 nov., sessio nona; — (ff. 77-93) μηνὶ νοεμβρίῳ ἡ' ἡμέρα σαββάτω, συνέλευσις ια' (= XII apud Mansi, die 15 nov.), cui subnectitur nota: Ἰστέον ὅτι κατὰ τὴν κζ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐγένετο συνέλευσις, καὶ παρεγένοντο οἱ τοῦ δουκὸς τῆς Μπουργουντίας — περὶ τοῦ προκειμένου εἰπόντες (Mansi, 685 D-E 4); — (ff. 94-99^v) 26 febr. 1439, sessio 1 ἐν τῇ Φλορεντείᾳ; des. in vv. ἐφ' οἷς ἐρεῖν μέλλετε πρὸς ἡμᾶς (= sess. XVII; Mansi, 704-716 C 4); — (ff. 99^v-112) 2 mart., sessio 2 (= sessio XVIII); des. in vv. κἀντεῦθεν εἰσόμεθα τὸ ἐπόμενον (Mansi 744 C 8); — (ff. 112-124) 5 mart., sessio 3 (= sessio XIX); — (ff. 124-137^v) 7 mart., sessio 4 (= sessio XX); des. in vv. ἀποδείξομεν φανερώς ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Βασιλείου (Mansi, 793 D 1); — (ff. 138-150) 10 mart., sessio 5 (= sessio XXI); des. in vv. ἀπολογήσασθαι ἕως ἐσπέρας (Mansi, 817 A 14); — (ff. 150-163) 14 mart., sessio 6 (= sessio XXII); des. in vv. ἐπειδὴ μόνη ἐστὶν ἐπιφορά (Mansi, 845 B 9); — (ff. 163-176^v) 17 mart., sessio 7 (= sessio XXIII); deficit in vv. εἰ διὰ τῶν ὁμολογουμένων αὐτὰ ἀπεδείκνυμεν (Mansi, 872 C 9). Sessionum ordinem ex editione Labbei-Cossarti, t. XIII (Lutetiae Paris., 1682) declaravit in principio cuiusque <L. Zacagnius>.

Sequuntur ad eandem quaestionem de processione Spiritus Sancti pertinentia opuscula varia ex diversis libellis deprompta. ¹ (f. 177^{r-v}) Iohannis Palaeologi epistola ad Philotheum Alexandriae et ² (ff. 177^v-178^v) Gregorii hieromonachi ad eundem (utramque vulgavit L. Mohler, *Zwei undierte griechische Briefe über das Unionskonzil von Ferrara-Florenz*, apud « Oriens christianus » N. S. VI, 1916, p. 219-222). Alia manu ³ auctoritates quibus utuntur Latini, nempe (f. 179) Leo, (ff. 179^v-180) Hilarius,

(ff. 180-181) Ambrosius, (ff. 181-184) Augustinus, (f. 185^{r-v}) Gregorius Dialogus, (f. 185^v) Hormisdas papa, (f. 186) symbolus Apostolorum; cf. codd. 722 ff. 153^v-160^v, 789 ff. 177^v-184; ⁴ <Iohannis Veci epigraphae de processione Spiritus Sancti>, nonnullis praetermissis (M. 141, 613 ss.): (ff. 187-189) <cap. 1> (M. 613-624 B 2); — (ff. 189-190) cap. 2, ὅτι διὰ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα (M. 624 B 3-625 B 3); — (ff. 190-191) cap. 3 (M. 629 A 12-633 B 10); — (ff. 191-192) cap. 4 (= ep. 2; M. 633-637); — (f. 192^{r-v}) cap. 5 (= ep. 3; M. 637-640); — (ff. 192^v-194^v) cap. 6 (= ep. 4); — (ff. 194^v-199) cap. 7 (= ep. 5); — (f. 200^{r-v}) cap. 8 (= ep. 6); — (ff. 200^v-201^v) cap. 9 (= ep. 7); — (ff. 201^v-205^v) cap. 10 (= ep. 8); — (ff. 205^v-207^v) cap. 11 (= ep. 9); — (ff. 207^v-208) cap. 12 (= ep. 10); — (ff. 208-209) cap. 13 (= ep. 11); — (f. 209^{r-v}) cap. 14 (= ep. 12); — (ff. 209^v-212^v) cap. 15 (= ep. 13; M. 709-724), cui subnectuntur [ff. 212^v-214] auctoritates aliae quae in editione prorsus desunt; ⁵ (ff. 215-216) s. Cyrilli Alexandrini κεφάλαια κατὰ Νεστοριάνων (= anathematismi ex ep. 17; M. 77, 120 B-121); ⁶ (ff. 216-217) Iohannis Itali capitula reprobata, τὰ ἐννέα κεφάλαια ταῦτα ἐφημίζοντο διδάσκειν τὸν Ἰταλὸν Ἰω(άννην) τὸν φιλόσοφον τοὺς αὐτοῦ φοιτητάς, καὶ ἀναθεματίσθησαν παρὰ τῆς ἱερᾶς συνόδου ἰνδικτιῶνος ιε' cod., revera capitula novem priora (cf. codd. 722 ff. 78^v-80, 789 ff. 74^v-76^v); ⁷ (ff. 217-218^v) de substantia et natura, ut in cod. 828 ff. 360-361; ⁸ (ff. 218^v-219) fidei symbolum in Trinitatem (inc. Πιστεύομεν εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα ὁμοούσιά τε καὶ ὁμόδοξα, des. μηδὲν ταύτης τῆς ἐννοίας παντελῶς ἐκτραπέντας); ⁹ (f. 219^v) <de processione Spiritus Sancti demonstratio ex his quae respondit philosopho Leontius Caesariensis> (cf. Gelasius Cyzic. II, 22, 8-16).

Liber folia 329 olim complectebatur, teste f. 220 <Romuli Mamacini> nota, atque numero 216 insignitus erat ut demonstrat schedula chartacea f. I agglutinata; a Hieronymo Sirleto avulsa sunt et flammis tradita folia circiter 110 post 214, quae continebant « Nicolai Cabasilae de Misterio Missae » et « Argumenta Graecorum contra Latinos » (cf. Ioh. Mercati, *Opere minori* III, p. 215 n. 2).

Pars praecipua (ff. 1-176^c) constat fasciculis viginti duobus, ex exemplo lacunis (cf. ff. 21^v, 132, 147^v) hiante descriptis; chartae signum equus exsiliens (?). Ff. 12 et 13 <a Ioh. Hon. a Mallia> instaurata. Folia 177 ss. quattuor ut videtur manibus expleta: ^a ff. 177-178^v, ^b ff. 179-199, ^c ff. 200-214, ^d ff. 215-219; in ff. 177-178 signum chartae glans (cf. Briquet 7438).

F. I adhaeret glutine lacinia chartacea summarium praebens († ἐπιστολαὶ σταλείσαι ἐκ τῶν τοποτηριτῶν τῶν παναγιότ. πατριαρχ. πρὸς τοὺς ἀνατολῆς πατριάρχας).

Integumenti dorso impressae sunt tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

838 (olim 558). Ann. 1553 (f. 180^v), chartac., mm. 233 × 170, f. 181, linn. 22.

Iosephi Methonensis, Γεναδίου τοῦ Σχολαρίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως cod., defensio concilii Florentini (M. 159, 1109-1393), hoc est (ff. 1-5) prooemium; — (ff. 5-50^v) cap. 1; — (ff. 50^v-74^v) cap. 2; — (ff. 75-103) cap. 3; — (ff. 103-127) cap. 4; — (ff. 127^v-180^v) cap. 5.

Subscriptio (f. 180^v): 1553. Ἐτίληψε τὸ παρὸν βιβλίον τέλος τῆς ἀφηνῆς ἀπριλ. ιη'ῶ, manu nempe Emmanuelis Provatarii, qui scripturae mercedem accepit die 19 eiusdem mensis (L. Dorez, *Le registre des dépenses...*, Fasc. J. W. Clark dicatus, p. 181).

Fasciculi κβ' quaterniones (si excipias 6 foliorum quindecim, 12 ternionem) notis atque primis sequentis fasc. verbis in fine directe scriptis signati. Supplementa (cf. ff. 5^v, 25^v, 34^v, 135), correctiones siglo γρ. saepius adhibito (e. g. ff. 6, 7, 8^v, 12^v, 43^v, 165), coniecturae (cf. ff. 7, 16, 85^v) manu paullo posteriore adposita.

Integumenti dorso impressae sunt tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

839 (olim?). Saec. X (ff. 1-174 membran.) et XV (ff. 175-312 chartac.), mm. 277 × 210, ff. I (add.). 312 (+ 175^a), linn. 24 et 25-30.

1 Constitutiones Apostolorum (ed. F. X. Funk, *Didascalia et Constitutiones Apostolorum I*, Paderbornae 1896; = cod. a). (ff. 1-9^v) liber I; — (ff. 9^v-55^v) liber II; — (ff. 55^v-66) liber III; — (ff. 66-71^v) liber IV; — (ff. 71^v-91) liber V; — (ff. 91-114) liber VI; — (ff. 114-133^v) liber VII; — (ff. 133^v-174^v) liber VIII; uno folio post 163^v avulso desiderantur VIII, 40, 3 τὴν πρόσφορον καὶ κατάλληλον — VIII, 41, 8 τὸν δρόμον ἀνῦσαι τὴν (Funk, p. 550, 3-552, 15); abrumpitur in vv. *μανθάνειν ὑμῶν τοὺς νέους* (VIII, 47, 85; Funk, p. 592, 2).

1 Iohannis Cantacuzeni contra Mahometem (M. 154) ¹ apologiae IV scilicet (ff. 176-205) apologia prima, praemisso argumento (M. 372-377 B 9 *εὐρίσκεται*), — (ff. 205^v-231^v) apologia secunda; — (ff. 231^v-247) apologia tertia; — (ff. 247-269^v) apologia quarta. ² orationes (M. 584 ss.), summaria scilicet atque (ff. 271^v-281) oratio prima; — (ff. 281-296^v) oratio 2; — (ff. 296^v-305^v) oratio 3; — (ff. 305^v-312) oratio 4.

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. 1-174) fasciculis constat viginti duobus quaternionibus (si excipias duos supremos nunc foliorum septem) in primo singulorum folio summo dextrorsum signatis; libro iam mutilo folia litteris graecis aucta sunt. Scholia saec. XIII-XIV marginibus inscripta (cf. ff. 24^v, 87^v, 88^v, 141, 159^v) haud semel turpiter resecta, tempore ni fallor quo partes duae conflatae sunt, ita ut modulus partis prioris mensurae exaequaretur partis alterius. Codice usus est Fr. Turrianus ad primam Const. Apost. editionem (Venetiis 1563; cf. Ioh. Mercati, *Opere minori* III, p. 338) ut plane demonstrant notulae nonnullae quae ad unum (ἐν ἄλλῳ) aut alios (ἐν ἄλλοις) libros

pertinent, necnon monita plurima signaque typothetis parata (e. g. ff. 140^v-167^v). F. I index graecus saec. XV. Folia plura humore inquinata non sine scripturae damno.

Pars altera portionibus duabus constat, quas exararunt scribae duo coevi. Prima (ff. 176-268) fasciculos β' comprehendit quaterniones (exceptis δ' foliorum septem, β' ternione); linn. 25. Secunda (ff. 269-312) fasciculos sex complectitur enumeratione propria signatos; linn. 28-31. Partibus unitis, fasciculi numeris continuis signati sunt atque folia singula inde ab α' notata. Chartae signum, forfices cum stella sex radiorum desuper. In ff. 175. 175^v. 312^v scriptiunculae quaedam sine pretio.

Integumentum ex corio rubro saec. XVII; in dorso tesserae gentiliciae Innocentii XI et Laurentii Brancati de Laurea card. bibliothecarii.

840 (olim?). Saec. XIV, chartae., mm. 305 × 225, ff. 1V (add.). 246, linn. 32

1 (ff. 1-2) S. Gregorii Nysseni epistola 2, de iis qui adeunt Hierosolyma (M. 46, 1009-1016; G. Pasquali, Gregorii Nysseni epistulae, Berolini 1925, p. 11-17).

2 (ff. 2-4) s. Basilii epistola 2 (M. 32, 224-233).

3 (ff. 4-6^v) Iohannis metropolitae Russiae epistola ad Clementem III, ut in cod. 790 ff. 106-111.

4 Pselli ¹ (f. 7) versus in parabolam de fermento, fere ut in codd. 672 f. 160^v et 805 f. 1^v; ² (ib.) <schema brevissimum> de fide christianorum "Ηγουν η θεότης — όμολογία τρεΐς; ³ (f. 7^r-^v) expositio fidei του σοφωτάτου Κωνσταντίνου του Ψελλου (inc. Πιστεύω εις Πατέρα [cf. M. 122, 536 D], des. αναφέρων την όμοιότητα).

5 (f. 7^v) scriptura minuta, varia sine magno pretio: interpretatio ps. 80, 17, definitiones (ποιμήν, κυβερνήτης, κολλούριον, σπόγγος, κατήρ, μάχαιρα); quaedam suppleta ff. 8-9. 10^v-11 imis.

6 (ff. 8-9^v) <Demetrii Chomateni (?)> responsa canonica (cf. Pitra, Analecta sacra et classica, 1891 [VI], 641-662, ubi capitula singula numeris leguntur instructa): cap. 175, cui subsequitur breve quoddam de ostiariis. 172 [excerpta]. 173. 174 [pars prima]. 172 [Οι θεωροί — ύπερησίας: Pitra, 656]. 166 sub inscriptione: Ει οι διάκονοι οι έχοντες άρχοντικά όφφίκια προτιμώνται εις τδ ψηφίζεσθαι εις έπισκοπας του πρωτοπαπα και των μετ' αυτον ιερέων. Eadem fere apud Rhalli-Potli (Syntagma V, p. 405-415) sub nomine Iohannis Citri.

7 (ff. 9^v-10) <acta electionis episcoporum Russiae temporibus Theognosti metropolitae Kijoviensis> ann. 1328-1347 (ed. W. Regel, Analecta Byzantino-Russica, Petropoli 1891, p. 52-56; ex nostro). Aliae notae ad Russiae ecclesiam pertinentes in f. 244^r-^v.

8 (ff. 10^v-12^v) notitia conciliorum oecumenicorum septem (inc. Λοιπόν

συνήχθη η κατά Αρείου εν Νικαία, des. αποβάλλεται ως έχθροδς της αληθείας); in fine definitio οίκουμενικων fere ut in cod. 828 f. 286.

9 (ff. 12^v-13) s. Athanasii (?) in Matth. 18, 18; est quaestio 62 Anastasii Sinaitae (M. 88, 648-652 B 10 φωστήρες ειςιν σοτήριοι). In ff. 13^v-14 excerpta brevia septem, quorum prius nomen prae se fert του Χρυσοστόμου; (f. 14) adversus Latinos de processione Spiritus Sancti (in Ioh. 20, 22); (f. 14^v) Photii de Spiritu sancto contra veteris Romae asseclas (M. 102, 392 B 10 Εΐπερ εκ του Πατρδς εκπορεύεται τδ Πνεύμα — 396); hic libellus hodie invenitur lineis transversis cancellatus.

10 (ff. 15-34^v) <Iohannis Scholasticus> collectio L titularum (ed. VI. Benešević [cf. supra p. 61], in qua noster signatus est Vat.).

11 notitia episcopatum, hoc ordine ^a (ff. 34^v-35) τάξις μητροπόλεων (α' η Καισάρεια — π' η Αττάλεια); ^b (f. 35) τάξις των άρχιεπισκοπών (α' η Βιζύη — μς' η Κελτζενή); ^c (ff. 35^v-38^v) τάξις των ύποκειμένων έπισκοπών (Τη Καισαρεία Καππαδοκίας, α' ό Νύσσης — Τη Ευχαιτων, α' ό Γαλάζων — δ' ό Βαριανής; cf. H. Gelzer, Ungedruckte ... Texte der Notitiae episcopatum [supra, p. 374], p. 559). F. 38^v, eadem manu quae supplementa inseruit ff. 7^v-9. 13^v. 14, comparatio animalium cum mundo; inc. Ότι κατά την των ζώων ακολουθίαν ό κόσμος κατεσκευάσθη, des. αι δέ φλέβες ταις εν τη γη σύραγξιν (= σύριγξιν).

Quae sequuntur usque ad f. 238 ab eodem librario qui ff. 15-38^v descripsit exarata sunt, sed novum codicem efformant cuius πίναξ capitulorum LXXXVI praefixa est (ff. 39-41^v).

12 Alexii Aristenii in canonum synopsis (M. 137-138) sub inscriptione συνοπτικόν των όλων κανόνων των εκτεθέντων παρά τε των οίκουμενικων εξ συνόδων και των τοπικων έρμηνευθέν παρά του — Αλεξίου του Αριστηνου προστάξει του αιδίμου βασιλέως και πορφυρογεννήτου κυρου Ιωάννου του Κομνηνου. α' (ff. 41^v-48) in canones ss. Apostolorum; β' (ff. 48^v-52^v) in canones conc. Nicaeni I; γ' (ff. 52^v-57^v) conc. Ancyranii; δ' (ff. 57^v-59^v) conc. Neocaesariensis; ε' (ff. 59^v-61) conc. Gangrensis; ζ' (ff. 61^v-66) conc. Antiochensis; η' (ff. 66-71) conc. Laodicensis; θ' (ff. 71-72^v) conc. Constantinopolitani I; θ' (ff. 72^v-73^v) conc. Ephesini; ι' (ff. 73^v-78^v) conc. Chalcedonensis; ια' (ff. 79-82^v) conc. Sardicensis; ιβ' (ff. 82^v-105^v) conc. Carthaginensis ann. 419, ommissa epitome canonis 77 (M. 138, 257 A 1-2; λείπει τδ αντίγραφον notavit ipse scriba f. 93); ιγ' (f. 106) in synodum CP. an. 394 de Agapio et Bagadio; ιδ' (ff. 106-121^v) in canones conc. Trullani; ιε' (ff. 121^v-126) conc. Nicaeni II; ις' (ff. 126-127^v) conc. Const. I-II; ιζ' (f. 127^v) conc. Const. anni 879; ιη' in epistolas canon. s. Basilii, nempe (ff. 127^v-130^v) I [= ep. 188], (ff. 130^v-135^v)

II [= ep. 199], (ff. 135^v-138^v) III [= ep. 217] (M. 138, 740-808). Sequitur nulla facta distinctione.

13 <synopsis canonum ex diversis documentis, epistolis praesertim> (Rhalli-Potli, Syntagma IV, p. 258 ss.): (f. 138^v) s. Basilii ep. ad Amphiloichium [= 236 § 4], (ff. 138^v-139) ad Diodorum [= 160], (f. 139) ad Gregorium, ad chorepiscopos [= 55, 54, 53], (f. 139^{r-v}) ad Amphiloichium « de Spiritu sancto »; (ff. 139^v-140) Tarasii ad Adrianum; (f. 140^{r-v}) s. Dionysii Alexandrini <ad Basilidem et ad Cononem>; κβ' (ff. 140^v-141) s. Petri Alexandrini; (ff. 141-142) s. Gregorii Thaumaturgi; (f. 142) s. Athanasii; (f. 142^{r-v}) s. Gregorii Nazianzeni; (ff. 142^v-143) s. Amphiloichii; (ff. 143-144) s. Gregorii Nysseni; (f. 144^{r-v}) Timothei Alexandrini; (ff. 144^v-145^v) Theophili Alexandrini; (ff. 145^v-146) s. Cyrilli Alexandrini; (f. 146) Eulogii Alexandrini; (f. 146^{r-v}) Gennadii Constantino-politani; (f. 146^v) s. Athanasii ad Rufinianum; (ff. 146^v-147^v) s. Pauli; (ff. 147^v-148) ss. apostolorum Petri et Pauli; (f. 148^{r-v}) ss. Apostolorum communiter; (f. 148^v) chrysobull. de profugis; (f. 149^{r-v}) s. Basilii, de titulo et tempore peccatorum, de epitimiis; (ff. 149^v-150) s. Cyrilli Alexandrini anathematismi duodecim adversus Nestorium; (f. 150^v) Demetrii Cyziceni de Iacobitis, Armeniis; (ff. 150^v-151) de Massalianis, Bogomilis; (f. 151) Petri Antiochiae ad patriarcham Venetiae; (f. 151^v) Leonis Bulgariae de azymis; (ff. 151^v-152) s. Basilii adhortatio ad sacerdotem (op. cit., p. 391-392), (f. 152) ep. 93 abbreviata, (ib.) μδ' περι τῶν καταφρονούντων τῶν ἐπιτιμίων (op. cit., p. 415).

14 (ff. 152-154^v) με', Nicolai <III Grammatici> ad monachos hagioritas sub inscriptione ἐρωτήσεις κανονικαὶ — ἐπαπορήσαντας οὕτως, praemisso prologo ('Ἀπὸ τῆς καθ' ἡμῶν) ut in cod. Athon. Lavr. B 43 (Grumel, *Les Regestes*, n. 982; cf. cod. 828, f. 277); sunt ἐρωταποκρίσεις 17, ultima des. in vv. ὑπὸ μέρειν τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἐστίν.

15 (ff. 154^v-155^v) <Anastasio Sinaitae> quaestio 9 (M. 89, 409-412 C 8, 428 A-B 7).

16 (ff. 155^v-156^v) s. Nili de octo spiritibus malitiae cap. 1-3 (M. 79, 1145-1148).

17 s. Maximi (f. 156^v) cap. de caritate cent. I, 91 (M. 90, 1013-1016), (f. 157) cent. IV, 95; cent. II, 42 et 13; sequitur sententia Iohannis Climaci.

18, sub numeris μζ'-νζ' <florilegium de sacra eucharistia et communione>; auctores et opera quo modo sese excipiunt indicamus: (f. 157^{r-v}) Iohannis Carpathii ἀρχὴ τῶν περὶ τῆς ἀγίας κοινωνίας κεφαλαίων ('Ιωάννης ὁ Βοστρονήδος ἀνὴρ ἅγιος καὶ ἐξουσίαν ἔχων κατὰ πνευμάτων);

(ff. 157^v-158) Isaias abbas; (f. 158) Nilus abbas; (f. 158^{r-v}) s. Ioh. Chrysostomus; (ff. 158^v-159^v) vita s. Barsanuphii; (f. 160^{r-v}) Macarius; s. Ioh. Chrysostomus (f. 160^v, de sacerdotio VI, 4 [M. 48, 681]; ff. 160^v-161, in ep. ad Hebraeos: hom. 17 § 2-3 [M. 63, 130-131]); (f. 161) Dionysius Areopagita; s. Ioh. Chrysostomus (f. 161, in ep. ad Thessalonicenses: hom. 10 § 1 [M. 62, 456]; f. 161^{r-v}, in Iohannem: hom. 87 § 4 [M. 59, 472]; ff. 161^v-162, de sacerdotio III, 4-5 [M. 48, 642-643]); (f. 162) Anastasius patr. Antiochenus ἐκ τῶν πρὸς Σέργιον σχολαστικὸν ρν' κεφαλαίων. Ὁ τὸν ἄξιον — δεύτερον φαίνεται (Pitra, *Iuris eccl. II*, p. 276; cf. M. 89, 1288 CD); Isidorus Pelusiota (f. 162^v, ep. III 340 [M. 78, 999 B-D 2 quibusdam sub inscriptione καὶ μεθ' ἕτερα additis]; ff. 162^v-163, ep. III 364; f. 163, ep. I 349); (f. 163^{r-v}) dictum Marci abbatis; (ff. 163^v-164) vita Symeonis thaumaturgi; (f. 164) liber Geronticus, de Theodoro abbate; (f. 164^v) pratum <spirituale> (M. 87, 3088; cap. 199); (ff. 164^v-165) s. Nilus (ep. II, 294: M. 79, 345-348 A 2 καὶ συνεπισχύνουσιν); (f. 165) Cassianus, ἐκ τῶν πρὸς Λεόντιον παρὰ τῶν κατὰ τὴν Σκήτιν πατέρων (cf. cod. 431, f. 203); (ib.) s. Ephraem; (f. 165^v) Eusebius Alexandrinus (cf. M. 86, 416 D), (ib.) s. Basilii (reg. brev. tract. 310: M. 31, 1304), (ib.) Barsanuphii dictum; (ff. 165^v-166) liber Geronticus; (f. 166) Macarius Magnes (ed. Blondel, p. 107, 6-9); (f. 166^{r-v}) narratiuncula de monacho fidem titubante; (ff. 166^v-167) s. Ioh. Chrysostomus in Matthaem; (f. 167^{r-v}) Dionysius Areopagita (ep. 8, *Εἰ τοίνυν — τάξις ἐπὶ τάξιν*: M. 3, 1092 B 9-C 11, 1093 C 1-C 7; subditur scholion <s. Maximi>: M. 4, 549 D 12-552 A); (f. 168^{r-v}) s. Ioh. Chrysostomus περὶ ἐλεημοσύνης διδάσκων; (f. 168^v) Dionysius Alexandrinus (de Serapione; cf. ep. ad Fabianum § 4: ed. Feltoe, p. 19-21); (f. 169) liber Geronticus, (ib.) s. Basilii (ex ep. 93); (ff. 169-170) ἐρωταπόκρισις in I Cor. 11, 27; (f. 170) vita s. Matronae; (f. 170^{r-v}) vita s. Lucae iunioris; (ff. 170^v-171^v) s. Ioh. Chrysostomus, ex hom. 27 in I Cor. (M. 61, 230-232); (ff. 171^v-172^v) narratio de s. Euthymio; (ff. 172^v-173) s. Ioh. Chrysostomus, in Iohannem (hom. 46: M. 59, 260); (f. 173^{r-v}) s. Maximus, ex mystagogia (cap. 20 et 21: M. 91, 696-697); (f. 173^v) s. Athanasius; (ff. 173^v-174) Eusebius Pamphilus, ἐκ τῶν πρὸς Μαρίνον (? in II Reg. 12; inc. Ὁ Νάθαν διὰ τῆς εἰρημένης αὐτῷ παραβολῆς).

19 (ff. 174-183^v) ξ' Iohannis patriarchae Antiocheni de monasteris non tradendis, λόγος διαλαμβάνων — λαϊκοῖς καὶ λοιποῖς, ἐν κεφαλαίοις ἀριθμουμένοις ὀκτωκαίδεκα (M. 132, 1117-1149).

20 (ff. 183^v-185) ξα' Heraclii imperatoris (?) testamentum, ἐπιστολή 'Ηρακλείου τοῦ βασιλέως πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ms. (inc. 'Η θεία καὶ παναγία Τριάς, des. τρόποις δὲ ἀσέμνοισ μὴ ἐξακολουθεῖ; eadem fere, sub inscriptione Basilii paraenesis ad Leonem filium, apud M. 107, LVII-LX).

21 (ff. 185-188^v) Euthymii monachi contra Phundagiagitas (M. 131, 47-57; cf. G. Ficker, *Die Phundagiagiten*, Lipsiae 1908, p. 150-151); insequitur (ff. 188^v-189) nulla facta distinctione <Dionysii ps.-Areopagitae> de eccl. hierarchia cap. 7 § 8 et 9 (M. 3, 564-565).

22 Nicephori patriarchae CP. ¹ (ff. 191-192^v) de differentia inter imaginem et crucem Christi capitula decem (ed. Maius, *Spicilegium Romanum* X, 2, p. 157-160); ² (ff. 192^v-195) ξγ' canones LXI (iidem fere, quamquam ordine diverso apud M. 100, 852-861; Pitra, *Iuris eccl. Graec.* II, p. 327-335), additis (f. 195^v) sub nomine s. Basilii et numeris ξα'. ξβ' epistolis duobus. ³ ξδ' s. Theodori Studitae canones πδ', nempe (ff. 195^v-198) de confessione canones XXVII (M. 99, 1721-1729; ex hoc codice); (ff. 198-200) κη'-ον', qui respondent poenis monachorum quotidianis 16-65 (M. 1752-1757); (f. 200^{r-v}) οθ'-πδ'. ⁴ ξε' (ff. 200^v-201^v) monachorum poenae quotidianae XXV (cf. M. 1748-1752). Praemittitur (ff. 189-190^v) huius partis index uberior.

23 ξς' (ff. 201^v-202) <de pontificali dignitate>, nempe commentarium in canonem secundum synodi anni 879; ξζ' (f. 202^{r-v}) <de obtemperacione legibus ecclesiasticis debita>; citantur conc. oec. sextum, tomus unionis.

24 (ff. 202^v-203^v) s. Theodori Studitae ἐρωταποκρίσεις (M. 99, 1729-1733; ex hoc codice). Subnectitur, nulla facta distinctione (ff. 203^v-206^v) <Michaelis Ositae (?) epistola de sacra eucharistia> ut in codd. 430 ff. 121-125^v, 640 ff. 9-11 (Grumel, *Les Regestes*, n. 1022).

25 (ff. 206^v-208^v) Sisinnii patriarchae CP. ἔκθεσις κανόνων <39> de matrimoniis prohibitis; inc. 'Ημέρας ἐφ' ἱκανὰς, des. ἐγράφη ταῦτα καὶ ἐξαπεστάλη μὲν καὶ ἰνδ. τοῖς προγεγραμμένοις; eadem mutila et cancellata in Reg. gr. 57, ff. 402^v-403^v; cf. Grumel, *Les Regestes*, n. 805; in cod. 828 ff. 353^v. 352^{r-v} recensio altera; priores canones in f. 244^v averso. Adnectitur (f. 208) notitia de gradibus paenitentiae (cf. cod. 828, f. 282^v).

26 (ff. 208^v-209) ο', Theophili Alexandrini* de esu casei ut in cod. 573 f. 78^{r-v} sub inscriptione Θεοφίλου ἀρχ. 'Αλ. ἐν κυριακαῖς προσφώνησις ἐρμηνεύουσα τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐσθίμεν οἱ χριστιανοὶ τὸν τυρὸν καὶ τὸ ὠὸν τῆ τετραδί καὶ τῆ παρασκευῆ τῆς τυρινῆς διὰ τοὺς αἰρετικούς (cf. Ioh. Mercati, *Opere minori* IV, p. 120).

27 (f. 209) οα', de hominis aetatibus septem (βρέφος-πρεσβύτερος).

28 varia de disciplina matrimonii (cf. Pitra, *Iuris eccl. Graec.* II, p. 565), scilicet οβ' (f. 209^{r-v}) ex tomo, epistola et iudiciis synodalibus Sisinnii patriarchae capita tria (cf. Grumel, n. 804, p. 233); ογ' (ff. 209^v-210) de benedictione secundarum nuptiarum et de adulterio capita novem, (f. 210) de nuptiis contra parentum consensum benedictis (Εἰ ἱερεὺς τινὰς παρὰ γνώμην τῶν γονέων — εἴτε καὶ μὴ; cf. Grumel, n. 886), (f. 210^{r-v}) περὶ φαύλων γάμων διὰ συγγενείας κεκωλυμένων, ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ ἀγιωτάτου μητροπολίτου Φιλίππων (inc. Λαμπούδιος οὗτος [cf. Rhalli-Potli V, p. 92]), (f. 210^v) ex epistolis Michaelis patriarchae (Rhalli-Potli V, p. 47 et 46; cf. Grumel, n. 885, 883), (ff. 210^v-211) ex tomo synodico Iohannis <Xiphilini> (cf. Grumel, n. 896).

29 (ff. 211-213) οδ', Alexii Comneni novella 'Η μὲν παλαιὰ de sponsalibus (Zachariae a Lingenthal, *Ius Graecoromanum* I, Athenis 1931, p. 305-309; F. Dölger, *Corpus d. griech. Urkunden ... , Regesten*, n. 1116).

30 (f. 213^{r-v}) οε', Anastasii patriarchae Antiochiae narratio de dignitate sacerdotali (ed. Ioh. Mercati, *Opere minori* II, p. 437-438; cod. 720 ff. 77^v-78^v); sequitur (ff. 213^v-214) annotatiuncula de dignitate ἀρχόντων.

31 (ff. 214-215) ος', Constitutiones Apostolorum V, 17-20 et VII, 23 ab editionibus valde discrepantes; f. 215^v quaedam de azymis et contra Latinos.

32 (ff. 215^v-216^v) οζ', ἐκ τῆς Νικαίας συνόδου — διάταξις περὶ ἐορτῶν καὶ νηστειῶν καὶ περὶ τῆς τεσσαρακοστῆς τοῦ Πάσχα (cf. Const. Apost. V, 13-15); quibus addita est (ον', ff. 216^v-217) ἄλλη ἀπόδειξις Κλήμεντος (inc. Γίνωσκε εἶναι τὴν ἀρχὴν τῆς μ', des. δεχόμεθα εὐχαριστίας τὸ δῶρον).

33 (f. 217) οθ', περὶ λαϊκῶν νοθεσίας, ὅτι οὐ δεῖ ξυρᾶσθαι τὴν κεφαλὴν τὸν πώγωνα (cf. Const. Apost. I, 3, 9-11).

34 (ff. 217-218^v) π', mundi brevis computatio ab Adamo, et de Antichristo; imperator ultimus Michael Paphlago [1034-1040]; citatur Valens astronomus (cf. cod. 573, f. 109).

35 (ff. 218^v-229^v) πα', ἐκ τοῦ συνοδικοῦ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου πατριάρχ. 'Ιεροσολύμων, οὗ ἐπεμψεν ἐν 'Ρώμῃ περὶ τῆς παναγίας καὶ ζωοποιοῦ Τριάδος τοῦ — καὶ ἀγίου Πνεύματος. Post breve prooemium leguntur capitula κβ' (cf. epistola synodica ad Sergium apud M. 87, 3152-3160 B); πβ' (ff. 219^v-222) <eiusdem> de incarnatione capp. κβ' (M. 3160 C ss.) Subnectitur (f. 222) daemoniorum nomina, τὰ τῶν τελωνείων· τὸ τῆς καταλαλιᾶς — καὶ τοῦ προπέτου.

36 (ff. 222-233^v) πγ'-πε' <Euthymii Zigabeni panopliae dogmaticae> titulus 8 (M. 130, 257-296 C 2, paucis omissis).

37 (ff. 233^v-238^v) **Manuelis I Comneni**, revera synodi Constantinopolitanae propter illud « Pater meus maior me est » habitae actio secunda, 2 mart. 1166 (Maius, Script. Vet. nov. coll. IV, 1831, p. 37-54; cf. ff. 239^v-240).

In ff. 239 ss. diversis manibus ¹ (f. 239) synodi CP. [879-880] canon 3. ² (ff. 239^v-240) episcopi cuiusdam professio fidei, in qua impugnantur Eustratius Nicaenus, Michael protecdicus, Nicephorus magister rhetorum et Soterichus, amplectitur autem edictum (*νεαρά*) Manuelis; binae paginae a duobus librariis exaratae sunt; in fine: *ἐγράφη ταῦτα διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς ἱερομονάχου καὶ ὑποψηφίου τῆς ὁσιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς νήσων Λήμνου καὶ Ἰμβρον, Ἰακώβου μηνὶ φεβρουαρίου. ἰνδ. δ' ἔτους ςωκθ' (= 1321)*. ³ (f. 240^v) <quot canonum continent collectiones variae>, quarum prima canones Apostolorum, ultima Basilii epistolae. ⁴ (f. 240^v) orationes duae paenitentis (M. 88, 1925 et 1924 D). ⁵ (f. 241) <s. Iohannis Damasceni> dialecticae prooemium; abrumpitur in vv. *φληναφήματα ὡς ἂν τὸ ψεῦδος* (M. 94, 521-524 C 14). **Theodori Abucarae** ⁶ (f. 241^v) op. 32 (cf. cod. 790, ff. 173^v-174), ⁷ (ff. 241^v-242) op. 25 (M. 97, 1557-1561 C 11 τῷ γεννήτορι αἰεὶ προσεδρεύων), cui subnectuntur *ἐρωταποκρίσεις* breves de statu hominis. ⁸ (f. 242^{r-v}) s. **Maximi** (?) <de virtutibus>; inc. *Αἱ μὲν ἀρεταὶ ἐν ἡμῖν φυσικαὶ ὑπάρχουσι*, des. *πάθη ἰατροῦν ταῦτα ἐνομοθέτησεν*. ⁹ (f. 242^v) s. **Basilii** excerptum ex ep. 115 (M. 32, 529 C 9 ss.). ¹⁰ (ff. 242^v-243^v) τί τὸ καταληπτὸν κριτήριον τῆς ψυχῆς, nempe opusculum s. **Maximi** de anima (M. 91, 353 D 7-361) pluribus additis; abrumpitur in vv. *χωρῖσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ κυρίῳ ἡμῶν* (Rom. 8, 39). *περὶ δὲ κενοδοξίας* | .

In f. 244^{r-v} notitiae variae ad Russos praesertim pertinentes, atramento pallido descriptae, hodie plus minus evanidae et glutinatoris ferro mutilae (edd. M. Priselkov et M. Vasmer, in *Izvestiia Otd. Russk. iazyka i slov. Imp. Akad. Nauk* 1916 r., p. 49-61).

Ff. 245^v-246^v index latinus auctorum et rerum saec. XVI digestus, manu ut opinor *Ant. Aug(usti)ni ep(iscop)i Herden.* (f. 1) cuius liber fuit olim.

Libri partem praecipuam efficit series fasciculorum duplex ab eodem scriba exaratorum. Prior (ff. 15-38) constat fasciculis quaternionibus tribus, in quorum fine litteris rubris inter se colligatis: † *διὰ τοῦ Ἰσαὰκ ἐγράφη* †. Altera (ff. 39-238) fasciculos quaterniones *κε'* complectitur in prima et ultima singulorum signatos; in f. 238^v imo litteris rubris inter se colligatis: † *ἐτελειώθη διὰ τοῦ ἱερομονάχου Ἰσαὰκ* †. Inscriptiones, litterae initiales minio distinctae; chartae signum, littera *S* linea recta transversa (cf. Briquet 9013, 9017).

Ff. 1-14. 239 ss. pro custodia ut conicio adiuncta diversis manibus expleta, hodie conspurcata et male servata; f. 210^v monocondylium rubrum, *μητροπολίτης*.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, fibulis olim munitis, tesserae gentilitiae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra 840.

841 (olim 548). Saec. XIV-XV, chartae., mm. 285 × 210, ff. 218 (+ 157^a. 205^a. 212^a), linn. 32 (27 in ff. 183 ss.).

1 **Matthaei Blastaris** ¹ (ff. 1-151^v) syntagma alphabeticum rerum omnium quae in canonibus comprehenduntur (M. 144, 960-145, 212); ² (f. 151^v) officia magnae ecclesiae (*Ὁ μέγας οἰκονόμος — καὶ ὁ πριμκήριος τῶν πατριαρχικῶν νοταρίων*; cf. M. 157, 129), post quae inseruntur (ff. 151^v-152) **Nicetae metropolitae Heracleensis** responsa ad Constantinum episcopum, fere ut apud M. 119, 936-937; ³ (ff. 152^v-155^v) synopsis *κανονικοῦ* Iohannis ieiunatoris (inc. *Ἀλλὰ γὰρ καὶ κατὰ τὸν Νηστευτὴν θεῖον Ἰωάννην*, des. *τοῦτο πάντως παρεχωρήθη*; cf. M. 144, 955). In fine: *τέλος τῶν ἱερῶν καὶ θεῶν κανόνων*.

2 (f. 156) latinae dictiones praesertim iuridicae; prima *Ἀδνούμιον: κατ' ὄνομα διέρχεσθαι*, ultima *φούρτη: ἀγωγή κατὰ κλεπτῶν εἰς τὸ διπλοῦν* (cf. M. 144, 955).

3 (ff. 156^v-157) **Leonis** imperatoris *ὑποτύπωσις* de ordine ecclesiarum patriarchae CP. subiectarum: *Αἱ μητροπόλεις α' ἢ Καισαρία — γγ' ἢ Ἀπρως. Αἱ ἀρχιεπισκοπαὶ α' ἢ Βυζῆν — λθ' τὰ Μέτραχα* (cf. M. 107, 367-370).

4 (f. 158^v) **Antiochi** praef. praet. epistola ad Nestorium et Nestorii responsum (= Conc. Ephes. coll. Athen. 55 et 56; ed. E. Schwartz, *Acta conc. oec. I* 1, 7, 1929, p. 71).

5 confessio fidei ut in cod. 717 ff. 220^v-231, hoc est ^a (f. 159^{r-v}) ipsa *ἔκθεσις* septima synodo posterior, *Πιστεύω ὡς ἐβαπτίσθην εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς κ. τ. λ.*, ^b (ff. 159^v-164) ps.-Iustini expositio rectae fidei (M. 6, 1208-1240).

6 **Barlaami monachi** contra Latinos opuscula quinque: (cf. M. 151, 1251-1253), hoc ordine: ¹ (ff. 164-167^v) ad praecipua Latinorum argumenta (inc. *Ἐπι μὲν τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸν βίον ἀγώνων = op. 18*); ² (ff. 167^v-170) ad Nicolaum archiepiscopum, de primatu papae (inc. *Φῆς ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ τὸν πάπαν μὴ ὀρθόδοξον εἶναι = op. 21*); ³ (ff. 170-172) legatus, sive de Spiritu Sancto (inc. *Τεθέασαι τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἐναγχος τῷ τε πατριάρχῃ = op. 9*); ⁴ (ff. 172-173) refutatio epistolae legatorum (inc. *Ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς μίᾳ εἰσὶν ἀρχὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος = op. 8*), cui subnectitur brevis oratio (*Προάναρχε Λόγε Θεοῦ — τῇ ἀκαταλήπτῃ φιλανθρωπία σου*; cf. *Échos d'Orient* XXXIX, 1940, p. 120-123); ⁵ (ff. 173-176) de unione ecclesiarum (ed. C. Giannelli

in *Miscellanea Giovanni Mercati* III [*Studi e Testi* 123], p. 202-208). In fine sub nomine Κυρίλλου brevis expositio fidei in Trinitatem.

7 του εν αγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, revera Theodreti Cyri¹ (ff. 176-185^v) de sancta et vivifica Trinitate (M. 75, 1148-1189),² (ff. 185^v-203^v) de Incarnatione Domini (M. 75, 1420-1477); uterque tractatus ex hoc codice desumptus. De opere cf. E. Schwartz, *Zur Schriftstellerei Theodoret's*, apud *Sitzungsb. d. Bay. Ak. d. Wiss.*, 1922, p. 30-40. Capita 23-28 tractatus «de Trinitate» necnon 1 et 2 tract. «de Incarnatione» (M. 1177 D-1189, 1420-1421 A = ff. 183-186) comparant denuo in ff. 213-216^v.

8 (ff. 203^v-205^v) <de rebus ecclesiasticis in Armenia gestis, praesertim de Mahometanorum pertinacia et de ieiunio του Ἀρτζιβουρίου> (inc. Ἰστοίον ὅτι ὑπὸ Λέοντος του ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας, des. τούτους ἅπαντας ἐκ ψυχῆς υἰσῶ καὶ ἀπὸ καρδίας ἀποστρέφομαι).

9 (ff. 206-212^v) s. Basilio sermo de morte (coll. Symeonis Metaphrastae sermo 11; M. 32, 1256-1277).

F. 216^v declaratio signorum quattuor, quae in marginibus operum s. Gregorii Nazianzeni pingi solebant (cf. vol. II, p. 163).

Fasciculi viginti octo quaterniones (si excipias primum foliorum septem et ultimum ternionem) a diversis fortasse librariis sese excipientibus (cf. ff. 38^v, 91^v, 96) exarati, in prima et ultima singulorum pagina notati. Officinarum chartariorum signa: arcus (cf. Briquet 799), cervi caput (cf. 15557), forfices (cf. 3675), littera R cum cruce desuper (cf. 8932).

F. I nota 7 et inscriptio *Bibliothecae Ap(osto)licae*; inferius syllabus anno 1550 posterior: *Matthe(us) monach(us) de materi(is) sacror(um) canonu(m) et alia diuversa*. | . 548. Scriptura vacant ff. 157^a-158^r, 205^a, 212^a, 217, 218.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

842 (olim?). Saec. XVI, chartae., mm. 330 × 235, ff. II (add.). 271, linn. 30.

Canonica varia.

1 De conciliis notitiae duae, scilicet¹ (ff. 1^v-6) de oecumenicis septem διὰ τί καὶ ἐν ποίοις τόποις συνηθροίσθησαν καὶ τίνας ἀνεθεμάτισαν (inc. Χρῆ γνώσκω ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἀγία καὶ οἰκουμένη, des. τούτους οὖν ἀποβάλλεται ὡς ἐχθροὺς τῆς ἀληθείας);² (ff. 6-8^v) ἐτι περὶ ἀπασῶν τῶν συνόδων καὶ τῆς κατὰ χρόνον τάξεως αὐτῶν, inde ab Antiochena I usque ad Nicaenam II, addita conclusione de oecumenicis fere ut in codd. 640 ff. 360-368 et 828 ff. 282^v-286.

2 in Nomocanonem XIV titularum¹ (ff. 8^v-10) πρόλογος του συνθέντος τούς κανόνας εἰς τίτλους ἰδ', nempe praefatio Τὰ σώματα καταλλήλως (Pitra, *Iuris eccl. Graec.* II, p. 445-447),² (f. 10^{r-v}) praefatio [ann. 883] Ὁ μὲν παρῶν πρόλογος (Pitra, p. 448-449), addita in margine nota: ἐν ἄλλω ἀντιγράφῳ ἐπιγράφεται Φωτίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως,³ (ff. 10^v-11) praefatio Theodori Bestae collect. [cf. cod. 828 f. 286-339^v] ann. 1090, Γέγονε καὶ ταῦτα (Pitra, p. 449-450); de singulis cf. Zachariae von Lingenthal, *Die Griechischen Nomocanones*, p. 5-7, 13-14, 15-16.

3 (ff. 11-14^v) Tarasii patriarchae CP. epistola ad Adrianum (Pitra, p. 304-309).

4 alia canonica, quarum coniunctio vix apparet.¹ (ff. 14^v-22) concilium Carthaginense [ann. 256] praeside Cypriano (Rhalli-Potli, *Syntagma* III, p. 2-19); —² (ff. 22-23) s. Gregorii Nazianzeni carmen I 1, 12 de veris Scripturae libris vv. 6 ss. nota addita: ἀπαριθμήσας καὶ τὰ τῆς νέας γραφῆς βιβλία ὁ ἅγιος ἐπή(νε)γκεν ὅτι, εἴ τι τούτων τῶν ἀπαριθμηθέντων ἔξω ἔστιν, οὐ γνήσιον λογίζεται ἀλλὰ νόθον (Pitra I, p. 654-655); —³ (ff. 23-24) Amphilochei Iconiensis ex iambis ad Seleucum (p. 655-658); —⁴ (ff. 24-25^v) Gennadii CP. epistola encyclica πρὸς ἅπαντας — καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης (Pitra II, p. 183-187); —⁵ (f. 26) excerptum ex ep. 240 s. Basilio (Ἡ ἐπιστολή διαλέγεται περὶ του ὑπομένειν καὶ εὐχαριστικῶς φέρειν τούς πειρασμούς. εἶτα ὑπάγει· Τί πεπόνθαμεν — ἀθῶοι ἀπὸ του αἵματος τούτου: M. 32, 896 C 13-897 B 6); — de matrimonio: ⁶ (ff. 26-29) του αὐτου Ἰωάννου του Ζωναρά ἐκ προσώπου τῶν ἀρχιερέων περὶ του μὴ δεῖν δύο δισεξαδέλφους τὴν αὐτὴν ἀγαγέσθαι πρὸς γάμον, revera ni fallor commentarius de nuptiis gradus sexti (inc. Τοῖς προστασίαν ἐχειρισθεῖσι λαοῦ, des. εἰσὶν ἡμῖν οἰκείαι κηλίδες, οὐ δεῖ καὶ προσερανίζεσθαι); ⁷ (ff. 29-30) Sisinnii patriarchae tomus ann. 997, inde a vv. Ὁ πρὸς τὸν ἡμέτερον πόλεμον (M. 119, 733 A 4-740 C 15 nonnullis omissis); ⁸ (f. 30^{r-v}) Alexii patriarchae de septimo gradu κρίσις συνοδική (M. 119, 744; V. Grumel, *Les Regestes*, n. 844), ⁹ (f. 30^v-31) eiusdem Alexii responsum ad Theophanem Thessalonicae archiepiscopum (Grumel, n. 832); ¹⁰ (f. 31^{r-v}) Michaelis <Cerularii> ψῆφος de matrimoniis prohibitis (M. 119, 849-852; Grumel, n. 882), ¹¹ (ff. 31^v-32) ψῆφος de sacerdotis uxore adulterio polluta (M. 120, 749; Grumel, n. 883); —¹² (ff. 32-43) Iohannis patriarchae Antiocheni, de monasteriis laicis non tradendis, του ἀγιωτάτου — ἐν κεφαλαίοις ἢ συμπληρούμενος (M. 132, 1117-1149).

5 Iohannis Zonarae in sacros canones (M. 137-138; cf. codd. 827 et 828), praemissis titulo atque praefatione Ἡ δῆλωσις ut apud M. 137, 28. ¹ (ff. 43^v-60^v) in canones ss. Apostolorum; — ² (ff. 60^v-68^v) in canones conc.

Nicaeni I; — ³ (ff. 68^v-73) in canones conc. Constantinopolitani I; — ⁴ (ff. 73-78^v) in canones conc. Ephesini; — ⁵ (ff. 78^v-91^v) in canones conc. Chalcedonensis, cui subnectitur notitia de quinta et sexta synodis; — ⁶ (ff. 92-118^v) in canones conc. Trullani; — ⁷ (ff. 118^v-127^v) in canones conc. Nicaeni II; insequitur notitia brevis ad epistolam Tarasii pertinens; — ⁸ (ff. 128-134^v) in canones conc. CP. I-II; — ⁹ (ff. 134^v-136) in canones conc. CP. ann. 879; — ¹⁰ (ff. 136-142) in canones conc. Ancyrani; — ¹¹ (ff. 142-145) in canones conc. Neocaesariensis; — ¹² (ff. 145-149) in canones conc. Gangrensis, inserto supplemento [f. 148]; — ¹³ (ff. 149-151^v) in canones conc. Antiocheni; — ¹⁴ (ff. 154^v-163) in canones conc. Laodicensi; — ¹⁵ (ff. 163-171) in canones conc. Sardicensi; — ¹⁶ (ff. 171-212) in canones conc. Carthaginiensis anni 419; canonum numeri ab editione discrepant, interpretationes nonnullae sub nomine Balsamonis vulgatae sunt; — ¹⁷ (ff. 212^v-213) in causam Agapii et Bagadii de sede Bostrensi; — ¹⁸ (ff. 213-214^v) in epistolam s. Dionysii Alexandrini ad Basilidem; — ¹⁹ (ff. 214^v-220) in ep. s. Petri Alexandrini; — ²⁰ (ff. 220-223) in ep. s. Gregorii Thaumaturgi; — in epp. s. Athanasii ²¹ (ff. 223-225^v) ad Amunem, des. διὰ καὶ ἀνεγκλητον (M. 138, 560 C 5), ²² (ff. 225^v-226^v) festalem 39, ²³ (ff. 226^v-227^v) ad Rufinianum; — in epp. s. Basilii ²⁴ (ff. 227^v-234^v) canonicam primam, ²⁵ (ff. 234^v-242^v) canonicam secundam, ²⁶ (ff. 242^v-247^v) canonicam tertiam, ²⁷ (ff. 247^v-248) in ep. <IV> ad Amphiloichium (sub nomine Balsamonis apud M. 138, 809), ²⁸ (ff. 248-250^v) in ep. ad Diodorum, ²⁹ (ff. 250^v-251^v) in ep. ad Gregorium presbyterum, Γρηγόριος τις πρεσβύτερος — καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης κα(νὼν) γ' (M. 138, 824 C-825 C 4 sub nomine Balsamonis), ³⁰ (ff. 251^v-252) in ep. ad chorepiscopos primam atque ³¹ (ff. 252-253^v) secundam, ³² (ff. 253^v-254) in cap. 27 de Spiritu Sancto (M. 138, 848 B-D); subnectitur (ff. 254-255^v) <Balsamonis> commentarius in idem (Ἐν μὲν τοῖς προλαβοῦσιν ὁ ἅγιος εἶπε τὰ ἐξ ἀγράφου παραδόσεως παρατετηρημένα ἡμῖν, ἐνταῦθα δὲ καὶ αἰτίας λέγει δι' αὐτῶν — τῆς πίστεως μυστήριον: M. 138, 844 C 9-848 B 7).

Eidem Theodoro Balsamoni pertinent ut videtur interpretationes quae nulla facta distinctione subsequuntur (cf. cod. 828, ff. 261 ss.): ³³ (f. 255^v) in cap. 29 de Spiritu sancto; — ³⁴ (ff. 256-264^v) in ep. s. Gregorii Nysseni ad Letoium; — ³⁵ (ff. 264^v-266^v) in responsa canonica Timothei Alexandrini; — ³⁶ (ff. 267-269^v) in canones Theophili Alexandrini; — ³⁷ (ff. 269^v-271) in ep. s. Cyrilli ad Domnum (M. 138, 917-921). Zonarae index latinus in f. 271^v.

Codicem ex exemplo fenestris hiante (e. g. ff. 51^v. 70^v. 124^v. 150. 210^v. 211. 244^v) descripsit ni fallor Emmanuel Provatarius. Fasciculi triginta quattuor quaterniones, praeter κα' foliorum septem, in ultima pagina ima notis necnon primis fasciculi subse-

quentis verbis directe scriptis signati. Chartae signum corona cui superstat stella (cf. Briquet 4832).

F. I *Andreas Bonafides*; f. 1: αἱ ἐξηγήσεις εἰσὶν Ἰω(άννου) τοῦ Ζωναῆ; f. 1^v nomen possessoris: *Ant. Augustini ep(iscop)i Ilerden(sis)*.

Integumentum membranaceum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 842.

843 (olim 561). Saec. X, membran., mm. 275 × 200, ff. I (add.). 110, linn. 25.

1 Iohannis Scholastici collectiones iuris. ¹ synagogae I titulorum (ed. Vl. Benešević in *Abhandl. d. Bay. Akad.*, 1937) fragmenta duo: ^a (ff. 1-24^v) tit. 32 inde a vv. fere detritis εἰς τοὺς πτωχοὺς γινομένης (op. cit., p. 98, l. 19) usque ad illa tit. 40 εἴτε ἤρξεν τῆς πλήγης, εἴτε ἡμύνατο (p. 125, l. 11), ^b (ff. 25-32^v) inde a οἶκω ἐσθίειν καὶ ἀκούβιτα στρωννύειν (tit. 47; p. 146, l. 7). Scholia in margine ff. 9. 9^v. 10. 11^v. 26. 29^v (op. cit., p. 161, 170, 175, 176, 183); in fine (f. 33): κανόνες τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἀγίων ἰ' συνόδων, καὶ τοῦ ἀγίου Βασιλείου εἰς Ν τίτλους δηρημένοι. Adnectitur (f. 33^v) decretum concilii Nicaeni de sancto Paschate (Pitra, *Iuris eccl. Graec. I*, p. 435-436. ² collectio LXXXVII titulorum (Heimbach, *Anecdota II*, Lipsiae 1840, p. 202 ss.), scilicet ^a (ff. 34-41) capitulorum index, τῶν ἐγκειμένων μετὰ τοὺς κανόνας τῶν δέκα συνόδων νεαρῶν διατάξεων τὰ κεφάλαια ms., ^b (ff. 41-48^v) capita 1-13 καὶ ὅθεν ποιήσοιτο τὴν τούτων ἀπόδοσιν (Heimbach, p. 208-213, l. 10 ab imo), ^c (ff. 49-54) cap. 73 inde a vv. περιουσία μετὰ τοῦ μοναστηρίου — 87 (Heimbach, p. 230, 9-234). Scholia in ff. 43^v. 46. 47^v. 50. 50^v; in fine (f. 54): τέλος τῶν πζ' κεφαλαίων. ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων. τῶν περι ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως. (f. 54^v): ἐπληρώθη σὺν Θεῷ ἡ συναγωγή τῶν θείων κανόνων ἐν πενήκοντα τίτλοις δηρημένη. καὶ ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων τὰ πζ' κεφάλαια. Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἀπο σχολαστικῶν.

² epistolae canonicae: ¹ (ff. 54^v-66) s. Basilii ep. 188 (can. 1; Pitra I, p. 576-585); ² (ff. 66-78^v) s. Gregorii Nysseni ad Letoium (Pitra, p. 619-629); scholium aetatis posterioris in f. 67; ³ (ff. 78^v-81^v) Timothei Alexandrini responsa canonica 1-15 sub inscriptione Τιμοθέου ἀρχ. Ἀλεξανδρείας τῆς δευτέρας συνόδου ἐρωτήσεις (Pitra, p. 630-634, l. 1 καὶ τί περὶ τούτου ἀποκρινοῦμαι οὐχ εὐρίσκω); s. Basilii ⁴ (ff. 81^v-83) ep. 55 (can. 6; Pitra, p. 605-606), ⁵ (ff. 83-84^v) ex capite 27 libri « de Spiritu Sancto » (Τούτου χάριν πάντες μὲν ὁρῶμεν — εἰς οὐρανὸν ἀνεκλήθημεν: M. 32, 189 C 3-192 C 10); ⁶ (ff. 84^v-88^v) s. Gregorii Neocaesariensis Thaumaturgi epistola (Pitra, p. 562-565); ⁷ (ff. 88^v-92^v) s. Athanasii ep. ad Amunem (Pitra, p. 567-570); ⁸ (ff. 93-98) s. Dionysii Alexandrini ep. ad Basilidem, τοῦ — Ἀλεξανδρείας

περὶ τοῦ ποίαν ὥραν τοῦ ἁγίου σαββάτου ἐπιφωσκούσης τῆς ἁγίας κυριακῆς χρῆ
 ἡμᾶς ἀπονησιζέσθαι τῇ νυκτί cod. (Pitra, p. 541-545); s. Basilii ⁹ (ff. 98-106)
 ep. 199 (can. 2; Pitra, p. 586-594); desiderantur vv. τῶν οἰκῶν ἐ]αυτοῦ ἀπο-
 πέμψει — τῶν ἀπαιδευτῶν προσευχῶν (p. 589, l. 4-590, l. 4 ab imo) duobus
 foliis post 101^v deperditis, ¹⁰ (ff. 106-110) ex cap. 27 libri « de Spiritu
 Sancto » (M. 32, 188 A 5-189 A 4, 189 B 10-193 B 5; Pitra, p. 609-612),
¹¹ (f. 110^{r-v}) ex cap. 29 (M. 200 B-C 14; Pitra, p. 612).

Codicis maxima cura in Asia ni fallor descripti reliquiae, scilicet fasciculi qua-
 terniones tres (ff. 1-24), alii tres (ff. 25-48), octo denique item quaterniones si excipias
 penultimum nunc foliorum sex (ff. 49-110). Inscriptiones caractere semiunciali exaratae,
 litterae initiales maximae coloribus rubro et flavo distinctae, accentus et spiritus ex
 more antiquo non semel appicti.

Lineae duae latino-italicae f. 42^v. Tabulae priori aversae agglutinavi syllabum
 anno 1550 nuper repertum: *Canones ecclesiastici et alia.* | . 561. In f. I indiculus brevis
 a L. Allatio ut videtur digestus.

Integumentum membranaceum; in dorso tesseræ gentiliciæ Pii IX et Ioh.-Bapt.
 Pitra card. bibliothecarii.

844 (olim 562). Saec. XIII-XIV, chartac., mm. 325 × 235, ff. 465, linn. 33.

1 Theodori Balsamonis expositio canonum, ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων
 κανόνων — Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς. ¹ (ff. 1-75^v)
 in Nomocanonem XIV titulorum (M. 104, 976-1217); in fine: τέλος σὺν Θεῷ
 τῶν δέκα πρὸς τοῖς τέσσαρσι τίτλων τῶν παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου ἐκείνου πατριάρ-
 χου κυροῦ Φωτίου συγγραφέντων, deinde subscriptio (v. infra). ² (ff. 76-78^v)
 in monachorum interrogationes et Nicolai patr. responsa (M. 138, 937-949).
³ in canonum collectionem (M. 137, 36-138, 936; canones integre citantur),
 scilicet: (ff. 79-99^v) in canones Apostolorum; — (ff. 99^v-108^v) in canones
 conc. Nicaeni I; — (ff. 108^v-113^v) in canones conc. Constantinopolitani I;
 — (ff. 113^v-117) in canones conc. Ephesini; — (ff. 117-130^v) in canones
 conc. Chalcedonensis; commentario canonis 17 praemittitur [ff. 124^v-125]
 <Constantini Ducae novella ann. 1065> de Nicolao Hagiotheodorita Athenarum
 metropolita (Rhalli-Potli, Syntagma V, p. 274-276; F. Dölger, *Regesten*,
 nn. 960, 961; Jus graecoromanum I, Athen. 1931, p. 276-278); canonis 25
 adiungitur [f. 128] ἐτέρα ἐρμηνεία; — (ff. 130^v-131) de quinta et de sexta syno-
 dis; — (ff. 131-184^v) in canones conc. Trullani; additiones pluras exhibet
 noster, easdem quae vulgatae sunt ex cod. Bodleiano, e. g. f. 134^v (M. 523
 n. 55), f. 138 (M. 553), f. 148^v (M. 631 n. 14), f. 150^v (cf. M. 640 A 12-15),
 f. 168^v (M. 771 n. 85), f. 182^{r-v} (M. 856-857); — (ff. 184^v-205) in canones

conc. Nicaeni II; subnectitur (ff. 205-207^v) Tarasii epistola (Pitra II,
 p. 304-309) in ff. 207^v-208 commentario aucta (M. 138, 936-937); —
 (ff. 208-221) in canones conc. Constantinopolitani I-II; — (ff. 221-222^v) in
 canones conc. CP. anni 879; — (ff. 222^v-224) in canonem I conc. Carthaginen-
 sis anni 256; — (ff. 224-232^v) in canones conc. Ancyran; — (ff. 232^v-237) in
 canones conc. Neocaesariensis; — (ff. 237-241) in canones conc. Gangren-
 sis; praebet prologus eadem fere quae leguntur (M. 1233-1237) sub nomi-
 nibus Balsamonis et Zonarae; — (ff. 241-249^v) in canones conc. Antio-
 cheni; — (ff. 249^v-256^v) in canones conc. Laodicensi; desideratur interpre-
 tatio canonis ξ'; — (ff. 256^v-267) in canones conc. Sardicensi; —
 (ff. 267-338) in canones conc. Carthaginensis anni 419; — (f. 338^{r-v}) in cau-
 sam Agapii et Bagadii; — (ff. 339-342) in ep. s. Dionysii Alexandrini ad
 Basilidem; — (ff. 342-348) in canones s. Petri Alexandrini; — (ff. 348-353^v)
 in ep. s. Gregorii Thaumaturgi; — in epp. s. Athanasii (ff. 353^v-355^v) ad
 Amunem, (ff. 355^v-356) festalem 39, (ff. 356-357^v) ad Rufinianum; —
 in epp. s. Basilii (ff. 357^v-367^v) can. primam, (ff. 367^v-382) can. secun-
 dam, (ff. 382-394) can. tertiam, (f. 394^{r-v}) de ciborum differentia (= ep. 236
 § 4), (ff. 394^v-396^v) de eo qui duas sorores in matrimonium duxit
 (= ep. 160), (ff. 396^v-398) ad Gregorium presbyterum (= ep. 55), (f. 398^{r-v})
 ad chorepiscopos (= ep. 54), (ff. 398^v-399^v) ad chorepiscopos (= ep. 53)
 (ff. 399^v-402) ex capp. 27 et 29 « de Spiritu sancto »; — (ff. 402-413) in
 ep. s. Gregorii Nysseni ad Letoium; — (ff. 413-416) in canones Timothei
 Alexandrini; — (ff. 416-419) in canones Theophili Alexandrini, nempe
 edictum, commonitorium, narrationem de Catharis, epp. Agathoni et Me-
 nae; — in epp. s. Cyrilli Alexandrini (ff. 419-420^v) ad Domnum, (f. 421)
 ad episcopos Libyae et Pentapoleos; — (f. 421^v) in carmen I 1, 12 s. Gre-
 gorii Nazianzeni, de veris Scripturae libris; — (f. 422^{r-v}) Amphilo-
 chii Ico-
 niensis ex versibus ad Seleucum, sine commentario; — (ff. 422^v-423^v) in
 epistolam encyclicam Gennadii CP.; — (ff. 423^v-424) in ep. s. Basilii ad
 Nicopolitanos (M. 138, 933-936). In fine (f. 424) ἐπίλογος τοῦ αὐτοῦ ἀγιωτάτου
 πατριάρχου Ἀντιοχείας διὰ στίχων ἱαμβικῶν, nempe versus 44, quorum pri-
 mus Τὴν μωσαϊκὴν ἀναμετρήσας πλάνην, ultimus ἀπηγορεύθη μὴ μάτην γονυκλί-
 τει. In plurimis noster cum codice Bodleiano (cf. supra conc. Trullanum)
 consentit.

2 (ff. 424^v-455) ἐνταῦθ' ἀπαρχὴ τοῦ νόμου τοῦ προχείρου, imperatorum
 Basilii, Constantini et Leonis Prochiron (ed. C. E. Zachariae, Heidel-
 bergae 1837; Jus Graecoromanum II, Athenis 1931, p. 114-227).

3 leges militares; sunt capita νς' hoc ordine: (f. 455^{r-v}) πίναξ,

(ff. 455^v-457^v) ipsa capita sub inscriptione *περὶ στρατιωτικῶν καταστάσεων καὶ ἐπιτιμιῶν ἐκ τοῦ 'Ρούφου καὶ τῶν τακτικῶν* (cf. *Ecloga ad Prochiron mutata* [= *Ius Graecoromanum VI*, Athenis 1931, p. 292-293 nn. 1-12]; *leges militares* [ed. W. Ashburner, apud *Ius Graecor. II* p. 75-77]; *Ioh. Leunclavii, Iuris Graeco-Romani tam canonici quam civilis ...*, Francofurti 1591-1596, II, p. 249-255).

4 (ff. 457^v-461) *lex agraria* (cf. *Leunclavius*, p. 256-265; *cod.* 690, ff. 261-264).

5 (ff. 461-465) *lex navalis Rhodiorum*, hoc ordine: praefatio *Τιβέριος Καῖσαρ*, capitulum indiculus, ipsa *lex* (*Leunclavius*, p. 265-277; *ecloga ad Prochiron mutata*, tit. 40 [= *Ius Graecoromanum VI*, p. 312-318]; W. Ashburner, *The Rhodian sea-law*, Oxonii, 1909; *Ius Graecor. II*, p. 93-103, recensio I).

Partes duae ab uno eodemque librario descriptae. Prior (ff. 1-78) fasciculos complectitur decem, quaterniones excepto ultimo ternione, in principio et in fine signati. Subscriptio (f. 75^v): † Παρακαλῶ δὲ τοὺς ἀναγινώσκοντας ἅπαντας ὀρθοδόξους χριστιανοὺς ὑπερέχουσαι ἀπὸ ψυχῆς ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Ἀναστασίου ἱερομονάχου τοῦ πικλήν Βουρδῆ, μετὰ καὶ τοῦ προτρέψαντός με γράψαι τοῦτο, ἀγιωτάτου μου πατρὸς κυροῦ Κασσιανοῦ ἱερομονάχου, τοῦ καὶ χρηματίσαντος καθηγουμένου ἀρχιμανδρίτου καὶ μεγάλου πρωτοσυγκέλλου τῶν ἁγίων μονῶν, τῆς ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων διακειμένης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ἀκαταλήπτου καὶ τῆς ἐν τῷ ὄρει τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου διακειμένης μεγάλου ἀρχιστρατήγου τῶν ἄνω δυνάμεων Μιχαήλ, ὕστερον δὲ καὶ ψήφω θείᾳ γεγονότος ἀρχιερέως τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας † δόξα τῷ ἁγίῳ μου Θεῷ, ἀμήν. De monasterio s. Michaelis archangeli in monte Auxentii cf. J. Pargoire, *Rev. de l'Orient chrétien* VIII, 1903, p. 560-569.

Pars altera (ff. 79 ss.) fasciculis constat μθ' propria enumeratione signatis, quaternionibus praeter ultimum binionem. Utriusque partis scriptura accurata; litterae initiales maximae, inscriptiones rubro pallidior distinctae. F. 119 manu recentiore lectoris iudicium (in M. 137, 400 A 6-9): ἀσύμφορα Βαλσαμῶνος ὧδε γρα. Loci nonnulli stylo plumbeo temporibus nostris insigniti.

Integumentum ex corio rubro; in dorso tesserae gentiliciae Innocentii XI et Laurentii Brancati de Laurea card. bibliothecarii.

845 (olim 563). Saec. XII, membran., mm. 232 × 170, ff. I (chart. add.), 141 (+ 57^a), coll. 2, linn. 30.

Manuale legum, provinciae Calabriae consuetudinibus aptatum.

1 (ff. 3-90) *Prochiron legum* (edd. F. Brandileone et V. Puntoni ex nostro, *Istituto storico italiano, Fonti per la storia d'Italia* N° 30, 1895); excerpta, introductione et anglica interpretatione aucta, vulgavit E. H. Freshfield, *A provincial manual of later Roman law*, Cantabrigiae 1931.

Praemittitur (ff. 1^v-2) index aevi posterioris [tit. α'-λζ'] saec. XIX ineunte completus.

2 (ff. 90-95) *κεφάλαια ἀπὸ νόμου γεωργικοῦ κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῆς 'Ιουστινιανοῦ βίβλου* (cf. *cod.* 844 ff. 457^v-461, *ecloga ad Prochiron mutata* titt. 25 et 26); in fine: *βιβλίον μζ' τοῦ βασιλ(έως) 'Ιουστινιανοῦ τοῦ αἰοιδῆμου*.

3 *λέξεων 'Ρωμαίων series tres* ¹ (ff. 95-101) *inc. 'Ανναλίων: λεγάτων, αἰτίσεων, des. ὡς φιδεκομίσσου: ὡς πίστει βαλλομένου*, ² (ff. 101^v-103) *Τίτλος προγραφῆκόμ: πλάτιος πληρωσις. "Οτι ἐν τῇ Σκυθία καὶ εἰς τὰ ἀρκτῶα μέρει — καὶ τὰ ἐκ τῶν τρίχων συντιθέμενα κυλίκια λέγονται*, ³ (ff. 103-104^v) *Λέωντος ἐπιλοίπων, οὗ ἡ ἀρχὴ 'Ανναλίωχου: ἐνχρονία: ἀδοπτίω: τεκνοποίημα, des. ὡς κολου μαξ: ὡς σου(σ)πεκτον*, cf. *cod.* 852 f. 438.

4 (ff. 104^v-105^v. 107-113) *lex navalis Rhodiorum*; cf. *cod.* 844, ff. 461-465 omittitur praefatio.

5 *leges variae*: (f. 113) de rapina fluminis et de mortuo inferendo; (f. 113^v) de muneribus socrorum atque capitula 30-39 ex *ecloga ad Prochiron mutata*, tit. 18; (ff. 113^v-114) *περὶ εὐνούχων* (cf. *Basilic.* XXXIII, 1, 51); (ff. 114-115^v) *τίτλος λζ' Ποινάλιου περὶ αἰρετικῶν — ἀνδράποδον* (cf. *ecloga ad Prochiron mutata* tit. 36).

6 (ff. 116-139) *Michaelis Pselli synopsis legum* (M. 122, 925-974).

7 (ff. 139^r-v) *Menandri sententiae monostichae* (Meineke, *Fragmenta poetarum comediae novae IV*, Berolini 1841, p. 341 ss.) 29. 76. 105. 119. 143. 196. 207. 232. 268. 273. 316. 358. 375. 390. 423. 453. 473. 502. 550; *ultimae, Σ-Ω*, in ed. citata non reperiuntur; *suprema 'Ως ἄνθος ἀγροῦ πᾶσα γήινος φύσις*.

8 (ff. 139^v-140) *περὶ νόμου δικαιοσύνης*, in summo folio *γνώ(μαι) τοῦ θεολόγ(ου)*, nempe *sententiae septem de lege* (*inc. Νόμοι ἀληθέστατοι οἱ δικαιοτάτοι*, *des. ὃν γὰρ πάντες φοβοῦνται, πάντας φοβεῖται*).

9 (ff. 140^r-v. 106) *fragmenta duo de theoreto et de hypobolo* (cf. F. Brandileone, apud *Atti della R. Acc. dei Lincei* ann. 1885-86, *Rendiconti* II, p. 260-272, 281-284).

10 (ff. 106^r-v. 141) *Rogerii regis Siciliae novella ann. 1150, Τὰς διατριβὰς ποιουμένου*; quae praebet f. 106^r-v vulgavit B. Capasso [*Novella di Ruggiero re di Sicilia e di Puglia*, in *Atti dell'Accad. Pontaniana IX*, Neapoli 1867, p. 28-30] reliqua non suspicatus; novellam integram ex *cod. Marciano 172* idem vir doctus typis commisit (*op. cit.*, p. 25-28), nonnulla de codice praemittens; Brandileone, *op. cit.*, p. 279-281.

Fasciculi duodeviginti quaterniones (exceptis 15 et 18 ternionibus) atque folia duo praevia (1 et 2). Litterae initiales rubrae necnon flavo colore tactae ea qua delectaban-

tur Italo-Graeci ratione. F. 1 manu saec. XV: *Ius canonicum*; eadem inscriptio manu posteriore f. 3 (cf. index librorum Sixti IV apud Muntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 237: «Jus canonicum. Ex membr. in nigro»). In charta principio libri agglutinata (f. I) index latinus saec. XVIII. Ff. 1 et 141 sigillum Bibl. Nat. Paris. rubro impressum.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis additum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

846 (olim 564). Saec. XII, chartac., mm. 310 × 250, ff. 95 (+ 17^a), linn. 30.

Legum civilium collectiones variae ad res ecclesiasticas pertinentes. ¹ (ff. 1-15) *Iohannis Scholastici* collectio LXXXVII capitulorum (Heimbach, *Anecdota II*, 1838, p. 202-234) duobus scholiis additis «privata» et «largitiones» spectantibus. ² (ff. 15-43) collectio XXV capitulorum ex novellis Iustiniani (op. cit., p. 145-201). ³ collectio tripartita (Gul. Voelli et H. Iustelli *Bibliothecae iuris canonici veteris tomus secundus*, Lutetiae Parisiorum 1661, p. 1223-1361; cf. Pitra, *Iuris eccl. Graec. II*, p. 410-416; Zachariae, *Die Griechischen Nomocanones*, p. 7), scilicet: ^a (ff. 43-72) liber primus, ex lib. I Codicis, praemisso indice titulorum XIII, unicuique additis paratitlis; ^b (ff. 72-75^v) liber secundus, ex Digestis et Institutis; ^c (ff. 75^v-92^v) liber tertius, ex Novellis, praemisso titulorum III indice, paratitlis in fine titt. II et III additis.

Sequuntur in chartis mutilis et turbatis *Heracii* novellae tres, hoc est ^a (ff. 92^v-93^v) nov. *Οὐκ ἀλουργίς* usque ad vv. *πανευδαίμονα πόλιν, οὐδὲ καθ' ἑτέρον τινα* (Voelli Iustelli op. cit., p. 1361-1364, 15; F. Dölger, *Regesten*, n. 199), ^b (ff. 95^{r-v}, 94^{r-v}) nov. *Καὶ τοῖς ἄλλοις κατάλληλον* (Dölger, n. 165) inde a vv. *καὶ τὰ νῦν δοκιμασθέντα* (p. 1366, l. 11 ab imo — 1370), ^c (f. 94^v) nov. *Καὶ τὰ καλῶς* (Dölger, n. 175) usque ad illa *καὶ τοὺς τὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας ὀφφίκια μετερχομένους* (p. 1371).

Liber olim, ut mihi videtur, codd. Paris. 1326 et 1334 similis, nunc vero mutilus, parte ultima sola superstite. Fasciculi 13 quaterniones (si excipias primum nunc foliorum sex, ultimum foliorum duorum) in prima singulorum pagina summa ab origine signati (cf. f. 15), longe posterius autem *a1-n2* eadem pagina ima notati. Inscriptioes, litterae initiales rubro colore exaratae.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, corrigiis olim munitum. In tabula anteriore aversa, manu coaeva: *Compendiu(m) legu(m) Imperatoriar(um) / quae Iuri canonico co(n)sentiu(n)t et faue(n)t. multa in fine huius libri d(e)siderant(ur)*; inferius libri positio antiqua: *Ἰ. 12. 6 Plu. secr* et syllabus anno 1550 posterior: *Diuersae constitutiones | Iustiniani . | . 564*. In dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 846.

847 (olim 575). Saec. XV, chartac., mm. 225 × 145, ff. I (add.). 281 (+ 140^a, 169^{a-b}, 228^a, 248^a, — 176. 177 omissis), linn. 25-27; in duas partes dispertitus (II = ff. 138 ss).

¹ (ff. 26-169^v) *Epanagoge legis Basilii et Leonis et Alexandri scholiis aucta* (ed. Zachariae a Lingenthal, *Collectio librorum iuris graecoromani ineditorum*, Lipsiae 1852, p. 65-217; *Jus graecoromanum II*, Athenis 1931, p. 236-368); praemittitur XL titulorum *πίναξ*, omittitur praefatio; subnectitur (ff. 169^v-179^v) *τίτλος μα'*, lex navalis Rhodiorum cum prologo *Τιβέριος Καῖσαρ* (cf. cod. 844, ff. 461-465).

² *ἐκλογὴ ὠφέλιμος ἐκ τῆς βιβλίου τῶν παραλλήλων*, hoc est: ¹ (ff. 179^v-180) *πίναξ* capp. *ογ'*; ² (ff. 180-227^v) <s. *Maximi* locorum communium excerpta seu editio brevior>, cuius ordo capitibus 1-4. 6. 5. 7-68. 70. 69. 71 vulgatis (M. 91, 721-1017) respondet; addita sunt ³ (ff. 227^v-228) cap. *οβ' περὶ ἡσυχάζόντων*, ⁴ (ff. 228-229) *ογ' περὶ πειρασμοῦ*, in cuius medio adhortatio ad *μέλιτταν τὴν μέλιτος μελιτοτέραν* accipiendam, ⁵ (ff. 229^v-242^v) supplementa capp. 1-15 (cf. M. 91, 725 AB-816 B 5).

³ (ff. 243-249^v) epistolares characteres seu epistolae christianae ficticiae; folio uno inter 242^v et 243 deperdito inc. mut. *τὰ πταίσματα. καὶ ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ*. Subsequuntur epistolae ad imperatricem, ad patriarcham, ad diversos imperialis familiae, ad episcopum, ad archimandritam, ad patrem spiritualementem, ad monachum, ad ascetam, ad ducem, ad amicum, ad exactorem.

⁴ (ff. 250-255^v) *γνωμικὰ τοῦ φιλοσοφωτ(ά)τ(ου) κῦρ Συμεῶν τοῦ λογοθέτου καὶ Μεταφραστοῦ*; inc. *Ὁ γὰρ στύφων ἐν καιρῷ λόγος*, des. *Οὐ πάντες πάντας σώζειν ἀπαιτούμεθα, ἑαυτοὺς δὲ πάντως πάντες*, addito Is. 3, 16 et 24. Subnectuntur alia manu ^a (f. 255^v) <*Theophylacti Simocati* ep. 75> (Hercher, p. 784); ^b (ff. 255^v-256) s. *Basilii* ep. 365 (M. 32, 1108-1109 A 14 *καὶ πᾶσαν χλοηφόρον*); ^c (ff. 256^v-257^v) ep. anonyma (inc. *Ὅτι πάλαι ἠγγόουν ὅπως ποτ' ἔχεις ἐπιθυμῶ*, des. *καὶ τοῖς ὅλοις συναλγοῦντα ἔχων ῥᾶστα φέροις τὸ δεινόν*).

⁵ (ff. 258-260^v) *Andronici senioris* novella an. 1306 (*Jus Graecoromanum I*, Athenis 1931, p. 533-536; cf. K. Triantaphyllopoulos, *Die Nouvelle des Patriarchen Athanasius über die τριμοιρία*, apud *Byz.-neugr. Jahrb.* VIII, 1931, p. 136-146).

⁶ (ff. 260^v-271^v) *Niphonis I patriarchae CP. γεγωνὸς τόμος εἰς τὸ μὴ ἐπὶ χρήμασι χειροτονεῖσθαι, ἐπὶ τῶν αὐτῶν βασιλέων*, hoc est patriarchalis decisio oct. 1311 ut legitur in fine. Inc. *Εἰ δὲ φροντίζειν ἦν ἡμῖν, εἰ δὲ σπουδάξαιεν*, des. *οὐπὲρ δικαίως ἐκπέπτωκεν*. Subscriptiones: *Νίφων... πατριάρχης, ὁ Ἡρακλείας — ὁ Ξανθείας † μηνὶ ὀκτ. ἰνδ. θ' †*; inseritur [ff. 262-267^v] epistola

Tarasii ad Adrianum (M. 98, 1441-1452), citatur [ff. 268^v-269^v] Iustiniiani novella 137. Eidem synodo pertinere quae subsequuntur, (f. 271^v) de administratione ecclesiae Ancyranae curis Gangrensis metropolitanae a sede amoti commissae, dubius haereo.

Folia nonnulla, tam in principio quam in fine libri addita, chartis translucidis nunc croceis saepius refecta, haec praebent, quae pro viribus percenseo: ¹ (ff. 1-2, ex codice liturgico avulsa) officium confessoris; inc. mut. <ὑπερεπέ>ρίσειεν ἡ χάρις, καθὼς ὁ ἀπόστολος διδάσκει; leguntur I Cor. 12, 7-11 et Marc. 8, 34-9, 1; alia manu (f. 2^v) Sap. 9, 1-6. ² (ff. 3-25) Michaelis Pselli synopsis legum (M. 122, 925-974 A 3) versibus nonnullis inter 943 B 2 et 948 B 1 [f. 12^{r-v}] omissis; sequitur (f. 25) locus Ieremiae prophetae*. ³ (f. 25^v) ἐρωταποκρίσεις brevissimae: de Nazaraeorum caesarie radenda [Num. 6, 18], de acervis et puteis testimonii [Gen. 31, 47 et 21, 32], I Reg. 17, 45-46, in iuramentum Davidis de Nabal [I Reg. 25]. ⁴ (ff. 255^v-257^v) vide supra. ⁵ (f. 271^v) vide supra. ⁶ varia sine ordine manibus variis perscripta: ^a (f. 272) sententia de εὐφοβία; ^b (f. 272) de Alexandro Helenam rapienti, nempe excerptum abbreviatum ex Libanii declamatione 3 [legat. Menelai], cui subnectitur (f. 272^{r-v}) responsum meretricis conversae; ^c (f. 272^v) remedium; ^d (ff. 272^v-273) oratio ad Deum pro imperatoribus; ^e (f. 273) versus octo de onagro leoninam pellem induto (cf. Aesopi fab. 268); ^f (f. 273) de vitae humanae inconstantia; ^g (f. 273^v) de Flaviano archiepiscopo CP.; ^h (ff. 273^v-274) <de anima a corpore soluta>; refutantur Epimenidae et Aristaeae narrationes (inc. 'H [?] κατὰ τὸ λογικὸν ἐνέργεια καὶ θεωρητικὴ χρῆσις, abrumpitur in vv. χρόνω τιμὴ μετρίω); ⁱ (f. 274^v) paenitentiae publicae gradus (cf. cod. 828, f. 282^v); ^k (ff. 274^v-275) Basillii et Libanii epistolae (Foerster XI, p. 583 ss., nn. 9. 19. 20. 22. 21); ^l (f. 275) sententia περὶ πενίας; ^m (ff. 275^v-276) sententiae variae, inter quas una Evagrii, altera Homeri; ⁿ (f. 276) in II Reg. 5, 8 (cf. Theodreti quaest. 16; M. 80, 608-609); ^o (ff. 276^v-277^v) de verborum quorundam declinatione seu coniugatione; ^p (ff. 277^v-279) apophthegmata, narratiunculae philosophico-christianae; primum de Alexandro, ult. de morte tremenda; ^q (ff. 279^v-281^v) μνηολόγιον περὶ ἀσθενούντων ἀνθρώπων, seu infirmorum habitus per singulos mensis dies, insertis opellis (f. 280^v) περὶ τοῦ τῆς φλεβοτομίας αἵματος atque (f. 281) περὶ οὖρων; f. 281^v remedia (?) signis arcanis exarata.

Codicis partem praecipuam (ff. 26-271) efficiunt fasciculi triginta unus quaterniones (si excipias ιε' quinionem, κη' olim quinionem nunc foliorum novem [uno post 242^v deperdito], λ' nunc foliorum septem [262 et 263 in locum trium deperditorum suppleta]).

Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Signum chartae, litterae ΥΑΟΞ (?). F. 26 summo: † Χὼ ριστὲ βοήθει μοι τῶ σῶ δούλ(ω) Ἰσαάκ †; ff. 45^v-46 litteris inter se colligatis: † ὁ καθηγούμενος (bis) Θεοδόσιος ἱερομόναχος †.

F. I manu saec. XVI medii (Nicol. Maiorani?): pselli *Per^o sup(er) leg(es)*; ib. nota: 317. 6 *Plu* et syllabus anno 1550 posterior: *Pselli expo(sitio) in leges civiles et alia*. | . 575.

Folia nonnulla humore conspurcata, saeculo praeterito refecta vel etiam chartis translucidis contacta.

Integumentum membranaceum; in dorsis tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

848 (olim 568). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 22) × 148, ff. 327, linn. 24.

Constantini Harmenopuli opera varia.

¹ Manuale legum sive Hexabiblus (ed. G. E. Heimbach, Lipsiae 1851, p. 2-818): (ff. 1-3) iudicum praeparatio sive de iustitia, Ὁ κρίνειν λαχῶν (p. 2-8); (ff. 3-5) condemnatio adversus iudices, Οἴμαι δὲ τῶν κρίνειν λαχόντων, et protheoria (p. 8-12); (ff. 5-7^v) tabula hexabibli (p. 12-18); — (ff. 7^v-57^v) liber primus; — (ff. 57^v-98^v) liber secundus; — (ff. 98^v-135) liber tertius; — (ff. 135^v-177^v) liber quartus; — (ff. 177^v-227^v) liber quintus; — (ff. 228-246^v) liber sextus; — (ff. 246^v-257^v) alii tituli diversi: de dignitatibus, de diversis regulis, de significatione verborum, de ordinatione episcoporum et presbyterorum; in fine: τέλος σὺν Θεῷ πάσης ἐξαβίβλου. Libris singulis praemittitur titulorum index; marginibus apposita sunt caractere minutiore supplementa scholiave quae hic inter κείμενον praebet editio, illic vero inter notas; libris ab Heimbach *C* et *H* signatis noster saepissime concinit. Insequuntur ^a (ff. 257^v-258^v) Constantini* constitutio de Papa Romae (Heimbach, p. 820-822), ^b (ff. 258^v-259) tomi synodici tres (p. 822), ^c (ff. 259-261) Philothei patriarchae CP. refutatio supra scriptarum execrationum (p. 823-826; M. 119, 896-900), ^d (ff. 261-268^v) leges agrariae κατ' ἐκλογὴν, omisso prooemio (p. 830-850, tit. x § 9).

² (ff. 268^v-317) epitome canonum scholiis aucta (M. 150, 45-168).

³ (ff. 317-318^v) de fide orthodoxa (M. 150, 29-32).

⁴ (ff. 318^v-323^v) <de haeresibus> (M. 150, 20-29).

In fine ^a Leonis imperatoris hypotyposis, nempe (f. 324^{r-v}) αἱ μητροπόλεις et αἱ ἀρχιεπισκοπαὶ ut in cod. 841 ff. 156^v-157, (f. 325) ἐπισκοπαὶ Thessalonicae ββ' et Heracleae ιε' subiectae; ^b (f. 325^v) officia magnae ecclesiae: α' ὁ μέγας οἰκονόμος — λα' καὶ ὁ πριμμικῆριος τῶν πατριαρχικῶν νοταρίων (cf. cod. 841 f. 151^v); ^c (ff. 325^v-327) officia palatii (Ps.-Codinus apud M. 157,

188); ^d (f. 327) <de vestimentis quibusdam in aula> (Ἰστέον ὅτι τὰ χρυσοκοκκίνα — μέχρι τέλους: M. 157, 187 D-188 A).

Liber accurate descriptus, quem efficiunt fasciculi 41 quaterniones, excepto ultimo nunc foliorum septem. Inscriptiones, fontium mentiones rubro colore signatae. Lacunae duae exiguae f. 50 (I, xvi, 9). Signum chartae circulus ex quo eminet linea recta in stellam desinens (cf. Briquet 3054).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI liliis impresso, corrigiis atque catena olim munitum; in tabula anteriore scutum Pauli III auro appositum; in eadem tabula aversa manu saec. XVI medii inscriptio: *Co(n)stantini Harmenopoli* atque schedula chartacea numerum 110 exhibens, quam obtegebat alia cum numero 113 a nobis deglutinata. In dorso sillabus saec. XVII cum nota rubra 848.

849 (olim 569). Saec. XV, chartae., mm. 225 × 150, ff. I (add.). 311 (+ 197^a, 223^a, 224^a, 226^a), linn. 21.

Constantini Harmenopuli opera varia. ¹ Hexabiblus (cf. cod. 848, ff. 1-257^v), hoc est (ff. 1-3^v) iudicum praeparatio; (ff. 4-6) condemnatio adversus iudices et protheoria; (ff. 6-7^v) tabula hexabibli, quae abrumpitur in IV, 8; — (ff. 8-67) liber primus; — (ff. 67-117) liber secundus; — (ff. 117-160^v) liber tertius; — (ff. 161-202) liber quartus; — (ff. 202-248^v) liber quintus; — (ff. 248^v-267^v) liber sextus; — (ff. 268-278^v) alii tituli diversi: de dignitatibus, de diversis regulis, de significatione verborum, de ordinatione episcoporum et presbyterorum; in fine: τέλος σὺν Θεῷ πάσης τῆς ἐξαβιβλου. Libris singulis praemittitur index. In marginibus et in textu scholia brevia (e. g. ff. 13^v, 16^v, 17, 19, 25, 55^{r-v}); additamentum in ff. 132^v-133 (inter III, iii, 114 et 115); f. 278^v postilla Ἰστέον-ἀγοράσαι (Heimbach, p. 818). Sequuntur ^a (ff. 279-280) Constantini * de Papa Romae, ^b (f. 280^{r-v}) tomi synodici tres, ^c (ff. 280^v-282^v) Philothei patriarchae CP. refutatio supra scriptarum execrationum, ^d (ff. 283-290) leges agrariae κατ' ἐκλογὴν omisso prooemio, des. in tit. x § 9.

² (ff. 291-292^v) de fide orthodoxa, ut in cod. 848 ff. 317-318^v.

³ (ff. 292^v-297^v) de haeresibus, ut in cod. 848 ff. 318^v-323^v.

In fine ^a (ff. 297^v-298) officia palatii et ^b (f. 298^{r-v}) <de vestimentis in aula> ut in cod. 848 ff. 325^v-327; ^c (f. 298^v) officia magnae ecclesiae tu in cod. 848 f. 325^v; ^d (ff. 299-300) Leonis imperatoris hypotyposis, nempe μητροπόλεις πγ' et ἀρχιεπισκοπαὶ λθ' ut in cod. 841 ff. 156^v-157, addito patriarcharum quinque ordine; ^e (ff. 300-302) Andronici senioris τοῦ δευτέρου τῶν Παλαιολόγων ecthesis (Gelzer, *Ungedruckte... Texte der Notitiae episcopatum* [cf. t. II, huius operis, p. 133], p. 597-600: ριβ' ὁ Ἀχυράδους);

^f (ff. 302^v-307^v) ordo metropolitanarum sedium throno CP. subiectarum (cf. M. 107, 371-386).

Fasciculi fuerunt quadraginta sex, in ultima singulorum pagina notati; perierunt folium ultimum fasc. primi et primum fasc. secundi post 7^v, fasciculi λη'-μγ' integri necnon subsequentis folia duo priora post 290^v, fasciculi ultimi folium ultimum. Signum chartae arcus (cf. Briquet 792). Ff. 308 ss. a librario sine scriptura relicta sunt.

Fuit olim Isidori card. Rutheni (cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro...*, p. 75); f. 308: *Summa de le Charta 300 | 12 scripte Ego | L. Parmenius Custos. F. I stylo plumbeo N. 391. plu;* ib. syllabus anno 1550 posterior: *Constantini Armenopuli co(m) | pendium legum. | 569.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

850 (olim 570). Saec. XV, chartae., mm. 285 × 220, ff. I. 261, linn. 31 (ff. 1-90^v) et 28 (ff. 91 ss.).

1 Constantini Harmenopuli opera varia (cf. cod. 848). ¹ Hexabiblus, scilicet (ff. 1-2^v) iudicum praeparatio; (ff. 2^v-4) condemnatio adversus iudices et protheoria; (ff. 4-5^v) tabula hexabibli; — (ff. 5^v-43) liber primus; — (ff. 43-77) liber secundus; — (ff. 77^v-106^v) liber tertius; — (ff. 106^v-135) liber quartus; — (ff. 135-170) liber quintus; — (ff. 170-184) liber sextus; — (ff. 184-192) alii tituli diversi: de dignitatibus, de diversis regulis, de significatione verborum, de ordinatione episcoporum et presbyterorum. In fine: τέλος σὺν Θεῷ πάσης τῆς ἐξαβιβλου. Libris singulis praemittitur titulorum index; codici C noster videtur propior. ² (ff. 192-193) de fide orthodoxa. ³ (ff. 193-195) <de haeresibus> hac ratione: capp. 1-6. 14-18 (des. φύσει λέγουσιν εἶναι τὰ κακά: M. 150, 28 A 10) in media pagina, capp. 12. 13. 7-11. 19 in marginibus. Sequuntur ^a (f. 195^{r-v}) Constantini * de Papa Romae, ^b (ff. 195^v-196) <tomii synodici tres>, ^c (ff. 196-197^v) <Philothei patriarchae CP.> refutatio supra scriptarum execrationum. ⁴ (ff. 197^v-231^v) epitome canonum scholiis aucta. In fine ^a (ff. 231^v-236^v) leges agrariae, omissa praefatione (des. in tit. x § 9); ^b (f. 237^{r-v}) officia palatii; ^c (f. 237^v) notitia de vestimentis in aula; ^d (ff. 237^v-238^v) Leonis imperatoris hypotyposis, nempe μητροπόλεις (πγ' ἢ Ἀπρως), ἀρχιεπισκοπαὶ (λθ' τὰ Μέτραχα), sedes episcopales ις' throno Heracleae et ιβ' throno Thessalonicae subiectae; ^e (f. 238) officia magnae ecclesiae.

2 canonica et theologica varia. ¹ (ff. 239-240) s. Basilii <et aliorum> canones selecti in epitomen redacti: primus νζ'; ultimi ss. Apostolorum 29, Chalced. 2; (f. 240) s. Athanasii * de sacra communione (cf.

cod. 827, f. 4). ² preces absolutionis (f. 240) 'Ο Θεὸς ὁ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσας (cf. Ioh. ieiun. apud M. 88, 1896 D), (f. 240^{r-v}) 'Ο Θεὸς ὁ αἰώνιος καὶ βασιλεὺς (cf. ib. 1896 D-1900 A). ³ (ff. 240^v-244^v) sententiae selectae, fere ut in cod. 733 ff. 147-154. ⁴ s. Sophronii (ff. 241^v-246) de Trinitate capitula κ', atque (ff. 246-248^v) ρκα', de Incarnatione capitula κα' ut in cod. 840 ff. 218^v-222 paucis mutatis. ⁵ (ff. 248^v-254) ρκβ'-ρλγ', s. Athanasii * syntagma doctrinae (M. 28, 1396-1408; ex nostro). ⁶ (ff. 254-255^v) s. Gregorii Nazianzeni * ἐρωταποκρίσεις de incarnatione Domini et de Trinitate (inc. 'Η φύσις τοῦ Λόγου ἐσαρκώθη ἢ οὐ, des. ἀτμὶς γὰρ ἐστὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ). ⁷ (ff. 255^v-256^v) s. Athanasii * ἐρωταποκρίσεις (inc. 'Επὶ τῆς θεολογίας πόσας φύσεις ὁμολογεῖς [cf. cod. 525, f. 3^v], des. καὶ τῇ σαρκὶ ὑπόστασις: cf. liber de definitionibus apud M. 28, 537-541). ⁸ (ff. 256^v-258) s. Gregorii Nazianzeni * ἐρωταποκρίσεις ut in cod. Laurent. gr. LVI, 13 (ed. G. Heinrici, *Griechisch-byzantinische Gesprächsbücher* [cf. t. II huius operis, p. 17], p. 39-40). ⁹ (f. 258^{r-v}) ρλζ', s. Gregorii Thaumaturgi (?) expositio fidei (M. 10, 984-988) sub inscriptione ὅπως μέμυσταγώγηται προτροπὴ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου παρὰ τοῦ ἁγίου 'Ιωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ. Γρηγο(ο)ρ(ίου) Νύσσης (cf. cod. 451 f. 112^v). ¹⁰ (ff. 258^v-260) chronologicum syntagma ab Adamo usque ad Michaelem Paphlagonem, deinde ab Adamo usque ad Antichristum ut in cod. 840 ff. 217-218^v. ¹¹ (ff. 260-261^v) s. Iohannis Damasceni de recta sententia liber (M. 94, 1421-1425 C 5 χωρὶς ἀμαρτίας, τότε ὠράθη |).

Partes duae a duobus scribis exaratae. Prior (ff. 1-90) complectitur fasciculos quaterniones undecim, inde ab α' in prima et ultima cuiusque pagina media notatos, atque folia duo. Signa chartae: littera R ex qua eminet crux (cf. Briquet 8933), tuba cornua (cf. Briquet 7646).

Pars altera, qua pergit opus (ff. 91 ss.), comprehendit folia sex (91-96) atque (97 ss.) fasciculos 21 quaterniones, excepto ultimo foliorum quinque, quibus assignatae sunt notae β'-λγ'. Officinarum chartarum signa: basiliscus (cf. Briquet 2670), forfices (cf. Briquet 3668).

F. I manu saec. XVI: *Constantini Harmenopuli Hexabiblos*, deinde manu alia (Rom. Mamacini?): *Est compendium τῶν βασιλικῶν*; inferius nota 84.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

851 (olim 567). Saec. XV, chartac., mm. 290 × 215, ff. I (add.). 168, linn. 30.

Constantini Harmenopuli Hexabiblus (cf. codd. 848-850). (ff. 1-2) iudicum praeparatio; (ff. 2-3) condemnatio adversus iudices et protheoria; (ff. 3-4) tabula hexabibli; — (ff. 4-35) liber primus; — (ff. 37^v-63^v)

liber secundus; — (ff. 65^v-90) liber tertius; — (ff. 91-116) liber quartus; — (ff. 117^v-147^v) liber quintus; — (ff. 149-160^v) liber sextus; — (ff. 162^v-168^v) tituli diversi: de dignitatibus, de diversis regulis, de significatione verborum, de ordinatione episcoporum et presbyterorum. In fine: τέλος σὺν Θεῷ πάσης ἐξαβίβλου. Libris singulis praemittitur titulorum index.

Hexabibli recensio singularis, a praecedentibus necnon ab editione Heimbach discrepans: omittit III III, 42-46 atque v, 19, 20, 38; libri IV titulos hoc ordine praebet: I-X. XII. XIII. XI. XIV; supplementa libris I. II. IV. V. VI in ff. 35-36^v. 63^v-64^v. 116-117. 148^{r-v}. 160^v-161^v exhibet; capitula nonnulla, quae Heimbach caractere minutiore distinxit, praetermittit (e. g. I IV, 50-61, 65-67, 71-73; IV VII, 17-20); scholia nonnulla in marginibus perstricta retinet, ex quibus minimam tantum partem vulgatam offendimus.

Codicis partem praecipuam (ff. 11-163) efficiunt fasciculi 19 quaterniones (si excipias ultimum foliorum novem) in ultima singulorum pagina ima sinistrorsum notati β'-κ', deperditis nempe α' et κα', quae suppleverunt ff. 1-10 et 164-168. Officinarum chartarum signa: (ff. 11-163) turris (cf. Briquet 15887), (ff. 1-10) littera R (cf. Briquet 8934), (ff. 164-168) cervi caput. Aetate recentiore fasciculi signati sunt α I-x 4.

Chartae praeviae agglutinata est schedula saec. XVI: *Ex bibliotheca publica graeca | Compendium legum titulo hexabiblos | Constantini Armenopuli / reponat(ur) i(n) Catheris*; fuisse nostrum, quem mutuo accepit Didacus de Montoya, mense iunio 1505 (M. Bertola, *I due primi registri*, p. 61), non ausim contendere.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

852 (olim 574). Saec. XIII ex., membran., ff. VI (I-VI. 439-460 chartac. saec. XV add.). 484, mm. 317 × 220, linn. 29.

Synopsis Basilicorum maior, quae dicitur, Appendicibus aucta. Praemittitur (ff. 2-12, 12-13^v) index (ed. Ios.-S. Assemani, *Bibliotheca iuris orientalis* II, 1762, p. 437-496).

I (ff. 16-350) synopsis (ed. Zachariae a Lingenthal, *Ius graecoromanum* V, Athenis 1931). Marginibus addita sunt non una manu scholia, quae maxima ex parte videntur inedita. In fronte f. 16: Πηγὴν νεύουσιν νομικῶν προσταγμάτων ἐνταῦθ' ἐφεύρης εἰ μετέλθοις γνησίως.

2 novellae hoc ordine: ¹ (ff. 350-355) Romani, (Constantini, Stephani, Constantini) Ἀνθρώποις ἐστὶ ζήλωτὸν (*Ius graecoromanum* I, Athenis 1931, p. 206-214; F. Dölger, *Regesten*, n. 628). ² (ff. 355-357) Constantini Porphyrogeniti Παρὰ πολλῶν (p. 214-217: Dölger, n. 656);

³ (ff. 357-360) eiusdem Ὡσπερ ἐν σώματι (p. 222-226; Dölger, n. 673).
⁴ (ff. 360-361v) Nicephori Phocae, τοῦ αὐτοῦ cod., Κελεύομεν (p. 247-248; Dölger, n. 720).
⁵ (ff. 361v-362v) τοῦ αὐτοῦ, revera Constantini Porphyrogeniti Ἡ τοῦ Μωσέως (p. 230-231; Dölger, n. 676);
⁶ (ff. 362v-364) eiusdem Ταῦτα νομοθετεῖν (p. 232-234 § 3; Dölger, n. 677);
⁷ (ff. 364-366v) eiusdem Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας (p. 218-221; Dölger, n. 674);
⁸ (ff. 366v-368) eiusdem Ἐκτισίν τινα (p. 227-229; Dölger, n. 675).
⁹ (ff. 368-370) Romani, <Constantini et Christophori> Παλαιὸς νόμος (p. 201-204, 1 ἐκ τοῦ δημοσίου εἰσπραχθήσεται; Dölger, n. 595).
¹⁰ (ff. 370-371v) Romani iunioris Ἡ ἀναφορά σου (p. 240-242);
¹¹ (ff. 371v-373) eiusdem Παλαιὸν καὶ καλόν (p. 244-246; Dölger, n. 691).
¹² (ff. 373-374v) Nicephori Phocae Πατὴρ δίκαιος (p. 253-255; Dölger, n. 712).
¹³ (ff. 373v-375) Ioh. Tzimischiς Ἀδιορίστου (p. 257-258; Dölger, n. 754).
¹⁴ (ff. 375v-381) Basilii II Porphyrogeniti Ἐπειδὴ περ ἡ βασιλεία μου (p. 263-272; Dölger, n. 783).
¹⁵ (ff. 381-383v) Nicephori Phocae Ὁ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς λόγος (p. 249-252; Dölger, n. 699).
¹⁶ (ff. 383v-384) Basilii II Ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία (p. 259; Dölger, n. 772).
¹⁷ (ff. 384-402) Leonis imperatoris novellarum ecloga in cap. LVII distributa; α' Θεσπίζομεν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον (nov. 1), νζ' περὶ τῆς ἐν ὄλοις βί(βλοῖς) ἐξήκοντα πάσης νομοθεσίας πεπραγατευμένης αὐτῷ παραλλήλ(ου) συναγωγῆς καὶ συντάξεως, nempe Basilicorum praefatio.
¹⁸ (ff. 402-404v) Constantini Porphyrogeniti Πολλάκις ἐθαύμασα (p. 235-238; Dölger, n. 678).
¹⁹ (ff. 404v-405) Leonis nov. 110 (p. 179); quae perierant, foliis tribus post 404v excisis, supplevit in marginibus manus saec. XV.
²⁰ (f. 405) fragmentum (decisio synodalis?) de matrimoniis prohibendis (in indice f. 13v, περὶ κεκωλυμένων προσώπων εἰς γαμικὸν συνάλλαγμα); inc. Ἰσαίτο τὴν θεῖαν καὶ ἀποστολικὴν κοσμιότητα, des. τοῖς ἀσελγαίνειν ἐθέλουσιν.
²¹ (ff. 405-409v) Manuelis I Comneni Ἐννομον ἐπιστάσιαν (p. 389-396; Dölger, n. 1465);
²² (ff. 410-414) eiusdem novella Σκοπὸς μὲν (p. 397-402; Dölger, n. 1466);
²³ (ff. 414-417) eiusdem novella Τοῖς ἀρχηγέταις (p. 403-408; Dölger, n. 1467);
²⁴ (ff. 417v-418) eiusdem (?) novella Παρὰ πολλῶν (p. 422-423; Dölger, n. 1179).
²⁵ (ff. 418-422v) Nicephori Botaniatae chrysobullum Ὡπλισε (p. 283-288; Dölger, n. 1047).
²⁶ (ff. 422v-423) Manuelis I Comneni chrysobullum Ἀδικίαν ἐμίσησα (p. 385-387; Dölger, n. 1426).
²⁷ (ff. 423v-424) iusiurandum quod praestatur ab iis qui magistratus suscipiunt, nempe Iustiniani nov. 8 pars ultima (ed. Schoell, p. 89-91).

3 subsidia codici civili interpretando: ¹ (f. 424r-v) Eustathii magistri τοῦ Ῥωμαίου de hypobolo (inc. Ἰστέον ὅτι τὸ μὲν παλαιὸν ἰσότης ἦν ὑποβό-

λου; cf. Mortreuil, *Hist. du droit byzantin* II, p. 463-464); subnectuntur notae duae de contumacibus, de tutela seu de legitimis (cf. Synopsis Basilicorum, Athenis 1931, p. 295-296: scholium).
² (f. 425) περὶ κανστρεσίου καὶ παγανικοῦ πεκουλίου καὶ τῆς διαφορᾶς αὐτῶν (cf. Epanagoge tit. XXXI § 1-4: ed. Zachariae, Lipsiae 1852, p. 170-171).
³ (ff. 425v-431v) <lexicum iuris civilis romano-graecum>; inc. Ἄδετ: ἔχει: ἀδ πραετίουμ πάρκτικι πάνδουμ: ἐαυτὸν ἠνέσχετο πραθῆναι, des. φινίουμ ρεγουνδόρουμ: τὸ μεταξὺ τῶν ἀγρογειτόνων γυμναζόμενον, ἐχόντων περὶ ὄρων πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίας.
⁴ (ff. 432-438) λέξεις iuris interpretatae; inc. Ἀγωγή· παρὰ τὸ ἄγειν τοὺς ἀγομένους εἰς τὸ δικαστήριον, des. ὡς κονούμαξ. ὡς σουσπεκτον; cf. cod. 845, ff. 103-104v.

4 (ff. 439-460 chartae. s. XVI) varia de disciplina matrimonii, quae in codicem irrepserunt: ¹ (ff. 439-440) excerptum ex epistola Michaelis <Cerularii?> (inc. Ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους; cf. Grumel, *Les Regestes* n. 885) adiunctis exemplis pluribus.
² Iohannis Xiphilini ^a (f. 440r-v) σημείωμα synodale 26 apr. 1066 (M. 119, 756-757; Grumel, n. 896), ^b (f. 441r-v) altera synodalis sententia 19 mart. 1067 (M. 119, 757-760; Grumel, n. 897);
³ (ff. 441v-442) Nicephori Botaniatae chrysobullum de incestis nuptiis (Ius graecoromanum I, Athenis 1931, p. 288-290; Dölger n. 1048), nota addita (Ἁ παρθένον ἢ χήραν ἀρπάσας — αἱ ψυχαὶ αὐτῶν συνάπτονται).
⁴ (ff. 443-445) Alexii Comneni novella de sponsalibus; cf. cod. 840 ff. 211-213), ⁵ (ff. 445v-449) eiusdem alia, de sponsalium dissolutione Εἰ μηδὲν ἄλλο, praefixa suggestione Iohannis Thraacesii (p. 319-325; Dölger, n. 1167).
⁶ (ff. 449-450v) Demetrii Syncelli metropolitae Cyziceni <declamatio> (M. 119, 1097-1101 B 1 κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων, εἰ μὲν νόμῳ τις |).
⁷ νόμος, scilicet conc. Trullani canon 98 triplici commentario auctus (ff. 450v-451) <Ioh. Zonarae> (M. 137, 857 CD), (f. 451r-v) <Theodori Balsamonis> (M. 137, 853-856), (ff. 451v-453) <Matthaei monachi> (M. 119, 1281 D-1285 C 4: τοῦτο δὲ ἐπὶ λαϊκῶν οὐ κρατεῖ). Adnectitur (ff. 453-457) novella Isaacii Angeli de electionibus pontificum (Ius graecor. I, p. 430-434; Dölger, n. 1572).

5 (ff. 461-481) περὶ χρονικῶν διαστημάτων ἀπὸ ροπῆς ἕως ρ' ἐτῶν, hoc est ps.-Eustathii antecessoris de temporum intervallis (inc. Τρίτον γεννᾶ καὶ ἡ τρεῖς — κεφ. ρλα'. Ἡλευθερώθη δοῦλη κ. τ. λ.; ed. C. E. Zachariae, Heidelbergae 1836, p. 115, 246, 2, paucis mutatis).

6 (ff. 481-484) de diversis lectionibus (G. E. Heimbach, *Ἀνέκδοτα* I, Lipsiae 1838, p. 191-198).

Addita sunt ¹ (f. 1) oratio ad Spiritum sanctum fere evanida; ² (f. 1v) Marci Alexandrini interrogatio <53> et Theodori Balsamonis, responsum (M. 119, 1081; 138, 1001); ³ (f. 14v) varia de poenis secundum

legem civilem; Georgii Phobeni dicaeophylacis ⁴ (ff. 14^v-15) tractatulus <de dotis casu> (inc. 'Η τοῦ κάσσου σημασία ῥωμαῖστί ἀποτυχίαν δηλοῖ; cf. Har-
menopolus IV xv, 11 ss.), ⁵ (f. 15) eiusdem de hypobolo (inc. Τὸ ὑπόβολον,
ὃ καὶ προγαμίαϊα καλεῖται δωρεά; cf. Du Cange s. v. 'Υπόβολον); ⁶ (f. 15^v) Leo-
nis imperatoris Basilicorum prooemium (Heimbach I, p. XXI-XXII); ⁷ (f. 15^v)
septem sapientum apophthegmata brevissima; ⁸ (f. 15^v) de variis mensuris
porrectis: prima ὁ δάκτυλος — decima τὸ μίλιον ut tabula Heroniana III
(Hultsch I, p. 186), undecima: Δεῖ δὲ γινώσκειν — οὐργίας (tabula Iuliani
Ascalonitae § 10; op. cit., p. 201), duodecima de parasanga, tertia decima
de schoeno; eadem fere in cod. Marc. gr. 173, f. 276 (cf. F. Dölger, apud
Byz. Archiv, IX, 1927, f. 113-114).

Codicis partem praecipuam efficiunt fasciculi quinquaginta septem hoc ordine sese
subsequentes: fasc. 46 quaterniones (ff. 16-383) α'-μζ' signati, quorum initium exaravit
manus minutior satis elegans (cf. f. 20); fasc. 8 quaterniones, praeter γ' nunc foliorum
quinque tribus post 404^v ferro excisis atque η' bifolium (ff. 384-438); fasc. 3 quaternio-
nes eadem manu qua praecedentes perscripti (ff. 461-484), μζ'-μθ' notati. Quibus abso-
lutis ille, ni fallor, qui ff. 16-20 l. 4 exaraverat indicem praeivium ff. 2-13^v digessit.
Inserta sunt posterius f. 1, chartae praeviae I-VI atque ff. 439-460 quae officinae signum
praebent tubam corneam (cf. Briquet 7684). In f. 1 summo nota emptionis (?) et inscrip-
tio recentior: ἐκλογή τῶν βασιλικῶν κατὰ στοιχείων.

Scriptura vacant ff. I-VI. 457^v-460; f. VI manu saec. XVI: *ta is*.

Integumentum ex corio rubro, fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesse-
rae gentilitiae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula
chartacea saec. XVII cum nota rubra 852.

853 (olim 572). Saec. XII, chartac., mm. 308 × 245, ff. 501 (- 417), linn. 43.

M. κριτοῦ τοῦ Πατζίη Tipucitus (cf. P. Noailles, apud *Mélanges de droit
romain dédiés à Georges Cornil*, 1926, p. 177-196; A. Berger, *Tipoukeitos:
The origin of a name*, apud *ephem. « Traditio »* III, 1940, p. 394-402).
Libros I-XII (= ff. 1-45^v) ediderunt Contardus Ferrini et Iohannes Mer-
cati (*Studi e Testi* 25, 1914); libros XIII-XXIII (= ff. 45^v-122) Fr. Dölger
(*St. e T.* 51, 1929); add. et corrig. in *Byz. Zeitschrift* 1939, p. 146; libros
XXIV-XXXVIII (= ff. 122-250^v) St. Hoermann et E. Seidl (*St. e T.* 107, 1943);
Abrumpitur (f. 499^v) in vv. ἀποστάσα χωρὶς συγχωρήσεως ὑποπίπτει τῷ τῆς
συκοφαντίας ἐγκλήματι (= libri LX tit. 66 § 5; cf. Heimbach, Basilicorum
libri LX, tom. V, 1850, p. 911).

Ff. 500 ss. ex alio codice avulsa praebent ¹ (f. 500) Basilicorum
lib. LX tit. 59 (?) verba suprema, θάπτειν ἢ μή. καὶ ὅτι τῶν περιορισθέντων
καὶ ἐξορισθέντων ἀποθάνοντων οὐ δεῖ χ(ω)ρὶς βασιλικῆς προσταξέως ἐκβάλ-

(λ)ειν τῆς νήσου καὶ ἀλλαχοῦ θάπτειν. ἔξεστι δὲ τὰ λείψανα πρὸς ταφήν αἰτεῖν
ἐκάστω (cf. Heimbach, op. cit., p. 917). ζήτ(ει) περὶ τοῦτ(ου) καὶ βι. κγ' τι. β'
ὄλον. ² (f. 500) scholium de novellis Iustiniani ρξη' (cf. Schoell-Kroll, Cor-
pus iuris civilis III, p. 1v). ³ (ff. 500-501) Leonis imperatoris novel-
larum XXXV indiculus, sub inscriptione αἱ δὲ κρατούσαι νεαραὶ τοῦ κῦ(ρ)
Λέ(ον)τος τοῦ βασιλέως εἰσὶν αἴται, nempe α', δ'-η', ι'-ιδ', ις', κ'-κγ', κς', λ'-λβ',
λδ', λς'-λη, μα', μδ', μς', μη', ν'-νς'. περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι μνησθείαν ἐνδοθεν τῶν
ἐπτὰ ἐτῶν εἴτε ιερολ[ογίαν] (cf. cod. 854, ff. 243-254). Ab inscriptionibus eclo-
gae novellarum νε' nostrae satis discrepant.

Codex mucore inquinatus, blattarum morsu perterebratus, fine mutilus, indecore
refectus. Fasciculos complectitur quaterniones ξβ' integros in prima singulorum pagina
ima dextrorsum notatos (ff. 1-497) atque fasciculi subsequentis ξ<γ> folia duo priora
(498-499), quae omnia perscripserunt librarii saltem duo coevi, lineis reatricibus stylo
impressis.

Ff. 500. 501 quibus absolvitur ex alio codice desumpta conieci testantibus charta,
scripturae ipsius forma, atramenti qualitate, linearum 25 circa numero sine regula exa-
ratarum.

F. I summo notavit manus saec. XV-XVI: *Leges, Legis*; ib. in lacinia chartacea
saeculi praeteriti: *Tipucitus. Codex rarissimus et fortasse unicus. A. Maius*. De libro
fusius egit Ioh. Mercati (op. cit., p. x ss.).

Compages hodie dissolutae servantur.

854 (olim 573). Saec. XI in., membran., mm. 295 × 235, ff. I (chart. add.). 266,
linn. 38. In duas partes dispertitus (II = ff. 136 ss.).

Synopsis Basilicorum maior, novellis imperatorum tam integris quam
in epitomen redactis aucta, opellis variis ampliata. Praemittitur (ff. 1-7)
πίναξ libri.

¹ (ff. 8-212) synopsis; cf. cod. 852 ff. 16-350. In marginibus ^a scribae
ipsius notae, illis quas editor in paginarum calce typis commisit fere aequa-
les; ^b hominis docti aetatis longe recentioris supplementa nonnulla in
ff. 8^v-128; ^c alterius scholia rariora (cf. ff. 8. 160^v. 167^v), eiusdem scho-
lium fere deletum f. 263^v.

² novellae imperatorum (cf. cod. 852, ff. 350 ss.): ¹ (ff. 212^v-215)
<Romani I> et aliorum 'Ανθρώποις ἐστι ζηλωτὸν. ² (ff. 215-216) Con-
stantini Porphyrogeniti Παρὰ πολλῶν, ³ (ff. 216-218) 'Ὅσπερ ἐν
σώματι. ⁴ (ff. 218-219) <Romani II> edictum de fundis militaribus (inc.
'Ἐάν τινες μερίδες; Ius graecoromanum I, Athenis 1931, p. 243-244; Döl-
ger, n. 690). ⁵ (ff. 219-220^v) Nicephori Phocae 'Ὁ τοῦ Θεοῦ πατρὸς
λόγος. ⁶ (ff. 220^v-221^v) Romani I <et aliorum> Παλαιὸς νόμος, integra.

Subnectuntur ^a (f. 221^v) sententia de auctione pretii, *περὶ τῶν κινούντων τὸν εἰς τὸ διπλοῦν ὑπερθ(εματισμόν)*. *Εἰ μὲν εὑρίσκονται* (Leunclavius, *Iuris graecoromani II*, Francofurti 1596, p. 165-166); ^b (f. 222) *Cosmae magistri sententiae duae de colonis* (p. 166-167; cf. Mortreuil, *Hist. du droit byz.*, II, p. 333, 469; *Byz. Zeitschrift* XXIX, 1929, p. 339-340); ^c (f. 222) *brevis-simus index librorum Digestorum fine mutilus*; ^d (f. 222^v) *de variis mensuris et metiendi modis excerpta duo* (*Χρῆ γινώσκειν ὅτι ὁ μὲν κάλαμος... Ἡ δὲ σπορίμη μετρεῖται*; ed. A. Dain, *Métriologie byzantine*, apud *Mémorial Louis Petit*, 1948, p. 57-58).

³ (ff. 223-232^v) *περὶ ῥοπῶν*, seu de temporum intervallis; *editum est sub nomine Eustathii Antecessoris* notavit <L. Allatius> (ed. Zachariae, *Heidelbergae* 1836, p. 115-246, 2; cf. cod. 852 ff. 461-481).

⁴ (ff. 232^v-234) de diversis lectionibus, *περὶ διαφορᾶς ἀναγνωσμάτων* cod., ut in cod. 852 ff. 481-484.

⁵ novellae imperatorum in epitomen redactae: ¹ (ff. 234-235) *Romani* <et aliorum> *νεαρὰ εἴργουσα τοὺς δυνατοὺς ἐξωνήσεις εἰς χωρίου ὁμάδα ποιεῖν*, revera excerptum ex nov. *Ἀνθρώποις ἐστὶ ζητωτὸν* (p. 208 [n. 28, *Θεσπίζομεν ἐν πάσῃ πόλει*]; des. *τιμὴν καταβάλεσθαι* [p. 213, l. 5 ab imo], τῶν δὲ εὐτελεστέρων ἀναργύρως ἀπελαύνεσθαι καὶ διὰ τῆς προσηκούσης τιμωρίας σωφρονίζεσθαι, ταῦτα ἐπικρατεῖν ὑπὲρ τῆς τῶν ὑπηκόων σωτηρίας). ² *Constantini VIII novellae undecim*: ^a (ff. 235-236) *περὶ προτιμήσεως*, hoc est nov. *Παλαιὸς νόμος* usque ad vv. καὶ τὴν ἀποτίμησιν αὐτοῦ τῷ δημοσίῳ εἰσπραχθήσεται (*Romani et aliorum*; cf. cod. 852, ff. 368-370; supra ff. 220^v-221^v); ^b (ff. 236-237) *περὶ τῶν δυνατῶν τῶν εἰσελθόντων εἰς τὴν κτήσιν πενήτων*, inc. *Θεσπίζομεν τοίνυν — ἔχοντας. Περὶ τῶν ἀπὸ τῆς πρώτης ἰνδικτιῶνος κ. τ. λ.*, nempe nov. *Παρὰ πολλῶν* (cf. cod. 852, ff. 355-357; supra ff. 215-216); ^γ (ff. 237-238^v) *περὶ στρατιωτῶν*, inc. *Θεσπίζομεν τοίνυν ὅπερ ἡ συνήθεια*, hoc est nov. *Ὅσπερ ἐν σώματι* (cf. cod. 852, ff. 357-360; supra ff. 216-218); ^δ (ff. 238^v-239) *περὶ ἀναδόσεως τιμήματος στρατιωτῶν*, inc. *Θεσπίζομεν καὶ ὠρισταί* (epitome nov. *Romani iunioris Ἡ ἀναφορά σου κελεύσει*; cf. cod. 852 ff. 370-371^v); ^ε (f. 239^{r-v}) de servis fugitivis *Ἐπὲρ ἀπολωλότης* (*Ius graecoromanum I*, p. 238-239; Dölger, n. 679); ^ς (f. 239^v) de sportulis, inc. *Μὴ ἄλλως* (excerptum ex nov. *Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας* § 5 et 4; cf. cod. 852, f. 364); ^ζ (ff. 239^v-240) *περὶ ἐκταγιατικῶν*, hoc est excerptum ex eadem praec. nov. § 1; ^η (ff. 240-241) *περὶ συνηθειῶν*, inc. *Κελεύομεν μὴ πορίζεσθαι* (excerptum ex nov. *Ἐκτισίν τινα*; cf. cod. 852, ff. 366^v-368); ^θ (f. 241) *περὶ ἀνοίξεως διαθηκῶν*, inc. *Ἐπειδὴ αἱ διαθήκαι* (nov. *Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας* § 2); ^ι (f. 241) *περὶ τῶν συνηθειῶν τοῦ σκριβα* (eiusdem § 3): ^{ια} (ff. 241-242) *περὶ τῶν φονευ-*

όντων μετὰ ξίφους ἢ ξύλων μεγάλων ἢ λίθων ἐκ προνοίας (excerptum ex nov. *Ταῦτα νομοθετεῖν*, praefixo initio nov. *Ἡ τοῦ Μωσέως νομοθεσία*; cf. cod. 852, ff. 361^v. 362^v-364). ³ *Nicephori Phocae novellae quinque*: ^a (f. 242) *περὶ ἀρμενικῶν τόπων*, inc. *Θεσπίζομεν ὅσοι* (exc. ex nov. *Κελεύομεν*; cf. cod. 852, ff. 360-361^v); ^β (f. 242^v) *περὶ μοναστηρίων, ξενόνων καὶ γηροκομιῶν*, inc. *Θεσπίζομεν ὅσοι μοναστήρια* (exc. ex nov. *Ὁ τοῦ Θεοῦ πατὴρ*; cf. cod. 852, ff. 381-383^v; supra ff. 219-220^v); ^γ (ib.) *περὶ τοῦ ἐξωνεῖσθαι δυνατοὺς ἀπὸ δυνατῶν*, inc. *Θεσπίζομεν τὴν παρὰ τῶν* (exc. ex nov. *Πατὴρ δίκαιος* § 1; cf. cod. 852, ff. 373-374^v); ^δ (f. 243) nov. *Ἐπειδήπερ τινὲς* (*Ius graecoromanum*, p. 255; Dölger, n. 719); ^ε (ib.) *βοηθ(οῦσα) τοὺς ἐξωνησαμένους πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς ἐνδείας* (exc. nov. *Πατὴρ δίκαιος* § 2). ⁴ (ff. 243-254) *Leonis novell. ecloga* (cf. cod. 852 ff. 384-401^v); sunt capita νε' quorum ultimus *περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι μνηστείαν κ. τ. λ.* (nov. 109; cf. P. Noailles-A. Dain, *Les nouvelles de Léon VI le Sage*, Parisiis 1944, p. 355-357). ⁵ (ff. 254-257) *Basilii II Porphyrogeniti nov. Ἐπειδήπερ ἡ βασιλεία μου* § 1-6 (cf. cod. 852, ff. 375^v-381).

⁶ (ff. 257-260) *Sisinnii patriarchae CP. tomus 21 febr. 997, eis τὴν ἐπ' ὀλέθρῳ τοῦ γάμου ἐπισφρήσασαν ἤδη τῇ Χριστοῦ ποίμνῃ ἀθεμιτογαμίαν εἴτ' οὖν αἰμομυξίαν καὶ πυρὸς δίκην πυρπολοῦσαν τὰ σύμπαντα, ἥτις Θεοῦ χάριτι νῦν κανονικῶς καὶ νομίμως συνοδικῇ ἀποφάσει ἐκωλύθη κατὰ τὴν εἰκάδα α' φεβρουαρίου μ(νὸς) τῆς ἐνεστῶσης ι' ἰνδ. ἐν ἔτει τῷ ρφε'* ms. (M. 119, 728-741 A 6 *Φίλιππος Παρίου, Κωνσταντίνος Κίου, Ἰωάννης Δέρκου*; cf. Grumel, *Les Regestes*, n. 804).

⁷ (ff. 260-263^v) de actionibus, *Δεστιανίβους. περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν* ms. (ed. E. Heimbach, *Observationum Juris graeco-romani liber primus*, Lipsiae 1830, p. 51-73, 6; cf. Zachariae von Lingenthal, apud *Zeitschrift der Savigny-Stiftung* XIV, 1893 (Rom. Abth.), p. 88-97; Contardus Ferrini, *Opere I*, 1929, p. 365-370). Subnectuntur ^a *μέτρον γεωμετρικόν* (ed. A. Dain, *Mémorial Petit*, p. 61), ^b *alphabetum graeco-latinum* (p. 63; utraque notitia ab editione paullo diversa).

⁸ (f. 264^{r-v}) s. *Gregorii Nazianzeni testamentum inde a vv. θυγατέρα Ἀλυπιανὴν* (M. 37, 392 C 12-396 B 1). † *Μετεγράφη ἐκ τοῦ ἀρχετύπου τοῦ συγκευμένου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ναζιανζοῦ*.

⁹ (ff. 264^v-265) *Moschionis ὑποθήκαι* (ed. H. Schenkl, *Epicteti dissertationes ab Arriano digestae*, Lipsiae 1894, p. 486-489).

¹⁰ (f. 265^{r-v}) *περὶ βισέξτου* (inc. *Τὸ τοῦ βισέξτου ὄνομα ῥωμαϊκόν ἐστὶ* [cf. Matth. Blastares apud M. 144, 1145-1148]; des. *μελαίνεσθαι δὲ μειουμένου τοῦ φωτὸς αὐτῆς*); finis opellae ex Iohanne Lydo deprompta (de mensibus III, 11; ed. Wuensch, p. 51-52, 6; cf. *Fragm. Hist. gr.* IV, p. 388).

11 (ff. 265^v) de generatione hominis καὶ ὄθεν τρίτα, θ' καὶ μ' (inc. Τὸ σπέρμα ἐν τῇ μήτρα καταβαλλόμενον); sub nomine Splenii in cod. 12 ff. 206^v-207.

12 (ff. 265^v-266^v) <de quattuor Paradisi fluviis>; inc. Ὅτι ὁ Ἰστρος ὁ ποταμὸς λεγόμενος Φισῶν (ed. Bandinius ex cod. Laur. IV, 10 in Cat. codd. mss. Bibl. Med., 1764, p. 466).

13 (f. 266^v) <de Augusto> (inc. Ὅτι ὁ Αὐγουστος κινήθεις, des. πρῶτον ὑπάτευσεν). Haec supplementa, quae sub numeris 7-13 recensui, praebet cod. Laurent. IV, 10 (Bandinius I, 1752, pars II, p. 31-32).

Codex accurate descriptus, quem efficiebant fasciculi λγ' in prima et ultima cuiusque pagina signati, quaterniones praeter supremum binionem ex quo decidit folium primum (post 263^v). Folia extrema satis laesa non sine textus detrimento, praesertim in calce libri. F. 7^v post sententias tres aetatis antiquioris legitur: † ἀνέγγων καὶ αὐτὸς τὴν παρουσαν βιβλίον τῶν νόμων. Δημήτριος [litteris inter se colligatis ὁ Λεοντάρης, cf. cod. 586 f. 429^v] μηνὶ δεκεβρίῳ αⁿ ἰνδ^o αⁿ τοῦ ς' Δξ' α^o ἔτους † (1 dec. 1452); cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il card. Rutenio*, p. 82-83.

Inter libros Nicolai V recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 340: «Item alter liber in pergameno, vocatus Abreviationes digestorum, copertus rubeo impresso»); quam notitiam plane confirmant tabula anterior hodie servata [in parte aversa positio antiqua N° 42 6 Plu et schedula chartacea cum nota 345] atque index <Ioh. Tortelli> f. I^v inscriptus: *Abreviatio(n)es digestor(um), Basilici* corr. manus recentior. Librum mutuo habuit Isidorus card. Ruthenus (Müntz et Fabre, p. 340; Mercati, *loc. cit.* et tab. IV).

F. I agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Compendium legum ex libris qui inscribuntur Basilici.* | 573.

Integumentum ex corio rubro; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

855 (olim 571). Saec. XV, chartac., mm. 300 × 220, ff. 312, linn. 26.

1 (ff. 1-259^v) Synopsis Basilicorum maior (cf. codd. 852. 854), sine scholiis; post Γ II, 19 inseritur (ff. 53^v-61. 63. 62. 64. 65) caput περὶ κεκωλυμένων γάμων καὶ περὶ συγγενείας καὶ βαθμῶν, hoc est Prochirum auctum VIII, 1-92. 98-130 (Jus graecoromanum VII, Athenis, 1931, p. 60-90). Appendices subnectuntur, idem quos in cod. 854 ff. 212^v ss. invenimus, sine lemmatis vero relictis.

2 novellae imperatorum [cf. 854, ff. 212^v-222^v]: 1 (ff. 260-263) Romani I et aliorum *Ἀνθρώποις ἐστὶ ζήλωτόν.* 2 (ff. 263-264^v) Constantini Porphyrogeniti *Παρὰ πολλῶν,* 3 (ff. 264^v-266^v) *Ὡσπερ ἐν σώματι.* 4 (ff. 266^v-267^v) Romani II *Ἐάν τινες μερίδας.* 5 (ff. 267^v-269)

Phocae *Ὁ τοῦ Θεοῦ Πατρός.* 6 (f. 269^{r-v}) Basilii II *Ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία ἡμῶν* (cf. cod. 852, ff. 383^v-384). 7 (ff. 269^v-271) Romani I *Παλαιὸς νόμος.* Insequuntur 8 (f. 271) sententia de auctione pretii *Εἰ μὲν εὐρίσκονται* atque nulla facta distinctione 9 (f. 271^{r-v}) Cosmae magistri sententiae, 10 (f. 271^v) de variis mensuris et metiendi modis.

3 (ff. 272-282) de temporum intervallis, ut in cod. 854 ff. 223-232^v.

4 (ff. 282^v-284) de diversis lectionibus, ut in cod. 854 ff. 232^v-234.

5 novellae imperatorum in epitomen redactae: 1 (ff. 284-285) Romani I et aliorum ex nov. *Ἀνθρώποις ἐστὶ ζήλωτόν* [854 ff. 234-235]. 2 Constantini VII 3 (ff. 285-286^v) *Παλαιὸς νόμος,* 4 (ff. 286^v-287^v) *Παρὰ πολλῶν,* 5 (ff. 287^v-289) *Ὡσπερ ἐν σώματι,* 6 (f. 289^{r-v}) Romani iunioris *Ἡ ἀναφορά,* 7 (ff. 289^v-290) *Ἐπεὶ ἀπολωλότος,* 8 (f. 290) *Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας* § 5. 4, 9 (f. 290^{r-v}) ex eadem § 1, 10 (ff. 290^v-291^v) *Ἐκτισίν τινα,* 11 (f. 291^v) *Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας* § 2, 12 (ff. 291^v-292) ex eadem § 3, 13 (f. 292^{r-v}) nov. *Ἡ τοῦ Μωσέως* initium et excerpt. ex *Ταῦτα νομοθετεῖν* [cf. cod. 854, ff. 241-242]. 14 Nicephori Phocae 15 (ff. 292^v-293) *Κελεύμεν εἶ τινες,* 16 (f. 293) *Ὁ τοῦ Θεοῦ Πατρός,* 17 (f. 293^{r-v}) *Πατὴρ δίκαιος* § 1, 18 (f. 293^v) *Ἐπειδὴ περ τινες,* 19 (ib.) *Πατὴρ δίκαιος* § 2 [cf. cod. 854 ff. 242-243]. 20 (ff. 293^v-305) Leonis novell. ecloge [cf. cod. 854, ff. 243-254]. 21 (ff. 305-308^v) Basilii II nov. *Ἐπειδὴ περ ἡ βασιλεία μου* § 1-6 [cf. 854, ff. 254-257].

6 (ff. 308-310) de actionibus; deficit in vv. *παρὰ τῶν <δι>καζόντων ἀναπληρούσθωσαν. βι. ε'. τιτ. β' κεφ. κγ'* (Heimbach, p. 51-59, 10; cf. cod. 854 ff. 260-261^v).

7 (ff. 310-311^v) s. Gregorii Naz' anzeni testamentum (M. 37, 389-396).

8 (ff. 311^v-312) Mosch'on's *ὑποθήκαι* [cod. 854, ff. 264^v-265].

9 (f. 312^{r-v}) de bisexto [cod. 854 f. 265^{r-v}].

10 (f. 312^v) Splenii de generatione hominis [cod. 854, f. 265^v]; abrum-pitur in vv. *κατισχύεται τῆς ἐπιτροπῆς καὶ θηλύνεται.*

Fasciculi μ' quaterniones, si excipias primum ternionem et ultimum nunc bifolium, ex exemplo lacunis exiguis hiante (cf. ff. 120. 123. 124^v. 128. 129^v. 133. 137. 178^v. 192^v. 208^v) descripti. Officinarum chartariorum signa, forfices (cf. Briquet 3657), littera D (cf. Briquet 8122). Inscriptiones ff. 260 ss. a librario omissae, spatio autem ad eas excipiendas servato; supplementa posterius addita in margine ff. 165 et 283^v.

Chartae praeviae glutine adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Compendium lxx. librorum quae dicuntur regalia.* | 571. F. 260 <manu L. Allatii> *Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος νεαρά.* Ff. 65^v et 148^v scriptura vacant.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

856 (olim 566). Saec. XIV, chartac., mm. 270 × 190, ff. 377, linn. 27-30. In duas partes dispertitus (II = ff. 196 ss.).

1 (ff. 1-209^v) Prochiron auctum (Ius graecoromanum VII, Athenis 1931, p. 5-328; cf. I.-S. Assemanus, *Bibl. Iuris orient.* II, 1762, p. 549-555; Mortreuil, *Hist. du droit byzantin* III, p. 277-295). In nonnullis ab editione noster discrepat, ut ex sequentibus sufficienter apparet: omittit tit. I § 36-38, II § 23-24, IV § 62-63, VII § 15-23, 58 ss., XI § 20-21, XII § 3-4, XIII § 17-21, XVIII § 36, XXIII § 35-38, XXV § 15, XXXII § 24 et 25, XXXVI § 32-41, XL § 45-48; des. in XL § 98; supplementa praebet [f. 34] inter VII, 36 et 37, [f. 58^v] tit. IX (cf. ed. cit., p. 94 n. 6), [ff. 85^v-87] tit. XIX, [ff. 162^v-163^v] tit. XXXVI inter § 30 et 31; tit. XXXIV hoc ordine digestus: § 1-25. 30-43. 26-29. Scholia plura maximam partem addita ab eo ni fallor qui πίνακα libri praevium ff. 1-3^v elaboravit (ff. 58^v. 63. 74. 75. 77^v. 78. 83. 83^v. 87. 89. 96^v. 126^v. 141^v. 145^v. 176^v); citatur Magister (f. 148^v, in XXXII § 23 et f. 176^v, in XXXVIII § 137. — Paratitla in ff. 213^v-230^v).

2 (f. 210^{r-v}) manu saec. XV, quae indicem praemisit (sub inscriptione *ἐξω τῶν τίτλων, περὶ ζώων θηρευομένων*) varia iuridica brevia sine vinculo compacta.

3 *ἐρωταποκρίσεις* ¹ (f. 212) de cochlearis intinctione (ed. L. Allatius, *De ecclesiae occident. atque orient. perpetua consensione*, 1593; cf. M. Andrieu, *Immixtio et consecratio*, p. 204-205); ² (f. 212^{r-v}) de puerorum baptismo; sequuntur varia (ff. 212^v-213) de matrimonio, (f. 213) de sacerdotibus et monachis.

4 (ff. 213^v-230^v) Prochiron auctum, paratitla (op. cit., p. 335-361). Subnectuntur ¹ λγ' (ff. 230^v-231) *περὶ τοῦ μὴ εἶναι ἰδιωτικὴν φυλακὴν* (cf. op. cit., p. 361 n. 2); ² de iudicibus universalibus *ὀρκωμοτικὰ* quinque hoc ordine: λδ' (f. 231^v) *ὀρκωμοτικὸν τῶν καθολικῶν κριτῶν γεγονὸς καθ' ὃν καιρὸν ἐσφραγίσθησαν* (inc. *Ἐπεὶ ἐξελέγειν παρὰ τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας*, des. *ὃν ἐξεφώνησε χάριν τούτου*), (ff. 231^v-232^v) *ἄλλο ἱερόσacramentον* τοῦ δικαιοφύλακος καὶ ἀρχidiaκόνου (inc. *Ἐπεὶ ἀπητήθη παρὰ τοῦ κραταίου*, des. *ὡς καθολικὸς τῶν Ῥωμαίων κριτής*); λε' (ff. 232^v-234) novellae tres <Andronici iunioris> ann. 1329 (Ius graecorom. I, Athenis 1931, p. 580-583); λς' (ff. 234-236) Andronici senioris novella an. 1306 (cf. cod. 847, ff. 258-260^v); λζ' (ff. 236-250) Athanasii patriarchae epistola, *γράμμα πατριαρχικόν. πρὸς τε τὴν ἐξαρχίαν καὶ πάντας πιστοὺς κἂν τῷ τέλει τὴν πλάνην τῶν ξυλωτῶν (?) στηλιτεύων* (inc. *Τοῖς ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ἅπασαν ὀρθοδόξοις*, des. *ἐκ τοῦ νεῖμαι σαυτῶ καὶ ἐκάστῳ ἐν Χριστῷ καὶ διὰ Χριστὸν προσφόρως τὸ σιτομέτριον, ὃ ἢ δόξα κ. τ. λ.*).

5 λη', *εἰσὶν ἐν συνόψει αἱ ἀγωγαὶ καὶ αἱ ῥοπαί*, scilicet tractatus « de actionibus » (ff. 250-251; cf. cod. 854, ff. 260-263^v) et « de temporum intervallis » (ff. 251-269; cf. cod. 852, ff. 461-481) in epitomen redacta. Prior inc. *Τί ἐστὶν ἀγωγή; Ἀγωγή ἐστὶ δίκαιον τοῦ ἀπαιτεῖν*; alter inc. *Περὶ χρόνων προθεσμίας ἀπὸ ῥοπῆς ἕως ῥ' ἐνιαυτῶν. Ἐλευθερώθη δούλη*, des. *μηκέτι τὸν ἐγγυθέντα παραγέτω, ἀλλὰ τὴν ποινὴν ἀπαιτεῖσθω*.

6 λθ' (ff. 269-273^v) Romani I <et aliorum> novella *Ἀνθρώποις ἐστὶ ζήλων τὸν* (cf. cod. 852, ff. 350-355).

7 μ' (ff. 273^v-274) Leonis novella 6 inde a vv. *Τοιγαροῦν σὺν τε τῷ ἀγωτάτῳ πατριάρχῃ*.

8 (ff. 274-331^v) Michaelis Attaliatae synopsis, *πόνημα ... τῆς πραγματείας τῶν συνοφισθέντων νομίμων* (Ius graecoromanum VII, Athenis 1931, p. 415-497; cf. cod. 640, ff. 229-289); praemittitur index titulorum XXXVII.

9 varia liturgica, fere ut in codd. 430 ff. 113-150^r, 640 ff. 5-27: ¹ (ff. 332-334^v) Michaelis <Ositae?> de liturgia praesanctificatorum (Grumel, *Les Regestes*, n. 1021); ² (ff. 334^v-338) Iohannis Phurnae ad Gregorium Antigonitem; ³ (ff. 338-341^v) <Michaelis Ositae (?) *περὶ ὑπαλλαγῆς τῆς μεταλήψεως τῶν ἀγιασμάτων τοῦ Χριστοῦ*>; ⁴ (ff. 342-362) Theodori Andidorum commentatio liturgica; capp. 17-27 (M. 140, 440 D-453) praebet noster [ff. 351-355^v] in alia redactione.

10 (f. 362^r) Isidori Pelusiotae epistolae novem (M. 78): II 271, 269 (*Ἀφροδίτῃ πρεσβ.*); I, 47, 261, 14; III, 204 (*ἐταίροις*); I, 277, 279 (*φίλῳ*); I, 399.

11 (ff. 363-366^v) dictiones iuris civilis *Ἀναλίων: λεγμάτων, ἐτησίων* (cf. cod. 845, ff. 95-101).

12 (ff. 367-370) capita legis agrariae ex libris Iustiniani selecta (cf. Ius graecoromanum II, Athenis 1931, p. 65-71).

13 ordines varii, nempe ¹ (f. 371) patriarchae quinque, ² (f. 371^{r-v}) officia magnae ecclesiae (cf. codd. 841 f. 151^v, 848 f. 325^v) in *πεντάδας* septem distributa.

14 notitiae episcopatum duae: ¹ (ff. 371^v-372^v) *τάξις τῶν θρόνων τῶν μητροπολιτῶν, καὶ τίνες αὐτῶν λέγονται ἕξαρχοι ὑπέρτιμοι, τίνες δὲ ὑπέρτιμοι μόνον* (παλαιὰ notavit in marg. ipse ni fallor possessor libri, Georgius Corinthius); omnia fere ut apud M. 107, 397-401; ultimum locum obtinet post metrop. Russiae ὁ δὲ Ἀλανίας μητροπολίτης. γράφεται δὲ Σταυρουπόλεως. ἔχει δὲ νῦν τὸν τόπον τοῦ Σεβαστείας. ² (ff. 373-375^v) ordo praesidentiae metropolitanarum apostolico CP. throno subiectorum et episcoporum his inferiorum (M. 107, 371-386 A κγ' ὁ Σνήδων); f. 373^v nota de Nicaea civitate ut in cod. 829, f. 25.

(f. 376^v) officia palatii in *πεντάδας* quindecim distributa (cf. Pseudo-Codinus apud M. 157, 188), (f. 377) eadem officia versis politicis (inc. *Πρώτιστος ὁ πανευτυχῆς παρίσταται δεσπότης, δεσ. Κάνστρων οἱ προκαθήμενοὶ δρουγγάριοι τοῦ στόλου*).

Codicis partem praecipuam descripserunt librarii duo (^a ff. 4-209^v, ^b ff. 214-362), supplementa invexerunt tam in librum medium (ff. 209^v-213^v) et exactum (ff. 362^v-366^v) quam in principio et in fine (1-3, 367-377) manus diversae. Ff. 4-366 respondent fasciculis quadraginta sex quaternionibus (excepto ultimo foliorum trium). Charta laevigata; foliorum additorum signa: canis (?), forfices (cf. Briquet 3750), trimontium circulo inscriptum (cf. Briquet 11877).

F. I obitus Ieremiae I patriarchae ter signatus, *ἐν ἔτη ζνδ' ἰνδ. δ' iαννουαρίου ιγ'* (13 ian. 1546; de Ieremia cf. Le Quien, Oriens christianus I, 320-322; R. D. apud *Comptes-rendus de l'Acad. des Inscriptions et Belles-Lettres*, 1942, p. 118), (f. 377) obitus Simeonis patriarchae, *ἐν ἔτει ςδ' ἰνδ. ε' τῆς ιδ' τοῦ ἰαννουαρίου μηνὸς ἡμέρα κυριακή* (14 ian. 1487; cf. Le Quien I, 315).

F. 4 summo nomen possessoris: *Γεωργίου κόμητος Κορίνθου κτήμα | ἦν, ὅτε τὰδ' ἐγράφετο*: ~ (cf. cod. 219, f. 421^v); f. 342 nota *L. AU*(atii).

Integumentum membranaceum; in dorso tesseræ gentiliciæ Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

857 (olim 565). Saec. XIV-XV, chartae., mm. 155 × 115, ff. II (add.) 260, linn. 16. In duas partes dispertitus (II = ff. 119 ss.).

1 (ff. 1-160) Basilii, Constantini et Leonis Prochiron (cf. cod. 844 ff. 424^v ss.), hoc est (ff. 1-6) praefatio *Τὸν μέγαν*, (ff. 6-160) tituli 1-40; indicis vix reliquiae, saeculo praeterito chartae praeviae agglutinatae sunt.

2 (ff. 160-164) <epanagoge aucta, tit. LII §§ 72. 76-78. 97. 95. 103-105. 108. 83. 111. 128> (Jus graecoromanum VI, Athenis 1931, p. 207-213); inseruntur [ff. 162^v-163] capitula a collectione ut videtur aliena; subnectuntur sex alia [ff. 164-165], tria suprema de *μονοπατίῳ* (cf. Harmenopuli Manuale lib. II tit. iv § 117 et 116).

3 (ff. 165-179) lex agraria, *νόμος γεωργικὸς ἐν τοῖς Ἰουστινιανοῦ βίβλοις* ms. (cf. cod. 845, ff. 90-95).

4 (ff. 179-180) *ἀπὸ τῆς νομοθεσίας τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰουστινιανοῦ περὶ τῶν προσφύγων τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῶν ἄλλων ἀπασῶν τῆς οἰκουμένης ἱερῶν καὶ θείων ἐκκλησιῶν*; nullum huius decreti de iure asilii vestigium fateor invenisse.

5 (ff. 180^v-187) Nicetae Thessalonicensis responsa canonica XVI (ed. A. Pavlov apud *Viz. Vremenn.* II, 1895, p. 381-385; cf. M. Jugie, apud *Échos d'Orient*, 1927, p. 409).

6 (ff. 187-230^v) ecloga legum Leonis et Constantini (ed. Zachariae a Lingenthal, Collectio librorum iuris Graeco-Romani ineditorum, Lipsiae 1852, p. 9-52; Jus Graecoromanum II, Athenis 1931, p. 11-62); praemititur index titulorum *η'*. Subnectitur *ιθ'* (ff. 230^v-231) *περὶ γαμβρῶν στρατιωτῶν* (Leunclavius II, p. 133-134).

7 varia de matrimonio. ¹ (ff. 231-232^v) *ἐκ τῆς βίβλου τῆς πείρας*, nempe *Πεῖρα XLIX, 27* (cf. Practica ex Actis Eustathii Romani = Jus Graecoromanum IV, Athenis 1931, p. 206). ² <de matrimoniis prohibitis, de affinitatis gradibus>; initium tractatus (ff. 232^v-239) eadem fere praebet quae Prochiron auctum VIII, 1. 35. 37-51; citantur (f. 239^{r-v}) locus Sisinnii CP. (= cod. 840, f. 209^{r-v}), (ff. 245^v-247^v) Michaelis Chumni de gradibus cognationis (M. 119, 1297-1300), (ff. 249^v-254^v) novella Andronici senioris ann. 1306 (= cod. 847, ff. 258-260^v). In fine (ff. 254^v-260^v) graduum tabulae commentario auctae (cf. Prochiron auctum VIII, 98-111), in quo inseritur [f. 257^{r-v}] Alexii Studitae patr. CP. de nuptiis septimi gradus decisio apr. 1038 (= cod. 842, f. 30); f. 260 oram interiorem tantum retinet, lacero cetero.

Liber accurate perscriptus, temporum iniuriis conspurcatus, foliis extremis mutilus, saeculo praeterito instauratus. Complectebatur fasciculos *λγ'* quaterniones, si excipias 19 ternionem; perierunt folia duo prima necnon pars plus dimidia f. 260. Officinarum chartarum signa paullo apparentia, securis (cf. Briquet 7514), forfices tonsoris (cf. 3759). In schedula chartacea f. I agglutinata N 47; in sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigium.

Integumentum membranaceum; in dorso tesseræ gentiliciæ Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

858 (olim 796). Saec. XIV, membran., mm. 330 × 217, ff. 210, linn. 26.

Arophthegmata Patrum secundum ordinem alphabeti, *Ἡ βίβλος περιέχων βίους ἀγίων καὶ θεοφόρων πατέρων, οὐ μόνον βίους ἀλλὰ καὶ θαύμαστὰ τινα καὶ θεάρεστα ἀποφθέγματα* cod. Notitiae singulae ab editis (M. 65, 76 ss.) non nihil discrepantes, ordine subsequenti sese excipiunt, quem declarat index praevius ff. 1^v-2: ^a Antonius; ^b Paulus simplex; ^γ βίος τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου περὶ τοῦ λελωβημένου; ^δ Arsenius; ^ε Agathon; ^ς Ammonas; ^ζ Besario; ^η Benjamin; — (f. 36) ἀρχὴ τοῦ γάμμα: Gregorius, Gelasius, Gerontius; ^θ Gerasimus; — (f. 40) στοιχεῖον δ': Daniel, ^{ια} περὶ τοῦ ἀπὸ ὀμμάτων, ^{ιβ} περὶ τῆς ἀγίας τινὸς σώφρονος κόρης, ^{ιγ} περὶ τῆς προσποιουμένης μεθύειν, ^{ιδ} περὶ τοῦ λατόμου, ^{ιε} περὶ Ἀνδρονίκου ἀργυροπράτου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ἀθανασίας, ^{ισ} περὶ τῆς πατρικίας Ἀναστάσεως (!); ^{ις} Dulas; ^{ιτ} David olim latro; ^{ιθ} Epiphanius, Zenon; ^{ια} Zacha-

rias; — (f. 71) *στ(ο)ιχ(ειον) η*: ^{xx} Isaias; ^{xj} Iohannes Colobus; ^{xr} Iohannes Cilix; ^{xb} Isidorus; ^{xc} Isaac; ^{xd} Ioseph; ^{xe} Eulogius; ^{xn} Iulianus; ^{xo} Cassianus; ^λ Cronius; ^{λα} Lucius; ^{λβ} Lot; ^{λγ} Marcus; ^{λδ} Macarius Aegyptius; ^{λε} Macarius urbi-
cus; ^{λες} Moyses; ^{λες} Matoes; ^{λη} Motius; ^{λθ} Megethius; ^μ Mar-
cellus; ^{μα} Myrogenes; ^{μβ} Nikon; — (f. 144^v) *τι(τλος) ξ'*: ^{μγ} Xoios; ^{μδ} Xanthius; — (f. 145^v) *στοιχ(ειον) ο'*: ^{με} Olympius, Orsisius, Poe-
men; ^{μες} *περὶ κατανίξεως*; ^{μς} *περὶ ἐγκρατείας*; ^{μη} *περὶ ὑπομονῆς καὶ ἀνδρίας*;
^{μθ} *περὶ τοῦ μῆδένα κρίνην*; *περὶ τοῦ νηφόντων πρὸς εὐχεσται (!)*: tituli *μς'-μθ'*
fere toti ad Poemenem spectant; ^ν Pambo; ^{να} *περὶ διακρίσεως*; ^{νβ} Paph-
nutius; ^{νγ} Onuphrius; ^{νδ} Piturius; ^{νε} Paisius; ^{νς} Paulus;
^{νζ} Petrus; ^{νη} Pior; ^{νο} Palladius; ^ξ Poplius; ^{ξα} Rufus; ^{ξβ} Ro-
manus; ^{ξγ} Sisoës; ^{ξδ} Silvanus; ^{ξε} Sarmatus; ^{ξς} Serinus;
^{ξζ} Simon; ^{ξη} Sopatrus; ^{ξθ} Serapion; ^ο Sara; ^{οα} Syncretice;
^{οβ} Tithoe; ^{ογ} Hyperechius; ^{οδ} Felix; ^{οε} Philoromus (*Φιλόρωμός*
τις ὀνόματι γέγονεν μοναχὸς δοκιμώτατος — τούτω τῷ γενναίῳ ἐπέθεντο ὁ τῆς |);
desideratur titulus *ος' integer, περὶ τοῦ ἀββᾶ Ὁρ.*

F. 1 alia manu Luc. 3, 23–38.

Fasciculi quaterniones viginti sex in prima singulorum pagina signati et folia duo
praevia. Perit, ut videtur, fasciculus supremus. Litterae initiales maximae rubrae.

Liber fuit olim Paphnutii hieromonachi (f. 2^v); f. 30^v nota latina: *de augurio*
autum. In sectura superiore libri clausi ΠΑΤΡΙΚΟΝ.

Integumentum ex corio subviridi saec. XVI fibulis necnon catena olim munitum;
in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 858.

859 (olim 795). Saec. XII, membran. (ff. 2–27. 263 chartac. saec. XV), mm. 320 × 240,
ff. I (add.). 288, coll. 2, linn. 31.

Varia sacra.

1 Dionysii Areopagitae * opera (M. 3), scilicet ¹ de caelestihie-
rarchia reliquiae: (f. 28^{r-v}) initium usque ad illa capitis primi *οὐρανίων*
ἱεραρχῶν μίμησίν τε καὶ θεωρίαν (M. 120–121 C 15), (f. 29^{r-v}) caput 4 inde
a vv. *ἡ θεολογία φησὶν* usque ad illa *ὑπ' αὐτοῦ ταχθείσης τε καὶ διαιεθει[σης]*
(M. 180 B 5–181 C 6), (ff. 30–36) finis libri inde a vv. *συγ]γενέστερον*
ἐξευρεῖν (M. 308 B 3–340); subnectuntur (f. 36^{r-v}) epigramma *Ἀγγελικῶν*
γραφίδων ἀμαρύγματα — ἄστρον (cf. M. 116 C), (f. 36^v) versus tres duode-
casyllabi (*Οὐρανοῦ ἀστερόεντος ἔφυσ σέλας — ὑμνεῖν Θεὸν αἱ ἐνεοντα [ἀέν ἐόντα?]*).
² (ff. 36^v–40^v) de mystica theologia (M. 997–1048), praemisso epigram-
mata *Καὶ νόον* (M. 117 A). ³ (ff. 40^v–104) de divinis nominibus

(M. 585–984), praemisso epigrammate *Εἰς νόον* (M. 117). ⁴ (ff. 104–140^v)
de ecclesiastica hierarchia (M. 369 ss.) des. abrupte in vv. *ἐφ' ἐτέ-
ραν λήξιν μετατα[χθήσεται* (M. 560 D 3). ⁵ (ff. 141–142) epistolae 1–5
(M. 1065–1076). Quae sequuntur ex exemplo turbato descripta sunt:
(f. 142^{r-v}) epistola 6 usque ad vv. *καθ' ἐτέρων λέγειν ὑπὲρ* (M. 1077 A 14),
cui subnectuntur (ff. 142^v–151^v) epistola 7 inde a vv. *τὸν ἐγνω]σμένον ἡμῖν*
κὰκ τούτου (M. 1080 C 5) atque epistolae 8. 9 usque ad illa *τὴν δὲ κατὰ*
μέθεξιν καὶ ἄλλα ἄλλως ὡς ἡ κατ' αὐτὰ (M. 1108 D 6). Sequuntur nulla facta
distinctione epistolae Ignatii.

2 <s. Ignatii Antiocheni> epistolae interpolatae (cf. F.-X. Funk, *Patres*
Apostolici II², 1901, p. xxvi–xxvii), nempe (ff. 151^v–155^v) ad Trallianos
inde a vv. *οὖν πραότητος ἐν ἧ καταλύεται* (Funk, p. 64, 4 ss.); — (ff. 155^v–160)
ad Magnesianos; — (ff. 160–162) ad Tarsenses; — (ff. 162–167) ad Philip-
penses *περὶ βαπτίσματος*; — (ff. 167–172^v) ad Philadelphenses; — (ff. 172^v–177)
ad Smyrnenses; — (ff. 177–179^v) ad Polycarpum Smyrnensem; — (ff. 179^v–182)
ad Antiochenses; — (ff. 182–184^v) ad Heronem; — (ff. 184^v–192) ad Ephe-
sios; — (ff. 192–195) ad Romanos. In fine cuiusque epistolae subscriptio:
*τοῦ ἀγ. ἱερομ. Ἰγν. πατ. Θεουπόλεως Ἀντιοχείας ἐπιστολὴ (β' πρὸς Τραλλη-
σίους — πρὸς Ῥωμαίους β')*.

3 (ff. 195–198) s. Polycarpi epistola ad Philippenses, usque ad vv. *ὑπὲρ*
ἡμῶν ἀποθανόντα καὶ δι' ἡμᾶς ὑπὸ (Funk, I², p. 296–306, 11), quam subsequi-
tur nulla facta distinctione (ff. 198–211^v) epistola Barnabae * inde a vv. *τὸν*
λαὸν τὸν καινὸν (Funk, p. 50, 22–96).

4 (ff. 212–220^v) Protevangelium Iacobi (Tischendorf, *Evangelia apo-*
crypha, Lipsiae 1876, p. 1 ss.); abrumpitur in vv. *ἐπορεύθησαν εἰς τὴν χώραν*
αὐτῶν (p. 42, 5).

5 (ff. 221–222^v) <Germani patriarchae CP. in praesentationem Deiparae
oratio 2> inde a vv. *αὐτὴν παραδράμοι* (M. 98, 316 D 5–320).

6 (ff. 222^v–231) s. Gregorii Nazianzeni oratio 38, in Theophania (M. 36,
312–333).

7 (ff. 231–234) homilia in Natale Domini (sub nomine Ioh. Chryso-
stomi apud M. 61, 737–738; cf. P. Radó, apud *Zeitschrift für kath. Theo-*
logie, 1932, p. 82–83).

8 (ff. 234–244) <Ps.-Amphilochii in vitam s. Basilii> (BHG. 247–249),
ex exemplo mutilo quod omittebat vv. *ἦται σημεῖον ἀποκαλυφθῆναι — παρον-*
σίας αὐτῶν (Combefis, p. 172 C 8–177 A 5) et desinebat in vv. *δισσῶς ἐκ*
τῶν ιδίων (p. 179 C 3); desiderantur insuper vv. *τὸν ἀριθμὸν οὐ'-ἡ ἡμετέρα*
φύσις διὰ (p. 163 A 9–164 D 8) uno folio post 238^v deperdito.

9 (ff. 245-248^v) s. Iohannis Chrysostomi* in Annuntiationem Deiparae (M. 60, 755-760); omittuntur vv. Οὐρανὸς δὲ ἀστέρων — καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, (755, 2-756, 3).

10 (ff. 248^v-254^v) de inventione sanctae crucis visio Constantini (BHG. 396. 399. 405 = ed. E. Nestle).

11 (ff. 255-261) πίστις τῶν ἀγίων τη' θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ διδασκαλία πάντων θανασιῶν καὶ σωτηρίας περὶ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος (inc. Πιστεύομεν εἰς ἓνα Θεὸν πατέρα, des. τοὺς πιστεύοντας εἰς τὴν ἀγίαν Τριάδα, ἢ πρέπει κ. τ. λ.); est revera compendium doctrinae christianae tam de fide quam de disciplina ad fidelium gradum quemque pertinente.

12 (ff. 261-263^v) s. Iohannis Chrysostomi* in quatruiduanum Lazarum oratio 2 (M. 62, 775-778).

13 (f. 264) finis homiliae in sacram communionem (| καὶ ποιῆ γενέσθαι ἐν ἅπαντας ἐπίδει καίνος (!) σώματος μετέχωμεν πάντες — πρὸς ἰώμεν τὴν τραπέζην τοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ κ. τ. λ.).

14 (ff. 264-267^v) Eusebii τινὸς ἐπισκόπου in diabolium et orcum (sub nomine Eusebii Alexandrini apud M. 86, 384-405; ed. tertia in principio, prima ni fallor in fine).

15 (ff. 267^v-279^v) Epiphani Cypri* in sepulturam Domini (M. 43, 440-464).

16 (ff. 280-287^v) Iohannis Evangelistae* de dormitione Deiparae (Tischendorf, Apocalypses apocryphae, Lipsiae 1866, p. 95-112).

Ff. 1 (avulsum ex codice membranaceo saec. XI, coll. 2, linn. 25) et ff. 2-27 (suppleta saec. XV, chartac., coll. 2, linn. 32) haec continent: ¹ (ff. 1-4^v) μη(ν) τῶ αὐτῶ (μαίω nempe) ἰδ', commentarius in s. Philipprum (M. 115, 188-197). ² μην(ι) ἰουλλί(ω) κζ' in s. Panteleemonem, scilicet ^a (ff. 5-10) officium (cf. Menaea VI, ed. Romae 1901, p. 235-250); ^b (ff. 10-19^v) martyrion (M. 115, 448-477). ³ (ff. 19^v-27) Μεθωδίου Πατάρων τοῦ σοφωτάτου εἰς τὸν αἰσχάτον καιρὸν, ᾧ καὶ χριματισμός (inc. Ἰστέον, ἀδελφοί, ὅτι ἐξεληθέντες ὅ τε Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα, des. οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ ἐκδιωχθήσονται εἰς αἰῶνας); de hoc vaticino, vide K. Krumbacher, *Gesch. d. byz. Lit.*² p. 628.

F. 288^{r.v} — ex alio codice saec. XIV, sine cura exaratum — gnomologium christianum, praecepta moralia nec non disciplinaria continens; primum, κε(φα)λ. ρλζ', inc. Καλὸν ἐστὶν ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ μετὰ ταπεινώσεως, ultimum Γυνὴ ἀνδρία καὶ σῶφρων — ὅτι οὐκ ἐστὶ σταυθμὸς τῆς καλόνης αὐτῆς (sic).

Codicis partem maximam efficiunt ex exemplo mutilo descripta (cf. ff. 142. 151. 198. 220^v) ff. 28-287, quorum formam primigeniam aegre coniceres notis originalibus perditis.

Aetate recentiore fasciculi enumeratione nova signati sunt (cf. ε' f. 28, ζ' f. 30, ζ' f. 46), unde liquet nonnulla iterum effluxisse.

Saec. XIV labente additum est in principio f. I et suffecta sunt ff. 2-27; iisdem ni fallor temporibus assutum est f. 288 in cuius calce legitur foliorum summa: ... σπς' ἀνευ τῶν τριῶν ὃν ἔχει εἰς τὰς δύο ἄκρας ξένα τοῦ βιβλίου.

F. 1 pictura in campo aureo satis laesa (martyrium); ff. 151^v. 257. 259 notae graecae lectoris cuiusdam; f. 211^v nota armenia, in qua nomen Narsei; f. 9 nota slavica (in nomine Patris); f. 211^v nota italica: fo stimato ad. j.; f. 19^v nota <A. Mai>. Officinae chartariae signum galerus praelaticus (cf. Briquet 3387). Syllabum anno 1550 posteriorem nuper repertum (*Commemoratio in S^{mo} Philippum. et alia.* | . 795.) membranae praeviae agglutinavimus. F. 244^v scriptura vacat.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, Cat. codd. hagg. gr. Bibl. Vat., 1899, p. 82.

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentilitiae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 859.

860 (olim 798). Saec. XI, membran. (ff. 1. 4. 7. 48-57. 144. 152 rescripta saec. XIV; 151. 153-160 chartae. saec. XIV), mm. 260 × 192, ff. I (add.). 160, coll. 2, linn. 28-30.

1 (ff. 1-89^v. 94-101^v. 90-93^v. 102-152) vita Barlaam et Ioasaph, *ἱστορία ψυχοφελ(ῆς) Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ* ms. (M. 96, 860-1240); desiderantur vv. μεθ' ὧν οἴμοι — φοβηθεῖς μὴ πλείονας (M. 1084 B 6-1085 C 10) uno folio post 89^v deperdito, vv. ἐδε]δοίκεσαν τὴν ἀπειλήν — οὐδεὶς τῶν πρόποτε γε[γονότων (M. 1101 B 14-1104 C 10) alio folio post 99^v effluxo.

Ff. 153-160 additicia (ex codice chartaceo saec. XIII-XIV avulsa, linn. 23) continent <quaestiones Anastasii Sinaitae> editis longe breviores, hoc ordine: 92 inde a vv. δυνάμεις καὶ οὐρανὸν (M. 89, 729 D 12). κγ' (cf. ed. 23). κδ' <μζ'> (edd. 93. 8. 94-96. 98. 100-102. 11. 103); abrumpitur in vv. οὔτε πάντων τῶν ἐν κόσμῳ ἀναχώρησιν (M. 756 B 5).

Folia rescripta ex codicibus quattuor, ut mihi videtur, avulsa: ^a ff. 1 et 7 a quibus nihil expiscatus sum; ^b ff. 48 et 55 caractere antiquiore exarata; ^c ff. 4. 49-54. 56. 57 ex codice liturgico fere coaevo; ^d ff. 144 et 152, saec. XI, binis coll.

Codex male habitus, quem efficiebant fasciculi viginti ni fallor quaterniones in prima singulorum pagina notis instructi (cf. Γ f. 16), rudiore membrana exarati. Folia nonnulla, quae perierant, membranis lotis atque rescriptis necnon charta saec. XIV suppleta sunt ut iam diximus. Locis complures cancellati, emendati, accentibus spiritibusque aucti.

Manibus diversis (f. 152^v inverso) notitia de Synesio Ptolemaidis ex Prato spirituali (cf. M. 66, 1044 B), (ff. 92^v-93) methodus paschatis inveniendi, (f. 83^v. 84) monocondylion τριάς..., (f. 152^v) expensarum notae brevissimae.

In membrana a glutinatoribus praemissa syllabus anno 1550 posterior: *Barlaam vita*. | . 798.; f. 1 summo <manu Ioh. Tortelli>: *historia Barlaam ad salua(n)da(m) a(n)i-(m)a(m)*.

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentilitiae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 860.

861 (olim 799). Saec. XIV, chartac., mm. 213 × 150, ff. I (add.). 178, linn. 26 circa.

Vita Barlaam et Ioasaph (M. 96, 860-1240), *ιστορία πάνυ όφέλιμος συλλεγεισα παρά φιλοθ(έου) ανθρώπου τής ένδοτέρας Αιθιοπίας ύπ(οτυ)πούσα τόν βίον του όσιου Βαρλαάμ και του μακαρίου Ίωασαφ και βασιλ(έως) τής αύτης μεγ(ά)λλ(ης) Αιθιοπίας* ms.

F. 178^v additum in fine fragmentum officii continet pro die 31^a mensis maii.

Fasciculi κβ' quaterniones atque folium unum a librariis diversis sese excipientibus (e. g. ff. 17. 25. 93. 96) descripta. Signum chartae incertum.

F. 1 summo <manu Ioh. Tortelli>: *Ba* (? cancell.) *Vita Barlaam* (cf. index librorum Nicolai V, apud Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 326: «Item unum volumen ejusdem forme de papiro, copertum corio nigro antiquo, quod intulatur Vita beati Balaam». F. I adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Vita beati Barlaam*. | 104 [cancell.] 799; inferius frustum chartae notam 198 cancellatam prae se ferens.

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentilitiae Pauli V et Scipionis Borghese auro impressae; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 861.

862 (olim 801). Saec. XII (ff. 1-30 saec. XIII), membran., mm. 278 × 215, ff. II (add.). 224, linn. 20 (ff. 1-30 linn. 22).

Homiliarum collectio pro festis (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand...* II, p. 301-302); ordinem pro nostra facultate restituimus.

¹ (ff. 192-208) *μηνι δεκεμβριώ κ'*, s. Iohannis Chrysostomi in s. Philogonium (M. 48, 747-756).

² (ff. 208-224^v) s. Basilii homilia exhortatoria ad sanctum baptismum (M. 31, 424-444).

³ (ff. 31-44^v) *λόγος αναγνωσκόμενος τή άγία και μεγάλ(η) β' έκ του κατά Ματθαίον*, nempe s. Iohannis Chrysostomi homiliarum <75. 76. 77> in s. Matthaeum partes proprie ad exegesim pertinentes in epitomen redactae (inc. *Καθημένου δε αύτου, des. και την δύναμιν αύτου την άφατον σημένων* (M. 58, 686, l. 14 ab imo — 702, l. 8 ab imo).

⁴ (ff. 45-65) *κυρ. των μυροφόρω(ν)*, Iohannis Thessalonicensis de Christi resurrectione, ut in cod. 564 ff. 89^v-96.

⁵ (ff. 65-72^v) *κυρ. του παραλύτου*, <s. Ioh. Chrysostomi> homilia 36 in Iohannem (M. 59, 203-208).

⁶ (ff. 72^v-82) *τη δ' τής μεσοπεντηκόστ(ης)* <eiusdem> hom. 49 (M. 273-278).

⁷ (ff. 82-96^v) *λόγος εις την Σαμαρείτ(ιν)*, nempe <eiusdem> hom. 31 (M. 175-184).

⁸ (ff. 97-106^v) <eiusdem> *λόγος νς' εις τον έκ γεννητης τυφλόν* (M. 305-310).

⁹ (ff. 107-123) s. Iohannis Chrysostomi in Ascensionem Domini (M. 50, 441-452).

¹⁰ (ff. 123-139) Germani Caesariensis in sanctos CCCXVIII patres (M. 111, 420-440).

¹¹ (ff. 139^v-152^v) *σα(ββάτω) τής ν'*, s. Iohannis Chrysostomi hom. 8 in epist. ad Thessalonicenses I (M. 62, 439-446). F. 153 nota: *τη δε κυριακή) τής πεντηκοστ(ης) αναγνωσκωμ(εν), εις τον Θεολόγον λόγ(ον) « Περὶ τής έορτής βραχέα φιλοσοφίσαντ(ες) »* (orat. 41, in Pentecosten; M. 36, 428 ss.): — *έγρά(φη) εις βιβλίον τον Θεολόγον και εκεί ζήτει*.

¹² (ff. 153-161) *τη β' του άγιου Πνεύματος* <s. Ioh. Chrysostomi> hom. 51 in Iohannem (M. 59, 283-288).

¹³ (ff. 161-171) *κυριακή) των άγιων) πάντων*, s. Iohannis Chrysostomi in omnes sanctos (M. 50, 705-712).

¹⁴ (ff. 172-183) <s. Ioh. Chrysostomi> hom. 62 in Iohannem, *αναγνωσκωμ(έν)νη) τη δ' τής ζ' έβδομάδος όσαύτος (!) και τη ε'* (M. 59, 341-348).

¹⁵ (ff. 183^v-191^v) <eiusdem> *λόγος ξε'* in Iohannem, *αναγνωσκόμενος τη κυριακή τής βαϊοφόρον* (M. 359-366).

Ff. 1-30^v ex codice recentiore deprompta praebent Sophronii Hierosolymitani vitam s. Mariae Aegyptiacae (M. 87, 3697-3725); uno folio post 10^v deperdito desiderantur vv. *τη άσθματι — ήροξατο εύχεσθαι υποψιθυρίζουσα* (M. 3708 B 7-D 3).

Codicis partem principalem efficiunt fasciculi viginti quinque hoc ordine ni fallor restituendi: ^a (ff. 192-224) fasciculi quaterniones quattuor signati <λγ>-λς'; ^b (ff. 31-170) fasciculi quaterniones duodeviginti notati λς'-νδ' et folium unum; ^c (ff. 172-191) fasciculi tres; in f. 180 summo nota τ τ (τετραδιον?) β ferro intercisa. Margines ampliores, inscriptiones minio exaratae.

Manu longe posteriore (saec. XIV?) invocationes orthographia vulgari necnon atramento paullo tenaci descriptae (ff. 171^v. 180. 183), possessoris nomen (f. 100^v... *της άγιωτάτης αρχιεπισκοπής της θεοσ(ώ)στ(ου) πολ(εως) νιον Φ.ν...*

Manu rudi ^a (ff. II^r) computus brevissimus ab Adamo usque ad aedificationem templi, ^b (f. II^v. 223^v) notitiae domesticae ad annos 1359. 1361. 1370. 1387-1394 pertinentes.

F. II^v nota emptionis: *In Chio emptum a fratre Francisco ordinis praedicatorum*. 1454. Jan. 4 (cf. Ioh. Mercati, *Opere minori* IV, p. 116-117; cod. 788: p. 305-306).

F. I manu saec. XV: *Sermo(n)es diu(er)sor(um) doctor(um)*; inferius notavit <Ioh. Tortellus>: *Varij s(er)mones et diuersoru(m). ac q(uae)da(m) excerpta*; f. II codicis positio antiquior N° 65 (quem numerum obtegebat frustum chartae notam 177 exhibens a nobis sepositum) 3 *Plu.* In tabula priore aversa syllabus anno 1550 posterior: *Mariae Aegyptiacae uita. | et sermones diuersor(um). | . 801.*

F. I in custodiam additum praebet fragmentum instrumenti cuiusdam in comitatu <Brixiano?> anno 1366 conscripti.

In ff. 31 et 33 annotationes L. Zacagnii. De codice egerunt hagg. Eollandiani, op. cit., p. 82-83.

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum. In tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 862.

863 (olim 793). Ann. 1301 (f. 209^v), membran., mm. 310 × 240, ff. III. 219 (+ 5^a; I-III. 218. 219 add.), coll. 2, linn. 24.

1 **Palladii** <episcopi> 1 *Historia lausiaca*, quae dicitur (ed. Butler, apud *Texts and Studies* VI, 2, 1904), hoc ordine: (ff. 1-2^v) *πίναξ τῶν (ρνβ') κεφαλαίων τῆσδε τῆς βιβλίου τοῦ λαυσαϊκοῦ*; (ff. 3-4^v) prooemium *Ἐν ταύτῃ τῇ βιβλῷ* (Butler, p. 3-5; M. 34, 995-996); (f. 5^{r-v}) epistola Palladii ad Lausum (Butler, p. 6-7; M. 1001); (ff. 5^v-10) prologus *Πολλῶν πολλὰ* (Butler, p. 9-15; M. 1001-1009); (ff. 10-189) historiae *ρνβ'* eadem fere ratione qua excusae sunt in M. 34, 1009-1260. 2 (ff. 189^v-209^v) de vita *Bragmanorum, τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν τῆς Ἰνδίας ἐθνῶν καὶ τῶν Βραγμάνων*, ut in cod. Coisliniano 83 ff. 326-342.

2 (ff. 210-217) narratio de festo *τῆς Ἀκαθίστου* (M. 106, 1336-1353).

Ff. I. II. 218. 219 ad custodiam adhibita et a nobis deglutinata decerpta sunt ex codice latino saec. XIV-XV binis columnis exarato; operis iuridici de affinitate fragmenta praebent; f. I citantur Modestinus, Paul(us), Ulp(ianus), Pomp(onius?).

F. 209^v subscriptio, nempe ^a litteris rubris versus octo duodecasyllabi (*Πληρῶν τὰ πίντων Χριστὸς ὑπάρχει — Τῇ παρθενουργῶ καὶ παμφώτῳ Τριάδι*), ^b atramento aetas et possessoris nomen: *Ἐγένον' ἡ παροῦσα βιβλος παρὰ τοῦ ἀγιωτ(ά)του καὶ θειωτ(ά)του πατρὸς ἡμῶν τοῦ ἡγουμενεύοντος ἐν τῇ σεῖβασμ(ῆ) μιν(ῆ) τῆδε τοῦ Μυροχεύμονος ἀγίου Βαρβάρου κῆρ Μύρωνος ἱερομονάχου ἐν μη(ν)ὶ ἀνγούστῳ τῆς τεσσαρεσκαίδεκάτης ἰνδ.,* ^c litteris rubris *ἔτους ζωθ', Μανουήλ ὁ γράψας. Μανουήλ.*

Fasciculi viginti septem quaterniones (si excipias β' foliorum septem et ultimum foliorum undecim) accurate descripti. Index praevius, inscriptiones necnon capitulorum ornamenta, litterae initiales maximae rubro pallidiore distincta.

F. 2^v <manu Ioh. Tortelli>: *Palladii episcopi cappadociae vitae s(an)c(t)or(um) patru(m) .C.LII*; in folio imo manu anteriore *Vite s(an)c(t)or(um) patrum*. Inter libros Nicolai V noster recensetur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 326 «Item unum volumen de forma regali de pergamenno cum postibus sine coperta, quod volumen intitlatur Vite sanctorum patrum CLII scripte a Palladio Episcopo Cappadotie»). F. IV libri positio antiqua N° 50 (quem numerum obtegebat frustum chartae notam 110 exhibens a notis deglutinatum et tabulae anteriori aversae applicatum) 2 *Plu.*

F. III vacuum; margines inferiores ff. 101. 103. 107. 110. 134 ferro excisi.

Integumentum ex corio obscuro signato saec. XVI, corriigis atque catena olim munitum. In dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 863.

864 (olim 800). Saec. XIV ex., chartac., mm. 213 × 142, ff. IV (add.). 426, linn. 24.

1 *Historia Lausiaca* (cf. cod. 863), scilicet (ff. 1-3) prooemium *Ἐν ταύτῃ τῇ βιβλῷ*, (ff. 3-4) epistola ad Lausum, cui subnectitur nulla facta distinctione (ff. 4-10) prologus *Πολλῶν πολλὰ*, (ff. 10-192) capita singula sine numeris eadem fere ratione qua leguntur apud M. 34, 1009 ss.; des. in vv. *πάντα δώσω ἐὰν πεσῶν προσκνήσῃς μοι* (M. 1259 A 10).

2 lectiones pro variis festis (de hac collectione vide A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* I, p. 277-278: *Die Halbjahressammlungen*).

1 (ff. 192-198) *τῇ κυρ. τοῦ τελῶνου καὶ φαρισαίου*, s. **Iohannis Chrysostomi** * *ὁμλία ὅτι δεῖ μετὰ πόνου καρδίας καὶ ἐλπίδος καὶ ταπεινώσεως προσεύχεται* (inc. *Μέγα ὄπλον εὐχῆ, θησαυρὸς ἀνελλιπῆς*, des. *διηνεκοῦς ἀπολαύσομεν τῆς ὑγείας καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα κ. τ. λ.*).

2 (ff. 198^v-209) *τῇ κυρ. τοῦ ἀσώτου*, eiusdem * in parabolam de filio prodigo (M. 59, 515-522).

3 (ff. 209-231^v) *τῷ σαββάτ(ω) τῆς ἀπόκ(ρω)*, Andreae Cretensis in vitam humanam et in defunctos (M. 97, 1268-1301).

4 (ff. 231^v-244) s. **Iohannis Chrysostomi** * in illud [Rom. 14, 10] *Omnes stabimus ante tribunal Christi*; inc. *Μεγάλα τινὰ καὶ ὑπερφυῆ τῇ προτεραία ἐδόκουν*, des. *τὰς βασάνους ἐκείνας δυνήσησθε φυγεῖν καὶ τῶν μελλόντων κ. τ. λ.*

5 (ff. 244-264^v) **Anastasioi Sinaïtae** *εἰς τὴν παρεῖσθασιν τῶν νηστειῶν* et in psalmum sextum (M. 89, 1077-1116).

6 (ff. 265-277^v) *τῷ σα(ββά)τ(ω) τῆς α' ἐβδομάδος*, Nectarii arch. CP. * de festo s. Theodori (M. 39, 1821-1840).

7 (ff. 278-306) *τῇ κυ(ριακῇ) τῆς ὀρθοδοξίας*, commentaria de imagine *Deiparae Romana* (ed. von Dobschütz, *Christusbilder*, 1899, p. 234** - 266**).

8 (ff. 306-316) s. **Iohannis Chrysostomi** * in adorationem sanctae crucis (M. 52, 835-840).

⁹ (ff. 316–335) *Andreae Cretensis in Lazarum quadriduanum* (M. 97, 960–985).

¹⁰ (ff. 335–356) *eiusdem in Ramos psalmarum* (M. 97, 985–1017).

¹¹ (ff. 356–380) *Georgii Nicomediensis in s. Mariam assistentem cruci, eis τὴν θεοτόκον καὶ εἰς σωτήριον πάθος καὶ εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ — Χριστοῦ* cod. (M. 100, 1457–1489).

¹² (ff. 380^v–407^v) *τῷ ἀγίῳ καὶ μεγάλῳ σα(ββάτῳ), s. Iohannis Damasceni homilia in sabbatum sanctum* (M. 96, 601–644).

¹³ (ff. 407^v–425^v) *s. Epiphanii Cypri* * in sepulturam Domini (M. 43, 440–464).

Membranae duae ex codice latino saec. XIV formae longe amplioris excisae, in custodiam additae, fragmenta totidem exhibent de mutuo, scholiis aucta.

Fasciculi quinquaginta quinque quaterniones (si excipias 1. 23. 34. 38 terniones, 31 foliorum septem, 55 foliorum trium). Inscriptiones rubro pallidior exaratae.

F. 426 possessoris nomen, *τοῦ παντοκράτ(ο)ρος Χριστοῦ μου*, et imprecatio eis qui voluerint codicem subtrahere. Inter varia chartae signa unicornui caput (cf. Briquet 15777), flos seu fructus quidam (cf. Briquet 7374), claves (cf. Briquet 3813).

Chartae quattuor in principio et in fine additae tempore quo liber compactus est; in prima libri positio antiqua: *N̄ 39* (quem numerum obtegebant frusta chartae duo, unum cum nota 70, aliud cum nota 101, a nobis deglutinata et inferius seposita) 2 *Plu.* Eadem pagina praebet syllabum anno 1550 posteriorem: *Prohemiu(m) in vitis s< > | q(u) lib(er) inscribitur Lausaicus. | 101 (cancell.) 80<0>*.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra 864.

865 (olim 792). Saec. XI, membran., mm. 390 × 305, ff. 234, coll. 2, linn. 30.

Varia ascetica initio et fine mutila.

1 Fragmenta quae ex variis fasciculis avulsa adhuc supersunt: ¹ (f. 1^rv) prologus *περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν μακαρίων καὶ ἁγίων πατέρων* (inc. *Ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν*, des. abrupte *ὀψίας [γενομένης]*, cf. cod. 729 ff. 77^v–78^v l. 4). ² (f. 2–4^v) <de anachoretis>; inc. mut. *τῶν φοινίκων ἔνθα*, des. *καὶ σῶπα καὶ σῶζη* (F. Nau, *Les anachorètes et s. Paul de Thèbes*, apud *Revue de l'Orient chrétien* X, 1905, p. 409, 2–414); additae sunt narrationes duae: ^a *Συμφωνηταὶ δύο ἐμόνασαν* (cf. cod. 1599, ff. 195^v–196), ^b *Ἐλεγον περὶ τῶν Σκητιωτῶν* (cod. 1599, f. 196^v). ³ (f. 5^rv) *παραinéσεις ἁγίων πατέρων εἰς προκοπὴν τελειότητος*; inc. *Ἡρώτησέ τις τὸν ἀββᾶν Ἀντώνιον* (M. 65, 76 C 4), des. *ταῦτα ποιεῖτε καὶ δύ |* (M. 65, 145 A 7). ⁴ (f. 6^rv) <de fornicatione>; narratio prior inc. mut. *ὁ δὲ καὶ συνεχώρησε καὶ παρεκάλεσεν αὐτόν*, altera *Ἦν*

τις ἐπίσκοπος εἰς τινα πόλιν (F. Nau, *Apophtegmes des saints vieillards* § 32, apud *Revue de l'Orient chrétien* XII, 1907, p. 62–64). ⁵ (f. 7^rv) inc. mut.

ἐν μᾶ ὁ ἀδελφὸς τῷ γέροντι, des. abrupte *ἵνα δι' αὐτοῦ εὖρης μικρὸν ἔλεος*.

⁶ (f. 8^rv) inc. *αὐτοῦ ἀπέστειλα ὑμᾶς* (F. Nau, *Histoires des solitaires égyptiens* § 135–141, apud *Rev. Or. chr.* XIII, 1908, p. 48, l. 9–49); ultima narratio inc.

Ἀδελφὸς σπουδαῖος, abrumpitur in *vv. ἡ χεῖρ ἢ ταῦτα γράψασα* (cf. cod. 1599, f. 214). ⁷ (ff. 9–14) narrationes aliae; prima inc. mut. *καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς ἓνα τῶν γερόντων* (cf. cod. 1599, f. 189, l. 7); alia (ff. 9^v–10) *Ἀδελφὸς συνώδευσε τινὶ* ut in cod. 1599, ff. 194^v–195; alia (f. 11) de Philagrio (M. 65, 436); ultima fere ut in *Histoires de solitaires égyptiens* § 143 (*Rev. Or. chr.*, 1908, p. 49).

2 (ff. 14–221) capita XIV de historia monachorum; primum [= 7] inscriptum est *Διηγήματα διάφορα πρὸς ὑπομονὴν καὶ ἀνδρείαν ἡμᾶς ἀλείφοντα* (cf. *Rev. Or. chr.*, 1908, p. 276; De vitis Patrum liber V, 7: M. lat. 73, 893; codd. Coisl. 108, f. 100 ss. et 126, f. 207 ss.); (ff. 176^v–186) cap. 17, *περὶ ἀγάπης* (cf. *Rev. Or. chr.*, 1912, p. 297–301); (ff. 186–207) cap. 18, *περὶ διορατικῶν πατέρων*; (ff. 207^v–213) cap. 19, *περὶ σημειοφόρων πατέρων*; (ff. 213^v–221) cap. 20, *περὶ πολιτείας ἐναρέτου*. Narratiunculae complures eadem fere forma recurrunt in *Apophtegm. Patrum* (M. 65, 76 ss.).

3 narrationes aliae ¹ (ff. 221–226^v) *τοῦ ἀββᾶ Ζωσιμᾶ* (inc. *Ἀρχόμενος ὁ μακάριος Ζωσιμᾶς ἔλεγεν οὕτως Πρῶτον ποιήσας*, des. *καὶ οὕτως διέτελει το νυκτοήμερον*). ² (ff. 226^v–229^v) *διάλεξις ἁγίων πατέρων διὰ πᾶσι καὶ ἀπόκρισιν* (inc. *Πῶς δεῖ εἶναι τὸν μοναχὸν ἐν τῷ κελλίῳ* [Coisl. 108, f. 292], des. *σπούδασον οὖν, ταπεινὲ μοναχέ, ταῦτα κατορθῶσαι, ἵνα καὶ τῶν αἰώνιων κ. τ. λ.*). ³ (ff. 230–231) *περὶ τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου* (= Patrum spirituale 107: M. 87, 2965–2969). ⁴ (ff. 231^v–234^v) *ἐκ τοῦ βίου πατρὸς ἡμῶν Ὀνουφρίου* (inc. *Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Παφνούτιος*; cf. Acta SS. Iunii II, p. 526–533). ⁵ (f. 234^v) <de abbate Agiodulo> (= Prat. spir. 11: M. 87, 2860–2861 A 2 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ γέρον· κοιμῶ (!) λοιπὸν ἔως |).

Codex amplioris formae, accurate perscriptus, iniuria temporum mutilus non citra textus damnum, nuper reffectus.

Partem praecipuam (ff. 11–224) efficiunt fasciculi viginti septem (quaterniones praeter duo), quam praecedunt folia decem compaginum priorum residua (ff. 1–10) et subsequuntur alia decem (ff. 225–234). Notis originalibus deperditis, fasciculi aetate posteriore signati sunt rubro colore in ima cuiusque pagina (θ' f. 5^v, μδ' f. 234^v) et eodem modo libellis appositi sunt numeri (cf. f. 14 ζ'); unde facile erui potest iacturas haud leves deinde fecisse librum. F. 145^v nota *λίποι*, f. 2^v nota latina.

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese cardinalis bibliothecarii.

866 (olim 708). Saec. XI-XII, membran., mm. 375 × 290, ff. I. 414 (+ 223^a), coll. 2, linn. 43.

Menologium totius anni non ex exemplo uno descriptus, sed supplementis variis ab ipso scriba auctus (cf. A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* I, p. 338-346; Catal. codd. hagg. Bibl. Vat. p. 83-93).

September. - 1 (ff. 8-13) vitae s. Symeonis Stylitae auctore Antonio recensio tertia (inc. Ξένον καὶ παράδοξον μυστήριον γέγονεν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. ἔδοξέν μοι τῷ ἀμαρτωλῷ καὶ ἐλαχίστῳ Ἀντωνίῳ γράψαι ὃ καταλαβόμεν, des. ἰάσεις ἐπιτελεῖ νῦν πλέον ὧν ἐποίησεν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, ὁ ἐλάχιστος Ἀντώνιος κ. τ. λ.; cf. BHG. 1682. 1683. 1685); de auctore cf. P. Peeters, *S. Syméon Stylite et ses premiers biographes*, apud *Analecta Bollandiana* LXI, 1943, p. 43-48; f. 12^v imo μη(νὶ) σεπτ. ζ' τοῦ ἀγίου μρ. Σῶζοντ(ος), ζήτ(ει) ἔμπ(ροσθεν) γ' τετράδ(ια) = ff. 36-37. 14 (ff. 13-15) inventio s. crucis (inc. Ἐτους διακοσιωστῷ τριακοστῷ τρίτου ζήτησις καὶ ἐξερεύνησις ἐγένετο [cf. BHG. 400], des. ἐπιτελεῖν τὴν μνήμην τοῦ σταυροῦ μηνὶ ἀπριλίῳ. ὅσοι γὰρ φῆσιν — τῆς μερίδος τῆς ἀγίας Μαρίας ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.; fere ut apud E. Nestle, *Die Kreuzauffindungslegende*, p. 325-331. 16 (ff. 15-18^v) martyrimum s. Euphemiae [in marg. imo: καὶ τῆς ἀγίας Λουκίας τῆς χήρας καὶ τοῦ ἀγίου Γεμεριανοῦ. ζήτ(ει) ἔμπ(ροσθεν) < > τετράδ(ια) = ff. 56^v-60^v]; inc. Ἀνθυπατεύοντος Πρίσκου γῆς Εὐρώπης ἦν ἀριθμὸς μέγας τῶν χριστιανῶν, des. βασιλεύοντος δὲ Διοκλητιανοῦ, κατὰ δὲ ἡμᾶς βασιλεύοντος τοῦ Κυρίου κ. τ. λ. 17 (ff. 18^v-21^v) martyrimum ss. Fidei, Spei, Caritatis καὶ τῆς τούτων μητρὸς Σοφίας ἐπὶ Ἀδριανοῦ τοῦ παρανόμου βασιλέως (inc. Ἦδη μὲν οὖν τοῦ θεοῦ κηρύγματος ἐπὶ πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανόν, des. αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ, βασιλεύοντος <δὲ> τοῦ Κυρίου ἡμῶν κ. τ. λ.). 20 (ff. 21^v-27) vita et martyrimum s. Eustathii et sociorum (Πρόκειται: M. 105, 376-417). 24 (ff. 27-30) martyrimum s. Theclae (BHG. 1710), cui subnectitur (ff. 30^v-32) μερικὴ δύγησις τῶν θαυμάτων — Θέκλης seu miracula tria (inc. Μετὰ τοὺς ἀγῶνας τοῦ μαρτυρίου τὴν ἀποστολικήν, des. ἔτη Γ' πλήρης τελωθεῖσα εἰς δόξαν κ. τ. λ.). 26 (ff. 32-33) s. Iohannis evangelistae dormitio (inc. Συνῆν τοῖς ἀδελφοῖς ὁ μακάριος Ἰωάννης, des. καὶ οὕτως πιστεύσαντες ἀνεχώρησαν, ἀμήν: M. Bonnet, p. 203-216; cf. BHG. 912). 25 (ff. 33^v-36) vita τοῦ κυροῦ Παφνουτίου καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Εὐφροσύνης τῆς καὶ ὀνομαστήσεις Σμαράγδου (BHG. 625). 7 (ff. 36-37) martyrimum s. Sozontis (BHG. 1643).

October. - 1 (ff. 37-38) martyrimum s. Ananiae (inc. Ἀνέτειλεν μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου, des. ὁμοουσίῳ καὶ ἀκτίστῳ φύσεως, ἀγίας καὶ σεβασμωτάτης τριάδος εἰς τοὺς κ. τ. λ.). 6 (ff. 38-40) acta s. Thomae (inc. Κατ' ἐκὼν τὸν καιρὸν εἶσαν πάντας, des. κοινωνοὺς γενέσθαι τοῦ Κυρίου

ἡμῶν κ. τ. λ.; cf. M. Bonnet, *Acta Philippi et Acta Thomae*, Lipsiae 1903, p. 99-139, 17). 7 (ff. 40-45) martyrimum ss. Sergii et Bacchi (BHG. 1624). 12 (ff. 45-47) passio s. Anastasiae virginis (ed. H. Delehaye, *Étude sur le légendier romain*, 1936, p. 250-258; cf. eiusdem auctoris, *La passion de sainte Anastasie la Romaine*, apud *Studi dedicati alla memoria di Paolo Ubaldo*, Mediolani 1937, p. 17-26). 23 (f. 47^{r-v}) passio s. Iacobi apostoli et episcopi Hierosolymorum (inc. Διαδέχεται τὴν ἐκκλησίαν Ἱεροσολύμων ἀπὸ τῶν ἀγίων ἀποστόλων, des. ὀνομαζομένων καθολικῶν ἐπιστολῶν εἶναι λέγεται). 29 (ff. 47^v-53^v) s. Ephraem in vitam Abramii et Mariae, ὁμιλία λεχθεῖσα εἰς τὸν βίον τοῦ ἀββᾶ Ἀβραμίου cod. (Assemanus II, p. 1-20). 30 (ff. 53^v-56^v) encomium s. Marciani ep. Syracusani (BHG. 1030). Subnectitur (ff. 56^v-60^v) septembr. 16, ss. Luciae et Geminiani martyrimum (inc. Διοκλητιανοῦ μὲν τὸ ὄγδοον, Μαξημιανοῦ δὲ τὸ ἔβδομον, des. μηνὶ σεπτεμβριῷ ἕξ καὶ δεκάτῃ, ἐν ὀνόματι κ. τ. λ.; latine apud Mombritium II, Parisiis 1910, p. 109-114).

November. - 1 ss. Cosmae et Damiani ¹ (ff. 60^v-62^v) passio Μετὰ τὴν κατὰ σάρκα (BHG. 377), ² (ff. 62^v-63) passio Ἐν ὑπατεία Διοκλητιανοῦ (BHG. 378), ³ (ff. 63-64) vita Τοῦ Κυρίου ἡμῶν (BHG. 372), ⁴ (ff. 64-67) miracula 4-10 (L. Deubner, *Kosmas und Damian*, p. 107-121), ⁵ (ff. 67-69) miracula 1-3 (Deubner, p. 97-107). 8 ¹ (ff. 69-71^v) miraculum s. Michaelis archangeli, δύγησις καὶ ἀποκάλυψις τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρτίππου (!) τοῦ καὶ προσμοναρίου τοῦ πανσέπτου ναοῦ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ (BHG. 1282); ² (ff. 72-73^v) apocalypsis et miraculum τοῦ ταξιάρχου Μιχαὴλ ut in cod. 821 ff. 54-57^v. 11 ¹ (ff. 73^v-76) martyrimum s. Menae (BHG. 1254; cod. 803, ff. 27-30); ² (ff. 76-79) Timothei Alexandrini * miracula s. Menae quinque priora (BHG. 1256-1261). 13 ¹ (ff. 79-86) Theodori ep. Trimithuntis de vita et exsilio s. Iohannis Chrysostomi (M. 47, LI-LXXXVIII; ex nostro); ² (f. 86^{r-v}) eiusdem sancti Ioh. Chrys. vita in epitome (M. LXXXVII-LXXXVIII, BHG. 874). 14 (ff. 86^v-89) acta Philippi in Hellade (BHG. 1517). 15 ¹ (ff. 89-91^v) passio ss. Guriae et Samonae (ed. v. Gebhardt [supra, cod. 807 ff. 130^v-134^v], p. 2-63: 6²); in fine versus quinque: Εἰκόνας ὡσπερ τὰς τῶν μαρτύρων μνήμας Πλαξὶ καρδίας κεχαραγμένας ἔχων Ὁ τῶν ἀγίων μιμητῆς καὶ οἰκέτης Νικοκλῆς τε καὶ σοφὸς ἱεράρχης Κέκτηται τούτων καὶ τὰ θαύματα πόθῳ (Gebhardt, p. 100); ² (ff. 92-93^v) passio s. Abibi (Gebhardt, p. 65-97: 6²), additis Theophili subscriptione atque versibus quinque: Κλεινῶν μαρτύρων ξυνορίδα ἐκ πόθου Σαμωνᾶ ἄμφω καὶ Γουρία συνάθλων Ἐν Ἀββίβῳ τε τῷ πιστῷ διακόνῳ Ἰσιδώρῳ τις πιστὸς ἀρχιεράρχης Πρεσβευτὰς ὁμοῦ κέκτηται καὶ προστάτας (Gebhardt, p. 99-100);

³ (ff. 93^v-98) miraculum *Nūn καιρὸς* (Gebhardt, p. 148-198: Θ) in cuius fine versus novem: *Νικητικῶς μὲν τὴν χάριν εἰληφότες Ἰερὸς χορὸς τρισάριθμος μαρτύρων Κόρην οἵαπερ ἐκ τάφου σεσωκότες Οἰκετικῶς νῦν πίστει ὑμῖν βοῶντα Λαονίκες μοι ὡς αὐτῇ παραστάντες Ἀναρύσασθε τὸ τάχος τῆς ξενίας Ὁδηγοῦντες με πάλιν ἐν τῇ πατρίδι Σὺν εὐθυμίᾳ Χριστὸν δοξολογοῦντα † εὐχεσθε, αἰτῶ, καμοὶ τῶ κακιγράφῳ †* (Gebhardt, p. 100). 17 (ff. 98-103^v) s. Gregorii Nysseni de vita s. Gregorii Thaumaturgi, *eis τὸν βίον καὶ eis τὰ θαύματα τοῦ μεγάλου Γρηγορίου ἐπισκοπ. Νεωκαίσαρίας* ms. (M. 46, 893-921 A 3 καὶ ὅπως ἂν καταχθείη καὶ πα[ρὰ τίνι]. <24> (ff. 104-106) passio s. Mercurii (inc. mut. *βαρβάρων καὶ ἠτοίμασαν οἱ βασιλεῖς*; ed. St. Binon, *Documents grecs inédits relatifs à s. Mercure de Césarée*, Lovanii 1937, p. 28, 19-39). 25 (ff. 106-110^v) martyrrium s. Aecaterinae (BHG. 30). 23 (ff. 110^v-111^v) martyrrium s. Chrysogoni (inc. *Πρετεξτάτου τοῦ ἰλλοστρίου τὴν θυγατέρα Ἀναστασίαν ἀναγινώσκωμεν*, des. abrupte ἐπιστολὴν τὸ (!) ὁμολογητῆ τοῦ Χ(ριστο)ῦ Χρυσογόνῳ Ἀναστασία; cf. Mombritius I, p. 355, 20-356, 31). 27 (ff. 112-114) passio s. Iacobi Persae (inc. mut. *καὶ εὐθέως ἐπὶ τὴν ἰδίαν σκηνὴν δραμόν*, des. *καὶ μετὰ πάσης σπουδῆς ὡς ἦν ἄξιος ἀπέθεντο ἐν τόπῳ σεμνῶ, eis δόξαν κ. τ. λ.*; cf. BHG. 772; Mombritius II, p. 41, 14-44); f. 113^v imo ζ(ή)τ(ει) ἐμπρόσ(θεν) δ' τετραδία τοῦ ἀπο(στόλου) Ἀνδρέου [= ff. 140^v-148^v].

Septembr. 3 (ff. 114-115) martyrrium s. Anthimi (inc. *Βασιλεύοντες οἱ ἀσεβέστατοι Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς*, des. *καὶ σφραγισάμενος τὴν ἐν Χριστῶ σφραγίδα ἀπέδωκεν τὴν ψυχὴν ἐν εἰρήνῃ Θεῷ μηνὶ μ(α)ρτ(ιω) ς' χάριτι κ. τ. λ.*); eadem die (ff. 115-116^v) martyrrium s. Aemiliani (BHG. 33, ex nostro). 11 (ff. 116^v-119^v) vita sanctae Theodoraе ut in cod. 797, ff. 41^v-54^v; desiderantur vv. *τρίχινα καὶ ἐπάνω τῶν τριχίνων στιχάρων μοναστικῶν* — θεωρήσας δὲ ὁ διάβολος τὴν πο[λλὴν ὑπομονὴν uno folio post 117^v deperdito. 29 (ff. 119^v-123) vita s. Cyriaci monachi τοῦ Σουκά (ed. E. Schwartz, *Kyrillos von Scythopolis* [= *Texte und Untersuchungen* XLIX, 2, 1939], p. 222-235). Octobr. 2 ss. Cypriani et Iustinae ¹ (ff. 123-125^v) certamen *Τῆς ἐπιφανείας* (BHG. 452; L. Radermacher, *Griechische Quellen zur Faustsage* [= *Akad. d. Wiss. in Wien, Sitzungsab.* 206, 4, 1927], p. 76-112); ² (ff. 125^v-126^v) martyrrium (BHG. 455). 8 (ff. 126^v-129) s. Pelagiae vita et paenitentia (inc. *Τὸ γεγονός πρᾶγμα ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἔδοξεν τῷ Θεῷ*, des. *οὗτος ὁ βίος τῆς πόρνης τῆς ἀπεγνωσμένης, μεθ' ἧς δώη ἡμῖν κ. τ. λ.*). 11 (ff. 129-130) vita sanctae Zenaidis (Acta SS. Oct. V, p. 507-509; ex nostro); 25 (ff. 130^v-133^v) martyrrium s. Vari et sociorum (Acta SS. Oct. VIII, p. 428-435; ex nostro). Novembr. 3 (ff. 133^v-140^v) martyrrium ss. Aepsimae episcopi, Ioseph presbyteri et Aeithalae diaconi

(BHG. 15. 16). 30 s. Andreae ¹ (ff. 140^v-143^v) Acta (inc. *Μετὰ τὴν ἔνδοξον ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου*, des. *καὶ ἐπιστρέψαντι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς εἰδωλολατρείας, ὧ ἡ δόξα κ. τ. λ.*; cf. Acta Andreae et Matthiae ed. M. Bonnet, p. 65-116); ² (ff. 144-147^v) passio Ἀπερ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἐθεασάμεθα (BHG. 94); ³ (ff. 147^v-148^v) encomium auctore Ioh. Chrysostomo * (M. 65, 821-828).

December. - 4 (ff. 148^v-150^v) passio s. Barbarae (BHG. 215). 6 s. Nicolai ¹ (ff. 150^v-152^v) gesta: praxis de stratelatis (recens. I; G. Anrich, *Hagios Nicolas I*, p. 67-77); ² (ff. 152^v-159) vita auctore Michaele (Anrich, p. 113-139). 13 (ff. 159-167^v) martyrrium s. Eustratii et sociorum (M. 116, 468-505); sequitur admonitio scriptoris: Ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς Εὐσέβιος παιδόθεν μονάζων κ. τ. λ.; (ff. 167^v-169) martyrrium sanctae Luciae (BHG. 995). Inseritur (ff. 169-173^v) <ian. 25> Gregorii presbyteri vita s. Gregorii Nazianzeni (M. 35, 244-276 C 15 καὶ σφενδονᾶ τὰ ἀλλόφυλα δόγ[ματα]. <17> visiones Danielis prophetae, nempe: (ff. 174-175) Susanna, (ff. 175-184) Daniel omissis 3, 27 καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις σου — 87, (ff. 184-185) Bel et draco. (ff. 185-193) de rebus gestis in Perside (BHG. 802-804); des. *γνοῦσα ταῦτα ἐπικριθέντα ἐπήνεσε* (Bratke, p. 44, 11). <19> (ff. 193-194^v) martyrrium s. Bonifatii Tarsensis (BHG. 280). 20 (ff. 194^v-198) martyrrium s. Ignatii (BHG. 814). 21 (ff. 198-201^v) martyrrium sanctae Iulianae (inc. *Τῆς εἰδωλολατρίας κρατούσης καὶ τοῦ διαβόλου φαιδρυνομένου*, des. *ἐμαρτύρισεν δὲ ἡ μακαρία Ἰουλιανὴ μηνὶ δεκεμβρίῳ κα' ἐπὶ Μαξιμιανοῦ τοῦ τυράννου καὶ Ἐλευσίου ἐπάρχου, κατὰ δὲ ἡμᾶς κ. τ. λ.*). 24 (ff. 201^v-204) martyrrium ss. Basillae et Eugeniae, *μαρτύριον τῆς ἁγίας Βασίλλας μαρτυρισάσης ἐν Ῥώμῃ μηνὶ μαῖῳ εἰκάδη, καὶ τῆς ἁγίας Εὐγενίας μαρτυρισάσης ἐν Ῥώμῃ μηνὶ δεκεμβρίῳ εἰκάδη δ'* (inc. *Ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ βασιλέως Γαλινοῦ χαλαπιὸς διωγμὸς*, des. *προσετέθησαν τῷ τῶν ἁγίων χωρῶ, μεθ' ὧν καὶ ἡμεῖς κ. τ. λ.*). <31> (ff. 204-205^v) ριζ' - ρκα', *περὶ τῆς ἁγίας Μελανίης τῆς Ῥωμαίας*, nempe excerpta ex Hist. Lausiaca de sancta Melania (ed. Butler capp. 46. 54. 61). Ianuarius. - <2> (ff. 205^v-215) vita s. Silvestri papae (BHG. 1628. 1629); des. *ἤρξατο μεγαλύνεσθαι παρὰ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων τὸ ὄνομα τοῦ δεσπότη ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ κ. τ. λ.* Inseruntur (ff. 215-216) <febr. 12> vita ss. Eugenii et Mariae; (ff. 216-219^v) <16 iulii> passio sanctae Marinae virginis, ab editione H. Usener (BHG. 1165) satis diversa; in fine Theotimi declaratio (cf. Usener, p. 46) atque notitia: *ἐτελειώθη δὲ αὐτῆς ἡ μαρτυρία μηνὶ ἰουλίῳ ἐπτὰ καίδεκα ἐν ὀνόματι κ. τ. λ.* De sigillo quodam s. Marinae cf. R. Mouterde apud *Syria* VII, 1926, p. 185-186. 21 (ff. 219^v-222^v) martyrrium sanctae Agnetis (BHG. 46). (ff. 222^v-223^{av}) <2 mart.> de Andronico et Athanasia auct. Daniele abbate (BHG. 121).

<15> (ff. 224-226) vita s. Pauli Thebani auctore Hieronymo monacho (BHG. 1466); (ff. 226-228^v) vita s. Iohannis Calybitae (BHG. 868 cum varietatibus nonnullis). <17> (ff. 228^v-230^v. 245. 231-244) vita s. Antonii auctore Athanasio (M. 26, 837-976). Subnectitur <iulii 15> (f. 244^{r-v}) martyrion ss. Ciryci et Iulittae, quod abrumpitur in vv. *φιλεῖ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ ἡ νηπιάζουσα φύσις ἐν* | (Anal. Boll. I, 1882, p. 201-205, 6).

Martius. - 9 (ff. 246-248) passio ss. martyrum XL Sebast. (BHG. 1201) atque (ff. 248^v-251^v) eorum laudatio a s. Basilio (M. 31, 508-525). <17> (ff. 251^v-254) vita s. Alexii, *βίος καὶ πολιτία τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, οὐ οὐχ εὐρέθι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς* ms. (BHG. 51). <19> (ff. 254-259^v) martyrion ss. Chrysanthi et Dariae, *Θεοστεφοῦς διάδοσ(ις) Χρυσάνθου τε καὶ Δαρίας. πανευκλεῆ μαρτυρικὸν σύγγραμμα* ms. (BHG. 313); des. *Ταῦτα πάντα καθὼς ἐπράχθησαν ἀνεγραφήμεθα ἐγὼ Εἰρηναῖος καὶ Ἀρμένιος ἀδελφοὶ κ. τ. λ.* (Cat. codd. liagg. graec. Bibl. Vat., p. 90). <23> (ff. 259^v-263) martyrion s. Niconis et sociorum (BHG. 1369; ex nostro).

Aprilis. - 1 (ff. 263-271) vita s. Mariae Aegyptiacae <auctore Sophronio>, *τῆς παραδόξως καὶ ὁσιῶς ἀσκησάσης — Ἰορδάνου* ms. (BHG. 1042). 23 (ff. 271-276) martyrion s. Georgii *Ἡ μὲν τοῦ σωτήρος ἡμῶν* (Krumbacher-Ehrhard, *Der heilige Georg*, apud *Abh. d. Kön. Bay. Ak. d. Wiss.* XXV, 3 [1911], p. 41-51). <25> (ff. 276-277^v) martyrion s. Marci (BHG. 1035).

Maius. - 4 (ff. 277^v-279^v) passio sanctae Irenae (BHG. 953) hodie mutila, foliis octo post 277^v deperditis (cf. *Ottob. gr.* 422 ff. 170^v-189^v). <9> (ff. 279^v-283) passio s. Christophori (inc. *Ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Δεκίου πολλὴ μαλακία ἦν, des. ἔστιν δὲ πεφυλαγμένη ἡ πόλις ἐκεῖνη μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας διὰ τῆς πρεσβείας τοῦ ἀγίου Χριστοφόρου κ. τ. λ.*). 10 (ff. 283-302) martyrion ss. Alphii, Philadelphi, Cyrini (BHG. 57; ex nostro). 12 (ff. 302-309^v) passio ss. Nerei et Achillei (BHG. 1327); (ff. 309^v-317) vita s. Philippi presbyteri Argyrii auctore Eusebio (BHG. 1531; ex nostro). 14 (ff. 317-319) martyrion s. Isidori (BHG. 960; ex nostro). <10> (ff. 319-320^v) martyrion s. Gordiani (inc. *Ἐν τοῖς καιροῖς Ἰουλιανοῦ τοῦ παρανόμου βασιλέως, des. δυνάμεις ἐπαυθούσιν μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας κ. τ. λ.*; latine apud *Mombritium* I, p. 603-604).

Iunius. - <2> (ff. 321-324) passio s. Erasmi (inc. *Ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ πόλει ἐγένετο διωγμὸς τῶν χριστιανῶν, des. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου κ. τ. λ.*; BHG. 602). 12 (ff. 324-331) vita s. Onuphrii καὶ ἐτέρων πατέρων ἀσκησάντων *καλῶς ἐν τῇ ἐρήμῳ*, auctore Paphnutio (BHG. 1379). <26> (ff. 331-335^v) martyrion s. Iohannis et Pauli (inc. *Ἐν τῆς ἡμέραις Κωνσταντίνου τοῦ εὐσεβεστάτου, des. καὶ κατέθεντο εἰς τὸν οἶκον τῶν ἀγίων Ἰωάννου καὶ Παύλου πρὸς*

ἔπαινον τοῦ Κυρίου κ. τ. λ.). Insequuntur <maii 29> (ff. 335^v-336^v) martyrion s. Cononis (BHG. 360); maii 20 (ff. 336^v-341^v) vita et martyrion s. Thalelaei (BHG. 1708; ex nostro); <iunii 25> (ff. 341^v-349) vita et martyrion sanctae Febroniae (inc. *Ἐν ταῖς ἡμέραις Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως Ἀνθίμος ὁ ὑπάτος, des. ἀναφέροντας τοὺς ἀξίως ἀγωνιζομένους ὅπως κ. τ. λ.*; cf. BHG. 659).

Iulius. - <9> (ff. 349^v-352^v) martyrion ss. Patermuthii et Copretis (BHG. 1429; ex nostro). <10> (ff. 352^v-356^v) passio ss. XLV martyrum Nicopol. (BHG. 1216, ex nostro). Subsequitur (ff. 356^v-359^v) iun. 15, martyrion s. Viti et sociorum (inc. *Ἦπῳ (!) ἑπτὰ καὶ δεκάτι καλάνδων ἰουλίῳ ἐν ἐπαρχίᾳ Λικίας, abrumpitur in vv. Κύριε, ῥύσαι ἡμᾶς ἐκ τῆς βασάνου ταύτης. καὶ παραχρῆμα ἐγένετο βρον |*; cf. *Mombritius* II, p. 634-638, 7).

Augustus. - <4> (ff. 360-363^v) <passio ss. septem Dormientium>; inc. mut. *Μεθ' ἡμέρας δὲ τινὰς ἐπανέλθων ὁ βασιλεὺς Δέκιος* (cf. M. Huber [BHG. 1593], p. 7 lin. 18-24). 2 (ff. 363^v-365^v) de inventione s. Stephani, *ἀποκάλυψις ἀποκαλυφθεῖσα Λουκιανῷ πρεσβυτέρῳ — ἐν ἡμέραις Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων* ms. (inc. *Τοῖς κατὰ πόλιν καὶ χώραν — ἐν Θεῷ χαίρειν. Ὁ ἀγαθὸς καὶ φιλόθρωπος Θεός, des. ἐπ' εὐλογίας καὶ πληρόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*); sunt revelationes tres de inventione ipsa et de translatione (cf. *Revue Biblique*, 1938, p. 556-557). 5 (ff. 365^v-368) martyrion s. Eusignii (BHG. 639). 10 (ff. 368^v-372) martyrion s. Laurentii (inc. *Τὰς μεγάλας καὶ ὑψιλοφνεῖς τῶν ὁσίων μαρτύρων ἀρετάς, des. ἐστεφάνωσεν καὶ ταχεῖαν κατὰ τῶν θεομάχων τιμωρίαν ἐπήγαγεν ὁ Κύριος ἡμῶν κ. τ. λ.*). <11> (ff. 372-373^v) martyrion s. Eupli (BHG. 630). <26> (ff. 373^v-377) martyrion s. Adriani ab editione (BHG. 27) paullo diversum; uno folio post 374^v avulso desiderantur vv. *χρήματα, μὴ κτήματα — ὡς δὲ ἔγγισεν* (*Acta SS. Sept. III*, p. 221 B 19-224 E 10).

Addita sunt ad dies diversos pertinentia: <maii 12> (ff. 377^v-378^v) martyrion s. Pancratii (ed. P. Franchi de' Cavalieri, apud *Studi e Testi* 19, 1908, p. 109-112, ex nostro). <ian. 24> (ff. 378^v-382) vita sanctae Eusebiae, *βίος τῆς ὁσίας Ξένης ἧς τὸ ὄνομα Εὐσεβία* ms., fere ut in editione Th. Nissen (*Anal. Boll.* 1938, p. 106-117). <ian. 26> (ff. 382-385^v) vita s. Xenophontis et suorum (inc. *Διηγῆσατο τις γέρον μέγας ὅτι Ξενοφῶν, des. μετῆλθε τὸν ἀνθρώπινον βίον. Ταῦτα διηγησάμην ὑμῖν κ. τ. λ.*; cf. *Νέος Ἑλληνομν.* XIV, 1917, p. 396). <febr. 7> (ff. 385^v-388) martyrion s. Theodori strategatae (BHG. 1750). <febr. 13> (ff. 388-392^v) vita s. Martiniani ab editione P. Rabbow (BHG. 1177) discrepans (inc. *Ἐγγιστα τῆς πόλεως Κεσαρίας Παλαιστίνης ὄρος ἐστὶν τὸ καλούμενον, des. ἔθαψαν αὐτὴν ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ, ἅπαντες δόξαν κ. τ. λ.*). <febr. 9> (ff. 393-394) martyrion s. Nicephori

(BHG. 1331). <ian. 21> (ff. 394-395) martyrium s. Timothei apostoli (BHG. 1847). <maii 2> (ff. 395-396) martyrium sanctae Zoes et sociorum (BHG. 746; ex nostro). <ian. 22> (ff. 396-402) martyrium s. Anastasii Persae (BHG. 84). <febr. 11> (ff. 402-404) martyrium s. Blasii ab editione (BHG. 276) paullo diversum praesertim in fine. <febr. 5> (ff. 404-407) martyrium s. Agathae ab editione (BHG. 37) discrepans. <iul. 24> (ff. 407-413^v) vita sanctae Eupraxiae (BHG. 631; ex nostro) quam subsequitur lemma: *Μαρτύριον τῶν ἁγίων Κυρίκου καὶ Ἰουλήττης*.

Praemittuntur ¹ (f. 1^{r-v}) libri *πίναξ* nunc mutilus (inc. Novembr. 30: Acta S. Andreae); ² (ff. 1^{v-2}) martyrium s. Orestis (cf. Acta SS. Novembris IV, p. 393-395); ³ (ff. 2^{v-4}) s. Iohannis Chrysostomi epistola 225 (M. 52, 681-685); ⁴ <febr. 21> (ff. 4-6^v) vita s. Leonis ep. Catanensis (cf. BHG. 981), quam subsequuntur versus quinque: *Τὸν μέγα τοῦτον ἱερέα ποθείσας Ἱερεὺς ὄντως ζηλοτῆς τῶν ἐνθέων Λέοντα ἄγαν Ἰσιδορος ὁ πλήμων Κέκτηται τούτου καὶ τὰς ἐνθέους πράξεις Ὡν εὐχαίς, Χριστέ, σῶσόν με τὸν γραφεα...;* ⁵ (ff. 6^{v-7}) s. Ephraem in gloriosos martyres (Assemanus II, p. 306-311 F 7 οὐ δύναται βαστάσαι μεθ' ἑαυτοῦ τί ποτε |).

Ff. I et 414 ex eodem libro atque cod. 331 f. I avulsa continent fragmenta duo <s. Thomae Aquinatis> catenae aureae in Iohannem, scilicet ^a (f. I^{v-Ir}) in Ioh. 4, 9-13; inc. *alienigenis uenit. Samaritani, des. promittebat ergo saginam* (op. cit., p. 225 col. ext. C 5-225^v col. int. F 2); ^b (f. 414^{v-414r}) in 4, 23-26; inc. *aiunt filium suum obtulisse, des. post quinque carnales responsiones* (p. 226 col. int. D 15-226^v col. ext. I 11).

Liber ex Italia meridionali aduectus, ut demonstrant membranarum asperitas et qualitas deterior, scripturae ductus et orthographiae vitia, *πύλης* (f. 8), ornamentorum litterarumque initialium graphis et colores, animalium plurium imagines marginibus pictae (e. g. ff. 8. 13. 21^v. 27. 36. 53^v. 56^v. 67. 72. 73^v. 86. 89. 106. 110^v. 119^v. 129. 133^v. 144. 169. 341^v. 349^v. 392^v. 404), Danielis triumque puerorum (f. 185) et s. Eusignii (f. 368) effigies, verbum *Amen* opellis nonnullis necnon lineae quaedam latinae ad oram exteriorem ff. 114. 120. 124. 193^v addita.

Fasciculi fuerunt olim quinquaginta octo in prima singulorum pagina summa dextrorsum signati (numerus *με'* omissus est), quaterniones praeter 1. 31 et 41 quiniones; f. 223^a dimidia membrana constat. Perierunt fasciculi *ιδ'-ις'* post f. 103^v, *κς'* post f. 173^v, *μ'* post f. 277^v, *νβ'* post f. 359^v; item desiderantur folia duo priora ante 1, folium unum post 7^v. 111^v. 117^v. 374^v. 413^v, duo post 244^v. Fenestellae apertae in ff. 51^v. 53 siglo ζ(η)τ(ει) adhibito.

Codicem olim turbatum Bibliothecae dono dedit Gugl. card. Sirletus die 26 febr. 1585, testibus Fr. et Mar. Ranaldi (Arch. Bibl. Vat., t. 11, f. 160).

Integumentum ex corio rubro. In dorso tesseræ gentiliciae Leonis XIII et Alph. Capecelatro card, bibliothecarii.

APPENDIX

INITIA OPERUM QUAE INEDITA VEL MINUS NOTA VISA SUNT

- ¹ *Ἀβροτέραν ἡμῖν τὴν τράπεζαν ὁ θεὸς Λουκάς.* Iohannes Xiphilinus, in Luc. 14, 16-24: 662 195^v, 691 263.
- ² *Ἀβυδος, πόλις κατὰ τὴν Προποντίδα κειμένη.* Lexicon geographicum 701 87^v.
- ³ *Ἀγαθὰ προθύμως καὶ λάλει καὶ μάθανε.* Sententiae secundum alphabetum 74224.
- ⁴ *Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ φησὶν ὁ προφήτης.* Symeon s. Mamantis, sermo 1: 715 1.
- ⁵ *Ἄγαν αἰδέσιμον τράπεζαν παρέθηκε ἡμῖν.* Ioh. Chrysostomus*, in illud (Matth. 14, 25) *Venit ad eos ambulans super mare* 800 78 bis^v.
- ⁶ *Ἄγγελος ὕμνεῖ τοὺς νόον προστάτας.* Canon in ss. Michaellem et Gabrielem 721 158.
- Ἀγρυπνητέον ἡμῖν ἔστι πᾶσι μετὰ σπουδῆς.* Ioh. Methonensis, in Matth. 21, 5: 670 144.
- ⁷ *Ἀγρυπνία καὶ προσεχὴ καὶ τῶν ἐπερχομένων ὑπομονή.* Marcus eremita 790 76.
- ⁸ *Ἀγωγή παρὰ τὸ ἄγειν τοὺς ἀγομένους εἰς τὸ δικαστήριον.* Dictiones iuris 852 432.
- ⁹ *Ἄδει ἔχει ἀδ προαίτιον μὴ πάντι πάνδον μ (participandum).* Lexicum iuris latino-graecum 852 425^v.
- ¹⁰ *Ἄδεται σοι, δέσποια, κινῶν τὴν λύραν.* Theophanes, poemata in Annuntiationem B. M. V. 639 355^v.
- ¹¹ *Ἄγιε ἡμῶν κύριε καὶ μετὰ Θεὸν τῶν πενομένων εὐεργέτης.* Epistola anonyma 633 113^v.
- ¹² *Ἀδελφέ, ἄνευ δακρύων μὴ κοιωνήσης ποτέ.* Symeon iunior theologus, oratio 737 90.
- ¹³ *Ἀδελφός τις τοῦνομα Ἰωάννης ἐκ τῆς Παραλιωτῶν.* Ex vita s. Philemonis 658 194^v, 735 288.
- ¹⁴ *Ἀδιαλείπτως προσέχεσθε χωρὶς ὀργῆς.* Ioh. Chrysostomus*, orandi methodus 658 101.
- ¹⁵ *Αἱ ἀπροσδόκητοι συμφοραὶ καὶ τὰ παρ' ἐλπίδα συμπτώματα.* Epistola anonyma 678 85.
- ¹⁶ *Αἱ μὲν ἀρεταὶ ἐν ἡμῖν φυσικαὶ ἐπάρχουσι.* S. Maximus (?), de virtutibus 840 242.
- ¹⁷ *Αἱ πρὸς Θεσσαλονικεῖς εἰ καὶ ἐγράφησαν ἐπιστολαὶ δύο.* Argumentum in epp. ad Thessalonicenses 652 12^v.
- ¹⁸ *Αἰσχρὸν μὲν ὡς ἀληθῶς τὸ τὸν νομοθέτην ἀδυναμίαν προβάλλεσθαι.* Philotheus patriarcha, de oratione monastica 663 223.
- ¹⁹ *Αἰτία τοῦ μὴ προκεῖσθαι τὴν ἐπιστολήν.* Arg. in ep. ad Hebraeos 652 14^v.
- ²⁰ *Αἱ χάριτες μὲν ἐπὶ τῶν προτέρων χρόνων.* Nicolaus Cabasilas, in Ascensionem Domini 632 136^v, 716 3.
- ²¹ *Ἀκατάληπτε Θεέ, ὁ ὑποδείξας δι' Ἀδάμ.* Canon mediae noctis 731 191^v.
- ²² *Ἀκολουθήσωμεν σήμερον θεωρήσαι.* Ioh. Methonensis, in Ioh. 7, 24: 670 111^v.
- ²³ *Ἀκολουθήσωμεν σήμερον τῇ ἀγία τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσει.* Ioh. Methonensis, in Luc. 24, 25: 670 208^v.
- ²⁴ *Ἀκούσατε... τὸ τί λέγει ὁ προφήτης περὶ τῆς ἁγίας κυριακῆς.* Ps. - Chrysostomus, de die dominica 659 205.
- ²⁵ *Ἀκούσατέ μου, παρακαλῶ, τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ γέροντος μικρῶν διδασκαλίαν καὶ λόγον ὀλίγον.* Nathanael Bertus, in primam dom. ieiuniorum 659 176.
- ²⁶ *Ἀκούσατε μου γέροντος ὀλίγον καὶ μικρὸν λόγον.* Nathanael Bertus, in sec. dom. ieiuniorum 659 178.
- ²⁷ *Ἀκούσατε, τέκνα, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, γέροντες καὶ νέοι.* Nathanael Bertus, sermo 659 195.
- ²⁸ *Ἀκούω τινὸς τὴν ἑαυτοῦ παραλογιζομένου συνείδησιν.* De quibusdam s. Ioh. Chrysostomi scriptis vel factis 633 64.

- **Ακτῆμων ἐστὶ ὁ ἀποταξάμενος πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ.* Sententiae asceticae 703 93.
- **Αληθινὸς ὄντως μοναχὸς οὗτός ἐστιν, ὁ νῆψιν κατορθῶν.* Hesyehius, capita ascetica 729 128, 737 46.
- **Ἄλλὰ γὰρ ληπτέον δὴ τινας ὑποθέσεις.* Theodorus Smyrn., de azymis et Spiritu sancto 680 433.
- **Ἄλλ' ἄφρων μὲν ζητῶν τῶν προτέρων μου ἀμαρτημάτων.* Oratio confessionis 778 151.
- ... **Ἄλλὰ καὶ φῶς ὁ πλαστοουργὸς καὶ λόγχος ὁ κρατάρχης.* Manuel Phile, carmen ad imperatorem 633 104.
- **Ἄλλ' εἰ μὲν πρὸς ἐτέρους οἱ λόγοι.* Isidorus Ruthenus 706 163.
- **Ἄλλ' ἐκεῖ μὲν τὰ Μίθρον παίζειν.* Psellus 672 180.
- **Ἄλλ' ἐμοί γε τοῖς σοῖς ἐπιβαλεῖν ἐγκωμίους.* Theodorus magister, in s. Ioh. Baptistam 714 1.
- **Ἄλλοι μὲν ἄλλα προτεθήσασί τε καὶ ἐκθειάζουσι.* Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 17, 11-21: 662 124^v, 691 156^v.
- **Ἄλλ' οὔτε με νῦν ἀπαγαγεῖν τῆς φροντίδος.* Psellus (?), epistola 712 58^v.
- **Ἀμελεία τὸν βίον διατελέσας προσήγγισα.* Canon in honorem B. M. V. 778 442.
- **Ἀμφω μὲν εἰσὶ ἢ τε θεωρία καὶ πράξις.* Commentar. in Gregorii Naz. carmen I 2, 33: 790 200^v.
- **Ἀνακηρύττει σου τὴν ἱερὰν καὶ μεγάλην ψυχὴν.* Psellus (?), epistola 712 62^v.
- **Ἀναξ βασιλεῦ, παντάναξ παντεργάτα.* Versus in passionem Domini 695 266.
- **Ἀνεμοὶ ἕβ' εἰσὶν ὄνπερ αἱ κλήσεις αὐταί.* Tzetzes, versus de ventis 690 260^v.
- **Ἀνέτειλεν μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου.* Passio s. Ananiae 866 37.
- **Ἀνθεμῶσις παράδεισος ὁ τῶν ἁγίων χορὸς ἐστὶ.* Versus 743 91.
- **Ἀνθρωποποιὸς ὀφείλει λέγεσθαι ὁ τοὺς ἀπαυδύτους ἡμερῶσαι δυνάμενος.* Antonius M., capitula XXXII: 730 157.
- **Ἀνθρωπος ὁ πάντων καταφρονήσας τῶν ὀρωμένων.* Symeon iunior theologus, oratio 737 122.
- **Ἀνθρωπὸς τις βουλόμενος μαθεῖν ὅποια ἐστὶν ἡ τῆς ψυχῆς οὐσία.* Opusc. de anima et de consummatione mundi 698 140.
- **Ἀνθρωπῶν ἐπαίνους καὶ θνητῶν ἀποθέσεις.* Martyrium s. Caeciliae 807 205.
- **Ἀντιπατερόντος Πρίσκου γῆς Εὐρώπης, ἣν ἀριθμὸς μέγας χριστιανῶν.* Martyrium s. Euphemiae 866 15.
- **Ἀνιστάμενος ἀπὸ τοῦ ὕπνου εὐθέως πρὸ τοῦ*
- λαλῆσαι.* Senioris sermo ad discipulum 737 58.
- **Ἀνωαλίον: λεγᾶτων ἐτησίον.* Dictiones iuris romani 845 95, 856 363.
- **Ἀνοιγέτω τὰ ὄντα ρουνεχῶς ἡ ἐκκλησία.* Anastasius Sinaita, continuatio or. 7 in Hexaemeron 726 90.
- **Ἀντίγραφά μοι ταυτί.* Psellus (?), epistola 712 69.
- **Ἄνω ψυχῆς, ἀνθρώπε, τὰς κόρας ἔχε.* Alphabetum morale 711 117^v.
- **Ἀπάντα τὸν λόγον, ἀδελφεὲ ἠγαπημένε.* Theodorus Studita, ep. Gregorio filio 712 18.
- **Ἀπαξ τῆς ἡμέρας τράπεζα μετὰ τὴν ἕκτην ὥραν.* Nicephorus Blemmydes, de victu monachorum 733 354^v.
- **Ἄριστον ἀνθρώπῳ δῶρον ὁ θάνατος.* Aporhthegmata secundum alphabeti ordinem 790 181^v.
- **Ἄριστον μὲν οὖν καὶ πάντῶν ἀναγκαίων.* Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 8, 41: 651 15^v.
- **Ἀριστοτέλης, ὡς οἶσθα, τὴν ἀπλανῆ σφαιραν.* Psellus (?), epistola 712 60.
- **Ἀρχαδίου τὰ Ῥωμαίων διέποντος σκῆπτρα.* Martyrium s. Iacobi Persae (metaphr.) 805 194.
- **Ἄρρητα τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ὑπὲρ ἡμῶν τὰ γνωρίσματα.* Isidorus Thessalonicensis, in Natale Domini 651 74.
- **Ἄρτι τοῦ κορυφαίου τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ ἠγαπημένου τῶν μαθητῶν.* Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 20, 11-18: 662 209^v.
- **Ἄρτι τοῦ παιδὸς Ζαχαρίου, Ἰωάννου φημι τοῦ πάντῶν ἐρήμους ἀπολιπόντος.* Commentarius (metaphr.) in s. Andream 805 243^v.
- **Ἄρτι τοῦ Προδρομοῦ καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου.* Comment. in S. Andream 793 78.
- **Ἀρχὴ σημαίνει τρία, τὴν τάξιν, τὴν ἀξίαν καὶ τὸν χρόνον.* De proprietate verborum 711 120.
- **Ἀρχὴ τῷ κόσμῳ χαρᾶς τὰ πρὸς τὸν Ζαχαρίαν.* Leo imperator, in nativitate Ioh. Baptistae 820 49^v.
- **Ἄσαν Ἰσαάκιος ἀγκύνους φύσις.* Manuel Phile, in Isaacum Asan 633 87^v.
- **Ἀισωμεν, πάντες λαοί, τῷ ἐκ μικρᾶς δουλείας Φαραῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπαλλάξαντι.* Ioh. Damascenus, in dominicam τοῦ Ἀντίπαρχα 638 85^v.
- **Ἀισωμεν τῷ Κυρίῳ ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.* Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae in magnam secundam feriam 638 47^v.

- **Ἄ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν σοφίζεις.* Nicephorus Blemmydes, de vitae termino 723 223. ... *ἄτοπον τὸν μὲν λατρὸν μετὰ ἀκριβείας ὑπὲρ τῆς τέχνης ἀγωνίζεσθαι.* Homilia apologetica 671 1.
- Ἄττη δὲ ἀπεστάλη ἀπὸ Ἐφέσου.* Argumentum in ep. I ad Corinthios 652 10.
- Ἄττη ἡ βίβλος διαίρεται εἰς πέντε, εἰς διήρησιν.* De divisione et usu psalterii 711 256^v.
- Ἄττη ἡ γυνὴ ἡ ἐκ τῆς Σαμαρίας σημαίνει τὴν λογικὴν ψυχὴν.* Ioh. Methon., in Ioh. 4, 7: 670 100.
- Ἄττη μὲν ἡ ἀκροστιχίς τοῦ παρόντος κανόνος.* Georgius Corinthius, comment. canonis Ioh. Damasceni in Pentecosten 638 105^v, 639 373.
- Ἄντοι οἱ δαίμονες πονηροὶ ὄντες κατὰ τὴν οἰκίαν κακίαν.* Macarius, sermo asceticus περὶ δικαιοσύνης Θεοῦ 710 100^v.
- **Ἀφίκετο ἡμῖν ὁ καλὸς.* Psellus (?), epistola 712 73^v.
- Βασιλεῦ ἐποράνιε, παράκλητε, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας.* Oratio s. Ioh. Chrysostomi 778 138^v.
- Βασιλεύοντες οἱ ἀσεβέστατοι Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς.* Martyrium s. Anthimi 866 114.
- Βασιλεύοντος Οὐδεσπασιανοῦ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐπεκράτησεν ἡ τῶν εἰδώλων θυσία.* Martyrium s. Leontii 821 120^v.
- Βασιλεῦ οὐράνιε παράκλητε ἀγαθέ.* Nicolaus Methonensis, de processione Spiritus sancti adversus Latinos 668 302, 680 393.
- Βία διωγμοῦ ἐπεκράτησε.* Martyrium s. Iuliani 655 311^v.
- Βούλομαι ἵνα ἡμεῖς σήμερον γνωσώμεθα.* Ioh. Methonensis, in Matth. 21, 10: 670 31^v.
- Βούλομαι ὁ ταπεινὸς ὑπομῆσαι ὑμῖν περὶ τῆς αἰσχρᾶς.* Nathanael Bertus, de blasphemia 659 186.
- Βούλομαι πάλιν ὁ ταπεινὸς ἐνθυμῆσαι ὑμᾶς.* Nathanael Bertus, de his qui diaboli nomen pronuntiant 659 192^v.
- Βούλομαι πάλιν ὁ ταπεινὸς καὶ ἀμαρτωλὸς γέρον ἐνθυμῆσαι.* Nathanael Bertus, de his qui seipso ac sua diabolo tradunt 659 187^v.
- Βούλομαι πάλιν παρακινήσαι λόγον μικρὸν πρὸς ὑμᾶς.* Nathanael Bertus, de iniuriarum memoria 659 190.
- Βούλομαι τῆς κατ' ἐμὲ ὀδνηρᾶς καὶ μικρᾶς.* Symeon s. Mamantis, sermo 32: 715 202.
- Βούλομαι τὸνν, ἀγαπητοί, ὑφήγησιν ἀγαθῆν.* De Daniele et tribus pueris 803 164^v.
- Βουλόμενος σήμερον ὁ ὕψιστος Θεὸς κατὰ πάντα ἐξημερεύσει.* Ioh. Methonensis, in Matth. 23, 3: 670 59^v.
- Γενέσθω τοιγαροῦν ὁ ἡσυχάζων καὶ ἐν κελλίῳ μόνος.* Symeon iunior theologus, περὶ ἡσυχίας 737 145^v.
- Γεννάται τις λίθος ἐν Ὑδάσπῳ ποταμῷ.* Psellus (?), epistola 712 59^v.
- Γίνωσκε καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἱερῶν συνόδων.* Psellus in septem concilia 725 5^v et 6.
- Γράμματα ἔγραφε γραφίδι τεχνικός.* Versus 671 249^v.
- Γράφει Ῥωμαίους ἠδὴ παρεληφόσι παρὰ Πέτρον.* Argumentum in ep. ad Romanos 652 9.
- Γρηγορεῖτε ὡς ἀληθῶς· τὸ Γρηγορεῖτε ὅτι οὐκ οἴδατε.* Psellus, in Matth. 24, 42: 671 67^v.
- ... *γῆναι, θεωρεῖς τόνδε φησὶ τὸν δόμον.* Manuel Phile, carmen 633 88.
- Γόννη, ζύμη, βέλτιστε, καὶ σάτα τρία.* Psellus, versus duodecasyllabi 672 160^v, 805 1^v, 840 7.
- Δαυὶδ ὁ μέγας πρῶτος λέγει ἐν τῷ 90' ψαλμῷ.* Epiphanius Cyprius*, testimonia de Christo 790 136.
- Δεῖ γνώσκειν ὡς θαυμαστὸς οὗτος καὶ πᾶσιν ἀπαράμιλλος μελωδός.* Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae pro magna quarta feria 638 52^v.
- Δεινόν, ἀγαπητοί, τὸ τῆς πορνείας ἀμάρτημα.* Ioh. Xiphilinus, in Marc. 6, 14-30: 662 141^v, 691 183.
- Δεῖ πιστεῦναι περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου.* S. Maximus, de Incarnatione 740 76^v.
- Δεῖ τὸν νέον ἀσκεῖν σώματος ἡσυχίαν.* Nilus, ad novitios monachos 703 119^v.
- Δέομαι τοῦ παναγίου Θεοῦ καὶ τὸ τίμιον.* Isidorus Thessalonicensis, ep. ad Matthaem Serrarum 651 236.
- Δέομαι τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ ὑγιαίνειν τὴν ἀγιοσύνην σου.* Isidorus Thessalonicensis, ep. ad Dositheum Carantinum 651 254.
- Δέον ἐκρίναμεν μετὰ πάντων τῶν σατραπῶν ἡμῶν.* Constantini* donatio 640 43.
- Δέον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς καὶ ὑμᾶς παιδίων δίκην.* Psellus, in Greg. Naz. 671 42.
- Δέον ἐστὶ παντὶ τῷ πιστεύσαντι.* De vita christiana et de oratione 735 186.
- Δέσποινα παρθένε, ἐκ φάυλης καρδίας.* Canon in Deiparam 721 156^v.
- Δέσποτα ἄγε, ἄχραντε, ὁ μὴ ἀπαξίωσας.* Oratio s. Basilii 790 16.

Δέσποτα ἡμῶν ἄγε καὶ θεοφροσῆτε βασιλεῦ.
Monitio ad imperatorem 712 197.
Δέσποτα Κύριε... εὐχαριστῶ σοι ἐπὶ πάντων. Ora-
tio s. Ioh. Chrysostomi (?) 778 12^v. 564^v.
Δέσποτα Κύριε, Θεὲ τῶν ἀπάντων. Oratio s.
Ioh. Chrysostomi (?) 778 75^v.
Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, λόγε τοῦ Θεοῦ
ἀθάνατε. Symeonis τοῦ θαυμαστοῦ ορα-
tio 607 70^v.
Δέσποτα Κύριε... ὁ πάσης ὁρατῆς τε καὶ νοου-
μένης κτίσεως. Oratio 717 250.
Δέσποτα Κύριε... ὁ σοφίας ἀρρήτων λόγων. Ora-
tio 717 254^v.
Δέσποτα Κύριε... ὁ τῶ ἐννοσπαστάτῳ καὶ ἀνά-
χω σου λόγων. Oratio 717 252^v.
Δέσποτα Κύριε... ὁ τῶ ζῶντι καὶ ἐννοσπαστάτῳ
σου λόγων. Oratio 717 251^v.
Δέσποτα Κύριε... ὁ τῶ ὀφθαλμῶν σου τὸ πρὶν ἐκ μὴ
ὄντων. Oratio 717 256^v.
Δέσποτά μου ἄγε, ἀνεθεώρησα τὴν τοῦ ἰλλθου
καὶ γραφήν. Psellus, ep. ad Mich. Du-
cam 672 285.
Δέσποτά μου ἄγε, προσώπων τινῶν μνηστείας
γάμων. Iohannes Thracensis, hypomne-
sis 852 445^v.
Δέσποτα παντοκράτωρ, οὐδὲρ ἀναρχος καὶ
ὑπέροχος. Niceph. Blemmydes, oratio
607 62.
Δέσποτα πολυέλεε Ἰησοῦ Χριστέ. Oratio s.
Basili 778 126^v.
Δεῦρο δὴ οὖν, ψυχὴ ταλαίπωρε, δεῦρο. Sy-
meon s. Mamantis, sermo 27: 715 182.
Δεῦρο δὴ πάλιν, ἀθλία ψυχὴ, τῆς προτέρας
ἀρξόμεθα διηγήσεως. Symeon s. Maman-
tis sermo 8: 711 39^v.
Δεῦρο δὴ πάλιν, ταπεινὴ μου ψυχὴ, δεῦρο. Sy-
meon s. Mamantis, sermo 15: 715 80^v.
Δεῦρο δὴ πάλιν, ψυχὴ μου ἀθλία. Symeon s.
Mamantis, sermo 7: 711 33.
Δεῦτε, θεοφρόνως ἅπαντες ὕμνον. Stichera
προσόρτια Transfigurationis 731 182^v.
Δεῦτε, πνευματικοὺς ἄσματος ἀνυμνήσωμεν. Ni-
cephorus Blemmydes, in s. Iohannem
apostolum 779 146.
Δέχου τοίνυν, εὐμενεστάτη δέσποινα ἀγαθὴ,
τὴν οἰκτρὰν μου δέησιν. Symeon Meta-
phrastes, oratio ad B. M. V. 778 152^v.
Δημήτριε, ζῆς καὶ μετὰ πότμον πάλιν. Manuel
Phile, in s. Demetrium 633 97.
Δημήτριος ἡμῶν τοῦ τε συλλόγου. Philotheus
CP., in S. Demetrium 809 187^v.
Διὰ γὰρ τούτου ἐμφαίνει καὶ διδάσκει ἡμᾶς
ἡ γραφή. Anastasius Sinaita, orat. 7 in
Hexaemeron 726 79.
Διαδέχεται τὴν ἐκκλησίαν Ἰεροσολύμων ἀπὸ

τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Martyrium s. Ia-
cobi ep. Hierosolymorum 866 47.
Διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγάθου καὶ πανοικτιρ-
μονος Θεοῦ. Ioh. Methonensis, in incredu-
litate Thomae 670 214.
Διδασκαλίαν περιέχει ἡ ἐπιστολή. Arg. in ep.
ad Ephesios 652 11^v.
Διηγήσατό τις γέρον μέγας ὅτι Ξενοφῶν τις
γένονεν. Vita s. Xenophontis 866 382.
Δίκαιον ἦν ἡμᾶς τοῖς θεοῖς ἐμμελετώντας
λογοῖς. De metropolitibus 712 172.
Δίς τὰ καλά, φησὶν ἡ παροιμία. Psellus (?),
epistola 712 78^v.
Διοκλητιανοῦ μὲν τὸ ὄνομα, Μαξιμιανοῦ δὲ
τὸ ἔθρονον. Passio ss. Luciae et Gemi-
niani 866 56^v.
Δοκεῖ πῶς οὗτος πατὴρ ἐναντία τῶ νόμου.
Psellus, in Greg. Naz. 671 16.
Δυσάγωγον τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος εἰς ἀρετὴν.
Ioh. Xiphinus, in Luc. 8, 41-56: 662
179^v, 691 238.
Δυστυχῆς τις ὡς ζοικεν ἐγὼ, βασιλεῦ. Epistola
anonyma 668 30^v.
Ἐὰν ἦς ἐν κοινοβίῳ, ἀδελφέ, καθεζόμενος, μὴ
θελήσης. De exercitatione monastica
737 332.
Ἐὰν μηδεὶς διώκη σε τύραννος. Nilus, ep. in
LIII capitula distributa 653 141.
Ἐὰν μὴ ἡ ἔσθθεν ἐργασία μετὰ γε Θεοῦ. Bar-
sanuphius, interrogationes 735 283^v.
Ἐβουλόμην καὶ ἠθέλον ἵνα σήμερον μεθ' ἡμῶν
κομίσσητε. Ioh. Methonensis, in Luc. 15,
13: 670 76.
Ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον μετὰ ἐπταέτους
χρόνου. Martyrium s. Stephani 679 187^v.
Ἐγράφη δὲ καὶ ἡ πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐπι-
στολή ἀπὸ Φιλίππων. Argumentum in II^a
ad Corinth. 652 10^v.
Ἐγράφη δὲ καὶ ἡ πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολή
ἀπὸ Ῥώμης. Argumentum in ep. ad
Philippenses 652 12.
Ἐργασιὰ πρὸ μικροῦ ὅπερ οἶδας. Isidorus The-
salonicensis, ep. ad Philotheum Nea-
monitem 651 243.
Ἐγὼ εὐρίσκω ὅτι ἐν τούτῳ τῷ εὐαγγελίῳ ἀπο-
δείκνυται. Ioh. Methonensis, in Ioh. 8,
11: 670 103.
Ἐγὼ μὲν οὐτι τῶν σοι προσόντων λαβεῖν. Epi-
stola 678 76.
Ἐγὼ μὲν, ὑπέριτε κουροπαλάτα. Psellus (?),
epistola ad Iasiten 712 68^v.
Ἐγὼ μὲν ὡς ἐκέλευσας, ὡς ἤτησας. Psellus
(?), epistola 712 81^v.

Ἐγὼ μὲν, ὃ φιλόλογοι, τὸ ἥσυχον ἀσπαζόμενος.
Nicephorus Blemmydes, de vitae ter-
mino 723 212^v.
Ἐγὼ σε καὶ υἱὸν ὀνομάζω. Psellus, epistola
672 286.
Ἐγὼ τὴν σὴν σιωπὴν. Demetrius Cydonius
ad Calloeidam 678 28^v.
Ἐδεῖ μὲν ἡμᾶς, ὃ παναγιώτατε δέσποτα καὶ
πατέρων κηρίς. De synodis provinciali-
bus convocandis 712 182^v.
Ἐδεῖ μὲν, ὃ φίλτατοι παῖδες, μὴ πολυπραγ-
μονεῖν. Psellus, in illud Ἔστι τοίνυν ἐξε-
τάσαι 671 64^v.
Ἐδεῖ μὴ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐγενεσάμην. Psellus (?),
epistola 712 81.
Ἐδεξάμην, πάτερ πνευματικὴ, τὴν θεοφιλή σου
γραφὴν. Symeon ep. Euchaitarum, ep.
ad Iohannem 737 284.
Ἐδεξάμην σου τὰ γράμματα ἰαννουα( ) καὶ
ἔγνω ὅσην ἡμῶν ὁμολογεῖς χάριν. Isidorus
Thessalonicensis, epist. ad Philotheum
Neamonitem 651 246^v.
Ἐδεξάμην σου τὸ γράμμα. Epistolae initium
633 113.
Ἐδεξάμην τὸ γνῶρισμα τῆς πίστεως. Basilius*
ad Apollinarium 713 280^v.
Ἐδὸν ἡ κεφαλὴ τοῦ νοῦ εἰς χάσμα. De inferno
703 269.
Ἐδὸν φαινὸν ὄμμα τῶν νέων, ἔδον. Constan-
tinus Stilbes, versus 672 290.
Ἐζητήται δὲ ἦν αἰτίαν ἐνεάμηνος μὲν τόκος
καὶ ἐπτάμηνος. Ioh. Peditasimus, de tem-
pore generationis 671 237.
Εἰ βούλει μαθεῖν ἀρχαῖαν προσευχὴν. Ioh.
Chrysostomus (?), de vigilantia 733 250^v.
Εἰ γεωργὸς εἶναι βεβούλησαι τῶν πολιτικῶν
θορόβω ἀφίστασο. Sententiarum collectio
633 118.
Εἰ δὲ τις βασιλεῖα πωθόμενος μέλλει μὲν ἐξιέναι.
Theodorus Prodromus, comment. cano-
nis Cosmae in dominicam Palmarum
639 219^v.
Εἰ δὲ φροντίζειν ἦν ἡμῶν. Niphon, Tomus
patriarchalis 847 260^v.
Εἰ δὲ φῶς ἡμέρας τὸ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἡλίου
ἀκτῶν. Theodorus Prodromus, com-
mentarius canonis Cosmae in Transfigu-
rationem 639 326^v.
Εἰδὸς ἐστὶ τὸ λεπτὸν μέτρον σταθμισμένον.
Psellus (?), epistola 712 60.
Εἰ ἡ Ῥώμη, ὅτι ἐδέξατο τὸν κορυφαῖον ἐπίσκο-
πον, πρῶτον. Anonymus, adversus Roma-
num primatum 829 157^v.
Εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, πνευματικὴ ἀδελφέ. Psellus
(?), epistola 712 75.

Εἰ καὶ μὴ κατὰ φῶν ἀπῆντηκέ μοι τὰ πράγματα.
Psellus (?), ep. 712 83^v.
Εἰ καίπερ μεγάλη ἐστὶν ἀγαλλίασις τοῦ εὐρεῖν
ἐν πράγματι. Ioh. Methonensis, in resur-
rectionem Domini 670 206.
Εἰ καὶ πόρρω τοῦ καιροῦ τὸ ἐρώτημα. Psellus,
in Greg. Nazianz. 671 38^v.
Εἰ καὶ τὰ κατὰ τὸ θεῖον λουτρόν ἐπεξεργάσασθαι
βούλει. Michel Glycas, cap. 16: 689 139,
690 77^v.
Εἰ καὶ τὰλλα μοι περὶ φιλίας. Psellus (?), epi-
stola 712 79^v.
Εἰ μὲν ἀρκεῖ σοι πρὸς παραμυθίαν. Psellus (?),
epistola 712 73.
Εἰ μὲν πρὸς ἕτερον ἡμῶν ὁ λόγος. Psellus (?),
epistola 712 84.
Εἶπε γέρον· ἐὰν γένηται ἀνὰ μέσον σου
καὶ ἄλλον λόγος λόπης. Verba seniorum
729 83.
Εἶπέ μοι διὰ τί ἀκούεις Ἰουδαίος καὶ Ἑβραῖος
καὶ Ἰσραηλῆτης. Anastasius, dialogus cum
Iudaeis 725 1^v.
Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἡσαίας περὶ τῆς κοινωνίας.
De sacra communione 703 176.
Εἶπερ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ γηράσκων φιλίαν. Psellus
(?), epistola 712 82^v.
Εἶπερ τι τῶν πάντων, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
πρὸς τὸ κοινὴ λυσitteλοῦν. Thomas magister,
pro immunitate 714 300^v.
Εἶπὸν ἐκεῖνα τὰ φοβερά καὶ φοβικὰ καὶ ἀδά-
μαντα. Theodorus Meliteniotes, sermo 7:
684 227^v.
Εἶπὸν ὁ μέγας οὗτος πατὴρ ὅτι τὰ μὲν δὴ
σωματικά. Psellus, in Greg. Naz. 671 31.
Εἰρήνης ὁ σύλλογος σύμβολον. Psellus (?), epi-
stola 712 66.
Εἰρήνης οὐδὲν χρησιμώτερον, οὐδὲ ἀναγκαϊό-
τερον. Ioh. Cantacuzenus, epistola ad
Paulum 673 143.
Εἰς ὄρος ἡμᾶς ἀναβιβάζει. Psellus (?), epistola
712 59^v.
Εἰ συνεσταθρῶθημεν τῷ Χριστῷ καὶ συνε-
τάφημεν χθές. Theodorus Prodromus,
comment. canonis Ioh. Damasceni in
Pascha 639 295^v.
Εἴτ' αὐτὸς ἂ μὴ ἔξεστι πεπανουργηκός. Tho-
mas magister, ad quemdam iudicio cir-
cumventum 714 161.
Εἴ τις ἐρασιχρήματος καὶ πλοῦτον ἱμευρόμενος.
Psellus (?), ep. 712 53.
Εἴ τις γυμνός ἐστιν ἀπὸ τοῦ ἐνδύματος. Opusc.
ascet. 737 166.
Εἴ τοσοῦτον τῆς ἐλληνικῆς φωνῆς μετέσχον.
Andreas Rhodi archiepiscopus, de di-
vina essentia et operatione 706 176.

- Εὐ φιλίαν οἱ ταύτην εἰδότες ψεύδονται. Psellus (?), epistola 712 78.
- Ἐκαστος τῶν ὁρωμένων ἡμῖν τοῦ Θεοῦ δημιουργημάτων. Isidorus Thessalonicensis, homilia κατὰ τῶν ἀθέσμων ἐνουμένων τοῖς ἀσεβέσιν 651 162.
- Ἐκλείπει ἡ αἴσθησις, ἡ γλώσσα. Ioh. Methonensis, in Philipp. 2, 9: 670 141^v.
- Ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας οὗτος σύγκειται ὁ εἰρμός. Ioh. Zonaras, in canonem anastasisimium Ioh. Damasceni Ἐν βυθῶ 639 36^v.
- Ἐκ τῆς πρώτης ὡδῆς ὁ εἰρμός, οὐ κατὰ τὴν ἐνωσαν μόνον. Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damasceni Ἰσπρον καὶ ἀναβάτην 639 100.
- Ἐκ τῆς τοῦ Μωσέως ὡδῆς καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος εἰρμός. Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damasceni Ἀρματηλάτην Φαραῶ 639 150.
- Ἐλεγον περὶ τοῦ ἀββᾶ Φιλήμονος τοῦ ἀναχωρητοῦ. 703 226, 710 155.
- Ἐλθέ, ἡ κρυσταλοειδὴς ζωή. Oratio Symeonis iunioris theologi 607 72.
- Ἐμέμφετο Ζεὺς τοὺς φθορεῖς τῶν παρθένων. Theophylactus Bulgariae, versus 672 289^v.
- Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός. Florilegium de s. Trinitate et de incarnatione 687 146.
- Ἐν δὲ τῶ καιρῷ ἐκείνῳ ὁ πρῶτατος Δαβὶδ. Epitome historiae Davidis regis 711 98^v.
- Ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις χαλεπὸς γέγονεν τοῖς χριστιανοῖς διωγμός. Passio s. Pancratii 866 377^v.
- Ἐν ἔτει ἐξακοσιοστῶ πεντεκαδεκάτῳ τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου. Passio ss. Guriae, Samonae, Abibi 866 89.
- Ἐν ἑτέρῳ συλλόγῳ τις τῶν κομφολόγων Σαυρακηρῶν. Theodorus Abucara, op. 32: 790 173^v, 840 241^v.
- Ἐννέα εἰσὶν αἱ Μοῦσαι. De novem Musis 671 238^v.
- Ἐν οἷς ἔργῳ ὁ Θεὸς ἀρεσθεῖς τὰ πάντα. Interrogationes et responsa 662 217.
- Ἐν Παλαιστίνῃ πόλις ἐστὶν οὐκ ἔλαττον. Vita s. Hilarionis (metaphr.) 798 175, 799 149, 801 119^v, 802 109.
- Ἐν ταῖς ἡμέραις Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως Ἄνθιμος ὁ ἕπατος. Passio s. Febroniae 866 341^v.
- Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μεγάλου Θεοδοσίου. Amphilochii Icon. vita 803 51^v.
- Ἐν ταῖς ἡμέραις Κωνσταντίνου τοῦ εὐσεβεστάτου Ἀγόουστου καὶ μεγάλου βασιλέως. Passio ss. Iohannis et Pauli 866 331.
- Ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις. Ioh. Methonensis, in Ioh. 9, 2: 670 115.
- Ἐντεῦθεν μοι τί ἐστὶν ἀσκησις εἰπεῖν σὺν Θεῶ πειράσομαι. De vita ascetica 653 214.
- Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ γυνή τις ὀνόματι Μελιτηνή. Narratio de Gello 695 265.
- Ἐν τῇ παρουσίᾳ ἡμέρᾳ πραγματεύεται ἐν τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ. Ioh. Methonensis, in Ioh. 6, 14: 670 105.
- Ἐν τοῖς καιροῖς Ἰουλιανοῦ τοῦ παρανόμου βασιλέως. Passio s. Gordiani 866 319.
- Ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ βασιλέως Γαλινοῦ χαλεπὸς διωγμός. Passio ss. Basillae et Eugeniae 866 201^v.
- Ἐν τοῖς λοιποῖς τῆς ἡμετέρας πίστεως. Ioh. Methonensis, in Ioh. 6, 56: 670 165.
- Ἐν τοῖς χρόνοις Ἀδρηλιανοῦ τοῦ Ῥωμαίου βασιλέως Παῦλος ὁ Σαμοσατεύς. Narratio de concilis 640 360.
- Ἐν τοῖς χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐν θεῷ τῇ λήξει βασιλέως. Theodosius ἀρχιεραρχίας, apologia de incarnatione Domini 687 245.
- Ἐν τῷ εἰρμῶ τούτῳ δύο θανάτων μέμνηται ὁ κλεινὸς Ἰωάννης. Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damasceni Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον 639 78^v.
- Ἐν τῷ θέματι τῆς Παφλαγονίας γεωργός τις ἦν. Narratio de Constantino patricio 800 249^v.
- Ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ εὐαγγελίῳ σαφῶς οἶδατε. Ioh. Methonensis, in Luc. 4, 39: 670 97.
- Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ τοῦ κατὰ τῶν χριστιανῶν. Martyrium s. Iacobi Persae 803 54.
- Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ διηγεῖται τὴν ἐπιστροφήν τῆς Μαρίας. Ioh. Methonensis, in Luc. 7, 47: 670 134.
- Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ διηγεῖται Χριστὸς ὁ τῆς ἀληθείας διδάσκαλος. Ioh. Methonensis, in Ioh. 7, 6: 670 130.
- Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ ὁ ἡμέτερος σωτήρ. Ioh. Methonensis, in Ioh. 7, 37: 670 127.
- Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ πραγματεύεται περὶ τῆς ἀγαπῆς τοῦ Θεοῦ. Ioh. Methonensis, de Lazaro et sororibus 670 136^v.
- Ἐν τῷ παρόντι ὁμῶν τοῦ εὐαγγελίου πραγματεύεται περὶ μιᾶς κακίστης. Ioh. Methonensis, in Matth. 15, 11: 670 92^v.
- Ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Λεκίου πολλή μαλακία ἦν. Passio s. Christophori 866 279^v.
- Ἐξ ἐγκωμίου τὸ προοίμιον εἰληπται τῷ πατρὶ. Anonymus, in orat. 21 s. Gregorii Nazianzeni 631 189.
- Ἐξῆς δ' ὄντος τῇ τούτων τοῦ περὶ τῶν ἀνωμαλιῶν λόγον. De quinque planetis 701 81.

- Εὐκάσιν αἱ τῶν χριστιανῶν ψυχαὶ ὑπὸ τοῦ πονηροῦ. Macarius, oratio 694 133.
- Ἐπακολουθήσωμεν σήμερον περὶ τῆς θείας ἀγάπης. Iohannes Methonensis, in Ioh. 8, 12: 670 139.
- Ἐπάναγκες ἐνθένδε, οἶμαι, ξένοι, τάληθές ἀκριβέστερον ἀνιχνεύσαι. Ioh. Cantacuzenus, adv. Iudaeos sermo 2: 685 10^v, 686 8^v. 688 108.
- Ἐπανόρθωσις ἐστὶ πασῶν τῶν τεχνῶν. Epicteti enchiridii commentarius 740 81^v.
- Ἐπάνω τοῦ κειμένου τούτου ὁ κύριος ὁ τῆς καλῆς τύχης. Ioh. Methonensis, in Ioh. 8, 21: 670 56.
- Ἐπέβαλον τὴν ὄφιν ζωγραφηθεῖση τῇ Μεταμορφώσει. Theodorus Prodromus, commentarius canonis Ioh. Damasceni in Transfigurationem 639 343.
- Ἐπεὶ ἀπληθήνῃ παρὰ τοῦ κραταίου. Iudicis sacramentum 856 231^v.
- Ἐπεὶ βαθυτάτῳ καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν ὑψηλοτάτῳ ζητήματι. Resp. de assumptione B. M. V. 609 2.
- Ἐπειδὴ βούλομαι σήμερον ἱκανοποιῆσαι τὸ εὐαγγέλιον. Iohannes Methonensis, in Matth. 25, 34: 670 27.
- Ἐπειδὴ εἶδεν ὁ διάβολος ὅτι ὁ μοναχὸς πρὸ πάντων. De fornicatione 731 70^v.
- Ἐπειδὴ ἐν ταῖς παρελθούσαις δύο ἡμέραις. Ioh. Methonensis, in Luc. 24, 36: 670 211.
- Ἐπειδὴ ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις. Ioh. Methonensis, in Matth. 6, 2-3: 670 13.
- Ἐπειδὴ καὶ ὁ μέγας οὗτος ἐτόλμησε πατήρ. Psellus, in Greg. Naz. 671 89^v.
- Ἐπειδὴ μοι τὰ πλεῖστα τῆς γραφῆς ἐπελάβον. Psellus (?), epistola 712 80^v.
- Ἐπειδὴ ὁ δῆμος ἐξεχεῖτο περὶ τὰ Ἰορδάνια ῥεῖθρα. Ioh. Chrysostomus*, in ss. lumina 800 47^v.
- Ἐπειδὴ ὁ τῆς ἀληθείας ἐραστὴς οὐ προσέχει. Basiliius (?), contra Gentiles 720 69.
- Ἐπειδὴ πέρας ἔλαβε σὺν Θεῶ. Nathanael Bertus, in dom. quartam ieiuniorum 659 181.
- Ἐπειδὴ περὶ εἴδησάν τινες πρὸ χρόνων τῶν μοναχῶν. Exemplar Henotici ecclesiae tempore Andronici II: 698 73.
- Ἐπειδὴ περὶ πατέρες καὶ ἀδελφοί, τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ Στοουδιώτου. Symeon iunior theologus, oratio 737 90.
- Ἐπειδὴ περὶ τῆς ζωοπαρόχου Χριστοῦ ἀναστάσεως. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 24, 1-12: 662 204.
- Ἐπειδὴ σου τὴν ὑπερφνη. Epistola de Iacobitis 712 126^v.
- Ἐπειδὴ τῇ παρελθούσῃ ἡμέρᾳ δι' ἀμοιβὴν τῆς ζωῆς. Ioh. Methonensis, de ira: 670 85.
- Ἐπειδὴ τῆς θείας ἀπορραγέντες ζωῆς διὰ τὴν παράβασι. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 5, 1-11: 662 154, 691 201^v.
- Ἐπειδὴ τῆς μὲν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Manuel Calecas, de processione Spiritus Sancti 727 123.
- Ἐπειδὴ ὑποφίαν καὶ ἐνωϊάν τινα ἔχετε. Andronicus II, chrysobullum 698 72.
- Ἐπειδὴ φαιδρὰ καὶ θεῖα πανήγυρις. Leo Imperator, in Transfigurationem 637 48^v.
- Ἐπεὶ (?) ἐδεξάμην εἰς χεῖρας. Psellus (?), epistola 712 63^v.
- Ἐπεὶ ἐξελέγειν παρὰ τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. Iudicium sacramentum 856 231^v.
- Ἐπεὶ περὶ ἐγνωσ ἀκριβῶς, ἀθλία ψυχῆ. Symeon s. Mamantis, sermo 17: 715 94^v.
- Ἐπεὶ περὶ ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ παρὰ τῶν θείων γραφῶν. Symeon s. Mamantis, sermo 3: 715 14.
- Ἐπεὶ περὶ παρὰ τῶν θείων γραφῶν δέδεικται. Symeon s. Mamantis, sermo 14: 715 75^v.
- Ἐπεὶ περὶ, ὃ ψυχῆ, τὸ τῆς γαστριμαργίας ἐγνωσ πάθος. Symeon s. Mamantis, sermo 10: 715 57^v.
- Ἐπεστὶν ἡμῖν εἰδέναι τῇ ἐνεστώσῃ ἡμέρᾳ. Ioh. Methonensis, in Matth. 12, 38: 670 36.
- Ἐπρωτότησέ τις τὸν κύριον λέγων Διδάσκαλε ἀγαθέ. Macarius 694 207^v, 710 144.
- Ἐπὶ θεότητα μίαν φύσιν δεῖ ὁμολογεῖν. De natura et persona 711 118^v.
- Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸν βίον ἀγόνων. Barlaam, contra Latinos 841 164.
- Ἐπὶ πᾶσι μὲν ὁ τοῦ δικαίου λόγος. Isidorus Ruthenus, sermo 706 166.
- Ἐπὶ πολυτελῇ πανδασίαν ὁ λόγος ἡμῖν, ἀγαπητοί, συγκαλεῖται τήμερον. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 22, 2-13: 662 145, 691 188.
- Ἐπὶ τὴν Τιβεριάδος λίμνην σήμερον καὶ ἡμεῖς. Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 21, 1-14: 662 212.
- Ἐπὶ τῆς θεωρίας μὲν καὶ ἐπὶ τῆς γνώσεως. Georgius Caesariensis, in orat 45 s. Gregorii Nazianzeni 631 214.
- Ἐπὶ Τίτου βασιλέως Ῥωμαίων. Gerasimus, narratio de igne aeterno 790 98^v.
- Ἐπὶ τούτῳ τῷ ἁγίῳ συμβόλῳ τῆς πίστεως καὶ ἱερῶ μαθήματι. Confessio fidei antipalmitica 678 73.
- Ἐπὶ τῶν λεγομένων τελετῶν τὰ μὲν ἄδντα. Psellus, allegoria de sphinge 672 175.
- Ἐργον τοῦ μοναχοῦ ἀνάγνωσις καὶ μελέτη. De monastica exercitatione 735 188^v.
- Ἐρρυνάτε τὰς γραφὰς φησὶν ὁ Κύριος. Symeon

- theologus (?), de divino lumine 703 40^v. 237, 737 130.
- Ἐρημοβατῶν Ἰσραήλ ὁ δραπέτης.* Iambi in ss. Apostolos 703 291.
- Ἐς Ἀμμωνος ἢ ἐς Ἀμφιάρεω.* Psellus (?), epistola 712 60.
- Ἐσπέρας ἐμβάντες ἐλαφηβολιῶνος ἔνη και νέα.* Thomas Magister, Anaprus 714 56^v.
- Ἔστι μὲν κὰν τοῖς μωσαϊκοῖς διδάγμασι.* Psellus, in Lucam 12, 10: 671 25^v.
- Ἔστι νοητὸς πόλεμος ἐν ἡμῖν αὐτοῖς.* Philotheus, de temperantia 658 30.
- Ἔστω τοίνυν προηγουμένως πᾶσι τοῖς ἀφιερῶσασιν.* Macarii (?), ep. ad monachos 710 1; 694 1-5^v (fragm).
- Ἔτους ἐνεστηκῶτος ᾧ ζωὸς ἦκεν ἐξ Ἰταλίας ἐπὶ Βυζάντιον.* Acta disputationis inter Ioh. Cantacuzenum et Paulum patriarcham 604 51, 673 142^v, 674 165.
- Ἐύκαιρος ἡμέρα αἰσία ἐορτή.* In Iohannem Baptistam 654 80^v.
- Ἐύλογητὸς ὁ Θεός.* Ἰδοὺ γὰρ ἐπὶ τῶν ἔργων ἐδείχθη. Ioh. Chrysostomus*, in nativitatem Ioh. Baptistae 820 37.
- Ἐύλογον καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιον.* Anastasius Sinaita, orat. 4 in Hexaameron 726 36^v.
- Ἐύρον ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς Ἀποκαλύψεως.* Psellus, de consummatione mundi 778 565.
- Ἐὐσπλαγγε, μακρόθυμε, ἀνεξίκακε, ἀναμάρτητε.* Oratio s. Niphonis 778 142^v.
- Ἐὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀπ' αἰῶνος.* Oratio 717 253^v.
- Ἐὐχομαι σωτηρίας ὑμᾶς αἰωνίου τυχεῖν.* Ioh. de Fontibus OP., epistola 677 72^v.
- Ἐχει ὁ Ἰωβ περὶ ἀστροθεσίας τάδε.* In Iob 5, 9: 659 95.
- Ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον ὥσπερ αὕτη.* In dormitionem B. M. V. 820 211, 822 143, 823 156.
- Ἐφ' ὅσον ὁ ἀγαθὸς καὶ πλήρης χάριτος ὑπάραχει.* Ioh. Methonensis, in Ioh. 11, 36: 670 120^v.
- Ζητεῖς μετασχεῖν ἀναμάκτων θυσίας.* Versus in s. communionem 790 9.
- Ζητεῖται πῶς νοητέον τὸ τοῦ Παύλου ἑρμηνεύον.* Quaestio in Rom. 3, 20 *Ex operibus legis non iustificabitur omnis caro* 652 15^v.
- Ζητητέον τοίνυν πότερον τὸ θεῖον φῶς.* Prochorus Cydonius, De essentia et operatione liber VI: 673 1.
- Ζητητέον τοῖς τῶν ἱερῶν λογίων ἐξεστασταῖς.* Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 20, 19-29: 662 210^v.
- Ζητούσιν οἱ ἱεροὶ διδάσκαλοι εἰ ἔστι δυνατόν.* Ioh. Methonensis, in Ioh. 10, 3: 670 132.

Ζωὴν μὲν τὴν λυομένην, ἵνα τις ἀεὶ παρ' ἑαυτῷ μένουσαν συντηρήσῃ. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 10, 25: 651 28^v.

- Ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία σήμερον διηγείται.* Ioh. Methonensis, in Luc. 16, 23: 670 68^v.
- Ἡ ἀνθρωπιὰ φύσις ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀργῆς.* Macarius, oratio 694 235.
- Ἡ δὲ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴ ἐγράφη μὲν ὑπὸ Παύλου ἰδίᾳ χειρὶ.* Argumentum in ep. ad Galatas 652 11.
- Ἡ δὲ πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολὴ ἀπεστάλη ἀπὸ Ἰταλίας.* Arg. in ep. ad Hebraeos 652 14^v.
- Ἡ δὲ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.* Arg. in ep. ad Ephesios 652 11^v.
- Ἡ δὲ πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐπιστολὴ ἐγράφη καὶ αὕτη ἀπὸ Ἀθηνῶν.* Arg. in ep. II ad Thessalonicenses 652 12^v.
- Ἡ δὲ πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐπιστολὴ.* Arg. in ep. I ad Thessalonicenses 652 12^v.
- Ἡ δὲ πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη καὶ αὕτη ἀπὸ Ῥώμης.* Arg. in ep. ad Colossenses 652 12.
- Ἡ δὲ πρὸς Τιμόθεον δευτέρα ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.* Argumentum in ep. II ad Timotheum 652 13^v.
- Ἡ δὲ πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη.* Arg. in ep. I ad Timotheum 652 13.
- Ἡ δὲ πρὸς Τίτον ἐπιστολὴ ἐγράφη αὐτῷ ὑπὸ Παύλου.* Argumentum in ep. ad Titum 652 14.
- Ἡ δὲ πρὸς Φιλίμονα ἐπιστολὴ γέγραπται περὶ πιστοῦ.* Arg. in ep. ad Philemonem 652 14^v.
- Ἡδὴ μὲν οὖν τοῦ θείου κηρύγματος.* Martyrium ss. Sophiae et sociarum 866 18^v.
- Ἡδὴ μὲν ὑμῖν πρὸ βραχείας ἀποδέδεικται ὅτι πρὸ τῆς βρώσεως.* Anastasius Sinaita, orat. 11 in Hexaameron 726 152.
- Ἡδὴ τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως παρακάπτει τὰ χαρίσματα.* Leontius CP., in ramos Palmarum 655 78.
- Ἡ διαλεκτικὴ οὐκ ὠρισμένα τινὰ ἔχει.* Psellus, in Greg. Naz. 671 33^v.
- Ἡ ζωηφόρος τοῦ Κυρίου ἀνάστασις οὐκ αὐτόθεν δέδεικται.* Ioh. Xiphilinus, in Luc. 24, 12-35: 662 205.
- Ἡ ἡμετέρα πίστις ἔστι μὲν ἐν τῷ κόσμῳ προλάμπουσα.* Isidorus Ruthenus, de Spiritus sancti processione 706 172.
- Ἡ θεὸν ὑπερφνωῶς σαρκὶ τεκοῦσα.* Canon p. rael. in B. M. V. 784 139.
- Ἡ ἰδιαίτατα διαφορὰ δίχως λέγεται.* Theodorus Abucara (?), de differentia 790 177.
- Ἡ καίτοι ἀπορήσειεν ἂν τις ἐνταῦθα δύο*

- ταύτας ἀπορίας.* Theodorus Prodrumus, commentarius canon. Marci et Cosmae in magnum sabbatum 639 271^v.
- Ἡμιστὰ γράφειν ἔδει πρὸς τὸν φιλεῖν μὲν ἡμᾶς νομιζόμενον.* Epistola anonyma 678 29^v.
- Ἡκουσας, ἀθλία ψυχὴ, καὶ παρὰ τῶν θείων γραφῶν.* Symeon s. Mamantis, sermo 31: 715 197^v.
- Ἡκούσατε τῆς γραφῆς λεγούσης ὅτι ἀφῆκαν τὸν Κύριον.* Macarius, oratio 694 203^v, 710 133^v.
- Ἡμεῖς ἤδη τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι κατηντήσαμεν.* Ioh. Methonensis, in ps. 110, 4: 670 181.
- Ἡ μὲν ἀκροστιχὴς ἐξ ἰάμβου στίχον συντίθεται.* Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae in Nativitatem Domini 638 1.
- Ἡ μνήμη τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ πᾶσι.* Miraculum S. Michaelis in monte Gargano 821 54, 866 72.
- Ἡ μουσικὴ φθόγγος μὲν οἶδε πολλούς.* Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damasc. *Νεῦσαν οὖν παρὰ γεωδὴν* 639 134.
- Ἡ ὁρθὴ πίστις αὕτη ἐστίν.* Basilii* 713 280^v.
- Ἡ περικοπὴ τῶν νῦν προκειμένων ἡμῖν εἰς ἐξήγησιν ἐδαγγελικῶν ἡμάτων.* Ioh. Xiphilinus, in Marc. I, 1-8: 662 14.
- Ἡ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου.* Argumentum ep. ad Corinthios 652 9^v.
- Ἡρωτήκατε τίς ἡ τῶν χαρισμάτων διαφορὰ.* Psellus, in Greg. Naz. 671 37.
- Ἡρώτησεν Ἰουδαῖος χριστιανῶν λέγων Διὰ τί τοῦ Θεοῦ παραγγείλαντος.* Dialogus Iudaei et christiani 687 184.
- Ἡ σήμερον δηλονότι καὶ ἡ ἀρχὴ καλῆ τῆς ἱερωσύνης μου.* In orat. 1 s. Gregorii Nazianzeni 631 212^v.
- Ἡς τοιοῦτος ἐστὶν ὁ νοῦς τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ μέγαν ὕμνον ἐξάδω.* Gregorius Corinthius, comment. canonis Cosmae pro magna quinta feria 638 56.
- Ἡ ταλαίπωρος καὶ ἀθλία ψυχὴ καταδικασθεῖσα.* Ioh. Methonensis, in Matth. 15, 22: 670 40.
- Ἡ τῆς σῆς ἀρετῆς, σεβασμιώτατε δέσποτα, φήμη.* Psellus (?), epistola 712 76^v.
- Ἡ τοιαύτη αἴρεσις πολυώνυμος βδελυρά.* De Lucopetro et Phundagiagitis 604 13^v.
- Ἡ τοῦ κάσπου σημασία ἑομαῖστί ἀποτυχίαν δηλοῖ.* Georgius Phobenus, de dotis casu 852 14^v.
- Ἡ τοῦ παρόντος κανόνος ἀκροστιχὴς ἐξ ἱαμβικοῦ στίχου συντίθεται.* Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae in Theophania 638 12.

Cod. Vat. Graec. (29-3-1950).

- Ἡ τοῦ πονηροῦ δεινότης καὶ δύναμις.* Macarius, oratio 694 205^v, 710 136.
- Ἡ τῷ Θεῷ ἐναντὶν ὀλοτελῶς ἀφιερῶσασα ψυχὴ.* Macarius, oratio 694 286; sermo asceticus seniorum 710 148.
- Ἡ τῶν ἀληθινῶν χριστιανῶν πίστις χωρὶς τῶν ἔργων.* Sententiae 733 147, 850 240^v.
- Ἡ τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἐρώσα ψυχὴ.* Macarius, oratio 694 135^v.
- Ἡ τῶν θείων λογίων ἀνάγνωσις λειμῶνι πολυανθεῖ καὶ ἐδάδει προσέουκεν.* Ioh. Xiphilinus, in Luc. 8, 5-15: 662 160, 691 210^v.
- Ἡ φύσις τοῦ Λόγου ἐσαρκώθη, ἢ οὐ.* Gregorius Nazianzenus*, ἐρωταποκρίσεις theologicae 850 254.
- Ἡ ψυχὴ διὰ τὴν παρακοὴν μακρὰν ἀπέστη.* Macarius, oratio 694 32.

- Θάρσει τὸ ἐπ' ἐμοί.* Psellus (?), epistola 712 71^v.
- Θανατίζειν ἐπιεικῶς ἐπιεί μοι.* Ioh. Cantacuzenus, adversus Prochorum Cydonium 673 24.
- Θαναστὸς ὁ Θεός...* Καλὸν γὰρ ἡμῖν ἐκ τοῦ προφήτου Δαβὶδ. Metaphrasis in ss. Nicandrum et Hermeum 808 47^v.
- Θεῖον τι χρεῖμα ἢ ἀρετὴ καὶ πολλῶν ἀξία τῶν ἐγκωμίων.* Vita s. Stephani iunioris (metaphrast.) 805 202.
- Θέλοντες ἡμεῖς κατανοῆσαι τὴν εὐθείαν ὁδόν.* Ioh. Methonensis, in Matth. 17, 6: 670 51^v.
- Θέλοντες ἡμεῖς λαβεῖν τὸν Χριστὸν σήμερον.* Ioh. Methonensis, in ps. 110, 4: 670 162^v.
- Θεὸν φοβοῦ, γονεὶς αἰδοῦ, φίλοις βοήθει.* Praecepta sapientiae 633 114, 711 95^v.
- Θεόσεπτε δέσποτά μου καὶ βασιλεῦ.* Psellus (?), ep. ad Diogenem 712 68.
- Θεοῦ τρισυποστάτου καὶ παντοδυνάμου συναμομένου.* Theodorus Meliteniotes, sermo 1: 684 1.
- Θεῷ καὶ θεοφιλέσιν ἀνδράσι τίς ἂν ἀξία προσαγωγὴ γένοιτο.* Nicetas Choniates, panoplia dogmatica 680 1.
- Θρόνῳ τῷ θεῷ ἀήτητοι ἀθληταί.* Canon ss. Theodorum martyrum 778 503^v.

- Ἰατρῷ μὲν εἰ πού τις ὑπήντησεν ἐρχομένῳ.* Isidorus Thessalonicensis, hom. in Luc. 8, 27: 651 2.
- Ἰδοὺ, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες μου, εἰς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατηντήσαμεν.* Nathanael Bertus, sermo 659 202.

Ἰδοὺ, ἀδελφοὶ μου καὶ τέκνα, ἡ τρίτη τῶν ἑβδο-

- μάδων. Nathanael Bertus, in dom. tertiam ieiuniorum 659 179^v.
- Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα τῆς πανάγνου. In praesentationem Mariae 793 76.
- Ἰδοὺ τῆ χάριτι τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν νηστεύσαντος. Ioh. Methonensis, in Ioh. 12, 6: 670 159^v.
- Ἰδοὺ, ψυχὴ ἀθλία καὶ ταλαίτωρ, ἔγνωσ ἐκ τῶν θεῶν γραφῶν. Symeon s. Mamantis, sermo 19: 715 111^v.
- Ἰδοὺ, ψυχὴ, ἀκήκοας τῆς παραβολῆς. Symeon s. Mamantis, sermo 22: 715 131^v.
- Ἰδοὺ, ψυχὴ, τῷ κόσμῳ ἀπετάξω. Symeon s. Mamantis, sermo 18: 715 103.
- Ἰκανῶς, ὃ ψυχὴ, χθές σοι περὶ τῆς χαλεπῆς. Symeon s. Mamantis, sermo 26: 715 177.
- Ἰσθι λυδὸν ἐς πεδίον τὸ τῆς παροιμίας. Ioh. Cantacuzenus, adv. Iudaeos sermo 3: 685 38^v, 686 30^v, 688 123.
- Ἰσταται μὲν ὁ λόγος τῶν μαθητῶν δεικνὸς ὡς ἀρεταί. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 24, 36-53: 662 206.
- Ἰστῆον ὅτι διπλοῦς ὢν ὁ ἄνθρωπος, ἤρουν ἐκ ψυχῆς συνεστηκῶς. De virtutibus et passionibus 721 55, 729 54, 730 200^v.
- Ἰστῆον, ἀδελφοί, ὅτι ἐξεληθόντες ὅτε Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα. Methodius Patarae, oraculum 859 19^v.
- Ἰστῆον ὅτι ὑπὸ Λέοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καπαδοκίας. De haeresi Armeniorum 841 203^v.
- Ἰστῆον ὡς ἡ δίσσις λόγον ἔχει ἐπιτριακοστοδέυτερον. De intervalorum rationibus 698 129^v.
- Ἰσχυρὸς ὁ λόγος τοῖς ἐννοοῦσιν αὐτόν. Theophilus presbyter, in Pater noster 619 13^v.
- Καθάπερ ἐπαινετὸν καὶ καρπῶν πρόξενον πνευματικῶν. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 13, 10: 651 50^v.
- Καθάπερ ὅσοι τῶν τὴν αὐτὴν μετιόντων τέχνην. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 18, 18: 651 121^v.
- Καθὼς οἱ πατέρες φασὶν ἐκ τεσσάρων. De insomniis 790 58.
- Καὶ αἱ αἰσθηταὶ πανδαυαῖα οὐ μονοειδῆ ἔχουσι τὰ ἐδέσματα. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 14, 22-34: 662 131^v, 691 168.
- Καὶ ἀλιεὺς οὐχ ἀπλῶς δέκτα οὐδὲ βόλους. Basilus πρωτόθρονος, ad Symeonem 622 133^v.
- Καὶ διὰ τί εὐθέως γυνὴ καὶ μὴ μάλλον. Anastasius Sinaita, orat. 10 in Hexaameron 726 136.
- Καὶ ἦν Μουσιῆς ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας. De vituli oratione 711 102^v.
- Καὶ μὲν καὶ τὰλλα τῶν ἁμαρτημάτων σώματος δεῖται. Psellus, in I Cor. 4, 18: 671 12^v.
- Καὶ μὴν ἀκόλουθον ἦν ἀλγεῖν αὐτοὺς πρὸς τὸ φορτικὸν τῶν εἰρημένων. Theodorus Meliteniotes, sermo 2: 684 41^v.
- Καὶ μὴν παντὶ παντάπασι μάχη. Thomas Magister, ad Hierotheum 714 207.
- Καινοτομίαν ὑπέστη κατὰ τὴν ἕκτην χώραν. Georgius Corinthius, comment. canonis Ioh. Damasceni in Transfigurationem 638 121.
- Καὶ πάλιν ὁ μὲν περὶ τοῦ ἀσωμάτου λόγος. Psellus, in Greg. Naz. 671 11.
- Καὶ πρῶτα μὲν τὸν Θεὸν ἐνταῦθα καλῶμεν. Nicolaus Cabasilas, in nativitatem B. M. V. 632 112.
- Καὶ σήμερον ἀκολουθοῦντες τῇ ἡμετέρῃ ἀναγνώσει. Ioh. Methonensis, in ps. 110, 4: 670 171.
- ... καὶ τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας κακῶν. Homilia ascetica 671 3.
- Καὶ τὸ λόγος μὲν ἄλλως τὰ τῶν ἀγίων ἐκάστου. Philotheus CP., in omnes sanctos 809 139^v.
- Καὶ τότε ἐπηρώτων, ὡς ὁ Λουκάς, τὸν Κύριον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Theodorus Meliteniotes, sermo 4: 684 105^v.
- Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων εἰδέναι σε χρὴ. Michael Glycas, cap. 33 (de Incarnatione) 689 183, 690 112 et 209^v.
- Καὶ τοῦτο τῶν δυσκαταμαθήτων καὶ λίαν ἐργώδη. Psellus, in Luc. 2, 52: 671 58.
- Κακὸς ἐστὶ ζωγράφος τῆς ἀρετῆς. Psellus, in Greg. Naz. 671 43.
- Καλὰ ἐξ ἀγαθοῦ τὰ πάντα γεγόνασιν. Ioh. Carpathius, capita practica CXVII: 653 206.
- ... κάλλιστα καὶ πράττων αἰεὶ καὶ διανοούμενος. Epistola ad magistrum 604 15^v.
- Καλὸν ἐστὶν ἡ νηστεία καὶ ἡ ἀργυρνια καὶ ἡ ξενιτεία. Macarius, oratio 694 71^v, 710 30^v.
- Καλὸν ἡ μετάνοια καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς γνωμὴν ὠφέλεια. Symeon iunior theologus, oratio 737 103.
- Καλὸν μὲν καὶ λίαν καλὸν εἰδέναι παντὶ πιστῷ. In versus περὶ συντάξεως comment. 662 249.
- Καλῶς τοίνυν, ὃ τέκνα, καὶ καθαρῶς προσεληλύθατε δουλεύειν. Macarius, oratio 710 123^v.
- Κὰν σκηπτὸς ἄνωθεν καταρραγεῖς. Psellus (?), epistola 712 58^v.
- Καταλειπὼς ἐπὶ τῆς Ἐφέσου τὸν μακάριον Τιμόθεον. Argum. in ep. 1 ad Timotheum 652 13^v.
- Κατάλληλον ὁ Θεὸς αἰτῶν, ἀδελφοί, τῶν ὑπο-

- στάντων ἐκάστῳ παρέσχε. Isidorus Thessalonicensis, homilia 651 166.
- Κατὰ πρῶτον λόγον ἐκκλησία οἰκοδομεῖσθαι παρεδόθη. Ecclesiae et sacrarum rerum comment. 828 362^v.
- Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους Μαξιμιανοῦ ἡγεμονεύοντος. Passio s. Irenarchi 807 283^v.
- Κατατρέχων οὗτος ὁ μέγας πατήρ τῆς θεομῆς. Psellus, in Greg. Naz. 671 29.
- Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἦν ὁ μακάριος Ἰάκωβος. Martyrium s. Iacobi Persae 807 278^v, 808 439.
- Κατ' ἔλλειψιν τοῦ «ἀπέτεκεν». Psellus, exegesis hirmi Ἡ καλὴ τὸν ὥραϊον 672 287.
- Κινεῖ μὲν ἡμᾶς πρὸς τὴν ἐπίλυσιν. Psellus, in Greg. Naz. 671 60.
- Κλεάνθης καὶ Ζήνων. Psellus (?), epistola 712 60.
- Κόπασον τὸν σάλον, ἀγνή, τῆς ψυχῆς μου. Ioh. Euchaitarum, canon in B. M. V. 778 493.
- Κύριε, ἀπάλλαξόν με τῆς κατ' ἐνέργειαν ἀργυρνιας. Oratio ad Christum 663 229^v.
- Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, διάνοιξον τὰ ὄτα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς. Oratio s. Ioh. Chrysostomi 778 564.
- Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ καὶ Θεὲ τῶν ὄλων, ἔρημος πάσης ἀγαθοεργίας τυγχάνω. Oratio s. Ioh. Chrysostomi 783 1.
- Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Λόγε τοῦ Θεοῦ, Λόγε ἀθάνατε. Oratio s. Symeonis Montis Mirabilis 778 499.
- Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀγαθὴν ἡμέραν. Oratio s. Paisii 778 152.
- Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰς προθυμίας τῶν σε ποθούντων ἀποδεχόμενος. Oratio s. Arsenii 778 29^v.
- Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς μου, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου. Oratio Antiochi Pandectae περὶ ἀκηθίας 778 154.
- Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, νιὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Oratio ad Christum 778 93^v.
- Κύριε, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Oratio penitentis 778 137.
- Κύριε ὁ Θεὸς μου, ἐνώπιόν σου εἰμι. Oratio ad Christum 778 67^v.
- Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, μνησθητι ἡμῶν. Oratio ad Christum 778 121^v.
- Κύριε, ὁ Θεὸς μου, ὁ ἐν ἐλέει πλούσιος. Oratio s. Ioh. Damasceni 778 81.
- Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μόνος φοβερός, ὁ μέγας. Oratio ad Deum pro imperatoribus 847 272^v.
- Κύριε παντοκράτορ καὶ νιὲ συνάναρχε, Λόγε τοῦ Πατρὸς. Oratio s. Gregori Nazianzeni 778 56.
- Κύριε σωτήρ μου, ὁδοὺς μετανοίας καὶ κατανύξεως. Canon in Christum 778 500.
- Κύριε, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόanthropos Θεὸς πολλὰ ἐλέη ἐποίησας. Oratio ad Christum 778 18.
- Κυρίῳ τῷ καταξιώσαντι ἡμῶν ἀποθανεῖν. Barsanuphius, responsum ad fratrem 790 100.
- Λέγουσιν ἐναντιούμενοι τῇ θεῖα γραφῇ. Capitula haereses Barlaami et Acyndini 705 134. 193^v.
- Λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ φυσικοί. Ioh. Methonensis, in passionem Domini 670 183.
- Λέγον ὅτι ὁ μέγας καὶ πρῶτος ἀρχιθύτης. Michael Thessalonicensis, confessio 690 256.
- Λεϊμών, βασιλεὺς τῶν Θεοῦ χαρισμάτων. Manuel Phile, carmen de rosa 633 99.
- Λεύκιός τις ὀνόματι τὴν δι' ἀστρονομίας γοητατικὴν. Adversus Latinos 680 353.
- Λόγοι εἰσὶν οὗτοι τῆς θείας καὶ ἱερᾶς γραφῆς. Ioh. Methonensis, in Matth. 6, 16: 670 1.
- Λοιπὸν συνήχθη ἡ κατὰ Ἀρείου. De septem conciliis oecumenicis 840 10^v.
- Λουδεμπιστῆς ἐρμηνεύεται ὁ διακορητῆς. In Const. Apost. VIII, 32, 9: 827 4^v.
- Μάθε σὺ ὁ μονάζων καὶ πιστὸς ἄνθρωπος. Basilus (?), adhortatio ad monachos 733 193.
- Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη... Καὶ τίς μακαρισμός. Amphilochius Iconiensis (?) 825 92^v.
- Μάκτρον προσώπου ὀπτικὸν παντὸς δέχου. Tetrastichon 633 113^v.
- Μαξιμιανὸς ὁ βασιλεὺς πολλὴν περὶ τὴν τῶν εἰδώλων πλάνην. Martyrium s. Barbarae 793 84.
- Μέγα δεινὸν ἡ οἴησις καὶ τὸ μέγα περὶ αὐτοῦ φαντάζεσθαι. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 10, 25-37: 662 184, 691 245.
- Μεγάλα καὶ πολλὰ καὶ ποικίλα τῆς ἀσωμάτου καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀρχαγγελικῆς. Pantaleo diaconus, de miraculis s. Michaelis 654 149^v, 808 81^v.
- Μεγάλα τιὰ καὶ ὑπερφνὴ τῇ προτεραίᾳ ἐδόκουν ὑμῖν εἰρηκέναι. Ioh. Chrysostomus*, in Rom. 14, 10: 864 231^v.
- Μεγά ὄπλον εὐχῆ, θησαυρὸς ἀνελλιπῆς. Ioh. Chrysostomus*, de oratione 864 192.
- Μέρισται μὲν αἱ τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμᾶς δωρεαί. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 14, 16: 651 61.

- Μέγιστον αγαθὸν ἢ ἐρότησις, καὶ οὐκ ἐπὶ σώματος αἴτη. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 18, 35: 651 133^v.
- Μέλλον ἤδη περὶ τῆς θείας καὶ μεγίστης. Symeon s. Mamantis, sermo 5: 715 25^v.
- Μεταβάς ἀπὸ Μακεδονίας ὁ ἀπόστολος. Arg. in ep. I ad Thessalonicensis 652 12^v.
- Μετὰ τὴν ἐνδοξον ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Acta s. Andreae 866 140^v.
- Μετὰ τὸ γράφαι τὴν προτέραν ἔγνων. Arg. in ep. II ad Thessalonicensis 652 13.
- Μὴ θανάσιμος τέκνον, ἐν ὁδῷ ὧν τῇ πρὸς τὰ ἄνω. Dorotheus, epistola 730 277.
- Μὴ θανάσιμος, ὃ θεία καὶ ἱερὰ σύνοδος, ἡρημένον με λέγειν. Isidorus Ruthenus, ad syn. Florentinam 706 12.
- Μὴ κατὰ τὸ λογικὸν ἐνέργεια καὶ θεωρητικὴ χρῆσις τῆς ψυχῆς. De anima a corpore soluta 847 273^v.
- Μὴ οὐκ ἀντίθετος γενεῶν σεαυτῷ. Psellus (?), epistola 712 60.
- Μικροῦ με Μακάριος διέφυγεν ὁ Αἰγύπτιος. In s. Macarium Aegyptium 825 69^v.
- Μόλις ἡμᾶς ποτε μετὰ πολλὰς περιόδους λόγων. Anastasius Sinaita, orat. 5 in Hexaemeron 726 57^v.
- Μύστα τῶν ἀρετῶν ἱεροσχημάτων Ζαχαρία. Cosmas vestitor, in Zachariam 654 14.
- Νέαν Ἐδέμ νόμιζε τήνδε τὴν βίβλον. Versus in evangelia 647 155.
- Νεόφυτος τις Θεοῦ δούλος τοῦ κυρίου ἡμῶν. Martyrium s. Neophyti 824 273.
- Νῦν ἡμέρα φωταγωγίας καὶ σωτήριος. Isidorus Thessalonicensis, in ss. Lumina 651 86^v.
- Νῦν καιρὸς εὐκαιρὸς μετὰ τοῦ πνευματοφόρου προφήτου. Miraculum ss. Guriae, Samonae, Abibi 797 364^v, 803 42^v, 808 215^v, 866 93^v.
- Νῦξ ἀτεχνῶς καὶ σκιὰ τὰ παρόντα. Isidorus Thessal., in Luc. 12, 16: 651 42.
- Ξένη τις ἐστὶν ὡς ἀληθῶς καὶ ἀλλόκοτος. Nicetas Choniates, adversus Latinos 680 390.
- Ὁ ἀγιώτατος ἐκεῖνος καὶ αἰδιμὸς ἐν πατριάρχαις κύρ Ἀρσένιος. Niphonis absolutio 698 75^v.
- Ὁ βουλόμενος Θεῷ εὐαρεστήσαι καὶ συγκληρονόμος Χριστοῦ. Macarius, oratio 694 260^v, 703 181, 710 13.
- Ὁ βουλόμενος κατὰ ἀλήθειαν ἑαυτὸν τῷ Κυρίῳ ἀποδοῦναι. Macarius, oratio 694 273.

- Ὁ γὰρ ἂν εἰς προᾶξιν προαχθῆ. Scholia in librum I Ptolemaei syntaxeos 701 34.
- Ὁ γὰρ ἀπόστολος φησὶ Ταῦτα πάντα. Macarius, oratio 694 146^v.
- Ὁ γὰρ στύφων ἐν καιρῷ λόγος. Symeon Metaphrastes, sententiae 847 250.
- Ὁ δὲ γε θεῖος Πατριάρχης καὶ τῆς Ἰερουσῆς ἐπίσκοπος καὶ μάρτυς. De ignibus spontaneis 790 103.
- Ὁ δημιουργὸς τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω. Nicephorus Callistus, synaxarium 769 5.
- Ὁ εἰς τὸν μάρτυρα Χριστοῦ Κυπριανὸν λόγος γένους ἐστὶ πανηγυρικοῦ. Anonymus, in orat. 24 s. Gregorii Nazianzeni 631 184^v.
- Ὁ ἐν ἀγίοις εἰκότως ἀριθμηθεὶς βασιλεὺς Κωνσταντῖνος. Vita Constantini imperatoris 822 1.
- Ὁ ἔξωθεν ἄνθρωπος τὰ ὀπίσθια αὐτοῦ ὁρῶν. Macarius, oratio 694 57^v.
- Ὁ ἥλιος ὁ αἰσθητὸς χέρον γένόμενον. Gregorius Corinthius, comment. canonis Cosmae monachi in Hypapanten 638 29^v.
- Ὁ θεῖος φησὶν ἀπόστολος Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε. Ioh. Chrysostomus (?), ep. ad monachos 733 247.
- Ὁ Θεός, ἀδελφοί, ἡ πρώτη καὶ ἀληθὴς ἀρχή. Isidorus Thessalonicensis, περὶ ἐνώσεως πνευματικῆς 651 158.
- Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. S. Basilii (?), oratio de confessione 778 87^v.
- Ὁ Θεὸς ὁ δίκαιος καὶ αἰνετός, ὁ Θεὸς ὁ μέγας. Oratio s. Niconis 778 35^v.
- Ὁ Θεὸς ὁ μέγας, ὁ βασιλεύων πάντα μὲν τὰ ἁμαρτήματα. Oratio 783 1.
- Ὁ Θεὸς τῇ ἰδίᾳ σοφίᾳ τῷ σώματι τούτῳ. Macarius, oratio 694 143^v.
- Ὁ θόραξ, ᾧ κέχρηται οἱ πολεμισταί. Macarius 710 29 (λόγος ἕκτος), 694 104.
- Οἱ ἀενάως ῥέοντες ποταμοὶ οὔτε τῷ θέρει λήγουσι νεύοντες. Ioh. Xiphilinus, in Marc. 16 9-20: 662 202^v.
- Οἱ ἀναγορήσαντες τοῦ κόσμου καὶ γησίως. Macarius, oratio 694 270^v.
- Οἱ ἄνθρωποι λογικοὶ καταχρηστικῶς λέγονται. Antonius Melissa, sententiae 653 219.
- Οἱ γὰρ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων ἄνευ καμάτων. Macarius 710 84^v.
- Οἱ ἐκ λιμένων παραλήγων πρὸς τοὺς πελαγίους δρόμους. Anastasius Sinaita, orat. 6 in Hexaemeron 726 65.
- Οἱ ἐν τῇ θεοσώστῳ καὶ περιφανεί πόλει. Isidorus Thessalonicensis, epistola 651 256.
- Οἱ ἐξ ἀληθείας Θεοῦ φιλοὶ καὶ ἀγαπῶντες αὐτόν. Macarius, oratio 694 266.

- Οἱ κατὰ σκοπὸν τῆς ἀληθείας τρέχοντες καὶ ἀληθινὴν εὐχήν. Macarius, oratio 694 163.
- Οἱ λέγοντες καὶ γυναιξὶν καὶ παιδίοις συγκαθεύειν. Paulus Helladicus, epist. 731 69.
- Οἱ μέλλοντες τὴν θεῖαν ἐπιτελέσαι μυσταγωγίαν. Demetrius protonotarius, de ordinationibus 721 176.
- Οἱ μὲν ἀβληταὶ καθ' ἐκάστην ἡμέραν. Ioh. Chrysostomus*, in illud (Ioh. 11, 47) Collegerunt ergo concilium 800 216.
- Οἱ μὲν οὐκ βουλόμενοι τι τῶν ἔξω. Pauli CP. vita 808 62.
- Οἱμοὶ ὁ ταλαίπωρος ἐγώ, οἱμοὶ ὁ ἀνάξιος. Oratio ad Deum 783 252.
- Οἱμοὶ τῷ ἔλεεινῷ, ὅτι οὐκ ἐπίσταμαι τί ποιήσω. Symeon s. Mamantis, sermo 6: 715 28.
- Οἱμοὶ μὴ παντάπασιν ἐπιλαθέσθαι σε. Psellus (?), epistola 712 79.
- Οἱ ὅσοι μάρτυρες τὸ αἰώνιον τοῦτο ἡμῖν καταλιμπάνοντες. Martyrium ss. Iuliani, Basilissae et sociorum 655 301^v.
- Οἶσθα δῆλον τὸ περὶ τοῦ διαβόλου. Ioh. Cantacuzenus, adversus Iudaeos sermo 4: 685 57, 686 45, 688 133.
- Οἱ τῆς ἀλλήσεως νικηταί, οὐράνιοι δὲ πολῖται. Martyrium s. Longini centurionis 797 214^v.
- Οἱ τῆς ἡμετέρας αἰδεσιμότητος εἰρημένον προτέρω λόγῳ. Isidorus Ruthenus, prooemium sermonis 706 165.
- Οἱ τὸν θεμέλιον ὡσπερ πέτραν οἰκοδομοῦντες. Macarius, oratio 694 214, 710 115^v.
- Οἱ τὸ σῶμα ἐνδεδυμένοι χριστιανοὶ τοσαύτην ἔχουσι χαρὰν. Macarius, oratio 694 183^v.
- Οἱ τὸ φιλεργὸν καὶ φιλόπονον τῆς μελέσεως θεοφιλῶς ἐκμιμούμενοι. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 9, 1-8: 662 114, 691 141.
- Ὁ καλούμενος λόγος τοῦ Θεοῦ ἔργον τι πνευματικόν. Macarius, oratio 694 154^v.
- Ὁ κατὰ πνεῦμα Ἰησοῦς καὶ τῷ ὄντι. Callistus Melenceota, de quieta conversatione 736 4^v.
- Ὁ κορυφαῖος καὶ πρῶτος τῶν ἀποστόλων Πέτρος. Symeon s. Mamantis, sermo 16: 715 86^v.
- Ὁ Κύριος εἰπὼν Γενεθήτω ὡς ἐπίστευσας. Macarius, oratio 694 193^v.
- Ὁ Κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μυστικῶν πραγμάτων διήγησιν ποιούμενος. Macarius, oratio 694 160.
- Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἢ τοῦ Πατρὸς τοῦ αὐτοῦ σοφία. Philotheus Sinaita, de vigilantia cordis 658 72^v, 703 9^v, 730 195, 735 296.
- Ὁ Κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ

- συναΐδιος. Symeon s. Mamantis, sermo 30: 715 191.
- Ὁ Κύριος περὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν λέγων. Macarius, hom. 694 85.
- Ὁ Κύριος... υἱὸς ὧν γνήσιος τοῦ Θεοῦ. Symeon Theologus, oratio 737 136.
- Ὁ λόγος οὗτος λαλεῖ μὲν ὡς ἐκ προσώπου πάσης τῆς ἐκκλησίας. Iohannes Ephesinus, contra schismaticos 722 1.
- Ὁ λόγος οὗτος ὁ τῆς ὁσίας ἡμῖν τὸν βίον ἄριστα διαζωγραφήσας. Manuel Palaeologus, in s. Mariam Aegyptiacam 632 336.
- Ὁ λόγος τῆς ἀληθείας ὁ κηρυσσόμενος ὑπὸ τῶν πνευματικῶν κηρῶν. Macarius, oratio 694 280^v.
- Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἀληθὴς ἐστὶν ὁ εἰπὼν Αἰτεῖτε. Macarius 710 116^v.
- Ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος ὁ ἀρχιτέκτον τῆς ἐκκλησίας. Macarius, oratio 694 267^v.
- Ὁ μεμάθηκα, ἀλλ' οὐκ ἔπέπονθα ἐπηγγελίαν. Psellus, in dictum Ioh. Climaci 671 55.
- Ὁ μὲν ἀρχηγὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν Χριστός. Epistola anonyma 678 30.
- Ὁ μὲν Ἰωσήφ ὡς τὰ θεόπνευστ' ἡμῖν. Psellus (?), epist. 712 60.
- Ὁ μὲν κοινὸς ἔχθρος οἳ τις λέων ὠρνούμενος. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 19, 2: 651 148.
- Ὁ μὲν τῆς ἡμετέρας σωτηρίας κηδόμενος Κύριος. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 14, 14-22: 662 128, 691 162^v.
- Ὁμμασι τοῖς νοεοῖς ὁμοῦ καὶ προφητικοῖς. Anastasius Sinaita, de hominis creatione sermo 2: 703 215^v.
- Ὁ μνησικακος κατὰ μὲν τοὺς τῶν ἀγίων πατέρων κανόνας. Poenae in monachos 790 243^v.
- Ὁ Νεστόριος κατὰ λόγον ἀξιώσεως. Psellus (?), epistola 712 66^v.
- Ὁνήσιμος Φιλήμονος οἰκέτης μοχθηρὸς ὢν. Arg. in ep. ad Philemonem 652 14^v.
- Ὁν νῦν θεωρεῖς παρθένου λαμπρὸν δόμον. Versus in ecclesiam B. M. V. 753 4.
- Ὁ νοῦς δὲ τῆς ἐρημείας αὐτοῦ ἐστὶν οὕτως· σήμερον ὁ ἀγαθὸς Υἱὸς. Georgius Corinthius, comment. carminis Ioh. Damasc. in Theophania 638 22^v.
- Ὁ νοῦς τῆς ἀκροστιχίδος τοῦ παρόντος κανόνος ἐστὶν οὗτος. Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae in Transfigurationem 638 113^v.
- Ὁν τρόπον αἱ τῶν προλαβόντων νόσοι. Vita s. Martiniani 800 146.
- Ὁντως εὐθέα ἐστὶν ἅπαντα τοῖς νοοῦσι. Theodorus Meliteniotes, sermo 9: 684 322^v.

- "Ὅτως ὥσπερ ἠθέλησεν ὁ ἡμέτερος λυτρωτής. Ioh. Methonensis, in Matth. 4, 1 ss.: 670 22^v.
- "Ὁ παρὼν κανὼν ὀλίγα τιὰ ἔχει τροπάρια δεόμενα σαφηνείας καὶ ἐπεξηγήσεως. Georgius Corinthius, commentarius canonis Ioh. Damasceni pro dominica τοῦ Ἀντίπασχα 638 85^v, 639 362^v.
- "Ὁ παρὼν οὔτος κανὼν ἐρμηνείας οὐ δεῖται. Georgius Corinthius, comment. canonis Ioh. Damasceni in Pascha 638 77^v.
- "Ὁ παρὼν οὔτος κανὼν, ὃς ἀπὸ τοῦ βαρέος ἤχου. Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae in Pentecosten 638 99^v.
- "Ὁ παρὼν οὔτος κανὼν πάσης γέμει καθαρότητος καὶ σαφηνείας. Georgius Corinthius, commentarius canonis Ioh. Damasceni in Ascensionem Domini 638 93^v, 639 368^v.
- "Ὁ παρὼν τῆς θεοτόκου κανὼν οὐδεμίαν ἔχει δυσχέρειαν. Georgius Corinthius, comment. canonis in dormitionem B. M. V. 638 138^v, 639 320^v.
- "Ὁ πάσης ἐπέκεινα δυνάμεως καὶ σοφίας. Callistus Melenicota, de quieta conversatione 736 1.
- "Ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς μία εἰσὶν ἀρχὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Barlaam, refutatio epistolae legatorum 841 172.
- "Ὅπερ τοῖς ἀποστόλοις ἦν ὁ Θεοῦ. Psellus, in Ioh. 20, 16: 671 80^v.
- "Ὅπου λόγος πρόεδρος ὁ πρῶτος θρόνος. Versus in Constantinopolim 753 4.
- "Ὅπως μὲν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ δὲ ἦν αἰτίαν κατήλθον εἰς Αἴγυπτον. Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damase. 639 9^v.
- "Ὅρα, ψυχὴ μου ἀθλία, ὅσα ἔπαθε καὶ ὑπέμεινε. Symeon s. Mamantis, sermo 24: 715 161.
- "Ὅρα, ὦ μοναχέ, μὴ ἀγαπήσης ἀπέρχεσθαι εἰς τὰς πόλεις. Ex libro Gerontico 658 128^v.
- "Ὅρη μὲν εἰσὶ φυσικῶς ὑψώματα. In ps. 148, 9: 659 95^v.
- "Ὅσαι μὲν καὶ οἶαι πρὸς τὰ προκείμενα. Anastasius Sinaita, in Hexaemeron or. 2: 726 5.
- "Ὅσαι τῶν πόλεων βούλονται τοῖς βασιλεῦσι. Demetrius Cydonius, in Annuntiationem B. M. V. 604 59.
- "Ὅσα καὶ ἡ φύσις ἐπήρωσε τούτων. Sententiae ex operibus Metaphrastae collectae 633 149.
- "Ὅς ἐρείδεται ἐπὶ ψεύδεσιν. Proverbia 735 295^v.
- "Ὁ σκορπίος πλήττει προσερχόμενος. Psellus (?), epistola 712 58^v.
- "Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. Philotheus monachus 703 1.
- "Ὅσοι ἐσμὲν ἀσφράγιστοι τῆς τοῦ Κυρίου... σφραγίδος. Symeon theologus (?), de signo Christi 703 45^v, 242^v, 737 125^v.
- "Ὅστις βούλεται τὸ φῶς ἐκεῖνο βλέπει. Versus in methodum orationis 658 92.
- "Ὅταν ἄρξομαι περὶ τῆς συντελείας λαλεῖν. Ioh. Chrysostomus*, de consummatione mundi 800 133.
- "Ὅταν ἐνθυμηθῶ, ἀθλία ψυχὴ καὶ ταλαίπωρε. Symeon s. Mamantis, sermo 29: 715 189.
- "Ὅταν κλίνης γόνυ εἰς προσευχήν. Macarius, oratio 694 61^v.
- "Ὅτε σου τὴν ἐπιστολὴν ἐδεξάμην. Psellus (?), epistola 712 84^v.
- "Ὅτε τὴν κατὰ τῆς ἡμετέρας φύσεως ἀρχῆθεν ἐπιβουλήν. Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 20, 1-10: 662 208.
- "Ὅτι δὲ καὶ προσελεύσεται ἡ τῶν Ἰουδαίων συναγωγὴ. Michael Glycas, cap. 15: 689 137, 690 76.
- "Ὅτι εἰ μὲν τὴν αὐτὴν ἐξ ἀμφοῖν Πατὴρ τε καὶ Υἱὸς λέγεις. De processione Spiritus sancti adversus Latinos 717 197^v.
- "Ὅτι ἐκ τούτων κατάδηλόν ἐστι ἡ τῶν τετραδοπαρασκευῶν νηστεία. Michael Chumnus, de ieiunio 827 241.
- "Ὅτι μὲν διττὸς ὢν ὁ τῆς θεολογίας τυγχάνει τρόπος. Prochorus Cydonius, de luce thaboritico 678 31.
- "Ὅτι πάσαι ἡγνύουσι ὅπως ποτ' ἔχεις. Epistola anonyma 847 256^v.
- "Ὅτι χρὴ κάμνειν καὶ ἐμπονεῖν τῇ γῆ τῆς καρδίας. Macarius, oratio 694 65, 710 61^v.
- "Ὅ τὸν Ἰσραὴλ πάσαι δι' ὧν ἐθανματούργησας. S. Theodosii oratio 783 191^v.
- "Ὅ τὸν παρόντα συγκεκριτικῶς σύλλογον. Ioseph, in s. Bartholomaeum apostolum 655 166.
- "Ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ὁ κατ' ἀλήθειαν τὴν ὁδόν. Macarius, oratio 694 130^v.
- "Ὁ τῶν πάντων δεσπότης ὁ φιλόανθρωπος Θεός. Macarius, oratio 694 188^v.
- "Ὁ τῶν ἀθλων πνευμάτων κύριος καὶ πάσης σαρκὸς ἐξουσιαστής. Pantoleon diaconus, in s. Michaelem 800 226^v, 808 76^v.
- "Ὁ τῶν ὁμολογουμένων ἀγαθῶν καταφρονῶν. Symeon s. Mamantis, sermo 28: 715 184^v.
- Ὁδδεις ἄνθρωπος δύναται γινῶναι τὸν Θεὸν τελείως. Ioh. Methonensis, in Ioh. 17, 3: 670 122.
- Ὁδδὲν ἀγάπης ἀνώτερον, οὐδὲν τῆς κατὰ Θεὸν ἐνώσεως ὑψηλότερον. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 6, 31-36: 662 156^v, 691 205^v.

- Ὁδδὲν ἀγάπης ἡδύτερον, οὐδὲν τῆς κατὰ Θεὸν ἐνώσεως ὑψηλότερον. Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 14, 15 ss.: 662 117^v, 691 146.
- Ὁδδὲν ἀπεικὸς φιλοσόφους ὄντας ὑμᾶς. Psellus, in Greg. Naz. 671 62^v.
- Ὁδδὲν κανὼν εἰ διαποροῦσιν ἡμῖν συμβέβηκεν. Psellus, in Greg. Naz. 671 82.
- Ὁδδὲν ὁ Σωτὴρ δαίκνεται παραλιπὼν ὧν ἄλλοις ποιεῖν ὑπέθετο. Isidorus Thessalonicensis, in Matth. 4, 12: 651 97^v.
- Ὁδδὲν τῆς ἀδιστακτου πίστεως ἰσχυρότερον. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 8, 5-13: 662 107^v, 691 131^v.
- Ὁδδὲν τῶν παρὰ Θεοῦ δοθέντων ἡμῖν. De abusu 790 163.
- Ὁδδὲν φιλαργυρίας αἰνότερον, οὐδὲν φιλοχρηματίας δεινότερον. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 6, 22-23: 662 104, 691 126^v.
- Ὁδδὲν φιλαργυρίας δεινότερον, οὐδὲν φιλοχρηματίας αἰνότερον. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 12, 16-21: 662 187^v, 691 250^v (ed. Bonis, p. 73-93).
- Ὁδδὲν μοι γλώσσα ἵνα κατὰ ταύτην τοῖς ἐρωτήσασιν. Psellus, in Eccles. 1, 5: 671 74.
- Ὁδδὲν ἀποκρούομαι πρὸς ὑμᾶς, ὦ φίλτατοι πατέρες, ὅς διὰ τῆς φιλοσοφίας. Psellus, in Greg. Naz. 671 87.
- Ὁδδὲν ἐβουλόμην τοῦτο μόνον διαλύσασθαι. Psellus, in Ioh. 1, 6: 671 49.
- Ὁδδὲν ἐγὼγε θαυμάζω, φιλότις, εἰ τι' ἄγροικος. De s. Trinitate et processione s. Spiritus 671 116.
- Ὁδδὲν ἐπὶ τῶν αὐτῶν διαλέγοντι τόπων τῷ Τιμοθέω. Argumentum in ep. II ad Timotheum 652 14.
- Ὁδδὲν ἐστὶν ἀσθένεια, ἀλλ' ἀσφάλεια. Ioh. Chrysostomus*, in Lazarum quatruiduanum 800 212^a.
- Ὁδδὲν ἐστὶ τῆς ἀκροστιχίδος ὁ νοῦς δύσληπτος. Georgius Corinthius, comment. Cosmae canon. in dormitionem Deiparae 638 129^v, 639 378^v.
- Ὁδδὲν ἐστὶ τῆς τοῦ θεολόγου Γρηγορίου γλώττης. Psellus, in Greg. Naz. 671 20.
- Ὁδδὲν χρὴ ἀναβάλλεσθαι τοῦ λέγειν καὶ διδάσκειν. Ioh. Methonensis, in Ioh. 6, 55: 670 174^v.
- Ὁδδὲν οἶδα πότερον ἡδονῆς αἰτίαν ἢ λύπης. Manuel Calecas, epistola 677 89.
- Ὁδδὲν οἶδα πότερον ὡς ἀποσμῖαν ἐπαίνεσω. Psellus, laus vini 672 110^v.
- Ὁδδὲν οἶδ' ὀπότερον κάλλιον φαίεν ἂν τινες ἐπιγράψαι. Ioh. Cantacuzenus, adv. Iudaeos sermo 1: 685 1, 686 1, 688 103.
- Ὁδδὲν οἶδα ὅτι διττὴ ἐστὶ παιδεία. Diogenes ad Alexandrum 711 82^v.
- Ὁδδὲν μοι δοκεῖτε τῶν πάντων οὐδὲν. Thomas magister, ad Thessalonicenses 714 219^v.
- Ὁδδὲν μόνον αἱ διδασκαλῖαι καὶ δημηγορίαι τοῦ σωτήρος Χριστοῦ. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 8, 26-39: 662 167, 691 220.
- Ὁδδὲν μόνον οἷς ἐκάστοθ' ἡμᾶς. Thomas Magister 714 43.
- Ὁδδὲν ξένα Γαλατῶν τὰ παρόντα. Martyrium s. Platonis 805 38^v.
- Ὁδδὲν θεασάμενος τοὺς Κολοσσαεῖς. Arg. in ep. ad Colossenses 652 12^v.
- Ὁδδὲν προσφέρουσιν ἄσπον ὡς ἡμεῖς ἀλλὰ ἄζυμον. De azymis 709 189^v.
- Ὁδδὲν δύο ἐβδομάδες διεμετρήθησαν. Psellus (?), epistola 712 82^v.
- Ὁδδὲν ἐσχίσθη ἡ συναγωγὸς τῶν ἡμετέρων. Psellus (?), epistola 712 61.
- Ὁδδὲν ἐξ ἱεροῦ τὴν ἐδσέβειαν. Plutarchus, sententiae 743 46^v.
- Ὁδδὲν οὐράνιον ποίημα οὐτε γῆινόν. Basilus (?), de corpore Domini 713 280^v; cf. cod. 504 f. 108 (t. II, p. 343).
- Ὁδδὲν οἱ στεροὶ καὶ ἀροητικοὶ πύργοι. In tres Hierarchas 712 17^v.
- Ὁδδὲν ναὸς ἐστὶν ἡ λογικὴ ψυχὴ. Ioh. Methonensis, in Ioh. 2, 19: 670 109.
- Ὁδδὲν ὁ νεανίσκος ὁ τεθηνηκὸς σημαίνει τὸν ἁματωλόν. Ioh. Methonensis, in Luc. 7, 12: 670 118.
- Ὁδδὲν δεῖ τὸν ἐρχόμενον εἶχεσθαι. De oratione 730 198, 733 250.
- Ὁδδὲν ὁ Λουκάς, ὁ δὲ Μάρκος φησὶν. Theodorus Meliteniotes, sermo 6: 684 166^v.
- Ὁδδὲν ὄρας, ὁ προπάτωρ ἡμῶν Ἀβραάμ. Adhortatio ad virtutem 710 37.
- Ὁδδὲν ὅτι καλὸς σὺ καγαθός. Thomas magister, ad magnum domesticum 714 266.
- Ὁδδὲν ὑπερ τῆς τῶν Ὀλυθίων συμμαχίας. Thomas magister, pro Olynthiis 714 29^v.
- Ὁδδὲν χρὴ σαφηνείας ἐνταῦθα, οὐτε μὴν ἐρμηνείας. Georgius Corinthius, commentarius canonis Cosmae Hierosolym. pro magna tertia feria 638 51.
- "Ὁ Χριστὸς ἢ μὲν ἐστὶ Χριστὸς, ἔχει τὴν γνώσιν τὴν οὐσιώδη. Nilus, capita cognoscitiva 653 79^v, 703 258.
- "Ὁφείλει δὲ τούτοις αἰεὶ τοῖς πέντε. Praecepta ad christianos pertinentia 733 357.
- "Ὁφείλει ὁ ἀρχιερεὺς προϊστασθαι τῶν ἀδικουμένων. De officio sacerdotis 723 258^v.
- "Ὁφείλετε, ὦ θεοσεβέστατοι πάντες ὑμεῖς, τὸ τοῦ Χριστοῦ ἔθνος ἄγειν. Nicolaus CP., Nomocanon et typicum 784 144.
- "Ὁ φιλαλήθης καὶ φιλόθεος καὶ εἰς ζῶν ἁπελθεῖν

βουλόμενος. Macarius, oratio 694 108, 710 97v.

Ὁ χριστιανός, μᾶλλον δὲ ὁ μοναχός. Theodorus Studita (?), didascalia 733 356.

Ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεὸν Θεὸς Λόγος. Prologus de vita Patrum 729 77v, 865 1.

Παῖς ἐβραῖος κέλεται σε, Θεὸς μακάρεσσιν ἀνάσσειν. Versus tres 633 130.

Πάλαι μὲν ὁ θεόπτης Μωσῆς ἀνάγει τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 28, 16-20: 662 199.

Πάλαι μὲν προθυμούμενον τὴν σὴν ἀρετὴν. Florilegium rhetorico-morale 790 209.

Πάλαι μὲν τὰς κατὰ γῆν διατριβὰς ἀνόητες. Commentarius in s. Thomam 798 37v, 799 31, 801 22v, 802 27.

Πάλιν, ἀδελφοί μου καὶ τέκνα, βούλομαι ὑπομνήσαι ὑμᾶς. Nathanael Bertus, in dom. quintam ieiuniorum 659 182v.

Πάλιν ἡμῖν ἡ τῶν εὐαγγελικῶν φρεάτων ἀναβλύζει πηγὴ. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 7, 11-16: 662 164, 691 216.

Πάλιν ὁ δεινὸς καὶ ἀρχέκακος ὄφις. Gregorius Palamas, de processione Spiritus Sancti tractatus prior 790 278.

Πάλιν παρακαλῶ καὶ δέομαι ὑμῶν καὶ ταύτην τὴν μικρὰν. Nathanael Bertus, in dom. sextam ieiuniorum 659 184v.

Παναγία δέσποινα θεοτόκε, ἡ μὴ καθαρὰ. Oratio ad B. M. V. 663 229v.

Παναγία θεοτόκε, ἀποδιώξον τοὺς πονηροὺς καὶ ἀκαθάρτους λογισμούς. Oratio ad B. M. V. 778 499v.

Πάντα μᾶλλον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔγωγ' ἂν ᾄμην. Thomas Magister, contra Demosthenem 714 270.

Πάντα μὲν ὁρᾷ ὁ Θεός, ὁρᾶσι δὲ τὸν Θεόν. Nilus, capita ascetica 735 240.

Πάντα μὲν τὰ θεῖα λόγια χρηστὰ καὶ ἐπωφελεῖ τοῖς προσέχουσι. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 16, 19-31: 662 171, 691 226.

Πάντα μὲν, ὃ ψυχὴ ἄθλια, τὰ πονηρὰ πάθη χαλεπά. Symeon s. Mamantis, sermo 13: 715 71.

Πάντα τὰ κτίσματα ὅσα καὶ ἄπερ ἐκτίσθησαν. Ioh. Methonensis, in Matth. 12, 25: 670 80.

Πάντα τὰ φαινόμενα τοῦ κόσμου τούτου τύπος ἐστὶ τοῦ ὁρατοῦ. Macarius, oratio 694 157, 710 22v.

Παντοκράτωρ Λόγε τοῦ Πατρὸς, ὁ αὐτοτελής Θεός. Antiochi Pandectae oratio 778 141v.

Πάντων θηρίων αἰσθητῶν ἀναιρετικὴ ἡ ἔλα-

φος. Exempla ad ascensum spectantia 703 109.

Πάντως ἐπειδὴ πνευματικὸν ἡμῖν καὶ θεῖον Παγκράτιον. Euthymius Nov. Patrum, de adoratione s. Crucis tempore Quadragesimae 672 290v.

Παρακαλῶ ὑμᾶς ἵνα μου μικρὸν ἀκροασθῆτε. Nathanael Bertus, sermo 659 198.

Παρηγοροῦ < >αυτὸν, ἔχεις τούτου παραδείγματα. Psellus (?), epistola 712 59.

Παρθένε δέσποινα θεοτόκε, ἡ τὸν Θεὸν λόγον κατὰ σάρκα γενήσασα. Oratio s. Mariae Aegyptiacae 778 139.

Παρ' ὀλίγον ἂν ἐγκωμισαστός φησιν ὁ Κυριανὸς παρήρηχο. Anonymus, in orat. 24 s. Gregorii Nazianzeni 631 184v.

Πᾶσα ἑορτὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρία καὶ λύτρωσις. Ephraem, in s. Crucem et in secundum adventum Domini 654 60.

Πᾶσα ἡ εὐαρέστησις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διακονία τῆς ψυχῆς. Macarius, capita XLV: 730 92v.

Πᾶσα ἡ φαινόμενη τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ οἰκονομία. Macarius, oratio 694 244.

Πᾶς ἄνθρωπος ὁ ἄρτι τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ. Symeon iunior theologus, sermo 733 199.

Πᾶσα προφητεία καὶ θεωρία καὶ ὄρασις. Nicolaus Cabasilas, in visionem Ezechielis (1, 5 ss.) 632 143v, 717 176.

Πᾶσα ψυχὴ λογικὴ τρία μέρη κέκτηται. De divisione animae 737 46.

Πᾶς λόγος διαλεκτικός, ὃν οἱ παλαιοὶ περιπατητικοί. Boethius, de differentiis topicis liber I: 609 132.

Πᾶς ὅστις τὸν Θεὸν εὐρεῖν βούλεται. Symeon iunior theologus, oratio 737 114.

Παυλιανὸν ἦτοι Μανχαῖοι μετωνομάσθησαν ἀπὸ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως. De Paulicianis 604 12v.

Παῦλος ἐκταθείς εἰς μάστιγας ἐκτόπως. Manuel Phile, versus 633 85v.

Πεπληροφόρημα ὅτι ποθεῖτε περὶ πολλοῦ τὴν ἡμετέραν ἐν ὑμῖν παρουσίαν. Isidorus Thessalonicensis, ep. ad Thessalonicenses 651 259.

Πέποιθα τῷ παναγίῳ Θεῷ ὑγαίνειν τὴν μεγίστην ἀγνοσίμην σου. Isidorus Thessalonicensis, ep. ad metropolitam Patarae 651 251.

Περὶ ἀκτημοσύνης εἶπεν ὁ Κύριος Μὴ μεριμνᾶτε. Praecepta evangelica 733 138v.

Περὶ τῆς ἐννοίας τῶν συγγραμμάτων. Nilus Cabasilas, epistola 632 96.

Περὶ τῆς ἐν χρόνῳ μὲν γενομένης. Quaestio anonyma de assumptione B. M. V. 609 1.

Περὶ τῆς θητικῆς ἐπιστήμης ἡξίωσης. Psellus, de sacrificandi ratione 672 177.

Περὶ τῆς τελεωτέρας τῶν ἀρετῶν, ὀλίγα τινα προθυμούμενος. Symeon theologus (?), de quiete 703 50 246v.

Περὶ τοῦ πῶς δεῖ πάσας τὰς γραφὰς πνευματικῶς ἀναλαμβάνειν. Macarius, oratio 710 26v.

Περὶ τῶν λεγόντων τὴν ἀποκάλυψιν, ἣν λέγουσιν αἱ γραφαί. Macarius, oratio 694 116v.

Πέτρον καὶ Παῦλον τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου. In ss. Apostolos 820 77v.

Πηγὴ πάλιν ἡμᾶς, ἀδελφοί, περικλύζει σωτηρίας. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 8, 28-9, 1: 662 110v, 691 136.

Πιστεύομεν εἰς Πατέρα ... Πνεῦμα ὁμοούσιόν τε καὶ ὁμόδοξα. Symbolus fidei 837 218v.

Πιστεύω εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Psellus, expositio fidei 840 7.

Πιστεύω ὡς ἐβαπτίσθην, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς. Expositio fidei 717 220v, 841 159.

Πίστις ἐστὶ Τριάς ἀχώριστος. De fide expositio brevissima 790 151.

Πιστὸς ἄνθρωπος ἐκλεκτός ἐστὶν ἄνθρωπος. Gnomologium christianum 742 2.

Πνεύματα παρὰ τῆ θείᾳ γραφῇ εἰσὶν ἕξ. Commentarius in illud Θεὸς τὸ διττὸν 790 178v.

Ποθεῖς μὲν ἴσως δέχεσθαί μου γραφήν. Psellus (?), epistola 712 63v.

Ποῖον καρπὸν δεῖξασα τῆς μετανοίας. Canon in s. communionem 790 9v.

Πολλὰ μὲν πρόηρ ειρημῶς περὶ τῶν ἐμῶν παθῶν. Symeon s. Mamantis, sermo 25: 715 167.

Πολλ' ἐνὶ τῇδ' ἐμόγησα πνεύματι, ὃ φιλεταίρε. Versus librarii 636 204.

Πολλὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἔχει τῆ ὁμοίτητι. Arg. in ep. ad Philemonem 652 14v.

Πολλῆς ἡμῖν νήψεως χρεῖα καὶ σπουδῆς. Symeon s. Mamantis, sermo 12: 715 62v.

Πολλῆς τιμῆς ἡμῖν δεῖ τῆς ἄνωθεν ἐπινοίας. Anastasius Sinaita, orat. 8 in Hexaemeron 726 107v.

Πολλοὶ ζητοῦσι τί δήποτε ἔρχεται ὁ Ἀντίχριστος. Quaestio de Antichristo 652 15v.

Πολλοὶ μὲν ἤδη πολλάκις, ἀγαπητοί, ποικίλας ὑμῖν διδασκαλίας. Leontius presbyter CP., in Ioh. Baptistam 655 353.

Πολλοῖς ἤδη χρόνοις θυλλομένον τῶν καινῶν. Epistola anonyma 678 29v.

Πολλοὺς ἐγὼ τῶν φίλων τεθνηκότας ἐδάκρυσα. Psellus, monodia in Romanum referendarium 672 245.

Πολλοὺς οἶδα καὶ τῶν ἄγαν πεπαιδευμένων. Psellus 672 270v (v. Addenda, corrig.).

Πολλῶν καὶ μεγάλων ἀπολαύσας δωρεῶν. Oratio Marci monachi ad Deiparam 778 139.

Πολλῶν καὶ μεγάλων ἐγκλημάτων διὰ τῆς ἀκρατοῦς μου γλώσσης. Symeon s. Mamantis, sermo 4: 711 21.

Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως, ἀγαπητοί, τὸν ἰουδαϊκὸν λαὸν ἄνωθεν διεξάγων. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 13, 10-17: 662 192, 691 257.

Πρᾶξις νοερά τῶν ἁγίων πατέρων. Versus in libros asceticos 735 241v.

Πρετεξτάτου τοῦ ἰλλουστρίου τὴν θυγατέρα Ἀναστασίαν ἀναγνώσκομεν. Martyrium s. Chrysogoni 866 110v.

Προάναρχε Λόγε Θεοῦ, ἐπέπερ ὁρθῶς ταῦτα γέγραφα. Barlaam, oratio 841 173.

Προέγραφα τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ ὅτι μετὰ μικρὸν ἐπανελεύσομαι. Isidorus Thessalonicensis, epistola 651 256.

Προπετὲς ἄλλως εἶ τις ἀποροίη πρὸς τινα γραφικὴν εἴησιν. Psellus, in Ioh. 20, 17: 671 26v.

Πρὸς ἕτερον αἰθὶς πρόβλημα τῶν τοῦ Ἐδνομίου. Psellus, in Greg. Naz. 671 5.

Πρὸς μάθησιν τῶν θείων δογμάτων ὀρεκτικῶς διακειμένης. Anastasius presbyter et apocrisiarius Romae, de definitionibus 662 216.

Προσοχὴ ἐστὶ μετανοίας ἀκραιφνοῦς γνώρισμα. Methodus orandi 710 178.

Πρὸς σὲ ὀρθρίζω, φησὶν ὁ μελωδός, Λόγε Θεοῦ. Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae pro magna parasceve 638 65.

Πρὸς τίνα ἄλλον κινήσω χεῖρα. Psellus (?), epistola 712 64.

... πρὸς τοὺς χόδην πένητας ἐξήντηλει πρῶτος. Manuel Phile, in imperatricem Bulgarorum 633 86.

Πρότερον ἐδόκουν τὰς ἐναντίας φύσεις. Psellus (?), epistola 712 59v.

Πρότερον μὲν ᾄμην κάλλιπτα μόνον καὶ λαμπρότατα. Isidorus Ruthenus, epistola philosophica 706 192.

Πρὸ τῆς κατὰ μέρος τοῦ «Ὡς ἄνθρωπος ὑπάρχω» ζητήσεως. Psellus, in hymnum Cosmae Hierosol. 671 14v.

Πρὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ ἡμεῖς οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Iacobus apostolus* de eucharistia 790 111.

Πρόηρ μὲν, ὃ ψυχὴ μου ἄθλια, περὶ ἀργείας. Symeon s. Mamantis, sermo 9: 715 52v.

Πρόηρ μὲν, ὃ ψυχὴ, τὴν χαλεπὴν παράβασιν. Symeon s. Mamantis, sermo 2: 715 10.

Πρώτιστος ὁ πανευτυχῆς παρίσταται δεσπότης. De officiis palatii 856 377.

Πρώτων απάντων καλών, οἷόν τις κρηπίς. Sententiarum collectio 742 49.
 Πυθιάνη μου τί δήποτε τῶν κληῶν τὰ διάφορα σχήματα. Psellus, epistola 672 159v.
 Πῶς δεῖ ἡσυχάζειν ἐν τῷ κελίῳ τὸν μοναχόν. Iohannes, interrogationes ad Barsanuphium 658 105, 730 103v, 737 66.
 Πῶς δὲ οὐκ ἐν τόπῳ φησὶν εἶγε φερόμενον. Psellus, in Greg. Naz. 671 9v.
 Πῶς οἰσεθέ με διατεθῆναι τῇ προτεραία. Ioh. Xiphilinus, in Marc. 10, 32-45: 691 63v.
 Ῥόπον γέμομεν σχεδὸν ἅπαντες. Isidorus Thesalonicensis, in Luc. 17, 12: 651 109v.
 Σεβασμιότεραν ἐορτήν καὶ πανήγυριν δείκνυσιν ἀεί. Anonymus, in orat. 41 s. Greg. Nazianzeni 631 205.
 Σε νῦν βοηθὸν προσκαλούμενος, Λόγε. Versus ad Christum 739 232v.
 Σε τὸν παράθεον λόγον ἐκδυσοπῶ, Κύριε. Canon Paracliticus 731 138.
 Σήμερον δείκνυσιν ὁ δεσπότης Ἰησοῦς Χριστός τὴν εὐγένειαν. Ioh. Methonensis, in Ioh. 8, 52: 670 124.
 Σήμερον διαλαμβάνει ἡ εὐαγγελικὴ φωνὴ περὶ τοῦ πταισματος τῆς ἀχαριστίας. Ioh. Methonensis, in Matth. 21, 41: 670 72.
 Σήμερον ἐξηγήθητι τὸ εὐαγγέλιον. Ioh. Methonensis, in Matth. 14, 24: 670 19.
 Σήμερον ἡ ἀγία μήτηρ ἐκκλησία. Ioh. Methonensis, in Ioh. 5, 3: 670 44.
 Σήμερον θαμβεῖται φρίττουσα ἡ λογικὴ ψυχὴ. Ioh. Methonensis, in Matth. 8, 6: 670 8.
 Σήμερον ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος. Ioh. Methonensis, in Matth. 18, 15: 670 39.
 Σήμερον ὁ μακάριος καὶ θεὸς ἀπόστολος Πέτρος. Ioh. Methonensis, in Matth. 17, 4: 670 48.
 Σήμερον πραγματεύεται ἐν τῷ ἁγίῳ εὐαγγελίῳ. Ioh. Methonensis, in Matth. 20, 24: 670 64v.
 Σιωπῆς οὐδὲν ἄμενον ὁ τραγικός φησι Σοφοκλῆς. Psellus (?), epistola 712 77.
 Σκοπήσαι δεῖ πρὸ πάσης ἐξετάσεως. Anastasius Sinaita, orat. 9 in Hexaemeron 726 118.
 Σοὶ τῷ δεσπότη ἡμῶν ταῦτα τὰ νοήματα. Philotheus monachus 703 8v.
 Σολομών ἐκεῖνος ὁ τῆς ἄνω σοφίας πλησθεὶς. Epistola ad magistrum 706 158.
 Σολομών μὲν ὁ σοφώτατος. Psellus, in Greg. Naz. 671 93.

Σοφὸς ὢν ὁ θεὸς πατὴρ πολυειδῶς καὶ ποικίλως τοῦ λόγου ἐν τοῖς κανόσιν ἀμύδεται. Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damasceni 'Ο τὰ ὕδατα πάλα 639 55v.
 Σπουδάζων ὁ ἀπόστολος ἀπανταχοῦ. Argumentum in ep. I ad Corinthios 652 10.
 Σταυροῦ πρόκειται σήμερον ἐορτὴ. Ioseph Thesal., in exaltationem s. Crucis 793 272v.
 Συγγνώμης ἄν, ὦ βασιλεῦ, εἰ καὶ ἀλλάττα συνείργειν. Ioh. Cantacuzenus, adv. Iudaeos sermo 5: 685 77, 686 59v, 688 145v.
 Σὺ δ' ὁ προλάμπων τῆς χολῆς τῶν μαρτύρων. Versus duodecasyllabi 662 249v.
 Συνέξενται τῇ τοῦ Τριφιδίου τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης παρασκευῆς. Georgius Corinthius, commentarius canonis Marci et Cosmae pro sabbato sancto 638 68v.
 Συνεξακούεσθαι ἐνταῦθα τὸ «φαίνεται». In orat. 42 s. Greg. Nazianzeni 631 156v.
 Σὺν ἐπιστολαῖς καὶ τὰ κάρυα. Psellus, epistola 672 117.
 Σῶσον με, σῶτερ, ὡς θέλεις, κἄν μὴ θέλω. Paulus Amoriensis, canon 721 150v.
 Τὰ μὲν δὴ περὶ τῆς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου. Ioh. Cantacuzenus, adv. Iudaeos sermo 9: 685 163v, 686 113v, 688 199.
 Τὰ μὲν δὴ τοῦ Υἱοῦ πέρας ἔχει. Theodorus Prodromus, commentarius canonis Cosmae in Pentecosten 639 309.
 Τὰ περὶ τῶν προσώπων ἄριστα θεολογήσας. Psellus, in Greg. Naz. 671 43v.
 Τὰς μεγάλας καὶ ὑψηλοφρεῖς τῶν δόσιων μαρτύρων ἀρετάς. Martyrium s. Laurentii 866 363v.
 Τὰ ὕδατα μὴ κενούμενα. Psellus (?), epistola 712 58v.
 Ταῦτα μὲν ἐκ πάντων πολλῶν ὀλίγα. Ioh. Cantacuzenus, adversus Iudaeos sermo 6: 685 84v, 686 65, 688 150v.
 Ταῦτα μὲν ὁ Ἰωάννης, ὁ δὲ Μάρκος φησὶν. Theodorus Meliteniotes, sermo 8: 684 278v.
 Ταῦτά φησιν ὁ Κύριος κατὰ τὸν θεῖον Λουκᾶν. Theodorus Meliteniotes, sermo 3: 684 75v.
 Τεθέασαι τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἔγραψον τῷ τε πατριάρχῃ. Barlaam, Legatus seu de Spiritu Sancto 841 170.
 Τέλος πασῶν ἐντολῶν προσευχή. Nilus, de oratione 730 184v.
 Τέρπει μὲν καὶ λειμών πολυανθής. Laudatio s. Procopii 679 129.
 Τέρπει μὲν τὰς ὄψεις ἐκ τῆς ἐφῶς ἀνίσχων ὁ ἥλιος. Ioh. Xiphilinus, in Marc. 16, 1-8: 662 200v.

Τῇ θανμαστῇ δυνάδι τῶν σοφῶν ἀναγύρων. Ss. Cosmae et Damiani vita 793 73v.
 ... τηρέται καὶ οὕτω θαρροῦντος τῶν ἕμων ἐφάπτεσθαι. In Manuelem Palaeologum laudatio funebris 632 420.
 Τῇ κοινῇ σνηθεία καὶ τῇ τῶν πολλῶν χρήσει. Anonymus, in orat. 42 s. Greg. Naz. 631 156v.
 Τὴν ἅπασαν ἱστορίαν τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας. Prooemium in s. Iohannem 756 235v.
 Τὴν ἀρχὴν τῆς κατὰ Θεὸν ὠφελείας ποιεῖσθαι. Nilus, περὶ ἐργασίας νοός 730 185.
 Τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως τοῦ πνεύματος. Macarius, oratio 694 206v, 710 138.
 Τὴν ἐργασίαν ἐνταῦθα τοῦ παραδείγματος. Psellus, in Greg. Naz. 671 78.
 ... τὴν εὐτυχίαν λέγουσιν ὑψηλὸν τι δένδρον. Sententiae morales 695 6.
 Τὴν μὲν οἰκονομίαν δι' ἣν ὁ μακάριος Παῦλος. Psellus, in II Cor. 12, 2: 671 52.
 Τὴν μὲν οἰκονομίαν δι' ἣν οὐ τὸν Μωυσῆν μόνον. Psellus, in Greg. Naz. 671 84v.
 Τὴν μωσαϊκὴν ἀναμετρῆσας πλάνην. Theodorus Balsamon, epilogus commentariorum 844 424.
 Τὴν περὶ οὐσίας καὶ φύσεως, ὑποστάσεως καὶ προσώπου ἀκριβείαν. Excerptum ex quinta synodo 828 360, 837 217.
 Τὴν πρόδρομον ἀπέσταλκά σοι. Psellus, epistola 672 263v.
 Τὴν πρότεραν ἐπιστολήν γέγραφε διὰ Τιμοθέου. In ep. II ad Corinthios 652 10v.
 Τὴν σὴν ἱερὰν κεφαλὴν προσαγορεύω. Psellus (?), epistola 712 83v.
 Τὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐπιδημίαν. Nicolaus Cabasilas, in visionem Ezechielis (37, 1 ss.) 632 153, 717 185v.
 Τὴν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἐξ Αἰγύπτου ἀνάξενον. Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damasceni 'Ως ἐν ἡπείρῳ 639 118.
 Τὴν χάριν καὶ τὸν ἀρραβῶνα τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Philotheus monachus 703 3v.
 Τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἐγίνετο τὸ τοῦ ἀνωτέρου οὐρανοῦ καταπέτασμα. Anastasius Sinaita, in Hexaemeron orat 3: 726 19v.
 Τῆς ἀδτιῆς ἐστὶν ὑποθέσεως ἡ παρούσα ἐπιστολή. Argumentum in ep. ad Galatas 652 11.
 Τῆς εἰδωλικῆςμανίας κατακρατούσης. Martyrium s. Azae 807 173v.
 Τῆς εἰδωλολατρίας κρατούσης καὶ τοῦ διαβόλου φαιδρυνόμενου. Passio s. Iulianae 866 198.
 Τῆς θείας ὁ πατὴρ μακαριότητος ἀξιοί. Psellus, in Greg. Naz. 671 72v.
 Τῆς παρουσίας ἀχροστιχίδος ἡ ἐννοιά ἐστὶν αὐτῇ 'Ο εὐλογημένος Θεός καὶ ἀνθρώπος.

Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae monachi in dom. Palmarum 638 38v.
 Τῆς συνδεμένης ἀνδρὶ ἡ τοῦ ὁμοζύγου. Psellus, epistola 712 75v.
 Τῆς τῶν Ῥωμαίων γῆς κατανασθείσης. Passio s. Iacobi Persae 797 374.
 Τί δὲ τὴν τῶν θεοφανείων πανήγυριν ἀπροσαύθητον καταλλίπομεν. Iohannes Xiphilinus, in Matth. 4, 12-17: 662 18.
 Τί δήποτε τὸν οὐρανὸν πρῶτον ἐποίησεν ὁ Θεός. In Genesim 1: 633 131v.
 Τί διαφέρει τὸ αἶδιον τοῦ ἀθανάτου. Psellus (?), epistola 712 60v.
 Τί ἐστὶ τὸ εἰρημένον (ps. 35, 7) 'Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη Θεοῦ. Macarius, oratio 694 195.
 Τί ἐστὶ τὸ «Ὀδὴ ἐφήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ», Athanasius*, in locos varios s. Scripturae 662 246v.
 Τί θέλει εἶναι ὁ μονάζων, δρεῖλομεν γνῶναι. Sermo asceticus 735 286v.
 Τί λαλήσομεν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν ἀδελφοῖς. Macarius, oratio 694 252v.
 Τινὲς ἐξ ἰδίας προαιρέσεως ἀπέκνησαν. Theodorus Studita, de receptione lapsorum 633 49.
 Τίς ἡ οἰκονομία τῆς παρουσίας τοῦ Σωτῆρος. Macarius, oratio 694 275v.
 Τίς λάλησει τὰς δυναστείας (ps. 105, 2)... Καὶ γὰρ ὄντως μέγας ὁ Θεός. De nuptiis incestis 712 192.
 Τί τοῦτο; εὐθὺς γὰρ εἰσδεδυκῶτα με τὸν ναόν. Psellus, in Iohannem Crustulem monachum 672 63.
 Τί φησι Μωυσῆς στηλιτεύων τοὺς Ἰουδαίους. Testimonia prophetarum adv. Iudaeos 712 162.
 Τί φῆσω, φησὶν ὁ μέγας πρὸς τοὺς τὴν Ἀσάρτην. Psellus, in Greg. Naz. 671 18.
 Τὸ «ἀδέτω» μελωδεῖτω σοι, ὦ δέσπονα. In Theophanis poëma 639 356.
 Τὸ γεγονὸς πρᾶγμα ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἔδοξεν τῷ Θεῷ. Vita s. Pelagiae 866 126v.
 Τὸ δὲ «ἐρεῖνομαι» ψαλμικόν ἐστὶν, οὗ ἡ ἐρημνεία καὶ ὁ σκοπός. Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae in exaltationem Crucis 638 145.
 Τὸ δρέπανον, ὃ τεθέεται Ζαχαρίας πετόμενον. Psellus, in Zachariam 5, 1: 671 19v.
 ... τοὶ μήποτε ληγοῦσας ὡς πολυτελῆ καταρτίζουσι στέφανον. S. Procopii laudatio 679 124.
 Τιοῦτόν ἐστιν, ὃ φίλτατοι παῖδες, τὸ μὴ θείους λόγους προσομιλεῖν. Psellus, in Greg. Naz. 671 40v.

Τοῖς ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ἀπασαν ὀρθόδοξοις. Athanasius patr. CP., novella 856 236.

Τοῖς εἰς ἀριθμητικὴν ἀρτι παραγγέλιασι. Psellus, de numeris et geometria 671 76^v.

Τοῖς ἐν πνέουσι καὶ συνουσιωμένοις. Psellus, versus 672 264.

Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλευσιν ἐαρινὰ ἄνθη προσφέροντες. Ioh. Carpathius, capita hortatoria C: 653 194.

Τοῖς μαθηταῖς ὄφθη ὁ Κύριος ἐν τῇ λίμνῃ Τιβεριάδος ἀργεουσιν. Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 21, 14-25: 662 213^v.

Τοῖς μὲν ἄλλοις τῶν φιλάτων, φίλτατέ μοι. Psellus, monodia in antistitem M. Radenum 672 235^v.

Τοῖς μὲν σὺν λόγῳ τῆς ἡσυχίας ἀντιποιοιμένοις. Epistola anonyma 678 29.

Τοῖς προστάσιαν ἐγγειριασθεῖσι λαοῦ, διὰ τοῦ προφήτου φησὶν ὁ Θεός. Iohannes Zonaras, commentarius de matrimoniis prohibendis 842 26.

Τὸ κατεσκευασμένον ἐκ διαφόρων νημάτων καὶ χρωμάτων. Adversus Iudaeos 725 9.

Τὸ «κύριος» ὄνομα δηλωτικὸν ἐστὶ τῆς θεότητος. Anonymus, in orat. 38 s. Gregorii Naz. 631 148.

Τολμῶν ἀναφέρει τῇ κραταίᾳ καὶ ἀγία βασιλείᾳ σου. Epistola ficticia ad imperatorem 633 114.

Τὸ μὲν «ἐγένετο» τοῦ λόγου προτάτων ὁ ἱερός Ματθαῖος ἐνταῦθα. Theodorus Meliteniotes, sermo 5: 684 137.

Τὸ μὲν ἡμέτερον δόγμα, λογιώτατε ἀδελφέ, περὶ σεισμῶν. Psellus, περὶ σεισμῶν καὶ κινήσεως γῆς 671 98^v.

Τὸ μὲν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον εἶναι τοῦτο. Thomas magister, Euphorion et Polemarchus 714 242^v.

Τὸν δεῦτερον τοῦ Πάσχα λόγον μετὰ ἐξέλευσιν αὐτοῦ. Argumentum in orat. 45 s. Gregorii Nazianzeni 631 214.

Τὸν λόγον χθὲς ἐπὶ τοὺς προφήτας. Chrysostomus (?), in Eriphania 679 271.

Τὸν μὲν Ἡσίοδον, λόγος αἰρεῖ, ιδιώτην καταδαρθέντα ἐγεροθῆναι σοφόν. Demetrius Cydonius, epistola 678 83.

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιήσαμεν, ὃ Λατίνε φίλε. Nicolaus Methonensis, de azymis 668 313^v, 680 463.

Τὸν παναγῆ σου καὶ σεπτὸν ὄρισμόν. Epistola anonyma 678 83^v.

Τὸν παρόντα λόγον ἐν τῇ πόλει μὲν Ναζιανζοῦ ἐγραψεν ὁ πατήρ. Anonymus, in orat. 44 s. Gregorii Nazianzeni 631 201.

Τὸν παρόντα λόγον τινὲς μὲν φασὶ τὸν προοί-

μιον ἔχειν. Georgius Caesariensis (?), in orat. 38 s. Greg. Naz. 631 148.

Τὸ ὃν καὶ τὸ μὴ ὃν οὐ φαμεν ἐναντίον. Psellus (?), epistola 712 61.

Τὸ περὶ τῶν ἀζύμων κατὰ Λατίνων αἰτίαμα. Nicetas Choniates, de azymis 680 461.

Τὸ πῶρ τὸ οὐράνιον τὸ τῆς θεότητος. Macarius, oratio 694 247^v.

Τὸ σπέρμα ἐν τῇ μήτρᾳ καταβαλλόμενον. De generatione hominis 854 265^v, 855 312^v.

Τὸ συλλογίζεσθαι οὐ δόγμα ἐστὶ τῆς ἐκκλησίας. Psellus (?), epistola 712 60.

Τὸ συμβᾶν ἤδη τῇ σῆ ἀγάπῃ. Isidorus Thessalonicensis, ep. ad Philotheum Neamonitem 651 240.

Τότε δὴ μετὰ τοῦτο συνεῖς Ἡρώδης ὑπὸ τῶν μάγων ἠπατημένος. Ioh. Cantacuzenus, adversus Iudaeos sermo 8: 685 130^v, 686 93^v, 688 179.

Τὸ τελειότατον ἔργον τῆς ἀσκητικῆς πολιτείας. Basilus*, tractatus asceticus 733 283^v.

Τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα πολυσημαντὸν ἐστίν. In Ioh. 1, 1: 729 138^v.

Τὸ τῆς βασιλείας σου ἐπιπόθητον, δέσποινά μου ἀγία. Epistola ad imperatricem 633 113.

Τὸ τῆς ψυχῆς νοερόν καὶ τίμιον κατασκευάσμα. Macarius, oratio 694 118^v, 710 59.

Τὸ «τιμᾶσθαι», φησί, «τὰ ἐγκαίνια παλαιὸς νόμος» ἐστὶν ἐκ χρόνου τοῦ Μωυσέως. Anonymus, in orat. 44 s. Gregorii Nazianzeni 631 201.

Τὸ τοῦ Καίσαρος ὄνομα κατὰ διαφόρους σημασίας. Psellus, de Caesaris nomine 672 272.

Τοῦ λόγου σοὶ τὴν σύνταξιν καὶ τὸν μέρος τοῦ λόγου. Περὶ συντάξεως versus 662 249.

Τοῦτ' ἂν εἴη χρύσεια χαλκίων ἀλλάττεσθαι. Demetrius Cydonius, epistola 678 28.

Τοῦτο γινώσχετε, ἀγαπητοί, ὅτι ἀλλήλων πάσαι αἱ ἀρεταί. Macarius, oratio 694 39^v, 710 40^v.

Τοῦτο δὲ εἰδέναι ἀναγκαῖον ὅτι τῆς μὲν πρώτης. De septem synodis 740 132^v.

Τοῦτό φησιν ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Psellus, in Luc. 12, 49: 671 21.

Τρεῖς εἰσὶν ἀρεταὶ πολύτροποι, προηγούμεναι. Macarius, oratio 694 197, 710 103^v.

Τρία βαπτίσματα καθαρτικὰ πάσης ἁμαρτίας. Anastasius Sinaita, quaestio de remissione peccatorum 662 218^v.

Τρία μέρη λέγουσιν οἱ πατέρες ἔχειν τὴν λογικὴν ψυχὴν ἡμῶν. Symeon metrop. Euchait., ad Iohannem monachum 730 111^v.

Τριάς ἐστὶν ἀπλή, ἀσύνθετος, ἀνεύκαστος. De Trinitate 790 150^v.

Τυραννικὸν τι χορῆμα τεκόντων στοργή. S. Iohannis Calybitae vita 793 109.

Τῶν ἀκούοντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Macarius, oratio 694 19, 737 156.

Τῶν ἀπογόνων τῆς τοῦ Δαυὶδ Ἰωακείμ ὄνομα. Ioh. Cantacuzenus, adversus Iudaeos sermo 7: 685 100, 686 74^v, 688 160.

Τῶν θήλειων μὲν εἶμι, σῆμα δ' οὐ φέρω μέλους. Isaac monachus, aenigma 790 164.

Τῶν πραγμάτων τὰ μὲν εἰσι κυρίως καλά. Discriminatio rerum spiritualium 733 154.

Τῷ ὀδηγήσαντι πάλαι τὸν Ἰσραὴλ φεύγοντα. Canon paraeleticus B. M. V. 772 116^v.

*Υδατος ἀθανάτιο ἀείρωσον ἐνθαδὶ χεῖμα. Verus in Ioh. Climacum 734 261^v.

*Ὑμεῖς μὲν οὕτως, λέγω τοὺς βασκαίνοντας. Psellus, contra obtrectatores 672 102^v.

*Ὑμεῖς μὲν τῶν θεολογικῶν ὀρητῶν τοῦτό μοι ζητεῖν εὐόκατε. Psellus, in Greg. Naz. 671 23^v, 27.

*Ὑμνον ἄγγελος, Παρασκευή, σοὶ φέρω πόθω. Canon in sanctam Parasceven 721 155^v.

*Ὑπὸ ἐπτακαυδεκάτῃ καλανδῶν ἰουλίω ἐν ἐπαρχίᾳ Λυκίας. Passio ss. Viti et sociorum 866 357.

*Ὑπόθεσις προοιμίον γενέσθαι μοι ἢ κατὰ τὴν προκειμένην ἑορτήν. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 5, 14-19: 662 121, 691 151^v.

*Ὑπόθεσις προοιμίον γενέσθαι μοι σήμερον ἢ κατὰ τὸν μέγαν Παῦλον ὑπόθεσις. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 12, 8-12: 662 175^v, 691 232^v.

*Ὑψηλότεροι μὲν τῆς ἀπὸ τῶν ἐγκωμίων λαμπρότητος. Psellus, in Nicolaum monachum 672 79.

Φαιδρόν ἡμῖν τήμερον τὸν θέατρον καὶ λαμπρότερος. Ioh. Chrysostomus (?), in Hyparantem 654 259, 800 141.

... φανερόν ἐστιν ὅτι ὡσπερ τὸν Υἱὸν οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα. Theodorus Prodromus, de processione Spiritus sancti 671 204.

Φασὶν Ἰταλοὶ ὡς ὁ Χριστὸς εἶπεν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάθους. Adversus latinos de processione Spiritus s. 680 449.

Φασὶ τινες ἐκ μύρμηκος καὶ λέοντος τίκτεται ζῶν. Ioh. Chrysostomus*, in Matth. 6, 24 Nemo potest: 800 139.

Φέρε δὴ μεταβῶμεν ἐκ τῶν προλαβόντων ἱερῶν κανόνων. Theodorus Prodromus, in canones Cosmae pro magna hebdomade 639 228.

Φέρε δὴ περὶ τῆς ὑφάλων πλάνης καὶ αἰρέσεως τῶν Ἀρμενίων. Nicetas Pectoratus (?), adversus Armenios 712 121.

Φέρε δὴ σήμερον, ψυχῇ, κατὰ τοῦ χαλεποῦ πάθους. Symeon s. Mamantis, sermo 11: 715 59^v.

Φέρε δὴ τὸ τῆς διδασκαλίας τουτὶ διακόνημα. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 4, 18-23: 662 101, 691 122.

Φῆς ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ τὸν Πάπαν μὴ ὀρθόδοξον εἶναι. Barlaam, de primatu papae 841 167^v.

Φθάνει μὲν ἢ καθ' ἡμᾶς ἀγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία. Andronici II, exemplar edicti unionis 698 74^v.

Φιλιππησίου ἦσαν ἄνδρες θαυμαστοί. Argumentum in ep. ad Philippenses 652 12.

Φιλοσόφω δὲ οὐ πολεμητέον μὲν, επιστατέον δέ. Psellus, περὶ πολεμικῆς συντάξεως 671 97.

Φίλτατε ἀδελφέ, οὐκ ἐπίσταμαι γνωρίζειν. Psellus (?), epistola 712 74.

Φοβερόν ἡμῖν ἢ παρούσα παραβολὴ καθίστησι τὸ λογοθέσιον. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 18, 23-35: 662 135^v, 691 173^v.

Φόβοις πολλοῖς καὶ περιστάσεσι παντοδαπαῖς. Symeon iunior theologus, oratio 737 111.

Φόβον ἔχε Θεοῦ καὶ πόθον. Nilus, capitula 653 94^v, 737 40, 740 61.

Φρίττω καὶ τρέμω καὶ δέδοικα. Oratio s. Basilii 778 49^v.

Φωνὴ Θεοῦ ἱερὰ ἀρῆσθαι ὕδωρ ζῶν. Anast. Sinaita, in Hexaemeron orat. 1: 726 1.

Χαιρέτωσαν τὰ αἰνύματα. Psellus, ep. ad imperatorem 672 78^v.

Χαίροις, ἢ ζωηφόρος πηγὴ. Officium in s. Mariam ζωοδόχον Πηγὴν 698 201.

Χαίροις, ὃ βρέφος ἀληθινὸν καὶ φιλόρθωτον. Ioh. Chrysostomus (?), in nativitatem Domini 679 226^v.

Χρὴ γινώσκων ὅτι ἢ μὲν πρώτη ἀγία καὶ οἰκουμένη ἑκκλησία. De septem conc. oecumenicis 842 1^v.

Χρὴ γινώσκων πάντα χριστιανὸν ὅτι ἔξ. De septem conciliis oecumenicis 720 62^v.

Χρὴ εἰδέναι ὅτι πρότερον οἱ Ἕλληνες φωνικοῖς ἐχρόντο γράμμασι. De alphabeti origine 711 97^v.

Χρὴ μὴ ἐξαπορεῖν ὡς ἐγκαταλειμμένα ὑπὸ Θεοῦ. Hom. ad monachos 738 5.

Χρὴ πάντα χριστιανὸν γινώσκων ὅτι ἐπτά εἰσιν ἀγία οἰκουμένη καὶ σύνοδοι. De conciliis oecumenicis 790 117.

Χρησάμενος παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Δαυὶδ

- τὸν λόγον ἀρόμττοντα τῇ μακαριωτάτῃ
ὑμῶν πανηγύρει. Ioh. Chrysostomus (?),
sermo in Nativitatem 679 224^v.
- Χρὴ τὸν ἐντυγχάνοντα τῆδε τῇ βίβλῳ. Prooe-
mium in Lucam 756 154^v.
- Ψυχὴ, στέναξον φρίζον ἔκστηθι τρέμει. Versus
737 51^v.
- Ἦ δέσποινα, λέγέτω, βοάτω σοι ὁ προπάτωρ
σου Δαυίδ. Comment. poëmatis Theo-
phanis in Annuntiationem 639 355^v.
- Ἦδὴ ἔστι μέλος, ἡδυφωνία, μουσουργία. Scho-
lium in Cantica 619 334.
- Ἦμολογουμένου τοῦ ὅτι τὸ «ἐκπορεύεσθαι» ιδίω-
μα. Nicolaus Methonensis, de processione
Spiritus sancti adv. Latinos 680 440.
- Ἦν μὲν οὖν ἔδει καὶ ἀπὸ τῶν εὐσεβοῦντων
καταλόγῳ. Gregorius Palamas, de pro-
cessione Spiritus sancti tractatus alter
790 310^v.
- Ἦς ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ σου καὶ ἀπροσωπολήπτου.
Oratio s. Basilii 790 17.
- Ἦς ἡδὺ τι καὶ θεῖον εἰς ἀπόλαυσιν ἢ παροῦσα
ἡμέρα χαρίζεται. Leo imperator, in caput
ieiuniorum 637 353.
- Ἦσπερ γὰρ μεγάλα καὶ ἀλάλητα καὶ ἀνεκδιήγητα.
Macarius, oratio 710 151^v.
- Ἦσπερ ἐὰν ἦ ἄρμα ὑπὸ ἡμίονον ἐλκόμενον. Ma-
carius, oratio 694 148^v.
- Ἦσπερ εἰσὶ παρὰ τῷ Σολομώντι. Psellus, in
Greg. Naz. 671 45^v.
- Ἦσπερ ἐκ τῶν φανερῶν ἔργων. Marcus mona-
chus*, de paradiso et lege spirituali
663 128^v, 694 190, 710 74^v, 730 55.
- Ἦσπερ ἴνα βασιλεὺς καὶ πτωχῷ τινὶ παραθῇ
τὸν θησαυρόν. Macarius (?) 710 79^v.
- Ἦσπερ ἴνα ἢ τις ὑπὸ σφοδρτάτου πωρετοῦ
κατεχόμενος. Macarius 694 210, 710 140.
- Ἦσπερ οἱ λείαν καὶ ὀμαλὴν ὁδὸν βαδίζοντες.
Symeon s. Mamantis, sermo 23: 715 141^v.
- Ἦσπερ οἱ μέγα πλέοντες πέλαγος. Symeon s.
Mamantis, sermo 20: 715 131^v.
- Ἦσπερ οἱ τὴν χρυσίτιν διορύσσοντες γῆν. Sy-
meon s. Mamantis, sermo 21: 715 127^v.
- Ἦσπερ ὁ ἰχθύς ἐν τοῖς ὕδασι νύκτων. S.
Ephraem, admonitio 790 81^v.
- Ἦσπερ οὖν κεφαλαιωδέστερον ὁ τῆ εὐχῆ προσ-
καυτερῶν. Macarius, de oratione 710 81^v.
- Ἦσπερ πολλὰ μὲν εἰσὶ τὰ τὸν γενναῖον στρα-
τιώτην χαρακτηρίζοντα. Ioh. Xiphinius,
in Marc. 8, 34-39: 662 150^v, 691 196.
- Ἦσπερ τι λυπηρόν τε καὶ μικρόν ἐγένετο πᾶσι.
Ioh. Methonensis, in dominicam re-
surrectionis: 670 217^v.
- Ἦσπερ τὸ ἄρμα ἐὰν μὴ ἔχη ἡμίονον. Macarius,
oratio 694 103^v, 710 28^v.
- Ἦσπερ φαίνει ὁ ἥλιος τοῖς ὄρωσιν. Martyrium
Theodori stratelatae 655 240.
- Ἦσπερ ἐλκόμενον εἶναι σὺν πᾶσι. Donatio
Constantini* 606 302.

INDEX

- Abercii** (s.) vita (metaphr.) 798 202, 799
172, 801 136^v, 802 129^v.
- Abibus** (s.) martyr: v. Guriae, Samo-
nae, Abibi martyrrium et miraculum.
- Abramii** et Mariae (ss.) vita (metaphr.)
798 274, 799 236^v, 801 182^v; v. Ephraem
Syrus.
- Abramius** abbas cit. 790 96.
- absolutionis** formula (εὐχὴ συμπα-
θείας) 640 228^v; cf. 850 240 r.v.
- Abucara**: v. Theodorus Abucara.
- abusu**, de, 740 81; 790 163.
- Acacius Caesariensis**: excerpta 746, 747, 748
(catena in Octateuchum); 762, 766 (cat.
in ep. ad Romanos).
- Acacio** Constantinopol., de, 712 149.
- Acacius** invocatur 605 283^v.
- Ἀκαταλήπτου**, monasterium Domini τοῦ,
mem. 844 75^v.
- Ἀκαθίστου**, narratio de festo τῆς, 863 210.
- Accidas** Fr. poss. 756.
- Acepsimae**, Iosephi et Aeithalae (ss.)
martyrium 797 325^v, 804 22, 807 26, 808 31,
866 133^v; (metaphr.) 804 22, 810 15, 811 19^v.
- Acominatus**: v. Choniates Nicetas.
- Acropolita** Constantinus: in s. Ioh. Da-
mascenum 789 7^v; in s. Theodosiam 800
90^v.
- actionibus**, de, 854 260, 855 308^v; in epi-
tome 856 250.
- Acyndini**, Pegasii, Anempodisti, Aph-
tonii et Elpidiphori (ss.) martyrrium 797
310, 803 11, 807 18^v, 808 13^v; (metaphr.)
804 7^v, 810 5, 811 6.
- Acyndinus** impugnatur 705 134. 195^v,
722 83, 736 339^v, 789 80^v; - Acyndini et
Barlaami capita quattordecim 705 134.
- ἄδου**, περὶ, 703 269, 723 239.
- Adrianus**: excerpta (cat. in Psalmos) 754;
isagoge 659 61.
- Adriani** et sociorum (ss.) passio 866 373^v.
- adumbrationes** (Christus sedens?)
782 221^v; David 803 65^v; Gregorius illu-
minator (?) 794 230^v.
- Aecaterinae** (s.) martyrrium 802 232,
807 256, 866 106; (metaphr.) 805 93, 806
143.
- Aegyptio**, historia monachorum in,
703 275^v; 729 77^v; 865 1; - v. Apophtheg-
mata.
- Aeithalae** martyr: v. Acepsimae... et
Aeithalae martyrrium.
- Aemiliani** (s.) martyrrium 866 115.
- aenigma τοῦ Τορνίκα** 698 101^v.
- Aeschylus**: sententiae 711 125.
- Aesopus**: fabulae 695 165, 777 15; cf. 847 273;
- Aes. vita 695 141.
- aestimationis** nota 859 211^v.
- aetates** hominis: v. hominis aetates.
- Aethiopica** 672 270^v.
- affinitatis** gradus 725 3^v; 828 347^v;
829 173^v; 857 232^v; cf. 840 210; - de af-
finitate (comment. lat.) 863 r. π.
218. 219.
- Africanus**: ep. ad Origenem de Susanna
702 173; cit. (in Daniele) 675.
- Agapes** et sociarum (?) martyrrium
772 120.
- Agapetus** diaconus: capita ad Iustinianum
711 1.
- Agapius** martyr: v. Eustratii et socio-
rum martyrrium.
- Agathae** (s.) martyrrium 866 404.
- Agathangelus** (s.) martyr: v. Cle-
mentis Ancyranus passio 824 278^v.
- Agatho** abbas cit. 723 262.
- Agatho ὁ Κορώνη** 791 19^v.
- Agatho** diaconus: peroratio 833 231^v, 834
238^v.
- Agatho** papa cit. 604 9.
- Agathodorus** martyr: v. Papyli...
Agathodori martyrrium.
- Agnetis** (s.) martyrrium 866 219^v.
- agrariae** leges 690 261, 844 457^v, 845 90,

848 261, 849 283, 850 231^v, 856 367, 857 165⁽¹⁾.
ἄγροικος definitur 790 164.
Alemanni Nicolaus annotavit 653 12. 35^v; 699: p. 177; 700: p. 178.
Alexander monachus: laudatio s. Barnabae 655 149^v, 821 84^v.
Alexander Nicaenus cit. 762 403^v.
Alexander Rhetor cit. 728 175.
Alexandri episcopi CP. vita 655 130.
Alexandri et Antoninae (ss.) martyrium 655 267.
Alexandrinorum calendarium 792 2^v.
Alexandro, de, 847 277^v.
Alexii (s.) vita 866 251^v.
Alexius Aristenus: in Synopsim canonum, v. Aristenus.
Alexius Comnenus imperator, novellae: *Ἀγαθόν σοι* 640 283^v; *Εἰ μηδὲν ἄλλο* 852 445^v; *Ἡ μὲν παλαιὰ* 840 211, 852 443; *Παρά πολλῶν* 852 417^v.
Alexius patriarcha CP.: ad Theophanem Thessalonicensem 842 30^v; de diversis causis 712 167^v, 832 146; de monasteriorum donationibus 712 165^v; de nuptiis septimi gradus 842 30, 857 257; sententia 829 181^v.
Alladius Leo annot. 618 I, 632 2, 635: p. 51, 638 6^a, 672: p. 126, 691 II^v, 700 I^v, 709 I^v, 711 196^v, 729 I, 820: p. 357, 830 I, 854 223, 855 260, 856 342; - mutuo accepit 653, 682, 703, 710, 778, 789, 835. *Ἀλληλουῖα* 782 150, 785 141.
alphabeta m graeco-latinum 854 263^v; alph. arcana 662 1^v; - de origine alphabeti 711 97^v.
Alphii, Philadelphi, Cyrini (ss.) martyrium 866 283.
Alypii stylitae (s.) vita 807 269^v, 808 421^v; (metaphr.) 805 181, 806 171.
Ambrosius (s.) cit. 678 54^v; 722 153^v; 759 (cat. in Lucam); 789 177^v; 790 158^v; 837 180; - vita s. Ambrosii (metaphr.) 812 86^v, 813 106^v, 814 100.
Ammonas abbas: exhortatio 733 110; cit. 631 232^v; 658 120; 663 146. 183^v; 790 94^v. 97^v.
Ammonius: excerpta 675 (cat. in Daniele), 760 (cat. in Act. App.). *ἄμνημα* (troparia) 782 149^v, 785 141.
amore m (*ἀγάπη*), distichum in, 690 258^v.

Amphilochius Iconiensis (s.): in circumsionem et in s. Basilium 816 154^v; - in occursum Domini 655 15^v, 679 279^v, 793 222^v; - (?) de paenitentia et iudicio 825 92; - ex versibus ad Seleucum 640 204^v, 829 191, 842 23, 844 422; interpret. Balsamonis 828 272; - cit. 604 6; 619 315^v; 759 (cat. in Lucam); 790 159; - vita et miracula s. Basilii* 715 258, 824 184^v, 859 234. - **Amphilochii** vita 803 51^v, 808 335; (metaphr.) 805 46, 806 53^v.
Amulius (Marcus Ant.) card. biblioth. mem. 728 311^v; scutum 641.
anachoretarum colloquium 736 449^v; - de anachoretis 865 2.
Ananiae (s.) martyrium (inc. *Ἀνέτειλεν μετὰ τὴν ἀνάληψιν*) 866 37; (metaphr.) 798 1, 799 1, 801 1, 802 1.
Ἀναργύρων monasterium poss. 820 308.
Anastasiae Romanae (s.) [oct. 12] passio (inc. *Κατὰ τοὺς καιροὺς Διοκλητιανοῦ*) 866 45; (metaphr.) 798 266, 799 229^v, 800 61^v, 801 178^v, 802 183; - Anastasiae et sociarum martyrium [dec. 22] (metaphr.) 815 60, 816 10.
ἀνάστασις in Scriptura 724 273^v.
Anastasius Antiochenus: ex cap. ad Sergium 840 162; - sermones quinque 659 102, 830 92^v; - excerpta 604 25^v. 39, 754 (cat. in Psalmos); - (?) de tribus quadragesimis 725 4^v.
Anastasius apocrisiarius et presbyter: ad monachum Ascalonitem 662 216.
Anastasius hieromonachus *Βουρδῆ* scripsit 844 75^v.
Anastasio Persae vita et martyrium 866 396; (metaphr.) 818 240^v.
Anastasio Sinaita (s.): de blasphemiam 662 218^v; - homiliae tres 703 209^v; - homiliae XI in Hexaemeron 726; - homilia in ps. 6: 800 70, 864 244; - (?) adversus Iudaeos 719 236, 676 II (excerpta); dialogus cum Iudaeis 725 1^v; - (?) narrationes animae utiles 633 78. 124. 127^v. 129; 703 268^v; 720 77; 790 41; 840 213; - quaestiones 620 101; 860 153; quaestio 9: 840 154^v; quaestio 62: 840 12^v; quaestio 92: 633 124^v, 93: 633 123; quaestiones 144 et 145: 828 347; in I Cor. 15, 28: 662 218^v;

de remissione peccatorum 662 218^v; - ex sermone in Transfigurationem 604 18 ss.: p. 3; - *Via edux* 727 1; capp. 2-3: 728 259; - excerpta 604 24^v. 46^v; 606 306, 703 191; 720 46^v; 754 336^v; 759 (cat. in Lucam); 765 144.
Anatolius patriarcha Constantinopol. cit. 640 115; - de Anatolio CP. 712 149.
Ancyrana synodus: canones 827 15, 829 27^v; excerptum (?) 828 345^v; - interpret. Aristeni 638 166, 840 52^v; Balsamonis 844 224; Zonarae 828 125^v, 842 136; - de sede Ancyri. 847 271^v.
Andreae apostoli (s.) Acta apud anthropophagos 866 140^v; passio (BHG. 94) 655 98^v, 866 144; (BHG. 96) 807 312^v; - commentarius in epitome 793 78; commentarius (metaphr.) 805 243^v, 806 227; - excerptum ex Actis 808 507; - officium notis musicis instructum (lat.) 811 I.
Andreae in Crisi martyrium (metaphr.) 798 135, 799 115, 801 92^v, 802 101.
Andreas abbas 730 206^v.
Andreas Caesariensis: commentarius in Apocalypsim 656; therapeutice 790 69^v.
Andreas Cretensis: Orationes: in exaltationem s. crucis oratio I: 654 69^v, 794 119^v, 800 269^v; or. 2: 654 76, 794 125^v; - in s. Georgium 679 79; - in s. Ioh. Baptistae decollationem 820 284^v; - in Lazarum quatruiduanum 793 268, 864 316; - in B. Mariae Virg. nativitatem oratio I: 654 1, 655 1; oratio 2: 654 25^v; oratio 3: 654 36; oratio 4: 654 6^v, 655 120; in annuntiationem 679 45^v, 793 248^v; in dormitionem oratio 2: 820 234; oratio 3: 820 240^v; - in s. Nicolaum 679 288, 821 276^v; - in ramos Palmarum 864 335; - in Transfigurationem 820 195, 823 144^v, excerpt. 604 18; - in vitam humanam 864 209. *Poemata* 771 (Triodium); iambi ad Agathonem 833 240^v, 834 248^v; - cit. 673 90^v; 695 206^v; 735 299.
Andreas (musicus) cit. 791 232^v.
Andreas Rhodiensis archiepiscopus: de divina essentia et operatione 706 176; v. Addenda corrigenda.
Andreas sacerdos poss. 772 118^v.
Andreas Salus cit. 778 565^v.
Andronicus Constantinopolitanus: adversus Iudaeos 724 1.
Andronicus imperator II Palaeologus: chry-

sobullum et decreta 698 72; ecthesis 849 300; novella an. 1306: 847 258, 856 234, 857 249^v; *πρόσταγμα* an. 1312: 640 58^v. **Andronicus III**: novellae tres an. 1329: 856 232^v; obitus (?) 778 I.
Andronicus martyr: v. Probi, Tarachi, Andronici (ss.) martyrium.
Andronico et Athanasia, de, 866 222^v.
Andronici iunioris acoluthia 712 21.
Andronicus pythagoricus cit. 704 1.
Anempodistus (s.) martyr: v. Acyndini, Pegasii Anempodisti martyrium.
Angelicides: v. Callistus Melenceota 736.
anima et angelis, de, 695 137^v; - de anima corpore soluta 847 273^v; - de divisione an. 703 252^v; 721 58^v; 737 46; - de exitu an. 733 294. 338.
animalium clangores 711 95; animalium comparatio cum mundo 840 38^v.
Annam, in s., 731 173.
annus quo exarati sunt codices. 1014-5: 619; 1077 (?) : 821 206^v; 1170: 788 135; 1220-1: 772 115^v; 1232: 648 338; 1234-5: 731 93; 1276-7: 644 348^v; 1279-80: 690 260, 770 106; 1286: 641 466^v; 1290-1: 734 282^v; 1301: 863 209^v; 1305-6: 668 374; 1306-7: 626 116; 1316-7: 784 148 ss.; 1321: 840 240; 1326-7: 605 280^v; 1331: 735 190; 1341-2: 695 9-134^v; 1354: 616 313^v; 1360-8: 792; 1369: 813 321; 1370: 674 225^v, 816 251^v; 1373: 686 285^v; 1378-9: 786 313; 1380: 701 87; 1387: 716 316; 1408: 779 270^v; 1446: 831 262^v; 1446-7: 830; 1496: 613 498; 1549-50: 625; 1549-51: 623; 1550: 629; 1552: 650 245; 1553: 838 180^v; 1554: 649 218; 1555: 707 40; 1560: 725 9 ss; 1567: 693 133^v.
annos quosdam pertinentes, annotationes ad. 1022: 619 13; 1208: 805 1^v; 1228: 680 565^v; 1278: 628 253; 1328-9 (?) : 794 281^v; 1346: 773 1^v; 1347: 778 I; 1353: 806 239; 1354: 778 I; 1359-1394: 862 II^v. 223^v; 1376: 778 I; 1388: 684 (p. 146); 1400: 662 3; 1402: 742 1^v; 1407-8: 682 II^v; 1409: 695 268; 1430: 610 234^v; 1430-1: 671 242. V. Instrumenta, Paschales tabulae.
anni divisiones 619 10; annotationes computationes inde ab Adamo, v. chronologica.
Anselmus (s.): epist. ad Walerannum 677 59^v; Cur Deus homo 614 84.

(1) De illis v. quae nuper scripsit I. de Malafosse, *Les lois agraires à l'époque byzantine (Recueil de l'Académie de législation t. XIX, 1949)*.

Anteon * ep. Arsinoes: epist. ad Petrum Fullonem 668 365v.
Anthimi Nicomediensis (s.) martyrium (inc. *Βασιλεύοντες*) 866 114; (metaphr.) 794 41, 795 38, 796 50.
Anthologiae Palatinae (excerpta) 671 233v, 672 290v; v. Planudes Maximus.
Antichristo, de, 652 15v; 840 218v.
Antiochena exegesis 627.
Antiochena synodi canones 827 19v, 829 31; ab Aristeno interpretati 840 61v, a Balsamone 844 241, a Zonara 828 139 et 842 149.
Antiochus monachus sabaita: Pandectes 738 1; 658 138 (hom. sel.), 703 189 (excerpta); cit. 663 170; - preces 778 141v. 154.
Antiochus praef. praet. ad Nestorium 841 158v.
Antipater Bostrensis: in s. Iohannem Baptistam 820 33.
ἀντίπτερ 778 542v.
Antoninae et Alexandri (ss.) martyrium 655 267.
Antonius magnus: capitula 730 157; cit. 663 145v, 723 261v; - Antonii, officium s., 778 506.
Antonius: vita s. Symeonis Stylitae 797 1, 866 s.
Antonius Melissa: sententiae 653 219; v. 739 (Loci comm.).
Antonius monachus mem. 753 321v.
Anysiae Thessal. (s.) martyrium 816 149.
Aphthonius martyr: v. Acyndini, Pegasii (ss.) martyrium.
Apollinariae (s.) vita 819 213v.
Apollinaris: excerpta ex catenis 746, 747, 748 (in Octateuchum); 697, 749-751 (in Iob); 752, 754 (in Psalmos); 755 (in Isaiam); 675 (in Daniele); 756 (in Matth.); 759 (in Lucam); 758 (in Ioh.); 762 (in Paulum); - *Ἀπολιναρίω περί τῆς θείας πίστεως* 713 280.
Apollo abbas cit. 755 (cat. in Isaiam); Apollo monachus cit. 663 177.
Apollonius martyr: v. Thyrsi, Lucii (ss.) martyrium.
apologetica homilia 671 1.
ἀπομαρτύριον πνευματικοῦ πατρὸς 640 226.
apophthegmata Patrum secundum alphabetum 729 59; 732 1; 790 181v; 858 1; - excerpta varia 658 119, 663 145v, 730 118, 735 289v; - ex Hist. solit. Ae-

gypt. 732 139v, 733 353. V. Evergetinus, Geronticus liber; - apophthegm. sapient. septem 852 15v.
Apostolorum (ss.) canones 827 21, 829 21; 740 117 (canones selecti); - in-trepat. Alexii Aristeni 638 155v, 840 41v; Balsamonis Th. 844 79; Ioh. Zonarae 827 145, 828 1, 842 43v; - constitutionum Apost. epitome libr. VIII: 828 352v, 829 159v; - poenae pro lapsis 828 345; - notitia de gestis Apost. 760 1; - *ἐπίμνημα* in Apost. 757 1; - versus in principes Apost. 703 291; - Apostolorum discipulorumque index 697 130; - monast. τῶν ἀγ. Ἀποστόλων 818 322v.
appellationibus, de, 799 r. 262 (lat.).
aquae benedictae officium 717 258.
Aquilae et Timothei dialogus 770: p. 286.
Aquilinae (s.) martyrium 655 271.
Arabicae glossulae 675 32v ss.: p. 129; notulae 752 217, 784 1.
Arcadius arch. Cypri cit. 729 143v ss.
arcana: inscriptiones litteris arcanis exaratae 644 348v; - remedia (?) 847 281v; - subscriptio 648: p. 70-71; - varia 798: p. 326, 803 3.
Archangelorum Michaelis, Raphaelis, Gabrielis miracula (inc. *Μεγάλαι καὶ πολλαί*) 821 5; cf. Pantoleon diaconus.
ἀρχῆς, περί (?), sententiae 633 136.
Archippus: miraculum s. Michaelis in Chonis 803 22v, 807 73, 821 1, 866 69.
ἀρχόντων dignitas 840 213v.
Arcudius Fr. mutuo accepit 633. 649. 650. 653. 703. 710.
Arethae et sociorum (ss.) martyrium 797 258; (metaphr.) 798 233, 799 199, 801 156, 802 155.
Arethas cit. (cat. in psalmos) 744, 752.
Argyrus, v. Isaac monachus A.
Aristeas: epistola 746 1, 747 1.
Aristenus Alexius: in Synopsim canonum 638 155v, 840 39; (excerpt.) 790 238v, 828 346.
Aristoteles: de interpretatione 760 250; de virtutibus 671 225; - in Organum 604 183, 698 102. 121v; - in Physica 614 143; v. Simplicius, Themistius.
arithmetica, de, 698 123.
armenia nota 859 211v.
Armeniorum haeresis 717 194; 841 203v; - cf. Demetrius Cyzicenus.
Armenius scripsit 866 259v.

Arsenii (s.) oratio 778 29v; - vita 819 58v, 823 1.
Arsenius Coreyrensis: laudatio s. Barbarae 679 1.
Arsenius cit. 631 228; 633 136; 658 125; 663 145v; 731 11v; 754 186v; 790 95v.
Arsenio-Iosephita controversia, de, 698 72, 738 1-3v.
Artemii (s.) martyrium auct. Iohanne 802 198; (metaphr.) 789 90, 798 144, 799 123, 801 99v.
Ἀρτζιβουρίων, ieiunium τοῦ, 841 203v.
Asan, versus in Irenen et in Isaacium 633 86-87.
ascetica: de constitutione asc. (inc. *Λέον ἐστὶ παντὶ*) 735 186; (inc. *Ἐντεῦθέν μοι*) 653 214; (inc. *Τὸ τελευταίον ἔργον*) 733 283v; - corpus asceticum 703; - ascetica dicta, v. Apophthegmata; - *ἔρωταποκρίσεις* 735 302, 737 66; v. quaestiones asceticae; - exempla 703 109; - libri ascetici fragm. 631 228.
Asclepiades * ep. Trall.: epistola 668 369v.
Aseneth (s.) vita 803 133.
asillii ius 857 179.
Assemanus (L.-S.) annotavit 640 202v, 699: p. 177.
assumptione B. M. V., de, 609 1.
Asterium Amasenus: in s. Phocam 794 183v, 795 154v, 796 224; - cit. (cat. in Psalm.) 744 33v, 752 103v; (in Luc.) 759.
astrolabii ἐξήγησις μερικὴ 671 134.
astronomica: de lucis radice 731 93; - de motu astrorum 792 21; - de numeris 704 1; - varia 671 105v; 698 136v; 792 5. V. anni divisiones, calendaria, horologium, luna, planetae, tabulae.
Athanasius (s.): in s. Andream * 659 97; - vita s. Antonii 817 154v, 818 112, 824 214, 826 86, 866 228v; - in ascensionem Domini * 800 268; - de baptismo recipiendo * 720 1v; - in caecum a nativitate * 655 63; - de sacra communione * 720 1v, 827 4, 850 240; - de corpore et anima * 790 101; de corp. elementis * 790 102v; - de sententia Dionysii 830 65; - epistolae: ad Amunem 740 144, 827 136v, 829 124v, 843 88v, interpret. Balsamonis 844 353v, Zonarae 828 227v et 842 223; ad episcopos Aegyptii et Libyae 830 76v; ad Iohannem et Paulum 713 282v; ad Marcellinum 744 159v, 752 11v, 754 15v; ad Rufinianum 829 153v, interpret. Balsamonis 844 356, Zonarae 828 233 et

842 226v; ex ep. 39 festali 790 129, 827 138v, 829 126, 836 136, interpret. Balsamonis 844 355v, int. Zonarae 828 230v et 842 225v; - sermo de descriptione Mariae V. * 654 203, 655 35v, 679 227v; - de Melchisedech * 731 167; - in passionem Domini * (M. 28, 1053 ss.) 702 157; in passionem et resurrectionem * 756 10; - in Praecursoris nativitate * 655 348; - quaestiones ad Antiochum ducem * 728 216; (quaest. selectae) 695 220-225v. 227; quaest. 18: 790 102v; quaest. 137: 622 117, 790 122; *ἔρωταποκρίσεις* in Scripturas * 662 246v, theologicae 850 255v; - sermo pro iis qui saeculo renuntiarunt * 658 130; - symbolum *Quicumque* * 677 78, 695 133; - syntagma doctrinae * 733 278, 850 248v.
 excerpta 604 3. 41; 606 306v; 609 215v; 631 231v; 662 248v; 663 177; 673 52v. 87v; 678 49; 709 249a; 717 202v; 722 185; 737 88v; 619, 744, 752, 754 (cat. in psalmos); 751 (cat. in Iob); 755 (cat. in Isaiam); 758 (cat. in Lucam et in Iohannem); 759 (cat. in Lucam); 760 (in Act. App.); 790 156v. 258; 840 12v. 173v.
 vita s. Athanasii (BHG. 183) 818 153; (BHG. 185) 826 172.
Athanasius abbas 730 205-206v.
Athanasii Athonitae officium 721 109.
Athanasius monachus 791 33; poss. 668 374.
Athanasius I patriarcha CP. novella (inc. *Τοῖς ἀνα*) 856 236; v. 698 73v, Andronicus II: nov. ann. 1306.
Athanasius: canon in Iohannicum martyrem 712 20.
Athenogis (s.) martyrium 819 153v.
Attaliata Michael: opus iuridicum seu synopsis legum 640 229, 856 274.
Augarus: passio s. Theodori 821 103.
Augustinus (s.): Enchiridii fragmenta 604 171. 174; - epistolae variae 609: p. 17; - ex Tract. in Iohannem 677 50; - contra Iulianum (excerpta) 606 238v; - de libero arbitrio 609 180; - liber Soliloquiorum * 607 1; - de Trinitate 606 1, (excerpta) 609 211; - de vita beata 609 173; - sententiae, loci varii 604 170. 170v; 606 198; 609 212v; 678 50v. 56. 57; 722 153v, 789 177v, 837

181; - v. Fulgentius Ruspensis 606 220;
- de auctoritate s. Augustini 606 312^v.
Augustinus (Ant.) Ilerdensis
poss. 840, 842.
Augustinus prior generalis ord. Ere-
mitarum s. Augustini mem. 706 198.
Augusto, de, 854 266^v.
ἀντεξουσίητος, περὶ τῆς, 740 81.
Autonomi (s.) vita 794 106^v, 795 89^v,
796 127^v.
Auxentius martyr: v. Eustratii, Au-
xentii (ss.) martyrium.
Awer Christophorus scripsit 620: p. 29.
Azae (s.) martyrium 807 173^v.
azy mis, de, 671 171^v; 709 189^v; 840 215^v;
v. Nicetas Pectoratus, Nicolaus Metho-
nensis.

Babylae (s.) martyrium 794 48, 795 44^v,
796 59^v.
Baldassar (sancti) Mysi presbyter
mem. 706 1.
Baldi (Ioh.-El.) nota 677 72^v.
Balsamon Theodorus: comment. in ca-
nones 827 201, 828 259, 842 254, 844 79;
in Nomocanonem 844 1, (scholia varia)
828 287^v-316; in Nicol. III res-
ponsa ad Hagioritas 844 76; in in-
terrogationes Marci Alexandrini
852 1^v.
baptismo, de, v. Athanasius 720 1^v;
de haereticis baptizandis 829 38^v; de
bapt. puerorum 856 212.
Barbarae (s.) passio (inc. *Μαξιμιανός
ὁ βασιλεύς*) 793 84; (BHG. 213) 803 80;
(BHG. 215) 866 148^v; (metaphr.) 812 1,
813 2, 814 1.
Barbari, monasterium s., poss. 863.
Barlaam (s.) martyrium 807 142.
Barlaam et Ioasaph historia 860,
861.
Barlaam monachus hierodiamus 806
239.
Barlaamus monachus: opuscula contra La-
tinos 841 164; - Barl. et Acyndinus:
capita 705 134; impugnantur 705, 722
83, 789 80^v; cf. 604 10.
Barnabae apostoli (s.): epistola * 859
198; - vita et martyrium 821 99^v; v.
Alexander monachus.
Barnabas scripsit 734 282^v.
Barsanuphius (s.): *ἐρωταποκρίσεις* 735 283^v;
- responsum ad fratrem 790 100; ad
Iohannem 658 105, 730 103^v; - cit. 631

228; 658 104, 118^v, 122^v; 663 194; 730 220^v;
840 165^v; - vita 840 158^v; - de duo-
bus Barsanuphiis 663 1.
Bartholomaei apostoli laudatio
655 166.
Basilicorum synopsis maior 852,
854, 855; (fragm.) 829 5; (excerpt.) 852
424^v.
Basilii Ancyrani (s.) martyrium
655 381^v.
Basilissae et Iuliani (ss.) passio
655 301^v.
Basilius Caesariensis Magnus (s.):
1. Ascetica et disciplina-
ria: canones, v. epp. 188, 199,
217, 236, 160, 55, 54, 53, de Spiritu
Sancto capp. 27 et 29, Ioh. Scholasti-
cus; canones selecti 740 119, 828 345^v.
(Aristeni synopsis), 850 239; - poe-
nae in canonicas 723 103^v, 785 2;
in monachos 723 101, v. 827 206;
*ἐπὶ τῶν καταπιπτόνων ἐξ οικείας ἁθου-
μίας* (?) 723 107; *ἐπὶ μαλακίας* 828 345^v;
aliae duae 840 195^v; - regulae
brevius tractatae (reg. 310)
840 165^v; fusius tractatae 6 et
7: 703 178; - sermo de ascetica
disciplina 733 189^v, 737 65; - ser-
mo de renuntiatione sae-
culi 729 120^v.
Dialogus Basilii et Gregorii Na-
zianzeni * 620 191^v.
2. Epistolae: collectiones episto-
larum 713 201; 712 53^v; - ep. 2: 840 2;
- ep. 14: 713 283; - ep. 38: 740 136^v; -
ep. 53: 827 122, 829 140; - ep. 54:
829 139^v; - ep. 55: 827 136, 829 139, 843
81^v; - ep. 93: 678 61^v, 778 543, 829 192^v;
(excerpta) 735 331, 840 152, 169; - ep.
115: 713 281, (excerpt.) 840 242^v; - ep.
160: 827 134^v, 829 137^v; - ep. 188: 827 67,
829 126^v, 840 127^v, 843 54^v; - ep. 199:
827 71, 829 131, 840 130^v, 843 98; - ep.
217: 827 75, 829 134^v, 840 135^v; - ex
ep. 236: 827 79^v, 829 137; - ep. 240:
827 81^v; (excerpta) 678 60, 827 202^v, 828
277, 842 26; - ep. 353: 633 113; - ep.
365: 847 255^v. V. Balsamon Theodorus
844 357^v, 423^v; Libanius; Symeon Meta-
phrastes 633 16^v, 712 12; Zonaras Ioh.
828 233^v, 842 227^v.
3. Exegetica: in Hexae-
meron (excerpta) 662 219; in Isa-
iam (exc.) 633 58^v; v. infra: excerpta
varia,

4. Homiliae: in illud *Attende
tibi ipsi* 737 63^v; - exhort. in s. bap-
tisma 679 263^v, 800 40, 803 186, 862 208; -
(?) adversus calumniatores s. Trinita-
tis 713 281; - in s. Christi generationem *
679 206^v, 803 173, 816 54; - in illud *In
principio erat Verbum* (fragm.) 709 267;
- in XL martyres 866 248^v.
5. Excerpta: ex capp. 27 et
29 «de Spiritu Sancto» 827 122, 829 140^v,
843 83, 106; - Symeonis Metaphraste
sylloge 745 82; 633 16^v, 156, 712 12, 841
206; - loci varii 604 1-39 (passim); 606
304^vss.; 609 214; 619 141, 144; 663 178, 184^v.
187^v; 671 121^v; 673: p. 126; 677 22^v, 49^v;
678 50, 56; 703 293^v, 295; 709 254, 262; 717
191, 201; 722 146, 185; 729 139; 730 200; 733
252, 305^v, 338; 746, 747, 748 (cat. in
Octat.); 697, 749, 750, 751 (cat. in Iob);
744, 752, 753, 754 (cat. in Psalmos et
in Cantica); 755 (cat. in Isaiam); 757,
758, 759 (cat. in Lucam); 758 (cat. in
Iohannem); 760 (in Actus App.); 762,
765, 766 (cat. in Paulum); 789 171; 790
28, 61, 157-8, 243^v.
6. Dubia aut spuria: ad-
hortatio ad sacerdotem 840 151^v; - con-
tra Gentiles 720 69; - didascalia ad iu-
venes 740 1^v; did. ad monachos 733
193; - expositio missae 662 238; - preces
778 49^v, 87^v, 111^v, 126^v; 790 16, 17.
Basilius imperator I: capita ad Leonem
711 21, 742 197; exhortatio ad filium
711 68; cf. 840 183^v.
Basilius II: novella *Ἐπειδήπερ* 852 375^v,
854 254, 855 305; nov. *Ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία*
852 383^v, 855 269.
Basilius Maleinus: informatio
ascetica 703 249^v, 737 264.
Basilius *πρωτόθρονος*: epistola 622 130^v.
Basilius Seleuciensis: de infantibus ab He-
rode sublatis 655 58^v, 816 104^v; - in Eli-
saeum et Sunamitidem 655 277; - in s.
Theclam (?) 655 178^v, 796 250; - in Tran-
sfigurationem Domini 820 207^v, 823 140^v;
cit. 604 39.
Basillae et Eugeniae (ss.) passio 866
201^v.
Bassianus cit. 730 98^v.
Βάσσου, monast. τοῦ, 604 33, 35.
beatitudines 619 333.
Belial, de, 677 22^v.
Bembo Franciscus Negrop. mem. 682 1^v.
Benedicti papae XV et Fr. Cassetta
tesserae gentiliciae 668,

beneficentia, de, 633 115.
Bertus Nathanael, monachus: sermones
659 176.
Bestes Theodorus: in Nomocanonem xiv
tit. 828 286; 842 10^v.
Biblia sacra utriusque Testamenti.
1. Vetus Testamentum:
Octateuchus cum catena 746,
747, 748; - in Genesim 1, 1, 2, 7, 26:
633 131^v; in Gen. 1, 1-28: 736 399; in
Gen. 6, 9-10, 21: 790 258; - in Exodum
4, 21 *Ego indurabo* 610 1; - in II Reg. 5,
8: 847 276; - quaest. brevissimae 847
25^v; - historiae sacrae epitome 711 98^v.
Tobiae summarium 709 188^v.
Iob cum catena 697 135, 749, 750,
751; - in 1, 6: 671 49; in 5, 9: 659 95;
in 38, 36: 783 253. V. Olympiodorus
745.
Psalmi (cum catena) 744, 752,
753, 754; scholiis aucti 619, 767; usui
liturgico aptati 778 9; graeco-lat. 695 9;
ps. 1-8: 773 1; ps. 151: 619 332^v, 744 144;
- cat. in ps. 1: 617 1; - commen-
taria in ps. 80, 17: 840 7^v; in ps. 148,
9: 659 95^v; in locos varios 744 159; ora-
tiones ex Psalmorum interpretationi-
bus 783; - Psalmorum inscriptiones et
initia 754 3, 8^v; - de psalterii ar-
gumentis 744 1^v; compositione 744 3,
754 12^v; divisione 711 256^v, 752 5; ori-
gine 711 196; - de diapsalmate 752 9^v;
- de modo prophetandi 744 1^v. V. Cos-
mas Indicopleustes, Eusebius, Iosep-
pus, Origenes, Theodoretus.
Cantica utriusque Testamenti
778 128; graeco-latina 695 124; cantica
cum catena 617 301, 744 144, 752 450,
754 357; cum scholiis 619 334; - canti-
corum inscriptiones 619 9^v, 754 8.
Canticum Canticorum, ca-
tena trium Patrum in, 620 1, 621 1.
Ecclesiasticus 742 71^v.
Isaias cum catena 755.
Daniel secundum Theodotionis re-
censionem 803 148; - Susanna, Daniel,
Bel et draco 866 174; - Danielis genealo-
gia 803 163^v; Danielis et puerorum pas-
sio 803 164^v.
Zachariam, in 5, 1: 671 19^v.
editiones Vet. Test. 659 94, 747
259, 748 294, 752 8^v, 754 28.
lectiones V. T. 768, 770.
2. Novum Testamentum:
Evangelia quattuor commentariis

aucta, v. Petrus Laodicensis, Theophylactus; - evangelia tria priora usui liturgico aptata 774 18; - in evangelia pro festis mobilibus hom. Iohannis Xiphilini 662; in locos selectos evangeliorum 662 241; evangelia matutina 756 2; - evangeliarium totius anni 781; lectiones pro diversis festis 774 1-16v; 717 86; menologium, synaxarium 756 2v.

Matthaeus: argumentum 643 2v, 757 2v; prologus 757 3; capitula 757 2; Matth. 5, 1-12 (lat. gr.) 781 150; - in Matth. 13, 33: 633 130v; 17, 1-2, 9: 604 17; 17, 5-6: 604 19; 17, 26: 633 130; 21, 19: 633 130v; cf. 637 v.

Marcus: argumenta, capitula, epigramma 756 97; prologus 724 216; in 9, 1-2: 604 35; Marci imago 643 125v.

Lucas: argumenta, capitula, epigramma, prologus 756 152; Nicetae catena 759; in Luc. 9, 29 ss.: 604 35v; 10, 30: 662 246; 18, 1 ss.: 633 143, 695 206, 711 318v; Lucae imago 643 196v.

Iohannes: argumenta, capitula, epigramma, prologus: 756 235v; catena 758 87; in Ioh. 1, 1: 729 138v; in 19, 25: 756 237; fragmenta rescripta 802 243; Iohannis imago 643 372v.

Actus Apostolorum: argumentum, capitula, lectiones 652 1. 6v. 8v; in Act. App. 760; v. Theophylactus.

S. Pauli epistolae ad Romanos, ad Corinthios cum catena 762; I Cor. cum catena 692 1; in Rom. 1, 1-29: 636 4; 3, 20: 652 15v; in I Cor. 2, 9-12 et 6, 15-20: 604 42v; 11, 27: 840 169; 15, 41, 47-16, 2: 711 319; V. Euthalius, Euthymius Zigabenus, Oecumenius, Theophylactus.

Epistolae catholicae cum scholiis 652 76; - II^a Petri 1, 1-4: 604 42v.

Apocalypsis 7, 2-12 (lat. gr.) 781 150.

bibliothecae: v. codices alii quorum mentio facta est, libraria (res), Michael Capadox, monast. τῆς Χώρας, patriarch. CP., s. Sophiae, monast. τῶν Στρούδιου, Vaticana.

bigamis, διτάσις synodica de, 827 204.

bisexto, de, 854 265, 855 312.

Blasii (s.) martyrium 821 233v; 866 402.

Blasius ecclesiarcha Cryptoferratae 770 106, 781 152.

Blastares Matthaeus: officia magnae eccle-

siae 841 151v, 848 325v; v. officia m. eccl.; - syntagma canonum 841 1.

Blennydes Nicephorus: v. Nicephorus Bl.

Boethius: interpret. Aristot. περί ἐκμυσίας 760 250; - de consolatione philosophiae, interprete M. Planude 706 23; - de differentiis topicis, interprete Proch. Cydonio 609 132; - de Trinitate, interprete M. Caleca 614 80.

Bonafides Andreas cit. 842 1.

Bonfadius Iacobus commodo habuit 836.

Bonifatii (s.) passio 803 167, 866 193; (metaphr.) 813 296, 815 31.

Borghese Scipio card. biblioth., v. Pauli V et Sc. Borghese tesserae gentiliciae.

Bostrensis competitio, v. Constantinopolitana synodus an. 394.

Brancati de Laurea card. biblioth. insignia 766. 824. 839. 844.

Brunori Vivianus scripsit 627, 668 327, 693, 702 173 ss. 718, 725 1; instauravit 713, 748.

Brutus: epistolae 622 123.

Bulgariae sedes episcopales 828 353v.

Cabasilas Nicolaus: s. Demetrii laudatio 632 70; in passionem Domini 632 98; in ascensionem Domini 632 136v, 716 3; in visiones Ezechielis 632 143v, 717 176; contra feneratores 632 159; liturgiae expositio 632 12, 700 1, 717 1; in B. M. V. nativitatem 632 112, annuntiationem 632 128; s. Theodora laudatio 632 166v; de vita in Christo 632 175, 717 87; - oratio ad Christum (?) 721 64v; - mem. 799 11v.

Cabasilas Nilus: epistola ad Nicolaum 632 96; - impugnatur 614 110.

Caeciliae (s.) martyrium 807 205, 808 314v.

Caesarii * dialogi 693.

Calabriae manuale legum 845 3.

Calecae Ioh. obitus 778 1; - libellus adv. Ioh. Calecam 704 152.

Calecas Manuel: epistolae duae 677 79; epitaphium Demetrii Cydonii 677 49v; de processione Spiritus sancti 677 23, 727 123; - interpretatus est Anselmum «Cur Deus homo» 614 84, Boethium «de Trinitate» 614 80; - annotavit, correxit 610: p. 19; - scripsit 604 75, 614 1-109.

calendaria 792: p. 316,

Callias cit. 633 119v.

Callinici (s.) martyrium 820 166v, 822 124v, 823 109v; v. Thyrsi, Lucii, Callinici passio 813 232v.

Callistrati (s.) martyrium (metaphr.) 794 220v, 795 189v, 796 334v.

Callistus Meleniceota: de quieta conversatione 736.

calvaria, de, 703 292v.

canones ad disciplinam ecclesiasticam pertinentes: v. iuris ecclesiastici monumenta. **Canones varii** 721 168; 735 328; 740 117; 790 238v; 850 239; - synopsis canonum 840 138v, summa 840 240v; - κανονικὸν ἐπὶ ὑποθέσεως φρονέων 640 226v. **V. ἐντάγματα**, litterae commendaticiae 725 5v, σημειωματικὸν 640 226.

canones liturgici 638, 721 147-161, 731 177av. 188. 191v, 778 500; in defunctos 786 307.

Cantacuzenus Iohannes. V. Iohannes Cant.

Capecelatro, A. card. bibl., tesserae gentiliciae 866.

Capiblancus, Ioseph Vincentinus, instaurator codicum 626 213v (?), 641 466v.

Caritas martyr: v. Sophiae et filiarum (ss.) martyrium.

Carpentarius: v. Iohannes C.

Carpentarius Iacobus subscripsit testamentum 706 1.

Carpus martyr: v. Papyli et sociorum (ss.) passio.

Carthaginense concilium (ann. 256): 827 82v, 829 166, 842 14v; interpret. Balsamonis 844 222v, Zonarae 828 120v; - (ann. 419): 827 43, 829 49; interpret. Aristeni 840 82v, Balsamonis 844 267; Zonarae 827 221, 828 163v, 842 171.

Cassetta, Fr. card. bibl., scutum 668.

Cassianus hieromonachus mem. 844 75v.

Cassianus Iohannes: ad Leontium 730 213, 737 268; - de octo spiritibus malitiae 653 242v; - cit. 631 233; 658 121v; 662 249v; 730 206; 735 295v; 759 (cat. in Lucam); 790 86; 840 165.

Castoriae protonotarius codicem emit 668 374.

Cedrenus Georgius: historiarum compendium (excerpta) 697 49.

Κελιβάρον, μὴ τῶν, poss. 648 1v.

Celsus (s.) martyr: v. Nazarii, Gervasi passio.

Cervinus I.-B. commodo accepit 624: p. 33.

Chalcedonense concilium: Acta 831; ex Actis 829 189; - canones 827 35, 829 41v; canones varii 740 125; ab Alexio Aristeno interpretati 638 177v, 840 73v; a Th. Balsamone 844 117; a Ioh. Zonara 828 41, 842 78v.

Charitinae (s.) martyrium (metaphr.) 798 34, 799 28, 801 20, 802 24v.

Charitonis (s.) vita (metaphr.) 794 229v, 795 198, 796 347v; cit. 663 208.

Χαληβούρη, ποῦμα τοῦ, 791 21v.

chartarum officinarum signa: ancora circulo inscripta 617. 620. 623. 630. 637. 660. 670. 683. 687. 722. 724. 725. 726. 833. 834; - angelus 689. 737. 833; - aquila 611. 733. 800; - arbor 661; - arcuballista 604. 608. 612. 615. 618. 620. 627. 630. 646. 649. 650. 655. 659. 683. 685. 778. 832. - arcus 604. 606. 609. 610. 611. 632. 640. 673. 674. 686. 703. 736. 759. 789. 792. 849; - avis 647. 769; - basiliscus 604. 614. 651 (?). 678. 684. 704. 809. 850; - bilanx 613. 632. 640. 688. 792; - bos 733; - bucranium 606. 607. 646. 651. 687. 689. 703. 786; - campana 609. 616. 678. 716. 730. 759. 786. 800; - canis (?) 856; - cassis (?) 612; - cervus 632. 809; - circulus 604. 651. 652. 848; - circuli duo 609. 612. 632. 640. 653. 671. 679. 686. 701. 704. 710. 733. 736. 737. 789. 820; - claves duae 615. 635. 703. 759. 864; - corona 609. 620. 832; - crux archiepiscopalis 609; graeca 604. 730; latina 604. 635. 704; - equus 612. 614. 659. 728. 837 (?); equi caput 730; - faber 657. 659; - farcimen 626. 640. 786; - flos 606. 609. 623. 625. 632. 678; flores 664; - forcipes 609. 616. 632. 800; - forfices 604. 613. 663. 664. 671. 678. 737. 769. 779. 792. 830. 831. 839. 850. 855. 856. 864; - fructus 604. 606. 610. 616. 653. 685. 704. 708. 719. 792. 800; v. pirum., - galea 789; - galerus 621. 637. 687. 688. 689. 800. 813. 834. 859; - gladius 637. 705; gladii 671. 778; - gryphus 651 (?); - homo incudem malleo percutiens 618; h. nimbatus genuflexus 700. 724. 832; h. peregrinus 637. 687; - incus

620. 650. 663. 677; - lagena 671. 716; - lilium 702; - littera B 605. 674; D 632. 855; M 655; O (?) 663; P 685. 686; R 615. 632. 652 (?). 716. 736. 769. 804. 850; S 840; T (?) 610; litterae AB (?) 652. 660; DD (?) 671; PA 660; PB 661; YAOE 847; - luna crescens 671. 673. 674. 698; - malleus, v. homo; - mitra episcopalis 790; - pirum 612; - piscis 728; - pondus 616. 737; - quadrupes 610; - sagittae duae 608. 621. 623. 625. 630. 702. 722. 773; - scala 625. 627. 659. 702. 707. 722. 773 (?); - scutum 671. 686. 693; - securis 671. 674. 684. 703. 769. 809; - siren 604. 661. 716. 813. 816; - statera 609; - stella 618. 621. 627. 629. 702. 724; - trimontium 614. 632. 663. 703. 710. 773. 790. 793. 830. 831. 856; - tuba cornea 604. 611. 615. 632. 633 (?). 651. 736. 789. 809. 850. 852; - turris 614. 632. 831; - unicorni caput 616. 632. 671. 674. 710. 864; - vas 671. 735; - signum incertum 861. Χατζιζαρίων, περί, 712 126^v.
- Chila**, Ioh. Ephesi metropolita: epist. ad imperatorem 633 76.
- chimica** remedia ad scripturam antiquiorem resuscitandam adhibita 633: p. 49-50, 642; - notae chimicae 776 205. 209^v.
- Chio**, empti in, 788 139^v, 862 11^v.
- Choniates Nicetas**: panoplia dogmatica 680. Χόνας, monasterium τής, 830 105.
- Chortasmenos** Ioh. poss. 742 1^v.
- Christo**, testimonia Scripturae de, 720 2^v; - de Chr. naturis florilegium 790 156; - de apparitione Domini 620 195; - orationes ad Christum: v. orationes; - christianae fidei et disciplinae compendium 859 255; - de christianismo 712 160.
- Christodulus**: contra Iudaeos 685. 686. 688 103.
- Christophori** (s.) passio 866 279^v.
- chronologica**: ab Adamo usque ad aedificationem temp. i 862 11; ab Adamo usque ad Constantinopolim conditam 723 236; ab Adamo usque ad Michaellem Paphlagonem 840 217, 850 258^v; ab Ad. usque ad ann. 1316: 784 160^v; v. Imperatorum, Patriarcharum series 723 236^v.
- Chrysanthi et Dariae** (ss.) passio 797 225^v, 866 254.
- Chrysippus** cit. 633 120^v.
- Chrysoberga** Manuel poss. 787; - Chrys. Maximus (O. P.) scripsit 614 127-142.
- Chrysocephalus** Matthaëus: epigramma 632 355.
- Chrysococcoes** cit. 792 21^v.
- Chrysogoni** (s.) martyrium 866 110^v.
- Chrysostomus**, v. Iohannes Chrys. (s.).
- Chumnus** Michael Thessalonicensis: de gradibus cognationis 857 245^v; de ieiunio 827 241.
- Cicero**: de divinatione I (fragm. lat.) 762 412.
- Clemens Alexandrinus**: Quis dives salvetur 623 238; cit. 749, 750, 751 (cat. in Iob); 759 (cat. in Luc.); 692, 762 (cat. in Paul.).
- Clementis Ancyrani** (s.) passio 818 258^v, 824 278^v.
- Clemens Romanus***: epitome de gestis s. Petri 715 211, 808 342, 824 1; cit. 663 208^v; - Clementis vita (metaphr.) 805 105^v, 806 93; miraculum: v. Ephraem episc. Cherson.; - cf. Iacobus, de eucharistia 790 111, de quadragesima 840 216^v.
- Clemens** poematum auctor cit. 771.
- cochlearis**, de intinctione, 856 212.
- codices**, quorum mentio facta est: Athon. Laur. B 43: p. 390.
- Florentini** IV, 6: p. 28; IV, 10: p. 418; VII, 1: p. 184; IX, 18: p. 79; IX, 24: p. 139; LVI, 13: p. 410.
- Hierosolymitani** Sabb. 408: p. 103; - s. Sepulcri 391: p. 203.
- Messanenses** s. Salvatoris 15: p. 138; 38: p. 35.
- Monacensis** 478: p. 25.
- Mosquensis** s. Synod. 198: p. 363.
- Neapolitanus** II. B. 11: p. 25.
- Oxonienenses** Barocc. 128: p. 81; - Cromwell. 10: p. 227.
- Parisienses** Bibl. Nat. 1182: p. 117; 1326 et 1334: p. 404; - Coislinaiani 108: p. 231, 433; 112: p. 227; 126: p. 238, 433; 237: p. 206; 294: p. 230; 338: p. 316; 364: p. 217.
- Vallicelliani** 45 (C 82): p. 208; 48 (C 99): p. 145; 67 (E 21): p. 231.
- Vaticani graeci** 72: p. 120; 82: p. 133; 183: p. 316; 208: p. 316; 210: p. 317; 216: p. 121; 223: p. 120; 282: p. 121; 306: p. 230; 318: p. 316; 335: p. 105; 375: p. 184; 406: p. 162; 423: p. 28; 450 et 462: p. 162; 491: p. 230; 496: p. 103; 573: p. 317; 579: p. 120; 589: p. 26; 1083: p. 226; 1093: p. 131; 1096: p. 1, 6; 1111: p. 112; 1599: p. 231, 432-3; 1666: p. 15; 1671: p. 2; 1892: p. 326; 1682: p. 26; 1896: p. 190; 1900: p. 126; 1904: p. 112; 2211: p. 36; - Vat. latini 3966: p. 33; 7153: p. 112; - Barberiniani graeci 240: p. 126; 574: p. 162; - lat. 650: p. 335; - Chisianus graecus 45: p. 272; - Ottoboniani graeci 414: p. 28; 452: p. 272; - Palatinus graecus 247: p. 282; - Reginensis graecus 57: p. 240; - Rossianus graecus 10 (736): p. 27; - Archivium Bibliothecae Vaticanae t. 11: p. 32; t. 26: pp. 50. 74. 82. 196. 383; t. 30: p. 50. 54. 63. 76. 82. 145. 186. 196. 325; t. 40: p. 163.
- Veneti** s. Marci 151: p. 147; 555: p. 379.
- Vindobonensis** 283: p. 203.
- Codinus** (Ps.): de officiis CPolitanis 20: 778 586^v; - officia palatii 848 325^v.
- Colonna** (Marci Antonini) card. bibl. scutum 642. 767.
- commendaticiae** litterae 725 5^v.
- communione**, de sacra, 703 176, 790 28. 41, 840 157; officium s. communionis 778 546^v, 790 9; homiliae fragm. 859 264; v. Athanasius (s.).
- Comneni**: v. Alexius, Manuel.
- computus temporum** 734 283; v. chronologica.
- concilia**, v. Ius canonicum: canones, concilia; - de conciliis oecumenicis et particularibus inde ab Antiochena I: 640 360, 828 282^v, 842 6; - de conc. septem oecumenicis 720 62^v; 790 117; 840 10^v; 842 1^v.
- confessio** peccatorum 827 238^v; v. absolutionis formula, Iohannes ieiunator.
- Cononis** (s.) martyrium 866 335^v.
- consanguinitas**: tabula διαίρεση τής συγγενείας ostendens 829 173; - expositio in gradus consang. 829 173^v; - de nuptiis septimi gradus 829 173^v; - de discrimine inter septimum et octavum gradum 829 181.
- Constantinopolis**: Πάτρια (excerpt.) 778 575^v; a Latinis recepta 806 239. Synodi et concilia: oec. II (ann. 381) 827 32. 91, 829 37, 740 124 (can. 7); interpr. Aristeni 638 177, 840 71; int. Th. Balsamonis 844 108^v; int. Zonarae 828 29^v, 842 68^v; - syn. ann. 394 de sede Bostrensi 829 81; int. Aristeni 840 106, Balsamonis 844 338; Zonarae 828 214, 842 212^v; - oec. V (ann. 536 ss.) 832; (excerpta) 722 153, 789 177^v, 828 360; notitia de conc. 829 81^v; - oec. VI (ann. 680): acta 833, 834; cit. 720 66; 722 186, 727 119, 840 202; - in Trullo (ann. 692) 827 91^v, 829 83^v; (canones varii) 740 126; (can. 98) 852 450^v; int. Aristeni 840 106, Balsamonis 844 131; Zonarae 828 57, 842 92; - I^a II^a (ann. 861) 827 139^v, 829 112^v, (can. 1) 723 260; int. Aristeni 840 126, Balsamonis 844 208; Zonarae 828 100, 842 120; - synodi ann. 879-880: 827 144^v, 829 116; (excerpta) 606 314, 640: p. 61, 840 201^v, 239; int. Aristeni 840 127^v, Balsamonis 844 221; Zonarae 828 119, 842 134^v; - synodus ann. 1166: 840 233^v; - v. tomus unionis ann. 920; - notitiae sedium CP. subditarum 828 333^v, 829 5; 849 302^v; v. Andronicus II Palaeologus, Leo VI; - episcoporum CP. series 829 8^v, v. 723 238 et 790 353^v; - de patriarchae electione 778 586^v, potestate 712 172; - cf. officia magae ecclesiae, palatii; pat. iarch. CP.; s. Sophia.
- Constantini imperatoris** * constitutio de papa Romae 848 257^v, 849 279, 850 195; - donatio * 606 302, 614 76, 640 43, 778 567, 789 185; - vita 822 1; - in Constantinum imperatorem 721 164^v, 167; Constantini et Helenae officium 605 111.
- Constantinus Acropolitae**; v. Acropolitae C.
- Constantinus Bulgariae** impugnatur 722 81^v, 789 78^v.
- Constantinus X Ducas**: novella Οἱ θεοφιλέστατοι μητροπολίται 844 124^v.
- Constantinus Harmenopulus**, v. Harmenopulus C.
- Constantinus Meliteniotes**: de ecclesiastica unione 708.
- Constantinus IX Monomachus**: novella Καὶ τίς ἐτέρα φροντίς 676 280^v.
- Constantinus patricius et accubitor** 800 250^v.
- Constantinus VII Porphyrogenitus imperator**: de imagine Edessena 820 260, 822 208; - novellae Ἐπιπέδω τινα 852 366^v, 854 240, 855 290^v; Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας 852 364, 854 239^v, 241, 855 290. 291^v; Ἡ τοῦ Μωυσεως 852 361^v, 854 241, 855 292; Παρὰ πάλ-

λων 852 355, 854 215.236, 855 263.286v;
Πολλάκις εθαύμασα 852 402; Ταῦτα νομο-
θετεῖν 852 362v, 854 241v, 855 292; Ὑπὲρ
ἀπολωλὸτος 854 239, 855 289v; Ὁσπερ ἐν
σάματι 852 357, 854 216.237, 855 264v.287v;
- mem. 815 1v.
Constantinus Tii episcopus: in
s. Euphemiam 820 127v.
Constitutiones Apostolorum
839; - epitome libri VIII: 827 3, 828
352v; excerpta 663 180, 840 214-217.
Contolorii F. nota 672 1.
Κοντοροῦλης, Georgius, 695 257v.
Κωφοῦ, monasterium Domini τοῦ, poss. 805.
Cornelii centurionis (s.) vita (metaphr.)
794 110, 795 93v, 796 133.
Cosmae et Damiani (ss.) vita 793
73v; (metaphr.) 804 3, 810 1, 811 1; vita,
miracula, passio 679 114, 803 1, 807 2,
808 1, 866 60v; v. Nicetas David.
Cosmas Hierosolymitanus: canones pro di-
versis festis 638: p. 54-57, 639: p. 58-
59; canon in exaltationem s. Crucis
711 84v; canon Σάββατον μέλω 788 135v;
cit. 604 20, 771: p. 287; - comm. Pselli
in illud Ὁς ἀνθρώπος ὑπάρχω 671 14v.
Cosmas Indicopleustes: Topographia chri-
stiana 699; (excerpta) in Psalmos 711
196, 752 3; in Marcum 756 98v; in Lu-
cam 798 154v.
Cosmas magister: sententiae duae
854 222, 855 271.
Cosmas vestitor: in reliquias s.
Iohannis Chrysostomi 807 117v; - in
Zachariam 654 14.
Κοκκουμά, poema τοῦ, 791 70.
Cozza-Luzi I. nota 771: p. 287.
Κραταίου, monasterium τοῦ, 677 78v.
Credo nicaenum graeco-lat. 695 132v.
Creta, martyres X in, 815 83v, 816 28v;
mem. 695 161, 744: p. 259.
crux delineata 631 228; - de inventionem
s. crucis 655 9v; 859 248v; 866 13.
Crypto-Ferratae monasterium poss.
770.
cryptographica 798 92v.128v.
Cuezeles Iohannes 791: p. 315.
custodia definitur 790 237v.
cycli lunares 756 1; cycli sola-
res 701 87, 792 5v; de utroque ἐρωτα-
ποκρίσεις 671 242; utriusque methodus
inveniendi 680 565v, tabula 695 268v; de
cyclis ann. 1409: 695 268; - cyclus Pas-
chalis decemnovennalis 756 13.
Cydonius Demetrius: defensio Pro-

chori 678 2; def. Thomae Aquinatis
614 110; - epistolae ad civem
amicum 611 218, ad Ioasaph mona-
chum 632 174v, ad Philotheum 678 1,
ad Simonem Atumanum 611 217; va-
riarum 678 26-28v.83; - epitaphium
677 49v; - interpretationes
Anselmi 677 59v; Augustini 607 1, 677
50; Fulgentii Ruspensis 606 220; Grego-
rii Magni 677 56v; Prosperi 606 198; Ri-
chardi O. P. 706 79; symboli 677 59;
Thomae Aquinatis 609 8, 610-616, 7011;
- adversus Philotheum 678 11; -
sermones in Annuntiationem 604 59,
in Pentecosten (?) 677 1; - annotavit,
correxit 604: p. 5-6, 606 (?): p. 12-13,
616; possedit 604 59.152v; scripsit 609:
p. 18.

Cydonius Prochorus: adversus tomum sy-
nodicum an. 1351: 609 140; - refutatio
anathematismi monachorum Athon.
609 217v; - (?) confessio fidei et testa-
mentum 678 73; - de essentia et ope-
ratione liber VI: 673 1, 674 1; - de lu-
mine thaboritico 678 31; - interpreta-
tiones Augustini (de libero arbitrio
609 180, de vita beata 609 173); Boethii
(de differentiis topicis) 609 132; Hervei
Natalis 609 192; - scripsit 604 172, 609
132-146.173-218.

Cyparissiota Iohannes: adversus Palamam
704 25.

Cypriani et Iustinae (ss.) confes-
sio 797 116v; passio (BHG. 452) 866 123,
(BHG. 455) 866 125v; vita et martyrrium
(metaphr.) 798 5, 799 4, 801 3v, 802 3v;
Cypriani oratio 695 262v; - in s. Cy-
prianium, index sermonis, 637 v.

Cyriaci anachoretæ (s.) vita
(BHG. 463) 866 119v; (metaphr.) 794 240,
795 207v, 796 363.

Cyriaci et Iulittæ (ss.) marty-
rium 820 135; 866 244.

Cyrillus Alexandrinus (s.): dialogus cum
Nestorio (?) 790 165v; - epistolae
4: 712 138; 17 (anathem.) 837 215, 840
149v; 39: 712 140; 45-46: 720 39; 77:
827 128v, 829 149; interpret. Balsamonis
827 201v, 828 274v, 842 269v, 844 419; 79:
827 129v, 829 150; interpret. Balsamonis
827 202v, 828 272, 844 421; - expositio fi-
dei * 841 176; - de Incarnatione
Verbi 720 36v; in B. M. V. * 655 30v;
- de Melchisedech * 652 8; -
thesaurus de Trinitate (excerpta)

604 1.3, 678 60v; - in Transfigura-
tionem (?) 820 205; - excerpta
604: p. 1-3; 606: p. 12; 609 214v; 640:
p. 61; 648 105v.106; 662 217v; 671 121.
122v; 673 44.52v; 678 39v.55v.60v; 709 241.
254; 722: p. 223; 789 173; 790 159v-162;
746, 747, 748 (catena in Octateuchum);
697, 749, 750, 751 (cat. in Iob.); 744,
752, 754 (cat. in Psalmos et in Cantica);
617 (cat. in Cantica); 755 (cat. in Isa-
iam); 757 (cat. in Matth.); 758, 759
(cat. in Luc.); 758 (cat. in Iohannem)
cf. 756 236v.274, 828 340; 760 (in Actus
App.); 762, 765, 766 (in s. Paulum).
V. Epiphanius 790 151.

Cyrilli ep. Cretensis (s.) marty-
rium 655 285.

Cyrillus ep. Hierosolymita-
nus cit. 604 37, 662 247v, 678 61.

Cyrillus quidam monachus 644 348v.

Cyrillus Scythopolitanus: vita s. Euthymii
826 136v; vita Iohannis ep. et hesycha-
stae 819 46v.

Cyrinus martyr: v. Alphii, Philadel-
phi, Cyr. martyrrium.

Cyri et Iohannis (ss.) martyrrium 818 313v.

Daemoniorum nomina 840 222.

Damasus papa cit. 717 192.

Danielis genealogia 803 163v; - de D.
et tribus pueris comment. 803 164v, 813
265, 815 11v; - ps.-Danielis visio 695 261.

Daniel abbas: narrationes 866 222v.

Daniel Raithenus: vita s. Iohannis Climaci
734 4, 735 2.

Danielis Stylitæ (s.) vita 812 123,
813 150v, 814 142.

Daphne civitas mem. 642 33v (rescript.).

Daphnopates: v. Theodorus D.

Darmarius Andreas scripsit 725: p.
227.

Davidis historia in epitome 711 98v; -
David delineatus 803 65v.

declinatione verborum, de, 711 136;
847 276v; cf. 714 I et II.

dedicationem ecclesiae martyrrium,
sermo in, 642 (folia rescripta).

definitiones ad dogma pertinentes
662 216, 720 48v; - variae 662 246v, 790
237v, 840 7v.

defunctos, canon in, 786 307v.

Demetrii (s.) passio 821 57v; miracula
821 61; - passio (metaphr.) 793 66, 798
257v, 799 221v, 800 3, 801 173, 802 176v;
- s. Demetrius invocatur 633 113v; 721
163v; officium 779 146v.

Demetrius Chomatenus: de
stola sacerdotali 640 29; (?) responsa
canonica 840 8; cf. 712 92 (1).

Demetrius Cydonius: v. Cydonius D.

Demetrius Cyzicenus: de Arme-
niis et Iacobitis 712 126v: p. 203, 840
150v. - Dem. Cyz. syncellus: de
nuptiis septimi gradus 829 176, 852 449.

Demetrius Gemistus protono-
tarius: de ordinationibus 721 176.

Demetrius ὁ Λεοντάκης 854 47v.

Demetrius Lucensis (?) syllabos
breviares digessit 634 173v, 711 1, 765
178, 766 1, 810 223, 823 212.

Demetrius μάγιστρος: epigramma 632
354v.

Democritus cit. 671 106.

Demophilus: sententiae pythagoricae 743 3v;
similitudines 743 1.

Demosthenes cit. 711 175.

depopulationibus Israelitarum, de,
747 260, 748 294v.

Deus, nomen incommunicabile, 834 250.

Devarius Matthaes correxit codd.
621, 627, 702, 728.

διάκρισις τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως 733 154.

Diadochus Photicensis: de perfectione spi-
rituali capita centum 661 98, 703 69,
730 121v; capita selecta 658 79v, 735 259;
- cit. 658 195; 790 89.

dialogus Iudaei et christiani 687 184.

dictiones iuris romani 845 95; 852
425v.432; 856 363; cf. 841 156.

διδασκάλων διαφορὰς, περὶ, 735 302.

Didymus Alexandrinus: excerpta 746, 747,
748 (catena in Octateuchum); 697, 749-
751 (cat. in Iob.); 744, 752, 754 (cat. in
Psalmos et in Cantica); 758 (cat. in
Ioh.); 690 (in Actus Apost.); 692, 762
(cat. in s. Paulum); v. Gregor. Nyss. *
in Manichaeos 697 48v.

differentia, de, 790 177.

Digestorum index brevis 854 222; -
comm. in XXX, 58 (?) - 68: 795 I; in
XXXI, 9-22: 811 296.

(1) De Demetrio v. quae nuperrime scripsit An. P. Christophilopulus in *Θεολογία*,
t. XX, Athenis 1949, p. 741-749.

Diodorus: excerpta 746-748 (catena in Octateuchum); 744, 752 (cat. in Psalmos); 762 (cat. in s. Paulum).
Diogenes: ep. ad Alexandrum 71182v; cit. 633 119. 121; 711 175v.
Dionysius Alexandrinus (s.): ep. ad Basilidem 827 79v, 829 117, 843 93; interpret. Balsamonis 844 339, Zonarae 828 215 et 842 213; - ep. ad Cononem 829 118v; - excerpta 640 160v. 200; 720 2; 746 401v; 751 32v. 60; 766 33; 829 192; 840 168v.
Dionysius Areopagita (Ps.): de caelesti hierarchia 859 28; epigramma Ἀγγελικῶν γαριφίδων 859 36; - de divinis nominibus 859 40v; - de ecclesiastica hierarchia 859 104; - de mystica theologia 859 36v; - epistolae 859 141; - excerpta 604: p. 1, 3, 4; 609 216v; 633 77v; 662: p. 102; 673: p. 126; 678: p. 133; 680 446; 697, 749, 750 (catena in Iob); 722 185; 735 293v; 762 (cat. in Paulum); 790 86; 828 339v; 840 161. 167. 188v; - martyrium (metaphr.) 798 23, 799 19v, 801 15, 802 16; - scholion de D. doctrina 606 63v.
diorthotae (?) calamus 745: p. 260.
disciplina et philosophia, de, 633 115.
Docianus cit. 791 16 ss.
dodecatheon, medicamentum s. Lucae 633 136v.
Dormientium VII (ss.) in Epheso, passio 866 360.
Dorotheus (s.): doctrinae 663, 730 101. 224, 826 12; - epistolae 730 276v; - cit. 703 191; 733 348; - de duobus Dorotheis et Barsanuphiis 663 1, 826 11; - Dorothei et Dosithei vita 663 1v, 730 221, 826 6.
Dorymedontis (s.) martyrium: v. Trophimi et sociorum passio.
Dositheum hieromonachum, epistola ad, 651 254.
Dositheus (s.), v. Dorotheus.
Dositheus monachus scripsit 632 69.
Δουκαίνης τῆς μεγάλης monasterium 604 37v. 39v.
Doucas Iohannes imperator: v. Iohannes D.
Δούκας mem. 604 35.
Dulae (s.) martyrium 655 287v.
Dulas abbas cit. 658 119v.
Ecclesiae potestas ligandi et solvendi testimoniis illustrata 633 1-79.

ecloga legum Leonis et Constantini 857 187.
ecloga ad Prochiron mutata 640 290; - excerpta 829 173v; 845 113v. 114.
Eleutherii (s.) martyrium 813 257, 815 2.
Eliam prophetam, comment. in, 820 147.
Elias abbas 663 146v.
Elias ecdicus: anthologium 694 309v, 703 54, 730 172; gnosticae sententiae 694 316, 703 60, 730 177.
Elisaeus abbas cit. 731 40.
Elpidiphorus martyr: v. Acyndini... Elpidiphori martyrium.
Emmanuel Graecus scripsit 623.
Emmanuel Provatarus scripsit 608 1-133, 621 79 ss., 625, 700 1-141, 702 1-155v, 724 1-115, 728, 838, 842; (?) 647 338 a-e; - correxit 608 135 ss.
emptonis notae: 648 1v, 668 374, 681 239, 755 111, 788 139v, 791 284, 859 211v, 862 11v.
ἐντάλματα pro diversis 725 6.
epanagoge legis Basilii, Leonis, Alexandri 847 26; (excerpt.) 852 425.
epanagoge aucta, tit. 52 (excerpta) 857 160.
Eparchus Antonius emit 631.
Ephesenum concilium: Acta 830 106; - canones 827 34, 829 39; ab Alexio Aristeno interpretati 840 72v; a Th. Balsamone 844 113v; a Ioh. Zonara 828 35, 842 73.
Ephraem Syrus (s.): in vitam s. Abramii 797 240, 866 47v; - in secundum adventum Domini (Ass. II, 247) 702 161; (Ass. III, 152) 729 147; - in eos qui in Christo obdormierunt 702 167; - de compunctione (Ass. I, 154) 729 179v; sermo compunctorius (Ass. I, 28) 729 173; - de consummatione mundi et de Antichristo 800 53v; - in sanctam crucem et in secundum adventum 654 60; - de humilitate capita C: 730 159v; - laudatio XL martyrum 679 34; - in gloriosos martyres 866 6v; - de monachis 703 53. 249; - orationes 607 89, 775 39v. 158, 778 43. 104v, 790 20v; - de paenitentia (Ass. I, 148) 729 175v; - de patientia et de consummatione saeculi (Ass. III, 93) 729 152; - quod non oporteat ridere 733 212v; - in Transfiguratio-

nem 820 190; - de virtutibus et passionibus 729 54, 730 200v, 790 130; de v. et vitiiis 729 157v; - excerpta 604 19. 38. 44; 631 234v; 662 247v; 663 177. 188; 694 327; 703 236v; 723 262; 733 310v; 735 293; 746, 747, 748 (cat. in Octat.); 751 (cat. in Iob); 752 (cat. in Psalmos); 759 (cat. in Lucam); 790 81v; 840 165; - vita (metaphr.) 818 306v.
Ephraem ep. Chersonensis: miraculum s. Clementis 803 61, 808 409, 824 60v.
Ephraem metrop. Russiae: adversus Latinos 828 361.
Epictetus: Enchiridion 653 145v, 740 81v.
Epimachi (s.) martyrium (metaphr.) 798 297, 799 258, 801 200, 802 194v.
Epiphanius (s.): de XII gemmis 703 293; cf. 698 101; - de mensuris et ponderibus (excerpta) 753 320, (epitome) 790 151; - cit. 604 3v; 633 63; 663 193v; 678 37; 709 259; 717 193v; 759 (cat. in Lucam); 760 216v; 790 86; - s. Epiphani vitae 819 1. 24v.
Epiphanius (ps.): homiliae in ramos palmarum I: 655 73; in sepulturam Domini 762 414, 859 267v, 864 407v; in resurrectionem Domini 655 87v; - testimonia de Christo 790 134v; - de vitis prophetarum 620 197.
Epiphanius Ancyranus cit. 662 248v.
Epiphanius monachus: vita s. Andreae 824 105v; de vita B. M. V. 634 162v.
Epiphanius quidam cit. 698 140 ss.
episcopatum notitiae 640 1, 717 272, 828 353, 829 5, 840 34v, 849 302v, 856 371v; v. Andronicus II (ecthesis), Leo imperator.
episcoporum translationes 680 353v; 829 4; cf. 633 64.
Epistemes (s.) martyr: v. Galactonius et Ep. martyrium.
epistola anonymae decem 678 27v. 29-30v. 76. 83v. 85; anonymae quattuor 633 113-117; anon. una 847 256v; - epistolae (ficticiae, ut videtur) 619 348v; 633 114; 680 566v; - ep. ad magistrum quemdam 604 15v; ad patriarcham 823 212v; - epistolares characteres 847 243.
ἐπιτίμια: ἐκλογή ἐπιτιμῶν πάντων τῶν παθῶν (inc. Ἀνήθ' ἔχων) 640 227v; - in monachos 790 243v; - ἐπιτιμῶν modi 790 254, 828 345, 847 274; adv. eos qui nuptias illicitas benedicunt 829 182v. V.
Basilii Magnus, Iohannes ieiunator, Iohannes monachus et diaconus, paenitentiae publicae gradus, poenae.
Erasmii (s.) martyrium 866 321; monasterium 781 152.
ἐρωταποκρίσεις de προγνώσει et θελήσει, κακία et ἀρετῇ 662 217; de matrimonio 856 212v; de monastica vita 663 184. 194; 731 47; de praesantificatis 856 212; de sacerdotibus et monachis 856 213.
eucharistia, de, 790 111 (liturgia); florilegium 840 157.
Euchologium (excerpta) 731 186; 782 215; 784 148; 794 281.
Euclides: element. libr. I scholia in, 671 247; problematum solutiones 671 249v.
Eudocimi (s.) vita 820 170v, 822 131v, 823 88.
Eudoxii, Romuli, Zenonis, Macarii (ss.) passio (metaphr.) 794 61, 795 88, 796 78.
Eudoxius cit. 617, 744, 752, 754 (catenae in Cantica); 675 (in Daniele).
Eugeniae (s.) martyrium 815 88v, 816 32; - Eugeniae et Basillae martyrium 866 201v.
Eugenius (s.) martyr: v. Eustratii... Orestis martyrium.
Eugenius papa IV (?) 774 11v.
Eugraphi (s.) martyrium 812 100v, 813 123.
Eulampii et Eulampiae (ss.) martyrium 797 170v; (metaphr.) 798 66, 799 56v, 801 44, 802 49.
Εὐλογία, ἡ κυρά, 633 117.
Eulogius Alexandrinus: de Trinitate et Incarnatione 662 1; - cit. 633 70v; 756 300; 840 146.
εὐλογοτήρια ἀναστάσιμα 780 181.
Euphemiae (s.) martyrium (inc. Ἀνθυπατερόντος) 866 15; (inc. Ἐν τῇ Χαλκηδονέων) 797 54v; (metaphr.) 794 134, 795 106, 796 151; v. 820 127v.
εὐφοβία, de, 847 272.
Euphrosynes Alexandrinae (s.) vita (BHG. 625) 797 105v, 866 33v; (metaphr.) 794 200, 795 171, 796 304.
Eupli (s.) martyrium 866 372.
Eupraxiae (s.) vita 866 407.
Euripides: sententiae 711 121; cit. 671 106.
Eusebiae (s.) vita 866 378v; (metaphr.) 818 293, (excerpt.) 703 294.
Eusebius Alexandrinus (?): in secundum adventum Domini 702 159; de iis qui laqueis implicitis pereunt 662 245v; in

- diabolum et orcum 859 264; in passionem Domini 655 83v; - cit. 840 165v.
- Eusebius Caesariensis:** excerpta varia ex catenis in Octateuchum 746, 747, 748; in Iob 749 231v, 751 153; - in II Reg. 12 (ad Marinum) 840 173v; - in Psalmorum inscriptiones 744 1; divisio Ps. 754 25v; argumenta 619 7, 753 1; de historia Ps. 744 2v, 754 9; catena in Psalmos et Cantica 744, 752, 754; in Cantica 617; in Isaiaam 755; in Danielelem 675; in Lucam 759; in Iohannem 758 227; in Act. App. 760; in S. Paulum 692, 762, 766; - ex Eus. chronicis 620 195; - cit. 604 7.
- Eusebius Emesenus:** excerpta 746, 747, 748 (cat. in Octateuchum); 755 11v, 105v (cat. in Isaiaam); 762 1 (cat. in s. Paulum).
- Eusebius,** scriptor passionis s. Eustratii 866 167v.
- Eusebius:** vita s. Philippi presb. Argirii 866 309v.
- Eusignii (s.) passio** (BHG. 639) 866 365v; commentarii et passio (BHG. 640) 819 208; effigies 866 368.
- Eustathii et sociorum (ss.) passio** 797 75v, 866 21v; (metaphr.) 794 162, 795 133v, 796 192.
- Eustathius abbas** cit. 731 75v.
- Eustathius antecessor*:** de temporum intervallis 852 461, 854 223, 855 272; 856 251.
- Eustathius Antiochenus** in Hexaameron * 700 100; cit. (cat. in Genesim) 746, 747, 748.
- Eustathius magister:** de hypobolo 852 424.
- Eustathius metropolita Pamphyliae** 829 40.
- Eustoliae et Sopatrae (ss.) vita** 807 94.
- Eustratii Auxentii, Eugenii, Mardarii, Orestis (ss.) martyrium** 802 271, 803 117v, 812 177, 813 212, 814 202v, 824 128v, 826 188, 866 159.
- Eustratius presbyter CP.:** de animis defunctorum 675 1; in principium IV Evangelii 711 114v.
- Eustratius metropol. Nicaenus** cit. 706 162 23v; 717 196v; - impugnatur 840 239v.
- Euthalius diaconus:** in epistolas Paulinas prologus 636 1, 761 1; P. peregrinationes et martyrium 636 2, 652 7, 760 248v; P. captivitas romana 760 178v; argumentum in ep. ad Romanos 636 3.
- Euthymii (s.) vita** (metaphr.) 818 178v, excerpt. 703 297v; narratio de s. Euthymio 840 171v; - cit. 735 331.
- Euthymius monachus:** contra Phundagigatas 840 185.
- Euthymius Novarum Patrum:** de adoratione s. Crucis 672 290v.
- Euthymius patriarcha CP.** in zonam BMV. 820 299v.
- Euthymius Zigabenus:** pancplia dogmatica 667, 668; tit. 1-11: 666 5; tit. 8: 719 194, 840 222; - in Psalmos et in Cantica 669, cf. 783 97; - in Matthaicum 665 1; in Marcum 665 204; - in ep. s. Pauli 636, 646 531 (fragm.); - cit. 717 199v.
- Eutropio eunucho,** de, 731 70.
- Eutychniani impugnantur** 660 152v.
- Eutychnius** cit. 759 (cat. in Lucam).
- Evagrius Ponticus:** capita cognoscitiva 703 258; capitula xxxiii: 653 82; capitula paraenetica xxiv: 653 82v; - de diversis malignis cogitationibus 703 257; de octo vitiosis cogitationibus 703 263v; - tract. ad Eulogium 653 66v, (fragm.) 703 259v; - de oratione 653 182, 703 111v; - rerum monachalium rationes 703 255; - sententiae per alphabetum 653 83; sent. ad monachos 703 252v; sent. variae 703 259; - de vitiis opposita virtutibus 653 78v, 703 176v; - cit. (cat. in Iob) 697, 749, 750, 751; 730 117; 735 279v; 759 (cat. in Lucam); 760 214v; 847 275v. V. Nilus.
- Evergetinus** (excerpta) 733 1-110. 300v, 346v.
- expensarum notae** 615: p. 24; 860 152v.
- Ezechiae oratio** 731 93v.
- Fabri Ioh. mutuo accepit** 658, 723.
- Farnesiana lilia** 630 1; v. Paulus III.
- Faustus ep. Apolloniadis*:** epistola 668 370v.
- Febroniae (s.) vita et passio** (BHG. 659) 655 358v; (inc. 'Εν ταῖς ἡμέραις) 866 341v.
- Federicus imperator** mem. 772 115v.
- Felix abbas** cit. 663 150.
- Felix papa** epistola ad Acacium 712 150v; pro damnatione Petri Fullonis * 668 372v; - cit. 633 50v.
- festis,** de, 840 215v.

- fidei confessio** 717 220v, 841 159; 859 255; - brevissima de fide 790 151.
- Fides (s.) martyr:** v. Sophiae... Caritatis passio.
- Flavianus arch. CP.:** epistola ad Leonem papam 712 130; de Flav. 847 273v.
- Florentinum concilium** 837; cf. 838.
- florilegium alphab. de rebus theologicis, exegeticis, moralibus** 728 270v; cf. 739, 740: Maximus, Melissa; - de luce thaboritico 604 17; 705 1 adv. Barlaam et Acyndinum; antipalamicum 604 3, 678 62, 704 8; - de naturis Christi 790 156; - rhetorico-morale 790 208; - de Trinitate et Incarnatione 687 146.
- Florus martyr:** v. Lauri et Flori (ss.) passio 821 133.
- fluminum nomina** 790 257v; de fluminibus paradisi 854 265v.
- Franciscus a Perra O. P.** emit 788; cf. 862 17v.
- Franciscus de Candia** scripsit 629.
- Fulgentius Ruspensis (s.):** de fide 606 220.
- Gabriel** poss. 676 1.
- Gabriel papas** 721 19v.
- Galactionis et Epistemes (ss.)** vita et martyrium 803 18v, 808 54; (metaphr.) 804 64v, 810 56v, 811 70.
- Galenus** cit. 695 226.
- Gangrensis synodus:** canones 827 17v, 829 29; - interpret. Aristeni 840 59v, Balsamonis 844 237, Zonarae 828 135v et 842 145.
- Gelasius Cyzicenus:** historia 830 1; v. 837 219v.
- Gelasius papa:** epist. ad episcopos Syriae 668 366.
- γελλῶ,* narratio de, 695 265.
- Geminiani (s.) passio** 866 56v.
- Gemisthus Georgius:** argumentum laudationis Theodori Despotae 632 352.
- γερεδ* definitur 790 237v.
- Gennadius arch. CP.:** epistola encyclica 640 78v, 827 130, 829 151, 842 24; interpret. Balsamonis 828 276, 844 422v; - excerpta 746, 747, 748 (cat. in Genesim et Exodum); 617, 754 (cat. in Cantica); 692, 762, 765, 766 (cat. in s. Paulum).
- Genueses devicti mense iulio** 1353: 806 239.
- geographiae lexicon (A-E)** 701 87v;
- opus geographicum-astronomicum** 792 (p. 316-7).
- geometria,** de, 698 131.
- Georgides monachus:** gnomologium 664 1.
- Georgii (s.) martyrium** 679 69; 866 271; - miraculum (liberatio pueri) 679 89; - in s. Georgium 721 165v; 769 346.
- Georgius δ Βεργούλ ( )** poss. 773 150v.
- Georgius (Caesariensis, Mocoenus):** in orationes x s. Gregorii Nazianzeni 631 148.
- Georgius δ Κοιτοπετροῦ** 791 9. 10. 16; - *Γ. δ Κοιτοουόλης* 695 257v.
- Georgius metrop. Corinthius:** in canones liturgicos 638 1, 639 355v; - G. comes Cor. poss. 856.
- Georgius Hamartolus:** chronicum (excerpt.) 695 135.
- Georgius hymnographus** 771 223.
- Georgius Nicomediensis:** in B. M. V. conceptionem 654 192v; - in praesentationem oratio 1: 807 193v; or. 2: 654 183v, 807 199, 808 305; - in B. M. V. assistentem cruci 800 208, 864 356.
- Georgius δ Πρόξιμος** 684 359; *G. δ Συλημβρινός* 684 361.
- Georgius ep. Τίτρος** ad metropolim Lacedemoniam evectus 706 185v.
- Georgius Tsangaropulus** scripsit 677.
- Georgius** scripsit 714 1.
- Gerasimi τοῦ Κυπρίου** liber mem. 604 35.
- Gerasimus monachus** chronographus 790 98v, 102v.
- Gerasimus** scripsit 641.
- Germanus Caesariensis:** in cccxviii Patres 862 123.
- Germanus hegumenus** 820 308.
- Germanus patriarcha CP.:** historia mystica 790 30; (excerpta) 640 27, 828 362v; - in B. M. V. praesentationem oratio 2: 698 77, 793 202v (cf. f. 76), 800 258v, 803 48v, 808 300, 859 221; - in dormitionem or. 1: 800 220v, or. 2: 800 223v; - de vitae termino 653 231v; - G. citatur 619 171, 717 203.
- Germanus II:** tomus ann. 1229: 640 56v; cit. 638 155.
- Geronticus** liber (excerpta) 631 228; 658 128v; 663: p. 106-7; 703 53v; 723 239; 729 9v, 77v; 733: p. 238-240; 778 143v; 790 90. 100v; 840 164, 165v, 169; cf. 658 128v, 194v.
- Gervasius (s.) martyr:** v. Nazarii... martyrium.

Γλαβὰς πρωτοστράτωρ 633 91.
Gloria in excelsis Deo graec.-lat. 695 132.
Glycas Michael: epistolae sive capitula 689, 690; cap. 17: 719 232.
Glycus (τοῦ Γλυκέως) 791 72^v. 108. 112. 129^v. 157. 188^v.
γνωμὰ καὶ ὁράια, sententiae christianae 633 149.
gnomologia: 633 118 (inc. *Εἰ γεωγός*); 742 2 (inc. *Πιστὸς ἄνθρωπος*); 742 49 (inc. *Πρώτων ἀπάντων*); 859 288 (fragm.); gnom. profanum 743 6; gnom. secundum alphabeti litteras 790 181^v; V. Eliās edicus, Maximus, Melissa, Metaphrastes, sententiae.
Γοργεπηκόου, monast. τῆς, 604 35; v. 753 5.
Gordiani (s.) martyrion 866 319.
Gozadinus Fr. mutuo accepit 637.
graculus furtivis pennis se iactans (fabula) 633 114^v.
graecitate infima perscripta 615 441; 628 248^v; 633 15^v; 667 459^v; 668 374; 695: p. 172; 698 207^v; 734 288^v; 735 329^v; 780 184^v; 798: p. 326; 803 170^v. 182; 862 171^v. 180. 183.
Gregentius: disputatio cum Herbaso 687 1.
Gregoras: v. Nicephorus Gr.
Γρηγορίτζη, τοῦ, 791 48.
Gregorii Agrigentini (s.) vita auctore Leontio 807 217; (metaphr.) 805 54, 806 59^v; mem. 825 40^v.
Gregorii illuminatoris (s.) vita (metaphr.) 794 231, 795 216, 796 379^v.
Gregorius Antiochenus: in sepulturam Domini 800 128^{av}.
Gregorius Cyprius: autobiographia et epistolae 725 14.
Gregorius hieromonachus: ep. ad Philotheum Alexandriae 837 177^v; v. 659 1.
Gregorius Magnus papa: dialogi 608 1, (excerpta) 790 66; - hom. 26 in evang. 677 56^v; - cit. 717 192; 722 155, 789 179, 837 185.
Gregorius monachus scripsit 631 227^v; 698 104^v.
Gregorius Nazianzenus (s.): 1. Carmina.
 I 1. - Poemata dogmatica:
 I 1, 1-5. 7-9 cum expositione Nicetae David 702 3^v.
 I 1, 12 de veris Scripturae libris (vv. 6 ss.) 640 204, 828 272, 829 191, 836 137^v, 842 22; vv. 9-39: 827 139^v; - interpret. Balsamonis 828 272, 844 421^v.
 I 2. - Poemata moralia:
 I 2, 1 in laudem virginitatis 833 260;

- I 2, 2, praeccepta ad virgines 833 280^v;
 - I 2, 5 ad monachos 833 301; - I 2, 9 de virtute cum expositione Nicetae 702 60^v; - I 2, 14-17 cum expositione Nicetae 702 71; - I 2, 31 distichae sententiae cum expositione Nicetae 702 99;
 - I 2, 33 tetrastichae sententiae 660 198^v; cum expositione Nicetae 702 105; cum alia exegesi 790 200^v.
 II 1. - Poemata de se ipso:
 II 1, 1 de rebus suis 833 242; - II 1, 2 Gregorii iusiurandum cum expositione Nicetae 702 96^v; - II 1, 23 in secessionem 660 203^v; - II 1, 24 precatio matutina 660 202^v; - II 1, 25 precatio vespertina 660 202^v; - II 1, 45 de animae suae calamitatibus 833 301^v; - II 1, 48 in mortuum mundo 660 203^v; - II 1, 62 supplicatio ad Christum 660 202^v; - II 1, 69 oratio ad Christum 660 203; - II 1, 70 oratio ad Christum (vv. 4 ss.) 660 203^v; - II 1, 71 precatio in morbo 660 203; - II 1, 75 lamentatio ad Christum 660 203; - II 1, 79 ad animam suam 660 202^v; - II 1, 88 ad animam suam (vv. 1-75) 790 237^v; - II, 1, 89 in morbum (vv. 4-6. 35-37) 660 203^v.
 II 2, 2 in Sigantium 713 346^v.
 2. Epistolae: collectio epp. CXXXI: 700 53; - coll. epp. CCXXXII: 713 282^v; epistolae variae inter Basilianas 712 49, 713: p. 205-6; ep. 80: 790 162^v; 88: 790 163; 155: 633 117.
 3. Orationes: collectio XVI orationum 660 29.
 Oratio 1, in sanctum Pascha I: 800 86^v; commentario Nicetae Heracl. instructa 662 250.
 oratio 16 cit. 723 234^v.
 oratio 19, ad Iulianum 793 187, 815 115^v; a Ioh. Geometra explicata 723 242.
 oratio 38, in theophania 679 191^v, 793 206^v, 800 261^v, 815 125, 859 222^v.
 oratio 39, in ss. lumina 679 236^v, 793 214, (excerpt.) 723 234^v.
 oratio 40, in s. baptisma 679 243^v, 793 162, (excerpt.) 723 234^v.
 oratio 43, in s. Basilium 793 120^v.
 in orationes decem commentarius 631 148; in locos nonnulla exegeses M. Pselli 671: p. 117-120; - declaratio signorum 841 216^v.
 testamentum 854 264, 855 310.
 dubia et spuria: ἐρωταποκρίσεις 850 254, 256^v; - Greg. N. et Basilii

dialogus 620 191^v; - oratio ad Deum 778 56.
 citatur: 604: p. 1, 3, 4, 7; 609 214. 216^v; 631 233; 663 136; 662 217^v. 248^v; 663 192; 673 62. 66^v; 678: p. 133; 709 200; 722 185^v; 733 259; 735 236; 790 64-66. 158; 746, 747, 748 (catena in Octateuchum); 697, 749, 750, 751 (cat. in Iob); 744, 754 (cat. in Psalmos et Cantica); 759 (cat. in Lucam).
Gregorius Nyssenus (s.): adversus Apollinarem 720 33^v; - in Canticum Cantorum 620, 621; - de deitate Filii et Spiritus 712 151. 156^v; - epistola 2: 713 282, 840 1; - ep. ad Letonium 827 123^v, 829 142, 843 66; Balsamonis interpr. 828 261^v, 842 256, 844 402; - de fide, ad Simplicium 712 157; - de vita s. Gregorii Thaumaturgi 805 2, 806 22, 807 144, 808 243^v, 866 98; - in Hexaemeron 697 13; - de hominis opificio 662 221^v; - de vita s. Macrinae 825 48^v; - contra Manichaeos* 697 48^v; - in diem natalem Christi* 654 218^v, 679 212; - in psalmorum inscriptiones (excerpta) 744 161^v, 754 28^v. 36^v; - in s. Christi resurrectionem oratio: 1 712 160; - in s. Stephanum oratio 1: 654 209^v, 712 154^v, 815 136, 816 61; - laudatio s. Theodori 679 22; - ἐκ τῆς Θεογνωσίας* 828 340; - quod non sint tres dii 720 26^v.
 excerpta 604: p. 1-4, 6; 606: p. 12; 609: p. 17; 640 151. 185^v; 662 248^v; 673 82^v; 678 36^v. 47. 55; 709 256^v; 717 192^v; 722 185^v; 723 261; 730 205; 735 293^v; 756 296; 790 159^v; - 746, 747, 748 (cat. in Octateuchum); 749, 750 (cat. in Iob); 744, 752, 753, 754 (cat. in Psalmos); 617, 744, 752, 754 (cat. in Cantica); 755 (cat. in Isaiam); 757 (cat. in Matthaemum); 758, 759 (cat. in Lucam et Iohannem); 692, 762, 766 (in s. Paulum).
Gregorius Palamas: v. Palamas.
Gregorius papa I: v. Gregorius Magnus.
Gregorius papa IX: epistola ad Germanum CP. 695 139.
Gregorii papae XIII tesseræ gentiliciae 756; Gr. XIII et G. Sirleti tess. gent. 659, 683, 687, 693, 708, 712, 724, 728, 748, 825.
Gregorius Pardus: in canones liturgicos 638 1; v. Georgius Corinthius.
Gregorius presbyter: vita s. Gregorii Nazianzeni 660 1, 866 169.
Gregorius protosyncellus: epistola ad Philotheum Alexandriae 837 177^v; refutatio Marci Ephesini 659 1.
Gregorius Siculus cit. 754 338.
Gregorius Thaumaturgus: in annuntiationem Deiparae * sermo 1: 679 43; - expositio fidei (?) 720 46, 850 258; - ep. de idolothytis 827 65^v, 829 123, 843 84^v; interpr. Balsamonis 844 348, Zonarae 828 224^v et 842 220; - in Theophania * 654 254; - (?) de deitate et tribus personis 827 21; - cit. 640: p. 61; 757 (catena in Matthaemum).
Gregorius Thessalonicensis: v. Palamas G.
Gregorius (s.?) de fide 727 117; cit. 648 105^v.
Grimani Christophorus 744 3^v.
Guriae, Samonae et Abibi (ss.) martyrion (inc. "Ετους εξακοσιοστῷ πεντεκαδεκάτου) 807 130^v; (inc. "Εν ἔτει ἑξακοσιοστῷ πεντεκαδεκάτῳ) 866 89; (inc. "Εν ἔτει ἑξακοσιοστῷ τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου) 866 92; (inc. "Ετους ἑξακοσιοστῷ Ἀλεξάνδρου) 808 204^v; (metaphr.) 804 225, 806 6, 810 205, 811 275^v; - miraculum (inc. Νῦν καιρὸς) 797 364^v, 803 42^v, 808 215^v, 866 93^v.
Haeresibus, de, 604 11; 790 122; v. Lizicini, Lucopetrus, Pauliciani; - de communione cum haeret. 790 247^v; - de receptione haeret. 604 5^v; 680 386; 717 238.
Hagiopetrites Theodorus scripsit 644.
hagioriticus tomus (ann. 1344) 604 11.
Harmenopolus Constantinus: epitome canonum 848 268^v, 850 197^v; de fide orthodoxa 848 317, 849 291, 850 192; de haeresibus 848 318^v, 849 292^v, 850 193; - hexabiblus 848 1, 849 1, 850 1, 851 1; hexabibli tabula 688 VII.
Hase, C. 697 1.
hebraicae voces 614 135^v; laciniae 693 (integ.).
Helias, v. Elias.
Heliodoro anachoreta, de, 703 200^v.
hemieranio, oratio et remedium pro, 695 265^v.
Hephaestio: enchiridion 706 8; cf. 604 153.

Heracleensis (ps.-Theodori) orationes ex paraphrasi 783 2v.
Heraclius imperator: novellae tres 846 92v; testamentum * 840 183v.
Hermes Trismegistus: de terrae motibus 662 2.
Hermeus (s.) martyr: v. Nicandri et Hermei passio.
Hermogenes: rhetoricae fragmenta 604 172.
Hermogenes (s.) martyr: v. Menae, Hermogenis et Eugraphi martyrium.
Hermylei et Stratonici (ss.) martyrium 816 245, 817 80v, 818 58.
Herveus Natalis: in Petri Lombardi sententias liber I: 609 192.
hesychasmus: v. Acyndinus, Barlaam, Callistus Meleniceota, Symeon iunior theologus, tomus synodicus; - hesychastica methodus orandi 658 101; cf. 737 331.
Hesychius hieromonachus τοῦ Χρυσολογᾶ poss. 730.
Hesychius Hierosolymitanus: laudatio s. Procopii 679 158v; - de virtute et temperantia centuria I: 658 1, 703 13v, 735 241v; cent. II: 658 16, 703 23, 735 250; v. Theophylactus monachus; - cit. 746, 747 (cat. in Octateuchum); 619, 744, 754 (cat. in Psalmos); 617, 744, 754 (cat. in Cantica); 620 195v; 790 29v.
Hesychius presbyter et hegumenus: capita ad Theodulum 729 128, 737 46.
hexaplae (notae) 746, 747 (Octat.); 749, 750 (Iob); 744, 752, 753, 754 (Psalmi).
Hierarcharum trium, de festo, 721 1; 722 181; - officium 778 526;
Hieronis (s.) et sociorum passio (metaphr.) 804 78v, 810 69, 811 86.
Hieronymus Hierosolymitanus: commentationes christiano utiles 659 82v; dialogus inter Iudaeum et christianum 659 86.
Hieronymus monachus: vita s. Pauli Theobani 866 224.
Hieronymus cit. 678 55v; 722 157v; 754 (cat. in Psalmos); 789 181.
Hierotheus cit. 662 218.
Hierosolymis, codex scriptus 648.
Hilarionis (s.) vita (metaphr.) 798 175, 799 149, 801 119v, 802 109.
Hilarius (s.) cit. 722 153v; 789 177v; 837 179v.
Hippocrates: ep. ad Ptolemaeum regem 690 257v.

Hippolytus Romanus: de consummatione saeculi * 800 25v; - de Susanna 702 184; - excerpta 746, 747, 748 (cat. in Genesim); 744 162 (arg. in Psalmos); 754 339 (cat. in Cantica); 755 (cat. in Isaiaem); 675 (cat. in Daniele).
Hirmologium 791 214.
historiae animae utiles 730 279v cf. Anastasius Sinaïta.
historiae sacrae epitome (de Moyse, de Davide) 711 98v, 233v.
homeliarum fragmenta: in illud *In principio* 709 267; - ad monachos 671 1-4; 738 4. 5.
Homerus cit. 847 276.
hominis aetates septem 698 101, 840 209; de generatione hominis, v. Splenius; - de conditionis hum. varietatibus 847 273.
ὁρίζοντος καταγραφή 792 4v. 5.
horarum κανόνιον (astrom.) 792 24.
Hormisdas papa cit. 722 159v, 789 183v, 837 185v.
horologium, seu proiectio umbrae corporis 619 10.
Horologium 775; - excerpta 731 94v (oratio τ. μεσανυκτικῶν); 778 1-6 (officium νήψεως); 778 445 (menologium); 780 181 (εὐλογητήρια ἀναστάσιμα); 784 148 (officium aquae benedictae); 778 546v, 790 9-27v (officium s. communionis); 861 178 (31 maii); - de horologio 604 160.
hymnus matutinus 619 5v, 754 395v; *Ὡς Ἰλαρόν* 619 13; hymnorum collectio 607.
Hypatius cit. 754 (cat. in Cantica); 759 (p. 276).
Hyperechius cit. 631 234; 663 150.
hypobolo, de, 845 140, 852 15.
hypostasis in sacra Scriptura 724 273v.
Iacobus abbas cit. 633 147v.
Iacobus (s.) apostolus: Protevangelium 654 44 v, 793 31, 195, 794 71, 797 28, 859 212; - de eucharistia * 790 111; - passio 866 47; comment. in s. Iacobum (metaphr.) 793 58v, 798 223v, 799 191v, 801 150, 802 147v.
Iacobus hieromonachus scripsit 840 240.
Iacobi Persae (s.) martyrium (BHG. 772) 866 112; (BHG. 773) 805 194, 806 182; (inc. *Ἐν τῷ καιρῷ*) 803 54; (inc. *Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν*) 807 278v,

808 439; (inc. *Τῆς τῶν Πομαίων γῆς*) 797 374.
Ἰάκωβος monocondylion 829 15.
Iacobitis, de, cf. Demetrius Cyzicenus.
Iamblichus cit. 671 104.
Iasites monachus: versus in s. Ioh. Climacum 734 261v.
Ichneletes et Stephanites 704 174.
Iconomachi impugnantur 722 82v, 789 80.
idiomela totius anni 779 1; varia 786 310.
ieiunio, de, 633 143; - de ieiuniis 840 215v.
Ieremiae * Paralipomena 620 201; cf. 847 25.
Ieremiae I patriarchae obitus 856 1.
Ἰερόθεος πάπας 806 238v.
Iesu, officium s. nominis, 778 1.
Ignatius Antiochenus (s.): epistolae interpolatae 859 151v; - passio 813 304v, 815 41; 866 194v; - cit. 633 70.
Ignatius diaconus: vita s. Gregorii Decapolitae 807 179v; vita s. Nicephori 707; vita s. Tarasii (excerptum) 604 9v.
Ignatius hieromonachus 605 284v.
Ignatius scripsit 813 321, 816 251v.
imagines, picturae: animalia diversa 866 (p. 440); - Cosmae Indico-pleustae Topographia 699; - Daniel et pueri 866 185; - Eusignius (s.) 866 368; - evangelistae 756 11v; Marcus 643 125v; Lucas 643 196v, 758 1v; Iohannes 643 372v, 758 86v; - Gregorius illuminator (?) 794 280v; - Iesus Christus 756 12, 774 18; - Iob liber 749, 751; - Iohannes Chrysostomus 766 2v; - Isaiae liber 755 1. 107. 225; - martyrium 859 1; - Octateuchus 746, 747; - Paulus Thebanus 817 2v; - physiologus 695: p. 170; - Psalmi 752; - Theocritus 672 291v; - imaginum lineamenta 751 108v ss.; 826: p. 364; v. adumbrationes; - de imaginum descriptione 835 247, 836 131v; demonstratio de sanctis imaginibus 835 253, 836 134v; vide: Nicephorus patr. CP.
imperatoris cum ecclesia dissensio 712 192; - imperatorum christianorum series 723 236v; - pro imperatoribus oratio 847 272v.
incarnatione, de, adversus Iudaeos 687 146. 245; - quaestiones 695 1; 850 254.
Indi et Domnae (ss.) passio 815 164, 816 82v.
inferno, de, 723 239.
infirmorum menologium 847 279v; in inf. orationes 695 215.
Innocentius papa I *: epistola ad Arcadium 604 10v, 633 70v, 78v.
Innocentii papae XI et Laurentii Brancati de Laurea tesserae gentilitiae 766, 824, 839, 844.
insomniis, de, 790 57v.
instauratores codicum: v. Brunori Viv., Capiblanco, Devarius, Ioh. Hon. a Mallia.
instrumenta anni 1294: 756 1v; anni 1335: 756 301; anni 1366: 862 1; anni 1388: 684: p. 146; anni 1564: 766 1.
integumenta saec. xvi: 608, 625, 629, 630, 641 (an. 1572), 642, 643, 644, 645, 657, 688, 708, 716, 718, 722, 723, 725, 726, 727, 730, 740, 760, 769, 775, 776, 778, 781, 783, 788, 796, 800, 801, 802, 804, 805, 809, 810, 812, 813, 814, 815, 818, 823, 831, 832, 833, 846, 848, 858, 863, 864.
inventoribus, de, 790 258.
Ioasaph Ephesenus: in laudationem Theodori Despotae 632 354.
Iobius cit. 752 435v.
Iohanna I reg. Napolet. 756 301.
Iohannes abbas cit. 737 89.
Iohannes Apostolus: Acta Iohannis 654 87, 716 257, 821 154v; - comment. in Ioh. (metaphr.) 793 48, 794 209, 795 179, 796 317v; - Ioh. dormitio 866 32; - liber de dormitione Deiparae * 859 280.
Iohannes asceta: quaest. ad Barsanuphium 730 103v.
Ioh. Baptistae, in nativitatem s., 654 80v; in decollationem 820 271, 822 225v, 823 186; - invocatio Ioh. Bapt. 698 207v.
Iohannes Bostrenus 840 157.
Iohannis Calybitae oratio 783 193; - vita 679 295a, 793 109, 817 122v, 818 92v, 866 226.
Iohannes Cantacuzenus imperator: sermones adv. Iudaeos 685, 686 1, 688 103; - contra Mahometem apologiae iv: 686 126, 688 1, 839 176; orationes iv: 686 229, 688 62, 839 270; controversia cum Paulo patriar-

- cha 604 50^v, 673 143, 674 165; - refutatio Prochori 673 20, 674 21; - mem. 778 r; 806 239.
- Iohannes Carpathius:** capita hortatoria 653 194, 730 143, cf. 735 185^v; capita practica 653 206; de sacra communione 840 157; - cit. 631 232; 730 117; 735 278. 286; 790 86^v.
- Iohannes Cassianus:** v. Cassianus.
- Iohannes chartophylax:** sententiae patriarchalis expositio 829 181^v.
- Iohannes Chilas:** epistola ad imperatorem 633 76.
- Iohannes Chrysostomus (s.):** Opera sincera, dubia aut spuria, excerpta, varia.
1. opera sincera: in Actus Apostolorum (fragm.) 698 r, (epitome) 724 217; - in Ascensionem Domini 862 107; - epistolarum collectio 712 22^v; excerpta ex variis 633 1^v-26^v, 712 1-6^v; ep. 120: 633 66; ep. 225: 866 2^v; - in Ieremiam (excerpta) 675 122; - de incomprehensibili hom. 5: 800 59^v; - in Iohannem hom. 51-88: 716 11; hom. 36, 49, 31, 56, 51, 62, 65: 862 65 ss.; excerpta hom. 15, 26, 39: 678 60^v; - in illud Isaiae (6, 1) *Vidi Dominum* hom. 1: 800 126; hom. 6: 807 77, (excerpt.) 827 242^v; - in proditionem Iudae hom. 1: 800 203; - adversus Iudaeos orationes 1. 4-8: 719 87; - in kalendas 800 104^v; - de Lazaro concio 2: 800 111^v; - in Maccabeos oratio: 820 177, 823 134^v; - in Matthaeum (excerpta) 660 21^v; 678 61; 730 213; 828 359^v; 862 31; - in diem natalem Domini 655 42; - in epistolas s. Pauli ad Thessalonicenses I (hom. 8) 862 139^v; (excerpta): ad Romanos 633 59; II ad Corinthios 633 57^v; ad Ephesios 633 1^v. 68^v. 157; de laudibus s. Pauli 820 79^v; - de beato Philogonio 813 313, 862 192, (excerpt.) 733 335; - in s. Romanum 808 292^v; - de sacerdotio (excerpta) 828 359^v; 840 160^v; - laudatio sanctorum omnium 862 161; - ad eos qui scandalizati sunt (excerpta) 633 5^v. 67; 712 7; - de statutis orationes 4 et 5: 824 328^v.
2. opera dubia aut spuria: encomium s. Andreae 866 147^v; - in sanctos Apostolos (M. 59, 491) 679 97, 800 218, 820 75; (M. 59, 495) 679 99^v, 820 97; - in Ascensionem Do-

mini (M. 28, 1092) 800 268; - in illud (Ioh. 11, 47) *Collegerunt ergo* 800 216; - de consummatione mundi 800 133; - in s. crucem (M. 50, 815) 654 54^v, 679 301; (M. 52, 835) 864 306; - de eleemosyna (M. 60, 707) 800 82; - ad episcopos inclusos 633 64; - in filium prodigum (M. 59, 515) 864 198^v; (M. 61, 781) 800 123^v; - in Genesim sermo 3: 800 161^v; - in illud (Luc. 10, 30) *Homo quidam descendebat* 711 107; - in ss. Innocentes (M. 61, 697) 679 234^v; (M. 61, 699) 679 232^v; - in beatum Iob sermones 1-4: 824 366; - in Ioh. Baptistae nativitate (M. 61, 757) 820 39^v, cf. 654 80^v; (inc. *Εὐλογητός ὁ Θεός*) 820 37; in decollationem 800 153, 820 296; - in praecursorem et ss. lumina 679 275; - prologus in Iohannem evangelistam 756 235^v; - in latronem 800 215; - in Lazarum quadridianum (M. 62, 775) 859 261; (inc. *Ὁὐκ ἔστιν ἀσθένεια*) 800 212^a; - in ss. lumina 800 47^v; (inc. *Τὸν λόγον χθές*) 679 271, v. fol. 272^v et 275; - in B. Mariae annuntiationem (M. 50, 791) 679 53^v, 793 245, 800 87^v; (M. 60, 755) 859 245; in Hypapanten (inc. *Φαυδρὸν ἡμῶν*) 654 259, 800 141; - ad monachos epistola 733 247; - in nativitate Domini (M. 56, 385) 679 198, 803 171; (M. 61, 737) 859 231; (M. 61, 763) 679 221, 803 178^v; (inc. *Χαίροις, ὦ βρέφος*) 679 226^v; (inc. *Χρησάμενος*) 679 224^v; - in illud (Matth. 6, 24) *Nemo potest duobus dominis* (inc. *Φασί τωες*) 800 139; - in illud (Rom. 14, 10) *Omnes adstabimus* (inc. *Μεγάλα τινά*) 864 231^v; - orandi methodus 658 101, cf. 733 247; oratio in infirmos 695 215; orationes variae 778 12^v et 564^v. 75^v. 138^v. 564, 783 1; - de oratione (inc. *Μέγα ἔπλον*) 864 192; - de parabolis 712 161^v; - in s. Pascha (M. 59, 721) 769 351^v, 782 129^v, 784 117, 785 125, 789 89; - de patientia (M. 60, 723) 800 250^v; - in Pentecosten sermo 1: 655 93; - sermo de pseudoprophetis 733 312; - in ramos Palmarum 800 213; - de remissione peccatorum 800 119; - de salute animae 733 218; - in parabolam seminantis (M. 61, 771) 800 79; - in s. Stephanum 655 52^v, (excerpt.) 674 51; - ex sermone

- in Susannam 702 184; - in sancta Theophania (M. 50, 805) 679 27^v; cf. supra, in ss. lumina; - in illud (Matth. 14, 25) *Venit ad eos* 800 78 bis^v; - de vigilantia 733 250^v.
3. excerpta a) in Biblia: 746, 747, 748 (catena in Octateuchum), cf. 711 317^v; - 697, 749, 750, 751 (cat. in Iob); - 744, 752, 753, 754 (cat. in Psalmos); - 617, 744, 752, 754 (cat. in Cantica); - 755 (cat. in Isaiam); - 675 (cat. in Daniele); - 757 (cat. in Matthaeum); - 758 (cat. in Lucam et Iohannem), 759 (in Lucam); - 760 (in Act. Apostolorum); - 692, 762, 765 (cat. in Paulum); - in locos diversos Scripturae 662 249^v; 790 44-50. b) excerpta varia 604: p. 2-5; 609: p. 17; 619: p. 26; 631 229^v; 633: p. 45; 640 163^v; 662 248^v; 663 189; 671 121^v; 673: p. 126; 678: p. 133; 703 93; 709 255^v; 717 193^v; 722 185^v; 723 261^v; 730 198; 735 276^v. 299^v. 313^v; 790 162; 828 359^v; 840: p. 389-391.
4. varia: vita in epitome 808 183, 866 86; (metaphr.) 804 147, (fragmenta) 1. 243, 809 1, 810 130^v, 811 169; cit. 663 192^v; - comment. de translatione reliquiarum (inc. *Ἦκεν ἡμῶν*) 722 161; (inc. *Ἄλλὰ πῶς*) fragm. 818 305; - imago 766 2^v; - character 790 61; - controversia de Ioh. Chrysostomi exultans scriptis et factis 633 64.
- Iohannes Citri (?)**: responsa canonica 840 s.
- Iohannes Climacus:** scala Paradisi 735 7^v; scholiis aucta 734 11^v; (excerpta) 722 227; 790 79^v; - epistola ad Iohannem Rhaitenum 734 2, 735 6; - liber ad pastorem 734 262, 735 170^v; - cit. 631 229; 663: p. 107; 703 109; 709 261^v; 730 204; 759 (cat. in Lucam); 790 30; 840 157; v. Psellus 671 55; - s. Ioh. Climaci vita a. Daniele 734 4, 735 2.
- Iohannes ὁ Κολοβός** cit. 663 147.
- Iohannes Cucuzeles** 791: p. 315.
- Iohannes Cyparissiota:** libri V adversus Palamam 704 25.
- Iohannes Damascenus (s.):** in s. Barbaram 679 7; - canones anastasiimi a Ioh. Zonara interpretati 639 1; canones pro diversis festis 638: p. 55-56, 639 191 ss.; v. Georgius Corinthius, Theodorus Prodromus; - dialectica 720 119^v, (proemium) 840 241; - epistola ad Zachariam (?) 640 28^v; - de fide orthodoxa 720 158; (excerpta) 633 143^v, 662 216^v, 720 48^v, 828 339^v; - de haeresibus 698 94, 720 78; - in B. Mariae V. nativitate oratio 1: 654 16^v; in dormitionem oratio 2: 820 248; - de mensibus Macedonicis 620 195^v; - preces 778 81; 790 21; - in sabbatum sanctum 864 380^v; - de recta sententia liber 850 260; - de octo spiribus nequitiae 703 208^v; cf. 740 79; - de hymno trisagio 720 271; - de virtutibus et passionibus (?) 721 55, 729 54, 730 200^v; - citatur 604: p. 1-5; 606 306^v. 312; 609: p. 17; 673: p. 126; 678: p. 133; 730 212; 759 (cat. in Lucam); 790 28^v; 828 339^v.
- Officium s. Iohannis Damasceni 789 2; - encomium a. Const. Acropolita 789 7^v; - vita a. Ioh. Hierosolymitano 698 84.
- Iohannes diaconus:** vita Iosephi hymnographi 825 73^v.
- Iohannes Doucas imperator:** *πρόσταγμα* ann. 1228: 640 55^v.
- Iohannes Doxopater:** de homine 696.
- Iohannes Drungarius:** prologus in Isaiae catenam 755 7.
- Iohannis eleemosynarii (s.)** vita (metaphr.) 804 115, 810 102^v, 811 130.
- V. Leontius Neapolitanus.**
- Iohannes de Elgoth (?)**: collatio facta coram legatis 706 187.
- Iohannes Ephesinus:** adversus schismaticos 722 1.
- Iohannes Euchaitensis:** opera 676; - canon in Deiparam (inc. *Κόπασον*) 778 493; - in tres Hierarchas 721 1.
- Iohannes evangelista:** v. Iohannes Apostolus.
- Iohannes de Fontibus:** epistola 677 72^v.
- Iohannes Geometra:** in orat 19 Greg. Naz. 723 242; - cit. 759 (catena in Lucam).
- Iohannes Glycus:** v. Glycus.
- Iohannis Gotthiae episc.** vita 655 378.
- Iohannes grammaticus Alexandrinus:** de usu astrolabii 792 9.
- Iohannes Honorius a Mallia** instaurator codicum in Bibliotheca Vaticana exaravit 630, 635, 649, 650, 835; - restauravit, supplevit 629, 644, 646, 652, 656, 675, 712, 755, 801, 802, 837.

- Iohannes ieiunator:** canonicum 717 232, (synopsis) 841 152^v; cf. 790 249; - de cibo et potu 828 342; - *περὶ ἐξαγορεύσεως* 828 341; - poenae in moniales delinquentes 640 223; - preces 840 240; - sermo de paenitentia 800 174.
- Iohannes Irenicus** damnatur 722 82^v, 789 79^v.
- Iohannes Italus** impugnatur 722 78^v, 789 74^v; 837 216.
- Iohannes a s. Maura** (?) indicem digessit 748 1.
- Iohannes Methonensis** (Pusiadenus): sermones 670.
- Iohannes monachus et diaconus:** canonicum 640 203, 790 249.
- Iohannes monachus** 771 6^v. 227 (poëmata).
- Iohannes Moschus:** Pratum spirituale 738 203^v; - cit. 640 80^v; 840 164^v; 865 230. 234^v; v. Sophronius et Iohannes.
- Iohannes notarius** poss. (?) 811.
- Iohannes V Palaeologus:** epistola ad Philotheum Alexandrinum 837 177.
- Iohannes papa VIII** (?): epistola ad Photium 717 219.
- Iohannes patriarcha Antiochenus:** de monasteriis 840 174, 842 32.
- Iohannes VI patriarcha Constantinopolitanus:** apologia 833 234^v, 834 241^v.
- Iohannes XI patr. Const.** 698 73^v.
- Iohannes XIV patr. Const.:** epistola ad Athonitas 604 10.
- Iohannes patr. Hierosolymitanus:** vita s. Ioh. Damasceni 698 84.
- Iohannes Pediasimus:** in mulieres pravam, bonam (?) 711 78; observationes in musicam 671 229; de nuptiis 640 347; de partu septemmestri ac novemmestri 671 237.
- Iohannes Pepagomenus** scripsit 686.
- Iohannes Philoponus:** v. Ioh. Grammaticus.
- Iohannes Phurnes:** ad Gregorium Antigonitem 640 7, 856 334^v; refutatio Petri Chrysolani 680 427^v.
- Iohannes Raithenus:** ep. ad Ioh. Climacum 731 166^v, 734 1, 735 5.
- Iohannes Russiae metropolita:** epistola ad Clementem III: 790 106, 840 4.
- Iohannes Scholasticus:** collectio L titulorum 633 51 (fragm.), 640 30, 840 15, 843 1; praefatio 827 2^v; - collectio xxv capitulorum 846 15; - coll. LXXXVII capitulorum 843 34, 846 1.
- Iohannes Thessalonicensis:** de Christi resurrectione 862 45; miracula s. Demetrii 797 292.
- Iohannes Tzymisches imperator:** novella *Ἀδιορίστων* 852 373^v.
- Iohannes Veccus:** v. Veccus Ioh.
- Iohannes de Venetiis** mem. 672 291^v, 680 566^v.
- Iohannes Xiphilinus:** homiliae pro festis mobilibus 662, 691; de sponsalibus sententia 829 189^v, 840 210^v, 852 440.
- Iohannes Zonaras:** v. Zonaras.
- Iohannes:** interrogationes ad Barsanuphium 658 105.
- Ἰωάννης* subscripsit 619 5. 12.
- Iohannis et Pauli** (ss.) passio 866 331.
- Iohannicii** (s.) vita a. Saba: 807 36; (metaphr.) 804 36^v, 810 29, 811 37.
- Iohannicii iunioris** officium 712 20.
- Iohannicius μαΐστορ:** poëmata 791 3^v. 96.
- Ἰωαννίνων* thema 633 114^v.
- Iosephi** (s.) martyrium: v. Aceptsimae et sociorum passio.
- Iosephus:** laudatio s. Bartholomaei 655 166.
- Iosephus abbas** 658 121, 731 6.
- Iosephus Flavius:** in Maccabaeos 679 176, 819 189^v, 823 114^v; - cit. 619 175; 633 131; 676 318; 746, 747, 748 (cat. in Octateuchum); 755 166^v (cat. in Isaiam); 760 239^v (in Act. App.).
- Iosephus hymnographus** 771: p. 287.
- Iosephus Methonensis:** defensio concilii Florentini 838.
- Iosephus patr. Constantinopol.** 698 73.
- Iosephus patr. Hierosolymorum** 717 III.
- Iosephus Thessalonicensis:** in s. Crucem 654 66, 793 27^v.
- Ioseppus:** liber memorialis 744 2. 161^v; 752 5; 754 9. 36.
- Ἰωσήπου*, ad Graecos, adversus Platonem 723 239^v; v. Addenda corrigenda.
- Irenae** (s.) martyrium 866 277^v.
- Irenaeus** (s.) cit. 746, 747, 748 (cat. in

- Octat.); 755 156 (cat. in Isaiam); 757 (cat. in Matth.); 759 (cat. in Lucam); 760 215^v (in Act. App.); 790 156.
- Irenaeus** scripsit passionem ss. Chrysanthi et Dariae 866 259^v.
- Irenarchi** (s.) et sociorum passio 807 283^v.
- iride**, de, 671 105^v.
- Isaac Angelus imperator:** novella *Ὁ μὲν ἐλέγγων* 852 453.
- Isaac monachus Argyrus:** *πραγματεία κανονίων τοῦ ζωοῦ ἔτους* 792 6.
- Isaac monachus:** aenigma in animam 790 164.
- Isaac scripsit** 676 318^v-319; 840, 847 26 (?).
- Isaac Syrus:** epigramma *περὶ σιωπῆς καὶ ἡσυχίας* 605 1; - epistola 3: 605 219; - orationes 778 564^v; - sermones XC: 605; IX: 737 291; sermo 29: 663 143; - cit. 631 234; 663: p. 106, 107; 730 98. 206; 735 278; 790 96^v.
- Isaias abbas:** capita varia 730 116; - cit. 631 234; 663: p. 106, 107; 703 264; 731: p. 236; 735 282^v. 320; 737 56^v. 63; 790 29. 78. 90^v; 840 157^v; v. Petrus abbas discipulus Isaiae.
- ἱσημεριῶν ὁρῶν κανόνιον* 792 4.
- Isidori** (s.) martyrium 866 317.
- Isidorus ἀρχιερέως** 866 93^v, *ἱεροῦ* 6^v.
- Isidorus Pelusiota:** epistolarum libri I-III: 649, IV-V: 650; - ep. CXXXI: 742 150; ep. XLVI: 711 177; - I, 2-29: 713 360; 14: 856 362^v; 47: 856 362^v; 87: 712 47; 122: 648 322^v; 149, 151: 712 47; 261, 277, 279: 856 362^v; 349: 840 163; 399: 856 362^v; - II, 207: 678 29; 269, 271: 856 362^v; - III, 204: 856 362^v; 340: 790 42^v, 840 162^v; 364: 840 162^v; - IV, 43: 717 231; 47: 790 98; - V, 276: 640 80; - cit. 709 255; 723 261; 746, 747, 748 (cat. in Octateuchum); 751 (cat. in Iob); 744, 753, 754 (cat. in Psalmos); 759 (cat. in Lucam); 760 (in Actus App.); 692, 762, 765 (cat. in s. Paulum).
- Isidorus card. Ruthenus:** in s. Demetrium 776 187; - ad concilium Florentinum de consensione 706 12; sermonum lineamenta 706 163; - in s. Michaelem 776 197; - notae et epistolae ad philosophiam pertinentes 706: p. 191; - varia quaedam: nota ad conc. Basileense 776 204; chirographum 776 203^v; horoscopus, cursus lunae pro ann. 1430-1431: 610 (p. 19); nota ad iter Ross. pertinens 776 209^v; - *commodo* habuit 610, 854; - *poss.* 717, 849; - *scripsit* 776 153 ss., 830 90-105; *annotavit* 831 262^v.
- Isidorus arch. Thessalonicensis:** epistolae 651 236; - homiliae 28-47: 651 1; sermones in B. Mariam 651 173-235.
- Isidorus:** in s. Leonem Catan. 866 6^v.
- Ismael martyr:** v. Manuelis, Sabelis (ss.) martyrium.
- Isocrates:** ad Demonicum 604 176^v, 790 259; *cit.* 633 119^v.
- Itali** in insulis Graeciae degentes 615: p. 24; 668 374; 744: p. 259; *cf.* 682 IV.
- Italia meridionalis** patria codicum 619, 642, 771, 772, 781, 821, 845, 866; - italicae inscriptiones 665 1; 695 268; 843 42^v; 859 211^v. V. Calabriae manuale legum.
- Iuda** traditore, de, 790 105.
- Iudaei** de depopulationibus Israel: 747 260, 748 294^v; - *ἀναγωγὰι εἰς τοὺς πρὸ τοῦ νόμου λάμπαντας* 725 12; - *adversus Iudaeos ἐρωταποκρίσεις* 725 9; testimonia Scripturae 622 117, 712 162; 687, 719 87; v. Anastasius, Christodulus, Gregentius, Iohannes Chrysostomus, Timothei et Aquilae dialogus.
- iudicio ultimo**, de, 790 53^v. 64. 88^v.
- iudicium ὁγκωμοτικά** 856 231^v.
- Iulianae** (s.) martyrium 815 51^v, 816 3; 866 198.
- Iuliani et Basilissae** passio 655 301^v.
- Iulianus Halicarnassensis:** excerpta (catena in Iob) 697, 749, 750, 751.
- Iulittae et Cyrici** (ss.) passio 820 135; 866 244.
- Iulius Africanus:** v. Africanus.
- Iulius papa III:** scutum 646 1, 649: p. 71, 650: p. 73.
- Ius civile.** 1. corpus iuris civilis: v. Digestorum index et comment., Iustinianus imperator.
2. ius graeco-romanum: v. Basilicorum synopsis, ecloga legum, ecloga ad Prochiron mutata, epanagoge legis, epanagoge aucta, Paratitla, *Πείρα*, Prochiron, *Ποιή*, Tripartita.
- leges: v. agrariae, militares, navales.
- imperatorum novellae: v. Heraclius, Leo VI, Romanus I, Con-

stantinus VII Porphyrog., Romanus II, Nicephorus Phocas, Iohannes Tzymisches, Basilius II, Constantinus IX Monomachus, Constantinus Ducas, Nicephorus III Botaniates, Alexius Comnenus, Manuel Comnenus, Isaac Angelus, Iohannes Ducas, Andronicus II Palaeologus, Andronicus III; cf. Rogerius Siciliae rex.

3. collectionum compositores, interpretes: v. Attaliata Michael, Bestes Theodorus, Cosmas magister, Eustathius antecessor, Eustathius magister, Harmenopulus Const., Iohannes Scholasticus, Phobenus.

4. varia: v. actionibus, de; affinitate, de; appellationibus, de; dictiones; hypobolo, de; lectionibus iuridicis, de; lex; mutuo, de; pretii auctione, de; quaestiones; theoreto, de.

Ius ecclesiasticum. 1. monumenta (canones, concilia, epistolae): v. Amphilocheus, Ancyra, Antiochena, Apostoli, Athanasius, Basilius Magnus, Carthaginensis, Chalcedonense, Constantinopolitanum, Cyrillus Alexandrinus, Dionysius Alexandrinus, Ephesenum, Gangrensis, Gennadius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Thaumaturgus, Laodicea, Neocaesariensis, Nicaenum, Petrus Alexandrinus, Sardicensis, Tarasius, Theophilus Alexandrinus, Timotheus Alexandrinus, Trullanum.

collectiones: v. Harmenopulus, Iohannes Scholasticus, Nomocanon, Photius.

2. commentaria: v. Aristenus, Balsamon, Bestes, Blastares, Zonaras.

3. decisiones, iudicia, responsa, tractatus: v. Alexius patriarcha, Athanasius I patr., Chumnus Michael, Demetrius Chomatenus, Demetrius Cyzicenus, Demetrius Gemistus, Iohannes chartophylax, Iohannes ieiunator, Iohannes monachus et diaconus, Marcus Alexandrinus, Michael patriarcha, Nicephorus patriarcha, Nicolaus III grammaticus, Sisinus.

4. varia: v. commendaticiae, ἐντάλματα, episcoporum translationes, haeresibus (de), matrimonii disciplina, poenae, σημειωματικόν; - iuridicae quaestiones (lat.) 692 I. 98.

Iustini et sociorum (ss.) passio 655 123.

Iustinianus imperator: nov. 8 § 3: 852 423^v; nov. 77: 829 189^v; nov. 137: 847 268^v; - collectio xxv capitulorum 846 15; - collectio lxxxvii capitulorum 843 34, 846 1; tripartita 846 43; v. Iohannes Scholasticus; - scholium de ρξη' novellis 853 500.

Iustinus martyr (s.) expositio rectae fidei * 717 222, 841 159^v; - cit. 744 2; 746, 747, 748 (cat. in Leviticum); 790 87. 156.

Lacedaemonia metropolis 706 185^v.

Lacrimis, de, 711 317.

Lampadarius 791 15 ss.

Laodicea synodus 827 29, 829 34; - interpret. Aristeni 638 172^v, 840 66; Balsamonis 844 249^v; Zonarae 828 146, 842 154^v; cit. 633 70^v; - Laodicea civitas mem. 642 77 (rescriptum).

Lapidum XII nomina 698 101; cf. Epiphanius, s.

Lascaris 755 III.

Latina lingua descripta: s. Andreae officium 811 1; - Boethius 760 250; - Cicero, de divinatione 762: p. 279; - Digesta, comment. in, 795 I, 811 296; - hymni 761 I; - instrumenta 756 1^v. 301: p. 274; 766 I; 862 I; - iuridicae quaestiones et solutiones 692: p. 162-3; fragm. de affinitate 863: p. 430; de appellationibus 799 I. 262; de mutuo 864: p. 432; - Matthaei et Apocalypsis (pericopa liturg.) 781 150; - Psalmi 695 9; - Te Deum 695 131^v; - testamentum 706 I; - Thomae Aquinatis catena aurea (fragm.) 866 I. 414; - annotationes variae 604: p. 5-6; 606: p. 13; 614: p. 22-23; 789 98. 101^v; 858 30^v; - laciniae, fragmenta minora 629 (integum.); 660 (integ.); 679 I; 683 (integ.); 706 198; 770 105^v; 788 (integ.); - latino-italica inscriptio 754 28.

Latini impugnantur: v. azymis (de), Barlaamus monachus, Ephraem metrop. Russiae, de processione Spiritus Sancti, Quicumque 677 78, de Romana sede 829 157^v.

Latrinus 791 45^v.

Laurentii (s.) martyrium 866 368^v.

Λαυρέντιος(?) 619 13.

Lauri et Flori (ss.) martyrium 821 133.

Lausiaca historia: v. Palladius.

lectionibus iuridicis; de diversis (inc. Μηδεὶς ἀποκρισίδος) 852 481, 854 232^v, 855 282^v.

legio definitur 790 237^v.

Leo Bulgariae: epistolae tres 712 92; cit. 717 196; cf. 840 151^v.

Leo Caesariensis arch. nom. 841 203^v.

Leo VI imperator (philosophus, sapiens): Basilicorum praefatio 852 15^v. 401^v; - novella 6: 856 273^v; nov. 110: 852 404^v; novellarum ecloga 852 384, 854 243, 855 293^v; eclogae indiculus 853 500; - οἰαστικὴ ψυχῶν οὐκείωσις 698 1; - oracula cum interpretatione 695 258; - orationes xxxiii: 637; in s. Ioh. Baptistam 820 49^v; in s. Ioh. Chrysostomum 808 144; - ordo thronorum sedi CP. subditorum 841 156^v, 848 324, 849 299, 850 237^v; 856 371^v; - poema 771 1^v (Triodium).

Leo magister patricius: epitome interpretationis Scripturae 709.

Leo metropol. Preslaviae cit. 706 162^a.

Leo papa (s.): epistola ad Flavianum 712 131^v; ep. 114: 712 149; ep. 139: 720 75; expositio fidei 720 74^v; - cit. 678 55^v; 722 151^v, 789 181, 837 179; 759 (cat. in Lucam).

Leonis Catanensis vita 866 4.

Leonis papae XIII et Ioh. - Bapt. Pitra tesserae gentiliciae 785, 790, 827, 854, 855; - L. XIII et Alph. Capecelatro tess. gent. 866.

Leo primicerius poss. 808 183.

Λεοντάκης Demetrius 854 7^v.

Leontii (s.) martyrium 821 120^v.

Leontius arch. Bulgariae cit. 717 196.

Leontius Byzantius (?) de sectis 668 329.

Leontius Caesariensis cit. 837 219^v.

Leontius (presbyter CP., Neapolitanus): in s. Iohannem Praecursorem 655 353; in ramos Palmarum 655 78; - vita s. Iohannis eleemosynarii 807 100, 808 121; - vita s. Symeonis Sali 819 157.

Leontius Sabaita monachus: vita Gregorii Agrigentini 807 217.

Λεόντ( ) poss. 619 13.

Levi, de tribu, 633 131.

Lex sententiis illustrata 845 139^v.

λέξεις: v. dictiones iuris romani.

Libanius: epistolae XLIII: 711 137; 133. 460: 773 19; 684: 706 II; 1214. 1543. 1544: 713 280^v; 1552 *: 706 II; - Lib. et Ba-

silius epp. commercium 847 274^v; ep. 7 ad Basilium 773 19; - characteres epistolares 753 320; - excerptum (decl. 3) 847 272; - de Libanio 604 169.

libraria res: v. annus et saeculum quo scripti sunt codices, arcana, chartarum officinarum signa, diorthotae calamus, emptionis notae, imagines, instauratores codicum, integumenta, Italia meridionalis, ornatus distinctiores, possessores et emptores, πύλαι, rescripti codices, scribae et annotatores, scriptiunculae, scuta, secturae foliorum, Vaticana bibliotheca, versus.

imprecationes adversus eos qui folia rapiunt 605 283, 864 426; maculant 682 II^v.

librorum indices 619 5; 682 303^v; v. Michael Cappadox.

Liturgia. 1. libri: v. Euchologium, Horologium, Menaea, Octoechus, Pentecostarium, Triodium, Typicum; - partes selectae: v. ἀλληλουῖα, ἄμνημα, canones, evangelia (Biblia N. T.), hirmologium, hymnus, idioma, menologium, orationes, propheticae lectiones, synaxarium.

2. commentaria in missam: v. Basilius, Germanus, Iacobus, Michael Osita, Theodorus Andidorum, cf. cochlearis (de intinctione), rebus sacris (de); - comm. in Typicum: v. Marcus hieromonachus.

3. officia varia: 731 173; 779: p. 297; 791; off. confessoris 847 1; ecclesiae dedicat. 794 281; noctis off. 731 93^v; praesantificatis, de, 856 212; in varios sanctos 721 162; pro die 31 mensis maii 861 178; - v. musica.

Liziciorum haeresis 680 386.

Longini (s.) martyrium 797 214^v; (metaphrast.) 798 111, 799 95, 801 75, 802 82^v.

Longinus: in Hephaestionem 706 1.

Longinus abbas cit. 658 125^v; 731 73.

Longinus melodus 791 121. 125.

Lucam apostolum, commentarius in s. 798 118, 799 101, 801 80, 802 88; - medicamentum L. 633 136^v.

Lucae iunioris, ex vita, 778 543^v; 840 170.

Luciae (s.) martyrium 866 167^v; - Luciae et Geminiani (ss.) passio 866 56^v.

Luciani (s.) vita et martyrium 798 101, 799 86, 801 68, 802 75^v.

Lucianus: de electro 614 132; Hercules 614 131; iudicium vocalium 614 133; tyrannicida 614 127; - Lucianum, ex scholiis in, 604: p. 6.
Lucianus presbyter: de reliquiis s. Stephani 866 363v.
Lucianus xama (?) indices plures saec. xv digessit: 645 I, 662 2, 703 I, 711 I, 733 361v, 757 I, 782 I, 796 II, 799 II, 827 245v.
Lucilliani (s.) et sociorum passio 679 101v; laudatio 679 104.
Lucius martyr: v. Thyrsi, Lucii passio.
Lucopetro et Phundagiagitis, de, 604 13v.
lunae cycli 779 122v; tempus 734: p. 242.

Macarius Aegyptius: capita XLV: 730 92v; - epistola I: 694 I, 710 I; 2: 694 19; ep. magna 694 199, 710 106; - homilia 19: 703 185, 737 I; 20: 737 166; 37: 663 128v; 40 (excerpt.) 737 7v; - libri (rec. metaphrast.) 730 58; - orationes LX: 694 32, diversae 710 13; de paradiso et lege spirituali, v. Marcus eremita; - preces 607 77v, 778 24; - quaestiones 730 97v; - sermo de exitu animae 733 294; - de verbo Dei et oratione (inc. *Τῶν ἀκούοντων*) 737 156; - cit. 631 228; 658 127v; 663 147v; 703 92v; 723 239; 731 64v; 737 8. 88; 759 (cat. in Lucam); 790 71; 840 160; - Macarii laudatio 825 69v.
Macarius ierodiakos 796 II, 813 321.
Macarius Magnes cit. 840 166.
Macarius martyr: v. Eudoxii et sociorum passio.
Macarius monachus scripsit 770.
Macarii Romani, vita s. 824 259.
Magister cit. 856 148v. 176v.
Mahometanis, de, 720 97; 841 203v; v. Iohannes Cantacuzenus, Nicetas Byzantius, Richardus O. P.
Mai Angelus annotavit 604 I; 606 240. 290v. 314; 617 6v; 633: p. 50; 636: p. 52; 655 83v; 657 I; 658 130; 659 I; 665 235v; 668: p. 113; 679: p. 139; 680: p. 143; 692: p. 163; 694: p. 169; 697: p. 174; 710: p. 196; 728: p. 230; 739: p. 253; 742 59; 743: p. 258; 748: p. 264; 749 IIv; 750: p. 265; 755 7; 757: p. 275; 762: p. 280; 770: p. 286; 771: p. 287; 829 154v; 853: p. 415; 859 19v.

Maioranns Nicolaus (?) indices breviores digessit 685 I, 847 I; commodo habuit 624.
μαίστωρ (Ioh. Cucuzeles, Iohannicius) 791.
Malchi captivi narratio 825 136v.
Mallia, v. Ioh. Honorius a M.
Mammacinus Romulus (?) indices brevissimos digessit 605 I, 624 I, 815: p. 351, 850 I; nota 837 220.
Mamantis (s.) martyrium 797 15v; (metaphr.) 794 31v, 795 29, 796 38.
Manassae oratio 731 94, 754 395.
Manganorum monasterium poss. 676: p. 131, 809 233v; cit. 677 78v.
Manichaeorum receptio 717 239.
Manuel scripsit 820 308; 863 209.
Manuel Angelus scripsit 776 64.
Manuel ὁ Βεστιάγγελος scripsit 695 134v.
Manuel Cerameus scripsit 785 143.
Mannel Comnenus imperator: chrysobulum *Ἀδικίαν* 852 422v; edictum 2 mart. 1166: 840 233v; novellae *Ἐνωμον* 852 405, *Σκοπός μὲν* 852 410, *Τοῖς ἀρχηγέταις* 852 414; (?) *Παρά πολλῶν* 852 417v.
Manuel Moschopolus: canones 706 145; Erotemata 706 138.
Manuel Palaeologus imperator: epistola ad Gabrielem Thessalonicensem 632 350v; - in s. Mariam Aegyptiacam 632 336; - orationes ethico-politicae 632 256; - Theodori Despotae laudatio funebris 632 356; - Manuelis Pal. laudatio funebris 632 420.
Manuel Philaretos (possessor?) 811 19. 295 (?).
Manuel Phile, v. Phile M.
Manuelis τοῦ Πλαγίου poema 791 76v.
Manuelis, Sabelis et Ismaelis (ss.) martyrium 655 292v; 820 21v, 822 24, 823 25.
Marcelli archimandritae vita 816 109.
Marciani episc. Syracus. encodium 866 53v.
Marciani presbyteri CP. vita 816 192, 817 22, 818 8.
Marciani et Martyrii (ss.) notariorum passio (metaphrast.) 798 255v, 799 220, 801 171v, 802 174v.
Marciani et Nicandri (ss.) martyrium 655 282.
Marciano asceta, de, 828 282v.
Marci apostoli (s.) passio 866 276.
Marcus Alexandrinus: interrogatio canonica 53: 852 1v.

Marci Atheniensis eremita (s.) vita 703 203v, 825 129.
Marcus Ephesus: epistola encyclica 659 1.
Marcus eremita: opusc. I: 658 41v, 661 19, 663 98v, 698 21, 703 135, 729 10, 730 7, 737 172; opusc. II: 658 53, 661 2, 663 107, 698 26v, 703 141v, 729 23, 730 12v, 737 182; opusc. III: 661 28, 663 120, 698 14, 729 16v, 730 1, 737 206v; opusc. IV: 661 49, 698 35, 703 152, 729 35v, 730 20v, 737 219v; opusc. V: 661 37v, 698 60, 703 167, 729 1, 730 47, 737 194; opusc. VII: 661 70v, 698 48, 730 33v, 737 243; opusc. VIII: 661 15, 698 57v, 703 164v, 729 33, 730 43v, 737 189v; opusc. IX: 661 86v, 729 52, 730 45v, 737 259; opusc. X: 661 89, 698 68v; - de paradiso et lege spirituali* 663 128v, 694 190, 710 74v, 730 55; - cit. 631 232. 233; 703 236v; 735 280; 790 76; 840 163.
Marcus hieromonachus: epistola ad Isidorum Ruth. 706 182; - quaestiones in Typicum 782 153, 785 140.
Marcus monachus, episc. Hydruntinus: canon pro sabbato sancto 638 68v, 639 273v; - oratio ad B. M. V. 778 139.
Μάρκος 755 37v.
Mardarius (s.) martyr: v. Eustratii, Auxentii martyrium.
margaritam, conclusio sermonis in, 660 21v.
Maria (B. M. V., Deipara). in praesentationem (inc. *Ἰδοὺ καὶ πάλιν*) 793 76; in dormitionem (inc. *Ἐρχοῦν ἀληθῶς*) 820 211, 822 143, 823 156; quaestio de assumptione 609 1; - descensus ad inferos 740 148; - de imagine Deiparae Romanae 864 278; - miraculum, seu de *ἀκαθίστω* (BHG. 1060) 634 154v, 679 304v; de templo *τῆς Πηγῆς* et miraculis 822 180v.
in B. M. V. canones 721 156v; 778 442; 784 139; - hymni (latini) 761 I; - officium *παρακλήσεως* 784 136; - orationes 605 IV; 698 207v; - versus 753 3v; - varia 701 33.
Mariae Aegyptiacae (s.) vita 793 227v; v. Sophronius; - canon 826 1; - oratio 778 139.
Mariae iunioris (s.) vita 800 230.
Marinae (s.) martyrium 820 140; 866 216.
Martiniani (s.) vita (inc. *Ὁν τρέπον*) 800 146; (inc. *Ἐγγυστα*) 866 388; - oratio 731 95v.
Martyrius (s.) martyr: v. Marciani et Martyrii passio.
Martyrius ep. Antiochia: laudatio s. Ioh. Chrysostomi 633 72v; - epistola ad Martyrium Ant. 829 153.
martyrum X Aegyptiorum passio 655 281; - martyrum X in Creta 815 83v, 816 28v; - martyrum XL Sebast. 679 30, 866 246; - martyrum XLV in Nicopoli 866 352v.
Matoes abbas cit. 658 119; 730 206v.
matrimonii disciplina, varia de, 725 3v; 828 347v; 829 173; 840 209; 842 26; 852 405; 856 212v; 857 231; cf. affinitatis gradus, Alexius Comnenus, consanguinitas, ecloga ad Prochiron mutata, Iohannes Peditasimus, Iohannes Xiphilinus, Michael Cerularius, nuptiae, Prochiron auctum, repudium, Sisinnius.
Matronae (s.) vita 807 58; (metaphr.) 804 84, 810 74, 811 92v; excerptum 840 170.
Matthaei apostoli (s.) passio 808 229v; - commentarius in M. (metaphr.) 804 240, 806 19v, 810 219v, 821 207.
Matthaeus Ephesinus reprehenditur 609 140.
Matthaeus monachus: comment. in Trullani can. 98: 852 451v.
Matthaeus Phacrases 651 236.
Mauricius scripsit 772.
Maximus confessor (s.): de anima 840 242v; - in Canticum Canticorum 620 I, 621 I; - capitulum de caritate centuriae IV: 735 199; cent. I: 663 133, 737 32, 653 253 (1-73), 840 156v (91); cent. II (42 et 13), IV (95): 840 157; - *Ἐτερα κεφάλαια** 703 54, 730 172; v. Elias eodicus; - in Dionysium (de eccl. hier. 7, 7) 633 77v; - de duabus Christi naturis 740 74v; - de fide circa Incarnationem 740 76v; - liber asceticus 737 13; - loci communes 664 39; cf. 633 115, 739, 740 9, 741; ed. brevior 847 179v; - mystagogiae cap. selecta 720 14, cap. 20 et 21: 840 173; - de virtutibus (?) 840 242; - cit. 604 5. 18. 22v. 170; 606 308; 609 214. 217; 631 234. 235; 636 92; 662 241; 663 190; 665: p. 109; 677 49v; 678: p. 133; 722 150v; 730 205; 735 294; 754 (cat. in Psalmos et in Cantica); 758 (cat. in Iohannem); 759 (cat. in Lu-

- cam); 760 (cat. in Act. App.); 789 174^v; 790 87^v; 828 340 - ex Actis s. Maximimi 790 174^v. V. *Pater noster*.
- Maximus Planudes: v. Planudes M.
- medica varia 847 279^v; cf. de urinis 605 284^v.
- Melaniae Romanae (s.) vita 816 129^v; cf. 866 204.
- Melchisedech, de, 652 s.
- Meleniceota, Callistus: v. Callistus M.
- Meletius cit. 717 196.
- Meligalas scripsit 609 79^v.
- Melissa, Antonius: sententiae 653 219; 790 78^v; v. Maximus, loci communes; 847 228^a.
- Meliteniotes Constantinus: de eccl. unione 708.
- Meliteniotes Theodorus: *ἀστρονομική τοῖ βιβλίος* 792 25; - in evangelia 684; scripsit 684.
- Melito cit. (cat. in Genesim) 746, 747, 748.
- Menaë (s.) martyrium 803 27, 808 104^v, 866 73^v; (metaphrast.) 804 110, 810 97^v, 811 124. V. Timotheus Alexandrinus.
- Menaë, Hermogenis, Eugraphi (martyrium ss., BHG. 1271) 812 100^v, 813 123, 814 116^v; (inc. *Τῆς τοῦ Χριστοῦ χάριτος*) 821 126^v.
- Menaëa (mens. maii-augusti) 787; - idiomela et officia selecta 779; - officia ss. Annae et Patapii 731 173, Constantini et Helenae 605: p. 10, s. Georgii 769 346, s. Ioh. Bapt. 777 1, dormitio nis B. M. V. 772: p. 288, s. Procopii 805 II; - excerpta alia 604 17. 18^v. 20; 676 42^v.
- Menander rhetor (?): de genere demonstrativo tractatus pr. altera pars 728 163, tractatus alter 728 122; sententiae monostichae 845 139.
- Menodoraë, Nymphorosae, Metrodoraë (martyrium ss.) 794 88, 795 73^v, 796 100^v.
- Menologium (pericopae evangelicae) 756 6; - (festorum elenchus) 778 445; 791 275^v; - (vitae sanctorum) italo-gr. totius anni 866; iunii 655 123; novembris 807, 808; nov. et decembris 803.
- mensam, preces ad, 778 559.
- mensium nomina 698 100^v.
- mensuris, de, 753 320; 852 15^v; 854 222^v, 263^v; 855 271^v. v. Epiphanius.
- Μεντζολᾶν Αὐτοῦ* (Menzoli?) 667 459^v.
- Mercurii (s.) martyrium 807 266, 808 415^v; 866 104; (metaphr.) 805 171^v, 806 162.
- Mesarites Nicolaus scripsit 690.
- Messanensis dioc.: monasterium S. Salvatoris de Lingua mem. 756 1^v; 770 106.
- Metaphrastes: Ianuarius 816 154^v, 817, 818; - maius-augustus 822, 823; miscellaneus 819; iunius-augustus 820; - september 794, 795, 796; - october 798, 799, 801, 802; - november 804, 805, 806, 810, 811; - december 802 243 (fragm.), 812, 813, 814, 815, 816; - excerpta 604 44^v; 633 149; - de origine collectionis 815 1^v. V. Symeon logotheta Metaphrastes.
- Methodius Patar. Lycius: oraculum * 859 19^v; - cit. 662 248^v; 692 40; 762 334, 766 84 (cat. in s. Paulum); 790 157.
- Methodius patriarcha CP: de iis qui abnegarunt 717 245; ep. ad patriarcham Hierosolymorum 835 254, 836 134^v; - M. vita 655 170^v, 825 40^v.
- Methodius presbyter Hierosolymorum (?): in Hypapanten 679 283^v.
- Methodius Sideta: excerpta (cat. in Iob) 697, 749, 750, 751.
- Methodius: encomium s. Nicolai (excerpt.) 824 176^v.
- Methonensis (Ioh.), v. Plusiadenus.
- Metrodora (s.) martyr: v. Menodoraë... martyrium.
- Metrophanes ὁ σοφός exaravit 663: p. 108.
- Metrophani et Alexandri episcoporum CP. vita 655 130.
- metropolitaram electio 706 184, ordo 856 373; de metr. 712 172.
- Michaelis archangeli miraculum in Chonis a. Archippo 803 22^v, 807 73, 821 1, 866 69; (metaphr.) 794 55, 795 51^v, 796 69^v; - apparitio in monte Gargano 821 54, 866 72; - monast. s. Michaelis in monte Auxentio 844 75^v.
- Michael archimandrita: vita s. Nicolai 655 106^v, 803 82, 824 151, 866 152^v.
- Michael Attaliata, v. Attaliata M.
- Michael Cappadox poss. 765; eiusdem libri 765 1^v.
- Michael Glycas: v. Glycas.
- Michael monachus: vita Theodori Studitae 608 134.
- Michael ὁ Μυστάχορος: poema 791 229.
- Michael Palaeologus imperator mem. 806 239.

- Michael patriarcha, Cerularius: de matrimonio varia 840 210; 842 31; 852 439.
- Michael patriarcha, Osita: de liturgia praesantificatorum 640 5, 856 332; - *περὶ ἀπαλλαγῆς τῆς μεταλήψεως τῶν ἀγιασμᾶτων τοῦ Χριστοῦ* 640 9, 840 203^v, 856 338.
- Michael proteedius impugnatur 840 239^v.
- Michael Psellus: v. Psellus.
- Michael syncellus Hierosolymorum: in ss. angelos 807 81; libellus de orthodoxa fide 698 205^v, 790 114^v.
- Michael Thessalonicensis: apologia 690 256.
- Μιχαήλ* 820 309^v.
- Milesius abbas cit. 658 120; 730 206^v.
- militares leges 844 455; mil. numeri 698 101.
- missae, expositio ps.- Basillii 662 238; - (Photius?) de celebratione m. 828 280, 829 190.
- Modestinus cit. 863 I.
- Monasteria: Domini τοῦ Ἀκαταλήπτου, τῶν Ἀναργύρων, Apostolorum, Βαρβάρου, τοῦ Βάσσου, B. M. V. τῶν Κελλιβάδων, τῆς Χώρας, Salvatoris τοῦ Κωφοῦ Nicaen., τοῦ κραταίου, Crypto-Ferratae, Δουκαίνης τῆς μεγάλης, Erasmi, τῆς Γοργεπηκόου, Manganorum, s. Salvatoris Messanensis, s. Michael in monte Auxentio, B. M. V. τῆς Ὀδηγητρίας, B. M. V. τῆς Παντανάσσου, τοῦ Παντεπόπτου, τοῦ Παντοκράτορος, τοῦ Περγεζέ, Petri et Pauli dictum ὀρφανοτροφεῖον, τοῦ Προδρομόμου, τῶν Στουδίου, τοῦ Φιλαρθρόπου.
- monastica disciplina, de, 663 170; - de psalmodia 663 194; - de vestitu 662 248^v; 663 184; - in monachos, poenae 790 243^v; - instructiones monasticae 671 3; 735 188^v. 286^v. 302.
- monocondylia 668 127, 800 49^v, 860 83^v.
- monogramma 613 1^v.
- Monophysitae refutati 662 216^v.
- montium nomina 790 257^v.
- moralia varia 740 78^v; v. gnomologia, sententiae.
- Morinus Ioh. 640: p. 63.
- morphologia, varia de, 714 I et II.
- Moschio: sententiae 854 264^v, 855 311^v.
- Moschus: v. Ioh. Moschus.
- Moyse, de, 709 189.
- Moyses abbas cit. 663 148^v; 703 292^v; 790 97.
- mulieribus, de, 633 115^v.
- mus (*σχέδη μύς*) 711 72.
- Musarum nomina 698 101; - de musis 671 238^v.
- musica, varia de, 698 127^v; elementa (not. Cucuzel.) 791 1; v. Ioh. Pediasimus, toni; - officia liturgica notis aucta 680 566; 773 120; 791 8; 811 1 (lat.).
- mutuo, comment. lat. de, 864: p. 432.
- Myron hieromonachus 863 209^v.
- Narseus 859 211^v.
- Nathanael Bertus: v. Bertus N. 659 176.
- Naucratius: in s. Theodorum Studitam epistola, versus 700 229^v.
- navales leges 844 461, 845 104^v, 847 169^v.
- Nazarii, Gervasi, Protasi et Celsi (ss.) passio 798 94^v, 799 80, 801 63, 802 70.
- Nectarius arch. CP.*: de s. Theodoro 821 108^v, 864 265.
- Neocaesariensis synodus: canones 827 16^v, 829 29; - interpret. Aristeni 638 170^v, 840 57^v; Balsamonis 844 232^v; Zonarae 827 220 (in can. 9), 828 132, 842 142.
- Neophyti (s.) martyrium 824 273.
- Neophytus Rhodinus mutuo accepit 651.
- Nerei et Achillei (ss.) passio 866 302.
- Nestorius: epist. ad Antiochum praef. 841 158^v; cit. 790 64; - contra Nestorianos 660 152^v.
- Nicaea civitate, de, 829 25, 856 373^v; - monast. Salvatoris τοῦ Κωφοῦ poss. 805 1^v.
- Nicaenum concilium I: canones 827 26, 829 25; interpretati ab Alexio Aristeno 638 163, 840 48^v; a Th. Balsamone 844 99^v; a Ioh. Zonara 827 156^v, 828 20, 842 60^v; - cit. 606 306; - decretum de Paschate 843 33; - in Patres Nic. 721 162.
- Nicaenum conc. II: Acta 660 204, 834 250, 835, 836; - canones 827 111, 829 104^v; interpretati a Th. Balsamone 844 184^v; a Ioh. Zonara 827 196^v. 237, 828 104^v, 842 118^v; - definitio 827 120; - epist. ad eccles. Alexandrinorum 722 73, 789 66; - notitia de VII conc. 740 136^v; - cit. 723 260.
- Nicaner monachus poss. 703: p. 186, 711 176^v, 799 24^v. 261^v.

- Nicandri et Hermei (ss.) passio 808 47^v.
- Nicandri et Marciani (ss.) passio 655 282.
- Nicephori (s.) martyrium 866 393.
- Nicephorus Blemmydes: in s. Iohannem evangelistam 779 146; oratio 607 62; in Psalmos et cantica 683; de vitae termino 723 212^v.
- Nicephorus Botaniates imperator: chryso-bullum *Tò ταῖς μεγίσταις* 852 441^v; chry-sob. *ᾠπλισε* 852 418.
- Nicephorus Callistus Xanthopulus: imperatorum christianorum catalogus 790 353; - patriarcharum CP. successio 790 353^v; - de templo Deiparae *τῆς Πηγῆς* 698 156; - versus in Triduum et Penteco-starium 769 5.
- Nicephorus chartophylax: ep. ad Theodosium 827 205.
- Nicephorus *ὁ ἠθικῶν*: poema 791 126^v.
- Nicephorus Gregoras: Historiae (excerpta) 683 II; *πασχάλιον* 792 2; de usu astrolabii 792 17; - v. 609 140.
- Nicephorus magister rhetorum impugnatur 840 239^v.
- Nicephorus monachus: de cordis custodia 730 206^v, 733 259^v, 735 272^v.
- Nicephorus patriarcha Constantinopol.: apologeticus 682 1; - apologeticus minor 835 247, 836 131^v; - canones varii 640: p. 61; 840 192^v; cf. 721 172^v, 827 206; - constitutiones ecclesiasticae 828 343^v; - de imagine et cruce 840 191; - de Iconoclastis 720 98^v; - adversus Mamonomam antirrhethici 682 149; - opuscula historica 829 1.
- Nicephorus Phocas imperator: novellae *Ἐπειδήπερ τινές* 854 243, 855 293^v; *Κελεύμεν* 852 360, 854 242, 855 292^v; *Ὁ τοῦ Θεοῦ Πατρός* 852 381, 854 219, 242^v, 855 267^v, 293; *Πατὴρ δίκαιος* 852 373, 854 242^v, 243, 855 293, 293^v.
- Nicetae (s.) martyrium 794 130, 795 102, 796 145^v.
- Nicetas Byzantius: adversus Mahometem 681.
- Nicetas Choniates: v. Choniates N. 680.
- Nicetas David (Paphlago): in ss. Cosmam et Damianum 808 6; - expositio carminum s. Gregorii Nazianzeni, v. carm. I 1, 1-5, 7-9; I 2, 9, 14-17, 31, 33; II 1, 2; II 1, 2; - laudatio s. Panteleemonis 679 171; - in translationem reliquia-
- rum s. Stephani 679 179^v, 819 220, (sub nom. Pselli) 820 181^v; - vita s. Theoctistae Lesbiae 811 112^v; - cit. 717 195^v; 759 (cat. in Lucam).
- Nicetas Heracleensis (Serrarum): in orat. I s. Gregorii Nazianzeni 662 250; in locos diversos oratt. 39 et 43: 711 206; v. comment. in Psalmos 767 - quaest. et respons. canonica 640: p. 61; 717 236; 841 151^v; cf. 857 180^v.
- Nicetas Nicaenus chartophylax: de schismatibus 690 256^v.
- Nicetas Pectoratus: adversus Armenios (?) 712 121; dialogus de azy-mis 680 486, 712 104; adv. Latinos de Spiritu Sancto 680 407^v; excerpta 717 194^v.
- Nicetas Thessalonicensis, v. Nic. Heracleensis: quaest. et resp. canonica. *Νικολαίης* 866 91^v.
- Nicodemus hierodiaconus 734 282^v.
- Nicolai (s.) vita: v. Michael archimandrita; (metaphr.) 793 90^v, 800 9, 802 243, 812 68, 813 87, 814 78^v, (exc., cit.) 711 112, 176; - gesta, miracula 679 291^v; 821 249; 824 165^v; 866 150^v; - in s. Nicolaum 637 v; 721 164^v; oratio ad N. 605 14.
- Nicolai Sionitae vita 821 215.
- Nicolaus Cabasilas: v. Cabasilas.
- Nicolaus Maioranus, v. Maioranus N.
- Nicolaus Mesarites, v. Mesarites N.
- Nicolaus Methonensis: adv. Latinos de azy-mis 668 313^v, 680 463; - de Spiritu sancto (inc. *Βασιλεῦ οὐρανῶν*) 668 302, 680 393; (inc. *ᾠμολογουμένον*) 680 440; - refutatio Procli 626 121.
- Nicolaus (musicus) 791 118.
- Nicolaus papa V poss. 643, 651, 673, 696, 711, 715, 805, 825, 826, 854, 861, 863.
- Nicolaus patriarcha CP. (I, Mysticus): quod litterae patriarch. gratis concedantur 829 190^v.
- Nicolaus patriarcha CP. (III, Grammaticus): Nomocanon et Typicum 784 144; - responsa ad monachos Hagioritas 828 277, 840 152; a Theod. Balsamone comment. 844 76; cf. 790 243^v; - cit. 640: p. 61, cf. 828 280; 721 172^v.
- Nicolaus presbyter (cat. in Cantica) 617, 752, 754, (cat. in S. Paulum) 692.
- Nicolaus scripsit 866 98 (acrostichis).

- Nicolaus Scutariotes, v. Scutariotes.
- Nicolaus (?): epistola ad Marcum ascetam 730 54; - *Νικόλαος* 667 1; 682 11^v; 824 66^v.
- Nicon Rhaithenus: canones et definitiones 723 117; de ieiunio Deiparae 827 242; interpretat. divin. mandatorum (praef.) 633 165^v; oratio 778 35^v.
- Niconis et sociorum (ss.) martyrium 866 259^v.
- Nilus (s.): admonitiones (inc. *Φόβον ἔχε Θεοῦ*) 653 94^v, 180^v, 737 40, 740 61, v. infra: sententiae; - capita ascetica xxxv (inc. *Πάντα μὲν*) 735 240; - capita lxxii (inc. *Ὁ Χριστός*) 653 79^v, cf. Evagrius: capita cognoscitiva; - de diversis malignis cogitationibus* 653 83^v, 703 121, 257, 735 239 (cap. 14); - Epictetus 653 145^v, 740 84^v; - epistola ecccxiv: 653 151; ep. lvi: 710 181^v; ep. lxxx: 653 141, 703 129^v; ep. xix: 735 237^v; ep. II, 294: 653 42, 790 42, 840 164^v; III, 241 et 303: 653 42; IV, 1: 731 34; - *περὶ ἐργασίας νοός* (inc. *Τὴν ἀρχὴν*) 730 185; - (?) tractatus ad Eulogium 653 66^v, 703 257^v, 259^v; ad eundem de vitiis quae sunt opposita virtutibus 653 78^v; v. Evagrius; - liber asceticus 653 17; - ad monachos didascalia (inc. *Δεῖ τὸν νέον*) 703 119^v; institutio ad monachos 653 174^v, 703 119^v, 730 185^v; de monachorum praestantia 653 96, 192; - narrationes* 653 1, 703 295 (excerpta) 817 89, 818 64; - de oratione* 653 182, 658 91^v (excerpta), 703 111^v, 735 229; (inc. *Τέλος πασῶν ἐντολῶν*) 730 184^v; - de voluntaria paupertate 653 42^v, 190; - Peristeria* 653 104^v; - sententiae abducentes hominem a corruptilibus 653 188; - de octo spiritibus malitiae 653 90, 175^v, 840 155^v; - cit. 619 177; 620, 621 (in Cant. Cantorum); 631: p. 39; 663 208^v; 703 259; 723 261^v; 730 117, 186^v; 735 300^v; 746, 747, 748 (cat. in Octateuchum); 751 (cat. in Iob); 754 (cat. in Psalmos); 759 (cat. in Lucam); 790 87.
- Nilobabbate, de, 733 136; cf. 731 19^v, 57, 62^v, 90^v, 840 158; narratio Iohannis et Sophronii 663 213, 731 23.
- Nilus haereticus impugnatur 722 80^v, 789 76^v.
- Nilus hieromonachus scripsit 784: p. 302; Nilus scripsit 788 135.
- Nilus metropolita Sozopolitanus 721 54.
- Niphon hieromonachus: synopsis Palamiticae haereseos 677 15.
- Niphon patriarcha: absolutio in nomine Arsenii 698 75^v; decisio 847 260^v.
- Niphon scripsit 668 374.
- Niphonis (s.) oratio 778 142^v.
- Nobilis (R. de) card. bibliothecarius 707 40.
- Noe, de generationibus, 790 258^v.
- nominibus, de divinis, 747 260, 748 295.
- Nomocanon XIV titulorum: capitula 827 5; praefationes 842 8^v; - excerpta 723 262; 829 10; - leges civiles Nomocan. 828 286; - commentarii Aristeni 790 238^v; Th. Balsamoni 844 1.
- Notitiae episcopatum: v. episcopatum not.
- numeris et num. septem, de, 704 1. 3.
- nummis, de, 703 292^v; 791 284^v.
- nuptiis vitandis, de 712 192; de secundis nuptiis *διάταξις* 827 204; v. 840 209^v-210, *ἐπιτίμια*.
- Nymphorosa (s.) martyr: v. Menodora... martyrium.
- Obitus 735 331.
- Octoechus, seu Paraclitice 772, 773 6, 776, 778 157, 780; (excerpta) 778 7, 782 150, 784 134, 786 299, 788 1.
- Ὁδηγητοῦ*, monasterium s. Mariae, poss. 807 134^v.
- Oecumenius: cit. 692, 762, 765 (catenae in s. Paulum). Ps. - Oecumenius: Praxapostoli capitula 652 1; Actuum App. argumentum 652 6^v; - in s. Paulum 761, 765, 766; - excerpta 652 4^v-6^v; 709: p. 193.
- officia magnae ecclesiae 848 325^v, 849 298^v, 850 238, 856 371; v. Blastares Matthaeus.
- officia palatii 848 325^v, 849 297^v, 850 237, 856 376^v, 377.
- Olympiodorus diaconus Alexandrinus: commentarius in Iob 745 1; excerpta (cat. in Iob) 697, 749, 750, 751; - (in Psalmos) 752 383.
- Onuphrii (s.) vita: vide Paphnutius.
- Orabbas cit. 663 150.
- oracula sibyllina 743 57.
- oratione, de (methodus orandi, inc. *Ἀδιαλέπτως*) 658 101; alia methodus

- per *ἐρωταποκρίσεις* 663 194; v. Symeon iunior theologus.
- orationes ad Christum 605 283v; 6191v; 644 348v; 663 229v; 717 250; 740 116v; 778 18. 67v. 116. 121v; 799 π; - pro imperatoribus 847 272v; - ad B. Mariam 663 230, 778 499v; - τοῦ μεσανκτικῆς 731 94v; - paenitentis 840 240v; - ad Spiritum sanctum 852 1; - orationum collectio 607, ex interpretationibus in Psalterium digesta 783.
- Orestes (s.) martyr: v. Eustratii... Orestis martyrium.
- Orestis (s.) Tyan. martyrium 866 1v.
- Origenes: excerpta 746, 747, 748 (catenae in Octateuchum); - 697, 749, 750, 751 (cat. in Iob); - in psalmos hypomnema 754 34; prologus 744 1; in ps. 2, 4: 744 2; (cat. in psalmos et Cantica) 744, 752, 753, 754; - 755 (cat. in Isaiam); - homiliae in Jeremiam 623 141; - 675 (cat. in Daniele); ad Africanum de Susanna 702 174; - 757, 758, 759 (cat. in evangelia); - 760 (cat. in Actus Apost.); - 692, 762 (cat. in s. Paulum).
- origenismo, de, 740 135; - origenistae impugnantur 660 150v; 695 137v.
- ornatus multicolores distinctiores: 630 1; 643: p. 65, 644: p. 66, 649 1, 756: p. 274, 771: p. 287, 811: p. 348, 818 2; cf. *πόλυ*.
- Osita: v. Michael patriarcha Osita.
- Ovidius: Metamorphos. I-II, 240 a Maximo Planude interpretata 614 135v.
- Pachomii (s.) vita altera 819 80, (excerptum) 658 116v; excerpta alia 662 236, 703 234v.
- paenitentiae publicae gradus 790 254v, 828 282v, 829 135v, 840 208v, 847 274v.
- Paisii (s.) vita cit: 663 178v; - oratio 778 152.
- Palaeologus: v. Andronicus, Manuel.
- Palamas (Gregorius arch. Thessalonicensis): in praesentationem Deiparae orationes duae 809 211; - de processione Spiritus sancti 790 278; - citatur 604 3. 28, 609 216, 678 55. 97, 717 191. 207; - impugnatur 604 3 (florileg. antipalam.), 678 29-30, 704 8.
- palamismus 609 203; v. Cydonius Prochorus, Ioh. Cantacuzenus: controversia cum Paulo.
- Palladius: de Bragmanibus 730 117, 863 189v; - historia Lausiaca 863 1, 864 1; excerpta 703 236v. 277, 866 204.
- Pambo mem. 633 124; 663 149v. 211.
- Pamphylus: de recta erga Christum religione 668 346v.
- Pamphylus episc. Abydi*: epistola ad Petrum Fullonem 668 369.
- Panocratii (s.) passio 866 377v.
- Πανηγυρικὸν mem. 604 37v.
- Panoplia dogmatica cit. 604 4. 46v.
- Παντανάσσου, monast. B. M. V. poss. 752.
- Panteleemonis (s.) martyrium 679 163, 820 154v, 822 103v, 823 96, 859 10; officium 859 5.
- Παντεπόππου monasterium mem. 604 33. 39. 40v.
- Παντοκράτορος monast. poss. 703, 813, 816, 864.
- Pantoleon diaconus: in s. Michaellem laudatio 800 226v, 808 76v; miraculorum narratio 654 149v, 808 81v, 821 5; - Pantoleon presbyter: in exaltationem s. Crucis 655 7, 800 273.
- Paphnutius: vita s. Onufrii 819 140, 820 13v, 866 324; cf. 865 231v.
- Paphnutius et Euphrosyne: v. Euphrosynae Alexandrinae vita.
- Paphnutius hieromonachus poss. 858.
- Papyli, Carpi, Agathodori (ss.) martyrium 797 196; (metaphr.) 798 81, 799 69v, 801 54v, 802 60v.
- Paracletice: v. Octoechus. *παραλήσεως, περί*, 740 81; 790 163.
- Paradisus parvus 703 275v.
- paraenesis *γνωμική* 742 24.
- Parasceven, canon in s., 721 155v.
- Paratitla ad Prochirum auctum 856 213v.
- Parisiensis Bibl. Nat. sigillum 697 1. 395v, 704 1. 205v, 743 1. 106v, 845 1. 141; - v. codices, quorum mentio facta est.
- Parmenius L., custos bibliothecae Vat. 849 308.
- Pascha, methodus inveniendi, 680 565v, 701 87, 860 92v; tabulae paschales ann. 1017-1032. 1150-1174: 619 11v, ann. 1059-1090: 752 1, ann. 1390-1401: 778 155v; v. tabulae; - de paschate iudaico et dominico 671 241v.
- passionis drama (?) 695 266.
- Patapii (s.) officium 731 173; vita 812 95v, 813 117v, 814 111.

- Patericon cit. 730 220v; v. Geronticus liber; - *ἐκ τῶν νοουθεσιῶν τῶν ἱβ' πατέρων* 790 99v.
- Patermuthii et Copretis (ss.) martyrium 866 349v.
- Pater noster explicatus (M. 59, 627) 690 257, 695 164; v. Theophilus presbyter; - litteris graecis transcriptus 755 226v.
- Patriarcharum XII testamentum 731 97.
- Patriarcharum CP. series, electio, potestas: v. Constantinopolis; - patriarcha sanctissimus cit. 790 100; - *ἐκ τῶν πατριαρχικῶν* liber 714 336v.
- Patricius ep. Prusae: *περὶ τῶν αὐτοφρονῶν θεομῶν* 790 103.
- Patrum testimonia 609 203. 211; v. florilegium; - patrum Aegyptiorum apophthegmata 658 119. 194v; 663 146.
- Patzes M., v. Tipucitus 853.
- Paulicianis, de, 604 12v; eorum receptio 717 230.
- Pauli apostoli et Theclae acta: v. Thecla.
- Pauli iunioris (monachi in monte Latro) ex vita, 703 35v; laudatio 704 10.
- Paulus abbas Cappadox cit. 703 265v; 731 81.
- Paulus Amoriensis: canon in Christum 721 150v.
- Paulus Helladicus: epistola 731 69.
- Paul(us) iurisperitus 863 1.
- Paulus papa III poss. 630, 809, 835, 848.
- Paulus papa IV poss. 707, 832.
- Pauli V et Scipionis Borghese tesserae gentiliciae 611, 613, 618, 622, 631, 637, 653, 656, 660, 678, 679, 684, 686, 692, 694, 705, 706, 714, 717, 719, 720, 732, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 742, 751, 758, 761, 765, 770, 773, 774, 779, 789, 791, 792, 795, 799, 803, 806, 807, 811, 819, 826, 840, 852, 859, 860, 861, 862, 865.
- Pauli patr. CP. (s.) vita 808 62; (metaphr.) 804 72v, 810 63v, 811 79.
- Paulus patr. CP. (lat.): controversia cum Iob. Cantacuzeno 604 51, 673 142, 674 165; relatio ad Urbanum V et cardinales 604 50v, 677 22.
- Pauli Samosateni haeresis 790 121v.
- Paulus simplex: narrationes 731 50. 79; 790 68v.
- Pauli Thebani (s.) vita 817 3, 818 102v; imago 817 2v.
- Pediasimus: v. Iohannes P.
- Pegasius martyr (s.): v. Acyndini... martyrium.
- Πεῖρα (excerpt.) 857 231.
- Pelagiae (s.) martyrium 798 59v, 799 50v, 800 66v, 801 39v, 802 44; - vita et paenitentia (inc. *Τὸ γεγονός πρόγμα*) 866 126v.
- πενίας, *περὶ*, 847 275.
- Pentecostarium 769 235v; 788; - excerpta 698 201, 770 1-2v.
- Pepagomenus, v. Ioh. Pep.
- Persarum calendarium 792 1.
- Perside, de rebus gestis in, 687 200; 866 185.
- Persona Christophorus mutuo accipit 628.
- Περτζέ, monasterium τοῦ, mem. 633 117.
- Petri apostoli (ex Actis) 733 135v; epitome de gestis, v. Clemens Romanus; - P. sententiae 722 185; 733 358; - in P. catenas 724 275; 817 135.
- Petri et Pauli (ss.) Acta 821 140v; in ss. Apost. (B H G. 1493) 820 65, 822 54, 823 35; (inc. *Πέτρον καὶ Παῦλον*) 820 77v; - monast. dictum *ὀρφανοτροφεῖον* poss. 787.
- Petrus abbas discipulus Isaias cit. 731 4. 7-11.
- Petrus Alexandrinus (s.): canones 827 61, 829 119; - interpretati a Balsamone 844 342; a Ioh. Zonara 828 217v, 842 214v; cit. 640 130v; - martyrium 805 163, 806 154, 807 261v.
- Petrus Antiochenus: epistola ad episcopum Gradensem 712 85v; cf. 840 151.
- Petrus Chrysolanus: oratio de Spiritu Sancto 680 425.
- Petrus Damascenus cit. 737 86.
- Petrum Fullonem, epistolae spuriae ad, 668 365v.
- Petrus hieromonachus poss. 805.
- Petrus Laodicensis (ps. -): in Psalmos 753; - in quattuor evangelia 756, 757; in Matthaum 724 116; in Lucam 758 2.
- Philadelphus martyr (s.): v. Alphii martyrium.
- Φιλαρθωπινῶ, monast. τοῦ, mem. 604 47; poss. 805.
- Phile Manuel: *ἀναφορά* 714 336v; - carmina varia 633 80; carmen *Θεὸς τὸ διττὸν* eum paraphrasi 790 178v.
- Philemon martyr: v. Thyrsi, Lucii... passio.

- Philemone anachoreta**, de, 703 226, 710 155, 730 105, 737 148; - excerpt. ex vita Philemonis 658 194^v, 735 288; - Philemon cit. 735 319.
- Philentolus** cit. 729 146.
- Philippi** (s.) Acta 797 357, 803 36, 807 123^v, 808 184, 824 66^v; acta in Hellade 866 86^v; - commentarium (metaphr.) in s. Ph. 804 221, 806 2, 810 201, 811 270^v, 859 1.
- Philippi presbyt. Argryrii** vita 866 309^v.
- Philippus cathegumenus** poss. 818.
- Philipporum metropolita** 840 210.
- Philo Carpathius** cit. 663 180.
- Philo** (episcopus, hebraeus, Iudaeus): de mundo 671 213; - excerpta 746, 747, 748 (cat. in Octateuchum); 759 (cat. in Lucam).
- Philoponus**: v. Iohannes grammaticus Alex.
- Philoromus** cit. 723 239; 858 210^v.
- philosophiae compendium** 698 104^v.
- Philostratus**: ep. 19 et 39: 622 123.
- Philotheus monachus**: capita ascetica 703 1; de mandatis Domini 658 72^v, 730 195, 733 232; de temperantia 658 30, 730 189, 735 321.
- Philotheus Neamonites** 651 210.
- Philotheus patriarcha CP.**: in S. Demetrium 809 187^v; in tres Hierarchas 809 100; in omnes sanctos 809 139^v; - de vita et oratione monastica 663 223; - refutatio scriptarum apud Harmenopulum execrationum 848 259, 849 280^v, 850 196; - reprobatio capitum XIV Barlaami et Aeyndini 705 135.
- Philoxenus Mabbugensis**: epistola 605 256.
- Φηγάδας**, poëma τῆς 791 209.
- Phobenus**, Georgius: de dotis casu 852 14^v; de hypobolo 852 15.
- Phocae** (s.) martyrium 797 284.
- Phocae**, poëma, 791 119^v.
- Phocylidea**: 711 129; 740 70^v; cf. 706 78^v.
- Phosterius** cit. 759 (cat. in Lucam).
- Photius**: ad Amphilochem quaestio 38 (excerpt.) 790 168; quaest. 165: 640 29^v; quaestt. 183-185: 724 272^v - concilium ἐπὶ Φωτίου (879-880) cit. 640 74^v, v. Constantinopolis: syn. et conc.; - epist. I, 8 (pars altera) 667 452, 668 296^v; ep. 12: 680 422^v; ep. 19-23: 828 280, 829 183; - interrogationes canonicae 828 277^v, 829 154; - v. Nomocanon; - contra Latinos v. 828 361; de Spiritu Sancto libellus 667 288^v, 668 190, 680 438, 717 217, 840 14^v; - de celebratione missae 828 280, 829 190; - opus pareneticum 742 27; - cit. 758, 759 (cat. in Lucam), 758 (cat. in Iohannem); 692, 762 (cat. in Paulum); 739: p. 253.
- Photius metrop. Kiovensis** poss. 717.
- Photius sceuophylax**: laudatio s. Lucilliani et sociorum 679 104.
- Phundagiagitae**: v. Euthymius monachus; Lucopetro, de.
- Phurnes**, v. Iohannes Ph.
- physiologus** 695 192.
- φύσις** in Scriptura 724 274.
- picturae**, v. imagines.
- Pinelo** Fr. 615 441.
- Pior abbas** cit. 731 12.
- Pitra** Ioh.-Bapt. card., v. Pii IX et Leonis XIII tesserae gentiliciae.
- Pii papae V et M.-A.** card. Amulii scuta 641.
- Pii papae VI et F.-X.** de Zelada tesserae gentiliciae 633, 651, 707, 777, 780.
- Pii papae IX** tesserae gentiliciae 633, 636, 638, 646, 662, 672, 685, 694, 696, 712, 731, 750, 754, 759, 771, 784, 828. - Pii IX et A. card. Mai tess. gent. 606, 609, 610, 612, 614, 615, 616, 619, 620, 621, 623, 624, 626, 627, 628, 632, 634, 635, 639, 640, 647, 648, 649, 650, 652, 654, 655, 658, 661, 663, 664, 666, 667, 668, 669, 670, 675, 676, 677, 681, 682, 695, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 709, 710, 711, 715, 729, 741, 744, 745, 747, 752, 753, 757, 762, 768, 773, 780, 786, 787, 794, 797, 798, 808, 816, 817, 821, 830, 836, 837, 838, 845; - Pii IX et card. Tosti tess. gent. 671, 782; - Pii IX et card. Ioh. Pitra tess. gent. 604, 605, 607, 665, 673, 674, 680, 689, 690, 721, 733, 743, 746, 749, 750, 772, 773, 785, 820, 821, 829, 835, 841, 843, 847, 849, 850, 851, 854, 855, 856, 857.
- planetis**, de, 671 101; 701 si.
- Planudes Maximus**: interpret. Augustini 606 1, Boethii 706 23, Ovidii 614 135^v; - in Anthol. Pal. problematis solutio 671 236^v; - scholia in Hermogenem 604 172.
- Plato**: Phaedonis fragm. 604 182; (?) philosophiae definitio 711 114^v; - cit. 633 120, 671 106, 704 1; - contra Platonem, v. Iosipus.
- Platonis** (s.) martyrium 805 38^v, 806 47^v, 807 163^v, 808 279.
- Plusiadenus** (Ioh.): sermones 670.
- Plutarchus**: sententiae 743 46^v.
- Poemen** cit. 631 234; 663 148^v; 730 121. 220.
- poenae ex iure civili** 852 14^v; in virum insanitum amore 717 236^v; v. *ἐπιτίμια*.
- Polybius**: ep. ad Sabinum 819 43^v.
- Polycarpus** (s.): ep. ad Philippenses 859 195.
- Pelychronius**: excerpta 697, 749, 750, 751 (cat. in Iob); 744 156^v (cat. in Cantica); 675 (cat. in Daniele); - de obscuritate Scripturarum 749 2.
- Polyeucti** (s.) martyrium 816 185^v, 817 15, 818 2.
- Polyxenes** (s.) vita: v. Xanthippes... vita.
- Pompeianus** (?) 863 I.
- Porphyrii Caesariensis** (s.) martyrium 803 58^v, 808 100^v.
- Portius** (Porzio) L. comodo habuit 797; eiusdem (?) notae 672 70^v-75.
- Possessores, emptores**: Accidas Fr., monast. τῶν Ἀναγύρων, Andreas sacerdos, Athanasius monachus, Augustinus ep. Herdensis, monast. s. Barbari, Castoriae protonotarius, monast. τῶν Κελυβῶν, Chortasmenos Ioh., Chrysoberga Man., monast. τοῦ Κωφοῦ, Crypto-Ferratae monast., Cydonius Demetrius, Eparchus Antonius, Eugenius IV (?), Franciscus a Perra, Gabriel, Georgius ὁ Βερονλι( ), Georgius Corinthius, Hesychius hieromonachus, Iohannes notarius (?), Isidorus card. Ruthenus, Iulius III, Leo primicerius, Λεοντ( ), monast. τῶν Μαργάρων, Manuel Philaretos (?), Michael Cappadox, Nicander, Nicolaus papa V, monast. τῆς Ὀδηγητρίας, monast. τῆς Παντανόσσου, monast. τοῦ Παντοκράτορος, Paphnutius hieromonachus, patriarchatus, Paulus papa III, Paulus IV, Paulus V, Petri et Pauli monast., Petrus hieromonachus, monast. τοῦ Φιλανθρωπινοῦ, Philippus cathegumenus, Photius Kiovensis, monast. τοῦ Προδροῦμου, Romanus protospatharius, Sixtus papa IV, Stephanus, Stephanus protopapas, Theodorus diaconus, Theodorus Scutariotes, Tolomei L. Nota incerta 862 100. Possessoris siglum (?) 613 1^v; 751: p. 266.
- πρακτικῶν κεφαλαίων, ἐκ τῶν*, 717 205^v.
- praecepta** (ex N. T.) 733 138^v.
- praesantificatis**, de, 856 212; v. Michael Osita.
- pretii**, sententia de auctione, 854 221^v, 855 271.
- Probi, Tarachi, Andronici** (ss.) martyrium 797 181^v; (metaphr.) 798 73^v, 799 63, 801 49, 802 54^v.
- Prochiron** 844 424^v, 845 3, 857 1; v. ecloga ad Prochiron mut.
- Prochiron auctum** 856 1; (fragm.) 828 347^v, 855 53^v; cf. 857 232^v. 254^v; - paratitla ad Prochiron auctum 856 213^v.
- Prochorus**, v. Iohannis Apostoli Acta.
- Prochorus Cydonius**, v. Cydonius P.
- Proclus arch. Constantinopolitanus**: encomium s. Andreae (?) 866 147^v; - in Domini nativitate or. I: 679 202^v, or. 2: 679 204^v; in Transfigurationem (excerpta) 604 25^v. 37^v. 39^v. 47^v; - in s. Iohannem apostolum 821 153^v; - de Mariae laudibus 698 80^v; - in Parasceven 702 156; - in s. Stephanum 655 54^v, 803 182^v.
- Proclus Diadochus**: hypotyposis astronomicarum positionum 604 102; institutio theologica 626 123; v. Procopius Gazaesus; - cit. 671 104.
- Procopii** (s.) passio (B H G. 1578) 679 139^v, 823 49; (B H G. 1579) 820 109^v, 822 72^v; - laudatio anonyma 679 124; alia anonyma 679 129; a. Hesychio 679 158^v; - officium 805 II.
- Procopius Gazaesus**: epistolae variae 633 112; ep. 82: 713 317^v; - Procli refutatio 604 46; - catena in Proverbia et in Canticum 728: p. 229.
- Προδροῦμον, μὴ τοῦ, τῆς κειμένης ἔγγιστα τῆς Ἀετίου* poss. 647.
- Prodromus Theodorus**, v. Theodorus Pr.
- Prophetarum vitae** 697 132^v.
- propheticae lectiones** 723 212.
- Prosperus** (s.): sententiae ex operibus Augustini 606 198; excerpta 604 170^v; cf. 609 212^v.
- Protasius** (s.) martyr: v. Nazarii... martyrium.
- Protevangeliium Iacobi**, v. Iacobus Apostolus.
- πρώτιστος* 711 I.
- Provatarium Emmanuel**: v. Emmanuel P.

proverbia commentata 695 207; 735 295^v.
 psalterium, modus adeundi, 619 348; cf. Biblica; - de disciplina monastica psallendi 663 194; de psalmodiis variis 785 142^v.
 Psellus Michael: in Achillis Statii fabulam Charicleae et Leucippes 672 270^v; - in festum s. Agathae 672 114; - *περι παραδόξων ἀκουσμάτων* 672 172^v; - *περι τοῦ τῶν ἀμαρτιῶν σχωλίου* 672 269; de amicitia 672 70^v; - de arithmetica et geometria 671 76^v; - in ascensionem Domini 672 170; - de auro conficiendo 672 75; - vita s. Auxentii 672 117^v; - quid sit βαβοντζικάριος 672 288; - de miraculo in Blachernis 672 37^v; - de Caesaris nomine 672 272; - de capro emissario 672 268^v; - in cauponem leges pertractantem 672 106^v; in cauponem quemdam superbum 672 61; - characteres Gregorii Naz., Basilii, Ioh. Chrysostomi, Greg. Nys. 671 94^v; - chrysobullus sermo 672 282^v; - Ioh. Crustulae monachi encomium 672 63; - de daemonum operatione 671 97; - cum discipuli tarde ad conventum convenissent 672 178; ad discipulos qui interpretationi Aristotelis non interfuerunt 672 168^v; ad discipulos (inc. Ἄλλ' ἔκει μὲν τὰ Μίθρου) 672 180; in discipulum Sergium 672 251; - de doctrina omnifaria 703 103^v.
 epistolae variae 712 58; ep. 35: 672 62^v; ad Ioh. Burtzem Bestarcham 672 184; ad magnum drungarium 672 105; ad imperatorem 672 78^v; ad iudicem Optimum 672 79; ad Michaelem Ducam imp. 672 285 (cf. ff. 274. 276^v. 279^v. 281); ad Romanum Diogenem imp. 672 285^v, cf. f. 272^v; (inc. Ἐγὼ σε καὶ νιδόν) 672 286; (inc. Πυθῶν μόν) 672 159^v; (inc. Σὺν ἐπιστολαῖς) 672 117; (inc. Τὴν πρόδρομον) 672 263^v.
 exegeses: in illud Gen. 1, 26 *Ad imaginem* 672 36; in Iob. 1, 6 *Et venerunt angeli* 671 49; in Ps. 25, 8 *locum habitationis gloriae tuae* 672 270; in Eccles. 1, 5 *Oritur sol* 671 74; in Canticum Cantorum 620 1, 621 1; in Is. 7, 5-6 *Filius Romeliae, Ephraim, Tabeel* 672 269^v; in Zach. 5, 1 *volumen volans* 671 19^v; in Math. 24, 42 *Vigilate* 671 67^v; in Luc.

2, 52 *Proficiebat sapientia* 671 58; in Luc. 12, 10 *Qui in Spiritum Sanctum* 671 25^v; in Luc. 12, 49 *Non veni* 671 21; cf. cod. 759 (cat. in Lucam); in Ioh. 20, 16 *Maria conversa* 671 80^v; in 20, 17 *Noli me tangere* 671 26^v; in Rom. 12, 6 (?) 671 37; in I Cor. 4, 18 *Omne peccatum* 671 12^v; in II Cor. 12, 2 *Scio hominem* 671 52; - in hymnum Cosmae Hierosolym. Ὁς ἄνθρωπος ἰπάχω 671 14^v; - in loca selecta s. Gregorii Nazianzeni 671; - in hirmum Ἡ καλὴ τὸν ὠραῖον 672 287; - in Homerum (Il. IV, 125 *Ἀγξεβίος*) 672 260^v; - in Ioh. Climacii dictum 671 55; in proverbium *Εἴ τι ἔφρασαν* 672 266^v.
 de fide schema brevissimum 840 7, expositio 840 7; - *περι σειμοῦ καὶ κινήσεως γῆς* 671 98^v; - de Gillo 672 288; - in proprium grammaticum 672 257^v; - de Gregorii thaumaturgi miraculis 672 259^v; - concio in imperatorem Ducam 672 279^v; tanquam ex imperatoris persona 672 281 (v. ff. 78^v. 272^v).
 ius: in septem synodos 725 5^v; synopsis legum 845 116, 847 3.
 de *Κερατᾶ* nomine 672 288^v.
 laus: cimum 672 166^v, Itali 672 253^v. 255^v, Nicolai hegumeni 672 79, pediculi 672 163^v, pulicis 672 160^v, Theodorae Augustae 672 272^v, vini 672 110^v.
 in miracula ἀρχιστρατήγου Michaelis 672 48^v.
 monodiae: in discipulum 672 190; in Iohannem patricium 672 32; in actuarii Iohannis sororem 672 186; in antistitem Michaelem Radenum 672 235^v; in Romanum referendarium 672 245.
 in nepotem adhuc infantem 672 59^v; - in Ἀκοήν Nicomediae 672 264^v; - contra obtretractores 672 102^v. 248.
 orationes funebres: in amicam 672 211^v; in Irenem Caesarissam 672 216^v; in matrem 672 2; in Stylianam filiam 672 196.
 ad suum papam 672 249^v; - in proverbialia communia 695 207; - de sacrificandi ratione 672 177; - selenitium dictum ab imp. Michaeli Douca 672 274; sub imperio Theodorae 672 277^v; - de sphinge allegoria 672 173; - (?) in translationem reliquiarum s. Ste-

phani 820 181^v; - *περι πολεμικῆς συντάξεως* 671 97; - *περι συντελείας* 778 565.
 versus: in parabolam de fermento farinae 672 160^v, 805 1^v, 840 7; in imperatores Romanum et Basilium 672 272^v; in maledicum insensatum 672 160^v; versus alii 672 264, (?) 753 3, cf. supra ius.
ψευδοκατηγόρων, περι, 827 91.
 Ptolemaei, scholia in synt. math., 701 34.
 πύλα ornatiores: 630 1, 756: p. 274, 781: p. 299, 794 3, 795 2, 817 3, 823 1, 835 1, 866 8.
 Pyrrho cit. 633 120.
 Pythagoras cit. 695 138^v.

Quadragesima, de, 840 215^v.
 quadrivium, comment. in, 698 123.
 quaestiones asceticae 631 228; 663 184; 695 137^v; 710 34; 735 302; - quaest. iuridicae (lat.) 692: p. 162-3; v. *ἐρωταποκρίσεις*.
Quicumque, symbolum 677 78.
 Quintianus episc. Asculianorum *: epistola 668 371.

Ravignano Eg. testamento subscripsit 706 1.
 Rebecca (s.) vita: v. Xanthippes ... vita.
 rebus sacris, comment. de, 828 362^v.
 reconciliatione ecclesiastica, de 717 238.
 reliquiarum catalogus 644 348^v.
 remedia 847 272^v. 281; cf. 633 136^v.
 repudio, de, 723 262.
 rescripti codices: 770, 788; - *rescripta folia* 633: p. 49-50; 642: p. 64-65; 745 243-245; 772 120; 802: p. 333; 821 207-214; 860 1. 4. 7. 48-57. 144. 152.
 resurrectio, de voce, 790 237.
 rhetorico-morale florilegium 790 208.
 Rhodiorum lex, v. navales leges; - Rhodus insula 648 338.
 Richardus O. P. (Ricoldo Pennisi de Monte Crucis): contra Mahometem 706 79, 719 2.
 Rogerius Siciliae rex: novella 845 106.
 Romani (s.) martyrium 807 170.
 Romanorum calendarium 792 2^v.
 Romanus abbas cit. 723 259^v.

Romanus I imperator: novella Ἀνθρώποις 852 350, 854 212^v. 234, 855 260. 284, 856 269; novella Παλαῶς νόμος 852 368, 854 220^v. 235, 855 269^v. 285.
 Romanus II: edictum de fundibus militaribus 854 218, 855 266^v; novella Ἡ ἀναφορά 852 370, 854 238^v, 855 289; novella Παλαῶν καὶ καλῶν 852 371^v.
 Romanus protospatharius poss. 765.
 Romulus martyr: v. Eudoxii ... martyrium.
 ῥοπῶν, περι, v. Eustathius antecessor*.
 Russiae, acta electionis episcoporum (1328-1347) 840 9^v; notitiae variae 840 244.

Sabae (s.) vita metaphr. 812 6^v, 813 11^v, 814 7^v; cit. 663 193; - v. Typicum s. S.
 Sabae iunioris (s.) vita 826 115.
 Sabas monachus: vita s. Ioannicii 807 36.
 Sabas scripsit 648.
 Sabbatius martyr: v. Trophimi ... martyrium.
 Sabelis, Manuelis, Ismaelis martyrium 655 292^v.
 Sabelius cit. 671 105.
 Sabinus: ep. ad Polybium 819 44.
 sacerdotis officium 723 258^v; - officium in sacerdotem pollutum 778 562.
 sacrarum rerum commentarius 828 362^v.
 sacrificiis paganis et sacr. euchar., de, 731 67^v.
 Saeculum, quo codices toti aut ex parte scripti sunt (v. supra annus, quo exarati sunt codices):
 saec. VIII-IX: 749.
 saec. IX: 699, 770 (rescript.) 802 243 ss. rescript.).
 saec. IX-X: 681, 807.
 saec. X: 622 123-130, 720, 738 267-268, 744, 745 1-81, 754, 762, 797, 802 232-241, 826, 836 136-138, 839, 843.
 saec. X-XI: 642 (rescript.), 750.
 saec. XI: 628, 631, 679, 682, 732, 739, 741, 745 82-142, 747, 752, 753, 755, 756, 760, 761, 766, 771, 781, 799, 806, 808, 811, 812, 814, 818, 819, 821, 823, 824, 854, 860, 865.
 saec. XI-XII: 642, 675, 676, 692, 794, 795, 796, 802, 803, 805, 810, 815, 866.
 saec. XII: 624, 654, 666, 696, 709, 738, 746, 758, 765, 782, 793 195 ss., 801, 817, 822, 825, 845, 846, 853, 859, 862.

saec. XII-XIII: 774.
 saec. XIII: 622 1-122, 631 228-235, 634, 636, 638 7-153, 639, 662, 665, 672, 680, 691, 694, 712, 713, 715 211 ss., 742, 748, 792 2-194, 804, 827, 836, 852, 862 1-30.
 saec. XIII-XIV: 633, 645, 669, 697, 723, 725 2-8, 751, 802 248-298, 828, 829, 844.
 saec. XIV: 604, 606, 609, 610, 611, 612, 615, 634 26-28, 638 1-6, 154-178, 640, 643, 646, 647, 652, 653, 656, 658, 667, 671, 673, 678, 679 288-309, 684, 685, 701, 703, 704, 705, 708, 711, 714, 715 1-210, 719, 721, 729, 730, 733, 737, 740, 760 249-257, 767, 777, 778, 783, 784, 787, 798, 800, 809, 820, 840, 856, 858, 861, 864.
 saec. XIV-XV: 651, 695, 698, 706, 710, 721, 736, 759, 769, 780, 785, 789, 790, 841, 848, 857.
 saec. XV: 607, 614, 632, 646 530-537, 663, 664, 677, 773, 775, 776, 791, 792 1-24, 354-360, 837, 839 175 ss., 847, 849, 850, 851, 852 439-460, 855, 859 2-27, 236.
 saec. XV-XVI: 688.
 saec. XVI: 608, 617, 618, 620, 621, 627, 630, 631 7-51, 635, 637, 646 1-8, 655, 657, 659, 660, 661, 670, 683, 687, 689, 700, 702, 718, 722, 724, 726, 727, 728, 743, 832, 833, 834, 835, 842.
 Samonas (s.) martyr: v. Guriae ... martyrium.
 Sampsonis xenodochi (s.) vita 820 54^v, 822 36^v, 823 73^v.
 sapientum septem nomina 698 100^v; - apophthegmata, praecepta, sententiae, 711 95^v; 742 61^v; 743 52^v; 852 15^v.
 Sara monacha cit. 731 43.
 Sardicensis concilii canones 827 38^v, 829 45; - interpretati ab Alex. Arist. 840 79; a Th. Balsamone 844 256^v; a Ioh. Zonara 828 154^v, 842 163.
 σχέδη μνός fabula 711 72.
 Scetenses monachi cit. 658 105, 106.
 Scholarius Georgius: versus in passionem Domini Scripsit 632 97^v.
 scholastici cuiusdam dialogus de Deo 733 358^v; notulae 604: p. 6.
 scientiae elementa 721 146^v.
 Scribae et Annotatores. I Scribae: Anastasius hieromonachus, Awer Christophorus, Barnabas, Brunori Vivianus, Calceas Manuel, Candia (Franciscus de), Chrysoberga Max., Cydonius Demetrius et Prochorus, Darmarius A., Dositheus monachus, Emmanuel graecus, Emma-

nuel Provatarius, Georgius, Gerasimus, Gregorius monachus, Iacobus hieromonachus, Ignatius, Iohannes Honorius a Mallia, Iohannes Pepagomenus, Isaac, Isidorus card. Ruthenus, Macarius, Manuel, Manuel Angelus, Manuel Bestarches, Manuel Cerameus, Mauritius, Meligalas, Meliteniotes Theod., Mesarites Nic., Metrophanes, Nicolaus, Nilus hieromonachus, Nilus, Niphon, Sabas, Scholarius, Scutariotes Nicolaus, Symeon, Syropulus Franciscus, Theoctistus, Theodorus Anturianus, Theodorus Hagiopetrites, Theodorus peccator, Theodulus Trapezuntis, Tzangaropulus Georgius, Tzykandiles Michael.
 II. Annotatores, indicum auctores: Alemanni Nicolaus, Allatus L., Assemanus I.-S., Demetrius Lucensis, Devarius Matthaenus, Hase C., Mai Angelus, Maioranus Nicolaus, Mammacinus Romulus, Parmenius L., Spalletti Ios., Tortelli Ioh., Winckelmannus, Zacagnius L.
 scriptiunculae sine pretio: 605: p. 10; 619: p. 28; 631 4^v; 632 428^v; 633: p. 50; 662 1^v-3^v; 679: p. 139; 839: p. 388.
 Scutariotes Nicolaus scripsit 636 204; Sc. Theodorus poss. 636: p. 52.
 scutum (drago) 781: p. 299; v. Columna (M.-A.), Iulius III, Paulus III, Paulus IV, tesserae gentiliciae, Vaticana Bibliotheca (7).
 Sebastiani et sociorum (ss.) martyrium 813 281^v.
 secturae foliorum inscriptionibus auctae 611, 613, 614, 615, 617 (lat.), 632, 679, 705, 706, 734, 738, 751, 753, 759, 789, 792, 811, 858; v. Vaticana Bibliotheca (6).
 Secundus philosophus: sententiae 742 70.
 senectute, sententia de, 711 111^v.
 Senensis, registrum gabli, 679 1.
 senex aliquis cit. 663 150^v, 177 ss., 730 220, 731 43^v, 49^v, 53, 66, 72^v, 733 143, 169, 349, 735 301, 737 58; v. Geronticus liber.
 sententiae secundum alphabeti ordinem 711 117^v; 742 24; 790 181^v; - sent. christianae 733 147, 850 240^v; - ad monachos 658 128^v; - sent. morales 633 115, 118, 149; 695 6; 711 175; 714 173^v; cf. 605 III, 734 II, 740 I, 847 275^v, 277^v; v. gnomologia, sapientum apophthegmata.
 septem, de numero, 704 3; v. sapientum septem nomina etc.

Serapio abbas cit. 731 59.
 Serapio Thmuitanus: excerpta 746, 747, 748 (cat. in Octat.)
 Sergii et Bacchi (ss.) passio (BHG. 1624) 866 40; (metaphr.) 798 45, 799 37^v, 801 28, 802 32^v.
 Sergius: poema 771 8.
 Serrarum metropolitam, ep. ad, 651 236.
 Severiani (s.) passio 794 81, 795 67, 796 91^v.
 Severianus Gabalorum: excerpta 746, 747, 748 (cat. in Octat.); 755 (cat. in Isaiam); 760 (cat. in Actus Apost.); 692, 762, 765, 766 (cat. in s. Paulum).
 Severus Antiochenus: excerpta 746, 747, 748 (cat. in Octat.); 749, 750, 751 (cat. in Iob); 744, 752 (cat. in Psalmos et Cantica); 754 (cat. in Cantica); 755 (cat. in Isaiam); 675 (cat. in Danielelem); 757 (cat. in Matthaenum); 759 (cat. in Lucam); 760 (cat. in Actus Apost.); 762 (cat. in s. Paulum).
 Sextus Empiricus: ex Hypotyposeon libro II fragm. 738 267, 268.
 σημειωματικὸν ἀπὸ ἀρχιερέως γινόμενον 640 226.
 Sibyllina oracula 743 57.
 Silvanus abbas cit. 663 149^v, 210; 778 143^v.
 Silvester cit. 759 (cat. in Lucam).
 Silvestri (s.) vita (BHG. 1631) 654 230, 702 132; (BHG. 1633) 816 161; 866 205^v.
 Simplicius: in Aristotelis Physica 614 143.
 Sindonius abbas cit. 731 56.
 Sirletus Guglielmus dono dedit 866; - S. Hieronymus 837: p. 386.
 Sisinnius patr. CP.: ecthesis 828 353^v, 840 206^v; - tomus an. 997: 640 170^v, 712 143^v, 854 257; excerpta 840 209, 842 29, 857 239.
 Sisoës abbas cit. 658 107^v, 120^v.
 Sixtus papa IV poss. 606, 609, 610, 612 (?), 614, 616, 624 (?), 639, 645, 647, 653, 658, 663, 671, 672, 673, 675, 678, 680, 681, 682, 684, 685, 706, 720 (?) 736, 746, 749, 759, 766, 778, 792, 800, 823, 824, 830, 831, 845 (?).
 slavicae notulae 605 283^v; 676 319^v; 721: p. 222; 779: p. 297; 784: p. 302; 803 54^v; 859 9.
 Socrates (hist.) cit. 604 6.
 Socrates (philos.) cit. 633 120.
 Sopatra (s.): v. Eustoliae ... passio.
 Sophiae, Fidei, Spei, Caritatis (ss.) passio (inc. "Ἡδὴ μὲν οὖν") 866 18^v; (metaphr.) 794 144^v, 795 116, 796 166.
 Sophiae, narratio de structura s., 697 1; de trullo 773 1^v; - bibl. mem. 830 474^v.
 Sophocles: sententiae 711 123^v.
 Sophronius (s.): epistola synodica 727 96^v; excerpta 720 100, 840 218^v, 850 244^v; - in s. Ioh. Baptistam 655 331; - vita s. Mariae Aegypt. 679 56, 793 227^v, 800 190, 824 309, 862 1, 866 263; - in ss. Petrum et Paulum 655 388; - cit. 604 4; - de peccatorum confessione* 790 254^v; - Sophronius et Iohannes: de Nilo Sinaita 663 213, 731 23, 735 311.
 Soterichus impugnatur 722 80^v, 789 77, 840 239^v.
 Sozontis (s.) martyrium (BHG. 1643) 866 36; (metaphr.) 794 68, 795 64^v, 796 87^v.
 Sozopolis: Nilus metropolita 721 54.
 Spaletti Iosephus 728 178^v.
 Σπινέα, carmen paraeneticum τοῦ, 695 6-8, 138^v.
 Spes (s.) martyr: v. Sophiae ... passio.
 spiritus ἀρετῆς et sp. καλίας 690 256; - Sp. in Scriptura 724 273.
 Spiritus sancti, de processione, florilegium 606 304^v; 706 11^v; 717 191; cf. Photius, Veccus Iohannes; - tractatus aut excerpta 638 155; 671 116; 677 78; 680 449; 717 197^v, 207; 809 187^v; 840 14.
 Splentus: de generatione hominis 854 265^v, 855 312^v.
 Spyridonis ep. Trimituntis (s.) vita (BHG. 1647) 803 95, (excerpta) 768 ff. addita: p. 284; (metaphr.) 812 154^v, 813 186^v, 814 178.
 stemmata, v. scuta.
 Stephanites et Ichnelates 704 174.
 Stephanus abbas cit. 790 96^v.
 Stephanus diaconus: v. infra Stephanus iunior.
 Stephanus (s.) protomartyr: martyrium (inc. "Ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν") 679 187^v; de reliquiarum inventione 866 363^v; - invocatur (?) 799: p. 327.
 Stephanus iunior martyr: passio a. Stephano diacono 807 285^v, 808 448^v; (metaphr.) 805 202, 806 189^v.
 Stephanus metrop. Bostrensis*: de anima 703 107^v.
 Stephanus protopapas Niceae poss. 836.

- Stephanus poss. 800.
 Stilbes Constantinus: versus 672 290.
 στολῆς, περὶ τῆς ἀρχιερατικῆς, 640 29; π. στ. μοναχῶν 662 248^v.
 Stratonici et Hermuli (ss.) martyrium 816 245, 817 80^v, 818 58.
 Studii monasterium, synodus apud, 706 184; bibliotheca 831 262^v.
 substantia et natura, de, 828 360, 837 217.
 Successus Diocaesariensis: excerpta 746, 747, 748 (catena in Genesim).
 συντάξεως, περὶ, versus politici 662 249.
 Συγγιανῆν mem. 604 37^v.
 Susanna (s.) vita 797 66.
 symbolus Constantinopolit. 619 6^v; symb. de Trinitate 677 59; 837 218^v.
 Symeon ὁ Κόραξ scripsit 648: p. 70-71.
 Symeon episc. Euchaitensis: epistolae 730 111^v; 737 284.
 Symeon iunior theologus, praefectus monasterii s. Mamantis: de divino lumine* 703 40^v. 237; methodus orandi* 658 92, 703 36, 710 169^v, 730 209, 735 312^v; cf. περὶ προσοχῆς 710 178; - oratio 607 72; - de quiete* 703 50. 246^v; - sermones xxxii: 7151; sermones ix: 737 90; sermo de initio vitae 733 199; - de signo Christi* 703 45^v. 242^v; - cit. 631 234; 730 103; 735 276. 282. 319^v; 737 155^v; 790 29^v; - v. scholastici dialogus, Symeon Thaumastorita, Thaumaturgus.
 Symeon logotheta Metaphrastes: sermo ex operibus s. Basilii 633 16^v. 156; 841 206; - gnomica 633 149; 847 250; - ex opusc. Macarii Aegyptii 730 58; - oratio ad BMV. 778 152^v. V. Metaphrastes.
 Symeonis patriarchae obitus 856 377.
 Symeon protospatharius cit. 622: p. 31.
 Symeonis stylitae (s.) vita a. Antonio 797 1, 866 8; (metaphr.) 793 2, 794 3, 795 2, 796 1.
 Symeon Thaumastorites: orationes 607 70^v; 778 499.
 Symeonis Thaumaturgi, excerpta ex vita, 663 183^v; 840 163^v.
 Symeon arch. Thebanus: versus 688 102.
 synaxarium (lect. evangelicae) 756 2^v.
 Syncreticae (s.) vita 825 3; cit. 663 150. 178; 703 237; - v. Athanasius.
 Synesius: epistolae 1-3. 5-12. 24: 712 47; ep. 3: 714 174; ep. 22-24. 28: 633 112; - cit. 704 1^v; notitia de S. 860 152^v.
 synodicon in festum Orthodoxiae 722 73, 789 66.
 synodis septem, de, 690 259; 695 161^v; 723 99^v; 740 132^v.
 Syropulus Franciscus scripsit 621 1-78, 659, 700 141^a ss., 702 156-172, 724 115^c-274^d.
 Tabulae affinitatis gradus ostendentes: v. affinitas, matrimonium; - tabulae cyclos, pascha legale praebentes 646 530^v; 695 268^v.
 Tarachus martyr: v. Probi ... martyrium.
 Tarasius patriarcha CP.: ep. ad Adrianum (Πολυμερῶς) 640 75^v, 827 117. 237, 828 100, 829 109^v, 842 11 cf. f. 127^v, 844 205, 847 262; a Th. Balsamone interpretata 844 207^v; - ep. ad episcopos Siciliae 660 485^v, 835 245, 836 130; - poema (Triodium) 771 185^v; - cit. 606 308; - Tarasii vita a. Ignatio cit. 604 9^v.
 ταξείωτον visio 730 279^v.
 Te Deum (lat.) 695 131^v.
 τελωνείων nomina 840 222.
 tesserae gentilitiae tegumentis impressae: v. Paulus III; Paulus IV; Gregorius XIII et G. Sirletus; Paulus V et Scipio Borghese; Innocentius XI et Laurentius Bracanti de Laurea; Pius VI et F. X. de Zelada; Pius IX et card. Maius, Tosti, Pitra; Leo XIII et card. Pitra, Capeceaturo; Benedictus XV et card. Fr. Cassetta; - v. scuta.
 testamentum 735 329^v.
 testimonia Scripturae de Christo 790 134^v.
 thaboritico lumine, florilegium de, 604 17. 39; 609 140; 678 60^v; v. Cydonius Prochorus, Palamismus.
 Thalassius abbas: centuriae IV: 653 256^v, 703 93^v.
 Thalelaei (s.) martyrium 866 336^v.
 Thalelaeus abbas mem. 731 62^v.
 Θηκαρῶς (excerpta) 607 57; 778 144.
 Theclae (s.) martyrium 797 94^v, 866 27; (metaphr.) 793 36, 794 187^v, 795 158^v, 796 230^v.
 Themistius: in Aristotelis Physica I et II: 614 146^v; cit. 790 200.
 Theocritus: Idyll. I, 1 (imago) 672 291^v.

- Theoctistae Lesbiae (s.) vita a. Niceta 811 112^v; (metaphr.) 804 101, 810 89.
 Theoctistus scripsit 694 327^v.
 Theoctistus Studiensis: canon in Christum 721 147, 778 2.
 Theodora Alexandrinae (s.) vita 797 41^v, 866 116^v; (metaphr.) 794 94^v, 795 79^v, 796 109^v.
 Theodoretus ep. Cyrensis: epistolae CXLVII: 630 7; nomina romana et barbara quibus in epp. utitur 630 171.
 Eranistes 6241; excerpta 678 59.
 exegetica: 6311, 746, 747, 748 (in Octateuchum); quaest. 5 in Genesim 633 132; excerpta 663 180^v, 847 276; - comment. in Psalmos 617 6^v; excerpta 619 17, 744, 752, 753, 754 (catena in Ps.); praefatio 619 1; in 28, 6-7: 678 60; - 617 301, 744 144, 752 450, 754 357 (cat. in Cantica); - in Canticum Cantic. 620 1, 621 1; - in Isaiam (excerpt.) 755; - in Ieremiam 675 122^v; - in Ezechielem 623 1; - in Danielelem 621 79, 675 37^v; - in s. Lucam (excerpta) 759; - in Act. App. 760 238^v; - in s. Paulum (excerpta) 692, 762, 765, 766.
 graecarum affectionum curatio 625, 626 1.
 haereticarum fabularum compendium 624 115.
 historia ecclesiastica 628; - hist. religiosa 629; 703 191^v. 287^v.
 incarnatione, de, 841 185^v.
 Nestorium, contra, 630 1.
 Providentia, de, 622 1.
 Trinitate, de, 620 193 (= cod. 423 ff. 398-403); 841 176 (M. 75, 1148). cit. 709 254.
 Theodorus Abucara: opuscula x (16, 22, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 34, 42) 790 168^v; opusc. 22: 668 373^v; opusc. 25: 840 241^v; opusc. 32: 840 241^v; - de statu hominis 840 242; - cit. 704 9^v; 735 300.
 Theodorus Ancyranus: in Mariam et Simeonem 655 21.
 Theodorus Andidorum: commentatio liturgica 632 2, 640 11^v, 856 342.
 Theodorus Anturianus scripsit 711 135^v.
 Theodorus Balsamon: v. Balsamon Th.
 Theodorus Bestes: v. Bestes Th.
 Theodorus Byzantius abbas cit. 703 266; 733 136.
 Theodorus Daphnopata: in s. Ioh.-Baptistae nativitate 820 44, decollationem 823 204; in s. Paulum 820 86.
 Theodorus diaconus emit 681 239^v.
 Theodorus ὁ Γλαβᾶ: poemata 791 140^v. 148.
 Theodorus Graptus: adversus Eusebium iconomachum (excerpta) 604 19. 31^v; cit. 673 59; 678 55. 61; - vita (metaphr.) 815 148^v, 816 70^v.
 Theodorus haereticus cit. 609 213^v.
 Theodorus Hagiopetrites scripsit 644.
 Theodorus Heraeleensis*: in psalmos 627, 718; (excerpta) 744 (cat. in Ps.), 754 (cat. in Cantica), 755 (cat. in Isaiam), 757 (cat. in Matth.), 758 (cat. in Ioh.), 760 212 (cat. in Act. App.).
 Theodorus (stratelates, tiro) martyr: (B H G. 1750, passio a. Augaro) 655 240, 679 26^v, 821 103, 866 385^v; (B H G. 1752) 820 5^v; (B H G. 1761, passio prima) 679 19; (B H G. 1768, de colybis) 821 108^v; miracula (ex laud. Chrysippi) 821 116^v; - canon in Th. martyr. 721 164^v; canon in Theodoros martyres 778 503^v. v. Gregorius Nyssenus, Ioh. Euchaitensis, Nectarius*.
 Theodorus Meliteniotes, v. Meliteniotes Th.
 Theodorus Mopsuestenus: in prophetas minores 618; prologus in Iohannem 756 236; - excerpta 746, 747, 748 (cat. in Genesim, Exodum, Iosue, Iudices); 749 11^v, 750 6^v (in Zachariam, cat. Iob); 754 (cat. in Psalmos); 757 (cat. in Matthaum); 758 (cat. in Iohannem); 692, 762 (cat. in Paulum).
 Theodorus ep. Paphi: vita s. Spyridonis 803 95.
 Theodorus peccator scripsit 821 290^v.
 Theodorus presbyter: de depositione vestis Deiparae 820 99.
 Theodorus Prodromus: in canones Ioh. Damasceni et Cosmae monachi 639 169; ad Irenem sebastocr. versus 677 100; in illud (Luc. 1, 17) Ipse praecedet 671 209^v; de processione Spiritus sancti 671 204.
 Theodorus Raithenus: de incarnatione προσασκεύη 830 90.
 Theodorus ep. Ροσσοῦ cit. 658 109^v.
 Theodorus Scutariotes, v. Scutariotes.

Theodorus Smyrnensis de azy-
mis 680 433.
Theodorus Studites (s.):
  canonica: de confessione 840
  195^v; poenae monachorum 723 110, 840
  198; *περὶ τῆς τυροφάγου* 827 206.
  catechesis magna: sermo 22
  (excerpt.) 634 24; — catech. parva 635,
  700 142; sermones 49-134. 76 et 77:
  634 1. 26; sermo 22 (excerpt.) 790 89.
  didascalia (inc. Ὁ χριστιανός,
  μάλλον δὲ) 733 356.
  epistolae XXIII: (I, 1, 5, 21,
  22, 24, 25, 30, 31, 38, 40, 43, 49, 53, 57;
  II, 2, 11, 20, 24, 40, 152, 218, 220, 221;
  ad fratres de receptione haeticorum)
  633 1. 26^v-63^v; *epistolae* XIII (I, 33, 34;
  II, 1, 12, 13, 14, 15, 33, 167, 168, 170,
  194, 199) 722 136^v; — *epistolae aliae*:
  I, 48: 712 13; I, 50: 827 203; II, 161:
  723 235; II, 162: 633 160; II, 215 (ex-
  cerpt.) 790 246; Gregorio filio (inc.
  Ἀπάντα τὸν λόγον) 712 18.
  ἐρωταποκρίσεις 840 202^v; — *iambi*
  700 234^v; — in s. Ioh. Baptistam 820 29;
  — *testamentum* 663 192^v, 700 227;
  — in *Triodium* poëma 771: p. 287;
  troparium *Βάθει τῶν κοιμάτων* a
  M. Glyca interpretatum 689 184^v, 690
  113; — cit. 633 70^v; 703 34; 730 102^v; 735
  277.
  epigramma in Theod. Stud. 700 234.
Theodorus ep. Trimithuntis:
  de vita s. Ioh. Chrysostomi 866 79.
Theodorus cit. invoc. nom. 605 283^v;
  617 (cat. in Cantica); 619 5; 697 (cat.
  in Iob).
Theodosii coenobiarchae (s.)
  vita 816 205^v, 817 36^v, 818 20^v; (excerpt.)
  703 301; — Th. oratio 783 191^v; invocatur
  631 227^v.
Theodosius hieromonachus
  847 46.
Theodosius Iudaeus ἀρχιερεὺς
  de Incarnatione Domini 687 245.
Theodoti Aneyrani (s.) et septem
  virginum passio 655 246^v.
Theodulus chorepiscopus:
  excerpta 746, 748 (catena in Iudices);
  744 71^v (in Psalmos); 762 133 (in s. Paulum).
Theodulus episc. Trapezuntis
  scripsit 779 270^v.
theologicae quaestiones 711 118^v; v.
  Trinitate, de.

Theophanes Cerameus: homiliae LIV: 657.
Theophanes Nicaenus: epistolae tres, oratio
  eucharistica 721 67.
Theophanes: poëma in Annuntia-
  tionem cum commentario Georgii Co-
  rinthii 639 355^v.
Theophili paenitentia 790 267.
Theophilus arch. Alexandrinus: canones
  640: p. 62, 827 132^v, 829 147^v; comment.
  Balsamonis instructi 828 275^v, 842 267,
  844 416; — de casei esu* 840 208^v; — edic-
  tum 828 275^v; — cit. 633 136; 663 147;
  697, 749, 750 (catena in Iob); 746, 747,
  748 (cat. in Genesim).
Theophilus grammaticus: in
  Theodorum Graptum 753 3.
Theophilus patriarcha Hieru-
  salem mem. 744 1.
Theophilus presbyter: in *Pa-*
  ter noster 619 13^v.
Theophilus: in vitam s. Abibi 866 92.
Theophylactus arch. Bulgariae: in quattuor
  evangelistas 641, 643, 644, 647 155; —
  in Matthaëum 642 1; praefatio 662 4;
  excerpta 662 225^v, 711 261^v; — in Marcum
  642 97, excerpta 662 202; — in Lucam
  645 1; in narrationem Transfigurationis
  synopticam 604 33. 34; — in Iohannem
  645 179^v; excerpta 722 223, 730 212^v.
  in Actus Apostolorum expositio
  prima 760; exp. secunda 652 16; cf.
  724 217.
  in epistolas s. Pauli 646, 647, 648.
  argumenta in epist. catholicas 652 76.
  versus 672 289^v.
Theophylactus monachus: de inferno 694 307;
  de temperantia et virtute 694 288.
Theophylactus Simocatus: epistolae 713 347;
  ep. 75: 847 255^v.
Theophylactus ὁ θεοχαριστός 811
  295.
Theophylactus nom. 807 200.
Theopistus (s.) martyr: v. Eustathii
  et sociorum passio.
theoretro, de, 845 140.
θεώσεως, περὶ τῆς λεγομένης ἀγενήτου 678 60.
Thomae apostoli (s.) Acta 797 140;
  866 38; — comment. in s. Th. (metaphr.)
  798 37^v, 799 31, 801 22^v, 802 27.
Thomas Aquinas (s.): catenae aureae frag-
  menta 866 1. 414; — Summa contra
  Gentiles 613; libri I et II: 610; liber II:
  614 1; libri III et IV: 615, 616; — Sum-
  mae Theologicae pars prima 609 8;
  prologus, quaest. 1-8: 701 1; — II^a II^ae

quaest. 123-129: 611 1; quaest. 1-122:
  612; — defensio s. Thomae 614 110.
Thomas magister: Anaplus 714 56^v; ad An-
  gelum stratopedarcham 714 175; pro
  Chandreno 714 80^v; ad magnum do-
  mesticum 714 266; *εἰς τὸ ἐναγλίον* 714 43,
  714 300^v; Euphorion 714 242^v; ad Hiero-
  theum 714 207; de immunitate adversus
  Demosthenem 714 270; de invasione
  Italorum et Persarum 714 192^v; in s. Io-
  hannem Baptistam 714 1; ad quemdam
  iudicio circumventum 714 161; ad Me-
  tochitam logothetam 714 180; ad Ni-
  phonem patriarcham 714 186^v; pro Olyn-
  thiis 714 29^v; Polemarchus 714 254; de
  regiis officiis 714 94; de subditorum
  officiis 714 125^v; ad Thessalonicenses
  714 219^v.
Thomas Syrianus nom. 784 161.
Thyrsi, Lucii, Callinici, Philemonis,
  Apollonii et sociorum (ss.) passio
  813 232^v.
Timo cit. 633 120^v.
Timothei apostoli (s.) commemo-
  ratio 818 235; martyrium 866 394.
Timothei et Aquilae dialogus
  770: p. 286.
Timotheus patr. Alexandrinus: de commu-
  nionem cum haeticis 720 1; — miracula
  s. Menae* 797 346^v, 803 30, 808 111,
  866 76; — responsa canonica 640: p. 62,
  720 1, 827 131^v, 829 146^v, 843 78^v; Theo-
  dori Balsamonis comment. instructa
  828 270, 842 264^v, 844 413; — in commonito-
  rium et epistolas tres eiusdem Th. com-
  mentarius 827 201; cit. (can. 9) 735 329^v.
Timotheus Hierosolymitanus: in Hypapan-
  ten 679 283^v.
Timotheus presbyter CP: de receptione
  haeticorum 720 102.
Tipucitus 853.
Titus Bostrensis: excerpta 675 (catena in
  Danielem); 756 154^v (prologus in Lucam);
  757, 759 (cat. in Lucam).
Tobit, de libro, 709 188^v.
Tolomei Lactantius poss. 717: p. 216.
tomus hagioriticus ann. 1344: 604 11; t.
  synodicus ann. 1351: 705 139, 721
  20; v. Cydonius Prochorus 609 140; — no-
  titia de tribus tomis 848 258^v, 849 280,
  850 195^v.
tomus unionis ann. 920: 827 239,
  829 186^v; cit. 840 202.
tonis, de, 604 160^v; ton. *θέσεις* et *δυνά-*
  μεις 671 234.
Tornices: aenigma 698 101^v.
Tortelli Iohannes indices bre-
  viores digessit: 640 1, 645 11^v, 653 1 (?),
  678 11^v, 694 1, 711 1^v, 716 (tab.), 729 1,
  730 1, 731 1, 735 1^v, 736 1^v, 744 1, 759 111,
  782 1^v, 788 8, 796 11^v, 799 11^v, 800 1 (?),
  804 2^v, 806 2, 813 1^v, 824 1, 825 2^v, 826 4,
  827 1, 854 1^v, 860 1, 861 1, 862 1, 863 2^v;
  notulae 697 1. 135.
Tosti Ant. card. bibl. tesserae gentili-
  ciae 671, 782.
translationibus episcoporum, de,
  829 4.
Trinitate, de, 662 249; 828 339^v; —
  definitiones 727 117; 790 150^v; synopsis
  fidei 740 77, cf. 841 176; — de Trinitate
  et Incarnatione 687 146, 695 1, 719 221,
  850 254; — de Tr. et processione Spiritus
  s. 671 116.
Triodium 769 1, 771, 786; excerpta,
  fragmenta 770, 778 7, 788 8-9^v, 823 2^v-10.
tripartita, collectio iuris 846 43.
tritheitas, adversus, 660 157^v.
Tromba Marinus 759 11.
Trophimi, Sabbatii, Dory-
  medontis (ss.) passio 794 153, 795
  125, 796 179.
Trullanum concilium: v. Constan-
  tinopolis, synodus in Trullo.
Turrianus Fr.: p. 387.
Tver (civitas Russiae) 784 161.
Typicum s. Sabae 782, 784, 785;
  fragm. 604 160, 745 243.
Τζανόπουλος (musicus) 791 15^v.
Tzangoropulus Georgius scripsit
  677 110.
Tzetzes: versus de ventis 690 260^v.
Tzykandiles M. scripsit 609 155-163 (?),
  616, 673, 674, 685.
Ulpianus cit. 863 1.
ultimis, de, 703 269.
urbium index 701 87^v; urb. longitudo et
  latitudo 792 359^v.
urinis, de, 605 284^v; 847 281.
Valens astronomus mem. 840 218,
  850 259^v.
Vari (s.) martyrium 866 130^v; (metaphr.)
  798 124, 799 106^v, 801 85, 802 93.
Vaticana Bibliotheca (Bibliotheca aposto-
  lica 841 1; Bibliotheca graeca publica
  818, 851).

1. Notae numerales antiquiores (saec. xv et xvi) in codicibus repertae:

7: 841; 8 BA: 681; 27: 681; 31: 730; 33: 637; 34: 645, 673; 41: 774; 43: 679; 53: 624; 56: 774; 57: 629; 84: 850; 94: 815; 117: 723; 124: 820; 144: 827; 160: 789; 193: 861; 283: 788; 346: 619; - ta 16: 852; ta 21: 720; ta 31: 799; ta 40: 811; ta 41: 806; ta 42: 803; v. infra: Numeri alii.

2. Librorum ordo in Pluteis, ut ex notis aut schedis Saec. xvi medio anterioribus apparet (cf. Vat. lat. 3957):

Plut. I N° 23: 823; N° 26 [25]: 765; N° 31 [36]: 730; N° 38 [239]: 818.

Plut. II N° 15: 762; N° 18 [74. 75]: 804; N° 26 [82. 83]: 810; N° 34 [93. 94]: 645; N° 36 [96]: 813; N° 39 [70. 101]: 864; N° 44: 814; N° 47 [104. 107]: 802; N° 48 [105. 108]: 796; N° 50 [110]: 863.

Plut. III N° 3: 749; N° 17: 766; N° 39: 772; N° 43 [159]: 674; N° 53 [157]: 736; N° 65 [177]: 862.

Plut. IV N° 57 [232]: 782; N° 183: 820; N° 202: 691; - bibl. secretae N° 10: 690; N° 24: 717; N° 29: 716; N° 36: 638; N° 39: 723; N° 40: 678; N° 52: 705; N° 56: 636; N° 61: 639.

Plut. V N° 12: 783; N° 13 [252]: 769; N° 36 [278]: 779; N° 40: 788; N° 43 [44. 285]: 775; N° 46 [47. 288]: 785; N° 280: 673; (N°*) 4: 720; N° (?): 778.

Plut. VI N° 42 [345]: 854; N° 67 [370]: 671; 317: 847; - bibl. secretae 12: 846; - Num. 20 Arm^o s^o. ord. 1: 713.

Numeri alii, omissa aut perditata plutei nota, 10: 832; 17: 801; 22: 683; 23: 700; 36: 730; 47: 857; 86: 809; 110: 848, 863; 113: 848; 216: 837; 283: 788; 302: 778; 391: 849; 427: 644; 428: 630; 431: 662.

3. Indices brevissimi saec. xv: 662: p. 105; 684 II: 716: p. 213; 720: p. 220; 734 II^v; 740 I^v; 796: p. 323; 799: p. 327; 805 II; 820 2-5; 862 I; 863 2^v. v. Lucianus, Tortelli.

Saec. xv-xvi: 642 I; 663 I; 674 I^v; 755 II; 766 II^v. V. Demetrius Lucensis, R. Mammacinus.

Saec. xvi: 605 I; 636 204; 659 I; 666 I.5; 671 II; 673 I^v; 699 II^v; 705 I^v. IV; 749 I^v; 757 I; 778 I; 783 I; 785 I; 788 I;

789 I^v; 821 5; 828 363^v; 846: p. 404; 847 I; 848: p. 408; 850 I; v. Nicolaus Maiorianus.

4. Syllabi anno 1550 posteriores, membranulis exarati, agglutinati in principio codicum 607, 613, 622, 629, 630, 631, 645, 653, 656, 660, 662, 665, 673, 674, 678, 679, 683, 684, 686, 687, 688, 689, 691, 693, 694, 697, 700, 705, 710, 711, 712, 713, 714, 716, 717, 721, 723, 724, 729, 730, 731, 733, 734, 735, 736, 739, 742, 743, 744, 749, 762, 765, 768, 772, 773, 774, 781, 782, 785, 791, 792, 793, 795, 799, 803, 806, 809, 810, 811, 813, 821, 825, 826, 829, 833, 835, 841, 843, 846, 847, 849, 854, 855, 859, 860, 861, 862, 863, 864.

indices saec. xvii-xviii: 687 I; 694 I-III; 697 I; 704 I; 711 I-II; 743 I; 791 I; 845 I; v. Allatius, Winckelmannus Zacagnius.

5. Litterae principio librorum quorundam inscriptae: BA: 708 I; BO: 819 I; M: 823 (p. 361).

6. Litterae secturis libri clausi inscriptae: C: 815; G: 806; L: 796; N: 754; O: 820; T: 800; - numeri 24: 681; 25: 740 (tab. ant.).

7. Integumenta saec. xvi: v. supra (integ.), Paulus III, Paulus IV, Pius V, Gregorius XIII et G. card. Sirletus; - saec. xvii: v. Paulus V et Scipio card. Borghese, Innocentius XI et Laurentius card. Brancati de Laurea; - alia fere omnia ex corio rubro saec. xviii facta sunt, dorsis novis posterius agglutinatis, Pontificum et card. bibl. scutis auro impressis: v. Pius VI et F. X. card. de Zelada; Pius IX et card. Mai, Tosti, Pitra; Leo XIII et Ioh.-Bapt. card. Pitra, A. Capecelatro; Benedictus XV et Fr. card. Cassetta.

8. Sillybi chartacei saec. xvii numeros hodiernos prae se ferentes tabulae anteriori et dorso agglutinati codd. 608, 611, 613, 618, 622, 625, 629, 630, 631, 637, 641, 642, 643, 644, 645, 653, 656, 657, 659, 660, 678, 679, 683, 684, 686, 687, 688, 693, 705, 706, 714, 716, 717, 718, 719, 720, 724, 726, 727, 728, 730, 732, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 742, 748, 751, 758, 760, 761, 765, 767, 769, 770, 774, 775, 776, 778, 779, 781, 783, 788, 789,

791, 792, 793, 795, 796, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 818, 819, 823, 825, 826, 831, 832, 834, 840, 842, 846, 848, 852, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864.

9. Personae quorum mentio facta est:

a) Summi Pontifices et cardinales bibliothecarii (ordo chronologicus): Eugenius IV (?), Nicolaus V, Sixtus IV, Paulus III, Iulius III, Paulus IV, Pius V, Gregorius XIII et G. Sirletus, Sixtus V; card. de Nobilis R., Amulius M.-A., Colonna M.-A.; - de sequentibus v. tesserae gentiliciae.

b) Custodes, instauratores, praefecti, ministrique alii: v. Alemanni N., Allatius L., Assemanus I.-S., Baldi I.-E., Brunori V., Capiblanco Ios., Contelori F., Cozzaluzi L., Demetrius Lucensis, Devarius M., Gozadinus Fr., Mai A., Maiorianus N., Mallia Ioh. Hon. a, Mammacinus R., Parmenius L., Persona Ch., Portius L., Provatarius E., Sirletus H., Spaletti Ios., Tortelli I., Venetiis Ioh. de, Winckelmannus, Zacagnius.

Veevus Iohannes: epigraphae 606 240, 722 89, 789 114, 837 187; - de processione Spiritus sancti sententiarum collectio 606 304^v, 677 63.

Venetiae 706 I. 198; - Venetiani in insulis degentes 744 3^v; 843 42^v; cf. 682 II^v; - Ioh. de Ven. (Giov. Lorenzi) mem. 672 291^v, 680 556^v.

verborum quorundam, de proprietate, 711 120.

Versus: ad animam (inc. Ψυχή, στέναξον) 737 57^v; - ad Christum (inc. Σε νῦν βοηθόν) 739 232^v; - in ss. Apostolos (inc. Ἐρημοβατῶν Ἰσραήλ) 703 291; - in sacrae communionis officium (inc. Ζητείς μεταχεῖν) 790 9; - ad Deum (inc. Παις ἑβραῖος) 633 130; (inc. Πλήρωσας) 644 348; - in Dionysium Areopagitam 859 36^v; - in s. Leonem Catan. 866 6^v; - in librum 644 348^v; 752 17; - in ss. Samonam, Guriam, Abbibum 866 91^v. 93^v. 98; - subscriptiones (Γράμματα ἔγραψε) 671 249^v, (Πληρῶν τὰ πάντων) 863 209^v, (Πολλ' ἐνὶ τῆδ' ἐμὸν γῆσα) 636 204, (Τὴν σὴν μὲν αὐτὸς) 631 227^v; - περὶ συντάξεως (de Trinitate) 662 249^v; - versus christiani in tres

series distributi 743 91; in varia argumenta 753 3-5^v; - alii sine magno pretio: distichon 632 274^v, tristichon 632 430^v, tetrastichon 633 113^v; - graecit. inf. 734 288^v.

vestimentis aulicis, de, 848 327, 849 298, 850 237^v.

vestitu monachorum, de, v. monastica disciplina.

Victor presbyter: excerpta 746, 747, 748 (catena in Iudices); 617, 754 (cat. in Cantica); 759 (cat. in Lucam).

Vincentii (s.) martyrium 807 97.

virtutes duodecim 690 258^v.

Viti et sociorum (ss.) passio 866 356^v.

Winckelmannus (Ioh.-Ioach.) indices digessit codd. 604, 605, 607-611.

Xanthippes, Polyxenes, Rebecca (ss.) vita 803 66.

Xenes (s.): v. Eusebiae, vita s.

Xenophontis et filiorum eius (s.) vita 818 301^v; - narratio de vita 866 382.

Zacagnius Laurentius plura annotavit in codd. 631 7, 664 39, 697 132^v, 700 53, 706 6^v. s, 711 137, 712 1.7, 719 242, 720 14 ss., 761 9, 790 151, 827 2^v, 830 456^v, 832 1, 837: p. 385, 862 31. 33.

Zachariam ep. Doarorum, epist. ad, 640 28^v.

Zacharias patr. Hierosolymorum nom. 731 68.

Zelada, card. F. X. de: v. Pii VI tesserae gentiliciae.

Zenaïdis (s.) vita 866 129.

Zeno abbas cit. 663 181; 731 1.

Zeno (s.) martyr: v. Eudoxii ... martyrium.

Zenobii et Zenobiae (ss.) martyrium 798 293^v, 799 253^v, 801 196, 802 190. zodiaci signa 604 152^v.

Zoes (s.) martyrium 866 395.

Zonaras Iohannes: comment. in canones Anastasimos Ioh. Damasceni 639 1; - in canonum eccles. collectionem 827 145, 828 1, 842 43^v; - in canones varios 735 328; 827 82^v. 206. 220. 221; - comment. de matrimoniis prohibendis 842 26; Z. index latinus 842 271^v.

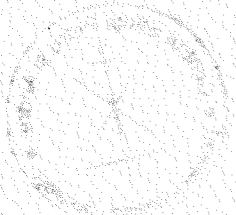
Zosima, de abbate, 865 221.

Τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν Θεῷ

χάρις

(Vat. gr. 399, f. 330).

RIPRODUZIONI FOTOTIPICHE DI MANOSCRITTI

CODICES E VATICANIS SELECTI

QUAM SIMILLIME EXPRESSI IUSSU LEONIS XIII PII X BENEDICTI XV PII XI
PII XII PONT. MAX. CONSILO ET OPERA CURATORUM
BYBLIOTHECAE VATICANAE *

SERIES MAIOR

- I. **Vergilius Maro, Publius.** Fragmenta et picturae Vergiliani codicis Vaticani latini 3225 phototypice expressa consilio et opera curatorum Bibliothecae Vaticanae. Editio tertia. 1945. pp. 43. facs.: 6 f., 76 f. num., recto e verso, con 30 miniature e 4 color. 30,5 × 20,5 cm.
- II. **Vergilius Maro, Publius.** Picturae ornamenta complura scripturae specimina codicis Vaticani 3867 qui codex Vergilii Romanus audit phototypice expressa consilio et opera curatorum Bibliothecae Vaticanae. Romae, in officina Danesi, 1902, pp. xxi. 15 f. con miniature. 35 × 44 cm. *Esaurito.*
- III. **Pontificale Ottoboniano.** Le miniature del Pontificale Ottoboniano (codice Vaticano Ottoboniano 501) riprodotte in fototipia per cura della Biblioteca Vaticana. Roma, L. Morretti, 1903. pp. 20. facs.: 15 f. con miniature. 45 × 34 cm. *Esaurito.*
Edizione di soli 130 esemplari numerati.
- IV. **Bibliorum ss. graecorum codex Vaticanus 1209** (cod. B) denuo phototypice expressus iussu et cura praesidium Bybliothecae Vaticanae... Mediolani, apud Ulricum Hoepli, 1904-07. *Pars prima. Testamentum Vetus. Tomus I* (pagg. 1-394). facs.: iv, 394 pp. num. *Tomus II* (pagg. 395-944). facs.: pp. num. 395-944. *Tomus III* (pagg. 945-1234) facs.: pp. num. 945-1234. — *Pars altera. Testamentum Novum.* pp. [2]. facs.: pp. num. 1235-1536. 36,5 × 32 cm. *Esaurito.*
Edizione di 100 esemplari numerati.
- V. **Il Rotulo di Giosuè,** codice Vaticano Palatino greco 431, riprodotto in fototipia e fotocromografia a cura della Biblioteca Vaticana. Milano, U. Hoepli, 1905, pp. 39. ill., 12 tav. 53 × 37,5 cm. — **Atlante.** 19 tav., in parte color. 96,5 × 53,4 cm. *Esaurito.*
- VI. L'originale del Canzoniere di **Francesco Petrarca,** codice Vaticano latino 3195 riprodotto in fototipia a cura della Biblioteca Vaticana. Milano, U. Hoepli, 1905, pp. xliii. facs.: 4 f., 72 f. num., recto e verso. 40 × 29 cm. *Esaurito.*
Edizione di 150 esemplari numerati.
- VII. **M. Cornelii Frontonis** aliorumque reliquiae quae codice Vaticano 5750 rescripto continentur. Mediolani, apud Ulricum Hoepli, 1906. pp. 31. facs.: 286 tav. 46 × 36 cm. *Esaurito.*
Edizione di 160 esemplari numerati.
- VIII. **Il Menologio di Basilio II** (cod. Vaticano greco 1613). Torino, Fratelli Bocca, 1907. I. **Testo.** pp. xxii, 123 [1]. — II. **Tavole.** facs.: xv, 433 pp. 49 × 36 cm.
Edizione di 100 esemplari.
- IX. **Cassii Dionis Cocceiani** Historiarum romanarum lib. LXXIX. LXXX quae supersunt. Codex vaticanus graecus 1288. Praefatus est **P. Franchi de' Cavalieri.** Lipsiae, apud Odonem Harrassowitz. 1908. pp. 44 facs.: 30 tav. 53 × 36,5 cm. *Esaurito.*
- X. Le miniature della Topografia cristiana di **Cosma Indicopleuste,** codice Vaticano greco 699; con introduzione di monsignor **Cosimo Stornajolo**... Milano, U. Hoepli, 1908, pp. 52. 65 tav. (1 color.) 48 × 47 cm. *Esaurito.*
- XI. Il libro di **Giuliano da Sangallo,** codice Vaticano Barberiniano latino 4424 riprodotto in fototipia, con introduzione e note di **Cristiano Huelsen.** Lipsia, O. Harrassowitz, 1910. **Testo,** con 106 illustrazioni intercalate e 17 tavole d'aggiunta. pp. lxx, 103. 106 ill., 17 tav., 43 × 31 cm. — **Tavole.** facs.: 4 f., 75 f. num., recto e verso. 64 × 51 cm.
Edizione di 100 esemplari.
- XII. **Monumenti Vaticani di paleografia musicale latina,** raccolti ed illustrati da **Enrico Mariott Bannister**..., editi a cura della Biblioteca Vaticana. Lipsia, O. Harrassowitz, 1913. pp. lxi, 240, 4*. — **Tavole.** pp. x. facs.: 132 tav. 53 × 38 cm.
- XIII. **I codici istoriati di Dante nella Biblioteca Vaticana** pubblicati ed illustrati... I. Dante e l'iconografia d'oltre tomba. Arte bizantina-romanica-gotica, per **Vladimiro Zabughin**... Con centocinquantacinque illustrazioni in tavole fuori testo. Milano-Roma, L. Alfieri [1921]. pp. 39. tav., in parte color. e montate, in cartella. 51 × 36 cm. *Esaurito.*

* Il titolo della serie varia lievemente nei diversi volumi. Tutte le riproduzioni fototipiche si vendono normalmente rilegate.

- XIV. **Vergilius Maro, Publius.** Codex Vergilianus qui Palatinus appellatur quam simillime expressus. Ad Vergilii natalem MM celebrandum qui erit id. oct. a. MDCCLXXX Bibliotheca Vaticana contulit. Praefatus est **Remigius Sabbadini.** Parisiis, apud « Editions historiques », 1929. pp. 25, facs.: 1 f., 257 f. num., recto e verso. 31 × 24 cm. *Esaurito.*
- XV. **Vergilius Maro, Publius.** Codicis Vergiliani qui Augusteus appellatur reliquiae quam simillime expressae. Ad Vergilii natalem MM celebrandum qui erit id. oct. a. MDCCLXXX Bibliotheca Vaticana contulit. Praefatus est **Remigius Sabbadini.** Augustae Taurinorum, Rosenberg et Sellier, 1926. pp. 4, facs.: 15 tav. 60 × 48 cm.
- XVI. **Regestum Dñi Innocentii tertii PP.** super negotio Romani Imperii (Reg. Vat. 6). Riprodotto in fototopia a cura della Biblioteca apostolica Vaticana con introduzione di **W. M. Peitz** ... Roma, Danesi, 1927. pp. xi, 45 facs.: 44 f., recto e verso. 53 × 37 cm.
- XVII. **Manasses, Constantinus.** Les miniatures de la Chronique de Manassès à la Bibliothèque du Vatican (cod. Vat. slav. II) par **Bodgan D. Filow** ... Traduit sur le manuscrit bulgare par **Tatiana E. Kirkova.** Avec 40 planches en phototypie et 4 planches en couleurs. Sofia, Musée national bulgare, 1927. pp. 84. 3 ill., 44 tav. (4 color. e montate). 39 × 29 cm. *Esaurito.*
- XVIII. **Torentius.** Codex Vaticanus latinus 3868 picturis insignis, ex auctoritate procuratorum Bybliothecae apostolicae Vaticanae phototypice editus; praefatus est **Guntherus Jachmann.** Lipsiae, apud Ottonem Harrassowitz, 1929. pp. 46, facs.: 92 f. num., recto e verso, su 185 tav., 5 tav. (3 color. e montate). 30 × 40 cm.
- XIX. **Claudii Ptolemaei Geographiae codex Urbinas graecus 82,** phototypice depictus consilio et opera curatorum Bibliothecae Vaticanae ... Lugduni Batavorum, apud E. J. Brill; Lipsiae, apud Ottonem Harrassowitz, 1932. *Vol. I.* Tomus prodromus **Iosephi Fischer** ... De Cl. Ptolemaei vita operibus Geographia praesertim eiusque fati. *Pars prior.* Commentatio. pp. xvi, 605. 35 × 25 cm. — *Pars altera.* Tabulae geographicae LXXXIII graecae, arabicae, latinae e codicibus LIII selectae. pp. xii, facs.: 83 c. geogr. 35 × 25 cm. — *Vol. II. Pars prior.* Textus cum appendice critica **Pii Franchi de' Cavalieri.** pp. 40, facs.: 78 f., recto e verso. 35 × 25 cm. — *Pars altera.* Tabulae geographicae. Accedunt tabulae viginti septem codicis Vaticani latini 5698, tres Urbinatis graeci 83. pp. viii, facs.: 2 tav., 57 c. geogr. 75 × 50 cm.
Edizione di 350 esemplari.
- XX. **Evangeliarium Assemani,** codex Vaticanus 3. slavicus glag. Editio phototypica cum prolegomenis, textu litteris cyrillicis transcripto, analysi, annotationibus palaeographicis, variis lectionibus, glossario. *Tomus I:* Prolegomena, tabulae. Ediderunt dr. **Jos. Vajs** ... dr. **Jos. Kurz** ... Praegae, sumptibus Academiae scientiarum et artium bohemicae, nec non subsidio Ministerii scholarum eruditionisque publicae, 1928. pp. xxxii, facs.: 158 f. num., recto e verso. 33,5 × 24 cm. *Esaurito.*
- XXI. **Dantis Alagherii Monarchiae liber et Epistolae** ex codice Vaticano Palatino latino 1729, phototypice expressa; praefatus est **Fridericus Schneider.** 1930. pp. 28 [1], facs.: f. num. 29, verso. 31-62, recto e verso. 34,5 × 25 cm.
- XXII. **Dante Alighieri.** Il Convivio di Dante Alighieri, riprodotto in fototopia dal codice Barberiniano latino 4086 per cura della Biblioteca Vaticana, con introduzione di **Federico Schneider.** 1932. pp. 26, facs.: f. num. 7-49 recto e verso. 35 × 25 cm.
- XXIII. **M. Tullii Ciceronis De re publica libri e codice rescripto Vaticano latino 5757** phototypice expressi. 1934. pp. xi, facs.: 304 tav. — *Prolegomena* De fati bibliothecae monasterii S. Columbani Bobiensis et de codice ipso Vat. lat. 5757. pp. xi, 260. 1 tav. (facs.). 35 × 30 cm.
- XXIV. **Magnani, Luigi.** La Cronaca figurata di **Giovanni Villani;** ricerche sulla miniatura fiorentina del Trecento. 1936. pp. 42. 104 ill. su 50 tav. (1 color.). 35 × 25 cm.
- XXV. **Jerphanion, Guillaume de, S. J.** Les miniatures du manuscrit syriaque N. 559 de la Bibliothèque Vaticane. XXV planches en phototypie et III en couleurs, 55 illustrations dans le texte. 1940. pp. viii, 121, [2]. 55 ill., 28 tav. (3 color.). 48 × 37 cm.
- XXVI. **Il codice Vaticano lat. 3196,** autografo del **Petrarca.** Edizione speciale per la Biblioteca Apostolica Vaticana. 1941. pp. 17. xx tavole, recto e verso. (facs.). 43 × 31 cm. Introduzione di **Manfredi Porena.**
- XXVII. I due primi **Registri di prestito della Biblioteca Apostolica Vaticana,** codici Vaticani latini 2964 e 2966, pubblicati in fototopia e in trascrizione, con note e indici a cura di **Maria Bertola.** 1942. pp. xix, 155. 172 tav. (facs.). 35 × 25 cm.